A-000200

INDEX TO THE

ANDHRA PRADESH LEGISLATIVE ASSEMBLY DEBA

OFFICIAL REPORT.

CONTENTS

VOL. IV. NO. 1.

3rd March, 1970 (*Tuesday*) 12*th Phalgun,* 1891 *S. E.*

	PAGES
Oral Answers to Questions	1
Short Notice Questions and Answers	48
Written Answers to Questions	61
Point of Information re :	
Special Programme for the development of scheduled areas and tribes	68
Business of the House	69
Papers laid on the Table of the House :	
Amendment to sub-rule (1) of rule 3 of the Andhra Pradesh Civil Services (Disciplinary Proceedings Tribudal) Act, 1961	72
Annual Report of the Andhra Pradesh Development Corporation for 1968-69	72
e ndment to the qualification rules relating to Town Planning Establishment in Municipal Councils	72
Statement on the alleged disrespect to the National Flag by the Police on 15-8-69	72
Point of Information re :	
N. G.G. Os. strike	72

	PAGES
Annual Financial Statement (Bugdet) for 1970-71, General Discussion(Concluded).	74
Voting of Demands for Grants	104
Demand No. XII-Jails-Rs. 1,16,77,000.	
Demand No. XIII—Police-Rs. 13,62,72,700 (Discussion not concluded.) ..	107
Oral Answers to Questions	113
Short Notice Questions and Answers	138
Written Answers to Questions	144
Message from the Council re :	
The Gajapathinagaram Taluk and Ongole District Formation Bill, 1970	150
Statement re :	
Opening of Urdu medium section in Junior Colleges	150
Calling Attention to matters of urgent public importance re :	
Employment of handloom weavers	155
Annual Financial Statement (Budget) for 1970-71	
Voting of Demands for Grants :	
Demand No. XII-Jails-Rs. 1,16,77,000	
Demand No. XIII-Police-Rs. 13,62,72,700 Discussion not concluded.)	162
Appendix.	183

VOL. IV No. 2.

4th March, 1970 (*Wednesday*) 13*th Phalgun*, 1891 *S.E.*

Oral Answers to Questions	239
Short Notice Questions and Answers	265
Written Answers to Questions	274
Business of the House	284

PAGES.

Points of Information re :

Strike by R.T.C. Employees 289

Strike by the Municipal Employees .. 290

Business of the House 291

Calling attention to a metter of urgent public importance re :

Damage to paddy crop in Nizamabad District .. 293

Papers laid on the Table.

The Andhra Pradesh Panchayat Samithis and Zilla Parishads Revised Scale of Pay Rules, 1969 .. 299

Amendments to Andhra Pradesh Municipal Commissioners (Secretaries) Rules, 1969 299

Presentation of the Twelfth Report of the Committee on Estimates 299

Statement re :

Revision of the scales of pay of teachers .. 300

VOL. IV. No. 3.

5th March, 1970 (*Thursday*) 14*th Phalgun*, 1891 *S.E.*

Oral Answers to Questions 437

Short Notice Questions and Answers 469

Written Answers to Questions 478

Point of Information re :

Change in party position 483

Bhargava Committee Report 483

Non-Payment of salaries to teachers by the B. D. O. Kuppam 485

Business of the House 486

Calling attention to matters of urgent puplic importance re:

Raid by the Mysore State Police on certain villages in Kuppam taluk 486

Annual Financial Statement (Budget) for 1970-71

Voting of Demands for Grants :

PAGES

Demand No. XXXII-Electricity-Rs. 6,48,95,000 Discussion not concluded.). 490

Motion under Rule 95 of the Assembly Rules re :

Appointing of a Boundary Commission for settling the Boundaries of the State with the neighbouring states of Tamil Naidu, Mysore, Maharashtra, Madhya Pradesh and Orissa, (Adopted) .. 530

VOL. IV. No. 4.

9th March, 1970 (*Monday*) 18*th Phalgun*, 1891 *S. E.*

Oral Answers to Questions 547

Short Notice Questions and Answers 578

Written Answers to Questions 535

Point of information re :

Strike by N. G.G. Os. 586

Strike by R. T.C. Employees 587

Business of the House 590

Ruling by the Chair :

On the privilege motion against the Home Minister .. 593

Privilege Motion :

Against Sri Rami Reddy 593

Calling attention to matters of urgent public importance re :

Discontinuation of the Member Education Scheme and the need for providing alternative employment to the Co-operative Educational Instructors thus retrenched 599

PAGES.

Need for extending time limit for issuing loans by the Pithapuram land Mortgage Bank 606

Papers laid on the Ta.le.

Amendments to the Andhra Pradesh Public Service Commission Regulations 1963 607

Amendment to the Andhra Pradesh Motor Vehicles Rules, 1964 608

Rules or Amendments to Rules made under Andhra Pradesh Municipalities Act, 1965 608

The Annual Financial Statement for 1970-71 and Supplementary Financial Statement for 1969-79 of the Andhra Pradesh State Electricity Board .. 608

Annual Financial Statement (Budget) for 1970-71 :

Voting of Demands for Grants :

Demand No. XXXII-Electricity-Rs. 6,69,02,200 Passed) 609

Demand No. I-Land Revenue Rs. 6,48,95,000 .. 634

Demand No. XXXV—Famine Relief Rs. 1,05,09,000 (Discussion not concluded) 634

Point of Information re :

Supply of Power from Neyveli and Kalpakkam .. 645

Appendix 647

VOL. IV. No. 5.

10*th March*, 1970 (*Tuesday*) 19*th Phalgun*, 1891 *S.E.*

Oral Answers to Questions 659

Short Notice Questions and Answers 686

Written Answers to Questions 686

Business of the House 693

Point of Information re : PAGES

Agricultural Wealth Tax 697

Business of the House 699

Point of Informatin re :

Drinking water supply to Secunderabad .. 700

Drought conditions in Kalvakurthi taluk .. 700

Privilege Motion given notice of by Sri T.C. Rajan, M.L.A. 702

Calling attenton to a matter of urgent public importance re :

Misappropriation and corruption indulged in by the President of the District Co-operative Marketing Society, East Godavari 708

Government Resolution re :

Election of representatives to serve on the Zonal and Divisional Railway Users Consultative Committee, (Adopted) 711

Annual Financial Statement (Budget) for 1970-71 :

Voting of Demands for grants ;

Demand No. I-Land Revenue-Rs. 6,48,95,000 .. 715

Demand No. XXXV-Famine Relief-Rs. 1,05,09,900 (Discussion not concluded) 715

GENERAL INDEX

A.

PAGES

ANJANA REDDY, SRI K.—

Annual Financial Statement (Budget) for 1970-71

Voting of Demands for grants

Demand No. XII Jails .. ..

Demand No. XIII Police 311–13

Annual Financial Statement (Budget) for 1970-71

General Discussion 74–104

Voting of Demands for Grants. ..

Demand No. XXXIII-Electricity 627–634

Demand No. XII Jails .. .. ..

Demand No. XIII-Police 104–112
162–138,
104–212;
303–342

Demand No. I. Land Revenue .. ..
634–635,

Demand No. XXXV Famine Relief 647–657,
751–748

APPALA NAIDU, SRI K.—

Qn. re :

Recognition of G.C.I.M. of Mysore 469–70

APPA RAO, SRI G.B.—

Short Discussion re :

Judgement of the High Court Delivered on 20-2-1970 384–86

B.

BADRIVISHAL PITTI, SRI .—

Annual Financial Statement (Budget) for 1970-71.

Voting of Demands for Grants ;

Demand No. XXXII-Electricity 511–12

Demand No. XII Jails .. PAGES

Demand No. XIII Police 174–175

Point of Information re :

Drought Conditions in Kalvakurthi taluk .. 700–702

Short Discussion re :

Judgement of the High Court Delivered on 20-2-1970 373–77

BHAGAVANTHA RAO SRI A.—

Calling attention to matters of urgent public importance re :

Employment of handloom weavers 159–162

BHASKAR RAO, SRI A.—

Short Discussion re :

Judgement of the High Court Delivered on 20–2–1970 389-90

BRAHMANANDA REDDY, SRI K.—

Point of Infomration re :

Agricultural Wealth Tax 697–99

Short Discussion re :

Judgement of the High Court Delivered on 20–2–1970 393–407

Business of the House .. .. .. 69-70, 284–89, 291–93, 351,486-87 590–93, 645–46, 693–97, 699–700.

BUTCHIRAYUDU, SRI K.—

Annual Financial Statement (Budget) for 1970-71

Voting of Demand for Grants

Demand No. XXXII-Electricity 506–508

Short Discussion re :

Judgement of the High Court Delivered on 20-2-1970 389

C.

PAGES

Calling Attention to matters of urgent public importance re :

Damand to paddy crop in Nizamabad District .. 293–99

Discontinuation of the Member Education Scheme and the need for providing alternative employment to the Co-operative Educational Instructors thus retrenched. 599–606

Enployment of handloom weavers 155–162

Misappropriation and corruption by the President of the District Co-opeiative Marketing Society, East Godavari 708–711

Need for extending time limit for issuing loans by the Pithapuram Land Mortgage Bank 606–607

Raid by the Mysore State Police on certain villages in Kuppam Taluk 487–90

CHALAPATHI RAO, SRI T.V.S —

Point of Information re :

Bhargava Committee Report 483–85

Short Discussion re :

Judgement of the High Court Delivered on 20-2-1970 362–64

CHENCHURAMA NAIDU, SRI N.—

Short Discussion re :

Judgement of the High Court Delivered on 20-2-1970 392–93

CHINNA NAGAIAH, SRI M.—

Annual Financial Statement (Budget) for 1970-71

Voting of Demands for Grants

Demand No. XXXII-Electricity.

E.

PAGES

ESWARA REDDY, SRI A.—

Qn re :

Donation given to Kendriya Sanskrit Vidyapeet, T.T.D. 15–18

Kondapalli Toys 585

Motions re :

Appointing of a Boundary Commission for settling the Boundaries of the State with neihbouring States of Tamil Naidu, Mysore, Maharastra, Madhya Pradesh and Orissa-under Rule 95 of the Assembly Rules 537–39

Qn re :

Sastri and Pre-Sastri Courses at Tirupathi .. 666–68

Second Ghat Road 480

ESWARA REDDY, SRI K.—

Annual Financial Statement (Budget) for the year 1970-71.

Voting of A Demands for Grants.

Demand No. XXXII-Electricity 508–10

Qn re :

Construction of Tank to Kallaparivagu in Pattikonda Taluq 692–93

House sites to Harijans 585

ESWARI BAI, SMT. J.—

Annual Financial Statement (Budget) for 1970–71

Voting of Demands for Grants

Demand No. XII Jails

Demand No. XIII-Police 307–309

E—(*Contd.*)

Voting of Demands for Grants. PAGES

Demand No. I-Land Revenue.

Demand No. XXXV-Famine Relief 746-47

Qn re :

Declaration of Public Holiday on Ambedkar's birthday 272-73

Murder of a person under mysterious circumstances 140-44

G.

GANESWARA RAO, SRI N.—

Annual Financial Statement (Budget) for 1970-71.

Voting of Demands for Grants.

Demand No. I—Land Revenue

Demand No. XXXV—Famine Relief 727-29

GANGADAR RAO, SRI K.V.—

Annual Financial Statement (Budget) for 1970-71.

Voting of Demands for Grants.

Demand No. XII—Jails

Demand No. XIII Police 170-171

Calling Attention to matters of public importance re :

Damage to paddy crop in Nizamabad District .. 293-99

GOPALAKRISHNAYYA, SRI VAVILALA.—

Annual Financial Statement (Budget) for 1970-71.

Voting of Demands for Grants :

Demand No. XXXII—Electricity 515-18

Demand No. XII—Jails .. .. ..

Demand No. XIII—Police .. .. ..

G—(*Contd.*) PAGES

Calling attention to matters of urgent public importance re :

Discontinuation of the Member Education Scheme and the need for providing alternative-employment to the Co-operative Educational Instructors thus retrenched .. .. 602, 603 605.

Qn re :

Electrification of villages in Mahboobnagar District .. 65–66

Motion re :

Appointing of a Boundary Commission for settling the Boundaries of the State with the neighbouring States of Tamil Nadu, Mysore, Maharashtra, Madhya Pradesh and Orissa under Rule 95 of the Assembly Rules 530-536, 545–546

Privilege Motion against one Sri Rami Reddy raised by Sri T. C. Rajan 597–599,

Short Discussion re :

Judgement of the High Court Delivered on 20th February 1970 391–392

Government Resolution re :

Election of representatives to serve on the Zonal and Divisional Railway *verses* Consultative Committees 711–715

GOVINDA RAO, SRI K.— ..

Annual Financial Statement (Budget) for 1970-71

Voting of Demands for Grants

Demand No. I—Land Revenue.
Demand No. XXXV—Famine Relief. } .. 737–741

Calling attention to matters of urgent public importance re :

Discontinuation of the Member Education Scheme and the need for providing alternative employment to the Co-operative Educational Instructors thus retrenched 599–600

G.—(*Contd.*)

Question re : PAGES

Export of rice from damaged paddy 58–61

Illicit sale of rectified spirit 558–563

Price of Arrack 265–267

GUNNAIAH, SRI P.—

Annual Financial Statement (Budget) for 1970-71 :

Voting of Demands for Grants :

Demand No. XXXII—Electricity 510–511

Question re :

House Sites for Harijans 277–278

J.

JANGA REDDY, SRI C.—

Annual Financial Statement (Budget) for 1970-71 :

Voting of Demands for Grants :

Demand No. XXXII—Electricity 512–513

Demand No. XII—Jails.
Demand No. XXXI—Police. } .. 313–315

Motions re :

Appointing of a Boundary Commission for settling the Boundaries of the State with the neighbouring States of Tamil Nadu, Mysore, Maharashtra, Madhya Pradesh and Orissa—Under Rule 95 of the Assembly Rules 542–543

JAYAPRADA, SMT. B.—

Annual Financial Statement (Budget) for 1970-71 :

Voting of Demands for Grants :

Demand No. XXXII—Electricity 495–497

K.

KALYANI, SRI RAMACHANDRA RAO—

Privilege Motion :

Notice given by Sri T. C. Rajan 702–707

K—(*Contd.*) PAGES

KESAVA RAO, SRI V. C.—

Question re :

National Highway between Guntur and Nellore—Widening 663–664

KHAJA NIZAMUDDIN, SRI—

Annual Financial Statement (Budget) for 1970-71 :

Voting of Demands for Grants :

Demand No. XXXVI—Electricity 519–520

KOTIAH, SRI PRAGADA—

Annual Financial Statement (Budget) for 1970-71 :

Voting of Demands for Grants :

Demand No. I—Land Revenue.

Demand No. KXXV—Famine Relief 732–736

Calling attention to matters of urgent public importance re :

Discontinuation of the Member Education Scheme and the need for providing alternative employment to the Co-operative Educational Instructors thus retrenched 600–601, 603, 605

Employment of Handloom Weavers 155–157, 159–160, 162

KRISHNAMURTHY NAIDU, SRI V.—

Annual Financial Statement (Budget) for 1970-71 :

Voting of Demands for Grants :

Demand No. XXXII—Electricity 610–627

KRISHNAMURTHY, SRI K.—

Question re :

Collection of General Sales Tax 62–65

L

PAGES

LATCHANNA, SRI G.—

Annual Financial Statement (Budget) for 1970-71 :

Voting of Demands for Grants :

Demand No. XII—Jails.
Demand No. XIII—Police. .. 329

Short Discussion re :

Judgement of the High Court Delivered on 20th February 1970 .. .. .. 364–365, 370–373

LAXMAN BAPUJI, SRI KONDA—

Question re :

High Power Committee appointed in March, 1969 .. 578–583

Short Discussion re :

Judgement of the High Court Delivered on 20th February, 1970 382–384

M.

MADHAVA RAO, SRI A.—

Annual Financial Statement (Budget) for 1970-71 :

Voting of Demands for Grants :

Demand No. I—Land Revenue.
Demand No. XXXV—Famine Relief. .. 743–745

Privilege Motion against one Sri A. Rami Reddy raised by Sri T. C. Rajan 594–595

Question re :

College for Cookery 278

Detention of Lorries by Madras Police at Ramapuram in Sullurpet taluk 464–465

Explosive Licence Holders in Nellore district .. 569–571

Medical Certificates issued by Registered Ayurvedic Unani Practitioners 568

M—(*Contd.*) PAGES

Taking over of Temple Lands 267–272

Short Discussion re :

Judgment of the High Court Delivered on 20th February 1970 377–378

MAHANANDA, SRI R.—

Annual Financial Statement (Budget) for 1970-71 :

Voting of Demands for Grants :

Demand No. XXXII—Electricity 525

Demand No. XII—Jails.
Demand No. XIII—Police. .. 171–174

Calling attention to matters of urgent public importance re :

Employment of Handloom Weavers 157–158

Question re :

Allotment of Sindri Ammonium Sulphate .. 21–39

Allotment of Sindri Ammonium Sulphate .. 438–445

Aqueduct on Gundlakamma 687–688

Building for P. H. C. at Kurichedu 1–7

Electrification of villages in Nellore district .. 66–67

Exportable Commodities in our State 280–284

Fire and damage to the Khadi and Village Industries Board Office 278–279

G. C. Sheets to Marella Large Scale Co-operative Society 120–123

Girijan Hostel 246–249

Keskor Sangam Report 673–675

Loans to Hostels 134–136

Loans to Municipalities for Development Works .. 567

Nirmala Girls' School at Vinukonda 18–19

M—*(Codtd)* PAGES

Slate Quarry, Ananthavaram 586

Special Pay to Leaders in Rajahmundry Centre Jail .. 118–120

Starting of a Central University at Hyderabad .. 479

Sugar Quota in Nellore district 148–150

Wheel Track Road Dam across Chilakaluru in Talluru Samithi 664–665

MALLA REDDY, SRI J.—

Annual Financial Statement (Budget) for 1970-71

Voting of Demands for Grants :

Demand No. XXXII—Electricity 620

MALLIKARJUNA, SRI CH.—

Question re :

Formation of a New district 263–264

MANIK RAO, SRI M.—

Annual Financial Statement (Budget) for 1970-71 :

Voting of Demands for Grants :

Demand No. XXXII—Electricity 526–529

Demand No. XXXII—Electricity 609–610

Demand No XII—Jails.
Demand No. XIII—Police. .. 162–170

Demand No. XII—Jails.
Demand No. XIII—Police. .. 330

Point of Information re :

Drinking water supply to Secunderabad 700

Message from the Council re :

The Gajapatipuram taluk and Ongole District Formation Bill, 1970 150

PAGES

Motions re :

Appointing of a Boundary Commission for settling the Boundaries of the State with the neighbouring States of Tamil Nadu, Mysore, Maharashtra, Madhya Pradesh and Orissa—Under Rule 95 of the Assembly Rules 530–546

MUNISWAMY, SRI KATARI—

Question re :

Hyderabad-Tirupati Bus Services—Extension upto Satyavedu—re: 675–675

Printing and Dyeing Unit at Nayudupet 573–574

Production-*cum*-Training Centres for Scheduled Tribes 249–254

T.T.D. Bus Service to Sullurpet 65

MUNISWAMAPPA, SRI V.—

Question re :

Playing of Buses from Chittoor to Madras .. 479-480

MURTHY, SRI T. S.—

Annual Financial Statement (Budget) for 1970-71 :

Voting of Demands for Grants :

Demand No. XXXII–Electricity 500–502

Question re :

Road Research Institute 659–663

Sharing of Electricity from the Atomic Power Plant at Kalapakkam 467–469

N

NAGESWAR RAO, SRI T.—

Question re :

Factory to Produce Hydros 145–146

Factory to Produce Hydros 264–265

Legislators' Committee for Welfare of Scheduled Castes 575–577

N—(*Contd.*)
NARASIMHAM, SRI D — PAGES

Question re :

Motukondala Reservoir 482

Rigs 689–691

NARASIMHA RAO, SRI P. V.—

Annual Financial Statement (Budget) for 1970-71 :

Voting of Demands for Grants :

Demand No XII—Jails.

Demand No. XIII—Police. 331–336

Statement re :

Revision of the Scales of Pay of Teachers .. 300–303

NARASIMHA REDDY, SRI B.—

Annual Financial Statement (Budget) for 1970-71 :

Voting of Demands for Grants :

Demand No. XII—Jails. 319–325

Demand No. XIII—Police. 319–325

NARAYANA REDDY, SRI G.—

Annual Financial Statement (Budget) for 1970-71 :

Voting of Demands for Grants :

Demand No. XII—Jails. } 179–182

Demand No. XIII—Police. }

NARASINGA RAO, SRI J. V.—

Point of Information re :

Drinking water supply to Secunderabad 700

NARASINGA RAO, SRI P.—

Short Discussion re :

Judgement of High Court Delivered on 20th February 1970 358–362

N—(*Contd*) PAGES

NIRANJAN RAO, SRI B.—

Annual Financial Statement (Budget) for 1970-71 :

Voting of Demands for Grants :

Demand No. XXXII—Electricity 521–522

Demand No. I—Land Revenue. } .. 729–732
Demand No. XXXV—Famine Relief. }

Calling attention to matters of urgent public importa ce re :

Employment of Handloom Weavers 161

Centres for Trair ing in Sanitary Inspectors Course .. 273–274

Cycle Factory 547–549

Question re :

Gold Mines in Rayalaseema 136–137

Power Famine 466–467

World Bank Aid to Irrigational Projects in State .. 39–43

O.

OWAISI, SRI SULTAN SALAHUDDIN—

Appointment of U. D. Auditors 138–140

P

PADMA BHASKARA REDDY, SMT.—

Annual Financial Statement (Budget) for 1970-71 :

Voting of Demands for Grants :

Demand No. XXXII—Electricity 503–506

PAPA RAO, SRI T.—

Annual Financial Statement (Budget) for 1970-71 :

Voting of Demands for Grants :

Demand No. XII—Jails. } .. 329
Demand No. XIII—Police. }

Question re : PAGES

Rural water supply scheme in Srikakulam district .. 455–458

Srikakulam District Headquarters Hospital .. 145

Vamsadara Reservoir 465–466

Papers laid on the Table re :

Amendments to the Andhra Pradesh Weights and Measures (Enforcement) Rules, 1958 711

Amendment to Andhra Pradesh Civil Services (Disciplinary Proceeidgs Tribunal) Rules, 1961 .. 72

Amendments to the Andhra Pradesh Public Service Commission Regulations, 1963 607

Amendments to the Andhra Pradesh Motor Vehicles Rules, 1964 608

Amendments to Andhra Pradesh Municipal Commissioner's (Secretaries) Rules 299

Annual Financial Statement for 1970-71 and Supplementary Financial Statement for 1969-70 of the Andhra Pradesh State Electricity Board .. 608

Annual Report of the Andhra Pradesh Development Corporation for 1968-69 72

The Andhra Pradesh Panchayat Samithis and Zilla Parishads Revised Scales of Pay Rules, 1969 .. 299

PAPI REDDY, SRI B.—

Annual Financial Statement (Budget) for 1970-71 :

Voting of Demands for Grants :

Demand No. I—Land Revenue.

Demand No. XXXV—Famine Relief. 725–727

PARANKUSAM, SRI M. B.—

Question re :

Additional Bus Routes in Srikakulam district .. 61–62

Cultivation of land under Nagavali Project .. 687

Primary Health Centre at Kurupam 665–666

PAGES

Salaries of the Staff at Vattigedda Reservoir .. 470

Seed Farms in Srikakulam district 669–670

PITCHAIAH, SRI P.—

Annual Financial Statement (Budget) for 1970-71 :

Voting of Demands for Grants :

Voting of Demands for Grants :

Demand No. XXXII—Electricity 524–525

Point of Information re :

Agricultural Wealth Tax 697–699

Bhargava Committee Report 483–485

Change in Party Position 483

Drinking water supply to Secunderabad 700

Drought Conditions in Kalvakurthi taluk .. 700–702

N.G.Os Strike 72–73

Non-Payment of Salaries to Teachers by the B D.O., Kuppam 485–486

Special Programme for the Development of Scheduled Areas and Tribes 68–69

Strike by N.G.Os. 586–587

Strike by R.T.C. Employees 289–291

Strike by R.T.C. Employees 578–590

Supply of power from Neyvelli and Kalpakkam .. 645

PRABHAKARA RAO, SRI K.—

Annual Financial Statement (Budget) for 1970-71 :

Voting of Demands for Grants :

Demand No. XII—Jails

Demand No. XIII—Police. 329

PAGES

Question re :

Constitution of Drainage Boards 691–692

Short Discussion re :

Judgement of the High Court Delivered on 20th February 1970 386–389

PRABHAKARA RAO, SRI KUDUPUDI—

Annual Financial Statement (Budget) for 1970-71 :

Voting of Demands for Grants :

Demand No. XXXII—Electricity 524

Demand No. XII—Jails.

Demand No. XIII—Police. ... 177–179

Short Discussion re :

Judgment of the High Court Delivered on 20th February 1970 381

Presentation of the Twelfth Report of the Committee on Estimates 299–300

Privilege Motion against one Sri Rami Reddy raised by Sri T. C. Rajan 593–599

Privilege Motion re :

Notice given by Sri T. C. Rajan 702–707

Q.

Questions re :

Additional Bus Routes in Srikakulam district .. 61–62

Agricultural Study Team 671–673

Allotments of Sindri Ammonium Sulphate .. 21–39

Allotment of Sindri Ammonium Sulphate .. 438–445

Appointment of U. D. Auditors 138–140

Arrest of Engineering Workers 145

Aqueduct on Gundlakamma 687–688

PAGES

Arrest of Agricultural Labourers during Bunjar Land Agitation 242–246

Assignment of land tc Harijans of Vellanti village, Nellore district 481

Audit Objections against Momidi Gram Panchayat .. 13–15

Banjar Land in Lusaraguttapadu 132

Bhargava Committee on Telangana Surpluses .. 113–117

Building for P. H. C. at Kurichedu 1–7

Centres foi Training in Sanitary Inspectors Course .. 273–274

City Bus Service in Visakhapatnam 62

Collection of General Sales Tax 62–65

College for Cookery 278

Compensation to Inamdars of Dommara Agraharam . 274–275

Completion of Road at Ammanagallu 478

Conference of Collectors from Rayalaseema .. 126–128

Constructing "Tamurugedda" in Visakhapatnam taluk 67

Construction of a Bye-pass Road at Eluru Level Crossing 686

Construction of a Tank to Kallaparivagu in Pattikonda taluk 692–693

Constitution of Drainage Boards 691–692

Cultivation of land under Nagavali Project .. 687

Cycle Factory 547–549

Daily Allowance to the Examiners posted for valuation 668–669

Death of Jagadis Krishna 117–118

Declaration of Public Holiday on Ambadkar's Birthday 272–273

Deficit of stocks in Agricultural Depots of Kurnool district 459–462

Detention of Lorries by Madras Police at Ramapuram in Sullurpet taluk 464–465

District Co-operative Marketing Society, Sangareddy. 459–553

Donation given to Kendriya Sanskrit Vidyapeet, T.T.D. 15–18

Drainage Schemes in Krishna and Godavari Delta Areas 470–478

Drinking water for villages included in Visakhapatnam Municipality 144

East Godavari Taxi Drivers Co-operative Society Limited, Kakinada 554–558

Electrification of villages in Mahboobnagar district .. 65–66

Electrification of villages in Nellore district .. 66–67

Embezzlement of Cement in Rajahmundry Municipality 275

Entrusting of Social Welfare Work to Block Assistants 277

Expenditure in Rayalaseema during Third Plan .. 446–449

Explosive Licence Holders in Nellore district .. 569–571

Exportable Commodities in our State 280–284

Export of Rice from damaged paddy 58–61

Extent of Keelapatla beat in Punganoor Forest .. 688

Factory to produce Hydros 145–146

Factory to produce Hydros 264–265

Famine Affected areas in the State 449–455

Fire and damage to the Khadi and Village Industries Board Office 278–279

Formation of a New District 263–264

Formation of Roads in Kuppam Panchayat Samithi .. 458–459

G. C. Sheets to Marella Large Scale Co-operative Society 120–123

Girijan Hostel 246–249

Gold Mines in Rayalaseema 136–137

Government Land at Gatlakonda 132–134

Government land in Pallepad 129–132

High Power Committee appointed in March, 1969 .. 578–583

House Sites for Harijans 277–278

House Sites to Harijans 575

Hyderabad–Tirupati Bus Services—Extension upto Satyavedu re : 675–676

Illicit Sale of rectified spirit 558–563

International Industrial Fairs 284

Inter-State Routes.. 479

Jawaharnagar Co-operative Colony, Visakhapatnam.. 565–567

Jersey Cattle in the State 19–20

Keskar Sangam Report 673–675

Kolakalur Firing Case 239–242

Kondapalli Toys 585

Korangi Bridge 1

Krishna District Co-operative Marketing Society .. 553–554

Landless Poor in Palamaner taluk 128–129

Legislatures' Committee for Welfare of Scheduled Castes 575–577

Licenced Money Lenders in Twin Cities 123–126

Loans given ir Dharmavaram Block 279

Loans to Hotels 134–136

Loans to Municipalities for Development Works .. 567

Loss due to heavy rains in October, 1969.. .. 255-262

Marketing Committee, Chityala 43-48

Medical Certificates issued by Registered Ayurvedic Unani Practitioners 568

Milk Supply Centres in Every district 686-687

Misappropriation by Ex-Sarpanch of Mulugu village.. 8-13

Missing of Fertilizers from the Godowns of Rentachintala and Gurajala 462-464

Motukondala Reservoir 482

Murder of a person under mysterious circumstances .. 140-144

National Highways between Guntur and Nellore—Widening of 663-664

New Industries in Nalgonda 577-578

New Malkapuram village, Visakhapatnam .. 563-564

Nirmala Girls' School at Vinukonda 18-19

N.P.P.A. to Ayurvedic Doctors 568-569

Oldage Pensions in Narsapur taluk 148

Plying of Buses from Chittoor to Madras .. 479-480

Power Famine 466-467

Price of Arrack 265-267

Primary Health Centres at Kurupam 665-666

Printing and Dyeing Unit at Nayudupet 573-574

Production-*cum*-Training Centres for Scheduled Tribes 249-254

Provincilisation of Local Fund Dispensaries .. 569

Rebate to Weavers' Societies 571-573

Recognisation of G. C. I. M. of Mysore 469-470

Registered Agricultural Labour Unions 146-147

Registering of Trade Unions 148

Regularisation of Services of Health Visitors and Maternity Assistants in Cuddapah district .. 275–276

Religious Advisory Council 676–686

Renovation Committee for Bhadrachalam Temple .. 480–481

Revision of Wages to the Agricultural Labourers .. 51–58

Rigs 689–691

Road Research Institute 659–663

"Ronanki Pump Scheme" in Srikakulam district .. 67

Rural water supply schemes in Srikakulam district .. 455–458

Salaries of the Staff at Vattigedda Reservoir .. 470

Sastri and Pre-Sastri Courses at Tirupati .. 666–668

Second Ghat Road 480

Second Wage Board for Textile Workers .. 277

Seed Farms in Srikakulam district 669–670

Separate University for Telangana districts .. 478–479

Sharing of Electricity from the Atomic Power Plant at Kalpakkam 467–469

Shifting of Boundaries of Reserve Forest in Visakhapatnam taluk 688

Shifting of P. H. C. at Mallam to Doravari Satram .. 7–8

State Quarry, Ananthavaram 586

Special Pay to Teachers in Rajahmundry Centre Jail.. 118–120

Sports Stadium in each district headquarters .. 279

Srikakulam District Headquarters Hospital .. 145

Starting of a Central University at Hyderabad .. 479

Sugar Quota in Nellore district 148–150

Suspension of Village Munsiff of Arsapadu .. 584

Taking over of Temple Land 267–272

T.T.D. Bus Service to Sullurpet 65

Tularam Project 482

Unauthorised Diversion of funds by Kakinada Municipality 564–565

Upgrading Palamaner Panchayat into a Municipality .. 275

Vamsadara Reservoir 465–466

Village Officers Service Rules 584

Wages for Beedi Workers 48–51

Wheel Track Road Dam across Chilakaleru in Talluru Samithi 664–665

Wages paid to the Tobacco Packers in Vazir Sultan Tobacco Company 276

World Bank aid to Irrigational Projects in State .. 39–43

R.

RAGHAVA REDDY, SRI N.—

Annual Financial Statement (Budget) for 1970-71 :

Voting of Demands for Grants :

Demand No. I—Land Revenue.

Demand No. XXXV—Famine Relief .. 741–743

Question re :

Completion of Road at Amanagallu 478

Famine Affected areas in the State 449–455

Marketing Committee, Chityala 43–48

New Industries in Nalgonda 577–578

N.P.P.A. to Ayurvedic Doctors 568–569

Registered Agricultural Labour Unions 146–147

Registering of Trade Unions 148

Second Wage Board for Textile Workers .. 277

Wages paid to the Tobacco Packers in Vazir Sultan Tobacco Company 276

RAJAB ALI, SRI MOHD.—

Calling Attention to matters of urgent public importance re :

Discontinuation of the Memmber Education Scheme and the need for providing alternative employment to the Co-operative Educational Instructors thus retrenched 601

RAJAN, SRI T.C.—

Privilage Motion against one Sri Rami Reddy raised by Sri T.C. Rajan 597

Privilege Motion re :

Notice given by Sri T.C. Rajan 702–707

Qn. re :

Licenced Money Lenders in twin cities .. 123–126

RAJESWARA RAO, SRI CH.—

Privilege Motion against one Sri Rami Reddy raised by Sri T.C. Rajan 594–98

Short Discussion re :

Judgment of the High Court Delivered on 20-2-1970 351–58

RAJU, SRI V. B.—

Annual Financial Statement (Budget) for 1970-71.

General Discussion 74–89

RAMACHANDRA REDDY, SRI K.—

Annual Financial Statement (Budget) for 1970-71.

Voting of Demands for Grants .. ..

Demand No. XXXII–Electricity 482–95

RAMACHANDRA REDDY, SRI N.—

Short Discussion re :

Judgment of the High Court Delivered on 20-2-1970 400

PAGES

RAMANADHAM, SRI K.—

Motion re :

Appointing of a Boundary Commission for settling the Boundaries of the State with the neighbouring States of Tamil Nadu, Mysore, Maharashtra, Madya Pradesh and Orissa-udenr Rule 95 of the Assembly Rules 540–542

Annual Financial Statement (Budget) for 1970–71

Voting of Demands for Grants.

Demand No. XII Jails.

Demand No. XIII Police 329

RAMA SUBBA REDDY, SRI R.—

Regularisation of services of health visitors and Maternity Assistants in Cuddapah District .. 275–276

RAMASWAMY, SRI T.—

Call Attention re :

Misappropriaton and corruption by the President of the District Co-operative Marketing Society-East Godavari 708–711

RAMULU, SRI N.—

Annual Financial Statement (Budget) for 1970–71

Voting of Demands for Grants.

Demand No. I Land Revenue.

Demand No. XXXV Famine Relief .. 736–737

RAO, SRI C.V.K.—

Annual Financial Statement (Budget) for 1970–71

Voting of Demands for Grants.

Demand No. XII Jails.

Demand No. XIII Police 303–304

Calling Attention to matters of urgent public importance re :

Employment of handloom weavers .. 158–159

PAGES

Qn re :

East Godavari Taxi Drivers Co-operatiae Society Ltd., Kakinada 554–58

Religious Advisory Council 676–86

Unauthorised Diversion of funds by Kakinanda Municipality 564–565

RATNASABHAPATHI, SRI B.—

Annual Financial Statement (Budget) for 1970–71.

Voting of Demands or Grants.

Demand No. I-Land Revenue

Demand No. XXXV-Famine Relief .. 715–722

Calling Attention to matters of urgent pbulic importance re :

Misappropriation and corruption by the Persident of the District Co-operative Marketing Society, East Godavari 708–711

Privilege Motion against one Sri Rami Reddy raised by Sri T.C. Rajan 595–96

Rulings of the Chair :

Ruling on :

Motion to censure Sri N. Chenchurama Naidu, Minister for Municipal Administration Disallowed since there is no provision in the Andhra Pradesh Legislative Assembly Rules for moving motions seeking to censure the conduct of a particular Minister or against the Ministry as a whole except by way of no confidence motion against the Ministry 349–350

Privilege Motion Against Home Minister Disallowed on the ground that making a policy statement outside the House cannot be construed as breach of privilege, though making much statement is neither proper nor desirable .. ..

S.

SANTOSH CHAKRAVARTHY, SRI.—

Qn re :

Misappropriation by Ex-Sarpanch of Mulugu village 8–13

PAGES

SANYASI RAO, SRI P.—

Annual Financial Statement (Budget) for 1970-71.

Voting of Demands for Grants.

Demand No. XXXII–Electricity 523

Qn re :

City Bus service in Visakhapatnam 62

Constructing "Tamurugedda" in Visakhapatnam Taluk 67

Drinking water for villages included in Visakhapatnam Municipality 144

Jawaharnagar Co-operative Colony, Visakhapatnam 565–567

New Malkapuram village, Visakhapatnam .. 563–564

Shifting of Boundaries of Reserve Forest in Visakhapatnam Taluk 688

SATYANARAYANA RAJU, SRI P. O.—

Qn re :

Agricultural Study Team 671–73

Bhargava Committee on Telangana Surpluses .. 113–117

International Industrial Fairs 284

Jersey Cattle in the State 19–20

Renovation Committee for Bhadrachalam Temple .. 480–481

Sports staduim in each district headquarters .. 279

SATYANARAYANA RAJU, SRI R.—

Qn re :

Banjar Land in Lusaraguttapadu 132

Drainage Schemes in Krishna and Godavari Delta Areas 470–78

Inter-State Routes.. 479

Old age Pensions in Narsapur Taluk .. 148

Pension of wges to the Agricultural Labourers .. 51–58

PAGES

Suspension of Village Munsiff of Arlapadu .. 584

Wages for Beedi Workers 48–51

SATYANARAYANA RAO SRI G.—

Annual Financial Statement (Budget) for 1970–71.

Voting of Demands for Grants.

Demand No. XII—Jails.

Demand No. XIII—Police 315–19

SATYANARAYANA RAO, SRI T.—

Qn re :

Death of Jagadish Krishna 117–18

"Ronanki Pump Scheme" in Srikakulam District .. 67

Tularam Project 482

SIVAYYA, SRI G. —

Annual Financial Statement (Budget) for 1970–71 ..

Voting of Demands for Grants.

Demand No. XXXII—Electricity 502–508

Demand No. XII—Jails .. ..

Demand No. XIII Police 319

Motion re :

Appointing of a Boundary Commission for settlin the Boundaries of the State with the neighbouring States of Tamil Nadu, Mysore, Maharashtra, Madhya Pradesh and Orissa–under Rule 95 of the Assembly Rules 536–437

Point of Information re :

Agricultural Wealth Tax 697–99

Strike by R.T.C. employees 289–91

Separate University for Telangana District .. 478–479

SPEAKER, MR.— PAGES

Privilege Motion against one Sri Rami Reddy raised by Sri T.C. Rajan 593–99

Motion to censure Sri N. Chenchurama Naidu, Minister for Municipal Administration–Disallowed since there is no provision in the Andhra Pradesh Legislative Assembly Rules for moving motions seeking to censure the conduct of a particular Minister or against the Ministry as a whole except by way of no confidence motion against the Ministry 349–350

SRESTY, SRI R.B.R.S.—

Annual Financial Statement (Budget) for 1970–71

Voting of Demands, for Grants.

Demand No. I–Land Revenue.

Demand No. XXXV Famine Relief. 722–725

Statement re :

Opening of Urdu Medium sections in Junior Colleges 150–155

Revision of the scales of Pay of Teachers .. 300–303

SUBBAIAH, SRI P.—

Annual Financial Statement (Budget) for 1970–71.

Voting of Demands for Grants.

Demand No. XII—Jails.

Demand No. XIII—Police 304–307

Motion re :

Appointing of a Boundary Commission for settling the Boundaries of the State with the neighbouring States of Tamil Nadu, Mysore, Maharashtra, Madhya Pradesh and Orissa–under Rule 95 of the Assembly Rules 544–545

Question re :

Daily Allowance to the Examiners posted for valuation 668–669

SUBBARAMI REDDY, SRI B. G.— PAGES

Annual Financial Statement (Budget) for 1970–71—

Voting of Demands for Grants :

Demand No. I—Land Revenue 747–748

Demand No. XXXV—Famine Relief 747–748

Short Discussion re :

Judgement of High Court Delivered on 20-2-1970 .. 351–407

Annual Financial Statement (Budget) for 1970–71—
Voting of Demands for grants :

Demand No. XXXII—Electricity 513–514

SUBRAHMANYAM, SRI Y.—

Motion re :
Appointing of a Boundary Commission for settling the Boundaries of the State with the neighbouring States of Tamil Nadu, Mysore Maharashtra, Madhya Pradesh and Orissa—under Rule 95 of the Assembly Rules. 543–544

SURYANARAYANA RAO, SRI A.—

Question re :

Krishna District Co-operative Marketing Society 553–554

SURYANARAYANA MURTHY, SRI Y.—

Annual Financial Statement (Budget) for 1970–71

Voting of Demands for Grants :

Demand No. XXXII—Electricity 498–500

Calling Attention to matters of urgent public importance re :

Need for extending time limit for issuing loans by the Pithapuram Land Mortgage Bank 606–607

'T'

THIMMAIAH, SRI T. G. L.—

Entrusting of Social Welfare Work to Block Assistants 277

TIMMA REDDY, SRI P.—

Point of Information re :

Drought conditions in Kalvakurthi Taluk .. 700–702

'V'

VADAPALLI, SRI E.—

Question re :

Korangi Bridge :

VEMA REDDY, SRI K. V.— 1

Annual Financial Statement (Budget) for 1970–71—
Voting of Demands for Grants :

Demand No. XXXII—Electricity. 490–491

VEMAYYA, SRI S.—

Annual Financial Statement (Budget) for 1970–71—

Voting of Demands for Grants :

Demand No. XII Jails. .

Demand No. XIII Police. 330

Question re :

Arrest of Agricultural Labourers during Banjar land agitation 242–246

Arrest of Engineering Workers 145

Assignment of land to Harijans of Vellanti village, Nellore District. 481

Conference of Collectors from Rayalaseema .. 126–128

Embezelement of cement in Rajahmundry Municipality 275

Government Land at Gatlakonda 132–134

Government Land in Pallepad 129–132

Kolakalur Firing Case 239–242

Landless Poor in Palamaner Taluk 128–129

Loss due to heavy rains in October, 1969 .. 255–262

Missing of Fertilizers from the Godowns of Rentachintala and Gurazala 462–464

VENGAL RAO, SRI J.—

Annual Financial Statement (Budget) for 1970–71—

Voting of Demands for Grants :

Demand No. XII Jails :

Demand No. XIII Police 325–331

Calling Attention re :

Raid by the Mysore State Police on certain villages in Kuppam Taluk 487–490

VENGIAH, SRI CH—

Annual Financial Statement (Budget) for 1970–71—

Voting of Demands for Grants 514–515

Question re :

Deficit of stocks in Agricultural Depots of Kurnool District 459–462

VENKATARAMI NAIDU, SRI M—

Question re :

Milk Supply Centres in Every District 686–687

VENKATA SUBBIAH, SRI P.—

Question re :

Audit Objections against Momidi Gram Panchayat .. 13–15

Provincialization of L.F. Dispensaries 569

Shifting of P.H.C. at Mallam to Doravari Satram .. 7–8

VENKATESAM SRI D.—

Annual Financial Statement (Budget) for 1970–71—

Voting of Demands for Grants :

Demand No. XXXII Electricity .. 520–21–522–523

Calling attention re :

Paid by the Mysore State Police on certain villages in Kuppam Taluk 487–490

Motion re :

Appointing of a Boundary a Commission for settling the Boundaries of the State with the neighbouring States of Tamil Nadu, Mysore, Maharashtra, Madhya Pradesh and Orissa– under Rule 95 of the Assembly Rules 439–540

Point of Information re :

Non-payment of Salarie to Teachers by the B.D.O., Kuppam 485–586

Compensation to Inamdars of Dommara Agraharam 274–275

District Co-operative Marketing Society, Sangareddy 549–553

Question re :

Expenditure in Rayalaseema during Third Plan .. 446–449

Extent of Keelapatla Beat in Punganoor Forest .. 688

Formation of roads in Kuppam Panchayat Samithi .. 458–459

Upgrading Palamaner Panchayat into a Municipality 275

VENKATESAN SRI P.—

Question re :

Loans given in Dharmavaram Block 279

Rebate to Weaver's Societies 571–573

VENKATANARAYANA, SRI M.—

Annual Financial Statement (Budget) for 1970–71— Voting of Demands for grants :

Demand No. XXXII—Electricity. 518–519

Demand No. XII—Jails.

Demand No. XIII—Police 175–177

Question re :

Construction of a Bye-pass Road at Eluru Level Crossing 686

Short Discussion re :

Judgement of the High Court Delivered on 20-2-1970 378–380

VENKATA RAO, SRI Y.—

Annual Financial Statement (Budget) for 1970–71— Voting of Demands for Grants :

Demand No. XII—Jails. .. ..

Demand No. XIII—Police 309–31

VENKATRATNAM, SRI KAKNI—

Calling Attention re :

Damage to paddy crop in Nizamad District .. 293–299

VENKAT REDDY, SRI—

Annual Financial Statement (Budget) for 1970–71—

Voting of Demands for Grants .. ..

Demand No. I—Land Revenue.

Demand No. XXXV—Famine Relief. 745–746

VIJAYABHASKARA REDDY, SRI K.—

Annual Financial Statement (Budget) for 1970–71— General Discussion : 89–104

Calling attention to matters of urgent public importance re :

Discontinuation of the Member Education Scheme and the need for providing alternative employment to the co-operative Educational Instructors thus retrenched .. .. 601–602, 603, 604, 605 606.

Need for extending time limit for issuing loans by the Pithapuram Land Mortgage Bank 607

THE
ANDHRA PRADESH LEGISLATIVE ASSEMBLY DEBATES

OFFICIAL REPORT

Sixteenth day of the Fourth Session of the Andhra Pradesh Legislative Assembly.

ANDHRA PRADESH LEGISLATIVE ASSEMBLY

Tuesday, the 3rd March, 1970.

The House met at Half-Past Eight of the Clock.

(Mr. Deputy Speaker in the Chair)

ORAL ANSWERS TO QUESTIONS

KORANGI BRIDGE

281—

* 468 Q.—Sri E. Vadapalli (Put by Sri P. Gunnayya, Patapatnam) :—Will the hon. Deputy Chief Minister be pleased to state :

(a) when the construction of Korangi bridge on Yanam-Kakinada road was taken up ;

(b) the estimated expenditure there for ; and

(c) by what time the same will be completed ?

The Deputy Chief Minister (Sri J. V. Narasinga Rao) :—(a) On 24-3-1965.

(b) Rs. 17.00 lakhs.

(c) Bridge work is completed. Pending completion of some minor items of work on approaches, the bridge has been thrown open for the traffic on 21-2-1970.

(శ్రీ సి వి. కె. రావు (కాకినాడ) :—21-2-70కి కంప్లీట్ అవుతుంది అన్నారు

Sri J. V. Narsing Rao :—It has been thrown open.

Sri C. V. K. Rao :—Is it in good condition ? Has the Minister gone there ?

Sri J. V. Narsing Rao :—The Bridge is in a very very good condition. Minor works and approaches have to be done.

BUILDING FOR P. H. C. AT KURICHEDU

282—

* 27 (1740) Q.—Sri R. Mahananda (Darsi) :—Will the hon. Minister for Panchayat Raj be pleased to state.

(a) whether it is a fact that the construction of P. H. C. building at Kuriched in Tarlupadu Samithi Nellore district was taken up alongwith three sub-centre buildings in 1965-66 ;

(b) if so, the amount spent on the main building and each sub-centre so far ; and

(c) whether the Samithi has been requesting the Government to sanction grant to complete the Hospital building from 1966-67 onwards ; and

(d) if so, the action taken by the Government ?

The Minister for Panchayat Raj (Sri T. Ramaswamy) : (a) The Construction of Primary Health Centre Building at Kurichedu and the three sub-centers in Tarlapadu Panchayat Samithi was taken up during 1963-1964.

(b) The amount spent on the main Primary Health Centre Building at Kurichedu is Rs. 9,474. The amounts spent on Sub-Centre buildings are :

1.	Peddavaram.	Rs. 4,617
2.	West Gangavaram.	Rs· 3,789
3.	Indlacheruvu.	Rs. 4,655

(c) No, Sir. The entire grant of Rs 28,000 due to the Panchayat Samithi for the Construction of the Primary Health Centre was sanctioned in 1962 itself to the defunct Panchayat Samithi Darsi.

(d) Does not arise in view of the answer to Caluse (c).

(శ్రీ) ఆర్ . మహానంద :—బిల్డింగు పూర్తి కాలేదని మంత్రిగారు ఒప్పుకుంటున్నారు. గ్రాంటు ఎప్పుడు రిలీజ్ చేసి పూర్తి చేయిస్తారు ? About the main building, they have spent about Rs· 9474. Basement was completed. About the rest of the building, when would it be taken up and when would funds be provided ?

(శ్రీ) టి. రామస్వామి :—వారికి ఇవ్వవలసిన గ్రాంటు 28 వేలు ఇచ్చాము ప్రజలనుంచి కంట్రిబ్యూషను 10 వేలు వసూలు చేసారు, వారు స్టాఫ్ జీతాల కోసం డైవర్ట్ చేసారు. అందువల్ల పూర్తి కాలేదు.

(శ్రీ) ఆర్ . మహానంద :—బేస్మెంట్ వరకు కట్టి దానితో నిలిపివేస్తే లాభం లేదుకదా. దీనిని ప్రభుత్వం టేకప్ చేసి పూర్తి చేయించడానికి ఆలోచిస్తారా ?

(శ్రీ) టి. రామస్వామి :—ఆలోచిస్తాను. 28 వేలు ఇచ్చాను. మరల ఎక్కడ ఇస్తాము.

ఒక గౌరవసభ్యుడు :—చాలాచోట్ల సబ్ సెంటర్సుకు భవనాలు కట్టించ లేదు. పంచాయితీలకు కలెక్టరు పర్మిషను ఇవ్వాలి. బిల్డింగు వసతి లేనందువల్ల అవి సరిగా పనిచేయడంలేదు. వారికి డబ్బు ఇచ్చి పూర్తి చేయిస్తారా ?

(శ్రీ) టి. రామస్వామి :—వేరే ప్రశ్న వేస్తే చెబుతాను.

(శ్రీ) ఆర్ . మహానంద :—ప్రజలు 10 వేలు వరకు కంట్రిబ్యూషను చేసారు· బేస్మెంటువరకు కట్టి వదిలివేస్తే స్థలంకూడా ఉపయోగించదు. ప్రభుత్వం చర్య తీసుకుని వేరే ఫండ్సు డైవర్ట్చేసి ఐనా పూర్తి చేయిస్తారా ?

(శ్రీ) టి. రామస్వామి :—పూర్తి చేయడం చాలా అవసరమే. మేము ఇవ్వవలసిన డబ్బు యిచ్చాము. పూర్తి చేయవలసిన బాధ్యత పంచాయితీ సమితిది.

(శ్రీ) పి. సుబ్బయ్య (ఎర్రగొండిపాలెం) :—మంత్రిగారు ఇట్లా సమాధానం చెబితే న్యాయంకాదు. బేస్మెంటు వరకు ఐనది. కొన్ని వేలు ఖర్చు చేసారు. భవనానికి ఎలాట్ చేసిన డబ్బును డైవర్ట్ చేసిన ఆఫీసర్లపై చర్య తీసుకున్నారా? డైవర్ట్ చేసిన ఫండ్సు రీడైరక్ట్‌చేసి కట్టించడానికి ప్రయత్నం చేస్తారా?

(శ్రీ) టి. రామస్వామి :—తప్పకుండా పూర్తి చేయాలనే చెబుతాము. ఎవరైనా పొరపాటుచేస్తే తప్పకుండా యాక్షను తీసుకుంటాము.

(శ్రీ) ప్రగడ కోటయ్య (చీరాల) :—పొరపాటు చేసినట్లు స్పష్టంగా కనపడుతుంటే పొరపాటుచేస్తే చర్య తీసుకుంటామంటే ఎట్లా? బిల్డింగుకై యిచ్చిన డబ్బును మరొక విధంగా డైవర్ట్‌చేస్తే బి. డి. వో. మీదకాని, ఇతరుల మీదకాని ఏ చర్య తీసుకున్నారు. ఏ కారణంవల్ల ప్రభుత్వం చర్య తీసుకోలేదు.

(శ్రీ) టి. రామస్వామి :—బి.డి.వో. ఏమి వ్రాసాడంటే—జీతాలు ఇవ్వడానికి డైవర్ట్ చేసాము, గవర్నమెంటు డబ్బు ఇవ్వలేదు అన్నారు. జీతాలు ఇవ్వడంకూడా ముఖ్యమైనదేకదా. డైవర్ట్‌చేసి ఐనా జీతాలు ఇవ్వడం ముఖ్యం కదా.

(శ్రీ) ప్రగడ కోటయ్య :—ఏ సంవత్సరంలో జీతాలు ఇచ్చారు? తరువాత డబ్బులు వెళ్ళాయా, లేదా?

(శ్రీ) టి. రామస్వామి :—1968-69 సంవత్సరం జీతాల క్రింద డైవర్ట్ చేసినట్లు వ్రాసారు బి. డి. వో.

(శ్రీ) కె. బుచ్చిరాయుడు (కొవ్వూరు) :—ఆరోగ్యమే మహాభాగ్యమని అన్నారు. పల్లెటూళ్లలో పి. హెచ్. సి.లు కట్టకూడదనే పాలసీ మార్చి కంట్రిబ్యూషను యిచ్చేచోట పి. హెచ్. సి. పెట్టాలని పునరాలోచన చేస్తారా?

(జవాబు లేదు)

(శ్రీ) పి. తిమ్మారెడ్డి (ఆళ్లగడ్డ) :—పంచాయితీ సమితికి జీతాలు ఇవ్వడానికి డబ్బు లేదని అందువల్ల డైవర్ట్ చేసారని అన్నారు. అటువంటప్పుడు కొన్ని సంవత్సరాలపాటు సమితులను క్లోజ్ చేయడం మంచిదికాదా?

(శ్రీ) టి. రామస్వామి :—జీతాలు పంచాయితీ సమితులు ఇవ్వడానికి కొంత గ్రాంటులు యిస్తారు. ఎక్కడైనా తక్కువయిస్తే మా వద్దకు రావాలి. తీసుకోవాలి.

(శ్రీ) వావిలాల గోపాలకృష్ణయ్య (సత్తెనపల్లి) :—చాలా మంచి పద్ధతి—అభినందిస్తున్నాను. ఎవరు ఏ డబ్బు యిచ్చినా దేనికైనా వాడుకోవచ్చువనే పద్ధతి గొప్పగా వుంది. డబ్బు గవర్నమెంటు ఇవ్వలేదు. ప్రజలు యిచ్చినది. ఆఫీసర్లకు జీతాలులేవు కాబట్టి వాడుకోవచ్చునని అన్నారు. ఎందుకు ఎక్స్‌ప్లనేషను అడుగలేదు? ప్రజలవద్దకు చందాలకై ఏ ముఖం పెట్టుకుని వెళ్లగలము?

(శ్రీ) టి. రామస్వామి :—మేము వాడుకోవాలని చెప్పలేదు. బి.డి వో. చెప్పినది చెప్పాను.

(శ్రీ) టి. ఎన్. మూర్తి (వరంగల్లు):—తరువాతనైనా జీతాలకు ఇచ్చే పైసలు భర్తీ చేసారా? చేస్తే దానితోనైనా ఈ పని చేయిస్తారా?

(శ్రీ) టి. రామస్వామి :—వారు మా వద్దకు రాలేదు.

(శ్రీ) టి. ఎన్. మూర్తి :—1970 వస్తే ఇంకా ఎప్పుడు చేస్తారు?

(శ్రీ) టి. రామస్వామి :—మా వద్దకు రావాలికదా. మేము యేమి చేయము?

(శ్రీ) సిఫెచ్. రాజేశ్వరరావు (సిరిసిల్లా) :—అధ్యక్షా, జీతాలక్రింద ఖర్చు పెట్టమని ఎక్స్‌ప్లనేషన్ వచ్చిన తరువాత అన్ని డిపార్టుమెంట్సుకు జీతాలకు డబ్బు యిస్తున్నాముకదా. ఇలాంటి అక్రమమైన ఎక్స్‌ప్లనేషను యిచ్చినదానికి కారకులు ఎవరు? జీతాలకు ఎందుకు డబ్బు రాలేదు అని ప్రభుత్వము ఎంక్వయిరీ చేయించినదా?

(శ్రీ) టి. రామస్వామి :—ఇప్పుడు ఎంక్వయిరీ చేయాలి. ఈ క్వశ్చన్ వచ్చిన తరువాత అడిగితే వారు చెప్పారు. తుర్లపాడులో దర్శి పంచాయితీ సమితి మెర్జ్ అయిపోయినది. దర్శికి ప్రత్యేక సమితి లేదు. ప్రజల సొమ్ము ఎందుకు డైవర్ట్ చేశారని ఎక్స్‌ప్లనేషను తీసుకొని యాక్షను తీసుకొంటాము. We will take action against the persons responsible.

(శ్రీ) ఎన్. రాఘవరెడ్డి (నర్సాపేట్) :—అధ్యక్షా, ఒకసారి ప్రజల కంట్రిబ్యూషన్‌ని జీతాలకు వాడుకొనడానికి గవర్నమెంటు పర్మిషను తీసుకొన్నారని చెబుతున్నారు.

(శ్రీ) టి. రామస్వామి :—గవర్నమెంటు పర్మిషను తీసుకోలేదు.

(శ్రీ) ఎన్. రాఘవరెడ్డి :—అధ్యక్షా, ఇంతకాలమైనా జీతాలు రాకపోవడానికి కారణము ఏమిటి? అది గవర్నమెంటు పొరపాటుకదా? దానిని సవరించడానికి ఎందుకు ఇంత ఆలస్యము జరుగుతున్నదో చెబుతారా?

(శ్రీ) టి. రామస్వామి :—మేము అడిగితే బి. డి. వో. ఎక్స్‌ప్లనేషను యిచ్చారు. గవర్నమెంటునుంచి వారికి ఇంత డబ్బు రావాలని ఎక్స్‌ప్లనేషను ఇచ్చారు. రావాలో లేదో ఎగ్జామిన్ చేయించాలి.

(శ్రీ) ఆర్. మహానంద :—అధ్యక్షా, ఆ సమితి ప్రెసిడెంటుగా నేను అన్నాను. జీతాలకు ఉపయోగించుకోకూడదని, వర్క్ స్టాప్ చేయకూడదని ప్రొసీనా ఆయన ఉద్యోగులతో మిలాఖత్ అయి ప్రజలను మోసగించిన విషయము. ప్రశ్నలు ఇచ్చి సంవత్సరమైనా ఇన్వెస్టిగేషను లేదంటే ప్రశ్నలు వేయడమెందుకు? I wrote so many times to the Government about the irregularity committed by the B. D. O. Still action is awaited.

Mr. Deputy Speaker :—I do not think anything would please the Members because it looks. . . .

Sri Vavilala Gopalakrishnayya :—What happened about the B. D. O., and his irregularity?

Mr. Deputy Speaker :—All that is required is that the Minister should take immediate action.

శ్రీ టి రామస్వామి :—ఇన్‌ఫర్మేషన్ లేదని చెప్పలేదు. బి. డి. ఓ. ఎక్స్‌ప్లనేషన్ యిట్లా యిచ్చారని చెప్పాను. ఇంకా యాక్షన్ తీసుకోనలేదు. We will take action against the persons responsible, if necessary.

Mr. Deputy Speaker:—Expedite the matter.

శ్రీ వావిలాల గోపాలకృష్ణయ్య :—అధ్యక్షా, ఎక్స్‌పెడైట్ అనే సమస్య కాదు. దీనిని మాత్రం సహించడానికి వీలులేదు. శాసనసభ ఎందుకు, గవర్నమెంటు ఎందుకు? ఆఫీసర్సు అక్కడ కూర్చొని వచ్చిన డబ్బును వారి ఇష్టము వచ్చినట్లు వాడుకొంటూవుంటే అడిగే దిక్కు లేకపోతే ఏమిటి? 84 సంవత్సరము యిప్పుడు అడుగుతున్నామా?

Mr. Deputy Speaker :—His reply today will be the same thing.

Sri Vavilala Gopalakrishnayya :—It is not for the first time that it came to the notice of the Government. What happened to the Government all these days. When people gave so much money for the construction of a hospital, you allowed it to be diverted and no action against the persons concerned has not been taken till today. That is the situation, Sir.

శ్రీ టి. రామస్వామి :—హాస్పిటల్ లేకపోలేదు. బిల్డింగ్ కట్టాలి. ఎవరు తప్పు చేశారనేది చూసి చర్య తీసుకొంటాము అప్పుడు ప్రెసిడెంటు ముసానంద గారని వారే చెబుతున్నారు.

శ్రీ వావిలాల గోపాలకృష్ణయ్య :—10 వేలు కట్టాలని చెప్పారు. దానికి వడ్డీకేదు ఏమీలేదు, హాస్పిటల్ వస్తుందని స్థలము యిచ్చారు. వారికేమీ దిక్కు లేదు. ఆఫీసర్లు జీతాలకు వాడుకొంటే అడిగే దిక్కులేదా?

Mr. Deputy Speaker :—Hon. Minister could call for further information within 10 to 12 days.

Sri T. Ramaswamy :—I will call for information. It would not be possible to get it within a month, Sir,

శ్రీ వావిలాల గోపాలకృష్ణయ్య :—టెలిఫోన్ ద్వారా జవాబు తెప్పించి 8 రోజులలో మాకు చెబితే ఈ హౌస్‌కి గౌరవము వుంటుంది. లేకపోతేలేదు.

మిస్టర్ డిప్యూటీ స్పీకర్ :—మీరు అన్నప్రకారమే వస్తుంది. 6 నుంచి 8వ తేదీవరకు మీటింగ్ వుండదు. తరువాత వస్తుంది.

Sri T. Ramaswamy :—We are not sleeping over it. We wire to Ongole Collector. He said, 'I have nothing,' We wired to the B.D.O. అది ఒంగోలు జిల్లాలో వున్నది. ఒంగోలు కలెక్టరుకు ఏమీ ఇన్‌ఫర్మేషన్ లేదు అని అన్నారు. ఒంగోలు కలెక్టరుకు వైర్ యిచ్చాము. బి. డి. ఓ.ని ఫైల్స్ తీసుకొని రావాలని వైర్ యిచ్చాము. రాలేదు. ఎవెయిట్ చేస్తున్నాము. I will go into the matter fully. I have nothing in this matter personal or anything I will go into the matter fully and take necessary action and inform the Members.

Sri N. Ramachandra Reddy (Dornakal) :—It is a matter of great shame to the Government-not only to the Government, but to the House. We are not prepared to accept what the hon. Ministe

has said. That explanation is not sufficient. This is a matter of great public importance in the sense that what has been contributed by the villagers for a puspose has been wrongly spent and diverted. When there is derilicfion of duty, what is the action they are going to take ?

Mr. Deputy Speaker:—He said he would inform the House of the action taken, after going fully into the matter.

(శ్రీ) ఆర్. సత్యనారాయణరాజు (నర్సపూర్) :—బి. డి. వో. ఎక్స్‌ప్లనేషన్ ఇచ్చారు. ఇచ్చిన తరువాత వెంటనే గవర్నమెంటుకు ఎందుకు యాక్షను తీసుకోలేదు ?

(No answer)

Sri T. Ramaswamy :—Why not the Government suspend him immediately and then conduct an enquiry ?

Mr. Deputy Speaker :—This will be taken up again after a week.

(శ్రీ) ప్రగడ కోటయ్య :—అధ్యక్షా, ప్రభుత్వము తాఖీదు యిచ్చిన తరువాత ఆఫీసరు రాలేదు అంటే గవర్నమెంటు వున్నదా లేదా ? దానికి సంబంధించిన ఫైల్స్ తీసుకునిరావలసినదని వైర్ యిచ్చారు. When he has failed to come to Hyderabad and present the files before the Minister, where is the Government at all ?

(శ్రీ) టి. రామస్వామి :—బి. డి. ఓ. టూర్ మీద వున్నారో యేమో, వైర్ యిచ్చాము. We have wired. He will come. But this B D O. is not the one person who is responsible for that.

(శ్రీమతి జె. ఈశ్వరీబాయి (ఎల్లారెడ్డి) :—మంత్రిగారు టెలిగ్రామ్ యిచ్చి ఒక బి. డి. ఓ. ని రమ్మనమన్నప్పుడు బి.డి.ఓ. రాకుంటే మర్యాదకు భంగంకాదా ? It is a shame for the Government. On this issue, the Minister should resign.

Sri N. Ramachandra Reddy :—Before going to the next question, I would suggest this question may be taken up again after a week.

Sri T. Ramaswamy :—This may be taken up after 15 days. I will call for the case, examine it and place it before the House.

Sri Pragada Kotiah :—When was the telegram issued to the concerned offieer ?

(శ్రీ) టి. రామస్వామి :—టెలిగ్రాము యిచ్చి 4, 5 రోజులు అయినది.

(శ్రీ) వై. వెంకటరావు (వేమూరు) :—ఆ బి. డి. ఓ. పేరు చెబుతారా ?

Sri T. Ramaswamy :—I do not know. It is not hear

Mr. Deputy Speaker:—This question will be taken up again on 10th,

Sri T. Ramswamy:—On 10th, it may not be possible. Please put it to 20th, 20th may not be too long.

(శ్రీ) ఆర్. సత్యనారాయణ రాజు :—పైం ఫిక్సు చేయండి అధ్యక్షా.

Mr. Deputy Speaker :—Let take in up on 10th.

(శ్రీ) టి. రామస్వామి :—ఈ సెషను నెలాఖరువరకు వుంటుంది. We will get the information. Please put it on 15th.

(శ్రీ) వావిలాల గోపాలకృష్ణయ్య :—ఒంగోలు జిల్లా ఏర్పడినది యెట్లా అంటున్నారు. ఈ బ్లాక్ కందుకూరు రెవెన్యూ డివిజనులో ఉన్నది కలెక్టరుకు

తెలియకపోవచ్చు కాని ఆర్.డి.వో.కి తెలిసివుండాలి, అందుచేత ఆర్.డి.వో.ని అడిగి ఆ ఇన్ఫర్మేషను తెప్పించాలని కోరుచున్నాను.

Mr. Deputy Speaker :—15th is Sunday. So, we shall take it up on 16th.

SHIFTING OF P.H.C. CENTRAL AT MALLAM TO DORAVARI SATRAM

283—

*64 (1793) Q.— Sri P. Venkata Subbaiah (Sullurpet) :—Will the hon. Minister for Panchayat be pleased to state :

(a) whether it is a fact that the Supreme Court have passed a judgement to shift the Primary Health Centre at Mallam to Doravarisatram in Sullurpeta taluk of Nellore district ; and

(b) if so, when will it be implemented ?

Sri T. Ramaswamy :-(a) The effect of the Supreme Court judgment is that the order of the Government directing the location of the Primary Health Centre at Doravarisatram remains unaffected.

(b) Orders have been issued ordering the Block Department Officers Gudur and Sullurpet to take action to transfer the Primary Health Centre from Mallam to Doravari satram.

(శ్రీ ఎస్. వేమయ్య (సర్వేపల్లి) :— ఈ ఆర్డర్ ఎప్పుడు పంపారు? ఎందుకు ఇంప్లిమెంట్ కాలేదు?

(శ్రీ టి. రామస్వామి :—25—2—70న పంపించాము.

(శ్రీ పాపిరెడ్డి :—సుప్రీంకోర్టు జడ్జిమేంటు ఎప్పుడు వచ్చింది?

(శ్రీ టి. రామస్వామి :—14-2-69న వచ్చింది.

డా. టి వి. ఎస్. చలపతిరావు :—సుప్రీంకోర్టుకు వెళ్ళవలసిన పరిస్థితి ఏమి వచ్చింది? The construction of a primary health centre—is it such a controversial matter has to be taken to the Supreme Court? What are the reasons?

(శ్రీ టి. రామస్వామి :—పార్టీస్ తీసుకువెళ్ళారు.

డా. టి. వి. ఎస్. చలపతిరావు (విజయవాడ ఈస్టు) :—పార్టీస్ ఎందుకు తీసుకు వెళ్ళాయి ? What are the grounds on which the Government's order at was challenged at highest level—Supreme Court ?

(శ్రీ టి. రామస్వామి :— సుప్రీం కోర్టు గవర్నమెంటు గవర్నమెంటు ఆర్డర్‌ను కన్ఫర్మ్ చేసింది. It was decided that Mallam Health Centre should be transferred to Doravari Satram. మొట్టమొదట మల్లాం. దొరవారి సత్రం నాయుడుపేట పంచాయతి సమితిలో వున్నాయి. గవర్నమెంటు దానికి అనుకూలంగా ఆర్డరు వేశారు. తరువాత రిఆర్గనైజేషన్‌లో దొరవారిసత్రం ఒకదానిలో పడింది. మల్లాం యింకో సమితిలో పడింది. On the recommendation of the Samithi గవర్నమెంటు మల్లాంలో వుంచమని ఆర్డరు వేసింది. కుమారస్వామిరెడ్డి అనే ఆయన దావా వేశారు. హైకోర్టు

ఒరిజినల్ ఆర్డర్ స్టాండ్ అవుతుందని చెప్పారు. ఆ ఆర్డర్ చెల్లుతుందని చెప్పారు. బెంచికి అప్పీలుచేస్తే బెంచికూడా అట్లాగే చెప్పారు. సుప్రీం కోర్టుకు వెడితే 1969 ఆర్డర్ చెల్లుతుందని చెప్పారు. అందుచేత ఇది సుప్రీంకోర్టుకు వెళ్ళింది.

(శ్రీ) సి. వి. కె. రావు :— దొరవారి సత్రంలో ఎవరు వుంటారు? దొరలు వుంటారా?

(శ్రీ) టి. రామస్వామి :—నాకు తెలియదు.

MISAPPROPRIATION BY EX-SARPANCH OF MULUGU VILLAGE

284—

*63 (1791) Q.- Sarvasri Santosh Chakravarty (Mulug) and R. Narsimha Ramaiah (Hasanparthi):-Will the hon. Minister for Panchayat Raj be pleased to state:

(a) whether it is a fact that the police have booked a case against Ex-Sarpanch of Mulug village. Mulug taluk. Warangal district under section 409 I.P.C. if so, when;

(b) what is the amount misappropriated by the Sarpanch, and

(c) the stage at which the matter stands at present?

Sri T. Ramaswamy :-(a) Yes Sir. A case has been registered in police station Mulug on 21-6-68.

(b) He is alleged to have misappropriated Rs. 1959.48.

(c) The case is still under investigation by the police.

(శ్రీ) ఎన్. రాఘవరెడ్డి :— రెండు సంవత్సరాలనుండి ఇన్వెస్టిగేషన్ స్టేజిలో వుంటే విచారణ స్టేజి వచ్చేటప్పటికి ఎంతకాలం పడుతుంది?

(శ్రీ) టి. రామస్వామి :—త్వరగా చేయమని మేము కూడా చెప్పాము. లా అండ్ ఆర్డర్‌లో ఎంగేజ్ అయివున్నానని, అసిస్టెంటు ఎగ్జామినర్ ఆఫ్ లోకల్ ఫండ్ ఎక్కౌంట్స్‌ను విచారణ చేయాలని చెప్పారు. ఈ case త్వరగా పూర్తిచేసి యాక్షన్ తీసికోవాలని కలెక్టరుగారికి వైర్ ఇచ్చాను.

Sri N. Ramachandra Reddy :—There are a number of assurances on the floor of this House. This matter was raised time and again, about ten times, in this House. Even five years back this was raised, and categorically an assurance was given by the Minister and the present hon. Minister also; but nothing has happened. Every time it has been said that action is being taken, and intentionally is being delayed. I would like to know as to what are the reasons for the delay?

(శ్రీ) టి. రామస్వామి :— మేము విచారించి పోలీసులకు అప్పగించటం జరిగింది. As far as I know, there is no delay.

మిస్టర్ డిప్యూటీ స్పీకర్ :—5 సంవత్సరాలకు పూర్వం.....

(శ్రీ) టి. రామస్వామి :— క్రిందటిసారి సమాధానం చెప్పినప్పుడు I assured the House that I would take expeditious action. I took action. I sanctioned prosecution.

(శ్రీ) టి. రామస్వామి :—నా చేతుల్లో వున్నది నేను చేశాను. I ordered prosecution.

(శ్రీ) ఎన్. వెంకటరెడ్డి (పరుచూరు :—క్రిమినల్ ప్రాసిక్యూషనుకు ఆర్డరు వేశారా, మిస్ ఎప్రోప్రియేషన్ జైటపడినప్పుడు రిమూవ్ ఆర్డర్ వేశారా ?

Sri T. Ramaswamy :—This man is not Sarpanch now. Sir.

Sri N. Ramachandra Reddy :—He may not be Sarpanch, but the Panchayat Samithi President. For the investigation of misappropriation, Government took six years and they will take another six years for prosecution.

Sri T. Ramaswamy :—No, no. అయితే మేము ఎందుకు ప్రాసిక్యూషన్ ఆర్డర్ వేయాలి ? After I gave the assurance I took expeditious action.

Sri N. Ramachandra Reddy :—There is no action.

Sri T. Ramaswamy :—I sanctioned prosecution. పోలీసులు నాచేతిక్రింద లేరు. We are pursuing action. It is not as if we are not pursuing.

Sri N. Ramachandra Reddy :—I would like to know as to what is the target date, i. e. by which date is the Minister going to take action and inform us ?

(శ్రీ) టి. రామస్వామి :—పోలీసులకు అప్పగించిన తరువాత వారు చేయాలి. త్వరగా చేయించమని కలెక్టరుకు టెలిగ్రాం ఇచ్చాము.

Sri N. Ramachandra Reddy :—That means there is no co-ordination between the Panchayatraj Department and the Police Department. Expeditious action should be taken.

Sri T. Ramaswamy :—I would request my colleague, the Home Minister to take speedy action.

Sri N. Ramachandra Reddy :—There should be some target date.

(శ్రీ) కె. రామనాధం (ముదినేపల్లి) :—ఇట్లా మిస్ ఎప్రోప్రియేషన్ జరిగి ప్రాసిక్యూషన్ ఆర్డర్ వేసిన కేసులు ఎన్ని వున్నాయి? ఎన్ని సంవత్సరాలనుండి పెండింగులో వున్నాయి ?

Mr. Deputy Speaker .—I do not think he will be able to give information.

(శ్రీ) సి. హెచ్. రాజేశ్వరరావు :— పంచాయతి డబ్బు కాకుండా పంచాయతి కో ఆపరేటివ్ సంస్థల డబ్బు దుర్వినియోగం చేసినవారిపై ప్రాసిక్యూషన్ యాక్షన్ తీసికోవటం చాలా అరుదు. ప్రాసిక్యూషన్ ఆర్డర్ వేసిన తరువాత దానిని అమలుజరిపే బాధ్యత ఎవరిమీద వుంటుంది ?

(శ్రీ) టి. రామస్వామి : వారే యాక్షన్ తీసుకోవాలి. తీసికోకపోతే— we shall write to the concerned Minister, and appropriate action will be taken against the Officer concerned.

శ్రీమతి జె. ఈశ్వరీబాయ్ :— 10 సంవత్సరాలనుండి ప్రభుత్వం ఏమీ చేయలేక పోయింది. ఇంకో రెండు సంవత్సరాలలో ఈ ప్రభుత్వం పోయి యింకో ప్రభుత్వం వస్తుంది. అప్పుడు వీరు మంత్రులుగా ఉంటారో ఉండరో. ఈ డబ్బు దిగమింగిన ఆయనను remove చేశారా, లేక యింకా continue అవుతున్నారా ?

శ్రీ టి. రామస్వామి :—నేను 1969లో ఇచ్చాను. I have asked the Collector to pursue the matter. I now request my collaegue the Home Minister to expedite aetion.

శ్రీ టి. ఎస్. మూర్తి :—సర్పంచ్ నుంచి పంచాయతి సమితి ప్రెసిడెంట్ అయ్యాడు. ఇంకా ఎక్కువ డబ్బు తింటే జిల్లా పరిషత్తు చైర్మన్ అవుతాడేమో! అయన పేరు ఏమిటి ?

శ్రీ టి. రామస్వామి :— వారు ఎన్నుకొన్నారు, నేను నామినేట్ చేయలేదు.

శ్రీమతి జె. ఈశ్వరీబాయ్ :— వారు continue అవుతున్నారా, లేక తీసేశారా ?

Sri T. Ramaswamy :—He is not the Sarpanch today.

శ్రీ పి. నరసింగరావు (హుజూరాబాద్) :—ఈ మిస్ ఎప్రోప్రియేషన్ ఏ సంవత్సరంలో జరిగింది, ఎవరు డిటెక్టు చేశారు ? డిపార్ట్‌మెంటల్ యాక్షన్ ఏమి తీసుకున్నారు ?

శ్రీ టి. రామస్వామి .—నేను 14-8-68లో ప్రాసిక్యూషన్ ఆర్డరు వేశాను, ముందే insect చేశారు కనుకనే రిపోర్టు చేశారు. తరువాత మళ్ళా ఆడిట్ చేయించి పిన్‌పాయింగు చేయించి మిస్ ఎప్రోప్రియేషన్ ఇంత వుందని తీయించాము.

శ్రీ పి. నరసింగరావు :—ఇది ఏ periodలో అయింది. ఆ సర్పంచ్ పేరు ఏమిటి ?

శ్రీ టి. రామస్వామి :—పేరు నా వద్ద లేదు.

శ్రీ ప్రగడ కోటయ్య :—పేరు ఫయిల్‌లో లేకుండా ఎట్లా వుంటుందండీ?

శ్రీ టి. రామస్వామి :— ఆయన పేరు రామచంద్రారెడ్డిగారికి తెలిసే వుంటుంది. There is no information with me.

శ్రీ టి. వి. యస్. చలపతిరావు :—మంత్రిగారు పేరు చెప్పడానికి సందేహిస్తుంటే అనుమానం ఇంకా పెరుగుతోంది. పేరు చెప్పండి.

శ్రీ తోట రామస్వామి :—ములుగు పంచాయితి సమితి ప్రసిడెంటుఅండి. నాకు తెలియదు. కాని అందరకూ తెలుసు.

శ్రీ యన్. రామచంద్రారెడ్డి :—సరయిన సమాధానం చెప్పాలండి.

మిస్టర్ డిప్యూటీస్పీకర్ :—మళ్లి అస్యురెన్సు తీసుకుంటే.....

శ్రీ యన్. రామచంద్రారెడ్డి :—అస్యురెన్సు లేక, దానికి విలువలు లేవంటారా ?

Sri T. Ramaswamy :—I said that I would take appropriate action.

Mr. Deputy Speaker :—The action taken is you have already sanctioned prosecution.

Sri T. Rama Swamy :—I shall request my Colleague to persue the matter expeditiously.

(శ్రీ) యన్. రామచంద్రారెడ్డి :—రెండుసంవత్సరముల నుంచి ఎందుకు లా అండ్ ఆర్డరు అడ్డు వచ్చిందని పోలీసులు చెప్పారంటున్నారు. లా అండ్ అర్డర్ ఎన్ని సంవత్సరములు అడ్డంవస్తుందేమో హోమ్‌మంత్రిగారిని అడిగి చెప్పారా ?

Sri T. RamaSwamy :—I shall tell my Colleague.

(శ్రీ) యన్. రామచంద్రారెడ్డి :—కాటగారికల్ అస్యూరెన్సు ఇవ్వండి.

(శ్రీ) తోట రామస్వామి :—అదెట్టాగివ్వగలను.

(శ్రీ) ఆర్. మహానంద :—అస్యూరెన్సు ఇచ్చినతరువాత ఆ అస్యూరెన్సు అమలు జరగకపోతే సభ్యులరక్షణకు తమరు రావాలి. వారిద్దరిమధ్య బేరం చేసుకుంటే మరొక మూడు సంవత్సరములు పడుతుంది.

Mr. Deputy Speaker:—Shall we put it to next month?

Sri T. Rama Swamy :—I have requested my colleague the Home Minister to expedite.

(శ్రీ) పి. నరసింగరావు :—ప్రాసిక్యూట్ యఫ్.వై.ఆర్ ఇస్యూ చేయడం తోటి పూర్తి కాదు. చార్జిషీటు వేశారా ?

(శ్రీ) తోట రామస్వామి :—చార్జిషీటు వేయలేదు.

(శ్రీ) పాలవెల్లి(చోడవరం):—ఈలోగా ప్రాసిక్యూషను శాంక్షను చేశామన్నారు. పోలీసులు ఇటువంటి కేసులో రికార్డయినా పంపించలేదు. ఇన్‌వెస్టిగేషను చేయడానికి అంటారు. యల్. ఎ. క్యు. వేసినతరువాత సంవత్సరాలతరబడి ఉంటాయి. ఫాలో ఆప్ అక్షను ఏమయినా ఉందా ?

Mr. Dy.Speaker :—It looks as though the party has managed very well.

Sri T. Rama Swamy:—Next month I shall talk to my colleague the Home Minister.....

(శ్రీ) యన్.రామచంద్రారెడ్డి :—నెక్స్‌ట్ మంతు వరకు ఏమిజరుగుతుంది ?

Sri T. Rama Swamy:—Next month I shall place the matter before the House.

Sri N. Ramachandra Reddy:—Prosecution should be launched immediately.

(శ్రీ) టి. రామస్వామి :—మా చేతిలో ఉన్నది మేము చేస్తాం. I shal request the Home Minister to expedite action.

(శ్రీ) సిహెచ్. రాజేశ్వరరావు :—మా చేతిలో ఉన్నది చేస్తామంటారు కాని ప్రాసిక్యూషను చేస్తాము అమలు చేస్తాము అనేది చెప్పడంలేదు.

Sri T. Ramaswamy:—Next month we shall see that prosecution is launched.

Sri P. Kotayya:—Investigation should be completed and charge sheet should be filed.

Sri T. Ramaswamy:—I assure you that prosecution will be launched next month.

Mr. Dy. Speaker:—The assurance has come that prosecution will be launched and case filed next month. Let us wait till then.

(శ్రీ జి.వి. అప్పారావు (జామి):—ఉన్న దౌర్భాగ్యం ఏమంటే మంత్రుల మాట మీద బి.డి.ఓ.లకు విలువలేదు. పోలీసులకు విలువలేదు. అలాంటప్పుడు యీ అస్యూరెన్సులు మేమెలాగ నమ్మేది, ఏదయినా ఒక మార్గం తమరు ఆలోచించాలి. పరిపాలన ప్రమాదంగా ఉంది. కలెక్టరులు మాటవినరు, బి.డి.ఓ.లు మాటవినరు, పోలీసులు మాటవినరు మంత్రులు ఎందుకని? పరిపాలన స్తంభించి పోతుందని భయంగా ఉంది.

Mr. Deputy Speaker:—Matters are being expedited.

(శ్రీ వావిలాల గోపాలకృష్ణయ్య:—పర్మిషను లేకుండా మాట్లాడుతున్నారు. నేను పర్మిషను అడుగుదామనుకుంటే నా వయిపు చూడడంలేదు తమరు, ఇంతక్రితం చేశారు, అప్పుడు లక్ష్మీనరసయ్యగారు మంత్రిగా ఉన్నారు. ప్రొసిక్యూషనుకి ప్రాశాం అన్నారు. యీ లోగా ఆయన సమితి ప్రసిడెంటు అయినాడు, రామస్వామిగారు ప్రొసిక్యూషనుకు ఆర్డరు వేశారు, బహుశ రెండు సంవత్సరాలు వైట్ చేస్తే ఆయన మినిస్టరుగా వచ్చేసి కేసు కొట్టేస్తారేమో.

Mr. Deputy Speaker:—We got the assurrance now.....

(శ్రీ వావిలాల గోపాలకృష్ణయ్య:—కో-ఆర్డినేషనుకు జిల్లా కలక్టరును సెంట్రల్ ఆఫీసరును చేశాము, దానితో ఆయనకు సంబంధంలేదా? వెంగళరావు గారిని పోలీసువారికి రిమాండు చేయమంటారేమిటి? కలక్టరు ఏమయినాడు వెంగళరావుగారిని రిఫరుచేస్తారేమిటి? జిల్లా కలక్టరు పంచాయితీ ఆఫీసరు ఏమయినారు?

(శ్రీ టి. రామస్వామి:—డిప్యూటి కలక్టరునుకూడా కోరినాము, హోం మినిస్టరుగారినికూడ కోరతామని చెప్పాను.

Sri Vavilala Gopalakrishnayya:—I take objection to it. One Minister cannot ask another Minister in the House. It is his business. It is against administrative principles. జవాబు రావాలి, ఎంతోమంది పెద్దలు మాట్లాడారు, జవాబురాదు.

Sri V. B. Raju:—The question is a addressed to the Government, Sir, and it will not be correct to say in the House that they can consult in the Cabinet and not here.

Sri T. Ramaswamy:—I here that action will be taken next month.

Sri V. B. Raju:—One reply is sufficient. Even one month they have slowed down. That much of assurance to the House is required. We need not waste so much of time of the House.

Sri T. Ramaswamy:—I gave an assurrance that a case will be filed in the Court.

(శ్రీ) వావిలాల గోపాలకృష్ణయ్య :—ఒక పాయింటుకు జవాబు రాలేదండి. అడ్మినిస్ట్రేటివ్‌గా ఆ లెవల్‌లో ఉన్నటువంటిది ఏమై పోయింది ? కలెక్టర్సుకు పవర్సు ఎందుకు ఇచ్చాము ? దానితో పంచాయితి రాజ్ అడ్మినిస్ట్రేషన్ ఫెయిల్ ఆయిందని ఆంగీకరిస్తారా ? లేపోతె ఎందుకు జరగలేదో జవాబు చెప్పుతారా ?

(శ్రీ) టి. రామస్వామి :—నేను ఏమీ అంగీకరించలండి. నేను అస్యూ రెన్సు ఇచ్చాను. నెక్స్‌ట్ మంత్ యాక్షన్ తీసుకొంటాము, కోర్టులో ఫైల్ చేస్తాము అని చెప్పాను.

AUDIT OBJECTIONS AGAINST MOMIDI GRAM PANCHAYAT

285—

*65 (1794) Q.—Sri P. Venkata Subbaiah :—Will the hon. Minister for Panchayat Raj be pleased to state :

(a) whether it is a fact that certain audit objections were raised in the audit report of 1961–62 (para 7) and audit report of 1963-64 (para 9) against the ex-sarpanch and present sarpanch of Momidi gram Panchayat, Gudur Tq., Nellore district ; and

(b) if so, whether any action has been taken against the persons responsible ; if so the nature of the action taken ?

Sri T. Ramaswamy :—Yes Sir, but the audit objections relate to the Ex-Sarpanch and not to the present Sarpanch.

(b) The Assistant Examiner Local Fund Accounts has issued the audit report for 1961–62 on 10–7–1964 and for 1963–64 on 29–4–1965 to the Gram Panchayat. He has also issued warning letters which were acknowledged by the Ex-Sarpanch on 3–8–1964 and on 16–9–1965 respectively for the years 1961–62 and 1963–64. The Examiner of Local Fund Accounts is taking action under the Surcharge rules.

Sri S. Vemaiah —May I know, Sir, the number of objections and the amount involved and how far they have been rectified?

Sri T. Rama Swamy :— Objections are three రోడ్సు వర్కు అంచే 1500 రూపాయలు ఈయన తీసుకొన్నాడు. ఏదో వర్కు చేశాడు. ఎంత వర్కు చేశాడో తేలలేదు. ఎన్నిసార్లు అడిగినప్పటికి ఇవ్వలేదు. I say we must surcharge him immediately.

(శ్రీ) ఎన్. రాఘవరెడ్డి :—ఈ పంచాయతి రాజ్ ఆడిట్ రిపోర్ట్సు ఏవైతే ఉన్నాయో అవి చాలా కాలానికి పంపుతున్నాము. దానివలన ఏమవుతుందంటే సర్‌పంచ్ పోయి ఇంకొక సర్‌పంచ్ వచ్చిన తరువాత వస్తున్నది ఇది. పోయిన సర్‌పంచ్ చేసినదానిని వచ్చిన సర్‌పంచ్ రెక్టిపై చేయబోతే ఇవన్నీ గొడవలుగా ఉంటాయి. అందువలన తొందరగా ఆడిట్ రిపోర్ట్సు వచ్చేటట్లు చేస్తారా ?

(శ్రీ) టి. రామస్వామి :—చేస్తున్నాము. కాని ఆలస్యం అవుతున్నది. గౌరవ సభ్యులు చెప్పింది నిజమేనండి. ఆ సర్‌పంచ్ పోయినాడు, ఇంకొక సర్‌పంచ్ వచ్చినాడు. అతనికి ఇంట రెస్ట్ లేదండి దానిమీద. This particular person also is not taking interest. Therefore, I have called the Additional Examiner of L.F. Accounts also ఇది కలెక్టరుచేత, అసిస్టెంటు ఇంజనీరు

చేత ఆ వర్కు ఎస్టిమేట్ చేయించి ఉన్నదానికి సర్‌చార్జి చేయండి మీరు ఆలస్యం చేయడానికి వీలులేదని కూడా నేనుచెప్పాను. I have written to the Collector also. The Assistant Engineer is estimating the value of work. Sir. ఆ తరువాత ఉన్నదానికి సర్‌చార్జి చేస్తారండి.

(శ్రీ పి. గున్నయ్య :—మంత్రిగారు పంచాయితిరాజ్ పేరును ఏదో మారుస్తారని తెలుస్తున్నది. పంచాయితిరాజ్ బదులుగా పంపకాలు రాజ్ అని మారుస్తున్నారని సెంట్రల్ గవర్నమెంటునుంచి మన గవర్నమెంటుకు ఉత్తరువులు వచ్చాయని తెలుస్తున్నది. అది నిజమేనా ?

(జవాబులేదు)

(శ్రీ జి. వెంకటరెడ్డి :—మామూలుగా ఈఅడిట్ రిపోర్టు సబ్మిట్ చేయడంలో మిసప్రోప్రియేషన్స్ అవడం లేకపోతే ఆ మిస్‌ప్రోప్రియేషన్స్ బయటపడిన తరువాత దానికి పోలీసు ఇన్వెస్టిగేషన్‌కు అర్డరు వేయడం ఇదంతా కార్యక్రమ ముంది పంచాయితీరాజ్ డిపార్టుమెంటులో. మరి ఆ సర్‌పంచ్‌ను రిమూవల్ చేయాలంటే, మరి ఇదంతా 3,4 సంవత్సరాలు పడుతుంది. ఇవన్నీ రెక్టిఫై చేయడానికి ఇమిడియేట్‌గా ఏదైనాప్రభుత్వము ఆలోచించి సక్రమంగా రూల్సును ఫ్రేం చేయడానికి ప్రయత్నం చేస్తూ ఆ ప్రొసీజర్ పార్ట్ పీరియడ్‌లో జరిగే దానికి

(శ్రీ టి. రామస్వామి:— చాలా కష్టమండి. ఈ ఎలెక్టెడ్ బాడీస్‌వాళ్లు చేసేటటువంటి కార్యక్రమం విచారించాలి. తరువాత వాళ్ళకు నోటీసు ఇవ్వాలండి రెక్టిఫైచేయమని. తరువాత ఏమైనా చెప్పుతారా అని వినాలండి. అది కొంత టైము పడుతుంది. త్వరగా చేయడానికి చూస్తున్నాము. I am instructing them, Sir. Yesterday, I called the Additional Examiner. Local Fund Accounts. I am sitting with him and our Chief Accounts Officer. I want to streamline the whole procedure.

(శ్రీ కె. రామనాథం:— ఇప్పుడు ఉన్నటువంటి ప్రొసీజర్ చాలా కంబర్‌సంగా ఉంది; చాలారోజులు పడుతుందనే దృష్టితో ఈ ప్రొసీజర్ మార్చి ఈ అధికారాలు కలెక్టర్లకు ఇచ్చి వెంటనే వాళ్లను రిమూవ్ చేసేటటువంటి స్టెప్పు ప్రభుత్వము తీసుకొంటుందా అని అడుగుతున్నానండి.

(శ్రీ టి. రామస్వామి:— అదే ప్రపోజలే పెట్టినామండి. మే 1969 లో పంచాయతీరాజ్ కాన్‌ఫరెన్సులో మేము పెట్టినామండి. వాళ్ళు ఒప్పుకోలేదు; జిల్లా పరిషత్ చైర్మన్లు, పంచాయతీ సమితి ప్రసిడెంట్లు.

(శ్రీ కె. రామనాథం:— మీరు వాళ్లను అడిగితే వాళ్ళు దీనికి ఒప్పుకొంటారా?

(శ్రీ టి. రామస్వామి:— ఇది గవర్నమెంటు చేతులలోనే ఉండాలని అన్నారండి. ఎప్పుడైతే మనము ప్రజాప్రతినిధులతో డీల్ చేస్తామో అప్పుడు వాళ్లను కూడా కన్‌సల్టు చేయవలసిన అవసరం ఉన్నదండి.

(శ్రీ జి. వెంకటరెడ్డి:— ప్రజాప్రతినిధులు అంటే మిసప్రొప్రియేట్ చేసి డబ్బు కాజేయడం కాదండి. There are a number of cases in the Government to day where people who misappropriated could not be punished.

(శ్రీ) టి. రామస్వామి:— మిస్‌ప్రొప్రియేషన్ చేస్తే తప్పకుండా పనిష్ చేస్తాము.

(శ్రీ) జి. వెంకటరెడ్డి:— ప్రాసిక్యూషన్ చేయడానికి 5 సంవత్సరాలు పడుతూఉంటే మిస్‌ప్రొప్రియేషన్ ఎక్కడ పట్టుకొన్నట్లు?

(No Answer)

(శ్రీ) సి. వి. కె. రావు:— మిస్‌ప్రొప్రియేషన్ చేస్తే ప్రజా ప్రతినిధుల యొక్క విలువ పెరుగుతుందని మంత్రిగారి అభిప్రాయమా?

(శ్రీ) టి. రామస్వామి:— అదేమి లేదండి.

(శ్రీ) పాపిరెడ్డి (ఆలూరు):— అసలు ఈ సర్‌పంచ్ పేరు ఏమిటి? వారు ప్రస్తుతము చేసే ఉద్యోగము ఏమిటి? ఏమైనా ప్రమోషన్ మీద పోయినారేమో చెప్పుతారా?

(శ్రీ) టి. రామస్వామి:— ప్రమోషన్ విషయము నాకు తెలియదుగాని, ఆయన పేరు పి. రామచంద్రారెడ్డి.

(శ్రీ) బి. పాపిరెడ్డి:— ఇప్పుడు వారు ఏమిగా ఉన్నారండి.

(శ్రీ) టి. రామస్వామి:— అది నాకు తెలియదండి.

DONATION GIVEN TO KENDRIYA SANSKRIT VIDYAPEET T. T. D.

286—

* 661 (2079) Q.—Sri Agarala Easwara Reddy (Tirupathi):—Will the hon. Minister for Education be pleased to state :

(a) whether the Tirumala Tirupathi Devesthanam, Tirupathi has given a donation of 10 lakhs in the year 1962 to the Kendriya sanskrit Vidyapeet ;

(b) whether it is a fact that the Devasthanam has given them free buildings for the hostels, office accomodation, library, class rooms ; etc ;

(c) whether 55 acres of land was donated to the above society ;

(d) whether it is a fact that the said society has not constructed its own building uptil now ; and

(e) is it a fact that the Society is misutilising the grant given for buildings by the Tirumala Tirupathi Devasthanam ?

The Minister for Education (Sri P. V. Narasimha Rao) :—(a) Yes, Sir, the Tirumala Tirupathi Devasthanam, Tirupathi, has given a grant of Rs. 10 lakhs to the K. S. V. P. Tirupathi on 2-8-63 towards the construction of building for the Vidyapeet.

(b) Yes, Sir. The Tirumala Tirupathi Devasthanam has provided accomodation to the Vidyapeet and its hostel on a nominal rent of Rs. 10 P. K. The said Vipyapeet and is regularly paying the rent to the Tirumala Tirupathi Devasthanam.

(c) No, Sir. But the Tirumala Tirupathi Devasthanam has leased obt Ac. 41-48 cents of land on a nominal rent of Re. 1 per annum per acre for a period of 99 years.

(d) Yes, Sir.

(e) No, Sir.

Sri A. Eswara Reddy:— Will the hon. Minister elucidate the terms of reference stipulated in the grant of Rs. 10 lakhs to the Kendriya Sanskrit Vidyapeet? ఇంకొకటండి. ఇంత, 10 లక్షలు గ్రాంటు ఇస్తే కూడా దానితో బిల్డింగ్సు కట్టకుండా, ఏదో వృధా చేయడం జరుగుతుంది. దానికేమైనా కమిటీ వేసి విచారణ చేయిస్తారా?

(శ్రీ పి. వి నరసింహారావు:— దీనికి టరమ్స్ ఆఫ్ రెఫరెన్సు ఏమీలేదు. ఈ కేంద్రీయ సంస్కృత విద్యాపీఠము అనేది కేంద్ర ప్రభుత్వము వారు ప్రారంభించారు. అది సొసైటీస్ యాక్టు క్రింద రిజిస్ట్రేషన్ అయింది. చాలా ఉన్నతస్థాయిలో సంస్కృతాన్ని గురించి, వేదాలను గురించి, మనయొక్క కల్చరల్ హెరిటేజ్ గురించి వారు పరిశీలన జరుపబోతున్నారు. చాలా బాగా పని జరుగుతున్నది. అయితే ఈ 10 లక్షల రూపాయలు వారి భవనము కొరకు ఇవ్వడము జరిగింది. భవనము కొరకు 10 లక్షలు కాకుండా వీరు ఇచ్చిన ప్లాటు ఒకటి 41 ఎకరములు ఉన్నది. ఇందులో వచ్చిన పాయింటు ఏమిటంటే; నేను కూడా స్వయముగా దానిని గురించి కనుకొన్నాను, నేను అక్కడికి వెళ్లి కూడా చూచాను. ఆమధ్యనుంచి ఒక పెద్ద డ్రైయిన్ పోతున్నది. దానిని మూసివేయడానికి వీలులేదు. అది ఉన్నందువలన 10 లక్షలు కాదు, ఇంకా కొంత డబ్బు పెట్టి పెద్ద బిల్డింగు కట్టవలసియుంటుంది గనుక సరిగా దానికి సైట్ దొరకడము లేదు. సెంట్రల్ పి. డబ్ల్యూ. వాళ్ళు దానిని చేయాలి. అందువల్ల ఇటీవలనే సెంట్రల్ పి. డబ్ల్యూ డి. వారిని గట్టిగా మందలించి, [ఇది మీరు వెంటనే తీసుకోవలసిందని చెప్పడం జరిగింది. కేంద్రీమంత్రిగారు దీంట్లో ప్రత్యేక శ్రద్ధ వహించారు నేను వారికి వ్రాసినాను. ఇప్పుడు లేటెస్ట్‌గా 7వ తారీఖున నేను అక్కడికి వెళ్లాను. ఈ సందర్భంలో నేను కనుకొన్నది ఏమిటంటే, ఇదివరకు ఉన్నటువంటి అడ్డంకులు అన్నీ తీసివేయడం జరిగింది. వారు లేకవ్ చేస్తున్నారు. ఇప్పుడు ఆ వర్కు లేట్ అవుట్ చేసేటటువంటి పరిస్థితులలో సెంట్రల్ పి. డబ్ల్యూ. డి. వారు ఉన్నారు అని తెలిసిందండి.

(శ్రీ ఆర్. మహానంద:— ఈ 10 లక్షలు కేంద్రానికి ఇచ్చేదానికంటె దేవస్థానమే ఆ బిల్డింగు కట్టించి ఇస్తే పని త్వరితంగా అవుతుందికదా.

(శ్రీ పి. వి. నరసింహారావు:—ఇపుడు ఆ ఇబ్బంది లేదు. 10 లక్షల రూ.లు ఎవరి దగ్గరనో ఏదో దుర్వినియోగం అయినవి అని కాదు. రూల్సు ప్రకారము సెంట్రల్ పి. డబ్ల్యూ. డి. వారే చేయవలసిఉన్నది. అది మనం కట్టి ఇవ్వటము అన్నది సాధ్యం కాదు. ఆ రూల్సు ప్రకారం వారికి డబ్బు ఇవ్వటం జరిగింది. వారు కట్టటానికి ఇపుడు పూనుకొంటున్నారు.

(శ్రీ ఆర్. మహానంద:— ఆ 10 లక్షలు ఇపుడు బ్యాంకులో ఉన్నదా? లేక ఇతరత్రా ఏదైనా పనికి ఉపయోగించారా?

(శ్రీ పి. వి. నరసింహారావు:— ఆ 10 లక్షలు భద్రంగా ఉంది; కేంద్రీయ సంస్కృతి విద్యాపీఠం వద్ద.

(శ్రీ సి. వి. కె. రావు:— 10 లక్షలు రూ.లు ఇచ్చారు. ఫ్రీగా బిల్డింగు ఇచ్చారు; హాస్టల్ ఇచ్చారు. ఎకామడేషన్ ఇచ్చారు. లైబ్రరీ ఇచ్చారు.

ఇవన్నీ ఫ్రీగా ఇచ్చారు అనుకొంటున్నాను. ఈ 10 లక్షల రూపాలు దేనిదేనికి ఖర్చుపెట్టారో వివరించగలరా? అక్కడ ఏమి చదువు చెబుతున్నారు?

(శ్రీ) పి. వి నరసింహారావు:— 10 లక్షలు కన్‌స్ట్రక్షన్ ఆఫ్ న్యూ బిల్డింగు కోరకు ఇచ్చారు. ఆ డబ్బు గ్రాంటుగా ఉంది. ఈ లోపల యీ కార్యక్రమము సాగించటానికి మెంపరరీగా వారు ఎకామడేషన్ ఇచ్చారు. వారి భవనాలు తయారైన తర్వాత వీరి బిల్డింగు వీరు తిరిగి తీసుకొంటారు.

(శ్రీ) పి. వి. కె. రావు:— అక్కడ స్టూడెంట్సు ఎంతమంది ఉన్నారు? అక్కడ ఏమి చదువు చెబుతున్నారు?

(శ్రీ) పి. వి. నరసింహారావు:— అక్కడ రెండు కార్యక్రమాలు ఉన్నవి. ఒకటి— వేదాలను గురించి మనయొక్క పురాతన సంస్కృతికి సంబంధించిన గ్రంథాలను గురించి పరిశోధన జరపటం— రెండు— మన సంస్కృత కళాశాలల్లో ఉన్న అధ్యాపకులకు అక్కడ ట్రయినింగు ఇవ్వటము. ఇది కేంద్రీయ విద్యాపీఠం కాబట్టి భారతదేశంలోని అన్ని స్టేట్సు నుండి అక్కడకు ట్రయినీస్ వస్తారు. అది చాలా ఉన్నతస్థాయిలో పనిచేస్తున్న సంస్థ. పెద్ద స్థాయిలో ఉన్నటువంటి ఉపాధ్యాయులు దాదాపు 50 మంది ట్రయినీస్ అక్కడకు వచ్చి ట్రయినింగు పొందుతున్నారు. నేను వారిని యీ ఇన్‌టేక్ కూడ పెంచమని కోరినాను. వారు దానిని పరిశీలిస్తున్నారు. అనంతశయనం అయ్యంగారు దానికి అధ్యక్షులుగా ఉన్నారు.

(శ్రీ) ఎ. భాస్కరరావు (కంకిపాడు):— అధ్యక్షా! ఈ విద్యాపీఠం ఒక అసోసియేషన్ ద్వారా నడుపబడుతున్నదని మంత్రిగారు చెప్పారు. ఆ అసోసియేషన్ పేరు ఏమిటి? అది ఎపుడు స్థాపించబడింది? ఎంతమంది విద్యార్థులు అక్కడ ఏ హోదాలో ట్రయినింగు పొందుతున్నారు?

(శ్రీ) పి. వి. నరసింహారావు:— ఇదివరకు నేను మనవిచేశాను—

It is not an ordinary school or college. It is a training institution and also a research institution. The Vidyapeet is run by a body called the Kendriya Sanskrit Vidyapeet, Tirupathi. దాని పేరు మీద ఒక సొసైటీ ఉంది. అనంతశయనం అయ్యంగారు దానికి ప్రెసిడెంట్‌గా ఉన్నారు. దానిని కేంద్ర ప్రభుత్వంవారు ప్రారంభించారు.

(శ్రీ) జి. శివయ్య (పుట్టూరు) :—ఈ సంస్కృత విద్యాపీఠంలో సంస్కృతం కాకుండా ఇతర ఇండియన్ లాంగ్వేజెస్ ఏదైనా బోధిస్తున్నారా? దానిలో తెలుగు ఉన్నదా? లేదా?

Sri P. V. Narasimha Rao :—It is purely Sanskrit.

Sri G. Siviah:—If the hon. Minister does not know, I am sorry. Other than Hindi, no other Indian language is taught there. They now got Hindi, Kanarese but Telugu is not introduced. They came to you and represented to you that Telugu was not introduced. ఆ విద్యాలయంలో హిందీలో సబ్జక్ట్స్ చెబుతున్నారు, కేనరీస్ ఉంది, అందులో తెలుగు పెడుతున్నారా, లేదా, అది అడుగుతున్నాను.

Sri P. V. Narasimha Rao :—I have no information on that point. I will get the information.

Sri G. Siviah :—Sanskrit is taught in Hindi and also in Kanarese but not in Telugu.

Sri P. V. Narasimha Rao :—This is a training institution for Sanskrit teachers. What the hon. Member wants to know probably is that is the medium through which training is given. Sanskrit is taught in Nagari lipi, Sir, wherever it is taught. In an all-India institution it could not be otherwise.

(శ్రీ జి. శివయ్య:— లిపి, అక్కడ ఉన్న మీడియమ్ ఆఫ్ ఇన్‌స్ట్రక్షను గురించి అడుగుతున్నాను.

(శ్రీ పి. వి నరసింహారావు:— మీడియమ్ గురించి నా దగ్గర వివరాలు లేవు. మీడియమ్ ఇంగ్లీషో, హిందీయో, లేక ఇతర భాషలలో ఉన్నదో లేదో కనుక్కొంటాను.

(శ్రీ ఎ. మాధవరావు (నెల్లూరు):— ఆ సంస్కృతమునకు ఉన్న సిలబస్ ఏమిటి? అక్కడ ఏమి చెబుతున్నారు?

(శ్రీ పి. వి. నరసింహారావు:— అధ్యక్షా! ఇది సంస్కృత పాఠశాలకాదు. సంస్కృత కళాశాలలోని సంస్కృత అధ్యాపకులకు శిక్షణ ఇచ్చేటటువంటి కేంద్రం ఇది. ట్రయినింగు సిలబస్ కావాలంటే నేను తెప్పించి ఇస్తాను. I will place it on the Table of the House. Do you want me to place the Syllabus of the Sanskrit Vidyapeet on the Table of the House? Please give me a fortnight's time. If the members are so particular, if it is required for any Member I will send it to his address.

Sri G. Siviah:— We would like to have details of this. We want syllabus, and the number of teachers also, Sir.

ఒక గౌరవసభ్యులు:— మంత్రిగారు సమాధానం చెబుతూ లాంగ్ లీజ్ ఆఫ్ 99 ఇయర్స్- అన్నారు. ఎప్పటినుండి ఎప్పటివరకో—చెలవిస్తారా?

(శ్రీ పి వి. నరసింహారావు: — 1963 లో అది ప్రారంభము అయింది. 1963 నుండి 99 సంవత్సరాలు.

NIRMALA GIRLS' SCHOOL AT VINUKONDA

287—

* 619 (1997) Q.—Sri R. Mahananda :—Will the hon. Minister for Education be pleased to state :

(a) whether it is a fact that there is a Nirmala Girls' School at Vinukonda, Guntur district run by Missionaries;

(b) if so, when was is started and its present strength;

(c) whether the Government sanctioned any teaching and building grant to this school in 1967-68 and 1968-69;

(d) whether the Government gave land and other facilities for establishment of this school; and

(e) what is the fees collected by the school management in various classes?

Sri P. V. Narasimha Rao :—(a) Yes Sir.

(b) The School was started during 1666-67 and its present strength is 193.

(c) Monthly advance teaching grants were sanctioned during the year 1967-68 and 1968-69. But no building grant was sanctioned.

(d) No, Sir.

(e) In views of introduction of free education upto Class X, the question of free collection does not arise.

JERSEY CATILE IN OUR STATE

288—

* 626 Q. Sarvasri P. O. Satya arayana Raju (Yemmiganur) and T. G. L. Thimmaiah (Adoni):—Will the hon. Minister for Agriculture be pleased to state:

(a) whether Jersey variety of cattle has been introduced in our State;

(b) if so, the places where it has been introduced; and

(c) the normal milk yield of this variety of cows?

The Minister for Agriculture (Sri K. Venkataratnam) (a) Yes, Sir.

(b) Visakhapatnam, Nandyal, Nizamabad, Ongole, Tirupathi, Warangal, Gannavaram, Hyderabad, Vijayapuri, and Karlmnagar.

(c) 10 to 15 litres of milk per jersey cow per day.

STATEMENT PLACED ON THE TABLE OF THE HOUSE

VIDE CLAUSE (b) OF THE S. N. Q. (STARRED) NO: 1445-z [4*288]

The procedure for issue of permits and the conditions subject to which the permits are issued are indicated below;

(i) The Collector of Krishna, West Godavari and Guntur shall call for applications from the millers who satisfy the conditions laid down in para 2 below to apply by a fixed date indicating the quantities for damaged paddy or rice held by them and their location. The reried allowed will be 3 days after the date of notice by the Collector.

(ii) The Collector will get the stocks so indicated inspected through the D. S. Os and G. P. Os and other Gazetted Officers of the Revenue Deptt. with the assistance if necessary of the F.C.I.

(iii) After the inspection by the civil supplies and Revenue officers, the Collector will prepare statements and arrive at the quantity of damaged paddy or rice avaliable with the millers who have applied for export. On the basis of the quantity so arrived at for the district the CCS shall release quotas for the district, out of the quantily authorised by the Govt. of India proportionate to stocks held by the millers.

(iv) The Collector will likewise fix miller-wise quotas in the light of the district quota allotted to his district by the CCS.

(v) The quota so released by the CCS for each dist. shall not be exceeded by the Collector.

2. The grant of export permits by the Collectors will be subject to the following conditions:

(1) An administrative surcharge at the rate of Rs. 10 per quintal or Rs. 100 per tone shall be levied before issue of permits to millers.

(2) The export of damaged rice outside the State shall be by rail and not by road.

(3) The stocks of damaged rice which are finally permitted to be exported shall be exempted from the provisions of the A. P. Rice Procurement (Levy) and Restriction on Sale Order, 1967.

(4) The period during which this export is to be allowed will be only upto 15-11-69 from the date of issue of the permits to the applicants. (The date has been extended from time to time upto 15-1-70)

(5) Only rice milled out of damaged paddy will be allowed to be exported and not any other rice. To ensure this a condition is to be laid down in the permit to be granted that before the rice is exported it should be inspected by the Quality Inspectors of the Food Corportion of India on behalf of the State Government and no rice should be exported unless it is clearly beyond the rejection limits laid down by the Food Corporation of India.

(6) The millers to whom export permits are issued will have to furnish to the Collector information regarding the variety, quantity exported and the names and addresses of the consignees.

(7) The permits for export will be given only to the millers located in the districts which have been cyclone-affected namely Krishna, West Godavari and Guntur.

అధ్యక్షా, (ఎ) జర్సీజాతి పశువులను మన రాష్ట్రంలో ప్రవేశపెట్టటం అయినది. (బి) ఈ జాతి పశువులను విశాఖపట్నం-నందాయాల, నిజామాబాద్ ఒంగోలు తిరుపతి వరంగల్, గన్నవరం హైదరాబాద్ విజయపురి సౌత్ నగర్‌లలో ప్రవేశపెట్టటం జరిగింది. సి) ఈ జర్సీ జాతి ఆవులు సగటున రోజుకు 10 నుండి 15 లీటర్స్ పాలు ఇస్తాయి.

(శ్రీ) సి. వి. కె రావు :—కాకినాడ డెయిరీఫారమ్‌లో జర్సీజాతి పశువులను ఎందుకు పెట్టలేదు?

(శ్రీ) కాకాని వెంకటరత్నం :—జర్సీ ఫారానికి సెమన్ బ్యాంక్స్ ఉన్నచోట్ల పెడుతున్నాము. తూర్పు గోదావరి జిల్లాలో పరేచోట సెమన్ బ్యాంక్ ఉన్నది. ఫారమ్ ఉన్నచోట జర్సీజాతి ఉండాలన్నది కాదు.

(శ్రీ) వానిలాల గోపాలకృష్ణయ్య.—జర్సీ ఆవులపల్ల ఎక్కువ పాలు వస్తుందని ఆ జాతినే పెంచాలని అనుకొన్నారు. దానికి కావలసిన ఏర్పాట్లు చేయకుండా సెమన్ బ్యాంక్స్ ఉన్నచోట్ల పెడతామంటే క్రాస్ బ్రీడింగ్‌కు పనికి వస్తుందని అనుకొన్నారా? జర్సీ ఆవులు డెవలప్ చేయటానికి ఏమైనా ఆలో చిస్తున్నారా?

(శ్రీ) కాకాని వెంకటరత్నం :—జర్సీ ఆవులు డెవలప్ చేయాలనికాదు. క్రాస్ బ్రీడ్ ఎక్కువగా ఉన్నట్లయితే జర్సీ ఆబోతులతో మన ఆవులతో సంపర్కం కలుగజేస్తే ఎక్కువ పాలు ఇస్తాయనే ఉద్దేశ్యంతో చేస్తున్నారు.

Mr. Deputy Speaker :—Answers to all questions except questions Nos. 289, 295 and 298 will be placed on the Table of the House.

ALLOTMENTS OF SINDRI AMMONIUM SULPHATE

289—

* 602 (1912) Q.—Sri R. Mahananda :—Will the hon. Ministe for Agriculture be pleased to state:

(a) what are the allotments of Sindri Ammonium Sulphate supplied by the Union Government to our State though Private Licences in 1967-68 and 1968-69;

(b) who are they and their addresses and the individual quota allotted to them;

(c) whether they imported these quotas; and

(d) whether the State Government recommended to the Union Government for allotment of these quotas to these persons?

Sri K. Venkataratnam :—(a) A quantity of 42 022 M. Tonnes of Ammonium Sulphate during 1967-68 and a quantity of 43,410 M. Tonnes of Ammonium Sulphate during 1968-69 was supplied by the Fertiliser Corporation of India, Sindri to the private dealers in Andhra Pradesh State.

(b) Statements indicating districtwise supplies made for the years 1967-68 and 1968-69 and dealerwise supplies made for 1967-68 are placed on the Table of the House. Dealerwise particulars for the supplies made during 1968-69 are not available.

(c) Yes, Sir.

(d) When only 30% of the indigenous production was made available to the private trade from 1-10 66, due to competition among the dealers, the applications of the dealers were forwarded by the Director of Agriculture. But consequent on making available of 50%, 70% and afterwards 100% of the indigenous production to private trade, forwarding of application was stopped by the Director of Agriculture and the dealers are getting their requirements direct from the Fertiliser Corporation of India.

PAPER PLACED ON THE TABLE OF THE HOUSE

(*Vide* Answer to Clause (b) of L. A. Q. No. 72 (Starred) [*289])

Districtwise supplies of Sindri Ammonium Sulphate to the private dealers from free sales of indigenous production.

S. No.	District		1967-68	1968-69
1.	Srikakulam	..	71	273
2.	Visakhapatnam	..	520	231
3.	East Godavari	..	7785	4587
4.	West Godavari	..	5184	7301
5.	Krishna	..	4703	11091
6.	Guntur	..	17124	12868
7.	Nellore	..	1065	709
8.	Chittoor	..	71	694

(1)	(2)		(3)	(4)
9.	Cuddapah	..	402	826
10.	Kurnool	..	776	1700
11.	Ananthapur	..	119	—
12.	Hyderabad	..	2426	469
13.	Medak	..	—	—
14.	Mahabubnagar	..	328	145
15.	Warangal	..	47	187
16.	Khammam	..	345	540
17.	Nalgonda	..	—	46
18.	Karimnagar	..	972	1 79
19.	Nizamabad	..	984	1349
20.	Adilabad	..	—	—
	Total	..	42022	4,410

Dealerwise supplies for 1967-68 :

S. No.	Name of the firm	Sindri Ammonium Sulphate
(1)	(2)	(3)
		(in M. Ts.)
	Srikakulam District:	
1	M/s. V. Nageswara Rao, Changanja n	.. 24
2	,, P. Ramakrishna Rao & Sons, Rajam	.. 47
		71
	Visakhapatnam District:	
1	M/s. Bhimeswara Rao, Anakapalli	.. 47
2	,, Sri Mahalakshmi & Co., Vijayangaram	.. 47
3	,, Madana Gopal Daga & Co. ,,	.. 48
4	,, Narayanam Chelamiah & Sons	.. 48
5	,, V. Mallikarjunarao & D. Subbaraju, Anakapalli	.. 46
6	,, G. V. Raju, Visakhapatnam	.. 48
7	,, Murthy & Co., Anakapali	.. 47
8	,, Vijarapu Satyanarayana Co. Bros, Vizianagaram	.. 47
9	,, Addari Apparao, Anakapalli	.. 48
10	,, Addari Ramulu, Anakapalli	.. 48
11	,, Mps. F. C. I, Visakhapatnam	.. 43
		520

(1		(2)	(3)
East Godavari :			
1	M/s.	Kancharla Chinasatyanarayana Murthy, Rajahmundry ..	—
2	,,	Baskara Ferts., Dwarapudi ..	47
3	,,	Malladi Govinda Rao, Anaparti ..	48
4	,,	Sathi Potha Reddy, Anaparti ..	95+143
5	,,	Talluri Sathiraju & Sons, Peddapuram ..	239
6	,,	Boda Satyanarayana Murthy, Kakinada ..	213
7	,,	G. S. Krishnamurthy, Kakinada ..	120
8	,,	Satya Mohan Agencies, Pithapuram 1	24
9	,,	Sri Venkateswara Morey Lenders, Almur. ..	46
10	,,	Kotha China Ramana Rao, Peddapuram ..	48
11	,,	Karri Narayana Reddy & Sons, Anaparthi ..	47
12	,,	Doddi Veerabhadra Rao, Peddapuram ..	47
13	,,	Kovvuri Buliveera Reddy, Konkuduru ...	48
14	,,	Dwarapudi Veera Venkatarama Reddy, Anaparthi ..	47
15	,,	Paddala Satyanarayana Reddy, Konkuru ..	48
16	,,	Serepureddy Rama Rao, Sandipudi ..	47
17	,,	Sathi Rami Reddy, Kakinada ..	47
18	,,	Sri Venkateswara Agencies, Anaparthi ..	355
19	,,	Taddi Satyanarayana Reddy, Anaparthi ..	48
20	,,	Tallurs Suryanarayana Murthy, Peddapuram ..	47
21	,,	Konda Krishnam Raju & Co., Kakinada ..	48
22	,,	C. Vasudevamurthy, Kakinada ..	47
23	,,	T. Venkata Ramarayya & Sons, Anaparthi ..	48
24	,,	S. Sathi Reddy, Kuthukulu ..	48
25	,,	Sri Vijayalaxmi Rice Mills, Anaparthi ..	48
26	,,	Kotha Apparao, Kakinada ..	48
27	,,	B. Venkatrayudu, Kakinada ..	46
28	,,	Anaparthi Multipurpose Rural Credit Co-op. Society ..	48
29	,,	Anaparthi Co-op. Society, Anaparthi ..	48
30	,,	Sathi Tirapu Reddy, Konkuduru ..	47
31	,,	Mullapudi Subrahmanyam Chowdry, Baranpwaram ..	48
32	,,	Nallamilli Venkataratnam Rajahmundry ..	47
33	,,	Kovvuri Krishna Reddy, Komanapalam ..	47
34	,,	Nallamilli Sarveswara Rao, Rajahmundry ..	47
35	,,	Talluri Kameswara Rao, Peddapuram ..	46
36	,,	Sabbela Venkatareddy, G. Mammidada ..	47
37	,,	Y. Seshagiri Rao, Co., Kakinada ..	47
38	,,	B. Vasudeva Murthy, Kakinada ..	47
39	,,	Gollapudi Chinavenkataraju, Pithapuram ..	48
40	,,	Lakshmi Fert., Vedireswaram ..	47
41	,,	Sri Lakshminarayana Rice & Manure Depot. Someswaram ..	95
42	,,	Venkateswara Manure Depot, Mandepeta ..	48
43	,,	M. Nagaraju & Sons, Samalkot ..	47

(1)	(2)	(3)
East Godavari—(Contd.)		
44 M/s	Dwarapudi Radhakrishna Reddy, Dwarapudi ..	48
45 ,,	Eastern Traders & Industries Samalkot ..	94
46 ,,	Kuthkuru Co-op. Marketing Society Ltd. Kothukuluru ..	46
47 ,,	Sri Sitharama Fert. Mandapeta ..	48
48 ,,	Sri Satyamohana Agencies, Pithapuram ..	24
49 ,,	S. Venkata Reddy Pinapalle ..	48
50 ,,	Sri Gopalakrishna Fert. Co., Gangaraopet ..	47
51 ,,	N. Papireddy, Anaparti	47
52 ,,	Karri Satyanarayana Reddy, Kopparavaram ..	46
53 ,,	I. Veerabhadra Rao, Jaggannapeta ..	48
54 ,,	Sri Maruthi Rice Mills, Peddapuram ..	—
55 ,,	M Suryanarayana, Kakinada ..	48
56 ,,	Pulagam Appireddy, Kuthukuluru ..	47
57 ,,	The Saravarya Agencies, Rajahmundry ..	47
58 ,,	Tuni Tq. Co-op. Mtg. Society Tuni ..	48
59 ,,	N. V. Ramanamurthy, Vedurupaka ..	48
60 ,,	K. Gangireddy, Anaparthi ..	47
61 ,,	M. Sambaiah, Dwarapudi ..	46
62 ,,	T. Gandhi Reddy, Alamuru ..	43
63 ,,	Boda Narayanamurty, Rajahmundry ..	48
64 ,,	Seshadri Agencies, Jagannapet ..	48
65 ,,	Sri Ramalaxmi Satyanarayana Rice Mill, Chintaluru ..	46
66 ,,	Darsipudi Ayyama Gollaprolu ..	47
67 ,,	D. Subba Reddy, Gollamamidda ..	45
68 ,,	G. Satyanarayana Murty, Arukapallied ..	48
69 ,,	L. Challaputi Rao, Kakinada ..	48
70 ,,	Sri Sitarama Rice & Oil Mill, Gollaprolu ..	48
71 ,,	Balaji & Co , Kakinada ..	48
72 ,,	S. Krishna Reddy, Rajahmundry ..	48
73 ,,	M. Venkata Reddy & Co., Anaparthi ..	46
74 ,,	B. Venkata Rajaiah & Sons , Tapeswaram ..	48
75 ,,	Sri Manikyamba Gen. Stores, G. Mamidada ..	94
76 ,,	The Tapeswaram Co-op. Mtg. Society Tapeswaram ..	48
77 ,,	Southern India Manure & Trg. Works Samalkot ..	48
78 ,,	B. Narayana Murty, Rajahmundry	48
79 ,,	C. Ramakrishna Murty, Kakinada ..	47
80 ,,	S. Satyanarayana Reddy, Kuthukuluru	48
81 ,,	T. China Suranna, Anaparty ..	47
82 ,,	V. Venkata Reddy, Anaparthi ..	47
83 ,,	V. M. Narasimham, Yelleswaram ..	48
84 ,,	S. V. S. Reddy, Kuthukuluru ..	47
85 ,,	T. Ramareddy, Anaparthy ..	24
86 ,,	T. Appareddy, Anaparthy ..	47
87 ,,	B Srinivasa Rao, Kakinada ..	48
88 ,,	S. Ramalinga Reddy, Kutukuluru ..	47
89 ,,	Elloyds Commercial Corporation Kakinada ..	47

(1)		(2)		(3)
East Godavari—(Contd,)				
90	M/s	M. Govinda Rao, Anaparthi	..	47
91	,,	Raju & Co., Kakinada	..	46
92	,,	Sri Gajanana Cycle Stores, G. Mamidada	..	48
93	,,	Seshadri & Co., Rajahmundry	..	48
94	,,	Sri Venkateswara & Co., Mahendravada	..	46
95	,,	B. Subrahmanyam & Co, Kakinada	..	48
96	,,	C. R. K. Moorty, Kakinada	..	48
97	,,	M. Latchanna, Mandepeta	..	47
98	,,	Prabhat Traders, Kakinada	..	48
99	,,	Sri Subrahmaneswara Rice &Oil Mills, Tapeswaram	..	94
100	,,	Martu Rice Mills Peddapuram	..	46
101	,,	The Kakinada Co-op. Mrt. Socy, Kakinada	..	47
102	,,	T. Narasimha & Sons, Peddapuram	.	48
103	,,	Batchu Subba Rao, Kakinada	..	47
104	,,	Gowtami Agencies, Rajahmundry	..	40
105	,,	Eastern Traders & Ind. Corporation Samalkot	..	47
106	,,	K. V. Ramanamurty & Co., Divili	..	47
107	,,	S. Nukaraju & Co., Kothapeta	..	48
108	,,	S. Chandra Reddy, Gollamamidada	..	48
109	,,	Sri Sitarama Rice & Oil Mills, Gollaprolu	..	48
110	,,	D. Ayyanna, Gollaprolu	..	47
111	,,	Padma Ferts Co., Kakinada	..	48
112	,,	K. V. Krishna Reddy, Golla Mamidada	..	47
113	,,	Lakshmi Agencies, Kakinada	..	48
114	,,	K. Sura Reddy, Kuthukuluru	..	47
115	,,	Alamuru Co-op. Rural Bank Ltd, Alamuru	..	48
116	,,	Satyanarayana Murty & Co., Kakinada	..	24
117	,,	Konda Krishna Raju & Co.,	..	47
118	,,	V. V. Subba Rao, Draksharam	..	48
119	,,	Sri Srinivasa Traders, Kakinada	..	48
120	,,	Savitri & Co., Kakinada	..	48
121	,,	Southern Agencies, Rajahmundry	..	48
122	,,	Ramalaxmi Agencies, Amadapuram	..	48
123	,,	Gokina Brothers, Peddapuram	..	48
124	,,	K. C. I. Kakinada	..	1035
125	,,	E; G. D. C. M. S. Kakinada Rourkela CAN 12048	..	
		Total		7785
West Godavari District:				
1	M/s.	Fertilizers & Industrial Corporation Nidadavolu	..	574
2	,,	R. Suryanarayana & Co., Tadepalligudem	..	117
3	,,	Jayalaxmi Fertilizers, Tanuku	...	238
4	,,	Mattapalli Veerabhadra Rao & Co., Nidadavolu	..	119
5	,,	Pulagam Sathireddy, Tadepalligudem	..	47
6	,,	Venkata Varalaxmi Fertilisers, Tadepalligudem	..	47
7	,,	Madhu Trading Co., Tadepalligudem	..	48

(1)		(2)		(3)
West Godavari—(Contd)				
8	M/s	K. Gopala Rao, Tadepalligudem	..	48
9	,,	Eli Anjaneyulu, Tadepalligudem	...	47
10	,,	Dadi Manikyam, Tadepalligudem	..	48
11	,,	B. Subba Rao, Attili	—	47
12	,,	Murthy & Co., Tadepalligudem	—	48
13	,,	K. Venkatramaiah, Tadepalligudem	—	48
14	,,	Gamini Venkateswarlu, Tanuku	—	46
15	,,	W. G. Dt. Tonnage Club of Farmers Tadepalligudem	—	48
16	,,	Vijaya Traders, Tadepalligudem	—	48
17	,,	M. Mallikarjuna Rao, Palakol	—	48
18	,,	Konduru Venkatarao, Tadepalligudem	—	48
19	,,	Inamuru China Subba Rao, Palakol	—	48
20	,,	G. Ramarayudu, Tanuku	—	47
21	,,	Jaya Industries, Tanuku	—	47
22	,,	K. Veerabhadra Rao, Tadepalligudem	—	46
23	,,	P. Venkataswamy, Tadepalligudem	—	47
24	,,	Rajdoot Fert. Corpon. Tadepalligudem	—	48
25	,,	Ex-Servicemen Co-op. Raming Society	—	47
26	,,	Gopal Manure & Zone Mills, Pentapadu	—	48
27	,,	W. G. D. C. M. F. Eluru	—	47
28	,,	T. Ramulu, Tadepalligudem	—	48
29	,,	B. Srirama Raju & Co.,	—	47
30	,,	Sri Lakshmi Satyanarayana Gen. Fert. Co.	—	23
31	,,	Y. Muniswamy, Palakol	—	47
32	,,	G Suryanarayana, Tanuku	—	48
33	,,	B. P. Chowdary Veipuru	—	48
34	,,	-do- Bhimavaram	—	46
35	,,	K. Satyanarayanamurthy, Bhimavaram	—	47
36	,,	K. R. Reddy, J. V. Reddy & Co. Tadepalligudem	—	47
37	,,	K. S. Ranganayakulu & Co., Undi	—	48
38	,,	Srinivasa Manure Depot Attili	—	47
39	,,	Sri Venkata Sitarama Rice & Oil Mills Bhimavaram	—	47
40	,,	The National Ferts, Bhimavaram	—	48
41	,,	V. Bhaskara Reddy, Tadepalligudem	—	47
42	,,	V. V. Subbaraju Sivaraopet, T. P. Gudem	—	47
43	,,	S. Kameswara Rao & Bros. Palakol	—	48
44	,,	Palakol B Bhimaraju Palakole Darsi Ramasetti & Co. Palakole	—	—
45	,,	K. R. Reddy & J. V. Reddy, Tadepalligudem	—	48
46	,,	Krishna Agril. Corpn. Pentapadu	—	48
47	,,	Ungral Commercial Corpn. Tadepalligudem	—	48
48	,,	B. Srirama Murty & Co., Attili	—	47
49	,,	Fair Dealer, Nidadavole	—	48
50	,,	Krishna Industrial Corpn ; Nidadavole	—	48
51	,,	F. C. I. Eluru	—	1977
				5184

(1)		(2)		(3)
Guntur District :				
1	M/s.	G Parandhamaiah D. V. Narayana & Co., Guntur	—	956
2	,,	Satyadev Manure Depot., Tenali	—	239
3	,,	Venkateswara Traders, Tenali	—	237
4	,,	Rajyalaxmi Mercantile Corpn. Guntur	—	238
5	,,	Krishna Fert. Co., Guntur	—	95
6	,,	Bharat Fertilizers, Guntur	—	235+96
7	,,	Universal Fert Corpn. Guntur	—	236+48
8	,,	S. W. & Co. Tadepalligudem	—	664+344
9	,,	G. Chenchu Ram Reddy, Guntur	—	212
10	,,	Ashoka Fertilizers Co., Tenali	—	665
11	,,	Krishna Fert Agencies Guntur	—	333
12	,,	Navodaya Agencies, Chilakaluripet	—	164
13	,,	Ok's Prakasa Rao, Tenali	—	119
14	,,	Ravipati Veeraiah, Guntur	—	239
15	,,	Sri Venkateswara General Trading Co.	—	238
16	,,	Raghu Fertilisers, Tadikonda	—	—
17	,,	Venkateswara Traders, Guntur	—	119
18	,,	P. Gopalaswamy & Co.; Ongole	—	261
19	,,	G. Venkata Reddy, Nallapadu	—	308
20	,,	Tirumala Fertilizers, Sathenapalli	—	236
21	,,	Bachina Rangaiah & Co., Kandavakuduru	—	240
22	,,	K. V. Subbaiah & Co , Nidubrole	—	237
23	,,	Lakshmi Commercial Agencies	—	239
24	,,	Sri Venkateswara Fertilizers, Guntur	—	235
25	,,	N. Nagendra Rao & Co., Repalle	—	48
26	,,	Sri Venkateswara Fert. Tenali	—	48
27	,,	Sanka-Venkateswarlu T. V.	—	48
28	,,	Sun Fert; Co. Tenali	—	47
29	,,	Sri Venugopal Rice & Oil Mills Tenali	—	48
30	,,	Sri Krishna Fert. Tenali	—	48
31	,,	-do- Genl. Stores Tenali	—	47
32	,,	Sri Syamala Rice Mill, Kuchipudi	—	48
33	,,	Jammili Subba Rao, Guntur	—	47
34	,,	Prabhakar Manure Depot, Tenali	—	41
35	,,	Jonnala Krishna Reddy, Tenali	—	47
36	,,	Tirumala Agencies, Tenali	—	48
37	,,	Sri Ramprasad Manure Depot, Guntur	—	46
38	,,	Narella Subba Rao, Emani	—	48
39	,,	Manem Kotaiah, Timmasamudram	—	48
40	,,	K. Govinda Reddy, Tenali	—	48
41	,,	Ganesh Export & Import Co. Guntur	—	48
42	,,	Agro Chemical Corpon. Guntur	—	47
43	,,	Ganta Brahmaiah & Co., Tenali	—	48
44	,,	Peraveli Subba Rao, Tangutur	—	239
45	,,	Raja Fert Co. Tenali	—	48
46	,,	Numburi Pitchaiah Chowdary Bapatla	—	48
47	,,	N. V. Chalamaiah, Vemuru	—	48
48	,,	Lakshmi Manure Depot, Bapatla	—	48
49	,,	Sri Venkateswara Fert. Co. N'pet	—	48

(1)		(2)		(3)
Guntur District—(Contd.)				
50	M/s	Ch. Sivaramakrishnaiah, M. Gir	—	48
51	,,	A. V. Narasimha Rao, Tenali	—	47
52	,,	A. V. Subbaiah, Tenali	—	47
53	,,	Avuthu Kulanda Reddy, Tenali	—	48
54	,,	Agril. Supply Service, Sattenapalli	—	48
55	,,	Coastal Fertilizers Guntur	—	47
56	,,	East India Fert. & Insecticides Guntur	—	48
57	,,	East Coast Fertilizers Guntur	—	48
58	,,	Jannala Venkata Reddy, Tenali	—	48
59	,,	Navjuvam Fertilizers, Guntur	—	47
60	,,	Padmavati Agencies, Tenali	—	95
61	,,	Srilakshmi Venkateswara Manure Depot, Tenali		48
62	,,	Sri Venkateswara Manure Depot, Vemuru	—	47
63	,,	T. Nageswara Rao & Co., Ponnur	—	48
64	,,	Tatikonda Ramaiah, Perala	—	47
65	,,	T. Koteswara Rao, Ponnuru	—	47
66	,,	Andhra Fert Corpn. Tenali	—	47
67	,,	Velluru Govardhana Rao & Co., Tenali	—	23
68	,,	G. Sitaraghava Anjaneyulu, Guntur	—	47
69	,,	G. Papaiah, Guntur	—	95
70	,,	Mercantile Distributors, Tenali	—	48
71	,,	Padmavathi Agencies, Tenali	—	263
72	,,	Parameswara Fertilizers, Tenali	—	48
73	,,	Prabhat Fertilizers, Tenali	—	48
74	,,	Universal Fertilizer Corpon, Guntur	—	142
75	,,	Bharat Fertilizers, Guntur	—	143
76	,,	Amhati Purumaiah, Guntur	—	47
77	,,	Ambati Subba Rao, Guntur	—	47
78	,,	Addepalli Venkata Subbaiah & Bros. Tenali	—	47
79	,,	Vemuru Venkaiah & Co., Vemuru	—	46
80	,,	B. G. Ankubotlu & Co., Repalle	—	47
81	,,	Prasad Fertilizers, Tenali	—	48
82	,,	Srinivasa Trading Co. Ponnuru	—	47
83	,,	Sri Radhakrishna Trading Co., Tenali	—	48
84	,,	Sri Balaji Manure Depot, Tenali	—	48
85	,,	V. Govardhana Rao & Co., Tenali	—	24
86	,,	Ambati Nagaiah, Guntur	—	47
87	,,	T. Narayana & Co., Ponnuru	—	46
88	,,	A. Suryanarayana, Guntur	—	46
89	,,	E. Subba Rao, Tenali	—	48
90	,,	K. Venkateswarlu & Bros.	—	48
91	,,	Mahalaxmi Fert. Co., Guntur	—	48
92	,,	South India Fert. Co., Guntur	—	48
93	,,	Sri Acharya Fert. Bapatla	—	48
94	,,	Vasireddy Sivalingaiah, Guntur	—	96
95	,,	S. B. Radhakrishna Murthy, Koritpadu	—	47
96	,,	Universal Fert. Corpon. Guntur	—	47
97	,,	K. Venkata Subba Rao, Guntur	—	48
98	,,	P. Narasimha Rao, Guntur	—	48
99	,,	R. Seshaiah, Guntur	—	48
100	,,	T. Ramireddy, Guntur	—	24

(1)	(2)		(3)
Guntur District—(Contd.)			
101	M/s Y. Nagaih, Guntur	—	48
102	,, Ravi Ferts. Bapatla	—	48
103	,, Andhra Agril. Industries Pvt. Ltd Ongole	—	48
104	,, A. Sanjeevaiah, Chowdari, Mangalagiri	—	48
105	,, A. Basvapunnaiah, Tenali	—	47
106	,, J. Y. S. Josyulu, Guntur	—	47
107	,, K. G. K. Murty, P. K. Narayana & Co. Tenali	—	48
108	,, P. Nagaratnam, Chirala	—	47
109	,, Raghu Fertilizers, Bapatla	—	47
110	,, Sri Venkateswara Traders, Tenali	—	47
111	,, Sri Venkateswara Manures Depot Chindurupalli	—	48
112	,, Sri Jayalaxmi Rice Mill, Vhertipudu	—	47
113	,, V. Radhakrishna Murthy, Bapatla	—	47
114	,, V. Sivarama Shastry. Guntur	—	48
115	,, Krishna Fert Agencies Guntur	—	71
116	,, Amrithaluru Co-op. Rural Bank Ltd.	—	48
117	,, B. Suryanarayana, Bapatla	—	48
118	,, Chamundeswari Manures Depot, Guntur	—	47
119	,, K. Raghavaiah, Returu	—	48
120	,, S. Somesivarao, Tenali	—	95
121	,, M. V. Narasimha Rao, Tenali	—	95
122	,, Raghu Ferts. Co. Tadikonda	—	24
123	,, N. Venkateswara Rao Ramannapet, Guntur	—	47
124	,, Sri Satyanarayana Manure Depot, Tenali	—	48
125	,, Sri Srinivasa Manure, Depot, Tenali	—	48
126	,, V. Sambasiva Rao, Tenali	—	47
127	,, Gopalakrishna Fert. Co., Tenali	—	48
128	,, K. Venkateswarlu C. Venkaiah	—	47
129	,, Budha Fertilizers, Gonnur	—	47
130	,, J. Panduranga Reddy, Tenali	—	46
131	,, K. Sriramulu, Guntur	—	48
133	,, Sri Lakshmi Srinivasa Fertilizers, Ponnur	—	47
133	,, Sri Lakshmi General Trading Co.	—	48
134	,, Sri Satyanarayana Rao & Manures Depot, Guntur	—	48
135	,, Sundarsana Commercial Corpn. Guntur	—	48
136	,, V. Radhakrishna Murthy; Mangalagiri	—	48
137	,, A. Sambaiah, M/s. Gowrinath & Co. Tenali	—	47
138	,, A. Narayana Murthy, Ponnur	—	47
139	,, B. Venkata Reddy, Co., Tenali	—	47
140	,, D. Veeraiah & Sons, Ongole	—	48
141	,, R. V. Narasimha Rao & Co., Ponnur	—	48
142	,, Sri Venkateswara Traders Chirala	—	48
143	,, Sukanya Fertilizers, Guntur	—	48
144	,, S. P. C. Rao J. S. Reddy, Kolipara	—	48
145	,, Sri Lakshmi Fertllizers Bapatla	—	47
146	,, Balaji Fertilizers Pedagudelavaram	—	48
147	,, Venkatakrishna Trading Co., Nidubrolu	—	48
148	,, Dhanenjeya Manures, Ponnur	—	47

(1)		(2)		(3)
Guntur District—(Contd.)				
149	M/s	Satyanarayana Manure Depot, Tenali	—	48
150	,,	Sri Venkateswara Manure Depot, Ponnur	—	48
151	,,	Vijayalakshmi Rice Mills Contractor, Chilakaluripet	—	47
152	,,	Sri Venkatramana Fertilizers, Guntur	—	48
153	,,	Sri Lakshmi Fortilizers, Guntur	—	47
154	,,	Sri Srinivasa Manure Depot, Guntur	—	48
155	,,	P. Kumaraswamy & Co., Chirala	—	48
156	,,	K. Venkatapapaiah, Parchuru	—	48
157	,,	Annapurna Agencies, Tenali	—	47
158	,,	B. Rangaiah, Guntur	—	46
159	,,	Durga Iron Works, Bapatla	—	44
160	,,	Koduru Harnath Baba Vetapalem	—	48
161	,,	Koduru Ramalingam, Vetapalem	—	96
162	,,	K. V. Subba Rao, Guntur	—	47
163	,,	Lakshmi Agencies, Tenali	—	47
164	,,	P. Srinivasa Rao, Guntur	—	42
165	,,	Swatantra Trade Agencies, Vetapalem	—	44
166	,,	Sri Venkateswara Fertilizers, Guntur	—	42
167	,,	Sri Venkateswara Dal Co. Narasaraopet	—	47
168	,,	T. Jaklah & Co., Guntur	—	48
169	,,	Poora Agencies, Chirala	—	23
170	,,	Sri Satya Sayee Fertilizers, Ponnur	—	48
171	,,	Sri Gopalakrishna Manure Depot, Tenali	—	47
172	,,	M/s. Navoday Fertilizers, Chirala	—	48
173	,,	N. Sambaiah, Tenali	—	—
174	,,	B. Hanumantha Rao & Bros. Tenali	—	48
175	,,	P. R. K. Murthy, Korripadu	—	47
176	,,	N. Venkateswara Rao & Co. Ramannapet	—	48
177	,,	Sri Tirumala Fertilizers, Sattenapalli	—	48
178	,,	Vijayalaxmi Fertilizers, Bapatla	—	23
179	,,	A. Venkateswara Rao, Tenali	—	46
180	,,	Andhra Fertilizers, Tenali	—	46
181	,,	B. Narasimha Reddy, Mangalagiri	—	48
182	,,	Bhavanam Venkata Reddy, Tenali	—	47
183	,,	C. Ramachandra Rao, Guntur	—	47
184	,,	G. Pulla Rao, Sangadigunta	—	48
185	,,	J. Panduranga Reddy, Tenali	—	48
186	,,	Lakshmi Agencies, Tenali	—	47
187	,,	P. Nageswara Rao, Tenali	—	47
188	,,	P. V. Subba Rao, Tangutur	—	47
189	,,	K. Kasiviswanadham & Co., Kollipara	—	47
190	,,	Sri Srinivasa Fertilizers, Bapatla	—	48
191	,,	Venkateswara Fertilizers, Ravendrapadu	—	47
192	,,	Bharat Fertilizers, Chirala	—	47
193	,,	Hind Agril. Corporation, Guntur	—	47
193	,,	Dhanalaxmi Fertilizers, Ongole	—	47
195	,,	Gupta Traders, Sangadigunta	—	47
196	,,	M. Ankemma Rao, Korritguda	—	47
197	,,	P Nageswara Rao, Tenali	—	48
198	,,	K. Madan Mohan Rao, Ongole	—	48
199	,,	Balaji Fertilizers, Bapatla	—	47

(1)	(2)		(3)
Guntur District—(Contd.)			
200 M/s	Sri Venkata Agencies, Jandrapet	—	24
201 ,,	Sri Venkata Agencies, Gen. Commission Merchant Sangiddigunta	—	47
202 ,,	Sri Krishna Fertilizers, Guntur	—	47
203 ,,	Venkataramana Fertilizers, Guntur	—	48
204 ,,	Vijayalaxmi Fertilizers, Bapatla	—	24
205 ,,	T. Koteswara Rao, Guntur	—	48
206 ,,	Sri Yoga Narasimha Fert. Guntur	—	48
207 ,,	Sri Vijayalaxmi & Co. Tenali	—	48
208 ,,	G. Venkata Reddy Nallapadu	—	48
209 ,,	Poorna Agencies, Chirala	—	21
210 ,,	F. C. I., Guntur	—	529
			17124
Nellore District ;			
1 M/s	Surya Fertilizers & Chemicals, Sullurpet	—	168
2 ,,	Pokuri Seshaiah & Co., Nellore	—	47
3 ,,	Chandra Agencies, S. Konda	—	353
4 ,,	P. Radhakistaiah, Singarayakonda	—	48
5 ,,	Andhra Bonemeal and Fert. Co., Nellore	—	48
6 ,,	P. Kota Reddy & Sons, Kavali	—	47
7 ,,	Nellore D. C. M. S., Nellore	—	47
8 ,,	Janatha Agencies, Nellore	—	48
9 ,,	N. Narasimha Rao, Nellore	—	48
10 ,,	Fair Deal Agencies, Nellore	—	71
11 ,,	Sarupya Ferts. & Chemical, Madras	—	—
12 ,,	S. Koteswara Rao & Co., Kavali	—	48
13 ,,	F. C. I., Nellore	—	92
			1065
Chittoor District :			
1 M/s.	Associated Fert. Co., Tirupati	—	48
2 ,,	F. C. I., Chittoor	—	23
			71
Cuddapah District :			
1 M/s.	Agro Chemical Corpn Yerramukkapalli	—	188
2 ,,	Ramasubbaiah Proddatur	—	23
3 ,,	Sowbaghya Fertilizers, Cuddapah	—	48
4 ,,	Kesarimele Pukhraj Koduru	—	48
5 ,,	M. Subborayudu, Badvel	—	47
6 ,,	V. Veeraiah & Sons	—	48
			402
Anantapur District :			
1 M/s.	Navbharat Agencies	—	119

(1)	(2)		(3)
Kurnool District;			
1	M/s. Pathi Agr'l. Corpn., Kurnool	—	94
2	,, Palani Agril. Corpn., Kurnool	—	143
3	,, N. C. Bali Reddy, P. Vandarareddy	—	45
4	,, Andhra Fert. Co., Nandyal	—	48
5	,, C. V. Ramana, Kurnool	—	286
6	,, Ratna Fert. Co., Kurnool	—	48
7	,, G. Padmanabha Rao, Nandyal	—	47
8	,, F. C. I., Kurnool	—	115
			776
Nizamabad District.			
1	M/s. Swadeshi Fertilizers, Nizamabad	—	498
2	,, Gulam Hussain & Co. Nizamabad	—	48
3	,, Abdul Sattar Abdul Ghani, Nizamabad	—	48
4	,, Moosani Trading Co., Nizamabad	—	48
5	,, Satyanarayana Srinivasa Bung, Nizamabad	—	46
6	,, Bodhan C. M. S.. Bodhan	—	23
7	,, K. V. Subba Rao, Bodhan	—	46
8	,, F. C. I., Nizamabad	—	227
			984
Karimnagar District:			
1	M/s. Mulganoor Co-op. Rural Bank Ltd. Mulkanoor	—	48
2	,, V. Sivanadham, Kamalapuram	—	24
			72
Krishna District:			
1	M/s. Prabhat Traders, Vijayawada	—	21
		—	335
		—	689
2	,, Pioneer Fertilizers, Vijayawada	—	237
3	,, Boda Subrahmanyam, Vijayawada	—	167+72
4	,, Radhakrishna Commercials, Vijayawada	—	113
5	,, Mysore Fertilizers, Vijaywada	—	236
6	,, Tatineni Nageswara Rao, Vijayawada	—	48
7	,, Great Eastern Agencies, Vijayawada	—	48
8	,, Posani Bhaskara Rao	—	240
9	,, Hindustan Fertilizers & Bonnemeal	—	237
10	,, Dhanalakshmi Rice Mills, V. Kothapeta	—	238
11	,, Jamili Gopala Rao, Vijayawada	—	47
12	,, Rachuri China Subba Rao, Vijayawada	—	48
13	,, Associated Ferts. Vijayawada	—	—
14	,, A. B. G. Tilak & Co. Vijayawada	—	47
15	,, Usha Agencies, Kaikaram	—	48
16	,, Radhakrishna Commercial, Vijayawada	—	7
17	,, P. Haninantha Rao, Vijayawada	—	48
18	,, K Purnachandra Rao, Vijayawada	—	48
19	,, C. Venkateswarlu, Vijayawada	—	47

(1)	(2)		(3)
Krishna District :			
20 M/s	Associated Ferts. Vijayawada	—	46
21 ,,	The Pammarru C M. S· Ltd., Pamarru	—	47
22 ,;	Vijaya Ferts. Co., Vijayawada	—	47
23 ,,	Agro Fert. Insecticides, Vijayawada	—	47
24 ,,	Ramprasad Enterprises, Vijayawada	—	47
25 ,,	Andhra Farmers Corpn. Vijayawada	—	48
26 ,,	Sri Sankar Manure Depot, Vijayawada	—	48
27 ,,	M· Nirmala Rao, Vijayawada	—	47
28 ,,	P. Kanakaiah & Sons, Vijayawada	—	47
29 ,,	Venkateswara Manure Co·, Vijayawada	—	48
30 ,,	Md. Shamsuddin, Vijayawada	—	47
31 ,,	L. Ramakrishna Rao, Veeravalli	—	47
32 ,,	Rao & Reddy. Vijayawada	—	47
33 ,,	Sri Sayee Trading Corpn. Vijayawada	—	47
34 ,,	Circar Fert Vijayawada	—	48
35 ,,	Sri Venkateswara Manures Stores, Ponnuru	—	48
36 ,,	Ratnam Manure & Co·, Vijayawada	—	47
37 ,,	D. Rama Rao, Vijayawada	—	47
38 ,,	Navabharat Fert , Vijayawada	—	48
39 ,,	Qual.ty Fertilizers, Hyderabad	—	48
40 ,,	Prasad Agencies, Vijayawada	—	48
41 ,,	Ravindra Manure Co., Vijayawada	—	48
42 ,,	Sri Venkateswara Ferts., Kodali	—	48
43 ,,	F. C. I., Vijayawada	—	638
			4703
Hyderabad District:			
1 M/s.	V· V. Raman, Hyderabad	—	998
2 ,,	Hemani Trading Co., Hyderabad	—	237
3 ,,	Rallis India, Secunderabad	—	—
4 ,,	Plyvels	—	236
5 ,,	Nizamabad Chemical & Fert Hyderabad	—	48
6 ,,	Nagarjuna Kisan Ferts.	—	5 9
7 ,,	R. Rama Rao & Co., Hyderabad	—	47
8 ,,	Y. Sheshagiri Rao & Co., Hyderabad	—	47
9 ,,	F. C. I., Hyderabad	—	1
10 ,,	Ambika Ferts., Hyderabad	—	48
11 ,,	Parthasarathy & Co., Hyderabad	—	47
12 ,,	L. Gangaram Sanghir, Hyderabad	—	47
13 ,,	New India Enterprises, Hyderabad	—	47
14 ,,	Deccan Seed Stores, Hyderabad	—	24
		—	2426
Warangal District:			
1 M/s.	Jaya Fertilizers; Warangal	—	47
Khammam District			
1 F. C. I. Khammam		—	345
Mahabubnagar District ;			
1 M/s.	Satya Enterprises, Gadwal	—	237
2 ,,	Sri G. Vasivi Reddy & Co., Pallaked	—	45
3 ,,	F. C. I., Mahabubnagar	—	46
			328

(శ్రీ) కాకాని వెంకటరత్నం :—

ఎ. ఫెర్టిలైజర్ కార్పొరేషన్ ఆఫ్ ఇండియా, సింద్రివిభాగం 1967–68 47,022 మెట్రిక్ టన్నులు.

1968–69 లో 48,000 మెట్రిక్ టన్నులు. సింద్రి అమ్మోనియా సల్ఫేటు ఆంధ్రప్రదేశ్‌లోని ప్రైవేటు వ్యాపారస్థులకు సప్లయి చేసినది.

బి. 1967–68, 1968–69 సంవత్సరాలలో చేయబడిన జిల్లావారీ సరఫరా వివరములు 1967–68 లో వర్తకులకు సరఫరా వివరములు తెలియజేయుపట్టిక సభవారి ముందు ఉంచబడినది. 1968–69 వర్తకుల వారీ సరఫరా వివరములు లభ్యం కాలేదు.

సి. అవును.

డి. 1-10-68 నుంచి దేశీయ ఉత్పత్తికి 80 పర్సంట్ ప్రైవేటు వ్యాపారస్థులకు లభ్యమగు సమయంలో వ్యాపారస్థులలో పోటీ ఎక్కువగా యున్నదని దరఖాస్తు అగ్రికల్చర్ డైరక్టరుకు పంపినారు. కాని క్రమేణ దేశీయ ఉత్పత్తిలో 50 పర్సంట్, 70 పర్సంట్, 100 పర్సంట్ ప్రైవేటు వ్యాపారస్థులకు లభ్యం చేయబడినందున దరఖాస్తులు పంపుట ఆపివేయబడినది. వర్తకులు సరాసరి ఫర్టిలైజర్ కార్పొరేషన్ నుంచి వారికి కావలసిన సరుకు తెచ్చుకొనుచున్నారు.

(శ్రీ) ఆర్. మహానంద :—లిస్ట్ పెట్టారు. డైరక్ట్‌గా సెంట్రల్ గవర్నమెంటు నుంచి స్టేటు గవర్నమెంటుకు వచ్చిన కోటాను 67–68 లో ఎవరికి యిచ్చారు. ఎంతమందికి యిచ్చారు. ఏ ఏ జిల్లాలలో ఎవరెవరికి యిచ్చారు.

(శ్రీ) కాకాని వెంకటరత్నం :—1967–68 సంవత్సరంలో రాష్ట్ర ప్రభుత్వానికి 5 వేల టన్నుల కోటా వచ్చినది. అది నలుగురికి యిచ్చారు వారి పేర్లు: 1. మధుసూధనరెడ్డి, ఫర్టిలైజర్స్, 29-1-29, ట్రంక్ రోడ్, రాజమండ్రి :— 1500 టన్నులు.

2. నాగార్జున కిసాన్ సర్టిఫైడ్ ఫర్టిలైజర్స్ కంపెని, శేషాయి మెట్ట, రాజమండ్రి. 1500 టన్నులు.

3. కమలా ఫర్టిలైజర్స్ ప్రొప్రయిటర్, సత్తికమల రాజేశ్వరి మిల్ స్టోర్స్ మేడమీద, మెయిన్‌రోడ్, పెద్ద మసీదువద్ద, రాజమండ్రి. 1000 టన్నులు.

4. ఆర్. కె. రామ్, ఫర్టిలైజర్స్ ప్రొప్రయిటర్, ఆర్. కె. రామ్; మోతే నారాయణరావుగారి యిల్లు, పడమటి వీధి, ఏలూరు పోస్టు; 1000 టన్నులు. మొత్తం 5 వేల టన్నులు నలుగురికి యిచ్చారు.

(శ్రీ) కె. బుచ్చిరాయుడు :—రాజమండ్రి ప్రక్కనే మా ఊరు. మంత్రిగారు చదివిన నాలుగు పేర్లు రాజమండ్రిలో ఎవరూ లేరు. ఆ మందు ఎవరు అమ్మారు? ఎలాగ అమ్మారో మంత్రిగారికి తెలుసా ?

(శ్రీ) కాకాని వెంకటరత్నం :—వారికి అమ్మినట్లు, వారికి యిచ్చినట్లు యిక్కడ రికార్డు యున్నది.

(శ్రీ) కె. బుచ్చిరాయుడు :—అది బ్లాక్ మార్కెట్‌లోకి వెళ్ళినట్లు ఉన్నది. మంత్రిగారికి తెలుసా ?

(శ్రీ) కె. శ్రీరంగయ్య చెట్టి (సింగ్నమాల) :—అనంతపురం జిల్లాలో 67-68 కి 119 టన్నులు యిచ్చారు. 68-69 నిల్ ఉన్నది. అనంతపురంలో ఎవరూ సప్లయి చేయలేదా? లేకపోతే ఈ జిల్లాలో యివ్వదలచుకోలేదా? మంత్రిగారు తెలియజేస్తారా?

(శ్రీ) కాకాని వెంకటరత్నం :—ఇక్కడ ఉన్నటువంటి రికార్డు యున్నది. 67-68, 68-69 లో ఆ రోజులలో వచ్చినటువంటి అప్లికేషన్ ప్రకారం అప్పుడు యిచ్చారు. అది ఉన్న పరిస్థితి.

(శ్రీ) ఆర్. సత్యనారాయణరాజు :—రికర్డు ప్రకారమే మంత్రిగారు సమాధానం చెపుతున్నారు. కాని జరుగుతున్నది ఏమంటే మద్రాసు, వైజాగ్ లలో యిచ్చిన పర్మిట్లన్నీ అక్కడే అమ్మేసుకోవడం, యితర ప్రాంతాలకు అమ్మడం, ఎవరికైతే పర్మిట్స్ యిస్తున్నారో వారు అక్రమంగా అమ్ముకోవడం జరిగింది. ప్రభుత్వానికి కంప్లయింట్స్ వచ్చినాయా? దానిమీద ఏమి చర్య తీసుకొన్నారు? ఆ పర్మిట్సు యిస్యు చేసినది మంత్రిగారా, లేక డైరక్టరుగారా? ఎవరు యిస్యు చేశారు? ట్రాన్స్‌పోర్టు చార్జెస్ గురించి, జరిగిన అన్యాయాల గురించి ఏమైనా కంప్లయింట్సు వచ్చినాయా? దానిని గురించి ఏమి యాక్షన్ తీసుకొన్నారు?

(శ్రీ) కాకాని వెంకటరత్నం :— 67-68, 68-69 సంవత్సరాలలో జరిగినటువంటి వ్యవహారాలు. అప్పుడు ఆ దరఖాస్తులు సేకరించి గవర్నమెంటుకు, సెంట్రల్ గవర్నమెంటుకు పంపించారు మద్రాసులో ఫర్టిలైజర్ పంపించేటప్పుడు ఎవరు ఉన్నారు, ఎవరు లేరు, డైరక్టరు ఆర్డర్ యిచ్చారా, మంత్రిగారు యిచ్చారా అనే వివరాలు యిక్కడ నా దగ్గర ఉన్న సమాచారంలో లేవు. ఆనాడు ఉన్నటువంటి డైరెక్టరు, ఆనాడు ఉన్నటువంటి మంత్రిగారు వారందరు చేసినవి.

(శ్రీ) ఆర్. సత్యనారాయణరాజు :—డైరెక్టరుగారు యిచ్చారో, మంత్రిగారు యిచ్చారో, ఏ ఆఫీసర్‌గారు యిచ్చారో ఆ వివరాలు కావాలిగదా? అడిగినాకూడ చెప్పకపోతే ఎట్లా?

(శ్రీ) ఎమ్. మానిక్‌రావు (తాండూరు) :—5 వేల టన్నులు యిచ్చారని యిప్పుడే మంత్రిగారు చెప్పినారు. అవి చదివి వినిపిస్తే యిదంతా రాజమండ్రికే పోయిందా అని అనిపిస్తున్నది. మిత్రులు చెప్పిన దానిని బట్టి రాజమండ్రికి పోలేదు, గోదావరిలోకి పోయినట్లు కనబడుతున్నది. హైదరాబాద్ తెలంగాణ ప్రాంతానికి ఎవరైనా ఉన్నారా? ఆఫీసర్స్ పేర్లు చదవలేదు. ఇప్పుడు ఆఫీసు ఎక్కడ? వీళ్ళ పత్తా ఎక్కడ? ఇది తిమ్మారెడ్డి అండ్ కో. ఆఫీసా? వివరాలు చెపితే బాగా ఉంటుంది. రాజమండ్రికి యిచ్చాము అని చెప్పారు. కాని వేరే యింకెక్కడ యిచ్చారు. డిటెయిల్స్ ఏమి చెప్పలేదు. ఆ సలు ఏమి అయింది?

(శ్రీ) కాకాని వెంకటరత్నం :— 1967-68 సంవత్సరంలో 5 వేల టన్నుల కోటా యిచ్చినటువంటి వ్యవహారం యిది. 68-69 లో యిచ్చిన కోటా యున్నది. లేబిల్ పైన పెట్టాము. దానిలో వివరాలు ఉన్నాయి. నలుగురికి యిచ్చినది.

భూజమండ్రి, ఏలూరు రెండుచోట్ల యిచ్చినట్లు రికార్డులో కనబడుతున్నది. ప్లెంక్టరే యిచ్చి ఉంటారు.

Mr. Deputy Speaker :—Next question.

Dr. T. V. S. Chalapathi Rao :—You were pleased to say that you will call me, but without calling me you are passing on to the next question. In this, there is no mention of Krishna district. I want to elicit information.

Mr Deputy Speaker :—I said I would invite not only you but so many others. But I find from the reply that he has nothing to add so what has been explained by his department.

Dr. T. V. S. Chalapathi Rao :—Our question may cover a new ground.

Sri C. V. K. Rao :—Let us have an opportunity to clear the whole thing about these fertilisers.

Sri P. Subbiah :—Because there is no answer we are forced to put more questions.

Mr. Deputy Speaker :—Let us see whether he has got any further information.

Sri P. Subbiah :—When there is no answer, what is the use of our putting questions? The hon. Minister must be prepared to answer all our questions.

Sri Ch. Rajeswara Rao :—Half-an-hour discussion may be allowed.

Sri C. V. K. Rao :—The whole fertiliser business is as candalous business. We want the minister to honestly, frankly clearly answer.

Mr. Deputy Speaker :—Mr. Rajeswar Rao has requested for half-an-hour discussion on this.

(శ్రీ కాకాని వెంకటరత్నం:—అర్ధగంట చర్చకు యిందులో ఏమీలేదు. ఇన్‌ఫర్‌మేషన్ అంతా టేబుల్‌పైనవున్నది ఇంక, అర్ధగంట డిస్కషన్‌కు అవకాశమేమీలేదు. టేబుల్‌పైన పెట్టిన ఇన్‌ఫర్‌మేషన్ అంతాకూడా దీనికి సంబంధించినదే.

Dr. T.V S. Chalapathi Rao :—It is a simple matter. It does not require half-an-hour discussion.

Mr. Deputy Speaker :—If the member do not want half-an-hour discussion ..

Dr. T.V.S. Chaladathl Rao :—I never said like that. I want to elicit information about Krishna district. కృష్ణాజిల్లా డీలర్స్‌కు సంబంధించి యిందులో ఇన్‌ఫర్‌మేషన్ ఏమీ లేదు.

Sri Kona Prabhakara Rao (Bapatla) :—The Public Accounts Committee is already siezed of the matter. It is already preparing the report.

Dr. T.V.S. Chalapathi Rao:—Debate or no debate, some more supplementaries must be allowed, Sir.

Mr. Deputy Speaker :—There are two proposals. Do you want some more supplementaries and the question to be covered today within 5 minutes? Otherwise you give me in writing. I will accordingly adjust the programme. We will go to the next question.

Sri P. Narasinga Rao :—It is a very very important question. Kindly give us time to put some more supplementaries. Afterwards we will decide.

Dr. T.V.S. Chalapathi Rao :—My request is that some more supplementaries may be allowed.

Mr. Deputy Speaker :—Some members desire half-an-hour discussion, some members want some more supplementaries. Let us fix some 5 minutes because we have got other items to go through.

Sri Vavilala Gopalakrishnaiah:—What ever the time may be, now and here it must be decided.

Mr. Deputy Speaker:—That is not possible, Mr Gopala Krishnaiah; there is no time,

Sri Vavilala Gopalakrishnayya ; —We will forego other things.

Sri M. Manik Rao :—Comparing to other business, this is more serious.

(శ్రీ) కాకాని వెంకటరత్నం :—11వ పేజీలో వున్నది చూడండి.

(శ్రీ) వావిలాల గోపాలకృష్ణయ్య :—అధ్యక్షా, నన్ను పర్మిట్ చేస్తే, నేను మాట్లాడతాను. ఇది అరగంట, రెండు గంటలు డిస్కషన్ అనే కొశ్చన్ కాదు; టైము ఎంత తీసుకుంటామనే ప్రశ్నకాదు; రేపు రెండు గంటలా, అరగంటా అని కాదు, ఇప్పుడే యిక్కడనే పూర్తిగా చర్చ చేయాలి. ఇప్పుడే ప్రభాకరరావుగారు అన్నారు. ఇది పబ్లిక్ అకౌంట్సు కమిటీలో వుందా, లేదా? అనే ప్రశ్న కాదు; దీనిలో డిస్క్రిపెన్సీ అభివృద్ధి అవుతున్నది. మినిస్టర్ గారునాన్ కమిటల్ గాజబుచెబుతున్నారు; ఆయనవద్దరికార్డుసరిగాలేవు. దీంట్లో మాల్ ప్రాక్టీస్ జరిగినట్లుగా క్లియర్ గా వున్నది. ఒకటి, రెండుకారు, సెవెరల్ కొశ్చన్స్ వెయ్యాలి; నో అండ్ దెన్. Now and here it must be decided.

Mr. Deputy Speaker :—That is not possible. There is no time.

(శ్రీ) సిహెచ్. రాజేశ్వరరావు :—సభ్యుల ప్రశ్నలు, మంత్రిగారి సమాధానాలు చూస్తేను, వారు యిచ్చిన ఇన్‌ఫర్‌మేషన్ చూస్తేను, యీ ఫెర్టిలైజర్ డిస్ట్రిబ్యూషన్‌లో దానికి పర్మిట్లు యిచ్చిన వ్యక్తులు, పర్మిట్లు యిచ్చిన పద్ధతులు చూస్తే ఎంతో అనుమానానికి ఆస్కారం కలుగుతున్నది. ఇప్పుడు, దీనిని ఏమాత్రం కూడా డిలే చేయడానికి వీలులేదు. ఈ ప్రశ్నకు సంబంధించి మధ్యాహ్నం ఒకటిన్నర నుంచి తీసుకుంటే కొన్ని సప్లిమెంటరీస్ వేసి, వివరంగా మంత్రిగారినుండి సమాధానాలు తీసుకోవడానికి అవకాశం వుంటుంది. మంత్రిగారు గనుక ఇన్‌ఫర్‌మేషన్ తెప్పించుకొనడానికి అవకాశం కావాలంటే, రెండు గంటలకు చర్చకు అవకాశం వుంటుంది. ఇవాళ సాయంత్రంగాని, రేపుగాని.

(శ్రీ) కె. బుచ్చిరాయుడు :—ఈస్టు గోదావరి కలెక్టరు యీ మందులు యాక్చువల్‌గా అమ్మినదీ, లేనిదీ ఇన్‌ఫర్‌మేషన్ తెప్పించాలి.

(శ్రీ) కాకాని వెంకటరత్నం :—ఇందుకు సంబంధించిన రికార్డు—ఎవరికి యిచ్చారు ; ఎవరు యిచ్చారు ; ఏమి యిచ్చారు? అనే దానిపైన స్పష్టంగా సమాధానం కావాలంటే—ఇంకా కొంత రికార్డు తెప్పించాలి. రెండు సంవత్సరాలనాటి వ్యవహారం యిది. ఇది చాలా పెద్ద వ్యవహారం. ఎవరికి

యిచ్చింది డిటెయిల్‌గా టేబుల్‌పైన పెట్టాము, డిటెయిల్స్ పెట్టాము. ఇంకా ఏమైనా కావాలంటే, ఇన్‌ఫర్‌మేషన్ తెప్పించాలి ; తెప్పించి చెబుతాను.

(శ్రీ కె. గోవిందరావు (అనకాపల్లి) :—ఒక చిన్న రిక్వెస్టు. ఇంకా ఇన్‌ఫర్‌మేషన్ తెచ్చుకోవలసిన అవసరం గనుక పడితే ఆ తరువాత దీనిని పెట్టుకోవచ్చు, లేకపోతే టు అవర్స్ డిస్కషన్ పెట్టుకోవచ్చు—'ఫస్ట్ ఆఫ్ ఆల్'....First of all, let there be some supplementaries.

Mr Deputy Spoaker :—Mr. K. Ramanatham has seen me with request for 2 hours discussion. I think we will have to consider that.

Sri Vavilala Gopalakrishnayya :—We are not going to have 2 hours discussion afterwards. It has to be decided now. Let him say who has signad the orders.

(శ్రీ కాకాని వెంకటరత్నం :—కావలసిన ఇన్‌ఫర్‌మేషన్ అంతాకూడా టేబుల్‌పైన పున్నది. ఇంకా, ఏదైనా కావాలంటే, అది రేపు తెప్పించి యిస్తాము, కాని, దీనిని గంటలకొలది చర్చించవలసినదేమీ లేదు.

(శ్రీ కె. బుచ్చిరాయుడు :—ఈస్టు గోదావరిలో ఆ పేరుతో కంపెనీలు వున్నాయా, లేవా ?

(శ్రీ యం. వీరరాఘవరావు (పత్తిపాడు) :—ఎవరి సంతకాలతో యీ అర్డర్లు వున్నాయి ?

(శ్రీ కాకాని వెంకటరత్నం :—67-68 ఎవరు ఆర్డరు వేసింది, ఆ రికార్డు చూసిగాని నేను చెప్పలేను. అది డైరెక్టరు వేయవచ్చును, మినిస్టర్ వేయవచ్చును, ఆ రికార్డు చూసిగాని నేను ఏమీ చెప్పలేను.

(శ్రీ ఎన్. రామచంద్రారెడ్డి :—దీనిపైన ఇంత రభస జరిగింది కాబట్టి, రేపు ఉదయం ఫస్ట్ కొశ్చన్‌గా దీనిని తీసుకోవాలని నేను మనవిచేస్తున్నాను.

Mr. Deputy Speaker :—Will it be possible for the Minister to get all the information ?

(శ్రీ కాకాని వెంకటరత్నం :—రేపు సాయంత్రం వేయించండి, తెప్పిస్తాను.

(శ్రీ వావిలాల గోపాలకృష్ణయ్య :—ఏరోజూ సాయంత్రం వద్దు యీ కొశ్చన్‌కు.

(శ్రీ కాకాని వెంకటరత్నం :—ఎల్లుండి ఉదయం వేయండి, అన్నీ మీ ముందు పెడతాం.

Mr. Deputy Speaker :—Day after tomorrow it will be the first question after the question hour is over.

Sri Vavilala Gopalakrishnayya :—I can understand yonr difficulty. The House is requesting to have this priority. That is why this must be posted as the first question?

(శ్రీ జి. వెంకటరెడ్డి :—రేపు ఉదయం కొశ్చన్స్ తరువాత, ఎజెండా వున్నది. I am not questioning the action of the Speaker to discuss it

tomorrow or day after tomorrow. But to attempt it as a first question in the tomorrow's list will be a bad precedent.

Mr. Deputy Speaker :—That has been announced now. Members have their own desires.

Sri G. Venkata Reddy :—We are not objecting for the discussion on this day. That is the first point. But to attempt to have it as a first question day after tomorrow-you fixed it after the question hour.

Mr. Deputy Speaker :—That has already been decided. There is nothing for us to alter.

Sri G. Venkata Reddy :—If that is going to happen, that is a bad precedent.

WORLD BANK AID TO THE IRRIGATIONAL PROJECTS IN STATE

295—

* 424 Q.—Sri R. Niranjan Rao (Malleswaram) :—Will the hon. Minister for Irrigation be pleased to state :

(a) whether it is a fact that the World Bank is considering to finance three irrigation projects in our State, namely ;

(i) Pochampad ;

(ii) Godavari Barrage;

(iii) the improvment of Krishna and Godavari Delta ayacut ;

(b) if so, what is the quantum of assistance that the State is going to get for each of the above projects ;

(c) whether the assistance is by way of loan or grant ·

(d) if it is loan what is the rate of interest ; and

(e) the share of the Government of India for the schemes ?

The Minister for Medium Irrigation deputised. The Minister for Irrigation and answerd the Questions (Sri R. Narapa Reddy) :—(a) Yes, Sir.

(b) The quantum and nature of assistance for each of the Projects refered to will be known only after receipt of the report of the World Bank Mission.

(c) (d) & (e) :—Does not arise.

(శ్రీ) ఎం. మాణిక్‌రావు :—ఇక్కడ శాసనసభ సమావేశాలు జరుగుతున్నప్పుడు కన్‌సర్న్‌డ్ మినిస్టర్సు హెడ్‌క్వార్టర్సులో లేకుండా....They are purposely doing it.

Mr. Deputy Speaker :—The Minister for Irrigation has written to the Speaker and the Speaker has already permitted.

(శ్రీ) బి. నిరంజనరావు :—మంత్రిగారు జవాబు చెబుతూ—'సహాయం చేస్తారు' అన్నారు, ఎంత సహాయం చేసేది తరువాత తెలుస్తుంది అన్నారు. నేను అడిగేదేమంటే - అసలు ప్రభుత్వం యీ ప్రాజెక్టుకు యింత కావాలని అడిగారా ? అని. తరువాత, ఇంటరెస్టుతోనా, ఇంటరెస్టు లేకుండానా వారు యిచ్చేది ? ఒక్కొక్క ప్రాజెక్టుకు స్టేట్ గవర్నమెంటు ఎంత అడిగిందో వివరంగా చెప్పగలరా ?

శ్రీ ఆర్. నారపరెడ్డి :—ఇంత ఎమౌంట్ అని అడగలేదు. టీమ్ వచ్చింది. కృష్ణా డెల్టా, గోదావరి డెల్టా స్కీము, ఎస్టిమేటెడ్ ఎమౌంటు, గోదావరి బారాజ్ ఎస్టిమేటెడ్ ఎనుపుంట్, అదేవిధంగా పోచంపాడు ప్రాజెక్టు, యివన్నీ, డిటెయిల్డ్ ఎస్టిమేట్స్ వున్నాయి, అవన్నీ వారు చూస్తున్నారు. ఒక టీమ్‌వచ్చి వెళ్ళింది. మళ్ళీ నెక్స్టు మన్త్ వస్తున్నారు. ఈ ప్రాజెక్టు ఎస్టిమేటెడ్ ఎమౌంట్స్‌లో మొత్తం యివ్వడమా, లేక కొంత యివ్వడమా? అది ఏ విధంగా యిస్తారు? అనేది తరువాత ఆలోచిస్తారు.

శ్రీ ఆర్. మహానంద :—వచ్చివెళ్ళారు అన్నారు గవర్నమెంటు ఏ ఏ ప్రాజెక్టులకు ఎంత కావాలని కోరారు? ఇందులో నాగార్జునసాగర్ రైట్ చానెల్‌కు, తుంగభద్ర హైలెవెల్‌కు కూడా ఎసిస్టెన్స్ కావాలని కోరారా?

శ్రీ ఆర్. నారపరెడ్డి :—కృష్ణా గోదావరి డెల్టా, డెర్రి యి నేజ్, గోదావరి బేరేజ్, పోచంపాడు ప్రాజెక్టు యీ మూడింటికి సంబంధించి వారు సిద్ధమై ముందుకు వచ్చారు. అన్ని విషయాలూ వారు స్టడీ చేయడం జరుగుతున్నది. మళ్ళీ వచ్చే నెలలో ఫైనల్‌గా—మార్చి పదవ తారీఖున వారు మళ్ళీ వస్తున్నారు, ఫైనల్‌గా యివన్నీ చూసిన తరువాత, నిర్ణయాలు జరుగుతాయి.

శ్రీమతి జె. ఈశ్వరీబాయ్ :—సభ్యులు అడుగుతున్నది ఒకటి, మంత్రిగారు చెప్పేది ఒకటి. సరియైన సమాధానం మంత్రిగారినుండి రావడంలేదు. అసలు యీ ప్రాజెక్టుల కొరకు ఎంతెంత డబ్బు కేటాయించారు? అసలు ఎంత డబ్బు కావాలి? వారిని ఎంత ఎసిస్టెన్స్ కొరకు అడిగారు? శ్రీశైలం ప్రాజెక్టుకు ఎంత కేటాయించారు; నాగార్జునసాగర్ కొరకు ఎంత కేటాయించారు? ఆ వివరాలన్నీ కావాలి.

శ్రీ ఆర్. నారపరెడ్డి :—ఈ ప్రాజెక్టులకు, అన్నింటికీ సంబంధించిన ఎమౌంట్ మనం అడిగాము.

శ్రీమతి జె. ఈశ్వరీబాయ్ :—ఎంత ?

శ్రీ ఆర్. నారపరెడ్డి :—ఈ ప్రాజెక్టులకు సంబంధించి స్కీమ్సు, ఎస్టిమేషన్స్ తయారవుతున్నాయి. ఇవన్నీ అయిన తరువాత ఎంత ఎమౌంట్ అనేది వస్తుంది.

శ్రీ ఎన్. రాఘవరెడ్డి :—మనం అడిగిన డబ్బు ఎంత ?

శ్రీ ఆర్. నారపరెడ్డి :—ఎమౌంట్ యిక్కడ క్లియర్‌గా లేదు.

శ్రీ సి. వి. కె. రావు :—వరల్డ్ బాంక్ వారిని మన గవర్నమెంటు ఫలానా ప్రాజెక్టులకు ఫినాషియల్ ఎసిస్టెన్స్ కావాలని అడిగిందా? అందులో, ఎంతెంత కావాలని అడిగింది? ఏ కండిషన్స్‌పైన యివ్వమని అడిగింది?

Mr. Deputy Speaker :—You have no information ? Will you supply the information and place it on the Table of the House.

శ్రీ ఎన్. రాఘవరెడ్డి :—ఎంత డబ్బు అడిగారనే దానికి సంబంధించిన ఇన్ ఫర్ మే ష న్ కూడా లేకపోతే ఎట్లా? ఆ ఇన్‌ఫర్ మేషన్ తరువాత

లేట్ చేస్తాం అంటే ప్రశ్న వేయడంవలన లాభమేమిటి? ఈ పద్ధతివలన ఎంత నష్టమవుతున్నదో ఒక్కసారి ఆలోచించండి. ఎంత ఎమౌంట్ అడిగారు? అనే క్లియర్ ప్రశ్నకు, ప్రాథమికమైన ప్రశ్నకుకూడా మంత్రిగారిపద్ద ఇన్‌ఫర్‌మేషన్ లేకపోతే ఎట్లా? ఇది తప్పకుండా సభ్యులు అడుగుతారని వూహించడానికి వీలైన ప్రశ్నగదా. దానికికూడా మంత్రిగారు సమాధానం చెప్పకపోతే ఎట్లా?

Mr. Deputy Speaker :—I do not know whether this was replied this moring.

Sri R. Narapa Reddy :—The question of extending the financial assistance for these projects will depend upon the proposal of the World Bank.

డా. టి. వి. ఎస్. చలపతిరావు :—మంత్రిగారు సమాధానం చెబుతూ కృష్ణా, గోదావరి డ్రయినేజి స్కీమును గురించి అడిగాము అంటున్నారు. డ్రయినేజి సెస్సు రైతులనుంచి వసూలు చేయాలని చట్టం ఉందికదా. ఆ చట్టాన్ని వదులుకుని వరల్డ్ బాంకు అసిస్టెన్స్ తీసుకుంటారా? అదేనా ఉద్దేశం?

(శ్రీ) ఆర్. నారపరెడ్డి :—సెస్సుక్రింద వసూలయే డబ్బు డ్రయినేజి కార్యక్రమానికి సరిపోయేవిధంగా రాదు. 20 కోట్లు మాత్రమే వస్తుంది. డ్రయినేజి స్కీమునకు 80-90 కోట్లు కావాలి. అందువల్ల ఇది చేయవలసి వస్తున్నది.

(శ్రీ) ఎన్. రాఘవరెడ్డి :—వారిని అడిగిన ఎమౌంటు ఎంతో చెప్పకపోతే ఎట్లా?

(శ్రీ) బి. నిరంజనరావు :—ఇందులో క్లియర్‌గా ఉంది. నేను ఎంత ఏమిటంటే—ఎవరైనా డబ్బు ఇస్తే గ్రాంటుగా ఇస్తున్నారా లోనుగా ఇస్తున్నారా, ఇంటరెస్టు ఎట్లా? ఏ ప్రాజెక్టుకు ఎంత ఇస్తున్నారు, కేంద్ర ప్రభుత్వం ఇచ్చే డబ్బా? ఇవన్నీ చూస్తాం కదా.

(శ్రీ) ఎన్. రాఘవరెడ్డి :—పోచెంపాడు సి. ఇ. గారితో సహాయానికి రెండు సార్లు డిస్కషను జరిగింది. దానిపై వచ్చిన నిర్ణయం ఏమిటి? జరిగిన చర్చలలో ఎంత ఎమౌంటు మీరు అడిగారు? వారు సుముఖంగా ఉన్నారా. లేదా? ఈ ప్రాజెక్టుకు ఇవ్వడానికి సుముఖంగా ఉన్నారని ఇదివరకు మాకు చెప్పారు. అది వాస్తవమేనా?

(శ్రీ) ఆర్. నారపరెడ్డి :—పోచెంపాడు విజిట్ చేసిన మాట నిజమే. 22-11-69న విజిట్ చేసారు. పోచెంపాడు రిపోర్టు వారికి సప్లయి చేయడం జరిగింది. వారు ఎంత అసిస్టెన్స్ ఇస్తారో, ఏ బేసెస్‌మీద ఇస్తారో, వారు స్టడీ చేసినతరువాత కాని నిర్ణయాలు జరుగవు.

Sri G. Sivaiah :—I have got a supplementary question. If you do not allow I do not sit. You can send me out.

Mr. Deputy Speaker :—Mr. G. Sivaiah does not deserve it. He deserves all respect and not sending out. Please sit down.

Sri G. Sivaiah :—I am sitting down and I am again raising Sir.

Sri C. V. K. Rao :—I withdraw. Please permit Mr. G. Sivaiah.

శ్రీ కె. సి. రంగయ్య శెట్టి :—పాయంట్ ఆఫ్ ఇన్‌ఫర్మేషన్, సర్—మినిస్టర్ లేస్తే కూర్చోవాలి అని చెప్పడానికి మెంబరుకు ఏమి పవర్ ఉంది ?

శ్రీ కోన ప్రభాకరరావు :—డిపార్టుమెంటువారు మూడు ప్రశ్నలకు సరియైన సమాధానాలను సప్లయి చేయలేదు. ఇచ్చిన ప్రశ్నకు పూర్తి సమాచారం సప్లయి చేయవలసిన అవసరం ఉందా, లేదా ?

Mr. Deputy Speaker :—All the things given by the Department are incomplete. Ministers have not given the clarifications and the whole House has gone in confusion. That is what exactly you can see now.

Sri A. Madhava Rao :—What is the use of this question hour? We want every question to be answered properly and effectively.

Sri G. Sivaiah :—So many things are going on. What is the use Sir. You can send me out. I am prepared to go out. You must have the patience atleast for one supplementary question.

Mr. Deputy Speaker :—I am not allowing because you are insisting too much to day. Every time you are patiently hearing. But to-day I do not know the reason.

శ్రీ సిహెచ్. రాజేశ్వరరావు :—ప్రతి రోజూ వస్తున్నవి కాని ఈ రోజున సమాధానాలు స్పష్టముగా లేకపోవడమువల్ల ఇందులో ఒక మంత్రిగారికి బదులు ఇంకొక మంత్రిగారు చెప్పడము వల్ల కావచ్చును, అస్పష్టమైన సమాధానాలు రావడమువల్ల శివయ్యగారు కూడ ఒక సప్లిమెంటరీ అడగాలని ప్రయత్నము చేశారు. తాము కలవిచ్చినట్లు పోచంపాడు ప్రాజెక్టు గోదావరి బరాజ్, మిగతా సమస్యలకు వరల్డ్ బ్యాంక్ వారు యిన్ని కోట్లు యిస్తామని చెప్పారనేది మంత్రిగారు చెప్పలేదు. దానిమీద యితర సభ్యులు ప్రశ్నలు వేశారు. తరువాత కూడ మంత్రిగారు చెప్పలేదు. దానికి కారణాలు వేరే వుండవచ్చును. వరల్డ్ బ్యాంక్ వారు ఎస్టిమేట్ చేసిన తరువాత నిర్ణయాలు చేయవచ్చును. కన్‌ప్యూజన్ వచ్చినప్పుడు స్పష్టీకరణకు శివయ్యగారు ఒక ప్రశ్న అడగడానికి ప్రయత్నము చేశారు. పట్టుదలతో ప్రశ్నలు అడిగే మిత్రులు. తమకు యిబ్బంది కలిగించాలనే ఉద్దేశ్యము లేదు. అలాంటి శివయ్యగారికి సప్లిమెంటరీ ప్రశ్న అడిగే అవకాశము యిచ్చి కార్యక్రమాన్ని కొనసాగించాలని కోరుచున్నాను.

Sri N. Ramachandra Reddy :—Let this controversy be ended. Let Sri G. Sivaiah be allowed to put the supplementary.

Mr. Deputy Speaker:—Then Mr. G. Sivaiah will have the last supplementary.

Sri K. C. Srirangaiah Setty :—How Sir ?

Mr. Deputy Speaker :—That is exactly what I expected.

(శ్రీ జి. శివయ్య :—నాకు ఈ అవకాశము యిచ్చినందుకు కృతజ్ఞతలు అధ్యక్షా. వరల్డ్ బ్యాంక్ అసిస్టెన్స్‌లో తెలంగాణాకు సంబంధించిన పోచంపాడు, కోస్టల్ జిల్లాలకు సంబంధించి గోదావరి బరాజ్ వున్నవి, రాయలసీమకు సంబంధించి శ్రీశైలం ప్రాజెక్టు, తుంగభద్ర హైలెవెల్ అండ్ లో లెవెల్ కెనాల్స్ గురించి ప్రభుత్వము అడిగినదా ? లేకపోతే రాయలసీమపైన ప్రభుత్వ సవతి తల్లి ప్రేమ అని అనుకోవాలా ?

(శ్రీ ఆర్. నారపరెడ్డి :—స్టేటు గవర్నమెంటు ప్రత్యేకముగా వారిని ఫలానా, ఫలానా ప్రాజెక్టు అని అడగడము జరుగలేదు. అందులో ఏక పాతమనే ప్రస క్తే లేదు. వరల్డ్ బ్యాంక్ వారు గోదావరి బరాజ్, పోచంపాడు ప్రాజెక్టుకు సహాయము యిస్తామని అనడము, టీమ్ వచ్చి స్టడీ చేయడము జరిగింది. తరువాత వారు కొత్త డేటా అడిగారు. ప్రాజెక్టు రిపోర్టులు తయారవుతున్నవి. అవి వారికి యిస్తే వారు చూసి ఏ బేసిస్‌పైన సహాయము యిస్తారో అనేది తెలుస్తుంది. ప్రాజెక్టు రిపోర్టులు తయారవుతున్నవి. మార్చిలో ఈ రిపోర్టులు వారికి యిస్తామని అన్నాము. ప్రాజెక్టు రిపోర్టులు తయారు చేసి వారికి యిచ్చే పరిస్థితిలో వున్నప్పుడు ఎంత డబ్బు అడిగారనేది ఉద్భవించదు. ఇన్‌ఫర్మేషను సరిగా యివ్వలేదని చెప్పే వాదన సరికాదు. వారు వచ్చి స్టడీ చేయడము, ఇంటరెస్ట్ చూపించడము జరిగింది. ప్రాజెక్టు రిపోర్టులు తయారు చేసి యిచ్చినప్పుడు ఎంతవరకు మనకు కావాలనేది అడగడము జరుగుతుంది. దానిని స్క్రూటినీ చేసి యివ్వడము జరుగుతుంది. ఎంత మొత్తము అడిగారనే ప్రశ్న ఈ నాడు రాదు. రిపోర్టు తయారు కాక పూర్వమే ఎంత మొత్తము అడిగారు అనేది ఉద్భవించదు.

(శ్రీ కె. సి. (శ్రీ రంగయ్య చెట్టి :—అధ్యక్షా, ప్రపంచ బ్యాంక్‌ను ఈ ఏ ప్రాజెక్టుల విషయమే మన ప్రభుత్వము అడిగినదా ? తుంగభద్ర హై-లో లెవెల్ కెనాలు గురించి అడగలేదా ? వారే డబ్బు యివ్వము అని చెప్పారా ?

(శ్రీ ఆర్. నారపరెడ్డి :—రాష్ట్ర ప్రభుత్వము అడగడము అనే ప్రస క్తి లేదు. ఎట్ ది ఇన్‌స్టెన్స్ ఆఫ్ గవర్నమెంటు ఆఫ్ ఇండియా ఇది జరిగింది. రాష్ట్ర ప్రభుత్వము ఈ ఏ ప్రాజెక్టులకే అని అడగడము జరుగలేదు. రాష్ట్ర ప్రభుత్వము ఒక ప్రాంతానికి అడిగి, మరొక ప్రాంతానికి అడగ లేదనే ప్రస క్తి లేదు.

MARKETING COMMITTEE, CHITYALA

298—

* 690 Q.—Sri N. Raghava Reddy :—Will the hon. Minister for Marketing be pleased to state :

(a) whether it is a fact that the persons nominated by the Government as representatives of the ryots to the marketing committee, Chityala, Nalgonda taluk, Nalgonda district belong to Ramannapet taluk which is not within the jurisdiction of the said Committee ;

(b) if so, the reasons for the same ;

(c) the criteria adopted for nominating the said representatives ;

(d) whether steps will be taken to see that the members of the Marketing Committee are elected by the ryots of those areas; and

(e) whether rules will be amended so that at least the members of Legislature belonging to that area are enable to participate in such committees ?

The Minister for Marketing (Sri Ramachandra Rao Kalyani):-

(a) Government originally nominated four representatives of growers who belong to Ramannapet taluk to serve on the Market Committee, Chityal. It is a fact that Ramannapet taluk does not fall within the jurisdiction of the Market Committee, Chityal.

(b) The nomination of growers from Ramannapet taluk was done by over sight and the same has been rectified duly nominating persons from the notified area of Agricultural Market Committee, Chityal, cancelling the nomination of members of Ramannapet taluk.

(c) As per section 5 (1) (i) of the Andhra Pradesh (Agricultural Produce and Livestock) Markets Act 1966, Government after consultation with the Director of Marketing appoint not less than one half of the members of Agricultural produce, and the owners of livestock, and products of livestock in the notified area to serve on the Agricultural Market Committee.

(d) The Andhra Pradesh (Agricultural Produce and Livestock Markets Act, 1965, does not provide for election of grower members.

(e) As per rule 42 of the Andhra Pradesh (Agricultural) Produce and Livestock) Markets Rules 1969 the meetings of the Market Committee shall not ordinarly be open to the public, ut such persons of the public who are interested in attending a meeting can do so with the prior permission of the Chairman or the presiding members. As such any member of the Legislature can attend the meeting of the Agricultural Market Committee with the permission of the Chairman but cannot participate in the proceedings of the meeting of the Market Committee.

(శ్రీ) యన్. రాఘవరెడ్డి :— అధ్యక్షా, ఓవర్ సైట్ వల్ల అక్కడ సభ్యులను నామినేట్ చేయడం జరిగింది అంటున్నారు. రైతుల ద్వారా ఎన్ను కొనే పద్ధతి పెట్టాలంటే రూల్స్ పెర్మిట్ చేయడము లేదని అంటున్నారు. రూల్స్ మారుస్తారా అని అడుగుతున్నాను. ఆ ప్రాంతము లెజిస్లేటర్స్ పాల్గొని, వారి ఒపీనియన్ చెప్పే అవకాశము కల్పిస్తారా అంటే దానికి రూల్సు పెర్మిట్ చేయవు అంటారు. రూల్స్‌ని మారుస్తారా ? ఓవర్ సైట్ అనేది ఎట్లా జరిగింది ?

(శ్రీ) రామచంద్రరావు కళ్యాణి :— ఓవర్ సైట్ అంటే ఓవర్‌సైటే. ఎట్లా జరిగింది అంటే ఎట్లా ? ప్రస్తుతము రూల్సును మార్చే ఉద్దేశ్యము లేదని మనవి చేస్తున్నాను.

(శ్రీ) యన్. రామచంద్రారెడ్డి :—అధ్యక్షా, రాఘవరెడ్డిగారు అడిగిన ప్రశ్నకు గ్రోయర్ మెంబర్స్‌ని ఎలక్టు చేయడానికి యాక్టులో అవకాశము లేదని చెబుతున్నారు. ట్రేడర్ మెంబర్స్‌ను ఎలక్టు చేయడానికి తెలంగాణా

ప్రాంతములో వీలు వుందని హైకోర్టు డెసిషన్ యిచ్చినది. దానిని వ్యతిరేకముగా ప్రభుత్వము ఎన్ని కమిటీలకు నామినేషన్స్ చేశారు ?

(శ్రీ) రామచంద్రరావు కళ్యాణి :—హైకోర్టు డెసిషను అన్ని కమిటీలకు బుజువు అవడము లేదు. హైకోర్టు డెసిషన్ చేత ఎవరు బుజువు అయినారో వారికే వుంది.

(శ్రీ) యన్. రామచంద్రారెడ్డి :—ఐ లేక్ అబ్జెక్షన్ ఫర్ దిస్ సర్. హైకోర్టు డెసిషన్ యిచ్చిన తరువాత అప్పీలు చేసి రద్దు అయినా చేయించాలి. లేకపోతే దానిని అమలులో పెట్టడానికి అయినా ప్రయత్నము చేయాలి. Specifically a letter has been written to me by the Secretary that according to the High Court decision it is being modified but on the contrary the Minister has passed a number of cases against the High Court decision and against the letter which has been written. Will he be pleased to verify on that point.

(శ్రీ) రామచంద్రరావు కళ్యాణి :—ప్రత్యేక కమిటీ కొరకు ఆ డెసిషను వుంది. అన్ని కమిటీల కొరకు ఆ డెసిషను లేదు. కావలసి వస్తే ఆ డెసిషను వారికి పంపుతాము.

Sri N. Ramachandra Reddy:— Then why a letter has been written to me by the Secretary ?

Sri Ramachandra Rao Kalyani :—I will see. ఆ లెటరు నాకు పంపితే నేను చూస్తాను.

Sri V. B. Raju:—When the judiciary of the State decides on a policy matter, on a procedural matter of the Government, that it is irregular, whether it is necessary for every party aggrieved to go to the High Court. This has got to be clarified. If every citizen has got to go to the High Court, it is impossible. This democracy will not function.

Sri N. Ramachandra Reddy :—"The High Court has already objected. Further action is being taken in the light of the Judgment of the High Court." What does this mean ? After this, a number of orders have been passed against the spirit of this letter. This is from the Secretary.

(శ్రీ) రామచంద్రరావు కళ్యాణి :—ఆ లెటరు పంపిస్తే నేను చూస్తాను. Please give me that letter, I will find out.

Sri N. Ramachandra Reddy :—Letter No. 2732, Agriculture dated 16-9-1969. The very policy has been contradicted. It is only restricting the Hyderabad Marketing Committee. Contrary to that in a number of marketing societies about 80 or 60 in Telengana area, where traders have to be elected according to the High Court's decision, the Minister has nominated. That is the fact. I want a clarification whether all these nominations will be withdrawn by the Government Sir ? I want the clarification for that.

Sri Ramachandra Rao Kalyani :—It is not possible for me now to withdraw. I will examine it and give you the answer.

Sri V. B. Raju :—It is not only in this case. It is for the functioning of the Government. When High Court has given some observations or decisions particularly about the irregularities of the execu-

tive, then what is the policy of the Government. Should every aggrieved party go to the High Court? Is this the view of the Government? Therefore, the citizen gets justice and fair play only from the court and not from Government.

(శ్రీ) రామచంద్రరావు కళ్యాణి :—ఈ ప్రశ్న చిట్యాల మార్కెటింగ్ కమిటీ గురించి వుంది. హైకోర్టు డెసిషన్ గురించి వేరే ప్రశ్న వేస్తే సమాధానము చెబుతాను.

Mr. Deputy Speaker :—What he means is that if one or two instances are decided by the judiciary, the policy has to be laid down. I think you have to examine that point.

Sri Ramachandra Rao Kalyani :—I will examine that.

Sri N. Ramachandra Reddy :—Where is the question of examining it.

(శ్రీ) రామచంద్రరావు కళ్యాణి :—సెపరేట్ ప్రశ్న వేస్తే చెబుతాను.

(శ్రీ) జి. లచ్చన్న :—ఇది డైరెక్టు ప్రశ్న. The question of examination is already over by the Judicial Authority which is the highest authority. వారు ఒక తీర్పు ఇచ్చారు. ఆ తీర్పు ప్రకారం మేము యాక్షన్ తీసుకొంటామని సెక్రటరి లెటర్ వ్రాశారు. మళ్ళీ ఎగ్జామినేషన్ అంటే ఏమిటి అర్థం? Whether you will change your policy according to the direction given by the High Court? అనేది డైరెక్టు క్వశ్చన్.

(శ్రీ) రామచంద్రరావు కళ్యాణి :—కమిటి గురించి డెసిషన్ ఇచ్చింది. అది ఆనర్ చేశాము.

(శ్రీ) జి లచ్చన్న (సోంపేట) :—ఆ ఒక్క కమిటికే వర్తిస్తుంది. మిగిలిన వాటికి వర్తించదు కనుక వారు కూడా కోర్టుకు వెళ్లాలనే మంత్రిగారి ఉద్దేశమా? ఎవరు కోర్టుకు వెడితే వారికే వర్తిస్తుంది కనుక అంతా కోర్టుకు వెళ్లాలని చెప్పటమూ ప్రభుత్వ పాలసి?

(శ్రీ) రామచంద్రరావు కళ్యాణి :—అది ఎగ్జామిన్ చేసి చెబుతాను.

Sri N. Ramachandra Reddy :—Whether is the question of examination Sir? This question also should be taken up along with the other questions. హైకోర్టు జడ్జిమెంటు ప్రకారం అమలు చేస్తామని నాకు లెటర్ వ్రాశారు.

మిస్టర్ డెప్యూటీ స్పీకర్ :—సెక్రటరిగారు లెటర్ వ్రాసినట్లు మినిష్టరు గారికి తెలియదు.

(శ్రీ) జి. లచ్చన్న :—సెక్రటరికారు వ్రాసిన ఉత్తరాలకు మినిష్టరుగారి బైండింగ్ లేదు. మినిష్టరు చేసిన దానికి సెక్రటరిగారి బైండింగ్ లేదు. What is this? He can as well verify from the Secretariat, when it is given the reference number and also the date. He can as well as his Secretary to get the file.

(శ్రీ) సిహెచ్. రాజేశ్వరరావు :—మంత్రిగారికి ఈ జడ్జిమెంటు గురించి ఇదివరకే తెలుసును. ఆ జడ్జిమెంటు ఏమిటో, ఏ సందర్భంలో ఇచ్చారో ఆ వివరాలన్నీ తెలిసినట్లే వారు మాట్లాడారు. కాని ఇది జడ్జిమెంట్ ఇన్

పరసన్ కాని జడ్జిమెంట్ ఇన్ జనరల్ కాదు కనుక అందరకూ వర్తించదు అని చెప్పారు. రామచంద్రారెడ్డిగారు చెప్పినట్లు ఒక ప్రత్యేక సందర్భంలో ట్రేడర్ రిప్రజెంటేటివ్స్ ఎన్నుకోవాలని వచ్చినప్పుడు నామినేట్ చేశారనే పద్ధతి గురించి వారు ప్రశ్నించినప్పుడు దానిని ఎగ్జామిన్ చేయవలసిన అవసరం లేదు. వారు ఇదివరకే నిర్ణయానికి వచ్చి వున్నారు. కొత్త విషయాలు వస్తే మంత్రిగారు తమ అభిప్రాయం మార్చుకోవచ్చునో లేదో చూడవచ్చు. ఇది మాత్రం ఎగ్జామిన్ చేయవలసింది ఏమి వుంది?

(శ్రీ) రామచంద్రరావు కళ్యాణి :—ఆ లెటర్ ఇస్తే ఎగ్జామిన్ చేస్తాను. వేరే ప్రశ్న అడగండి.

(శ్రీ) జి. లచ్చన్న :—లెటర్ నెంబర్, డేటు ఇచ్చారు కదా. ఎప్పుడు ఎగ్జామిన్ చేసి చెబుతారో చెప్పండి. ఫలానా డేట్ లోగా తెలుపుతాను అని చెప్పండి.

(శ్రీ) ఎన్. రామచంద్రారెడ్డి :—ఇది ఒక్కటే పాయింట్ కాదు. యాక్టుకు వ్యతిరేకంగా చేసినవి ఇంకా 12 పాయింట్స్ వున్నాయి. అవన్నీ ఎడ్మిట్ చేశారు. The traders will be nominated from the panel recommended by the Director of Marketing. That point also has been held by the Secretariat. A part from that, there are 20 other points. Inspite of this the Minister has nominated in a number of committees. పానల్ లో లేనివారిని పెట్టటం జరిగింది.

(శ్రీ) రామచంద్రరావు కళ్యాణి :—పానల్ నుండి మేము నామినేట్ చేస్తున్నాము.

Sri N. Ramachandra Reddy :—I will show the concrete cases. This is wrong. I have to take serious objection to this.

డాక్టర్ టి. వి. ఎన్. చలపతిరావు :—ఇప్పుడు ఎగ్జామిన్ చేయవలసిన అవసరం వున్నట్లు కన్పించడం లేదు. హైకోర్టుకు తీర్పుకు భిన్నంగా మంత్రిగారు వ్యవహరించారని అప్పోజిషన్ లీడర్ చెబుతున్నారు. అలా భిన్నంగా వారు వ్యవహరించి వుంటే. He is exposed to the risk of the contempt of the House, if somebody initiates it. Therefore the Minister is pleased to give some answer, because his answers are contrary to the spirit of the High Court Judgment. You must say years or no.

श्री बदरी विशाल पित्ती :—अध्यक्ष महोदय। मंत्री महोदय स्पष्ट रूप से नहीं कहते।

Sri M. Manikya Rao:—Now the Minister has said that we have not nominated as per the list. I will prove if the Minister is going to resign on this point, in the Hyderabad district lone. Without the recommendation of the Collector, he has politically nominated. I want to know whether the Minister will accept my challenge and resign. I would like to know in many cases the High Court has stayed the orders of the Government.

Mr. Deputy Speaker :—Now under Rule 74 there is a call attention motion given notice of by Sri P. Narasinga Rao....

Sri N. Ramachandra Reddy :—I am not agreeing to the call attention notice. A Short-notice question was given earlier. That

is lying. The earlier short-notice question was also pending. Why that short-notice question was not admitted ?

Mr. Deputy Speaker :—What is the convenient date ?

Sri P. Thimma Reddy :—After 10th.

Sri N. Ramachandra Reddy:—The information can be sought from the Secretariat.

Mr. Deputy Speaker :—On 10th we shall take it up.

(శ్రీ) కె. బుచ్చిరాయుడు :—కొవ్వూరు, పోలవరంకు సంబంధించిన మార్కెటింగ్ కమిటీలకు మంత్రిగారు వేశారు. బంధుప్రీతితో వేశారని హైకోర్టు నుండి తెచ్చుకొనే పరిస్థితులు వున్నాయి కనుక నామినేషన్స్ పద్ధతి తీసేసి ఎన్నికలు పెట్టేట్లు ఆలోచిస్తారా ?

(శ్రీ) రామచంద్రరావు కళ్యాణి :—ఆలోచిస్తాము

SHORT NOTICE QUESTIONS AND ANSWERS.

Short notice questions to be answered on 2-3-1970

S.No: 300-A—WAGES FOR BEEDI WORKERS

S.N.Q.No. 1442-U.—Sri R. Satyanarayana Raju :—Will the hon. Minister for Labour be pleased to state :

(a) the rate at which wages are being paid by the Government at present to the lakhs of workers engaged in Beedi Industry in the State; and

(b) whether they are being provided with leave wages and medical aid as per the factory Act and facilities admissible under other Labour Acts ?

The Minister for Labour (Sri G. Sanjeeva Reddy) :—(a) A statement is placed on the table of the House.

(b) The workers in beedi factories are governed by the "Beedi and Cigar workers conditions of empleyment Act 1966". The validity of this Act, has been questioned and it is Pending before the High Court. The matter is, there fore, subjudice.

STATEMENT PLACED ON THE TABLE OF THE HOUSE VIDE ANSWER TO SHORT NOTICE QUESTION No. 1442-U. [* 300-A]

S. No.	Category of workers.	All inclusive minimum rates.	
		Daily. Rs. nP.	Monthly. Rs. nP.
1.	2.	3.	4.
	BEEDI MANUFACTURE (including Gharkatha)		
1.	ROLLING BEEDIES.		
	(a) ANDHRA AREA:		
	i) For rolling 1,000 big size Zadi bidies in Urban Areas.	2.04	—
	ii) For rolling 1,000 big size Zadi bidies in rural areas.	1.89	—

(1)	(2)	(3)	(4)
	(iii) For rolling 1,000 medium size Zadi bidies in urban areas.	1.96	—
	(iv) For rolling 1,000 medium size Zadi Bidies in rural areas.	1.82	—
	(v) For rolling 1,000 Sada bidies in urban areas.	1.66	—
	(vi) For rolling 1,000 sada bidies in rural areas.	1.51	—
	(b) TELANGANA AREA:		
	(i) For rolling 1,000 bidies in Urban areas (including Gharkatha).	2.04	—
	(ii) For rolling 1,000 bidies in rural areas.	1.89	—
2.	Tobacco distributor, Bidi Sorter, Bidi counter, Leaves supplier and Supervisors. ..		79.00
3.	Furnaceman or Bhattiwala ..		85.00
4.	Parkers ..		61.00
5.	Watchman ..		54.50
6.	Tray Fillers ..		61.00
7.	Clerks ..		97.00
8.	Accountants ..		121.00

Note:—(1) For the purpose of this notification, urban areas shall consist of corporations, all Municipalities under the Andhra Pradesh Municipalities Act. 1965 and Taluk Head-quarters not benig municipalities and rural areas consist of the rest of the State.

(2) Children where employed shall be paid at 75% of the wages fixed for adults. But this does not apply to piece rate workers like rolling of bidies etc.

(3) Wages have not been fixed for certain categories, as a detailed categorisation was not possible as categories vary from one establishment to the other. However, no worker engaged in Tobacco (including bidi making) manufactory shall get less than the wages fixed for general workers notified in G. O. Ms. No. 330, Home (Labour-II) dated 26.2.1966, published in the Extraordinary Gazette dated 1st March, 1966.

(శ్రీ ఆర్. సత్యనారాయణరాజు :—మనరాష్ట్రంలో దాదాపు 200 లక్షల మంది కార్మికులు వున్నారు. మన రాష్ట్రంలో జాడీ బీడీకి వేయికి 2 రూపాయల 4 పైసలు వుంది. మద్రాసులో రు. 3-50 పై. వుంది. కేరళలో 7 రూపాయల వరకువుంది. మన రాష్ట్రంలో కూడా పెంచటానికి ఆలోచిస్తారా ? Central Act ప్రకారం బీడీ పరిశ్రమ factories Act. క్రిందకు రావాలికాని మన రాష్ట్రంలో

వర్తింపచేయటంలేదు. మిగిలిన ఫ్యాక్టరీలలో పొందుతున్న మెడికల్, బోనస్ సౌకర్యాలు వీరుపొందలేకుండా వున్నారు కనుక అనికూడా వర్తింప చేస్తారా?

శ్రీ జి. సంజీవరెడ్డి:—ఇతర రాష్ట్రాలలో వున్నప్రకారం చేయటానికే 28-8-69 న కొత్తగా మెటీని వేశాము.

శ్రీ ఆర్. సత్యనారాయణ రాజు:—ఆ కమిటీలోని సభ్యుల పేర్లు చెబుతారా?

శ్రీ జి. సంజీవరెడ్డి:— మినిమమ్ వేజెస్ యాక్టుక్రింద కమిటీని వేశాము. అందులో కార్మికుల ప్రతినిధులు, యజమానుల ప్రతినిధులు వుంటారు. పేర్లుకావాలంటే ప్రత్యేక ప్రశ్న వేయండి.

శ్రీ పి. నర్సారెడ్డి (నిర్మల్):—ప్రభుత్వం ఈ లేబర్‌కు సంబంధించి చేసిన డెసిషన్స్‌పై మేనేజిమెంటు వారు స్టే తెచ్చారా? లేకపోతే వాటిని అమలు చేయటానికి ప్రయత్నిస్తారా?

శ్రీ జి. సంజీవరెడ్డి:—గవర్నమెంటు fix చేసిన wages పై వారు రిట్ వేస్తే ఆ రిట్ కొట్టివేయబడింది.

Sri G. Sivaiah:—Writ is aganist something else.

Sri G. Sanjeeva Reddy:—Try to give me some time and I will explain. There are two writs pending. One is against wages and another is about Service Conditions Act. ఇందులో రెండువున్నాయి. గవర్నమెంటు నోటిఫికేషన్ ద్వారా fix చేసిన wages పై రిట్ వేస్తే అది 25-2-68 న కొట్టివేయబడింది. దానిపై రిట్ అప్పీలు పెట్టుకొంటే అది కూడా కొట్టివేయబడింది. గవర్నమెంటు రెట్రాస్పెక్టివ్ ఎఫెక్ట్‌లో ఇంప్లిమెంటు చేయవలసిందని instructions పంపించింది. శివయ్యగారు చెప్పిన విషయం సర్వీస్ కండిషన్సుపై స్టే తెచ్చిన విషయం దానికి దీనికి సంబంధం లేదు.

శ్రీ ఆర్. సత్యనారాయణ రాజు:—కమిటీ రిపోర్టు ఫలానా తేదీలోగా సమర్పించాలని ఏదైనా time limit పెట్టారా?

శ్రీ జి. సంజీవరెడ్డి:—ఇంతవరకు నాలుగు sittings అయ్యాయి. 6 మాసాలు ఇచ్చాము. వారు ఎక్స్‌టెన్షన్ అడిగితే ఇవ్వవలసివస్తుంది.

శ్రీ జి. శివయ్య:—బీడీ వారికి 2 రూపాయల 4 పైసలని, సాదా బీడీవారికి రూ. 1-50 పైసలని ఏ సంవత్సరంలో fix చేశారు? Cost of living index పెరిగిన దృష్ట్యా వాటిని పెంచడానికి ఆలోచిస్తారా? In Chittoor District instead of Rs. 2-04 they are paying Rs. 2-25 where as in Telangana they are paying less than Rs. 2- in this industry. ఈ industry లో పెంచడానికి ప్రభుత్వం ప్రయత్నిస్తుందా? దీనిలో మొత్తం workers ఎంతమంది? Sunday holiday with wages ఇవ్వాలని G. O. వుంటే దానిని ఇవ్వటానికి వీలులేదని నెల్లూరు, చిత్తూరులలో రిట్స్ వేశారు. అది వారు ఎప్పుడు వేశారు? దానిని వెకేట్ చేయటానికి ప్రభుత్వం చర్య తీసికొంటుంది?

శ్రీ జి.సంజీవరెడ్డి:-ఈ industryలో 2 లక్షల పైచిల్లర workers పనిచేస్తున్నారు. ఆంధ్ర ప్రదేశ్ లో 6,500 కంపెనీలు వున్నాయి. ఇంతకు ముందు వారి జీతాలు 23-7-68న fix చేశాము. వారి రిట్ అప్పీలు 5-9-69 నాడు కొట్టివేయబడింది. దానిపై మనగవర్నమెంటు వెను fix చేసిన వేతనాలను అమలులో పెట్టాలని చెప్పింది. ఫ్యాక్టరీయాక్టు దీనికి అప్లయకాదని బీడీ వర్కర్లకు వర్తించదని అనటంవల్ల సెంట్రల్ గవర్నమెంటువారు ఈ బీడీ వర్కర్సుకు, సిగార్ వర్కర్స్‌కు సర్వీస్ కండీషన్స్ యాక్టు తీసుకువచ్చారు. దానిపై యజమానులు రిట్ వేశారు. హైకోర్టులోవున్నా ఆ రిట్ చట్టానికి విరుద్దంగావుంది కాని ఇతర విషయాల గురించిలేదు. ఈ యాక్టుమీద కోర్టుకు వెళ్ళినవారిలో నిజామాబాదు బీడీ యజమానులు వున్నారు. కరీంనగర్, మెదక్, వరంగల్, అదిలాబాదు, మహబూబ్ నగర్, కర్నూల్, చిత్తూరు, నెల్లూరు, గుంటూరు, విజయవాడ, ఏలూరులో వుండే కంపెనీ యజమానులు ఈ బీడీ, సిగార్ వర్కర్స్ సర్వీసెస్ కండీషన్స్ యాక్టుకు విరుద్దంగా రిట్ అప్పీలువేశారు. అది pending లోవుంది. దీనిని తొందరగా పరిష్కరించండి అనే మేము ఈ మధ్యనే హైకోర్టులో ఒక పిటిషన్ ఇచ్చాము.

REVISION OF WAGES TO THE AGRICULTURAL LABOURERS

S. No. 300-B:

S. N. Q No. 1445-K:- Sri R. Satyanarayana Raju :—Will the hon. Minister for Labour be pleased to state :

(a) whether State Labour Department has refixed the Wages of the agricultural Labourers in the State, after June 1968;

(b) if so, whether a copy of the said G. O. will be placed on the Table of the House; and

(c) if not, when the Government is likely to appoint staff for revising the wages of agricultural labourers, to issue orders to that effect and to implement those orders ?

Sri G. Sanjeeva Reddy :—(a) No Sir.

(b) Does not arise.

(c) Minimum wages once fixed / revised will be in force for a period not exceeding five years. The question of revision of wages in Agriculture, fixed in June 1968 will, however, be taken up once in three years.

(శ్రీ) ఆర్. సత్యనారాయణ రాజు:—1968లో ఒక్క చిత్తూరు జిల్లాలో G. O. ను implement చేశాము. రాష్ట్రంలోని వేలాది వ్యవసాయ కార్మికులు మినిమమ్ వేజస్ యాక్టు తీసుకురావాలని ఎన్నో సంవత్సరాల నుండి demand చేస్తున్నారు. చిత్తూరులో 1968 లో చేసిన చేట్టుకూడా వాస్తవానికి అమలు లంగా లేవు ఇప్పటిధరలను దృష్టిలోపెట్టుకొని సరైనచట్టం తీసుకురావటానికి ప్రయత్నిస్తారా ?

(శ్రీ) జి. సంజీవరెడ్డి :—మినిమమ్ వేజెస్ చట్టంక్రింద 5 సంవత్సరాలకు మించకుండా కొత్తకమిటీ వేయాలి. 1968 లో వేశాము 2 సంవత్సరాలలోపు మార్చటానికి వీలులేదు. 5 సంవత్సరాలు లేక 3 సంవత్సరాలు మధ్యలో

మార్చటానికి ప్రభుత్వం ఆలోచిస్తున్నది. అప్పుడు ప్రస్తుత ధరలను దృష్టిలో పెట్టుకొని చర్యలు తీసుకొంటుంది.

శ్రీ ఆర్. సత్యనారాయణరాజు :—రెండవదానికి సమాధానము రాలేదండి. రెండవ భాగము ఏమిటంటే, రాష్ట్రవ్యాపితంగా చట్టము పెడతారా అని అడుగుతున్నాను. Minimum Wages Act ఒక చిత్తూరులోనే కాకుండా మొత్తం అన్ని జిల్లాలకు వర్తింప చేసేటట్లు చేస్తారా?

శ్రీ జి. సంజీవరెడ్డి :—Minimum Wages Act ఒక చిత్తూరు జిల్లాకే కాదు, రాష్ట్రానికి వర్తిస్తుంది. ఇంకా further గా మనవి చేస్తున్నాను. మన రాష్ట్రాన్ని మూడు Jones గా విభజించినాము. ఏ Zone కు ఎంత కనీస వేతనం ఇవ్వాలని నిర్ణయించాము. దాని ప్రకారంగా మొత్తం రాష్ట్రానికి వర్తిస్తుంది, ఒక చిత్తూరు జిల్లాకే కాదని మనవి చేస్తున్నాను.

శ్రీ సి. హెచ్. రాజేశ్వరరావు—అధ్యక్షా, మంత్రిగారు సమాధానము చెప్పుతూ, సరే, ఇది రాష్ట్ర వ్యాపితమైన Minimum Wages Act అని, దానిని ఇప్పుడు revise చేయడానికి వీలులేదని అన్నారు. ఇంకా ముప్పు సంవత్సరాలు వున్నవని అన్నారు. ఈ Minimum Wages Act తెలంగాణా ప్రాంతములో అమలు జరపడానికి నిర్ణయించిన యంత్రాంగం ఏది? ఎన్ని ప్రాంతాలలో అమలు జరిపినట్లు? అమలు జరపడంలో వైఫల్యం పొందిన సందర్భాలలో ఎన్ని కేసులు మీరు పట్టారో చెప్పుతారా?

శ్రీ జి. సంజీవరెడ్డి :—ఈ Minimum Wages అనేది statutory provision అండి. చట్టరీత్యా అందరిపైనా ఉంది. ఇది అమలు పెట్టలేదని మనకు ఎక్కడనుంచికూడా, కార్మికులనుంచికూడా complaint రాలేదు. రెండవది, చట్టంలో, ఎవరేగాని ఒక రైతు దీనిని అమలు పెట్టకపోతే 33 (c) క్రింద petition పెట్టితే courtవారు దాని recover చేసి ఇవ్వడానికి అధికారము ఉన్నది. లేదా Payment of wages Act అని Code ఒకటి ఉన్నది Labour Commissioner గారే ఆ Court లో కూర్చుంటారు. వారి దగ్గర petition పెడితే వారు land revenue arrears క్రింద recovery చేసి ఇవ్వడానికి అధికారము ఉన్నది చట్టములో. మూడవది, effectiveగా implimentation జరగడం లేదనేమాట నేను ఒప్పుకొంటున్నాను. ఎందుకంటే, ఇది ప్రతి గ్రామానికి సంబంధించిన విషయము, కనీసం ఇందులో, 8,031 గ్రామాలు దీనిలో cover అవ్వతున్నాయి. వీటికి జిల్లా మొత్తానికి, ఒక జిల్లా Labour Inspector అని ఒకరిని వేసినాము. ఈ Agricultural Extension officer, Village officers కు కూడా notify చేసినాము. వీళ్ళకు అధికారము ఇచ్చినాము. కాని వారు సరిగా పనిచేయడం లేదు. దాన్నిగురించి ఈ మధ్యలో ఒక proposal ఏమి పెట్టినామంటే directగా కొంత డబ్బు మనము కేటాయించి కొత్త staff ను అమలులో పెట్టుకోవడం ఒకటి, లేకపోతే Village officers, village works యొక్క services అంతా Labour Department క్రింద మార్చినట్లయితే అది effectiveగా రావడానికి వీలున్నదని, దీనిపైన Commissioner గారి recommendation పైన ఆలోచిస్తు

ఇంకా ఏమి నిర్ణయము తీసుకోలేదు. ఇప్పుడు ఇది Implementation చేయాలంటే కనీసం సంవత్సరానికి 10, 12 లక్షల రూపాయలు అవసరం. దీనికి మిషనరీ appointment క్రింద.

(శ్రీ) కె. గోవిందరావు :—ఇప్పుడు 10 లక్షలతో దీనిని implement చేయడానికి సాధ్యపడుతుందని చెప్పారు.

(శ్రీ) జి. సంజీవరెడ్డి :—Approximate గా, 10 లక్షలు కావచ్చు, 20 లక్షలు కావచ్చు.

(శ్రీ) కె. గోవిందరావు :—పోనీ 10 గాని, 20 గాని మన రాష్ట్రంలో ఉన్నటువంటి అట్టడుగున పడినటువంటి 20 percent population కు సంబంధించినటువంటి ముఖ్యమైన విషయంలో మన ప్రభుత్వము 10 లక్షలు, 20 లక్షలు డబ్బు ఖర్చు పెట్టడానికైనా వెనుకంజ వేయవలసిన అవసరం ఏమిటి ?

(శ్రీ) జి. సంజీవరెడ్డి :— వెనుకంజ వేయడం లేదండి. ఈ మధ్యలో proposal తెప్పించబడింది, Commissioner గారి దగ్గర నుండి ఏ విధంగా effective గా implement చేయగలుగుతాము ఆ proposals ఇవ్వమని. ఆ proposals కూడా వచ్చినాయి. దాని పైన Government త్వరలో ఒక నిర్ణయం తీసుకొంటుంది. అది Cabinet ముందుకు వెళ్ళాలి.

(శ్రీ) ఎస్. రాఘవరెడ్డి :—వారు ఏమి చెప్పుతున్నారంటే, చిత్తూరుజిల్లాలో చేశారు. అసలు మిగతా జిల్లాలలో అయిదేళ్ళకొకసారి చేస్తారని చెప్పుతున్నారు. ఏ కూలీకి అయినా 8 గంటలో 10 గంటలో పని ఉంటుంది. కాని ఈ వ్యవసాయ కూలి రేయింబవళ్లు 24 గంటలు రైతు పనిలో ఉంటే, మీరు 86 రూపాయలు minimum wages fix చేసినారు. కొన్ని ప్రాంతాలలో నెలకు 40 రూపాయలు fix చేసినారు. ఈవిధంగా వారికి రోజుకు రూపాయి ఇస్తూ, social justice, omit poverty అనేటటువంటి నినాదాల క్రిందికి వాళ్లు వస్తారని మంత్రి గారు వాదిస్తే, ఇంతకంటే అన్యాయం ఇంకొకటి లేదు. అందుకని వెంటనే ఈ minimum wages revise చేసి దానిని implement చేయడానికి కావలసిన మిషినరీని వేయడానికి పూనుకొంటారా లేదా ?

(శ్రీ) జి. సంజీవరెడ్డి :—నిజమేనండీ. ఈ minimum wage, ఇంత కనీస wage ఇవ్వాలనేది. కాని నేను ఒకటి మనవి చేస్తున్నాను. ప్రభుత్వము కూడా వారితో ఏకీభవిస్తుంది వారికి చాలా తక్కువ వేతనం వస్తుంది. దానిలో రెండవ అభిప్రాయము లేదు. ప్రభుత్వానికి కూడా ఆ వేతనము పెంచాలనే అభిప్రాయం ఉన్నది. కాని ఇది చాలా ముఖ్యమైన సమస్య. ఈ వేల staff వేసినగాని effective implementation వస్తుందా ? నేను ఈ point కూడా బాగా examine చేసిన తరువాత ఈ నిర్ణయానికి వచ్చాను, ఎంతవరకు labour లో trade union వుద్యమం బలపడదో, దానిని పెంచమో, అంతవరకు వాళ్ళకు నూటికి నూరుపాళ్లు న్యాయం చేయడం సాధ్యపడదేమో అని నా అభిప్రాయం ఒకటి ఉన్నది. కాబట్టి రెండు ప్రక్కల మేము ఆలోచిస్తున్నాము. ఒక ప్రక్కన ఈ ఇంప్లిమెంటేషన్ మిషినరీస్ బలపరచడం. ఒక ప్రక్కన ఇది ఎక్కడైతే తక్కువగా ఉన్నదో అక్కడ పెంచడం, రెండవ ప్రక్కన ట్రేడ్ యూనియన్ ఉద్యమాన్ని ప్రోత్సహించి

చేయాలి అనేటటువంటి ఉద్దేశం కూడా ప్రభుత్వానికి ఉన్నదని మనవి చేస్తున్నాను. ఈ విధంగా ఈ రెండు ప్రశ్నలూ ఇది ఎఫెక్టివ్‌గా ఇంప్లిమెంట్ చేయాలని అలోచిస్తున్నాము. అందువల్ల ప్రతి డిస్ట్రిక్టులో సెమినార్ పెట్టాలి. ఈమధ్య వైజాగ్, నిజామాబాద్ జిల్లాలలో చేస్తున్నాము. ఈ నెలలోనో, వచ్చే నెలలోనో మనము సెమినార్స్ హోల్డ్ చేస్తున్నాము. ట్రేడ్ యూనియన్స్ పెట్టడానికి మినిమమ్ వేజ్ ఇంప్లిమెంటేషన్ ఎఫెక్టివ్‌గా ఎట్లా జరగాలి అనేదానికి అని ప్రొపగాండా చేయడానికి సెమినార్స్ పెట్టడానికి కూడా మేము ఆర్డర్సు వేసినాము. వచ్చే నెలలో వైజాగు, నిజామాబాదు జిల్లాలలో, రెండు చోట్ల, ఇవి పెడుతున్నారని మనవిచేస్తున్నాను.

డాక్టర్ టి. వి. ఎస్. చలపతిరావు:—ఇప్పుడు ప్రతి గ్రామానికి రేడియో సెట్సు వున్నాయి. అగ్రికల్చరల్ ఆపరేషన్సు సీజన్‌లో ఈ మినిమం వేజస్ గురించి రేడియో ద్వారా ప్రచారముచేస్తే, అందరికి తెలియడానికి అవకాశము ఉన్నది. వాళ్లు డిమాండు చేయడానికి అవకాశము వున్నది. ఈ విషయములో ఢిల్లీలో జరిగినటువంటి సెంట్రల్ మినిమమ్ అడ్వయిజరీ బోర్డు వారు కూడా అంగీకరించారు. ఇది వారికి వచ్చిందా ? ఇది అమలు జరపడానికి వారికి ఏమి కష్టమని అడుగుతున్నాను.

(No answer)

శ్రీ సి. వి. కె. రావు —ఇప్పుడు మినిమమ్ వేజస్ యాక్టు ప్రకారము, అగ్రికల్చరల్ లేబరుకు మినిమమ్ వేజస్ నిర్ధారణ చేశారు. అది ౫ సంవత్సరములు గాని ౩ సంవత్సరములు గాని అమలులో ఉంటుందని అంటున్నారు; మంత్రిగారు. బాగానే ఉన్నది. అది అమలు పెట్టడానికి ప్రతిబంధకాలు ఉన్నాయి. కాబట్టి అమలుపెట్టడంలేదని అన్నారు..ఇకపోతే, అగ్రికల్చర్ లేబర్‌కు సంబంధించినంత వరకు ట్రేడ్ యూనియన్లు లేవు. కాబట్టి ప్రతి బంధకాలు ఉన్నాయని అన్నారు. ఇది ధర్మమా ప్రభుత్వానికి అని ? ఈనాడు మినియమ్ వేజస్ యాక్టు క్రింద కొన్ని వేజస్ నిర్ధారణ చేసిన మీఱట ఇది మూడు ఓన్సు క్రింద నిర్ధారణ చేసిన తరువాత, ఎంత మినిమమ్ వేజ్‌ని నిర్ధారణ చేసింది? ఇప్పుడు అమలులో ఉన్నది ఎంత ? ఇది అమలులో లేకుండా ఏ యే ప్రాంతాలు వున్నాయి. ఇది ఎప్పుడు అమలులో పెట్టడానికి పూనుకొంటుందో ఖచ్చితమైన సమాధానము ఇవ్వాలని కోరుతున్నాను.

Sri C. V. K. Rao :—You can bear with us and permit the questions to be answered within the same time.

Mr. Deputy Speaker :—I do not think so.

Sri C.V.K. Rao:—You can extend the time.

శ్రీ ఎ. మాధవరావు :—అధ్యక్షా, పాయింట్ ఆఫ్ ఆర్డర్ సర్, క్వశ్చన్ అవర్‌లో సభ్యులు సప్లిమెంటరీ క్వశ్చన్స్ వేసినపుడు వాటికి మంత్రిగారు ఆన్సర్ చెప్పకుండా ఉండటం సరైనది కాదు.

Sri C. V. K. Rao :—You please give a ruling whether my question will be answered or not.

Mr. Deputy Speaker :—Your question will be answered.

Sri C. V K. Rao :—Is it the procedure that all questions should be put once and then answered. I want to know by which rule it is prohibited. There is no rule to prohibit it.

Mr. Deputy Speaker :—It is by convention. Nowhere it is prohibi ed. By convention it is prohibited. By convention also, one or two questions are asked and the Chair goes to the next item.

Sri C. V. K. Rao :—You asked us to put all supplementaries and the Minister will answer, as though it is a debate.

Mr. Deputy Speaker :—For every question, we cannot take an hour.

Sri C. V. K. Rao :—We are prepared to sit for 2 or 3 months. I want to know whether the Minister will answer or not.

Mr. Deputy Speaker :—He will answer....What shall we do? Should all the Members be allowed to put supplementaries?

Sri C. V. K. Rao :—It is your discretion, Sir, to permit us to ask questions. Some kind of liberal rule must be admitted. If half a dozen Members assert, you allow; if somebody is gentlemanly you do not permit; I have put a supplementary question. Now, give a ruling whether the Minister will answer or not.

Mr. Deputy Speaker :—He will answer.

(శ్రీ) జి. లచ్చన్న :—అందరిని సప్లిమెంటరీస్ అడగమని ఒకేసారి మంత్రి గారు సమాధానం చెబుతారు అంటే- ఎవరికీ న్యాయం జరగదు. అది మంచిది కాదు.

Mr. Deputy Speaker :— 2 or 3 supplementaries can be admitted.

Sri C. V. K. Rao :—Who is to decide as to how many supplementaries are to be put? We are at a loss to know. You are more liberal than our previous Speaker also. You cannot do any injustice. How many supplementaries are to be put is your discretion. You can be liberal.

Mr. Deputy Speaker :—I thought everybody take this as a very important questions and supplementaries are to be answered to questions from both the sides of the House. The Minister has answered the question so exhaustively that I thought there is no necessity for further answers.

Sri C. V. K. Rao :—He is Minister for Labour; he is not an ordinary Minister; he will try to side-track the issue and therefore we are forced to put more supplementaries.

(శ్రీ) ఎన్. రాఘవరెడ్డి :—అధ్యక్షా, ఈ సమస్య యొక్క ప్రాధాన్యతను బట్టి రూలు 193 క్రింద తీర్మానం ఇస్తాము. దానిపై చర్చకు అవకాశం ఇవ్వండి.

Mr. Deputy Speaker :—You can give notice of it.

(శ్రీ) ప్రగడ కోటయ్య :—అధ్యక్షా, అసలు ఇన్ని సప్లిమెంటరీస్ ఎందుకు వస్తున్నవి అన్నది తమరు ఆలోచించాలి. మంత్రిగారు చాలా ఇవ్‌కంప్లీట్ అన్సర్స్ ఇస్తున్నారు. తృప్తికరమైన రిప్లయిస్ రావటంలేదు. డిపార్టుమెంట్ అసంపూర్ణ జవాబులు పంపిస్తున్నారు. మంత్రిగారు ప్రత్యేకశ్రద్ధ తీసుకొని ఆ ఫైల్స్ అన్నీ లోతుకువెళ్లి విచారించకుండా ఊరికే చిలక పలుకులులాగా

డిపార్టుమెంటు ఇచ్చింది ఇక్కడ చెప్పటానికి ప్రయత్నం చేస్తే—How they are going to satisfy the Members. After all we are putting the questions to elicit information and they will have to come forward to give all the required information. That is lacking on behalf of the Ministers. That is why trouble has arisen.

Mr. Deputy Speaker:—The Minister has given full information, as far as I could see.

(శ్రీ) ప్రగడ కోటయ్య:—వారు మినిమమ్ వేజెస్ ఏనాడు నిర్ణయం చేశారు? వాటిని అమలు జరపటానికి ఉన్నటునంటి మెషినరీ ఏమిటి? ఈనాడు ఉన్నటువంటి రేట్స్ ఆఫ్ వేజెస్ ఏమిటి? ఈనాడు ఉన్నటువంటి రేట్స్ ఆఫ్ వేజెస్‌ను మినిమమ్ వేజెస్‌గా నోటిఫై చేసి అమలు జరుపుతారా? ఇవాళ వేజెస్ 3, 4 రు. ఉన్నవికదా. వాటిని మినిమమ్ వేజెస్‌గా ఫిక్స్‌చేస్తారా? ఇవాళ ఇంప్లిమెంటేషన్ మిషినరీ ఎగ్రికల్చర్ లేబరుకు—మినిమమ్ వేజెస్ అమలు జరపడానికి లేదు. Let them fix the minimum as the minimum wage and see that it is implemented. ఇవాళ ఇక్కడ ఇంప్లిమెంటేషన్ మిషినరీ ఏమి ఉన్నది? They will have to come forward with all the information.

Mr. Deputy Speaker:—I wanted to close this subject as Sri N. Raghavareddy said he would give notice under Rule 95.

(శ్రీ) జి. సంజీవరెడ్డి:—గౌరవ సభ్యులు ప్రగడ కోటయ్య గారు లేనిపోని ఆరోపణలు చేస్తున్నారు వారిని ఒకటి కాదు పంద ప్రశ్నలు వేయమనండి. నేను డిపార్టుమెంట్‌ను అడగకుండా ఆ వంద ప్రశ్నలకు జవాబు ఇవ్వడానికి సిద్ధంగా ఉన్నాను. మంత్రిగారు చదువుకొనిరాలేదు; ఆయనకు సరిగా తెలియదు అని చెప్పటం న్యాయంకాదు; ధర్మంకాదు. ఈ ప్రశ్నపైన ఎన్ని సప్లిమెంటరీస్ అడుగుతారో అడగండి, అన్నింటికి జవాబు చెప్పడానికి సిద్ధంగా వున్నాను మంత్రుల పైన వృథాగా ఆరోపణచేస్తే దానిని ఒప్పుకోడానికి సిద్ధంగా లేను అని మనవి చేస్తున్నాను. ప్రతి మంత్రిని అనటానికి వారికి అధికారం లేదు.

Sri Pragada Kotaiah:—They should have given answers. But the Minister has not given the information.

Sri G. Sanjiva Reddy:—What answer you want? I am ready to give whatever answer you want.

Sri Pragada Kotaiah:—I request the Chair to postpone the question to tomorrow.

Sri G. Sanjiva Reddy:—I am not asking for postponing this question. I want to reply here and now.

వారు ఎన్ని ప్రశ్నలు అడిగినా జవాబు చెప్పటానికి సిద్ధంగా ఉన్నాను.

(శ్రీ) బి. నరసింహారెడ్డి:—జనాభాలో 40 వంతులకు వర్తించే చట్టం అమలు జరుగుతున్నదా, లేదా అన్నది చూడకుండా ఉంటే-అసలు చట్టం ఉన్నది దేని కోసం? ఆ చట్టాన్ని అమలు జరపవలసిన బాధ్యత యీ మంత్రిగారికి, ప్రభుత్వానికి లేదా అని అడుగుతున్నాను. కేవలం కళ్లనీళ్లు తుడవటానికే మేము చట్టాలు చేస్తున్నామని చెప్పుకోవటమే మంత్రిగారి యొక్క ఉద్దేశ్యమా? మీరు చేసే యీ చట్టం అత్యధిక జనాభాకు అమలుజరుగుతున్నది అని చెప్పగలిగిన దమ్ములు యీ ప్రభుత్వానికి ఉన్నవా? ఎందుకోసం యీ చట్టం వేస్తున్నారు? మీరు చేసేది

సరిపోదు అని అంటే—ఆ సరిపోని కనీస వేతనంకూడ అమలుజరపనటువంటి యీ ప్రభుత్వం సోషలిజమ్ అని చెప్పుకోవటం సిగ్గుచేటుకాదా ?

(శ్రీ) జి. సంజీవరెడ్డి :—చట్టం చాల క్లియర్‌గా యున్నది. నరసింహారెడ్డి గారికి తెలియకపోతే నేను మనవి చేస్తున్నాను. మినిమమ్ వేజ్ యాక్టు, ఇండస్ట్రియల్ డిస్‌ప్యూట్ యాక్టు 33 సి. సెక్షన్ చదవమని చెపుతున్నాను. ఎన్‌ఫోర్స్‌మెంట్ విషయం రెండు విధాల యున్నది. అర్థం చేసుకునే ప్రయత్నం చేయండి. మనం ఎంత చెప్పినా బీదప్రజలకు, బీద కార్మికులకు మేలు చేసే అవసరం యున్నదనే మాట ప్రభుత్వం గుర్తిస్తున్నది. దీనిని ఎఫెక్టివ్‌గా ఇంప్లిమెంట్ చేయాలని ప్రభుత్వం కోరుతున్నది. పట్టుదల యున్నది. ఆ విధానాలు సరిపోకపోతే మీరు విధానాలు చెప్పండి. దానిని పరిశీలించి చెప్పడానికి సిద్ధంగా యున్నామని మనవి చేస్తున్నాను. ఇంప్లిమెంటేషన్‌కు రెండు ఫోర్సెస్ ఉన్నాయి. పెద్దరైతుగాని, చిన్న రైతుగాని అమలులో పెట్టకపోతే ఆ రైతు కూలి వచ్చి పిటిషన్ యిచ్చినట్లయితే లాండ్ రెవిన్యూ బిల్స్‌క్రింద మేము రికవరీ చేసి యివ్వడానికి వీలుయున్నది. విలేజ్, విలేజ్ పోయేంత శక్తి యీ రోజు లేదు. అని నేను స్పష్టంగా మనవిచేశాను. ఇంప్లిమెంట్ చేసేంత మెషనరి ఈరోజు లేదు. ఆల్ ఇండియాలో ఒక సెమినార్ జరిగింది. దానిపైన వాళ్ళు బాగా తుణ్ణంగా పరిశీలన చేసినారు. దానిపైన వారు కూడ ఖచ్చితమైన అభిప్రాయం చెప్పలేక పోయారు. రాష్ట్ర ప్రభుత్వం కూడ సెమినార్ పెట్టి ఏ చట్టం యింప్లిమెంటేషన్ ఎట్లా వస్తుందని వారి అభిప్రాయాలను తీసుకోడానికి ప్రయత్నం చేస్తుందని నేను మనవి చేశాను. కాబట్టి ఎఫెక్టివ్ యింప్లిమెంటేషన్‌కు ప్రభుత్వం ప్రయత్నిస్తున్నది. ఆలోచిస్తున్నది. మేము చాల తొందరలోనే దీనిపైన ఏదైనా శాసనసభముందు పెట్టడానికి ప్రయత్నం చేస్తున్నామని మనవి చేశాను. రెండవది, అగ్రికల్చర్ లేబర్‌కు న్యాయం చేయాలంటే ప్రభుత్వ పక్షమే గాని, లేక కార్మిక సంఘం నడిపే నాయకులుగాని, ఎఫెక్టివ్ క్రేడ్ యూనియన్ ఉద్యమాన్ని అమలు పెట్టకపోతే కార్మికులకు న్యాయం చేసినవాళ్లం కామని మనవి చేస్తున్నాను. ఒకరు కాదు, 10 మంది యివపెక్టర్స్‌ను పెట్టినా గాని కంప్లయింట్ యిచ్చే వ్యక్తి లేనప్పుడు, రైతు, కార్మికులకు కంప్లయిన్ యిచ్చే శక్తి ఉండదు. కంప్లయిన్ యిచ్చే క్రేడ్ యూనియన్ లేకపోతే మెషినరి పెట్టి, ఆఫీసర్‌ను పెట్టితే, యిస్తున్నావా అంటే యిస్తున్నాను అని తలకాయ ఊపేస్తాడు. లేకపోతే యిస్తున్నానని యిచ్చినట్లు నోట్ వస్తుంది గాని న్యాయం జరగదు. లాస్టు టైమ్ నా బడ్జెట్ పైనే క్రేడ్ యూనియన్ మూవ్‌మెంట్‌ను ఎంకరేజ్ చేయడానికి ప్రభుత్వం కూడ ముందుకు రావడానికి సిద్ధంగా యున్నదని చెప్పాను. ప్రభుత్వం ఒక విషయం ఆలోచిస్తున్నది. ఎవరైతే క్రేడ్ యూనియన్ నడుపుతున్నారో వారికి ఫైనాన్షియల్ ఎయిడ్ యివ్వడానికి వీలు ఉన్నదా అని కూడా ఆలోచిస్తున్నామని మనవి చేశాను. ఎఫెక్టివ్ యింప్లిమెంటేషన్‌కు చాల పట్టుదల యున్నది. ఇంప్లిమెంట్ చేయడానికి రెండు ప్రక్కల దీనికి బలవంతంగా మేము ప్రయత్నిస్తున్నామని మనవి చేస్తున్నాను. రేడియో ద్వారా ప్రచారం చేయడానికి అభ్యంతరం లేదు.

శ్రీమతి సుమిత్రాదేవి (మేడ్‌చల్) :— కార్మిక మంత్రిగారికి ఒక సూచన యివ్వదలచుకొన్నాను. 64 లోనే చట్టం తయారైంది. అది

యింప్లిమెంట్ కావడంలేదు. వారు యువకులు, [illegible] యూనియన్ నాయకులు. తొందరగా వారి హయాములోనే యిది యింప్లిమెంట్ చేసేటట్లు చూడవలెనని వారికి మనవి చేస్తున్నాను. మహబూబ్‌నగర్ జిల్లాలో వనపర్తిలో యున్న కూలి వేరే గ్రామాలలో లేవు. వనపర్తి గ్రామాలలో ఎట్లాం రైతులకు కూలి అయిందో అట్లా యితర గ్రామాలలో కూడ యింప్లిమెంట్ చేయాలని వారితో మనవి చేస్తున్నాను. ఆ జి. ఓ.ను తెప్పించి చూసి యివ్వాళ నే రేడియోలో ఏలాన్ చేయండి. కుతరకల్ అనే గ్రామం, మహేంద్రనాథ్, నేను పోయిన నెల 26వ తారీఖున పోయినాము. అక్కడ వాళ్లకు జీతాలు సంవత్సరానికి 100 రూపాయలు, రోజూ ఒక రొట్టె, లేకుంటే యింత అంబలి పోస్తారు. పసువులు కట్టివేసినాక రాత్రికి. వాళ్లు మీరు అన్నట్లే అర్జీ పెట్టుకోడానికి కూడ అర్హత లేదు. అలాంటి గ్రామాలు చాల ఉన్నాయి. వారు యువకులు, ముందంజవేసి వారి హయాములో దీనిని అమలు చేయగలరని ఆశిస్తున్నాను. ఆ జి. ఓ. చూసి యివ్వాళ నే రేడియో ఎలాన్ చేయండి, దానిని యింప్లిమెంట్ చేస్తున్నామని. మీరు ఆ మాట రేడియో ఎలాన్ చేసినట్లయితే ఈ నాడు గ్రామాలలో ప్రజలందరు ఎంతో శ్రద్ధగా మిమ్మల్ని ఒక మంత్రిగా భావిస్తారు. ఇందులో ఎక్కువ హరిజనవర్గం ఉంటుంది. చాల వీర జాతి. కష్టం చేసినా కూడ కడుపునిండా తిండి లేదు. మీ హయాములో యిది యింప్లిమెంట్ చేసినట్లయితే మీరు దేశానికి చాల పెద్ద సేవ చేసినవారు అవుతారు కాబట్టి ఈ నాడు దీనిని చేయగలరని ఆశిస్తున్నాను.

(శ్రీ) జి. సంజీవరెడ్డి :—18 జూన్ 69 నాడు మనం మినిమం వేజెస్ రివైజ్‌డ్ రేట్స్ ఫిక్స్ చేసినాము. వారు రేడియోలో దీనిని గురించి అరేంజ్‌మెంట్ చేయమని చెప్పారు. దానిపైన ఆలోచించి తప్పకుండా వీలు ఉంటే చర్య తీసుకుంటామని మనవి చేస్తున్నాను.

Export of Rice from Damaged Paddy

300-C—

*1445-Z Q.—Sri K. Govinda Rao :—Will the hon. Minister for Civil Supplies be pleased to state :

(a) whether the Government issued permits for export of rice milled out of paddy damaged in the recent cyclone in the month of Noverber, 1969 ;

(b) what is the procedure laid down for such issue of permits;

(c) were there any complaints about malpractices in the issue of these permits ; and

(d) if so, the action taken thereon ?

The Minister for Civil Supplies (Sri A. Sanjeeva Reddy):-(a) No, Sir. Actually permits were issued for the rice milled out of cyclone demaged paddy in the month of May, 1969.

(b) A statement is placed on the table of the House.

(c) No, Sir.

(d) Does not arise.

STATEMENT PLACED ON THE TABLE OF THE HOUSE
[Vide Clause (b) of the S. N. Q. (Starred) No. 1445-Z (* 300-C)]

The procedure for issue of permits and the conditions subject to which the permits are issued are indicated below;

(i) The Collector of Krishna, West Godavari and Guntur shall call for applications from the millers who satisfy the conditions laid down in para 2 below to apply by a fixed date indicating the quantities for damaged paddy or rice held by them and their location. The reried allowed will be 3 days after the date of notice by the Collector.

(ii) The Collector will get the stocks so indicated inspected through the D. S. Os. and G. P. Os and other Gazetted Officers of the Revenue Dept. with the assistance if necessary of the F. C. I.

(iii) After the inspection by the civil supplies and Revenue officers, the Collector will prepare statements and arrive at the quantity of damaged paddy or rice available with the millers who have applied for export. On the basis of the quantity so arrived at for the district, the CCS shall release quotas for the district, out of the quantity authorised by the Govt. of India proportionate to stocks held by the millers.

(iv) The Collector will likewise fix miller-wise quotas in the light of the district quota allotted to his district by the CCS.

(v) The quota so released by the CCS for each dist. shall not be exceeded by the Collector.

2. The grant of export permits by the Collectors will be subject to the following conditions:

(1) An administrative surcharge at the rate of Rs. 10/- per quintal or Rs. 100 per tonne shall be levied before issue of permits to millers.

(2) The export of damaged rice outside the State shall be by rail and not by road.

(3) The stocks of damaged rice which are finally permitted to be exported shall be exempted from the provisions of the A. P. Rice Procurement (Levy) and Restriction on Sale Order, 1967.

(4) The period during which this export is to be allowed will be only upto 15-11-69 from the date of issue of the permits to the applicants. (The date has been extended from time to time upto 15-1-70).

(5) Only rice milled out of damaged paddy will be allowed to be exported and not any other rice. To ensure this a condition is to be laid down in the permit to be granted that before the rice is exported it should be inspected by the Quality Inspectors of the Food Corportion of India on behalf of the State Government and no rice should be exported unless it is clearly beyond the rejection limits laid down by the Food Corporation of India.

(6) The millers to whom export permits are issued will have to furnish to the Collector information regarding the variety, quantity exported and the names and addresses of the consignees.

(7) The permits for export will be given only to the millers located in the districts which have been cyclone-affected namely Krishna, West Godavari and Guntur.

శ్రీ కె. గోవిందరావు :—సి. కి no అన్నారు. సైక్లోన్‌లో తడిసి పోయినటువంటి ధాన్యం మిల్ చేసి ఎక్స్‌పోర్టుకు పర్మిషన్ యిచ్చారు. ఆ పేరిట మంచి బియ్యం కూడ మిల్లర్స్ యితర రాష్ట్రాలకు ఎగుమతి చేశారని కంప్లయింట్స్ ఏ ఒక్కటి రాలేదని మంత్రిగారి ఉద్దేశ్యమా ?

శ్రీ ఎ. సంజీవరెడ్డి :—నాకు రాలేదు. బోర్డుకు రాలేదు.

శ్రీ కె. రామనాధం :— నవంబరులో తడిసిపోయిన ధాన్యం గురించి ప్రభుత్వం మళ్ళీ ఎగుమతికి ఏమైన ఆలోచన చేస్తున్నారా ?

శ్రీ ఎ. సంజీవరెడ్డి :—ఇప్పటివాకా ఎమి ఆలోచన లేదు.

శ్రీ బి. నిరంజనరావు :—మేలో గాని, నవంబరులోగాని యింకా రైతుల దగ్గర ధాన్యం మిగిలిపోయి ఉన్నదని చెడిపోయిన ధాన్యం ఉన్నదని ప్రభుత్వానికి తెలుసా ?

శ్రీ ఎ సంజీవరెడ్డి :—రైతుల దగ్గర ఉన్నదని తెలిసే 30 వేల టన్నుల ధాన్యం ఎగుమతికి ఎలా చేశాము.

శ్రీ ఆర్. సత్యనారాయణరాజు :—మంత్రిగారు మిల్లర్స్‌కు పర్మిట్స్ యిచ్చారు. ఎగుమతి అయితే వాళ్లకు లాభాలు బాగానే వస్తున్నాయి. కాని యిన్ ప్రాక్టీస్ తడిసిన ధాన్యం బస్తా 10 రూపాయలు. 18 రూపాయలు పెట్టి కొన్నారు. ఆ ధాన్యం ఎగుమతి చేయడానికి పర్మిషన్ యివ్వడం ద్వారా బస్తా 30, 35 రూపాయలకు వాళ్ళు ఎగుమతి చేసుకుంటున్నారు. ఈ రేటు ఆ నాడే రైతులదగ్గర కొన్నప్పుడే ఎందుకు పెట్టలేదు? రైతుకి మినిమమ్ రేటు పెట్టి తడిసిన ధాన్యం 30, 40 రూపాయలకు కొంటాము అన్నారు. ఎఫ్. సి. ఐ. ద్వారా కొనిపిస్తాము అన్నారు. ఆచరణలో ఎక్కడా కొనలేదు. రైతాంగం సఫర్ అయినారు. దానిమీద చర్య తీసుకొన్నారా ?

శ్రీ వావిలాల గోపాలకృష్ణయ్య :—కాగితం యిచ్చారు. ఆ కాగితంలో subject to the following conditions అన్నారు. దానిలో 2. లో "The grant of export permits by the Collectors will be subject to the following conditions :

> "The export of damaged rice outside the State shall be by rail and not by road."

4 లో 15-1-70 వరకు ఎక్స్‌టెండ్ చేశాము అన్నారు. ఇంతవరకు ఏమైనా ఎగుమతి అయినాయా ? ఎంత ఎగుమతి అయినాయి? ఎవరెవరిపేర ఏ మిల్స్ ద్వారా ఎగుమతి అయినాయి?

శ్రీ ఎ. సంజీవరెడ్డి :—పర్మిట్స్ యిచ్చినవారి పేర్లు లేవు. కాని పశ్చిమ గోదావరి జిల్లా 11,800 టన్నులు, కృష్ణా 15,200 టన్నులు, గుంటూరు 2,000 టన్నులు ఇప్పుడు బోర్డుకు, కలెక్టర్సుకు పోయినాము ఎగుమతి చేయమని. కలెక్టర్స్ ఎవరికి యిచ్చారో తెప్పించడమంత్రు తెప్పిస్తాను. If he wants names of persons to whom the permits were given, I will give the information within 2 or 3 days.

శ్రీ వావిలాల గోపాలకృష్ణయ్య :— ఎవరెవరికి పంపించారో తెలి యథార్థమైన మనుష్యులకు పంపించారా, మంచి బియ్యం కూడ వెళ్ళినాయా లేదా అనేది తేలుతుంది.

Mr. Deputy Speaker:—Questions and Answers are over. We shall take up the next item. Sri B. Ratnasabhapathi is not present in the House and so his Call Attention Motion is postponed.

شری سلطان صلاح الدین اویسی — اردو کے تعلق سے حکومت نے کیا موقف اختیار کیا ہے اس سلسلہ میں ایجوکیشن منسٹر صاحب بیان دیں تو مناسب ہے۔

Mr. Deputy Speaker:—Sri Sultan Salauddin Owaisi has raised a point, When the Minister concerned is in the House, he can again raise it. Now he is in the Council.

శ్రీమతి జె. ఈశ్వరీబాయి:— మొన్న 28 వ తారీఖునాడు నేను స్పీకర్ గారి దృష్టికి ఒక ముఖ్యమైన యిస్యూ తీసుకువచ్చాను. సివిల్ సప్లయ్స్ మినిస్టర్ గారు చెప్పాలని . ధరలు పెరిగిపోతున్నాయి. క్వింటాల్ 150–160 యిట్లా వున్నది. హోటల్ ఓనర్స్ ఎసోసియేషన్ వారు ఒక మీటింగ్ పెట్టుకుని ఒక తీర్మానం చేసుకున్నారు— భోజనాల ధరలు పెంచాలని. ఈ విషయంలో సివిల్ సప్లయ్ మినిస్టరుగారు ఏమి చెబుతారు? మినిస్టర్ గారు ధరలు తగ్గినవి, రేషనింగ్ అందువలననే ఎత్తి వేస్తున్నామంటున్నారు. కాని వాస్తవంలో యిట్లా వున్నది? ఏమి చెబుతారు దీనికి?

శ్రీ ఎ. సంజీవరెడ్డి:— స్పెసిఫిక్‌గా, డిటెయిల్డుగా గౌరవసభ్యులు చెబితే నేను ఏమైనా స్టేట్‌మెంట్ చేయడానికి వీలవుతుంది.

WRITTEN ANSWERS TO QUESTIONS.

ADDITIONAL BUS-ROUTES IN SRIKAKULAM DISTRICT

291—

* 150 (2458) Q.—Sri M. B. Parankusam :—Will the hon. Minister for Transport be pleased to state :

(a) whether it is not a fact that the passengers are being subjected to severe trouble and expenditure as there are only two bus routes, which are plied upto Kandisa only on Burada-Nandivada road, in Srikakulam district ;

(b) whether two additional bus routes will be sanctioned to remove the hardships of the passengers ; and

(c) whether the Government will take steps to provide bus transport facilities to the passengers by sanctioning a bus route to Nilanogaram, which is an important place having hospital and high school from Palakonda via Nawogamu ?

A :—

(a) Buses ply to the areas which are motorable. On Burada to Nandiwada road only 5 K. Ms., upto Unukuru out of the total distance of 13 K. M., is metalled and motorable and so two buses which are sufficient to cater to the needs of traffic are permitted to ply upto Unukur.

(b) When the roads get improved and there is enough traffic potential, the question of providing additional services will be considerd.

(c) When the road from Nawogam to Nilanogaram is made fit for bus traffic the question of providing transport facilities will be taken up.

CITY BUS SERVICE IN VISHAKHAPATNAM

292—

*128 (2410) Q.—Sri P. Sanyasi Rao :—Will the hon. Minister for Transport be pleased to state :

(1) whether the public of Vishakhapatnam has submitted any representation to the Regional Transport Officer, Visakhapatnam to provide City bus service from Visakhapatnam to Visakhapatnam Radio Station ;

(2) if so, the action taken so far; and

(3) whether the Government will take immediate steps to sanction the said route, in order to remove the hardships of the passengers ?

A :—

(1) Yes, Sir. One representation from Sri P. Sanyasi Rao, M.L.A., and and another from Shri G. R. Sundareswaran, have been received by the Regional Transport Officer, Visakhapatnam.

(2) Traffic Survey was conducted to assess the traffic potencial on this route and it was found that there is no justification for opening a new route Visakhapatnam to All India Radio Station.

(3) Does not arise.

COLLECTION OF GENERAL SALES TAX

293—

*212 (2524) Q.—Sri K. Krishnamurthy :—Will the hon. Minister for Finance be pleased to state :

(a) districtwise amount of General Sales Tax collected during 1967 and 1968 in the state ; and

(b) the number of persons, who have fallen in arrears in Srikakulam district and steps taken to collect the same ?

A :—

(a) Statements showing the Districtwise revenue under Andhra Pradesh General Sales Tax Act, for the calender years 1967 and 1968 are placed on the Table of the House.

(b) There are 156 dealers who had fallen in arrears of Sales Tax in Srikakulam district as on 31-3-69. A statement showing the various stages at which the amount is pending recovery is placed on the table of the House.

PAPER LAID ON THE TABLE OF THE HOUSE

(*Vide* ANSWER TO L. A. Q. No. 2524 [*293]

Statement showing the Districtwise Revenue (in lakhs) for the Calender year 1967 under Andhra Pradesh General Sales Tax Act, 1957.

I

Sl. No.	Name of the District	Revenue (Rs. in lakhs)
(1)	(2)	(3)
1.	Srikakulam	57.94
2.	Visakhapatnam	205.25
3.	East Godavari	245.74
4.	West Godavari	217.00
5.	Krishna	354.28
6.	Nellore	74.50
7.	* Guntur	267.74
8.	Anantapur	61.60
9.	Cuddapah	82.17
10.	Kurnool	175.54
11.	Chittoor	69·85
12.	Warangal	62.20
13.	** Khammam	67.76
14.	*** Nalgonda	32 88
15.	**** Karimnagar	37.50
16.	Nizamabad	77.00
17.	Adilabad	27.38
18.	Mahaboobnagar	27.71
19.	Hyderabad	826.53
	Total ..	2,970.57

* This including the amount relating to Ongole Circle comprising of Kandukur, Kavali, and Kanigiri Taluqs of Nellore District and Ongole Town, Taluk of Guntur District· Taluqwise figures are not readily available.

** This includes the amount relatlng to Suryapet and Huzurnagar Taluqs of Nalgonda Revenue District, the figures of which are not readily available.

*** This represents amounts relating to Nalgonda Revenue District excluding Suryapet and Huzurnagar taluqs and the Medak Revenue district excluding Siddipet and Gajwel taluqs.

**** This includes the amount relating to Siddipeta and Gajwel taluqs of Medak district. Taluq-wise figures are not readily available.

II

Statement showing the Districtwise Revenue (in lakhs) for the Calender year 1968 under Andhra Pradesh General Sales Tax Act, 1957.

Sl. No.	Name of the district	Revenue (Rs. in lakhs)
(1)	(2)	(3)
1.	Srikakulam	56.26
2.	Visakhapatham	364.99
3.	East Godavari	270.29
4.	West Godavari	246.14
5.	Krishna	408.06
6.	Nellore	69.83
7.	Guntur*	285.55
8.	Anantapur	78.85
9.	Cuddapah	70.56
10.	Kurnool	184.07
11.	Chittoor	86.09
12.	Warangal	66.31
13.	Khammam**	75.98
14.	Nalgonda***	37.09
15.	Karimnagar****	39 42
16.	Nizamabad	89.38
17.	Adilabad	32.39
18.	Mahaboobnagar	81.35
19.	Hyderabad	1,089.50
	Total ..	8.582.06

*This includes the amount relating to Ongole Circle comprising of Kandukur, Kavali and Kanigiri talukq of Nellore District and Ongole Town, Taluq of Guntur District. Taluq-wise figures are not readily available.

**This includes the amounts relating to Suryapet and Huzurnagar Taluqs of Nalgonda Revenue Distsict, the figures of which are not readily available.

***This represents amounts relating to Nalgonda Revenue District excluding Suryapet and Huzurnagar Taluqs and the Medak District excluding Siddipet and Gajwel Taluqs.

****This includes the amounts relating to Siddipet and Gajwel Taluqs of Medak District. Taluqwise figures are not readily available.

III

Statement showing various stages at which arrears are pending collection in Srikakulam district as on 31-3-1969.

		Rs.
1.	Since collected	4 .00
2.	Amount covered by write-off proposals ..	33,645 10
3.	Amount covered by stay orders of High Court. ..	4,68,864.55
4.	Amount covered by stay orders of Assistant Commissioner. ..	1,069.49
5.	Amount covered by Court injunction orders. ..	5,553.21
6.	Amount covered by Appeals ..	3,197.43
7.	Amount covered by Revenue Recovery Act .	69,748.95
8.	Amount covered by insolvency Proceedings ..	3,312.50
9.	Amount covered by prosecutions. ..	23,640.64
10.	Amount covered by Section 17. ..	725.42
11.	Amount covered by correspondence ..	7,139.80
12.	Amount collectable. ..	13,079.33
	Total ..	6,30,825 42

T. T. D. Bus Service to Sullurpet

294—

* 41 (1759) Q.—Sri K. Muniswamy:—Will the hon. Minister for Endowments be pleased to state:

(a) whether there is any proposal with the Government to run a T. T. D. bus between Sullurpet, Nellore district and Thirumalai, Chittoor district for the convenience of the pilgrims;

(b) if so, when; and

(c) if not, the reasons therefor?

A:—

(a) No, Sir.

(b) Does not arise.

(c) There may not be much demand from the public to travel in the through T. T. Devasthanams bus at Sullurpet is neither a railway junction nor a pilgrim centre.

Electrification of Villages in Mahboobnagar District

296—

* 849 (1726-G) Q:—Sri Vavilala Gopalakrishnayya:—Will the hon. Minister for Power be pleased to state:

(a) whether the Technical sanction was accorded in 1965-67 for the electrification of Chulmulmilvar, Nasakhanpalem of Kodangal Tq. in Mahboobnagar district; and

(b) if so, at what stage it stands now?

A :—

(a) Yes, Sir.

(b) The Villages have not so far been programmed for execution due to paucity of funds. However the Villages will be considered for inclusion in programme for 1970–71 subject to availability of funds.

ELECTRIFICATION OF VILLAGES IN NELLORE DISTRICT

297—

*891 (1729–N) Q.—Sri R. Mahananda :—Will the hon. Minister for Power be pleased to state :

(a) how many villages in Darsi taluk, Nellore district are sanctioned electrification in this year 1969-70 ;

(b) what are they ;

(c) have they been surveyed ;

(d) what is the estimated cost of these schemes ; and

(e) whether they have been executed now ?

A :—

(a), (b), (c), (d) and (e) The information is placed on the Table of the House.

INFORMATION PLACED ON THE TABLE OF THE HOUSE

With Reference to Leg. Assembly Question No. 1729 -N
Starred (*297)

Answer to Clause :—(a) Six Villages.

,, (b) 1. Somavarapadu
2. Madhavaram
3. Avulamanda
4. Padmavativeerayapalem
5. Perubhotlapalem
6. Turakapalem H/o Mannepalle

Answer to Clause :—(c) Yes.

,, (d) The estimated cost of schemes is given below :

1.	Somavarapadu	Rs. 60,000
2.	Padmavativeerayapalem	Rs. 68,690
3. 4.	Madhavaram and Turukapalem	Rs. 1,87,830 (Approximately)
5.	Avulamanda	
	(i) Rural electrification	Rs. 1,13,100 (Do)
	(ii) Transmission and Distribution.	Rs. 56,600 (Do)
6.	Perubhotapalem	Rs. 13,000

Answer to Clause :—

(e) Execution of works at Somavarapadu and Padmavativeerayapalem have been taken up and are expected to be completed shortly. Execution of works for extension of supply to Avulamanda will be aken up as soon as a self remunerative scheme is ready. The work

at Madhavaram and Turakapalem will be taken up as soon as the 11 KV line is sanctioned under Transmission and Distribution.

The Scheme for extension of supply to Perubhotalapalem could not be taken up for execution as it has proved unremunerative.

"RONANKI PUMP SCHEME" IN SRIKAKULAM DISTRICT

299 —

*884 (1728-Z) Q.— Sri Thangi Satyanarayana:—Will the hon. Minister for Minor Irrigation be pleased to state:

(a) whether the Government is going to take up "Ronaniki Pump Scheme" under lift irrigation in Srikakulam Dist.; and

(b) if so, within what time?

A:—

(a) The proposals are under investigation.

(b) This will depend on the results of the investigation.

CONSTRUCTING "TAMURUGEDDA" IN VISAKHAPATNAM TALUK

300 —

*411 (2414) Q. —Sri P. Sanyasi Rao:— Will the hon. Minister for Minor Irrigation be pleased to state :

(a) when the investigation for constructing "Tamurugedda" at Bakkanapalem, Visakhapatnam Taluk has been completed and the stage at which the preparation of the estimates stands at present ;

(b) whether the District Collector has addressed the Chief Engineer (Minor Irrigation) requesting for the technical sanction to include the said scheme under famine works ;

(c) if so, the reasons why the technical sanction has not been accorded so far ; and

(d) whether the Government will take steps to construct "Tamurugedda" in this taluq which is always a famine area?

A:—

(a) Investigation was completed in the year 1967 and the revised estimate is under scrutiny.

(b) The District Collector addressed the Chief Engineer (Minor Irrigation) to sanction the scheme to anable him to take up under drought relief work.

(c) Technical sanction will be accorded only after administrative sanction is isued.

(d) This will be considered after the receipt of the estimates.

POINT OF INFORMATION

re: Special Programme for the Development of Scheduled Areas and Tribes.

Smt. J. Eswari Bai :— Regarding new schemes for tribal areas, I will read a few lines Sir. "The Andhra Pradesh Government has drawn up a special programme for the development of scheduled areas and tribes in the State at a cost of Rs. 53.20 crores" This is an interview to UNI. ఇటువంటి పాలసీ స్టేట్ మెంటీ మంత్రిగారు శాసనసభ సమావేశము జరుగుతూ వుండగా, బయట యు. ఎన్. ఐ. ని పిలిచి యిచ్చారు. ఇట్లా చెప్పడం బాగుంటుందా? అని నేను అడుగుతున్నాను.

Sri P. Subbiah :— This is a policy statement wherein Rs. 53.20 crores are involved. When I was drawing your attention, you did not allow. The point is this. 53 కోట్ల 20 లక్షలు ట్రైబల్ పై ఖర్చు పెడుతున్నప్పుడు, యిది చాలా పెద్ద విషయం. పాలసీ స్టేట్ మెంటు. ఇటువంటి పాలసీ స్టేట్ మెంటును, సభ్యులకు తెలియకుండా, బయట ప్రెస్ కు ముందుగా ప్రకటించడం, యిది సభాహక్కులకు భంగకరమైనదిగా భావించడమవుతుంది. దీనిపైన మంత్రిగారు ఏమి సమాధానము చెబుతారు?

శ్రీ కె. బ్రహ్మానందరెడ్డి :—పొరపాటుపడ్డారండి. ట్రైబల్ డెవలప్ మెంటు కావాలి; ట్రైబల్ ఏరియాస్ లో అనేక కార్యక్రమాలు నిర్వహించవలసిన అవసరమున్నది. పెద్దఎత్తున రోడ్లు వెయ్యాలి; అప్పులు యివ్వాలి; యింకాఅనేకమైన కార్యక్రమాలుచేయాలి; కాబట్టి కేంద్రప్రభుత్వసహాయానికై మేము అర్థించాము. కేంద్రప్రభుత్వానికి వ్రాయడం జరిగింది. ఆ తరువాత కేంద్రప్రభుత్వంవారు ఒక పెద్ద టీమ్ను పంపించారు. జాయింట్ సెక్రెటరీ, ప్లానింగ్ కమీషన్, ఫినాన్స్ డిపార్టుమెంటు నుంచి. యింకా ఏరియస్ డిపార్టుమెంట్సుకు చెందిన అయిదారుగురితో ఒక పెద్ద టీమును పంపించారు. ఆ టీమ్ను మన బోర్డు మెంబర్ గారు శ్రీకాకుళం ఏరియా, ఖమ్మం ఏరియా, వెస్టు గోదావరి, యీస్టు గోదావరి ఏరియాస్ దాదాపు ఏడెనిమిదివందల మైళ్ళు త్రిప్పి చూపించడం జరిగింది. మా అభిప్రాయంలో రూ కోట్ల కార్యక్రమము అక్కడ చేస్తే నేగాని, అది సాధ్యంకాదని, అందువలన యీ సహాయం చేయవలసిన అవసరమున్నదని కోరాము. అది వచ్చింది, అది యిప్పుడు శాంక్షన్ చేసినారు; అనేక హెడ్స్ క్రింద యిది ఖర్చు అవుతుంది. వారు ఇక్కడకు వచ్చి వాళ్ళతో మాట్లాడారు. అధికారులతో మాట్లాడారు. తరువాత వారి రిపోర్టు కేంద్ర ప్రభుత్వానికి సబ్మిట్ చేస్తారు; వారు ఏమేరకు వెంటనే సహాయం చేస్తారు అనే విషయం వున్నది. ఆ సహాయంకూడా వచ్చినప్పుడు సమగ్రమైనప్రణాళికను ఆ ప్రాంతాలలో అమలుజేయడానికి అవకాశం దొరుకుతుంది.

శ్రీ సి. వి. కె. రావు :—పత్రికలలో ప్రకటించేముందు— ఏసీసం యీ హెచ్ మీట్ అవుతున్నదిగదా, చాలా యింపార్టెంట్ యిస్యూగదా; ట్రైబల్ ఏరియాలో యింత చేస్తున్నాం, నక్సలైట్స్ను పంపిస్తున్నాం, ఎకనమిక్ రిఫార్మ్స్ చేస్తున్నాం అనే తర్జనభర్జనలు జరుగుతున్నదిగదా, అటువంటప్పుడు

ప్రభుత్వం యొక్క ఉద్దేశాలు, కార్యక్రమాలు యీ సభముందు వుంచలేదు? కనీసం ఆ గౌరవాన్ని యీ హౌస్‌కు ఎందుకు యివ్వలేదు; ఎందువలన పేపర్ ద్వారా పేలిపోయినారు? అని మా బాధ.

(శ్రీ) కె. బ్రహ్మానందరెడ్డి :— మీరు బాధపడవలసిన అవసరం లేదు, హక్కుల భంగం ఏమీలేదు. అనేక సందర్భాలలో కేంద్రప్రభుత్వానికి మన కోర్కెలు, మన అవసరాలు, మనకు కావలసిన ఏర్పాట్లు గురించి తెలియబరుస్తూ వచ్చాము. తెలియబరచినప్పుడల్లా చెప్పే విషయం కాదు; అది సమగ్రంగా అక్కడినుండి వచ్చిన తరువాత, వారు ఒప్పుకున్న తరువాత, అప్పుడు శాసన సభకు చెప్పకుండా ఎట్లా వుంటాము ? అప్పుడు తప్పకుండా చెబుతాము. ఇప్పుడు ఫార్మల్ స్టేజ్‌లో వుంది; ఎంత వస్తుంది అనేది తెలియకుండా చెబితే ఏమి బాగుంటుంది?

BUSINESS OF THE HOUSE

श्री बदरी विशाल पित्ती :—१० तारीख को यानी २० दिन पहले मैंने विशेषाधिकार का प्रस्ताव मुनिस्पल परिपालन मंत्री के खिलाफ दिया था। इसके बारे में दो तीन बार कहा गया कि तारीख मुकर्रर की जाएगी। लेकिन अब तक कुछ नहीं किया गया।

Mr. Deputy Speaker :-The Speaker is looking in o the matter. He is not here today. Tomorrow you will have some reply.

श्री बदरी विशाल पित्ती :—क्या कल मुझे इस के बारे में बतलाया जाएगा।

(శ్రీ) కోన ప్రభాకరరావు:— అధ్యక్షా! ఇందాక నేను ప్రశ్నోత్తరాల సమయంలో అడిగిన వాటికి డిపార్టుమెంటు పూర్తి ఇన్‌ఫర్‌మేషన్ యివ్వని కారణం చేత అడిగిన ప్రశ్నలకు మంత్రిగారు సమాధానాలు చెప్పలేదు? తమరు కూడా గమనించారు. ఇన్‌ఫర్‌మేషన్ మాకు కంప్లీటుగా రావడంలేదనే విషయం తమకు పూర్తిగా తెలుసు. ఇది యివాళనే కాదు, ప్రతి సమావేశంలో కూడా అడిగిన ప్రశ్నలకు సూటిగా సమాధానాలు రావడంలేదు, పూర్తి ఇన్‌ఫర్‌మేషన్ రావడంలేదు. 'మావద్ద ఇన్‌ఫర్‌మేషన్ లేదు' అనే మంత్రులు చెప్పిన దానివలన యివాళ కనీసం మూడు ప్రశ్నలు వాయిదా వేయవలసి వచ్చింది. దీనినిబట్టి చూస్తే డిపార్టుమెంట్సుకు, మంత్రులకు యీ హౌస్‌పైన ఏమైనా గౌరవం వున్నదా? అనే అనుమానం కలుగుతున్నది. దీనిపై ముఖ్యమంత్రిగారు ఏమైనా చర్య తీసుకుంటారా?

(శ్రీ) కె. బ్రహ్మానందరెడ్డి:— సభకు ఎంతవరకు సాధ్యమైతే అంతవరకు కంప్లీటు ఇన్‌ఫర్‌మేషన్ యివ్వాలనేదే ప్రభుత్వ దృష్టి. ఇదివరకు కూడా డిపార్టుమెంట్సుకు చెప్పబడింది. 'మీరు కొశ్చన్స్‌కు ఆన్సర్స్ యిచ్చేటప్పుడు ఏ ప్రశ్నలు ఉత్పన్నం అవుతాయో వాటిని కూడా ఇమాజిన్ చేసి ఇన్‌ఫర్‌మేషన్ యివ్వమని చెప్పడం జరిగింది. కొన్నింటికి సంబంధించి నిజమే, నేను కూడా చూస్తుంటాను— ఇన్‌ఫర్మేషన్ అంత సమగ్రంగా వుండడంలేని పరిస్థితి. ఇప్పుడు జరుగుతున్న పరిస్థితిని దృష్టిలో పెట్టుకుంటారనుకుంటాను. లేకపోతే, తిరిగి డిపార్టుమెంట్సుకు మేము ఇన్‌స్ట్రక్షన్స్ పంపిస్తాం— పూర్తిగా అన్ని విషయాలు, పూర్తి ఇన్‌ఫర్‌మేషన్ పుటప్ చేయాలని.

(శ్రీ) అహమ్మద్ హుసేన్:— అధ్యక్షా! నిన్న మన సభ వాయిదాపడిన

తరువాత సాయంత్రం తెలంగాణ రీజినల్ కమిటీ మీటింగు ఉన్నది. నేను ఎంబాసిడర్ కారు నేనే డ్రైవ్ చేసుకుంటూ వచ్చాను, నా ఫ్రెండు కూడా వున్నారు. నాలుగింటికి మీటింగు అయితే, యిక మూడు నిమిషాలే టైము ఉన్నది అప్పుడు. కండోలెన్స్ మోషను మూవ్ చేస్తారో లేక హౌస్ అడ్జరన్ చేస్తారోనని నేను తొందరగా సభకు అటెండు కావాలనుకుంటున్న సందర్భంలో అక్కడ పోలీసు కానిస్టేబిల్ నిలబడి సైడు యిచ్చాడు. ఆ సైడు వచ్చే ట్రాఫికును ఆపితే నేను ఓవర్ టేక్ చేసి టరన్ చేసి వస్తుంటే ఆ హెడ్ కానిస్టేబిల్ నన్ను అసభ్యంగా మాట్లాడినాడు. అతని నం. హెచ్. సి. 4026. అక్కడే గౌ. డాక్టరు లక్ష్మీనరసయ్యగారి కారు కూడా ఉన్నది. ఆ కానిస్టేబిల్ బిహేవియరు బాగుండలేదు. ఇంతకుముందొకసారి నేను నా కారు తెచ్చి లోపల పార్కు చేస్తుంటే కూడా ఆబ్జక్టు చేశాడు.

Mr. Deputy Speaker:— Inside the House or outside the House?

శ్రీ అహమ్మద్ హుసేన్ :— కాను సగం బయట సగం లోపల ఉన్నది. గేటు మధ్యలో ఉన్నది. అంటే హౌసులోకి వచ్చినట్లే కదా. ఆ హెచ్. సి. యిట్లా రెండు మూడుసార్లు చేశాడు కాబట్టి యిక్కడ చెబుతున్నాను. అతను అన్న మాటలు యిక్కడ చెప్పడం మంచిదికాదు. చిన్నవాడు, వానిమీద యాక్షను ఏమిటి కానీ అతనిని ఎక్కడికైనా ట్రాన్సఫరు చేస్తే బాగుంటుంది.

Mr. Deputy Speaker :—Please give it in writing. You can send it to me: I shall see some action is taken against him.

శ్రీ సి. వి. కె. రావు: — రాష్ట్రము లో సుమారు 92 ప్రాంతాలలో స్టేటు బ్యాంకు పనిచేయకుండా ఉన్నది. 3,800 మంది స్టేటుబ్యాంకు ఉద్యోగులు సమ్మెలో పాల్గొంటున్నారు. ఫిబ్రవరి 19 వ తేదీనుంచి వారు యీనాటివరకూ సమ్మెలోనే ఉన్నారు. గవర్నమెంటు తక్షణమే ఆ సమస్య పరిష్కరించడానికి పూనుకోవాలి, లేకపోతే గృహకలహాలుకూడావచ్చేస్తాయి. మేము ఇంటికిబిల్లులు యిస్తున్నాము, యివి ఆనరు కావడం లేదు, గవర్నమెంటు వుద్యోగుల జీతాలు బిల్లులు ఆనరు కావు కనుక, స్టేటు బ్యాంకుకు సంబంధించిన వుద్యోగులు కనీస కోర్కెలు అడుగుతున్నారు కనుక ప్రభుత్వం వెంటనే జోక్యం చేసుకొని ఆ సమస్యలు పరిష్కరించడానికి పూనుకోవాలని కోరుతున్నాను

Mr. Deputy Speaker :—How can this Government take action? Do you think the Cheif Minister can take action on that ?

Sri C. V. K. Rao:—He can take. What is it that the Chief Minister cannot do ? There is nothing on earth that he cannot do and particularly when we are discussing many matters and employees' salaries are not paid, it is a serious matter. Therefore, let the Cheif Minister intervene in this, Sir.

శ్రీ ఆర్. సత్యనారాయణరాజు :— సర్కారు రాయలసీమ జిల్లాలలో దాదాపు 92 బ్యాంకులు పని చేయడం లేదు. స్ట్రయికు జరుగుతున్నది. ఆ ప్రాంతాలలో వుండే వుద్యోగులకు జీతాలు లేవు, వ్యవసాయదారులకు అప్పులు లేవు, మొత్తం వ్యాపారం స్థంభించిపోయింది. ఇది సెంట్రల్ గవర్నమెంటు విషయమైనా, మన ప్రభుత్వం జోక్యం చేసుకొని పరిష్కారం చేయాలి అని నేను డిమాండు చేస్తున్నాను.

(శ్రీ ఎం. మాణిక్ రావు :—నేను మొన్న ఒక ప్రివిలేజ్ మోషనుకు నోటీసు యిచ్చాను. Please allow me to read it today.

Mr. Deputy Speaker :—I do not know. I will have to find out from the office. Whether he has made any endorsement on it, I shall find out and let you know. Has the Cheif Minister anything to say on the State Bank employees' indefinite strike?

Sri K. Brahmananda Reddy :—Sir, to meet the State Bank strike, instructions have been issued to all Treasuries and Sub-Treasuries, about 84 in number, to function as non-canking treasuries and receive and take cash.

(శ్రీ సి. వి. కె. రావు :—వారు స్ట్రయిక్ బ్రేక్ మెళకు చెబుతున్నారు

We are prepared to break the strike, come what may! Is that the way? There are genuine demands.

Sri K. Brahmananda Reddy :—About the genuiness or otherwise of the demands on the strike etc., we are not directly concerned, Sir- but without inconvenience to the public, this facility has been made. So far as demands and their consideration etc. are concerned, it is a matter for the Central Government

Sri C. V. K. Rao :—Please recommend to the Central Government to settle it. The Government cannot sit quite and be so indifferent to this.

Mr. Deputy Speaker :—Mr. Manick Rao, regarding the question of privilege raised by you, I am informed that the Speaker will attend to it today. It is being put up to the Speaker. I think if his health permits he will attend to it today; otherwise tomorrow morning- I am to announce to the House the following decisions –

Sri C. V. K. Rao :—Rose—

(శ్రీ పి. వి. నరసింహారావు :—నేను యిదివరకే మనవి చేశాను. వాదగ్గర ఫిగర్సు అన్నీ ఉన్నాయి. I want also to place before the House the latest figures of admissions sought in each college. In the afternoon we can have it. I have sent for these figures so that members may know what are the exact requirements, how many colleges were given how many seats have been availed of so far.

Mr. Deputy Speaker :—He will answer in the afternoon.

(శ్రీ కె. గోవిందరావు :—ఎక్కడెక్కడ యిస్తున్నారో ఆర్డర్సు యిస్యూ చేశారా?

Sri P. V. Narasimha Rao :—Individual orders have been issued in the case of each institution. We do not have a consolidated order. In each college where there is an Urdu section, an order has been issued.

(శ్రీ వావిలాల గోపాలకృష్ణయ్య :—ఇదివరకు తమరు కూర్చుని వుండగా అడిగాను. తరువాత కాల్ అటెన్షను నోటీసు యిచ్చాను. స్టీల్ ప్లాంటు ఆంధ్రకు ఒకటి వస్తుందనుకున్నాము. ఇప్పుడు దానిని మూడు ముక్కలు చేస్తామని పత్రికలలో వచ్చింది. ప్లానింగు కమిషను కూడా దాదాపు ఎనౌన్సు చేసినట్లు

కనుపిస్తోంది. అది ఏస్టేజిలో వుంది ? నేను కాల్ అటెన్షను యిచ్చి కూడా వదిరోజులైంది.

Mr. Deputy Speaker :—We have yet to fix the date for the call attention motion. We have sent it to the Chief Minister and he will indicate a date and then we will announce to the House. I do not know whether he will be able to tell it here and now.

PAPERS LAID ON THE TABLE

AMENDMENT TO SUB-RULE (1) OF RULE 3 OF THE ANDHRA PRADESH CIVIL SERVICES (DISCIPLINARY PROCEEDINGS TRIBUNAL) RULES, 1961.

Sri K. Brahmananda Reddy :—Sir, I beg to lay on the Table as required under sub-section (2) of Section 10 of the Andhra Pradesh Civil Services (Disciplinary Proceedings Tribunal) Act, 1960, a copy of the Notification issued with G. O. Ms. No. 55, General Administration (Services-D) Department dated 21-1-1970 making certain amendment to sub-rule (1) of Rule 3 of the Andhra Pradesh Civil Services (Disciplinary Proceedings Tribunal) Rules, 1961.

ANNUAL REPORT OF THE ANDHRA PRADESH DEVELOPMENT CORPORATION FOR 1968-69.

Sri K Brahmananda Reddy :—

Sir, I beg to lay on the Table in compliance with Section 619-A of the Companies Act 1956 as amended in 1960 copies of the Annual Report on the working and affairs of the Andhra Pradesh Industries Development Corporation Limited Hyderaban for the year ended 31st March, 1969 and the Audit Report with the comments thereon of the Controller and Auditor-General of India.

AMMENDMENT TO THE QUALIFICATION RULES RELATING TO THE TOWN PLANNING ESTABLISHMENT IN MUNICIPAL COUNCILS

The Minister for Transport (Dr. M. N Lakshmi Narsaiah) :—Sir, on behalf of the Minister for Municipal Administration, with your permission, I beg to lay on the Table copies of the amendment to the qualification Rules relating to the Town Planning Establishment in Municipal Councils which has been published at page 128 of the Rules Supplement to Part-I of the Andhra Pradesh Gazette dated 29-1-1970 as required under sub-section (2) of Section 327 of the Andhra Pradesh Municipalities Act 1965.

Mr. Deputy Speaker :—Papers laid on the Table.

STATEMENT ON THE ALLEGED DISRESPECT TO THE NATIONAL FLAG BY THE POLICE ON 15 8-1969

The Home Minister (Sri J, Vengala Rao) :-Sir, I beg to place on the Table a copy of the statement on the alleged disrespect to the National Flag by the Police on 15-8-1959 as promised on 10-2-1970

Mr. Deputy Speaker :—Paper placed on the Table.

POINT OF INFORMATION

re : N. G. O's. STRIKE

(శ్రీ) జి. శివయ్య :—అధ్యక్షా, ఈ రాష్ట్రంలో మార్చి 10 వ తేదిన ప్రభుత్వం సిబ్బంది — ఎన్. జి. ఓస్. అసోసియేషను డైరీవర్సు అసోసియేషను మున్నగు వాన్ని ఆర్గనైజేషన్ను స్ట్రయిక్ చేస్తామని ప్రభుత్వానికి నోటీసు యిచ్చాయి.

ప్రభుత్వం గమ్మున కూర్చున్నది. వారి సమస్యలు పరిష్కారం చేసి, స్ట్రయిక్ లేకుండా చేస్తారా లేకపోతే యీ విధంగ నే ఎంక్వైరీ చేసి అన్ని డిపార్టుమెంట్లనూ డిజార్గనైజు చేస్తారా ? This is a vital issue to the present State administration.

Sri K. Brahmananda Reddy :—I have just now made a statement on the floor of the Legislative Council. Therefore, Sir, I advise all the employees through this House that it is not desirable to think of any strike.

Sri G. Sivaiah :—What is the statement he has made ? Simply because he has made a statement there, what does it mean ? What type of attitude is this ? Should he not give equal opportunity to the Members of this House ?

Sri K. Govid Rao Rose....

Sri P. Subbaiah :—Can't we have a summary of that statement ?

శ్రీమతి జె. ఈశ్వరీబాయి :—ఇంత పెద్ద ఎమోంటుకు సంబంధించినది, 53.20 కోట్లకు సంబంధించినది బైట తీసుకురాకూడదు. ముఖ్య మంత్రిగారు చెప్పింది సరియైన సమాధానం కాదు. Under Rule 173, I wish to raise a question of breach of privilege of this House against the Minister for Home for his making a policy statement outside the House.

శ్రీ జె. వెంగళరావు :—ఇది పాలసి స్టేటుమెంటు కాదు. సెంటరు వారికి ఇచ్చింది తప్ప పాలసీ స్టేటుమెంటు కాదు.

మిస్టర్ డిప్యూటీ స్పీకర్ :—మీరు నాకు వ్రాసి ఇవ్వండి. తరువాత చూస్తాను.

శ్రీ వావిలాల గోపాలకృష్ణయ్య :—2-3 రోజులలో విద్యా మంత్రిగారు కొఠారి కమిషను సిఫార్సుల గురించి ఎనౌన్స్ చేస్తామని అన్నారు. వారు ఏమైనా చెబుతారా ?

మిస్టర్ డిప్యూటీ స్పీకర్ :—వారు ఇక్కడ లేరు కదా.

శ్రీ వావిలాల గోపాలకృష్ణయ్య :—వారు ఉన్నప్పుడు మేము అడగడానికి లేదు. మేము అడిగినప్పుడు వారు ఉండరు. ఇప్పుడు కబురు చేయండి.

Mr. Deputy Speaker :—He will be here. In the evening, we will have that information as also the information about Urdu medium Junior Colleges.

(At this stage, Sri P. V. Narasimha Rao entered the House, and Sri Vavilala raised the matter).

Mr. Deputy Speaker :—Why not in the evening ? Are you going to answer now or in the evening ?

Sri P. V. Narasimha Rao :—Most probably in the evening, — without fail tomorrow.

ANNUAL FINANCIAL STATEMENT (BUDGET) FOR 1970-71

General Discussion

(శ్రీ వి. బి. రాజు (సిద్ధిపేట) :—అధ్యక్షా, గౌరవనీయులైన ఆర్థిక మంత్రి గారు ప్రవేశపెట్టిన ఈ బడ్జెటు ప్రతిపాదన గురించి ప్రజలలో ఏమి అభిప్రాయం ఏర్పడింది. శాసన సభ్యులు ఏమి తెలుసుకున్నారు, దేనిని గురించి ఆర్థిక మంత్రి గారు తమ దృష్టిలో పెట్టుకుని బడ్జెటును ప్రవేశపెట్టారు అనేవి చర్చనీయాంశాలు మీకు తెలుసును — ఆర్థిక మంత్రిగారు నేను బొంబాయిలో జరిగిన కాంగ్రెసు సభలకు వెళ్ళి వచ్చాము. దానితోనే రామాయణం మొగలవ్వ తుంది. అక్కడ జరిగినసూచనలు, తీర్మానాలు బడ్జెటు అనే సాధనం ద్వారా, ఆర్థిక ప్రతిపాదనలు అనే సాధనం ద్వారా కొన్ని ఆర్థిక సామాజిక లక్ష్యాలు సాధించాలని, ఇది మన ఆలోచన వుపయోగపడు తుందనే ఆచారం వుంది. దాని విషయంలో ఎవరికి భేదాభిప్రాయం లేదు. 1970-80 క్రొత్త దశాబ్దం అనుకోండి. క్రొత్త దశాబ్దంగా మనం ఆలోచిస్తు న్నాము. సాంఘికంగా, ఆర్థికంగా పెద్ద మార్పులు వస్తాయి. ఆర్థికమంత్రి గారు సభ్యులుగా వున్న బొంబాయి మహాసభలలో భవిష్యత్తు గురించి జరిగిన నిర్ణయాలు ఏమిటి ? మన దేశంలోని సమాజమును ఒక గమ్యస్థానము వైపుకు తీసుకుపోవాలని, సోషలిస్టు లక్ష్యము వైపు తీసుకు పోవాలని, దానికి తగిన ప్రాతిపదిక వేయాలని ఆ సమావేశములో నిర్ణయించ బడినవి. దాని మీద నిర్ణ యము చేయాలే కాని అన్నీ బాగా వున్నవి. సర్వే జనే సుఖినోభవంతు అంటే చెల్లదని Coming down to brass takes are coming down to earth from the Utopian plane to determine the direction towards socialisam, మన బడ్జెటులో ఎక్కడ చూసినా ఆముక్క ఎత్తుకొనలేదు. ఎక్కడ ఎత్తుకుంటే ఏమి భయమో అని ఎత్తుకొనలేదు. ఆర్థికశాఖ కార్యదర్శికి ఫండదనుకోండి: ఆ దృక్పథము. కాని మనము పెర్మనెంటు వుద్యోగులము కాము. మనము రాజకీయ వేత్తలము. రాజకీయ పార్టీలకు చెందిన వారము. మనము చెప్పే మాటల ప్రభావము బయట ప్రజలపైన ఏమి పడుతుందని ఆలోచించేవారము ఎప్పటికప్పుడు. ఇది ఆర్థికమంత్రిగారి దృష్టికి గాని, ముఖ్యమంత్రిగారి దృష్టికి గాని కాబినెట్ దృష్టికి ఎందుకు రాలేదనేది నేను మొదట సూచన ప్రాయంగా చెబుతున్నాను. పోనీ ఆమాట చెప్పకపోతే చెప్పకపోయారు. చేసిన ప్రతి పాదనలలో టాక్సేషను ప్రతిపాదనలు లేవు అన్నారు. పన్నులు లేవు అని బయట చాలమంది సంతోషపడుతున్నారు. పన్నులు లేవు అని సంతోషపడే ప్రజల కన్న అమాయక ప్రజలు ఇంకొకరు లేరు. ఆర్థికమంత్రిగారికి సోషలిజం పైన విశ్వాసం వుంటే పన్నులద్వారా సమాజంలో వున్న వ్యత్యాసాలను పన్నుల ద్వారా సవరించాలి. పన్నులు యివ్వగలవారిపైన పన్నులు వేయాలి. ఇవ్వ గలిగిన వారిపైన వేయకుండా ఎప్పుడైనా వేస్తే ఇండైరెక్టు పన్నులు వేయుట వల్ల ధరలు పెరగడము జరుగుతున్నది. వున్నవారిదగ్గర ఎక్కువ సేకరించి, లేనివారికి కొన్ని సౌకర్యాలు ఏర్పాటు చేయడానికి మన ఆర్థిక మంత్రిగారు ఆలో చించి వుంటారా అని చూస్తే అది ఎక్కడా కన్పించలేదు. మనకు పంచవర్ష ప్రణాళికల పద్ధతి వచ్చిందికదా, దానిద్వారా ఈ వ్యత్యాసాలు పోతాయేమో

అని చూస్తే ఈ సంవత్సరం ప్రణాళికను వచ్చే సంవత్సరపు ప్రణాళిక తక్కువ వుందనే విషయము దృష్టిలో పెట్టుకోవలసి వుంటుంది. సంవత్సరము, సంవత్సరం గడిచినకొద్దీ ప్రణాళిక సైజు పెరగడానికి బదులు తగ్గుతోంది. దీనిలో ఏదో తెలంగాణాకు, రాయలసీమకు యిస్తామని 15 కోట్లు వాగ్దానము చేశారు. ఈ డబ్బు ఎక్కడనుంచి తీసుకువస్తారు? ఏ కాగితములో చూసినా మనము అనుకొన్న లక్ష్యమువైపు పోవడానికి లేకుండా ఫైనాన్స్ సెక్రటరీ వారిని అడ్మినిస్ట్రేటివ్ రిపోర్టు మోస్తరుగా మాముందుపెడితే మేము ఏమి వుపన్యాసము యివ్వాలని అడుగుచున్నాను. అరణ్యరోదన, మేము చెప్పేది మేము చెబుతాము. వారు చెప్పేది వారు చెబుతారని మనవిచేస్తున్నాను దానివల్ల వుపయోగము ఏమీ లేదు. మార్పులు వస్తాయి. మనము కోరినా, కోరకపోయినా మార్పులు వస్తాయి. వస్తున్నవి కూడా కన్పించడము లేదు. There are certain things which are within sight, and many things which are not withinreach. They are bound to come మనము చెయ్యి అడ్డు పెట్టినా ఆపలేము. వచ్చి తీరుతాయి ఆ వచ్చే మార్పులలో మన పేరు కూడ వుంటే చరిత్రలో మన పేరు వుంటుంది లేక వాటంతట అవే వస్తే మనము ఏదో చీనులు, దోమలు మాదిరి పోతాము ఆ మంచి అవకాశము ఎందుకు తీసుకొనకుండా పోతున్నారు? సోషల్ చేంజి రావాలి, దీనిని మరం ముందుకు తీసుకుపోవాలి. ఈ గౌరవం మనకు దక్కాలి, లేకపోతే వచ్చే తరము వారు మనపైన విశ్వాసం వుంచరు అని ఇందిరాగాంధీగారు పట్టుబట్టి చేసినబడ్జెటు ప్రతిపాదనలను చూశారు కదా. వాటిని మన ఆర్థికమంత్రిగారు పరిశీలించే వుంటారు. వారు వన్నులు ఎందుకు వేశారు? ఏ దృక్పథముతో వేశారు? ఆ వేసిన వాటిని విమర్శించడము లేదు. వేయనిదానిని విమర్శించడం లేదు. దాని వెనుక వున్న దృక్పథము ఏమిటి? State is a political unit. If anybody thinks that State is a administrative unit, he is entirly wrong. District is an administrative unit. స్టేటుకు సంబంధించి రెండు విషయాలు వున్నవి. Politics of the State; economy of the State administration of the Government. ఈ రెండు విషయాలలో మన ఆర్థికమంత్రిగారు ఒక చీఫ్ అకౌంటెంటు మాదిరి వున్నారు. గ్లోరిఫైడ్ అకౌంటెంటు క్రింద వున్నారు తప్ప అంత కంటె ఏమీ కన్పించడము లేదు. ఎకనామిక్ రెవ్యూ అని యిచ్చారు. అది మాకు చాల ఇన్ సల్టుగా వుంది. ఆ రెవ్యూలో ఏ గౌరవసభ్యునికైనా కొత్త ఇన్ ఫర్మేషను వచ్చినదా? 10 సంవత్సరాలు గడచినవి. రాజకీయంగా కాని, సామాజికంగా కాని మనం ఏ మెట్టు నుంచి ఏ మెట్టుకు పోయాము? వచ్చే సంవత్సరంలో ఎట్లా పోతాము? బేస్ ఫర్ థింకింగు లేకపోతె మనము ఏట్లా కలిసి వుంటాము అందరి శక్తిని ఎట్లా సమీకరిస్తాము అనేది ఏమీ లేదు. ఇంతవన్న రాజకీయ విషయం చెప్పదలచుకోలేదు. మనకు వున్న ముఖ్య సమస్యలు రెండు. ఈ సమాజంలో శాంతి భద్రతలు, మానవత్వము కలిగి వుండేది ఒకటి. స్టెబిలిటీ అంటే ఎక్కడ వేసిన గొంగళి అక్కడ వుండడమే కాదు. శాంతిభద్రతలు, పురోభివృద్ధి ఎట్లాఅనేది?

చాలమంది శాస్త్రవేత్తలు, తత్వవేత్తలు stability and progress are contradictory in terms. అని పండిట్ నెహ్రూ అన్నారు. ఆ కంట్రడిక్షనులో నుంచి సమన్వయము తీసుకురావాలని అన్నారు. ఈ సృష్టిలో కాంట్రడిక్షన్స్ తప్పవు అన్నారు. స్టెబిలిటీ అని మీరు అంతా నోరు మూసుకొని కూర్చోండి వున్నవారు వున్నట్లుగా పుట్టినవారు పుట్టినట్లుగా వుండండి, పాత జన్మలో చెడ్డపని చేశారు కాబట్టి అట్లా పుట్టారు అందువల్ల వూరుకోండి అంటే వూరుకుంటారా? కడుపులో కాలుతున్న వారికి వారి భాష లేదు నేషనలిజం లేదు, మాతృప్రేమ లేదు. దేశ ప్రేమలేదు. అన్నింటికన్న కొత్త ఫోర్స్ ఎమెర్జు అవుతున్నది వెనుక రోజులలో గాంధీ టోపీల ఫోర్స్ వుండేది. మహారాష్ట్రలో ప్రతి రైతు పిల్లవాడు గాంధీటోపీ పెడతాడు. అట్లా పెట్టుకోవడము గౌరవముగా వుండేది. గాంధిటోపి పవిత్రతకు దేశభక్తికి త్యాగానికి చిహ్నముగా వుండేది. ఆ కాలము పోయింది, షర్ట్ పాంటు యుగము వచ్చినది. Every young man and even an old man and a man like our, Mr. Gowthu Latchanna would like to put on a bush shirt, తప్పలేదు. He wants to appear modern, young, virile and progressive. ఆ వాతావరణంలో మనము వున్నాము. ప్రవాహము ఎట్లా అటు యాత్ర చేయకుండా ప్రవాహానికి ఎదురీత రుచి తీసట్లా? శాంతిభద్రతలతో పాటు పురోభివృద్ధి కావాలి. ఒక అడుగు ముందుకు వేయాలి. వేసి అభ్యుదయము సాధించాలి. వేసే అడుగుకు రన్స్ వుంది. No human beings walks with two legs. If anybody thinks he is walking with two legs, he is mistaken. He is walking only with one leg; he never walks with two feet. మొదట ఒక అడుగు వేస్తారు. అది బలమైన ప్రదేశమా కాదా అని చూచుకొని రెండవ అడుగు వేస్తారు. రెండు కాళ్ళతోను నడిచేవారి, తన్నేవారి గతి అంతే. మొదట వేసే అడుగులోనే ప్రమాదము వుంది. ఇటు పోతే ప్రమాదము, అటుపోతే ప్రమాదము. అని ఆర్థికమంత్రి గారు అనుకొంటే ఆక్కడే వుంటారు. ఎక్కడకుపోలేరు సమాజం ముందుకు పోతోంది. అందుచేత ఇవ్వటి ప్రభుత్వానికి ఆ శక్తి పోయింది పెద్దలు, విజ్ఞాన వంతులైన వి. నరసింహారావు గారిని చదవాలని అడుగుచున్నాను. కొత్త సిద్ధాంతము వస్తోంది. ఎవరైతే సంస్కృతి, స్టెబిలిటీ, కలిసి మెలసి వుండాలి అనేవారందరూ They are exhausted people.

(శ్రీ) ఎ. మాధవరావు :— ఇవి ఎట్లా వచ్చినవో వి. బి. రాజుగారికి అర్థం అయినట్లు లేదు.

(శ్రీ) వి. బి. రాజు :—కమ్యూనిజం, కమ్యూనిజం అని ఒకసారి తగాదా లాడుకొంటూ వుంటే రాధాకృష్ణన్ గారు ఒకసారి అన్నారు. ఒకరికి తక్కువ తెలుసు. ఇంకొకరికి అంతకంటే తక్కువ తెలుసు అన్నారు It is a quarrel between ignorant people.

(శ్రీ) ఎ. మాధవరావు :—సంస్కృతి గురించి భాష్యము చెబుతూ, అర్థం చేసుకొనడములో పొరపాటు వుంటే దానికి ఎవరు కారకులు?

(శ్రీ) వి. బి. రాజు :—అజ్ఞానము అనేది రియాలిటీ విజ్ఞానము వెతుక్కోవాలి. They are relative.

నేను మనవి చేసేది ఏమిటంటే—పెద్దలను అడిగినాము. వీరినికూడా ప్రార్థిస్తున్నాము. It is what is called a social entropy. ఆ మాట ఏమిటంటే కొత్తగా మనం బయలుదేరినప్పుడు ఉద్రేకంతో, ఉత్సాహంగా బయలు దేరుతాము. కొంత దూరము వెళ్ళిన తరువాత అలసిపోతాము. మిషన్ వర్క్ చేసేటప్పుడు it becomes mechanical energy అవుతుంది. ఎప్పుడైతే మెకానికల్ ఎనర్జీగా కన్వర్టు అయినదో వెంటనే the machin loses its capacity. అట్లాగే సమాజము, వ్యక్తులు కూడా. సమాజానికి వయస్సు లేదు సమాజం ఒక దిక్కుకు పోదామని బయలుదేరి కొంత దూరంవెళ్లాక వెనకముఖం పడుతుంది. వెనక అట్లాగే మన ప్రభుత్వం వెనుక ముఖం పట్టింది. ముందడుగు వేసే శక్తి పోయింది. ఇప్పుడు ఇన్వియేటివ్ తీసుకునే శక్తి పోయింది. దురదృష్టవశాత్తూ we have subsistence agriculture. ఏ రోజు కా రోజు కూలిచేసి తెచ్చుకొని తినాలి. ఏ రోజు బ్రతుకు తెరువు ఆ రోజు చూసుకోవాలి. ప్రభుత్వం కూడా ఏ రోజు బ్రతుకుతెరువు ఆ రోజు చూసుకొనే పరిస్థితికి వచ్చింది. రాజకీయంగా కాని, ఆర్థికంగా కాని ప్రభుత్వం ఎట్లా నిలబడాలి? ఎప్పుడయితే ప్రభుత్వం పడిపోయే దృక్పథంలో వుండి ఎట్లా నిలబెట్టుకొందామా అనుకొంటే ఏమి జరుపతుందో తెలుసా? మన దేశంలోని రాష్ట్రాలు చూడండి. బీహారులో చూడండి, యు. పి. లో చూడండి. ఎట్లా ఎసంబ్లీ మెంబర్స్‌ను కట్టిపెట్టుకోవాలని ప్రజల సమస్య కాదు. మళ్లా ఎన్నికల సమయంలోనే కదా మనం ప్రజల ముందుకు వెళ్ళేది, ఎప్పుడో 72 సంగతికదా, ఇప్పుడే ఎందుకు ఆలోచించాలి అనే భావము ఏర్పడింది ఎట్లా అసెంబ్లీలో మెజారిటీ కాపాడుకోవాలి అనే ధోరణి కన్పిస్తున్నది. పున్నారెడ్డిని ఎట్లా పోకుండా చూడాలి, పిచ్చయ్యను ఎట్లా పోకుండా చూడాలి, వి. బి. రాజును పోకుండా ఎట్లా చూడాలి అనేదే లక్ష్యంగా వుంది. అది కాక మనకు వేరే లక్ష్యం వుంది. దానిని ఎట్లా చేరుకోవాలనే దానిని గురించి ఆలోచించాలి, అందుకు రిస్క్ తీసుకోవాలి; చేతనైతే చేద్దాం లేకపోతే మనకంటె ఘనులువస్తే వారికి అప్పగిద్దాం. Why should we be a dog-in-the manger అనే దృక్పథం ఉంది. నేను మనవి చేసేది మెజారిటిని కాపాడుకోవాలనే తాపత్రయంతో ఎవరినో బాధపెట్టి, ప్రజలను బాధపెట్టి, మమ్మల్ని బాధపెట్టి నిలుపుకొందా మంటే ఏమీ ఉపయోగం లేదు. అలా ఈ ప్రభుత్వం సాధిస్తుందనేమాట అబద్ధం. ప్రభుత్వోద్యోగుల జీతాల విషయంలో వారు ఎంతో అసంతృప్తిగా వున్నారు. ఉద్యోగులు అసంతృప్తిగా వున్నప్పుడు ఏ ప్రభుత్వం అయినా పని చేయగల్గుతుందా? ప్రజల సంగతి అలా వుంచండి, ప్రజలను ఏనాడో మర్చిపోయాము. ఈ నాడు టీచర్స్ సమ్మె చేస్తున్నారు, ఎన్. జి. ఓ. లు చేస్తున్నారు. సంవత్సరంనుండి గ్రామోద్యోగులు సమ్మెలో వున్నారు. వారి మొరవినేవారు లేరు. మనవగ్గర ఒక మంత్రిగారు వున్నారు. వారు బహిరంగంగా ఉద్యోగులను బూతులను తిట్టడం, రహస్యంగా వారిని బ్రతిమిలాడుకోవడం, ఇది ఒక టెక్నిక్.

ఒక సభ్యులు :—వారి పేరు చెప్పండి;

శ్రీ వి. బి. రాజు :—వారి పేరు చెప్పను. ఉద్యోగులలో అసంతృప్తి వుంది. మన ఇంట్లో అసంతృప్తి పెట్టుకొని సంసారం చేస్తున్నాము. Without a contented service we can never give a good administration. Can you ever practice negotitions? డెమాక్రసీలో వున్న ఆయుధమేనా? నెగోషియేషన్ మన ఇంటికి వారు రా పోతే మనమే వారి ఇంటికి వెళ్లాలి. రాజకీయంగా అలా వుంచండి. ఆర్థికంగా చెబుతున్నాను కార్మిక మంత్రిగారికి చెబుతున్నాను. మన రాష్ట్రం వ్యవసాయక రాష్ట్రం అంటున్నారు. మన రైతులు క్షేమంగా వుండకపోతే ప్రభుత్వం క్షేమంగా వుండదు. మనం ఎప్పుడైనా రైతుల కష్టాలు తెలుసుకున్నామా అని అడుగుతున్నాను. మనది ఎగ్రికల్చరల్ స్టేట్ కదా, ఏ దేశంలో కాని, ఏ సమాజంలో కాని ఏదైనా ఇండస్ట్రీ ఎగ్రికల్చరల్ సర్ప్లస్ మీదనే డెవలప్ అవుతుంది. ఎగ్రికల్చరిస్ట్ యొక్క వెన్నెముక గట్టిగావుంటేనే కదా ఇండస్ట్రీస్‌లో ప్రోడక్ట్ కొనే శక్తి వుండేది. ఆహారధాన్యాల ఉత్పత్తి ఎలావుంది? ముఖ్యమంత్రిగారు ఇచ్చిన నివేదికలో వుంది. 1964-65 లో 76 లక్షల టన్నులు ఆహారధాన్యాలు ఉత్పత్తి అయితే 69-70 లో 56 లక్షల టన్నులా? కారణం గుర్తించాను అంటారు. సరైన కాలంలో వర్షాలు లేవు అంటారు. తెలంగాణా ఎబ్నార్మిటీస్ అంటారు. ఏదైనా మన మీద దండయాత్ర చేయటానికి తలోచిస్తున్నారని అంటారు. ముందే వీడించి మేలెంచాలి. ఇవన్నీ calamities. Natural and human calamities are inevitable. పాపిరెడ్డిగారు పుట్టకముందు నుండి, వి. బి. రాజు పుట్టకముందు నుండి, వారి తాతలు పుట్టకముందు నుండి తుఫానులు వస్తున్నవి. అధ్యక్షా, మీరు చెప్పే కారణాలు వింటుంటే యూరప్‌లోని ఒక కథ జ్ఞాపకం వస్తున్నది. యూరప్‌లో ఒక ఫోక్ ఇమేజ్ వుంది. ఒక చెట్టు క్రింద ఊరి వారందరూ డాన్స్ చేస్తే వర్షం కురుస్తుంది అని ఒకాయన చెప్పేవాడు. అలా డాన్స్ చేస్తూ వుంటే ఒక్కొక్కసారి వర్షం కురిసేది. ఒక్కొక్కసారి వర్షం కురిసేదికాదు. వర్షం కురవనప్పుడు మీరు డ్యాన్స్ తప్పు చేశారు, పాడుగు తప్పు పోశారు అనేవాడు. అందుకనే భగవంతుడు వర్షాన్ని కురిపించలేదు, సరిగా డ్యాన్స్ చేయండి అనేవాడు. ఆయన వర్షం కురిసినా గొప్పవాడే. కురవకపోయినా గొప్పవాడే. అలాంటి ఫోక్ ఇమేజ్‌లోకి మనంపోతే ఎలా? తుఫాను అమెరికాలో రావడంలేదా, రష్యాలో తుఫాను రావడంలేదా? చైనాలో రావడంలేదా? తెలంగాణా ఉపద్రవం అంటున్నారు. ఫ్రాన్స్‌లో ఇంగ్లీష్ ఛానల్ ప్రక్కన Brittany అనే భాగం వుంది. అక్కడ 600 సంవత్సరాల నుండి విడిగా వుంటామని అంటున్నారు. యు. కె. వేల్స్ అంటున్నారు. స్కాట్ పీపుల్ అంటున్నారు. దానికి, ప్రొడక్షన్‌కు ఏమి సంబంధం? మన వ్యవసాయంలోవున్న లోపం ఏమిటి? వ్యవసాయంలో లోపం కృష్ణా బిల్లులో లేదు, గోదావరి బిల్లులో లేదు. అనంతపురంలో వుంది, ఆదిలాబాదులోవుంది. Dry farming in the country is the base of our agriculture. మెరక వ్యవసాయం ప్రమాదాన్ని తీసుకు వస్తున్నది. డ్రయినేజి కాలు చేయండి అంటే what the Chief Minister has

given is not protection against inundation : he has given them a District. వరం నీరు, వరద నీరు వచ్చి పోతున్నాయి అని చెబుతున్నారు. కాయలు కాసేవారు చూస్తున్నారా అని అడిగితే మంత్రిగారు కేంద్రం నుండి వస్తున్నాయి అంటారు. ఎక్కడ్నుంచి వస్తున్నాయి? When a poor man asked for a piece of bread, you have given him a bullet. మనం చెప్పేది ఫైర్ ఫొర్టిలైజింగ్ అంటే ఏమిటి? ఏమి చేయాలి మరి? It is not fertilizer; it is not pesticides; it is water. వానలు పైనుంచైనా రావాలి క్రిందనుంచయినా రావాలి. When the cloudes fail us, we have to depen on y on ground water. గ్రౌండ్ వాటర్ వల్ల ఎంత పెద్ద ఎత్తున చేయబోతున్నారు? గవర్నమెంటు స్కీము ఏమిటి? ఎంతసేపు కెప్పిన పైరవి చేసుకుని ఎలక్ట్రిసిటి తెచ్చుకొండి బావులు త్రవ్వించుకొండి అంటారు. ఎవడో మినిష్టరు దగ్గరకుపోయి ఆర్డరు తెస్తాను అయిదువేలు రూపాయలు తెమ్మంటారు We have got a set up political Parvicars in this country who are ruining democracy and destroying the administration. వాళ్ళకి కనకను రావడానికి యమబాధ. ఒక ఎకనమిక్ ప్రాబ్లం మీ ముందు పెడతాను. ఆర్థిక మంత్రికి తెలుసా. కర్నూలులో కెనాలు క్రింద వాడురు రేటు ఎంత ఉందో? 15 రూపాయలు. కృష్ణా డెల్టా క్రింద 15 రూపాయలు. అనంతపురంలోగాని నలగొండలోగాని వారు బావిలోంచి నీరు తెచ్చి ఎలక్ట్రిసిటీద్వారా వ్యవసాయం చేస్తే ఎకరానికి ఎంత ఖర్చు అవుతుందో తెలుసా మీరు నమ్మరు. 175 రూపాయలు అవుతుంది. To lift water for one acre of paddy under well irrigation, on an average it cost him Rs. 175. I am prepared to be contradicted and I want a Committee to be set up for this. In fact I am requesting for this. ఏమైనా ఒక పాలసి విధానం లో ఇరిగేషను క్రింద లిఫ్టు ఇరిగేషను క్రింద తారతమ్యంచూచి లో ఇరిగేషనుపై ఎక్కువరేటువేసి ఎక్కువ వాటరుకు ధరవేసి లిఫ్ట్ ఇరిగేషను వారికి రిలీఫ్ ఇవ్వడం ఏమయినా ఆలోచన ఉన్నదా? ఇంకా కావాలంటే I shall give details. ఏవరేజ్‌గా బావి క్రింద రాయలసీమలో నాలుగు ఎకరాలు వర్షాకాలంలో ఉంటుంది. మూడు ఎకరాలు ఎండా కాలంలో ఉంటుంది. మొత్తం ఏడు ఎకరాలు అవుతుంది వాడు బావి త్రవ్వడానికి మూడు వేల రూపాయలు పంపు సెట్టు పెట్టడానికి రెండు వేల రూపాయలు అవుతుంది ఇక్కడ మొత్తుకుంటూనే వున్నాం. వాడికి కనకను ఇవ్వడానికి ఏమంటారు? రెమ్యునరేషనుకాదని హైయ్యరు హోర్స్ పవరు పెట్టిస్తారు 5 హెచ్. పి. కి తక్కువలేదు. హెచ్. పి. కి 50 రూపాయలు మినిమం తీసుకుంటారు 250 రూపాయలు పోతోంది. వాడి పంప్ సెట్టు చెడిపోతే ఆదిపేరుకు ఏజన్సీ ఏది? ఒక బిల్లాగాని తాలూకా కాని పోయి చూడండి వాడి కరంటు ఖర్చులు కాపిటల్ ఎక్స్‌పెండిచర్‌మీద ఇంటరెస్టు మామూలుగా కట్టినా 175 రూపాయలుకు తక్కువకాదు. నేను కలెక్టరుతోటి ఇంజనీరుతోటి మాట్లాడాను. వారు నిజం అన్నారు. వాడు డబ్బు ఎట్లా ఇవ్వగలుగుతాడు? కనుక ఒకటే సూచన. వాడికి కమర్షియల్ క్రాప్స్ పండి

చాలి. ఎలక్ట్రిసిటి వచ్చింది వచ్చింది పంప్ సెట్స్ వచ్చాయని చెరకు పండించారు-తెలంగాణాలో చూడండి. ముఖ్యమంత్రిగారు, ఒక ఇన్స్పిరేషనుతో నేషనలైజ్ చేస్తున్నారా అంటే చేస్తున్నారు సంతోషం. అటుపక్కని ఇంకులో ఏమీలేదు. యీ కండసారి ఫ్యాక్టరిపెట్టి రైతులు 78 రూపాయలు ఇవ్వాలన్నారు. మీరు రేపు రండి నేను చూపిస్తాను. వాడి చెరకు అక్కడ పడేస్తారు. దాని బరువు తగ్గుతుంది. 78 రూపాయలకు రసీదు ఇమ్మంటారు. వారు 50 రూ.లు ఇస్తారు, 40 రూ. లు ఇస్తారు. పాడి రోదన చెప్పడానికి వీలులేదు. రైతు అనేవాడు ఎక్కడికి పోతాడు? ప్రభుత్వసారు ఫ్యాక్టరివద్దకు పోయి ఆ రైతుకు డబ్బు ఇస్తారు చెప్పండి ఏ అధికారి ఇప్పిస్తున్నారు? ఏదో ఇక్కడ సవాలుగా నువ్వెంత నేనెంత అంటున్నారు. ఇక్కడ నుప్పు గుండవు నేనూ ఉండను కనుక ఏమిటి ఈ ఆర్థిక పరిస్థితి? సరదృష్టం ఏమంటే ఇక్కడ గొర్రెండు వాటరు లేదు. పై నుంచి ప్రవహించే నీరు అక్కడే. రైసు మిల్స్ అక్కడే, సుగర్ ఫాక్టరి అక్కడే. సర్ప్లస్‌గా డబ్బున్నది అది ఇండస్ట్రీస్‌కు వస్తున్నదా? It is going for politics· coffee, hotels, cinema houses, rummy etc. ఏ విధముగా నీరు అక్కడనుంచి ఇక్కడకు ప్రవహిస్తుందో అలాగే సర్ప్లస్ ఫండ్సుకూడ అక్కడనుంచి ఇక్కడకు ప్రవహిస్తే పరవాలేదు. ఏముంది కాఫి హోటల్స్ సినిమా హాల్స్, రమ్మీ పేకాటస్ ఎక్కడయితే సంపద ఉన్నదో ఎక్కడయితే ప్రకృతి సంపద ఇచ్చిందో అది దుర్వినియోగం అవుతోంది. ఇక్కడ బండ పడుతుంది నీరులేదు గొర్రెండు వాటరులేదు నిజమే. అయితే అందరిని కాళీచేసి పొమ్మంటారా? ఏమిటి ఆర్థిక మంత్రిగారి ప్రతిపాదన? రాయలసీమ బోర్డు పెట్టారు తెలంగాణాకు పై పవరు కమిటి వేసారు. అష్టసూత్ర ప్రణాళిక క్రింద. ఒక్కమాట ఈ పై పవరు డెవలప్‌మెంట్ కమిటి ఏమన్నదో చెప్పలేదు. ఆ కమిటి ఏమి చేసింది? They came, they met, they discussed; they dispressed. ఏదయినా ఈ బిల్లులపైన ఈ తెలంగాణ డెవలప్‌మెంట్ కమిటి విషయంలో ఇది అని ఏమయినా పెట్టారా-రాయలసీమ బోర్డు అంటే బోర్డులు ఏమి చేస్తాయి- మీటింగులు పెడతారు. How long can we fool? We can fool some people for some time and some people for all time, but not all people for all time. The myth is exploding. తమకు తెలుసు, గత పది సంవత్సరాలలో ఎంత అప్పుచేశామో అప్పులో ఇచ్చిందిపోయి 470 కోట్లు అప్పుచేశాము. యీ 470 కోట్లలో ఒక రెండు సంవత్సరములలో 200 కోట్లు తెచ్చారు, నిన్నటిన 100 కోట్లుతెచ్చారు, ఆ అప్పును ఏమిచేశారో ఎక్కడ పెట్టారో. మాధవరావుగారినంటి పెద్దలు నిపుణులు శాస్త్రవేత్తలు లాయర్లుగా ఉండికూడ కాన్‌స్టిట్యూషనులో ప్రొవిజను ఉంది. There is no over seeing of this House by the Executive of the Government about borrowing. We have not fixed the limit and we have not discussed it. ఇంత అప్పు తెస్తున్నాం ఇది వృధా అవుతున్నది.ఎక్కడ అవుతున్నది అనేది కాదు. We are worse than school boys. అసలు మనకి ఎకనమిక్ రెవ్యూ ఏది? We have got all administrative officers, but I do not think any Secretary is there for more than a few months, for·

six months or nine months. Even the Collectors are not there. ఎవరో సూపరింటెండెంటు వ్రాస్తారు. మనలను ఎక్స్‌పర్ట్స్ అంటారు? They call it a technocrat society. లేచెస్టు ప్రపంచంలో ఒక భాగం ఉంది. ఏ సమాజంలో మనం ఉన్నామని We are entering a society of technology and electronics. There are three achievements of this century — conquest of space, breaking up of atom. and the breaking of the genetic code. Through biochemistry they have discovered a new cell. వీరు తెలివితక్కువవారు, లేకుంటే 20 సంవత్సరాలు అయిన తరువాత ఈ సమాజాన్ని నిర్మించవచ్చు. ఇది మనకు కలలాగా కన్పడవచ్చు. ఇటువంటి ఏజ్‌లో ఉన్నాము. ఈ ఏజ్‌లో ఉన్నప్పుడు మన దృక్పథము ఎట్లా ఉండాలి? మనకు ఎక్స్‌పర్ట్స్ యేరీ? సైంటిస్ట్స్ యేరీ? ఎకనామిస్ట్స్ యేరీ? మన ఫుడ్ పాలసీమీదగాని లేకపోతే మన టాక్సేషన్ పాలసీమీదగాని డెవలప్‌మెంటు పాలసీ మీదగాని ఏమి ఈ గ్రంథాలు చదవాలంటే ఏమైనా రుచి ఉన్నదా? ఏమైనా అర్థము అవుతుందా? మనకు ఎక్స్‌పర్ట్స్ అంటే భయము ఏమంటే వాడు అడ్డా తీయరీ మాట్లాడుతాడు అని. వీరి ఉద్దేశము ఏమిటంటే ఈ బుర్ర లేకుండానే ఈకాళ్ళమీద నడవవచ్చునని and they have got a knack to separate the body as though they function independently. ఏమో మెదడు వేరు, కాళ్ళువేరు, ఇక్కడ పార్టీలు మోస్తరుగా. కాని ఈ వేళ మనము ఎక్స్‌పర్ట్ ఏజ్‌లో ఉన్నాము. ఈ వెనుక ఇన్‌స్ట్రక్షన్స్ పనికిరావు. ఈ రాజకీయ విషయాలలో నేను మనవిచేసేది ఏమిటంటే I am afraid our hon. Chief Minister who is a very intelligent man and who is reputed to be a man of vision and also a man of tact and all the qualities required in a politician—as you know the definition of a politician is : 'The politician is one who takes votes from poor, money from the rick, promising both". This is what a great man has said about a politician. The word 'promise' is there. Promise to both. A politician normally looks to the next generation. My appeal to the hon. Chief Minister is to become a statesman, look not to the next election but to the next generation. That is all the difference. People have overpowered us. They are marching miles ahead of us. Let us look to the next generation. కాని మన ముఖ్యమంత్రిగారు 1930 లోనో ఎప్పుడో కావచ్చు, ఈ జిల్లాబోర్డులు ఉన్నప్పుడు ఏ ఆయుధాలు ఉపయోగించారో అవే ఆయుధాలే ఇప్పుడుకూడా వాడుతున్నారు, He is using the same instruments for a new society. How is it possible? మనకు సైకిల్ వచ్చింది, మోటార్ కార్ వచ్చింది, విమానం వచ్చింది ఇంకా రాకెట్ వచ్చింది. అటువంటప్పుడు ఇంకా ఆ ఎద్దులు బండే ఉంటే ఎట్లా? మనది ఎద్దుల బండి కల్చర్. మనకు ఎంత నేపటికి పట్టేది కుక్కుటి పురాణము. కౌరవ పాండవుల తగాదాలు మన కల్చర్, వాళ్ళు కొట్లాడుకున్నది ఫార్ విమెన్ అండ్ ఫార్ ల్యాండ్. new urges have come. It is not merely land and woman. What I mean is, we are trying to solve these man problems and build up new relations with old instruments. We will never succeed. That

is my interpretation. We have to venture and find out new instruments. అధ్యక్షా, మీరు ఆ ఏజ్‌వారు కావచ్చు. మీరు సోమవారము భోజనము చేయరు, అమావాస్య అయితే ఇయటికి పోరు, తుమ్మితే కదలరు. కాని అది పోయింది. అది ఈ టైట్‌పాంట్ పిల్లవాడికి చెప్పితే వాడు వినడు. My problem is the tight-pant young man. He says: you are Centuries behind the present situation. you are lost. "You are of no use are of no use to us. We will draw up our own future and shape our own destinies" ఇక అడ్మినిస్ట్రేషన్ విషయము మనవిచేస్తున్నాను. అడ్మినిస్ట్రేషన్ రిఫార్మ్స్ కమిటీ ఒకటి పెట్టారు. రామచంద్రారెడ్డిగారు దీనికి చైర్మన్, దాంట్లో నేనుకూడా ఉంటిని. పెద్దలందరూ ఉన్నారు, వి. కె రావు, గులాం హైదర్, ఎల్ ఎన్. గుప్త, eminent men were there, except we two, we politicians. విశ్వనాథంగారు ఉన్నారు. నేను చెప్పాను, మన అనుభవమును బట్టి ఏదైనా ఒక్కొక అధ్యాయము వ్రాసి యిస్తాము. వీళ్ళయొక్క విశ్వాసము చూస్తాము, వీళ్ళు దీనిని చదువుతారా, అమలు జరుపుతారా చూస్తాము అని. మొట్టమొదట వారు ఒప్పుకొన్నారు, తరువాత, ప్రతిది టిప్‌టిల్‌గాఉంటె, కంపార్ట్‌మెంటల్‌గా ఉంటే మనకు పర్‌స్పెక్టివ్ రాదు అని అంటె, అవన్నీ ఒప్పుకొంటూ సరే మీ దయ అని ఇచ్చినాము. నేను ప్రభుత్వములో ప్రవేశించి నాను. ఒకసారి కలెక్టర్సు కాన్ఫరెన్సులో ఒక ఐడియా వచ్చేసింది నాకు, కలెక్టర్సును స్ట్రెంగ్థెన్ చేయాలి అని. అంతవరకు ఉంటే బాగుండేది. ఈ జిల్లా పరిషత్తుల వ్యవహారము వచ్చిన తరువాత ఒక కమిటీ పెట్టారు. ఆ కమిటీలో వెంటనే డెవలప్మెంటు బోర్డు పెట్టాలని అన్నారు. అది కేవలము అడ్మినిస్ట్రేషన్ రిఫార్మ్స్ కమిటి చెప్పినదానికి విరుద్ధము. సరే ఏదో ఒక డిసిప్లిన్‌కు ఒప్పు కొన్నాము. ఆ బోర్డు ఏకు మేకు అయింది. ఆ జిల్లా పరిషత్తు చంపేసింది. ఒక్కొక్కసారి ఏమవుతుందంటె ఒక వైపున ఓవర్‌గ్రోత్ ఏదైతే ఉన్నదో అది బేసిక్‌గా వచ్చేసింది. తినేసింది. ఆ రకంగా అంచరియొక్క అవిశ్వాసానికి గురి అయినాము. సరే, నేను బయటికి వచ్చేశాను. ముఖ్యమంత్రిగారికి కొద్దిగా సమయము ఇచ్చి చాంట్లో ఏమి ఉన్నాయో దానిని మళ్లీ కొద్దిగా ఈ మంత్రి వర్గముముందు పెట్టమని ఏమి చెప్పాను చాటల్లో? పోనీ అవన్నీ మరచి పోదాము. ఇప్పుడైనా మనకు ఆర్థిక వనరులు బాగా ఉండాలి. ఈ విషయాన్ని ఆర్థిక మంత్రిగారు అలోచించమని కోరుతున్నాను. అసలు మన రిసోర్సస్‌ను తీసుకురావడానికి మన గవర్నమెంటులో డిపార్టుమెంటు ఒకటే. ఎవరికి వారు వసూలు చేయాలి. ఫారెస్టు వారిది ఫారెస్టువారు, ఇంకొకరిది వారు. అసలు దీనిమీద కంట్రోలు ప్లానింగు ఏది? రిసోర్సస్ ప్లాన్ ఏది? ఏ రకముగా మనము రిసోర్సస్ ఎక్కువ చేయగలుగుతాము? అందుకనే ఏ రివిన్యూబోర్డు అయితే కంట్రావర్సీలే పడిందో ఆ రివిన్యూబోర్డు, దాని నుంచి అడ్మినిస్ట్రేషన్ తీసిపారేయాలి. You call it a board of State Revenue వాళ్ళకు ఇవ్వండి. ఈ ల్యాండ్ రివిన్యూ, ఎక్సైజు రివిన్యూ, సేల్స్ టాక్సు, తరువాత ఫారెస్టుది వాళ్ళకు ఇవ్వండి, మోటారు వెహికల్స్‌ది వాళ్ళకు ఇవ్వండి; మేజర్ టాక్సస్ అవన్నీ వాళ్ళకు అప్పజెప్పండి. మీరు రివిన్యూస్ ప్లాన్ చేయండి, మాకు

ఇదిగో సెక్సటో ఫైవ్ ఇయర్స్‌లోనో, సెవన్ ఇయర్స్‌లోనో రివిమ్యూస్ ఈ విధంగా గ్రో కావాలి, ఈ సేవింగ్స్ ఈవిధంగా రావాలి, సిమూజేషన్‌లో మీరు ఎక్స్‌పర్ట్సుగా తయారుకండి You have a Board of experts. You call it a Board for State Revenues వెనుకరోజులలో అప్పుడు ట్రిబ్యూనల్ వాళ్ళు ఉన్నప్పుడు, ల్యాండ్ రివిన్యూ ఒకటవ మేజర్ ఐటం గనుక వాళ్లు రివిన్యూబోర్డు అన్నారు. ఇంసిడెంటల్‌గా ఏమైంది అంటే రివిన్యూ ఐటం పోయింది. అడ్మినిస్ట్రేషన్, పోస్టింగ్సు, ట్రాన్స్‌ఫర్స్, ఎస్టాబ్లిష్‌మెంట్, డిసిప్లనరి యాక్షన్ వీటిలోటి ఎ పెట్టినారు. ఎవరికూడా ఈ స్టేట్ రివిన్యూ ఎట్లా పెంచాలి. దానిని ఏ మార్గమున ఎక్కడనుంచి తీసుకురావాలి అనే ఆలోచనలేదు. స్టేట్ సర్వీసెస్ జీతాలు పెంచాలని వాళ్ళు అడుగుతువున్నారు. వాళ్ళు స్ట్రయిక్ చేస్తున్నారు ఒక మంత్రిగారు ఏమి చేశారు అంటే ఈ గామదోగులు, పాపము, వాళ్ళు ఏదో మొత్తుకొంటున్నారు. తెలంగాణాలో పన్నులు వసూలు చేస్తేనే జీతమువస్తుంది. ఆంధ్రలో పన్నులు వసూలుచేయక పోయినా జీతము వస్తుంది. ఇక్కడ డబ్బు వసూలు చేస్తేనే విడికి వస్తుంది. ఇక్కడ డబ్బు వసూలులేదు, స్ట్రయిక్ ఉన్నది, జీతమురాము. డి. ఎ. వస్తువ్వది. వాళ్లు మొత్తుకొంటున్నారు. మధ్యలో ఒక మంత్రిగారు, ఒక శాసనసభ్యుడు. వారిద్దరు ఎట్లా ఈ స్ట్రయిక్ చిల్చాలి, ఏవిధంగా చేస్తే అవుతుంది, ఏమి యంత్రం వేస్తే అవుతుంది అని పోయినారు, మాట్లాడినారు. వారు చాలా సానుభూతితో పరిశీలిస్తామని అన్నారు. మీరు సమ్మె విరమించుకొంటె చేస్తామని అన్నారు. ఈయన తెలివి తేటలు చూడండి, పెద్ద ఉత్తరము కూడా వ్రాశారు వారికి. సరే మంచిది కదా అని ఆ విధంగా ఒక ప్రకటన చేయమని వాళ్లువచ్చారు. ఇంకొక మంత్రి అంటారు, అసలు చేయవలసిన మంత్రి, ఆయన ఎవరు ఇవ్వడానికి అని. అంటే నిన్న రాత్రి వాళ్ళు సమ్మెను కొనసాగించాలని నిర్ణయము చేసుకొన్నారు, ఏమిటి ఇది నాకు అర్థం కాలేదు. ఎందుకు ఆ శాసనసభ్యుడిని ఉపయోగించుకోవాలి, ఎందుకు బహిరంగంగా పెట్టవకూడదు అని, నాకు ఒక కథ జ్ఞాపకము వచ్చింది. కొత్తగా కోడలు వచ్చింది. రోజూ బిచ్చగాడు అమ్మా బియ్యము పెట్టుమని ఒక అరగంట అరిస్తే గాని వచ్చిపెట్టేదికాదు అంతకుముందు. ఈ కొత్తగావచ్చిన కోడలు బిచ్చగాడు అడగగానే గుప్పెడుబియ్యము తీసుకొనివచ్చి పెట్టింది. అప్పుడు బిచ్చగాడు ఆ బియ్యము తీసుకొని ఆకోడలును ఆశీర్వదించాడు 'అమ్మా నీకు ఎక్కువ బిడ్డలు కలగనీ, మీరు చల్లగా బ్రతుకుదురుగాక' అని, ఆరోజులలో ఎక్కువమంది బిడ్డలు కావాలని కోరుకొనేవారు. ఆ బిచ్చగానికి అత్త ఎదురైంది. అప్పుడు ఆ బిచ్చగాడు అంటాడు ఆమెతో "అమ్మా నీకు ఎంతమంచి కోడలు దొరికింది, నేను అడిగిన వెంటనే గుప్పెడు బియ్యం పెట్టింది" అని, ఆమెను లక్ష్మి సరస్వతీ అని పొగిడాడు. అప్పుడు ఆ అత్త వెంటనే వాడిని ఇంటికి తీసుకువచ్చి కోడలును పిలిపించి కోడలుకు ఒక చెంపదెబ్బ కొట్టింది కొట్ట వీడి దగ్గరనుంచి ఈ బియ్యము లాగుకొనింది, లాగుకొని కోడలును తిడుతుంది—"దొంగముండా నీవు నిన్నగాక మొన్న వచ్చినావు, ఈ అధికారము నీకు ఎక్కడనుంచి వచ్చింది"

అని, వేసినా వేయకపోయినా అధికారం నాది; నీవు ఎవరతావు, నిన్నకామొన్న వచ్చావు అనుకున్నా, కాదన్నా—అనవలసింది నేను—అన్నదట. కథ నాకు జ్ఞాపకం వచ్చింది. ఈ తెలంగాణా మంత్రిగారు ప్రయత్నం చేశారు ఆయన బ్రతకాలికదా లేకపోతే వీరంతా ఆయన కొంపముంచేస్తారు. అందుచేత ఆయన తగదో చేశాడు. ఆ మంత్రి "ఆయన ఎవ్వరు చేయటానికి" అన్నాడు. ఈ విధముగా పోస్టే అసలు అడ్మినిస్ట్రేషను నడుస్తుందా? మళ్ళీ వారు సమ్మె చేస్తున్నారు అసలు మనం ఎందుకు వీటిలో చేయి పెట్టాలి? పదన్నా మంచి పోయటానికి చేయి పెట్టాలి. అది ఉద్యోగస్థులమీద వదలిపెడితే వారు చేస్తారు దా డైరక్ట్ కాంటాక్ట్—అన్నీ మనవద్దకు రావాలి, మార్కెట్ కమిటీలో నామినేషన్స్ నేను చేయాలి. పర్మిట్ నేను యివ్వాలి—యీ పద్ధతి మంచిది కాదు. నాకు బాగా జ్ఞాపకం. 1959 నుండి ఉన్నాను. వెల్లోడి క్రింద ఒక సివిల్ సర్వెంట్ క్రింద నేను పనిచేశాను. But I never fell unhappy I have worked under eminent people—Sri B. Ramakrishna Rao Sarjiva Reddy, Mr K. Brahmananda Reddy I rank him also is an eminent man. ఏదైనా పిటిషన్ వస్తే—దానికి మనం ఆర్డర్ వేయకూడదు ఎందుకంటే సెక్రటరీ మినిస్టర్ వేరు కాదు. Please examine and put up immediately within 24 hours. అని వ్రాయాలి. అతడు మెరిట్స్ అటు యిటు యిస్తారు: రికమెండేషన్స్ వ్రాస్తారు. మే ఎగ్రీ—బట్ ఎగ్రీడ్—అని మంత్రిగారు సంతకం పెట్టాలి. Supposing he disagrees with the Secretary. He should not say on that: 'I have disagreed with the Secretary, he has done like that.' Call the Secretary, sit with him discuss. Either the Minister must be convinced or the Secretary must be convinced. There is no difference between the Secretary and the Government. That is the basic rule in administration. హాస్పటల్‌లో ఆపరేషన్ అవుతుంది. ఇక్కడ దరఖాస్తు ఇవ్వగానే ఆపరేషన్ చేస్తే అని ఇస్తారు. ఏమి ఇది?

శ్రీ జి. వెంకటరెడ్డి:—కాగితం ఇచ్చినతర్వాత 24 గంటల లోపల పైల్ పుటప్ చేసి చేయాలిగాని—పైల్ వ్రాసిన తర్వాత ప్లీజ్ ఎగ్జామిన్, పుట్ అప్ ఇమీడియట్‌లీ—అని అన్న తర్వాతకూడ సంవత్సరాల తరబడి పైల్స్ పెట్టుకొంటే—ఇక ఎడ్మినిస్ట్రేషన్ ఎక్కడ ఉంది?

శ్రీ వి. బి. రాజు:—వెంకటరెడ్డిగారు యువకులు: కొత్తగా వచ్చారు నా దగ్గర తప్పులువుంటే నన్ను కట్ చెయ్యి; నన్ను పంపించు; కాని నా తప్పులు వెతకటంవల్ల నీవు ప్రజలకు ఏమి లాభం చేస్తావు? నేను వారిశ్చంద్రుడనని, పెద్దమనిషి అని చెప్పుకోవటంలేదు. If I do not commit mistakes, I am Tirupathi Venkateswara. He is Stona, he does not commit mistakes. But the difference between a wise man and an unwise man does not repeat mi takes. I may commit new mistakes. I am conscious of mistakes. You take in that spirit. These are leading to a dangerous situation.

I may say something about how things are being stayed and how administration is interfered with. ముఖ్యమంత్రిగారు—మేము

గవర్నమెంట్‌లో ఉన్నప్పుడు చాలా దురదృష్టకరంగా ఎలక్ట్రిసిటీ విషయంలో, చరిత్రగ విషయాలలో తెలంగాణా పెనుబండి ఉన్నందువల్ల తెలంగాణాకు కష్టాలు ఇవ్వటం జరిగింది. ఎలక్ట్రిసిటీ ప్రోగ్రామాలకు ఇవ్వాలి అని జిల్లా పరిషత్‌లను లిస్టులు ఇవ్వమని అడిగితే, వారు ఫలానా గ్రామాలకు ఇవ్వాలని వాని-అవి రీజినల్ కమిటీ దగ్గరకు వస్తే, వారు ముఖ్యమంత్రి గవర్నమెంట్‌కు పంపిస్తే-by calling the Electricity Board Secretary" remove those villages and put A, B, C, villages." అని ఫోన్ చేస్తే ఎట్లా? మనము మంత్రి అయినా, చక్రపాణి పనికి అలవాటు అయితే ఎట్లా? This is not our work. I am making a serious allegation let it be enquired into. In one zilla parishad, there was a move for censure. ఒక ఎం. ఎల్. ఏను పాడు చేస్తే. అతడు మన వెంట ఉంటే లాభం లేదు. I said: 'No' This is development. Let us make a constructive approach. You strengthen the M. L. A. and develop him and keep him with you. He is a strength to you. But if this Government gives a benefit to a particular man to the extent of 'X' the succeeding politician comes and it will be 'X+1". When all of us have become victims of this procedure, than there is no democracy. ఎడ్మినిస్ట్రేషన్‌లో దయచేసి ఇంటర్ ఫియర్ కాకుండా ఉండండి.

This administration and society have to survive inspite of us. Otherwise this administration is going to collapse. మీరు ఇంత ఇంటర్ ఫియర్ అయితే ఎట్లా? నీవు ఎక్సైజ్ బకాయిలు అతడు నావాడని ఆపితే ఎట్లా? Can you rely upon your Secretary, can you rely upon the head of the department. ఒక వేళ వారు పొరపాటు చేస్తే వారి గొంతు కోయగలము సెక్రటరీ ధర్మం ఏమిటంటే—మంత్రి పొరపాటు ఆర్డర్ వేసినా వేయవచ్చును. ఎందుకంటే మనకు అనుభవం లేకపోవచ్చును. మనపైన పుల్స్ ఉన్నవి. It is the duty of the Secretary to point out to the Minister: "This order is wrong." Supposing that Minister says: "No, I won't abide your advice". It is the duty of the Secretary to take it to the Chief Minister. If the Chief Minister and the Secretary should differ, it is in the best interest of the Government to take it to the Cabinet. ఈ రకంగా మనకు ఓర్పు కావాలి. అంతేగాని, వాడు నీ వాడా, నా వాడా అనే ఆలోచన మంచిది కాదు. అటు కూర్చుంటే నేను బ్రహ్మానందరెడ్డి మనిషిని; ఇటు కూర్చుంటే నేను బ్రహ్మానందరెడ్డి విరోధిని. నేను రేపు మళ్లీ అటు కూర్చుంటానేమో, లేక ఆయన యిక్కడకు వస్తాడేమో. మీకు డబ్బు ఖర్చు పెట్టటం కూడా చేతకాదు. మనకు గవర్నమెంట్ ఆఫ్ ఇండియావారు సెంట్రల్లీ స్పాన్సర్డు స్కీమ్సు డెవలప్‌మెంట్‌లో పబ్లిక్ హెల్తు డిపార్టుమెంట్‌కు 69-70 సంవత్సరంలో 8 కోట్ల 77 లక్షలు మనం బడ్జెట్‌లో ప్రొవైడ్ చేశాము. పబ్లిక్ హెల్తు డిపార్టుమెంట్‌లో డెవలప్ మెంట్‌లో ఖర్చు పెట్టినది రివైజ్డు ఎస్టిమేట్స్ 5.11 కోట్లు. ఒక పబ్లిక్ హెల్తులోనే డెవలప్ మెంట్‌లో 3 కోట్ల 66 లక్షలు సర్‌ప్లస్ కాబోతున్నది. ఎందుకంటె డిపార్టుమెంట్ వారు తాము ఖర్చు పెట్టలేమని అన్నారు. అట్లా ఇచ్చిన డబ్బు కూడ

పెద్దభాగం దేనికోసం ఇచ్చారు? For strengthening of basic health facilities at primary health centres, a provision has been made for Rs. 1.15 crores. ఇందులో ఒక కోటి 15 లక్షలు ప్రయిమరీ హెల్త్ సెంటర్స్‌లో మెడికల్ ఫెసిలిటీస్ డెవలప్ చేయటానికి ఇస్తే వీరు 7 లక్షలు ఖర్చు పెట్టారు. ఇది పోతే—రెండవవైపు పోలీసు ఖర్చు పెరిగిపోతున్నది; 68 కన్నా ఇప్పటికి పోలీసుకు 9 కోట్లు ఎక్కువ అయినది. మన రాష్ట్రం ఏర్పడినపుడు పోలీసుఖర్చు 4 కోట్ల 60 లక్షలు. ఇపుడు బడ్జెట్ ప్రపోజల్స్‌లో ఇందుకొరకు ఉన్నది 13 కోట్ల 51 లక్షలు. ఈ విధంగా వాన్ డెవలప్‌మెంటల్ ఎక్స్‌పెండిచర్ పెరిగిపోతున్నది. ఇది పోలీసు స్టేటా? నీవు వెల్‌ఫేర్ డిపార్టుమెంట్స్‌లో ఖర్చు పెట్టలేవు. నీవు గవర్నమెంట్ ఆఫ్ ఇండియానుండి డబ్బు కావాలి అంటే — అసలు నీ దగ్గర ఖర్చుపెట్టే ఇమాజినేషన్ ఉన్నదా? డ్రయిప్ ఉన్నదా? Has your administration that power and drive? Have you made the administration responsible that if they don't spend they would be hanged? 'Hanged' means not physieal. Where is your hand? On the police or the administration? నాకు తెలుసు. ముఖ్యమంత్రిగారికి టైమ్ లేదు. It is a record. He sees every day on an average about 200 people. Can he have time? Why should you make people come to you and look to you? Where is your big army of 28 Ministers? What are they doing? Where is your big army of administration? Why not the Secretaries to Government and the Heads of departments give them interview. These are psychophants; these are political pairavikars, boot leggers all waiting at your doors. These are not the people So, there must be a respectable distance even between a wife and husband also. మీ దగ్గరకు ఎందుకు రావాలి? మీ దగ్గరకు వచ్చే వారందరూ కూడ—

శ్రీ కుడిపూడి ప్రభాకరరావు (అమలాపురం) :—వారు ముఖ్యమంత్రిగారి ఇంటికి వెళ్లే వారందరూ కూడ బూట్ లెగ్గర్స్ అని అంటున్నారు. వారు కూడ ఒకానొకప్పుడు ముఖ్యమంత్రిగారి ఇంటి చుట్టూ తిరిగినటువంటివారే. వారు కూడ బూట్ లెగ్గర్స్‌లోకి వస్తారా?

Sri V. B. Raju :—I am sorry, Sir. I never said about that. I withdraw if I said. I never meant that. I withdraw it, if it meant that. My spirit is not that.

శ్రీ కె. ప్రభాకరరావు :— చీఫ్ మినిస్టర్ యింటికి వెళ్ళేవారంతా బూట్ లెగ్గర్స్ అని అంటున్నారు. ఒకానొకప్పుడు వారు కూడా కొన్నాళ్ళు చీఫ్ మినిస్టర్ యింటి చుట్టూ తిరిగినవారే. వారు కూడ బూట్ లెగ్గర్స్‌లోకి వస్తారు.

Sri V. B Raju :— What I wanted to make out was that the Chief Minister was overpowered. The Chief Minister has no time. I never meant anything beyond that. I am very sorry if it is understood in some other way by the members. ఆ ప్రవాహంలో వచ్చి వుంటుంది. అడ్మినిస్ట్రేషన్ మార్పులలో నేను ఒకటి చెపుతున్నాను. ఆర్థిక మంత్రిగారితో కూడ, ఒక సాంప్రదాయం ఏర్పడ్డది మనకు.

ఒక గౌరవ సభ్యుడు :—వి. బి. రాజుగారు ఎలక్ట్రిఫికేషన్ కొరకు చెప్పారు కాబినెట్ యొక్క మంత్రిగాని, ప్రభుత్వం గాని జిల్లా పరిషత్ గురించి ప్రకారంగా అలాట్ మెంట్ చేయాలని నిర్ణయం తరువాత, ఎన్ని జిల్లా పరిషత్‌లు, తమకు సంబంధించిన సమితి అధ్యక్షులు, ఎమ్. ఎల్. ఏ స్ ను గాని కన్సల్ట్ చేసి వాళ్లు లిస్టు పంపారు. చయచేసి చెపుతారా !

(శ్రీ వి. బి. రాజు :—సమయం లేదు. రీజనల్ కమిటీలో మాట్లాడుదాము. ఇప్పుడు ఎన్ని రాజకీయాలు ఉదయించాడి, పైట వాతావరణం ఏమైనా ఉండనీయండి. మనమీద ఒక ధర్మం యున్నది. ఈ దేశంలో వచ్చే అలజడులు అన్ని అసంతృప్తి వల్ల వస్తున్నాయి. రాజకీయ అసంతృప్తి అనండి, ఆర్థిక అసంతృప్తి అనండి. ఇక్కడ డిస్‌పారిటీస్ ఉన్నాయని ఒప్పుకున్నాము. కోస్టల్ ఏరియా రాయలసీమకు డిస్‌పారిటీ యున్నది. ఆ రెండు ఏరియాస్ తెలంగాణ మధ్య డిస్‌పారిటీ యున్నదని ఒప్పుకున్నాము. ఆ డిస్‌పారిటీస్ తీసివేయడం కోసం ఏదైనా టైమ్ లిమిట్ పెడదాము. 5 సంవత్సరాలు, 10 సంవత్సరాలు ఆ డిస్‌పారిటీస్ తీసివేయడానికి టైమ్ పెడదాము. 31 మార్చి 1969 నాటికి ఒక్క రూరల్ ఎలక్ట్రిఫికేషన్ తీసుకుందాము. అక్కడ 28.1 పర్సంట్ విలేజెస్ అయితే యిక్కడ 17.4 పర్సంట్ అయింది. Development is two ways : One is vertical development and the other is horizontal development. వర్టికల్ డెవలప్‌మెంట్ ఏమిటి ? నా పరిస్థితి క్రిందటి సంవత్సరం కన్న ఎంత బాగుందో నేను ఆలోచించుకుంటాను. నేను వృద్ధి పొందానా, లేదా ? అని. హారిజంటల్ డెవలప్‌మెంట్ ఏమిటంటే నా ప్రక్క యింటివాడికన్న నేను ఎంత బాగుపడ్డాను. వారికన్న తక్కువ ఉన్నాను గదా? ఎంత దూరం వాడికి నాకు మధ్య తారతమ్యం తగ్గింది అని. తెలంగాణాలో 15 సంవత్సరాల ఉన్న పరిస్థితి కన్న చాల మెరుగు పరిస్థితి వచ్చినది. అందులో ఏమి అభ్యంతరం లేదు. నిజాం పరిపాలన క్రింద ఉన్న పరిస్థితి కంటె మెరుగు వచ్చింది. కాని తక్కిన ప్రాంతాలతో పోల్చుకొన్నప్పుడు ఎడం ఎక్కువ అవుతున్నది. మన దేశం కూడ యిట్లాగే యున్నది. బ్రిటిష్‌వారిక్రింద ఉన్నప్పుడు కన్న యిప్పుడు బాగు పడ్డాము. కాని యితర దేశాలతో పోల్చుకున్నప్పుడు, అమెరికాతో పోల్చుకున్నప్పుడు వారు యింకా ఎక్కువ దూరం పోయినారు. ఈ గాప్ పెరుగుతున్నది. ఇరిగేషన్ సంగతి, వాటర్ సంగతి చూడండి. ఆంధ్ర ఏరియా 48.9 ఉంది. రాయలసీమ 20.2 ఉంది. తెలంగాణాలో కొద్దిగా మెరుగుగా ఉన్నది. 21.3 ఉన్నది. ఈ గాప్ పూడాలి. మెరక తగ్గితే పల్లం పూడుతుంది. అడ్వాన్స్‌డ్‌గా కొన్ని రంగాలలో ఒక ఏరియా ముందుకు పోయినప్పుడు దానిని కొద్దిగా అరికట్టి యిక్కడ కాస్త ఎక్కువ శ్రద్ధ చేయాలి. దానికోసం ప్రయత్నం ఏమిటి ? మా యొక్క సహకారం ఏమి కోరుతారు ? ఎడ్యుకేషన్ యింత అభివృద్ధి అయింది. స్కూల్ గోయింగ్ చిల్డ్రన్స్ అయితే ఒక్కటే చూడమని చెపుతున్నాను. ఎడ్యుకేషన్‌లో చాల వెనకపడ్డ ఏరియా. ఆంధ్ర ఏరియాలో enrolment of primary school children between 6 and 11 years of age-89.5 ఆకాంక్ష ఉన్నది, పంపిస్తున్నాను, పంపించగలుగుతున్నారు. తెలిం

గాణలో 54.5 ఉన్నది. ఇది ఎంత తక్కువ యున్నది. కు ఎగర్స్ 66-67 వి. All India average of enrolment of school-going children between 6 and 11 years of age is 78 %. తెలంగాణలో 54.5 ఉన్నది. ఎడ్యుకేషన్ మంత్రిగారు ఈ గాప్‌ను ఎట్లా పూర్తి చేయగలుగుతారు? అందుకనే ప్లానింగ్ కమిటీ పెట్టారు. డెవలప్‌మెంటు కమిటీ పెట్టారు. మినిస్టీరియల్ కమిటీ పెట్టారు. ప్లానింగ్ కమిషన్ మెంబర్ కూడ వస్తున్నారు. అసెంబ్లీ ముందర చెప్పండి. ఈ తారతమ్యం పోవడానికి యిన్ని సంవత్సరాలు పడుతుంది. 10 సంవత్సరాలా, 12 సంవత్సరాలా? రాజకీయాలు ప్రక్కన పెట్టి మాట్లాడుతున్నాను. ఆంధ్ర ప్రదేశ్ సమగ్రంగా ఉండనుకుంటూ. వీళ్లందరు కలిసిమెలిసి ఉంటారని అనుకుంటూనే మాట్లాడండి. మీకేమి భయం ఉన్నది. రేపు దిగిపోతుందేమో, ఎల్లుండి దిగిపోతుందేమో, యిది యింకా నిలుస్తుందా? రాజు, రామచంద్రారెడ్డి కూడ ఒపీనియన్ పోల్ ఉంటే ఉంటుందా? వీళ్ళు సెపరేటిస్టు అయిపోయినారా....

(శ్రీ వావిలాల గోపాలకృష్ణయ్య :— అయిపోయినారా అని మీరే క్వశ్చన్ చేశారు, దానికి మీరే జవాబు చెప్పండి.

(శ్రీ వి. బి. రాజు :—ఆ విషయం అంతా గవర్నర్ అడ్రస్ మీదనే చెప్పాను. అవి ఏవో ఉన్నాయి. (Interruption) వాటి సంగతి ఉండనీయండి. ఈ రీజినల్ గాప్స్ పోవాలి. ముఖ్యమంత్రిగారిని నేను సవినయంగా ప్రార్థిస్తున్నాను. Make an actually inspiring. If you want to call it a law and order problem, the respect I have got for Sri Brahmanada Reddy's intellegience and assimilation of things. వారు లా అండ్ ఆర్డర్ ప్రాబ్లమ్ అంటే నేను ఎట్లా అనుకొనేది చెప్పండి.

(శ్రీ జి. లచ్చన్న :—డిస్‌పారిటీ అనేది జోనల్ బేస్ మీదనే ఉండాలని రాజుగారి ఉద్దేశ్యమా? డిస్ట్రిక్ట్‌వైజ్ వస్తే న్యాయం జరుగుతుందని ఉద్దేశ్యమా?

(శ్రీ వి. బి. రాజు :—నా అభిప్రాయంలో బౌన్ లేదు. నా దృష్టిలో ఏమీ లేదు. ఎక్కడ మానవులుంటే వాళ్ళు. I have no rigid barriers in my view. It is only a term which we are using for convenience. మన కన్‌వీనియన్స్ కోసం రాయలసీమ, తెలంగాణ అని ఉపయోగిస్తున్నాము. వారు నాకన్నా ఇంకా ఎక్కువ ముందుకు పోవలసి యుండె, It is not only regional disparity.

(శ్రీ జి. లచ్చన్న :—డిస్ట్రిక్ట్ వైజ్ డిస్‌పారిటీస్‌ను కాల్‌క్యులేట్ చేయడం వల్ల ఎక్కువ న్యాయం ప్రజలకు కలుగుతుందని అంగీకరిస్తారా?

(శ్రీ వి. బి. రాజు :—తప్పకుండా. Districtwise disparity యే కాదు, విలేజ్‌వైజ్ డిస్‌పారిటి కాదు. అక్కడితో ఆగదు. చివరకు స్వతంత్ర పార్టీ గాని, యు. డి. ఎఫ్. గాని, టి. ఎఫ్. గాని ఎవరైనా గాని క్లాస్ డిస్‌పారిటీ పోనిది మన సమాజం ఉండదు. రీజినల్ డిస్‌పారిటీ అనేది—It is a a very small matter. బ్రహ్మానందరెడ్డిగారు చాల చులకనగా, మామూలుగా

చేయగలిగే విషయం. Ultimately we are going to face a big problem on class disparities. అదిమనముందరయున్నది. అది ఎట్లా పరిష్కరించగలుగుతారో చెప్పలేము. శ్రీకాకుళంజిల్లాలో వెనకబడ్డ ప్రాంతాన్ని అభివృద్ధి చేసే విషయంలో శ్రద్ధ ఉండవలసిన అవసరం ఉన్నది. శ్రీకాకుళంలో కాకేసు కనుక మెడక్‌లో కాలేదు. శ్రీకాకుళం అయినతరువాత మెడక్‌లో అవుతుంది అంటే ఎట్లా? ప్రత్యక్షంగా కళ్లముందర ఒక సమస్య ఉన్నప్పుడు దానిని అధిగమించి తరువాత దీనిని తీసుకోవాలి. సిద్ధాంతరీత్యా తప్పకుండా ఒప్పుకున్నాము.

శ్రీ కె. విజయభాస్కరరెడ్డి:—గత నాలుగైదు రోజుల చర్చలలో చాల మంది గౌరవ సభ్యులు పాల్గొన్నారు. మంచి మంచి సలహాలు యిచ్చారు. ఆఖరున రాజుగారు మాట్లాడుతారు, చాల మంచి సలహాలు వస్తాయని నేను ఆశించాను. ఇందులో మామూలుగా విన్నదానికంటె క్రొత్తగా నాకేమీ వినబడ లేదు. బడ్జెట్ ప్రతిపాదనలు ఏ విధంగా ఉన్నాయో చూసి వాటిపై సలహాలు వస్తాయి అనుకొంటే అటువంటిది ఏమీ రాలేదు బొంబాయి కాంగ్రెసుకు ఆయన వెళ్లారు, నేను వెళ్లాను. భావాలలో ఎవరికి ఏమీ లేదు. ఈ నాడు దేశంలో ఉండే పరిస్థితులు అందరికి తెలిసినవే. ఆ పరిస్థితులను అధిగమించి ఎవరు చెప్పినా, ప్రైవేట్ పాంట్ వారికి ఏ విధంగా ప్రజాస్వామ్యయుత రాజ్యాన్ని సృష్టించాలని మేము కూడా కృషి చేస్తున్న విషయాన్ని, అందుకు అనుకొన్న విధంగానే ఈబడ్జెట్‌లో ఉండే ప్రతిపాదనలు వారుగమనించిఉంటే బాగాఉండేది. సోషలిజమని, యింకొక యిజమని మాటలు చెప్పిందుపలన, బడ్జెట్‌లో అటు వంటి ప్రతిపాదనలు లేవని ఎవరయినా అనుకుంటే అది పొరబాటు. సామ్యవాదమని, లేదా యింకా కొన్ని మాటలు చెప్పినందువలన ఎవరయినా తృప్తి పడదలచుకుంటే ఎవరయినాసరే పెద్దగా చెప్పవచ్చు. ఆచరణలో చేసి చూపించాలని మా ఉద్దేశం. ఈ బడ్జెట్‌లో ఎన్ని విషయాలు యిమడ్చడం జరిగిందో మరొకసారి చూడండి. మన ఆర్థిక పరిస్థితిని, యథార్థ విషయాలను దృష్టిలో పెట్టుకుని గౌరవసభ్యులు చేసే సూచనలను, సలహాలను దృష్టిలోకి తీసుకుని, అవసరమైన మార్పులు తేవాలని నేను ఆశించాను. ఇవాళ మనం దేశంలోని యితర ప్రాంతాలకంటె అనేక విషయాలలో ముందుకుపోయే విధంగా ప్రయత్నించాలనే అశకూడా వున్నది. అందుకు కావలసిన వనరులు కల్పించాలని, మన తరువాత తరానికి అవసరమైన అవకాశాలను కల్పించగలమనే ఆశ నాకు వున్నది. పెద్ద ఎత్తున వ్యవసాయానికి సంబంధించి, విద్యకు సంబంధించి, వెనుక బడివున్న ప్రాంతాలలోను, నదులువున్న ప్రాంతాలలో విద్యుచ్ఛక్తి ఎక్కువగా సరఫరా చేయించాలని మేము కూడా అనుకుంటున్నాం. వీటన్నింటినీ దృష్టిలో వుంచుకుని, మన ఆర్థిక వనరులను కూడా దృష్టిలో వుంచుకోకుండా మాట్లాడడం వలన లాభంలేదు. మనం సమకూర్చుకోవలసిన వనరులనుగురించి కూడా ఆలోచించుకోవాలి. కేంద్ర ప్రభుత్వంనుంచి వచ్చే వనరులను సేకరించుకోవాలి. లేదా, యీనాడు నేషనలైజ్ అయిన బ్యాంకులనుంచి వచ్చే ఆదాయాన్ని — ఏ విధంగా మనకు వుండే ఆర్థిక వనరుల వాస్తవాన్ని దృష్టిలో వుంచుకుని, పెద్ద

మార్పులు తేవాలి? అనే వుద్దేశంతోనే యీ బడ్జెట్‌లో ప్రతిపాదనలు జరిగాయి. ఈనాడు వెనుకబడిన ప్రాంతాలకు ప్రత్యేకంగా 15 కోట్ల రూపాయిలు ఖర్చుపెట్టాలని మేము చెప్పడం తప్పంటారా? లేదా కొండజాతివారికి వచ్చే నాలుగు సంవత్సరాలలో పదికోట్ల రూపాయిలు ఖర్చుపెట్టాలనీ, ఇప్పుడు రెండు కోట్లు యిస్తున్నామనీ అనడం తప్పు అంటారా? అది సామ్యవాదం కాదా? హరిజనులకు యింపకుముందు యిచ్చే 40 కోట్లను 45 కోట్లు యీ సంవత్సరం చేయడం ఏ గణకు తీసుకువెళ్ళడం? స్లమ్ క్లియరెన్స్ కొరకు మొట్టమొదటగా, యీ సంవత్సరం మునిసిపాలిటీస్‌కు 27 లక్షలు బడ్జెట్‌లో ప్రొవిజన్ లేదా?

అలాగే పోయిన సంవత్సరానికి, యీ సంవత్సరానికి డ్రింకింగ్ వాటర్‌కు సంబంధించి ఎంత ఎక్కువ కేటాయించామో ఒక్కసారి చూడండి. అలాగే లాండ్ రిఫార్మ్స్ అమలుజరపడంలేదనే వాదన వింటున్నాం. అభూముల కొరకు 50 లక్షల ప్రొవిజన్ వున్నది. బంజరుభూములను పంపకం చేస్తున్న విషయం వాస్తవంకాదా? 27 లక్షల ఎకరాలభూమి వారికి మనం పంచి పెట్టలేదా? ఇదేకాదు, యివన్నీ మన ఆర్థిక గణకులను దృష్టిలో పెట్టుకుని మనం చేస్తున్నంటూ వెడుతున్నాం. నిన్న కేంద్ర ప్రభుత్వ బడ్జెట్ ప్రవేశపెట్టారు. మనకు యింకా అనుకూలంగా కొంత వస్తుందనుకుంటున్నాం. సభ్యులను యథార్థ పరిస్థితులను దృష్టిలో పెట్టుకుని, సరియైన దృష్టితో ఆలోచించి, అర్థం చేసుకోవలసినదిగా వినయపూర్వకంగా కోరుతున్నాను, నాలుగవ ప్రణాళిక తుది స్వరూపాన్నిగురించి కూడా బడ్జెట్ స్పీచ్‌లో నేను చెప్పాను. 49 కోట్లు యిస్తున్నామని కేంద్రప్రభుత్వం చెబితే—మన రాష్ట్రంలో పరిస్థితులు మెరుగు కావడానికి, వెనుకబడిన ప్రాంతాలు అభివృద్ధి కావడానికి, ఈ సమస్యలనన్నింటినీ ఎదుర్కొనడానికి 830 కోట్ల ప్రణాళిక కావాలని, వారు చెప్పినదానికి రాష్ట్ర ప్రభుత్వం ఈనాటికీ ఒప్పుకోలేదు. వారు గత సంవత్సరం 43 కోట్లు ఇచ్చినా, మనం అనుకున్న ప్రకారంగా 83 కోట్ల ప్రణాళిక మనం అమలుజరుపుకున్నాం. ఈ సంవత్సరంకూడా అదేవిధంగా అమలుజరుపుకుంటాము, కేంద్రప్రభుత్వం కూడా తప్పకుండా సహకరిస్తుందని ఆశిస్తున్నాము. వారు యిప్పటికి సహాయం బాగానేచేశారు. పెద్ద ఎత్తున వెనుకబడిన ప్రాంతాలను అభివృద్ధి చేయాలని అనుకున్నప్పుడు దాని ప్రభావం మన ఆర్థిక పరిస్థితిమీద ఏ విధంగా వుంటుందో గౌరవనీయులైన సభ్యులందరికీ తెలుసు. వీటన్నింటినీ దృష్టిలో పెట్టుకుని, మన ఆర్థిక పరిస్థితిని మెరుగుపరుచుకుని, అవసరమైన సవరింపులు చేసుకుంటూ ముందుకు పోవాలని అనుకుంటున్నాం. ఈ సంవత్సరం మనం 83 కోట్ల ప్రణాళిక పెట్టుకున్నాం. గత సంవత్సరంవలెనే కేంద్ర ప్రభుత్వంయొక్క సహకారం, సహాయం యీ సంవత్సరం కూడా వుంటాయని ఆశిస్తున్నాము. ఫిఫ్త్ ఫినాన్స్ కమిషన్ వస్తుందని, దానివలన యీ యిబ్బందులు, యీ గ్యాప్ తొలగడానికి అవకాశముంటుందని ఆశిస్తున్నాము. 339 కోట్లు డివాల్యూషన్ ఆఫ్ టాక్సెస్ వలన, మొత్తం (గ్రాంట్స్ అండర్ ఆర్టికల్ 275 (1) కలుపుకుని) వచ్చాయి.

ఇంకా ఎక్స్‌పెండిచర్ డిసైడ్ చెయ్యలేదు. దానివలన పదికోట్లు వస్తుందనుకుంటున్నాము. రాజుగారు చెప్పారు—అప్పటి పరిస్థితినిబట్టి అట్లా తెచ్చాము. మన ఆర్థిక పరిస్థితులను దృష్టిలో వుంచుకుని కేంద్ర ప్రభుత్వానికి గట్టిగా చెప్పడంకూడా జరిగినది. వాటిన్నింటినీ షెడ్యూల్ చేసుకపోతే మన ఆర్థిక స్థితి ఖరీంచలేదు, కేంద్ర ప్రభుత్వానికి తప్పకుండా రీషెడ్యూల్ చేయమని చెప్పాము. అదికూడా త్వరలోనే పర్చాటు అవుతుందని మనవిజేస్తున్నాను. ఆ విధంగా రీషెడ్యూల్ చేస్తే యీనాడు ఎక్సయిజ్ డ్యూటీనుంచి వచ్చే మన వాటా డిసైడ్ చేస్తే, యితరత్రా అదనంగా కొంతవస్తే యీ గాప్ కొంత తగ్గుతుందని అనుకుంటున్నాము. వీటిని తగ్గించడానికి వీలులేదని కేంద్ర ప్రభుత్వానికి చెబుతున్నాము. నా బడ్జెట్ స్పీచ్‌లో నేను ఇంకొక విషయంకూడా చెప్పాను. రాష్ట్రప్రభుత్వం కేంద్ర ప్రభుత్వానికి పదేపదే ఒక విషయాన్ని చెబుతున్నది. దేశంలోవుండే ఆదాయాన్ని చూడండి; అభివృద్ధి అయిన ప్రాంతాల ఆదాయాన్ని చూడండి; వెనుకబడిన ప్రాంతాల పరిస్థితిని చూడండి; వాటినికూడా ఆ స్థాయికి తేవడానికి ప్రయత్నించకపోయినట్లయితే ప్లేస్లేదు అని చెబుతున్నాము. మనం తప్పకుండా అందుకు ప్రయత్నించవలసిన అవసరమున్నదని పదేపదే చెబుతున్నాము. మద్రాసు ప్రభుత్వం కేంద్ర ప్రభుత్వం ఏమిచెప్పినా మేము యీ విధంగానే పోతాం అని చెప్పినట్లుగా ఒక మిత్రులు చెప్పారు. మద్రాసు ప్రభుత్వంవారు యీనాడు చెప్పారు; మన రాష్ట్ర ప్రభుత్వం యీ విషయమై ఎప్పటినుండో కేంద్ర ప్రభుత్వానికి చెబుతున్నారని, వెనుకబడిన ప్రాంతాల అభివృద్ధికి ఆచరణలో కృషి చేసుకుంటూ వెడుతున్నారని నేను గౌరవసభ్యులకు గుర్తుచేస్తున్నాను.

అధ్యక్షా, మన వ్యవసాయ రంగములో యీ సంవత్సరం కొన్ని ఇబ్బందులవలన, కొంత ప్రొడక్షన్ దెబ్బతిన్నదని నేను యథార్థాన్ని చెప్పాను. మూడుసార్లు సైక్లోన్ రావడంవలన—ఎప్పుడూ చరిత్రలో కనీవినీ ఎరుగని విధంగా సైక్లోన్స్ రావడంవలన, విపరీతమైన నష్టం వచ్చింది. ఎంతో బాధలకు గురియైనారు, కొన్ని వేల కోట్ల నష్టం జరిగింది. ఇళ్ళు పడిపోయినవి; అరటి, కొబ్బరి మొదలైన తోటలన్నీ పాడైపోయినవి. వీటన్నింటినీ రాష్ట్రప్రభుత్వం కేంద్రప్రభుత్వానికిచెప్పి, సకాలంలో సహాయం అందించినది. దాదాపు 88 కోట్ల రూపాయిలు యీ సంవత్సరం సైక్లోన్ రిలీఫ్ క్రింద యివ్వడం జరిగింది. దానినంతా ఆయా ప్రాంతాలలో ఖర్చుపెట్టడం జరిగింది. కేంద్రప్రభుత్వం మన రాష్ట్రం విషయంలో తక్కిన రాష్ట్రాలకువలెగాకుండా, చిన్నచూపు చూసినా రనడం సరికాదు. తప్పకుండా సహాయం చేశారు. వారికి మా కృతజ్ఞత.

శ్రీ జి. లచ్చన్న :—కంపారిటివ్ స్టేట్‌మెంట్ యివ్వండి.

శ్రీ కె. విజయభాస్కర రెడ్డి :—అదికూడా ఇస్తాను. ఏమైనా, యీనాడు మన ఆర్థిక వనరులను దృష్టిలో వుంచుకుని, కేంద్రప్రభుత్వానికి నచ్చచెప్పి, ప్రత్యేక సహాయం చేయవలసినదిగా కోరడం జరిగింది మన ఆర్థిక వనరులను కూడా అభివృద్ధి చేసుకొనడానికి ప్రయత్నించవలసి వున్నది. ఈ విషయాలను క్లియర్‌గా బడ్జెట్ స్పీచ్‌లో చెప్పడం జరిగింది. ఏదో తొందరపడి చేయాలని

కాదు. అందరి అభిప్రాయాలకు అనుగుణంగాను, అన్ని విషయాలను దృష్టిలో వుంచుకుని, దూరదృష్టితో చేయాలని మన అవసరాలను దృష్టిలో పుంచుకుని చూసినట్లయితే కొత్త పన్నులు వేయక తప్పదని కూడా చెప్పాను. అభివృద్ధి కార్యక్రమాలను మనం సాధించుకొనవలయునని అనుకున్నప్పుడు పన్నులకూడా కొంత వేయవలసిన అవసరం ఏర్పడుతుంది. పన్నులు వేయడానికి భయపడడం లేదు; కాని ఎందుకు వేస్తున్నాము; ఎందుకు వెయ్యాలి; మనం చేయదలచుకున్న పనులు ఏమిటి? మన అవసరాలు ఏమిటి? అందులోనూ మన తక్షణ అవసరాలేమిటి? ఈ విషయాలన్నీ కూడా మనం పుణ్ణంగా దృష్టిలో వుంచుకొనవలసిన అవసరమున్నదని నేను ప్రత్యేకంగా గౌరవసభ్యులకు వినయపూర్వకంగా మనవి చేస్తున్నాను. రాయలసీమ డెవలపుమెంటుబోర్డు వేయడం, వారుప్రత్యేకంగా రాయలసీమ అభివృద్ధినిగురించి ఆలోచించడం జరుగుతున్నది. రాయలసీమలో డెవలప్‌మెంట్‌బోర్డు పెట్టారు కాబట్టి ఇతరప్రాంతాలలోకూడా పెట్టాలనే వాదన ఒకటివింటున్నాము. గౌరవసభ్యులకు తెలియనిదిగాదు, రాయలసీమ ప్రత్యేకత గురించి యిక్కడ పదే పదే వచ్చింది. ఎప్పుడైనా కరువువచ్చే ప్రాంతాలకూ రాయలసీమకూ చాలా వ్యత్యాసం ఉన్నది. రాయలసీమ కరువులకు ఒక చరిత్రఉన్నది. నాలుగైదు సంవత్సరాలకు ఒకసారిమాత్రం పంటవచ్చే పరిస్థితులలో అక్కడ ఏదైనా ప్రత్యేకంగా అభివృద్ధి చేయాలనుకున్నప్పుడు అక్కడి సభ్యులను సమాలోచనచేసి చేయాలి. నామకార్థంగా బోర్డుయిచ్చారు, స్టాట్యూటరీ పవర్స్‌యివ్వలేదు, నిధులుయివ్వలేదనే వాదనకూడా వస్తోంది. స్టాట్యూటరీబోర్డు అయినా, కాకపోయినా రాయలసీమ డెవలప్‌మెంటు బోర్డువారుకూర్చుని, సబ్‌కమిటీలుగాకూడ ఫారమయి, ప్రతిజిల్లాకూవెళ్ళి సంప్రదింపులుచేసి ఒక సమగ్రమైన రిపోర్టు తయారుచేస్తున్నారు. నాలుగవ పంచవర్షప్రణాళికలో 150 కోట్లు కావాలంటున్నారు. రాయలసీమలోని బాధలన్నీ పోవాలంటే దాదాపు ఐదారువందల కోట్ల రూపాయలు కావాలని యిక్కడ అందరికీతెలుసు. కాని వుండే ఆర్థిక వనరులను దృష్టిలోపెట్టుకొని చేయవలసివుంటుంది. రాష్ట్ర ఆర్థికవనరులేకాకుండా, నేషనలైజుడు బ్యాంకుల నుంచి యితరసంస్థలనుంచి వనరులకోసం చూస్తున్నారు. ఆవిధంగా ముందుకు పోవలసివుంటుంది.

(శ్రీ) పి. సుబ్బయ్య: —రాయలసీమ డెవలప్‌మెంటుబోర్డు రిపోర్టురావడమే కానీ ఆర్డినరీ అలాట్‌మెంటు కాక, ఎడిషనల్‌గా ఎడ్‌హాక్ బేసిక్‌మీదకాని, వాంచూకమిటీ రిపోర్టుప్రకారం 10-15 పర్సంటు యిచ్చేపద్ధతిగానీ లేకపోతే ప్రత్యేకమైన దృష్టితో ఎలాట్‌మెంట్ లేదుకదా, రిపోర్టుచూచి సంతోషపడమంటారా?

(శ్రీ) కె. విజయభాస్కరరెడ్డి: —అధికారు, మాఉద్దేశం. వారుకూడా యథార్థాన్ని దృష్టిలోపెట్టుకొని చెప్పాలని అనుకుంటున్నాను. ఈనాడువున్న వనరులు దృష్టిలోలేకుండా కావాలన్న ఆర్థికవనరులన్నీ కలిగించగలుగుతామా?

కాని, యితర సంవత్సరాలకూ ఈనాటి బడ్జట్‌కూ ప్రత్యేకత ఉన్నదా లేదా? మన ఆర్థికవ్యవస్థ వ్యవసాయంపై అధారపడివున్నమాట వాస్తవం. రాష్ట్రాన్ని త్వరగా యిండస్ట్రీయలైజ్ చేస్తే బాగుంటుందనే అభిప్రాయం ప్రభుత్వానికికూడా ఉన్నది. యిండస్ట్రీయలిస్టులను ఎట్రాక్ట్ చేయడానికి ఎన్నో రాయితీలు యిచ్చాము. అక్కడక్కడ వస్తున్నారు. కాని, అనుకొన్నంతగా ముందుకు పోవడంలేదు. కేంద్రప్రభుత్వంనుంచి మనకు రావలసిన సెంట్రలు సెక్టార్ యిండస్ట్రీలుకూడా మనకురావడంలేదని కేంద్రప్రభుత్వానికి చెప్పవలసివుంది. జింక్ స్మెల్టరు ప్లాంటు, కేబిల్ ఫ్యాక్టరీ రాయగుండంలో కోల్ బేస్డ్ ఫర్టిలైజరు ఫ్యాక్టరీ మనరాష్ట్రంలో పెట్టడానికి ఒప్పుకొన్నారు. ఇవియిచ్చినా, మనకు రావలసినవాటా మనకురాలేదు. ఈఅన్యాయం ఎప్పటికైనా కేంద్రప్రభుత్వం తొలగించాలని మనప్రభుత్వంయొక్క ఉద్దేశం. మనరాష్ట్రంలో మూడుప్రాంతాలలోకూడా యింకా షుగరుఫ్యాక్టరీలు పెట్టాలని కేంద్రప్రభుత్వానికి రిక్వెస్టు చేయడంజరిగింది. పెద్ద పెద్ద పరిశ్రమలు కేవలం ఒకటి రెండు చోట్లనే వుండడం మంచిదికాదు, యితరప్రాంతాలపకూడా విస్తరింపచేయాలనేవాదన కూడా వింటున్నాము. పెద్ద పెద్ద పరిశ్రమలు పెట్టాలంటే యిండస్ట్రీయల్ కాంప్లెక్సు లేనిది అక్కడకు పొమ్మనలేపోరు. అందువల్ల ఇండస్ట్రీస్ డిపార్టుమెంటువారు కొన్ని కొన్ని ప్రోగ్రామ్సు తయారుచేస్తున్నారు. ఇతర ప్రాంతాలలో ఇండస్ట్రీయల్ కాంప్లెక్సు డెవలప్ చేస్తేగాని, బేస్ డెవలపుచేస్తేగాని ఎట్రాక్టు చేయడానికిలేదు. దానికోసం ప్రత్యేకమైన పథకాలువేసి ప్రయత్నంచేస్తున్నారు. అగ్నిగుండాలలోవుండే కాపర్, రామాలకోట, వజ్రకరూర్—కడపలోఉండే యాజ్బెస్టాస్ యివన్నీ కేంద్రప్రభుత్వం పెద్దఎత్తున చేస్తామని చెప్పారు. ఆగ్రో ఇండస్ట్రీస్ కార్పొరేషనుగురించి కొంత క్రిటిసిజం వస్తోంది. ఏమైనా కొద్దికాలంలోనే ఎన్నిట్రాక్టర్సు ఎక్స్‌పోర్టు చేశారో, ఎన్ని రిగ్సు ఎక్స్‌పోర్టు చేశారో, ఏమి ఏమి పనిచేస్తున్నారనే విషయమైకూడా గౌరవసభ్యులకు యిచ్చాము. ఇబ్బందులున్నమాటవాస్తవం. రేట్సు పెరిగినందువల్ల రైతులకు భారమవుతుందనే వాదన వింటున్నాము. యాక్సువల్స్ దృష్టిలో పెట్టుకొని రేట్స్ ఫిక్సుచేయడం జరుగుతూనుంటుంది. ఇది ముందు ప్రభుత్వస్థాయిలో పున్నప్పుడు సబ్సిడీయిచ్చేవారు. మనదేశంలో తయారయ్యే రిగ్సుకాక, యితరదేశాలనుంచికూడా తెస్తున్నాము. ఈనాడు మంచినీటికి యిబ్బందిపడే ప్రాంతాలలో ఈరిగ్సువల్ల ఎంతోపని జరుగుతోంది. రిక్లమేషను కోసం బుల్‌డోజర్సు పనిచేస్తున్నాయి. సబుసాయిల్ వాటర్ కోసం ప్రతి జిల్లాలోకూడా జియొలాజికల్ సర్వే చేయించాలి. వెనుకబడ్డప్రాంతాలలో కొన్నిజిల్లాలలో అప్పుడే సర్వేకూడా సమాప్తమవుతోంది. అనంతపురంజిల్లా, చిత్తూరుజిల్లా, మహబూబునగర్ జిల్లా—సర్వే జరుగుతున్నది. ఇంకా పెద్దెత్తున చేయడానికి మాఉద్దేశంకూడా. దానికికూడా పథకాలు రూపొందించి చేస్తున్నాము. ఇరిగేషనువిషయంలో నాగార్జునసాగర్ ప్రాజెక్టు క్రింద ఈసంవత్సరం ఎడమకాలవక్రింద 78 మైళ్ళవరకూ, కుడికాలవక్రింద 56 మైళ్ళ వరకూ నీరువదలడం జరిగింది. గతసంవత్సరం పదికొట్లుకాక ఈసంవత్సరం

కూడా పదికోట్లు కేటాయించడం జరిగింది. పోచంపాడు ప్రాజెక్టుకు గతంలో ఒక కోటితో పాటు మరో కోట్లు ఖర్చు చేయడం జరిగింది. ఈసంవత్సరంకూడా 6 కోట్లు కేటాయించడం జరిగింది. కేంద్రప్రభుత్వంనుంచికూడా యింకావస్తుందని ఆశిస్తున్నాము. ఫైనాన్స్ కమీషను రిపోర్టుప్రకారం కేంద్రప్రభుత్వంనుండి రావలసినది వస్తే దానికి యివ్వాలనే మాఉద్దేశం. నాగార్జునసాగరు ఎడమకాలవక్రింద రెండున్నరలక్షల ఎకరాలకు నీరిస్తే కుడికాలవక్రింద ఐదున్నరలక్షల ఎకరాలకు నీరిచ్చారని కొందరుసభ్యులుచెప్పారు అది పక్షపాతంకాదు. ఎడమకాలవ క్రింద లోకలైజేషను విధానంవేరు, కుడకాలవ క్రింద లోకలైజేషను విధానం వేరు. ఎడమకాలవ క్రింద అంతా వెట్, కుడికాలవ క్రింద 1/3 వెట్, 2/3 డ్రై ఉన్నది. క్రిందటి సంవత్సరం ఎడమకాలవకు ఎక్కువ కేటాయించడం జరిగింది. తెలంగాణా ప్రాంతానికి రావలసిన నీరు ఏపరిస్థితులలోకూడా యీ ప్రభుత్వము తగ్గించదని నేను మనవిచేస్తున్నాను. పోచంపాడు ప్రాజెక్టుకు వరల్డు బ్యాంకు సహాయం గురించి యీవేళ ఉదయమే చెప్పారు. అది మనం అడిగింది కాదు, కేంద్రప్రభుత్వం నుంచి వచ్చి చూచారు. వారు ఆ ప్రాజెక్టుకు లోను యిస్తే సంతోషమే. లేకపోతే మనమే యీ బాధ్యత తీసుకొని నాలుగవ ప్రణాళికాకాలానికి చేయాలని చూస్తున్నాము. ప్రభుత్వము దీనికి కమిట్ అయివున్నది. వంశధార గురించి అచ్చన్నగారు పదే పదే చెబుతూ వుండడం జరిగింది. ఈ ప్రభుత్వం చేసిన ప్రయత్నం వారికి కూడా తెలియనిది కాదు. వారుకూడా— మీడియం యిరిగేషను మంత్రిగా వున్నప్పుడు కె. ఎల్. రావుగారితో చర్చించామన్నారు. అక్కడనుంచి క్లియరెన్సు వస్తే యిది మొదలుపెట్టాలని అనుకొంటున్నాము. బడ్జటులో ప్రొవిజను పెట్టితే తప్ప మార్గం ఏమీలేదంటున్నాడు. అది పొరపాటు. క్లియరెన్సు రాగానే వంశధారప్రాజెక్టు పని ప్రభుత్వం ప్రారంభం చేస్తుంది. కేవలం బడ్జెటు ప్రొవిజను లేనందువల్ల వారావిధంగా ఆలోచించడం మంచిది కాదు.

శ్రీ జి. లచ్చన్న:— సెంట్రలు వాటరు పవరు కమీషనువారు యిప్పటవలసిన క్లియరెన్సున్నకూ, తరువాత కేంద్రప్రభుత్వము సెక్సెంట్ ఫైనాన్షియల్ యియర్‌లో ఎక్జిక్యూషనుకు తీసుకోవలసినది అని యిచ్చే ప్రొజిషనుకు డిఫరెన్సు ఉన్నదని నా మనవి. ఇప్పుడు టెక్నికల్ క్లియరెన్సు అడిగారు, అది వారు యిచ్చారు, యివ్వవచ్చు. కాని ఎక్జిక్యూషనుకు తీసుకోడానికి ప్రభుత్వం ఎలాటి మెంటు లేనిదే సెంట్రలుగవర్నమెంటు అంగీకరిస్తుందా?

శ్రీ కె. విజయభాస్కరరెడ్డి:— ఇటువంటివి నేను చాలా చూచాను, వారికి కూడా తెలుసు. బడ్జటులో లేకపోయినా సప్లిమెంటరీ గ్రాంట్సు తెచ్చుకొంటే యిబ్బంది లేదు.

శ్రీ జి. లచ్చన్న:— 70 నవంబరులోనో 71 లోనో సప్లిమెంటరీ బడ్జటు వస్తుంది. అంటే యీ సంవత్సరంలో యిది ఎక్జిక్యూషను కాదన్నమాట.

(శ్రీ) కె. విజయభాస్కర రెడ్డి:— అంత నిరాశ పడాల్సిన అవసరం లేదు. ఖచ్చితంగా వచ్చే సంవత్సరం ఏప్రిలులో దీనిని మొదలు పెట్టడానికి మేము నమ్మకంగా ఉన్నాము.

(శ్రీ) జి. లచ్చన్న:— ఏప్రిల్ 1 తరువాత ప్రారంభిస్తామని ఏమన్నా చెప్పగలరా?

(శ్రీ) కె. విజయభాస్కర రెడ్డి:— వచ్చే సంవత్సరంతో నష్టపోకుండా చేర్చగలమనే మా ఉద్దేశం.

(శ్రీ) జి. లచ్చన్న:— గవర్నమెంటులోకి రాకముందు నుంచీ— ఈ సంవత్సరాల నుంచీ కూడా యీ ఉద్దేశం ఉన్నది. ఉద్దేశం లేకపోయినా, మరి ఏప్రిల్ తరువాత ఎక్జిక్యూషనులోకి తీసుకొంటామని ఏమన్నా చెప్పగలరా?

(శ్రీ) కె. విజయభాస్కర రెడ్డి:— రాష్ట్రప్రభుత్వం ఉద్దేశం యిప్పుడే కాదు, యింతకుముందు కూడా చెప్పాము. ఈసారి చెక్కులకే క్లియరెన్సు యిస్తుందని నమ్మకం, వచ్చే సంవత్సరంలో దీనిని మొదలుపెట్టాలని మా ఉద్దేశం. లచ్చన్నగారు పెద్దలు, సీనియరు ఎంతో పెద్దవారు. వారిదగ్గర అంతే వారికి ఎప్పుడూ ఉద్రేకమే. వారు అనవలసిన మాటలు కావు కాని పోరాటపు ఉద్రేకంలో ఆవిధంగా అనడం బాధగా ఉంది. పంజాబులో బడ్జెట్‌లో ప్రోవిజను పెట్టలేదని కోయంబత్తూరు నోట్సు వస్తే పెడతారా అనడం ఉద్రేకమైతే ఫరవాలేదుకాని ఆవిధంగా వారు మాట్లాడి ఉండకూడదు. పంజాబు ప్రొవిజను వచ్చే సంవత్సరం మొదలుపెట్టాలనే ఉద్దేశం. తుంగభద్ర హైలెవెలు ఛానెలుకు ఈ సంవత్సరం 2 కోట్లు ఖర్చు చేయడం జరిగింది. అది 4వ ప్రణాళికకు అంతానికి ఐపోతుంది. ఈ సంవత్సరము కొంతభాగం ఖర్చుపెట్టి మిగతాది కెనాల్సుకు ఇవ్వాలని చూస్తున్నాం. తుఫానులు వచ్చినా, వరదలు వచ్చినా, డ్రయినేజి విషయం ఆలోచించడం లేదని దూరదృష్టితో వ్యవహరించడం లేదని కొందరు సభ్యులు చెప్పారు. మిశ్రా కమిటీ సిఫార్సులు గురించి చెప్పారు. గత సంవత్సరం కేంద్రప్రభుత్వం ఇచ్చిన 8 కోట్లు దృష్టిలో పెట్టుకుని ఈ సంవత్సరము 5-6 కోట్లు ప్రభుత్వం ఇందులో పెట్టింది. డ్రయినేజి వర్కు బాగా జరుగుతోంది. మూడు నాలుగు సంవత్సరాలలో డ్రయినేజి పనులు పూర్తి అవుతాయని అనుకుంటున్నాము. దూరదృష్టితో చేసిన కార్యం అవునో కాదో ఆలోచించండి. మీడియం, మైనరు ఇరిగేషను పనులు గురించి కూడా ప్రభుత్వం ప్రత్యేకమైన శ్రద్ధ తీసుకుంటున్నది. ఇరిగేషను సంబంధించి రివర్ వాటర్ డిస్‌ప్యూట్ మనకు ఉంది. ఇతర రాష్ట్రాలవారు ఇంగ్లండుకు ఇతర దేశాలకు ఇంజనీర్లను పంపారు. మన ప్రభుత్వం ఏమీ చేయకుండాలేదనే పద్ధతిలో పెద్దలు రామచంద్రారెడ్డిగారు అన్నారు. మన వాదానికి సంబంధించి, మన కైట్స్‌కు సంబంధించి, ఎంతవరకు చేయాలో అంతవరకు చేస్తున్నాము. పెద్ద ఇంజనీర్లను పెట్టడం జరిగింది. మనం పెట్టుకున్న దువ్వూరి నరసరాజు చనిపోయారు. వారు చాలా గొప్పవారు. వారు ఉండడంవల్ల లాభం కలుగుతుంది అనుకున్నాము. మన రాష్ట్రప్రభుత్వ హక్కులను కాపాడడానికి ఏ చర్యలు తీసుకోవాలో తీసుకుని ట్రిబ్యునల్ ముందు మనకు న్యాయం జరగడానికి తన

కృషి చేస్తాము. ఎలక్ట్రిసిటీ విషయంలో పోయిన సంవత్సరం మనం అనుకున్న గ్రామాలలో కొన్ని స్పిల్ ఓవర్ అవుతాయి. అవికాక ఈ సంవత్సరం ఈ గ్రామాలకు ఇవ్వాలని మా ఉద్దేశం. ఎగ్రికల్చరు కనెక్షన్లు దాదాపు 1221 వేలు ఇవ్వడం జరిగింది. ఎప్పుడూ ఇవ్వనంతగా ఇవ్వడం జరిగింది.

(శ్రీ వావిలాల గోపాలకృష్ణయ్య :—టిర్బ్యునల్ ముందు కేసు ఏవిధంగా వెర్బిజెంట్ చేసారో—అది పబ్లిక్ డాక్యుమెంట్ అనుకుంటాను—దానిని లైబ్రరీలో పెట్టాలి. తరువాత పంపినవి కూడా లైబ్రరీలో పెట్టాలి. మొదట పంపినవి పెట్టారు.

(శ్రీ కె. విజయభాస్కరరెడ్డి :—గోపాలకృష్ణయ్యగారు తరువాత అడిగితే ఇస్తాము. ఇరిగేషను పద్దుపై చర్చ వచ్చినప్పుడు ఈ విషయం ప్రత్యేకంగా అడుగవచ్చును.

ఒక గౌరవ సభ్యుడు :—ఏరేరు రిజర్వాయరు గురించి—

(శ్రీ కె. విజయభాస్కరరెడ్డి :—అక్కడ రిపోర్టులోనే చెప్పాను. ఆ ప్రకారం చేసుకోవచ్చును. ఎలక్ట్రిసిటీ విషయంలో రాబోయే గాప్ గురించి చెబుతున్నారు. తొందరగా పూర్తి చేసుకోవాలని రాముగుండం, క్రొత్తగూడెం, సీలేరు నుంచి తెచ్చుకోవాలని శ్రీశైలం ప్రాజెక్టు కుంటుపడకుండా ప్రత్యేకత చూపి చేయకపోతే 1973-74 లో గాప్ వస్తుంది, ప్రభుత్వానికి తెలుసును. ఈ నాటి ఆర్థిక వనరులు దృష్టిలో పెట్టుకుని 8.5 కోట్లు ఇవ్వడం జరిగింది. అదనంగా ఉంటే దృష్టిలో పెట్టుకోవాలని ఉంది. ఎలక్ట్రిసిటీ విషయంలో మినిమం గారంటీ విషయం ఏదే పదే వస్తున్నది. ఇందులో కొన్ని ఇబ్బందులున్నాయి రైతులకు. ఎలక్ట్రిసిటీ మినిస్టర్ గారు, మేమూ కూర్చుని చర్చించి ఏదో విధంగా ఇబ్బందులను తొలగించాలని ఆలోచిస్తున్నాము. కాటిల్, క్రాప్ ఇన్స్యూరెన్సు గురించి ప్రతి సారి చెబుతున్నారు. ఈ విషయమై రాష్ట్ర ప్రభుత్వం కొన్ని సూచనలు కేంద్ర ప్రభుత్వానికి చేయడం, వారు మోడల్ బిల్లును మనకు పంపడం, రాష్ట్ర ప్రభుత్వ ఉద్దేశాలను వారికి తెలపడం జరిగింది. ఇది కేంద్ర ప్రభుత్వం పార్లమెంటులో చేయవలసిన బిల్లు. కాటిల్ ఇన్స్యూరెన్సు గురించి కొంత ముందుకు పోయారు. 1965 నుంచి ప్రయత్నం చేసి గుంటూరులో పైలట్ స్కీమును ప్రవేశపెట్టి మురల ఎంపికల్లనో ఆపివేశారు. దానిపై వత్తిడి తేవడానికి ప్రయత్నం చేస్తున్నాము. మిల్క్ ప్రాజెక్టులు బాగా వస్తున్నాయి. అన్ని ప్రాంతాలలోను అభివృద్ధి చేయడానికి ఆలోచిస్తున్నారు. సివిల్ సప్లయిస్‌కి సంబంధించి ఈ సంవత్సరం రాష్ట్ర రెండు జోన్లు చేయడం చేయడం జరిగింది. కృష్ణా, పశ్చిమ గోదావరి జిల్లాలు తప్ప మిగతావి వేరే జోను చేయడం జరిగింది. ఆ రెండు జిల్లాలను ప్రత్యేకంగా ఎందుకు పెడుతున్నారనే వాదన వస్తున్నది. మనకు తెలుసు. ఎన్నో సార్లు విన్నాం. మనకు డెఫిసిట్ పాకెట్స్ ఉన్నాయి. మనం ఇతర రాష్ట్రాలకు బియ్యం పంపవలసిన బాధ్యత ఉంది మన రాష్ట్రంలోని పట్టణాలకు ఇతర వెనుకబడిన ప్రాంతాలకు

ఆహోర కొరత లేకుండా చేయవలసిన అవసరం ఉన్నప్పుడు కొంత ప్రొక్యూర్ చేయవలసిన అవసరం ఉంది. మిల్లర్సు కూడా పోయిన సంవత్సరం 80 పర్సంటు ఐతే ఈ సంవత్సరం 60 పర్సంటు ఇస్తే మిగతాది ఇతర జోన్సులో అమ్ముకోడానికి పర్మిషను ఇవ్వడం జరిగింది. ఈ బాధ్యత ప్రభుత్వంపై ఉన్నప్పుడు రెండు జిల్లాలను ప్రత్యేకంగా ఆ విధంగా పెట్టకతప్పదు. నూటికి 60 పర్సంటు ఆ జిల్లాల నుంచే వస్తుంది. అప్పుడే పట్టణాలలో ధరలు పెరిగిపోతున్నాయి. ఆ విషయమై సివిల్ సప్లయిస్ మంత్రిగారు స్టేటుమెంటు ఇచ్చారు. రాష్ట్ర ప్రభుత్వం అన్ని ఏర్పాట్లు చేసినది. ఇబ్బంది కలిగితే బాధ్యత వహించి స్టాక్స్ సప్లయి చేయడమే కాకుండా ధరలు తగ్గించడానికి కూడా ప్రయత్నం చేస్తామని ఫెయిర్ ప్రయిజ్ షాపులకు సరఫరా చేస్తున్నామని చెప్పడం జరిగింది. బంజరు భూముల డిస్ట్రిబ్యూషను గురించి పదేపదే వస్తున్నది. ఉగాది లోపల క్రాష్ ప్రోగ్రాం పెట్టి ముగించాలనే ఉద్దేశంతో చేసాము. కమిటీలు వేసారు కాని ఎక్కడా కన్వీన్ చేయడం లేదని అన్నారు. ఈ క్రాష్ ప్రోగ్రాం వచ్చిన తరువాత అంతకుముందు పంచిన 17 లక్షల ఎకరాలు కాక 2.7 లక్షల ఎకరాలు పంచడం జరిగింది. ఈ విషయాన్ని నిన్ననే జిల్లా కలెక్టర్లను కాంట్రాక్ట్ చేస్తే మెదక్, హైదరాబాదు, మహబూబ్ నగర్ లలో కమిటీలు కన్వీన్ అవుతాయని చెబుతున్నారు. ఎక్కడైనా కాకపోతే కలెక్టర్లకు చెప్పి కమిటీలు కన్వీన్ అయేట్లు ఏర్పాట్లు చేయబడతాయి. లాండ్ రివెన్యూకి సంబంధించి ఇంతవరకు ఇస్తామన్నా అమలు చేయడం లేదనే వాదన వస్తున్నది. రిమిషను సాధారణంగా జమాబందీల తరువాత ఇస్తారు. ఈ మధ్య అక్కడక్కడ బోర్డు వారు.....

(శ్రీ బి. హెచ్. నరసింహారెడ్డి (తుంగతుర్తి):—కమిటీలు నడుస్తున్నాయి అన్నారు. ముఖ్యమంత్రిగారు అందుకు శీఘ్రంగా ఉత్తరువులు జారీ చేస్తాము అన్నారు. జారీ చేసారా?

(శ్రీ కె. బ్రహ్మానందరెడ్డి:—ఉత్తరువులు నాకు సంబంధించినంతవరకు నేను వేయడం జరిగింది.

(శ్రీ జి. లచ్చన్న:—వారికి సంబంధించినంతవరకు వేసామంటే ఎవరికి సంబంధం లేకుండా ఉంటాయో చెలవిస్తారా?

(శ్రీ కె. బ్రహ్మానందరెడ్డి:—జారీ చేస్తారా అంటే జారీ చేయడం విషయంలో ఉన్న అనుమానంవల్లనే ఆ రకంగా చెప్పాను.

(శ్రీ కె. విజయభాస్కరరెడ్డి:—ఉత్తరువులు వేస్తే ఈ వేళ పోకున్నా కొద్ది రోజులలోనైనా పోతాయి. ఇది ఎఫెక్టివ్‌గా చేయాలనే ఉద్దేశం. సహకార సంఘాలలో చిన్న వారికి సహాయం చేయాలనే ఉద్దేశంతో కోఆపరేటివ్ ఆక్టును సవరించి—ఏమైనా ఉంటే తరువాత అడగండి.

(శ్రీ టి. వి. ఎస్. చలపతిరావు:—ఎఫ్. ఎల్. సొసైటీలకు ప్రతి సంవత్సరం లీజ్ ఇచ్చి వారిని బాధ పెడుతున్నారు. దాని బదులు వారికి పట్టాలు ఎందుకు ఇవ్వకూడదు?

శ్రీ కె. విజయభాస్కర రెడ్డి :—తమరి సలహాలను తరువాత ఆలోచిస్తాము. బంజరు భూముల పంపకానికి కొంత బలం ఇవ్వడమే కాకుండా ఆర్థికంగా కొంత సహాయం చేయాలనే ఉద్దేశంతో సహకార ఆక్టును సవరించాలని, అందులో పెద్ద మార్పులను తేవాలని అనుకుంటున్నాము. సెలక్ట్ కమిటీకి పోయింది. ఆ బిల్లు శాసన సభ ముందుకు వస్తుంది, రూ. 10 లు క్రింద పన్ను మినహాయింపు గురించి అది ఎవరికి ఉపయోగం లేకుండా ఉందనే వాదన ఉంది. అది వాస్తవం కాదు. దానివల్ల 14,92,871 మంది రైతులకు లాభం కలిగింది రూ. 47676వ5 ప్రభుత్వానికి తక్కువ వచ్చింది ఆదాయం. వాస్తవాన్ని తెలుసుకోకుండా చెప్పడం వ్యాయం కాదు. జాయింటు పట్టాలు మొదలైన ఇబ్బందులున్నాయి. జాయింటుపట్టాలున్నవారికి స్టేటుమెంటు ఇస్తే కన్సెషను ఇవ్వాలని ప్రభుత్వం ఉత్తర్వులు ఇచ్చారు. ఇటువంటి లోపాలు ఎక్కడైనా ఉంటే సవరించుకోడానికి వీలుంటుంది. సైక్లోన్, డ్రాట్ ఎఫెక్టెడ్ ఏరియాస్‌లో ఇంకా రెమిషన్ ఇవ్వలేదని చెప్పారు. అది వాస్తవముకాదు. జమాబందీఅయిన తరువాత రెమిషన్ పూర్తిగా యిస్తారు కాబట్టి పెండింగులో స్టే చేసి కలెక్టు చేయవద్దని కలెక్టర్లకు ఆదేశాలు యిచ్చాము. నిరంజనరావుగారు, రామనాథంగారు చెప్పినట్లు కృష్ణాజిల్లాలోని పరిస్థితులను దృష్టిలో పెట్టుకొని సముద్ర ప్రాంతము, దానితరువాత వున్న ప్రాంతము, ఇంకొక ప్రాంతము అని 3 జోన్స్‌గా చేశాము. అవనిగడ్డ, బందరు, కైకలూరు మొదటి క్లాసిఫికేషనులో లేవు, అని మా దృష్టికి తీసుకువచ్చారు. కలెక్టర్లకు అధికారాలు యివ్వడము జరిగింది. వారు ఏ పరిస్థితులలో చేశారో తెలియదు కాని కలెక్టర్లకు వారి భావాలు తెలిపి న్యాయము కలిగే విధంగా చేయాలని చెప్పదలచుకొన్నాను. సహకార సంఘాలు 40 కోట్ల వరకు పార్టు టరమ్ లోన్ యివ్వవలసివుంటే 18 కోట్లు యిచ్చినది అని చెప్పారు. సహకార సంఘాలు యిచ్చే అప్పులు చూస్తే సంవత్సరము, సంవత్సరము పెరుగుతున్నవి కాని తగ్గడము లేదు. 1969-70 లో మొత్తము లాండ్ మార్టుగేజి బ్యాంక్సు అడ్వాన్స్ చేసిన లోన్సు 11 కోట్ల 15 లక్షలు. 68-69 లో 1730 లక్షలు. 67-68 లో 1100 లక్షలు, 1965-66 లో 1100 లక్షలు. 62-63 లో 322లక్షలు 63-64 లో 403 లక్షలు, 64-65 లో 405 లక్షలు. 1938 నుంచి చూస్తే ప్రతి సంవత్సరము పెరుగుతోంది. పార్టు టరమ్స్ లోన్సు కూడ అంతే. మనము పెట్టిన టార్గెట్సుని రీచ్ కావడములేదు. అంటే పోయిన సంవత్సరము వచ్చిన సైక్లోన్ వల్ల డ్రాట్ వల్ల ఓవర్ డ్యూస్ వచ్చి రిజర్వ్ బ్యాంకువారు యిచ్చిన లిమిట్స్‌ని మనము పూర్తిచేసుకొనలేకుండాపోతున్నాము. గత 2, 3 సంవత్సరాల క్రితము ఎక్యుములేట్ అయిన ఓవర్ డ్యూస్‌ని బాగానే తగ్గించాము. ఈ రెండు సంవత్సరాలలో ఓవర్ డ్యూస్ ఎక్కువ కావడము వల్ల మనము అనుకొన్న టార్గెట్సుని రీచ్ కాలేకపోతున్నాము. ఓవర్ డ్యూస్ పరిస్థితిని దృష్టిలో పెట్టుకొని రైతులకు అప్పు యివ్వడానికి అవకాశము ఏర్పాటుచేయాలనే ఉద్దేశ్యముతో జాతీయము చేయబడిన బ్యాంకులు క్రెడిట్ సొసైటీల ద్వారా అప్పులు యిప్పించే పథకాన్ని రిజర్వు బ్యాంకువారు సూచించారు. మన ప్రభుత్వము దానికి

ఒప్పుకొన్నది. అప్పుడే కొన్నిజిల్లాలలో కొన్ని పొసై టీలకు అప్పగించడం జరిగింది. లోన్సు యిచ్చే సందర్భములో బినామీ ట్రాన్సాక్షన్స్ ఎస్టాబ్లిష్ చేయడానికి చెక్స్ యివ్వాలనే నిబంధన యిచ్చారు. ఈ ఆదేశమును కో ఆపరేటివ్ రిజిస్ట్రార్ 1967 లోనే యిచ్చారు కాని 3, 4 జిల్లాలలోనే ఆచరణలో పెట్టడం జరిగింది. మిగిలినవారు అమలుపెట్టలేదు. మిగతా బ్యాంకులు అదే విధంగా ఆచరణలో పెట్టడానికి మనము అమెండ్ చేస్తున్న బిల్లులో ఒక క్లాజును పెట్టాము. ప్రతి బ్యాంకు ఇదే విధంగా యివ్వాలని పెట్టాము. షెడ్యూల్డు కేస్ట్స్, షెడ్యూల్ ట్రైబ్స్, వెనుకబడినవారికి హౌస్ సైట్స్ కోసం ఒక కోటి రూపాయలు కేటాయించాము. దానికి వచ్చే యిబ్బందులను అధిగమించి చేస్తాము. మంచినీటి కోసము ఎంత ప్రయత్నం చేసినా ప్రయోజనము లేని ప్రాంతాలు కొన్నిచున్నవి, కొన్నిచోట్ల బ్లాకిష్ వాటరు, కొన్నిచోట్ల ఫ్లోరిన్ కంటెంట్ వున్న వాటరు వుంది. అటువంటి ప్రాంతాలలో ప్రత్యేక సౌకర్యము కల్పించాలని కొంత అదనముగా ఖర్చు పెట్టాలని అనుకొంటున్నాము. హేండ్‌లూమ్ రిబేటు గురించి మనవి చేశారు. రిబేటు యివ్వవలసినదే. యివ్వడము లేదన్నారు. ఈ సంవత్సరము 80 లక్షల ప్రొవిజను వుంది. వారికి యివ్వవలసిన బకాయిలు తీర్చడానికి 45, 50 లక్షలు మొత్తము 70, 75 లక్షల వరకు అడ్జస్టు చేస్తున్నాము. వచ్చే సంవత్సరము బడ్జెటులో 80 లక్షల ప్రొవిజనువుంది. ఉన్న పరిస్థితులను దృష్టిలో పెట్టుకొని ఇము స్యను పరిష్కరించడానికి ప్రయత్నము చేయవలసివుంటుంది. ఎన్ని ఇబ్బందులున్నా హేండ్‌లూమ్ వీవర్స్‌కి రిబేటు యివ్వాలనే ఉద్దేశ్యముతోనే ప్రభుత్వము ప్రయత్నము చేస్తున్నది. మునిసిపాలిటీలకు నిధులు లేవు. మనము ఏదైనా గ్రాంటు యిస్తే దానిని జీతాలు యివ్వడానికి ఉపయోగిస్తున్నారు. మంచి కార్యక్రమాలు చేయడానికి వీలులేని పరిస్థితులలో వున్నారనే విషయం చెప్పారు. ఆర్థిక వనరులు సేకరించుకొనుటలో మునిసిపాటీలకు కొన్ని యిబ్బందులున్నవి. వారికి యివ్వవలసిన బాకీలు ప్రభుత్వం నుంచి పోలేదని వినవస్తోంది. 27 లక్షలు అదనముగా వెహిక్యులర్ టాక్సు నుంచి యిచ్చినది కూడ చాలదని అంటున్నారు. ఈ విషయాలన్నీ సమగ్రముగా ఆలోచించడానికి ఒక కమిటీని వేస్తే బాగుంటుందని అనుకొంటున్నాము. జూనియర్ కాలేజీలు పెట్టి గ్రామాలలో వున్న వారికి కూడ కాలేజి విద్యా వసతులను కల్పించాము. అక్కడక్కడ చిన్న సమస్యలున్నా ఆంధ్రప్రాంతములో జూనియర్ కాలేజీలు పని చేస్తున్నవి. తెలంగాణాలో కూడ పనిచేయడం ప్రారంభించినవి. 50 వేల డొనేషను లేకుండా కొన్నిచోట్ల పక్షపాతము చూపిస్తున్నారు అంటున్నారు. ఎవరైనా డొనేషన్స్ యిస్తామని వస్తే వాటికి తప్పకుండా స్వీకరించవలసినదే. పూర్తిగా వెనుకపడిన ప్రాంతాలలో మనము ప్రత్యేకముగా యివ్వవచ్చును కాని వేరు ఉద్దేశ్యముతో కాదు. కాలేజీలు పెట్టిన ప్రాంతాలలో స్టాఫ్‌ని వేయడం జరిగింది. తెలంగాణా ప్రాంతంలో కూడ స్టాఫ్ పోస్టింగ్స్ జరిగినవి. పని చేయడము మొదలుపెడుతున్నవి. టీచర్సు స్కేల్సు గురించి పదే పదే వస్తున్నది. దానిని గురించి ఇవాళో, రేపో చెబుతామని విద్యాశాఖ మంత్రిగారు చెప్పారు ప్రైవేటు కాలేజీలలో పనిచేసి రిటైర్ అయిన కొందరికి పెన్షన్ యివ్వలేదు. వారికి కూడా

పెన్షను వసతి కల్పించాలని చెప్పారు. అది ప్రభుత్వ ఆలోచనలో వుంది. సేల్సు టాక్సు ఎక్జంప్షన్ లిమిట్‌ని పెంచాలని సలహాలు వస్తున్నాయి. దానిని కూడ ప్రభుత్వము ఆలోచిస్తుంది. 1961 లో డా॥ లోకనాథన్ గారిని ఆహ్వానించి సేల్సు టాక్సు స్ట్రక్చర్‌ని రెవ్యూ చేయించాము. మరొకసారి పెద్దలు ఎవరినైనా ఆహ్వానించి రెవ్యూ చేయించి సలహాలు తీసుకొని మార్పుచేస్తే బాగుంటుందని అనుకొంటున్నాము.

శ్రీ కె. గోవిందరావు:—అధ్యక్షా ! సలహా సంఘాలు వేయడము వగైరా దానితో నిమిత్తము లేకుండానే మినిమమ్ టరన్ ఓవర్ లిమిట్‌ని పెంచే విషయములో నిర్ణయము తీసుకొంటారా?

శ్రీ కె. విజయభాస్కరరెడ్డి:— అది కూడ ఆలోచనలో వుంది. పీస్ మీల్‌గా కాకుండా సమగ్రముగా చేస్తే బాగుంటుందని ఉద్దేశ్యము.

శ్రీ కె. గోవిందరావు:— ముఖ్యమంత్రిగారు అంగీకరించి అమలుజరుగ కుండా వుండిపోయినవాటిలో ఇది ఒకటి.

శ్రీ కె. బ్రహ్మానందరెడ్డి:— పాత విషయము బాగా జ్ఞాపకము లేదు. కాని 40 వేల వరకు వారు యిచ్చిన టరన్ ఓవర్ తీసుకొంటున్నాము కదా. 10 వేల వరకు ఎగ్జమ్ప్షన్, 40 వేల వరకు పెద్ద తనిఖీలు లేకుండా తీసుకొంటున్నాము కదా.

శ్రీ కె. గోవిందరావు:— టాక్సుబుల్ లిమిట్ 10 వేలు. ఎగ్జమ్ప్షను లిమిట్ 15 వేలో, 20 వేలో చేద్దామని అడ్వైజరీ కమిటీలో చెబుతున్నారుకదా.

శ్రీ కె. బ్రహ్మానంద రెడ్డి:— అది అంత పెద్ద విషయము కాదు. రెండవది చాల మంచిది.

శ్రీ వావిలాల గోపాలకృష్ణయ్య:— మొదటిది చేయరాదూ?

శ్రీ కె. బ్రహ్మానందరెడ్డి:— చేసి వున్నది చూడండి.

శ్రీ జి. లచ్చన్న:—ముఖ్యమంత్రిగారు చెబుతున్నదాన్నిబట్టిచూస్తే ఎగ్జంప్షన్ 10 వేలకు వుంటుంది. 40 వేల వరకు ఏ లెక్క యిస్తే దానినే అంగీకరించే పద్ధతి అంటే దొంగతనముగా బ్రతకండి కాని మేము లిమిట్‌ని పెంచము అనా వారి ఉద్దేశ్యము.

శ్రీ కె. విజయభాస్కరరెడ్డి:—అది మా ఉద్దేశ్యము కాదు. కాని ఎక్స్‌పర్టు ఒపీనియన్ తీసుకొని చేయాలని ఆలోచన.

శ్రీ కె. గోవిందరావు:— 5 రెట్లు ధరలు పెరిగిన తరువాత ఎక్స్‌పర్టు ఒపీనియన్ తీసుకొని చేస్తారా?

శ్రీ కె. విజయభాస్కరరెడ్డి:— దీని ఒక్క విషయమే కాదు. మొత్తము టాక్స్ స్ట్రక్చరు గురించి సలహా తీసుకొని చేయాలని ఉద్దేశ్యము. అగ్రికల్చరల్ యూనివర్శిటీ ఆక్టులో కొన్నిఅమెండ్ మెంట్స్ తీసుకొనివస్తే బాగుంటుందని సలహా వచ్చినది. 1, 2 అమెండ్ మెంట్స్ తీసుకొనిరావాలనే ప్రభుత్వ ఉద్దేశ్యము.

వైస్‌ఛాన్సలర్‌ని ఎక్స్‌అఫీషియోగా చైర్మన్‌చేయడంమంచిదా, ఇతర యూనివర్సిటీలలో మాదిరి చేయుట మంచిదా అనేది ఆలోచనలో వుంది ఆంధ్ర యూనివర్సిటీకి డెఫిసిట్ వున్న 56 లక్షలను యివ్వాలని యం. ఆర్. అప్పారావు గారు చెప్పారు రిజర్వ్ ఫండ్ పెడితే బాగుంటుందేమోయని ఎప్పుడైన కబ్బందులు వచ్చినప్పుడు ఆ రిజర్వ్ ఫండు నుంచి యిచ్చి వారి యిబ్బందులను పరిష్కరించడానికి అవకాశము వుంటుందని సలహా యిచ్చారు. యూనివర్సిటీకి సహకారం చేయడానికి వారి సలహాలను దృష్టిలో వుంచుకొంటాము. సభ్యులు చెప్పిన అభిప్రాయాలన్నీ నా సమాధానములో వచ్చినవి అనుకొంటాను. ఏమైనా ప్రత్యేకముగా వుంటే వారి వారి డిమాండ్సులో వస్తాయి ఆర్థిక వనరులను పెంచుకొనడానికి యువతరానికి ఉపయోగపడే విధంగా చేసుకొనడానికి సలహాలు యివ్వాలని గౌరవ సభ్యులను కోరుతూ నా ఉపన్యాసాన్ని ముగిస్తున్నాను.

(శ్రీ) జి. లచ్చన్న :—Backward Classes కు ఇచ్చే ప్రివిలేజీస్ ఎకడమిక్ సంవత్సరంనుండి అమలుపెడతామని ప్రభుత్వం ఎస్యూరెన్సు ఇవ్వగలరా ?

(శ్రీ) కె. విజయభాస్కరరెడ్డి :—నేను వివరించాను. వారు రాష్ట్రం అంతా తిరగటం ముగించారు. రిపోర్టు తయారుచేస్తున్నారు. May ఆఖరులోపు ఇవ్వాలని వారు అనుకొంటున్నారు. పీలైతే యింకా తొందరగా ఇవ్వవలసిందని చైర్మన్‌గారికిచెప్పాము. ఆరిపోర్టు వచ్చినతరువాత ఆలోచించి చర్యతీసుకుంటాము.

(శ్రీ) జి. లచ్చన్న :—గత 7 సంవత్సరాలనుండి చేస్తున్న వాగ్దానాలు 70—71 ఎకడమికు సంవత్సరంనుండిఅయినా అమలుచేస్తారా ? జూన్‌నుండి అమలులోకివస్తుందా ?

(శ్రీ) కె. విజయభాస్కరరెడ్డి :—జూన్‌నుండి అమలులోకివస్తుంది.

(శ్రీ) ఎస్. వేమయ్య :—బంజరు భూములపంపకం ఉగాదిలోగ అవుతుందని చెబుకున్నారు. అది సాధ్యంఅవుతుందా ? నిమేద జాబితావుంది. ఉదాహరణకు ఫారెస్టుభూములున్నాయి. వాటిగురించి నిర్దిష్టంగా ఏమీ చెప్పలేదు. కమిటీలు నామకః వున్నాయి కాని పనిచేయటంలేదు.

(శ్రీ) కె. విజయభాస్కరరెడ్డి:— బంజరుభూమివరకు క్రాష్‌ప్రోగ్రాంక్రింద వుంది. అది చాలావరకు జరుగుతుందని మనవిచేస్తున్నాను.

(శ్రీ) కె. ప్రభాకరరావు:—ఖ్యారేజి ఫౌండేషన్ స్టోన్ విషయం ఎ. సి. సుబ్బారెడ్డిగారి సమయంనుండి వస్తున్నది. ప్రధానమంత్రిగారు వచ్చివేయాలంటే ఆవిడ వచ్చేపరిస్థితిలోలేదు. అందుచేత చెద్దరైతుచేతనే ఎందుకువేయించకూడదు ?

Sri K. Brahmananda Reddy :—On April 11th the foundation will be laid.

(శ్రీ) జి. వెంకటరెడ్డి :—నాగార్జునసాగర్ కెనాల్స్‌కు 10 కోట్ల 20 లక్షలు ఎలాట్ చేశారు. Right Canal కుఎంత? Left Canal కుఎంత? బాకువర్డ్ రీజియన్‌కు 15 కోట్లు ఎలాట్ చేశారు. తెలంగాణాకు ఎంత, రాయలసీమకుఎంత, other backward areas కు ఎంత?

డా. టి. వి. యస్. చలపతిరావు: —బడ్జెట్‌గురించి నేను చెప్పాను. అతుల్ బాయ్ రికమెండేషన్స్ వున్నాయి. డిమాండు వారిగా స్పిల్టుచేసి ప్రెజంట్ చేయటానికి వీలుఅవుతుందాఅని, ఎకౌంట్స్‌కాలం ఒకప్రక్క left నరివైజ్డు ఎస్టిమేట్స్‌ఇస్తే ఆడిట్ రిపోర్టుకూడా ఆఫర్ చేసుకోటానికి వీలుంటుందని చెప్పాను. దానికి సమాధానంరాలేదు.

(శ్రీ) జి. శివయ్య :—రాయలసీమ డెవలప్‌మెంటుకు 176 లక్షలు కావాలని డెవలప్‌మెంట్‌బోర్డు ప్రభుత్వాన్ని అడిగింది. కాని దానికి ఏమీ ప్రొవిజన్ చూపలేదు, దానిగురించిచెబుతారా?

(శ్రీ) డి. రామనాధం: —తుఫానువల్ల వచ్చిననష్టంగురించి మంత్రిగారు చెబుతూ జూన్ విషయం కలెక్టరుగారికి వదిలామని చెప్పారు. ప్రభుత్వ ఆదేశాల ప్రకారం కలెక్షన్ కొద్ది ఎకరాలుమాత్రమే పరిమితం చేయబడ్డాయి నట్టంతో నిమిత్తంలేదని చెప్పటంజరిగింది. కరణాలఅంచనాలమీద లంచాలు ఇచ్చేపరిస్థితులురావటం....

Sri K. Brahmananda Reddy: That is not correct Sir.

(శ్రీ) బి. నిరంజనరావు :—జూన్ 1, 2, 3 చేయటమేతప్పు సర్వనాశనం అయితే మీరు చేయటంమాని కలెక్టరును చేయమంటున్నారు. మీరే పూర్తి రెమిషన్ ఇప్పించండి.

(శ్రీ) వై. వెంకట్రావు :—గుంటూరుజిల్లాఅంతా మొన్నదెబ్బతిన్నది.

(శ్రీ) కె. బ్రహ్మానందరెడ్డి :— జె. వి. నరసింగరావుగారు ఆదిలాబాదులో కూడా తుఫాను వచ్చిందంటున్నారు,

(శ్రీ) వై. వెంకట్రావు :—కనీసం ఈ సంవత్సరం అయినా land revenue abolish చేయించలేరా?

(శ్రీ) టి. ఎన్. మూర్తి :—మావరంగల్లుజిల్లాలో 3 సంవత్సరాలనుండి ప్రాగటానికి నీరులేదు. మానేరు ప్రాజెక్టుకలుపుతామని అన్నారు. కానిదానికి సున్నచుట్టారు. అక్కడనీరు సప్లయిచేయించి మమ్మల్ని బ్రతకమంటారా లేక వరంగల్లు విడిచివెళ్ళమంటారా?

(శ్రీ) ఆర్. మహానంద :—నాగార్జునసాగర్ 56 మైలువరకు 3½ కోట్లు 76 మైలువరకు 1 కోట్లచిల్లర ఇచ్చారు. కమిట్‌అయినబిల్స్ 2 కోట్లుఉన్నాయి ప్రత్యేకమైనగ్రాంటు ఇవ్వకపోతే దమ్మిడిఉండదు.

(శ్రీ) వావిలాల గోపాలకృష్ణయ్య :—ఆదిలాబాదులో వచ్చినతుఫాను లాంటిది అనుకొంటున్నారా లేక గుంటూరులో తుఫాను వచ్చిందని ముఖ్యమంత్రిగారికి జ్ఞాపకంవున్నదా?

(శ్రీ) పి. సుబ్బయ్య :—రాయలసీమ డెవలప్‌మెంటు బోర్డు వేశారు. రిపోర్టులు తయారు అవుతున్నాయి కాని వార్షిక్ ఎలాట్‌మెంట్ జరగ, పాపులేషన్ బేసిస్ తీసికోలేదు. ఎడ్‌హాక్ బేసిస్ తీసికోలేదు. వారు ఇంటి ప్రకారం వెనుకబడిన ప్రాంతాలను 10% over and above ఇవ్వలేదు. అవేవీ లేకుండా రిపోర్టులలో satisfy కావాలని ప్రభుత్వం అనుకొంటున్నదా?

ఒక గౌ. సభ్యుడు :—నాగార్జునసాగర్ కైట్ కెనాల్ పోను అవుతున్న ఏరియాలు include చేయకుండా గుంటూరు జిల్లాలో పశ్చిమాదు ఏరియాలో మల్లాయిపాలెం, చిలకలూరిపేటకు గుంటూరు ఛానల్ 4, 5 సంవత్సరాలక్రితం ప్రారంభించారు. దానికి నామమాత్రం ఎలాట్‌మెంట్ చూపిస్తున్నారు. దానికి ఎక్కువ ఎలాట్‌మెంట్ ఇవ్వాలని చెప్పాను. దానికి సమాధానం రాలేదు.

(శ్రీమతి జె. ఈశ్వరీబాయ్ :—ఎక్సైజ్ డ్యూటీవల్ల ప్రతి జిల్లాలో 2 కోట్లు వస్తే 22 కోట్ల విషయం చెప్పలేదు. తెలంగాణా ఫ్లడ్స్‌లో 800 మంది పిల్లలు చనిపోయారు. వారి families కు సహాయంచేసే విషయం చెప్పలేదు. హరిజనులను హోటల్స్‌లోకి రానీయక బయట కూర్చోపెడుతున్నారు,

(శ్రీ) మహమ్మద్ రజబలి (ఖమ్మం) :—నాగార్జునసాగర్ ఎడమ కాలువ రెండు జిల్లాలనుండి ప్రవహిస్తున్నది. ఆ ప్రాంతాల్లో ప్రాజెక్టు ఏరియాలో కొన్ని గ్రామాలను మినహాయించాలని వుంది. ఖమ్మం జిల్లాలో 500 పైన గ్రామాలను మినహాయించారు. నల్గొండలో 200 గ్రామాలు మినహాయించబడ్డాయి. అక్కడ సాగుచేస్తున్న వారి విషయం ఆల్టర్నేటివ్‌గా ఏమి ఆలోచించారు? సాగుచేస్తున్న వారిని బేదఖలు చేయటానికి ఆలోచిస్తున్నారా? చంద్రగిరి ప్రాజెక్టు విషయంలో సైట్ విషయం ఆలోచిస్తున్నారు. దానికి ప్రభుత్వం ఏమీ సమాధానం చెప్పటంలేదు. యీ ఐదారు భూముల పట్టాలు ఇచ్చే కార్యక్రమంలో నాగార్జునసాగరు ఎడమకాలవ ఈ రెండు జిల్లాలనుంచి ప్రవహిస్తోంది. ఆ ప్రాంతంలో కొన్ని గ్రామాలు మినహాయించాలనే ప్రతిపాదన అందులో ఉంది. కాబట్టి ఒక ఖమ్మం జిల్లాలోనే 200 గ్రామాలు ఆయకట్టులోంచి మినహాయించబడుతున్నవి. అదేవిధంగా నల్లగొండలో 200 గ్రామాలు మినహాయించబడుతున్నవి. అయినప్పుడు యీ ప్రాజక్టు ఎఫెక్టెడ్ ప్రాంతంలో మినహాయించబడే ప్రాంతాలకు ఆల్టర్‌నేటివ్‌గా ఏమయినా ఇవ్వడానికి ఆలోచిస్తున్నారా? చంద్రగిరి ప్రాజక్టు సైటు విషయంలో తాత్కాలం చేస్తున్నారు.

(శ్రీ) కె. సి. రంగయ్యశెట్టి :—బేరియం కెమికల్ ఫ్యాక్టరీ కట్టడానికి అలక్ష్యం చేస్తున్నారు. తుంగభద్ర హై లెవలు కెనాలుకు 200 కోట్లు కాంక్షను చేశామన్నారు. దాని ప్రైమ్ ఎంత సెకండ్ స్టేజ్ ఎంత? రాయలసీమలో వెనుకబడ్డ ప్రాంతాలకు 17 కోట్లు అన్నారు రాయలసీమకు ఎంత? సర్కారుకు ఎంత? తెలంగాణకు ఎంత?

(శ్రీ) కె. విజయభాస్కర రెడ్డి :—వెంకటరెడ్డిగారు రైట్ లెఫ్ట్ కెనాల్సుకు యీ సంవత్సరం ప్రొవిజను ఎంత అన్నారు. దాదాపు సమానంగా ఉంటుంది. బాక్‌వర్డు ఏరియాస్‌కు 15 కోట్లు అన్నారు. అది తేల్చలేదన్నారు. అది ఇంకా ఫిక్సు చేయలేదు. ఇంకా స్టైము పడుతుంది. చలపతిరావుగారు బడ్జెటు ప్రజెంటేషను గురించి పాత పద్ధతులే చాలవరకు అవలంబిస్తున్నారన్నారు. కొంతవరకు మార్చినాము. వచ్చే సంవత్సరం ఇంకా మార్చడానికి ప్రయత్నిస్తాము. పూల సుబ్బయ్యగారు, శివయ్యగారు 167 కోట్లు రాయలసీమ డెవలప్ మెంటుకు ఇవ్వలేదంటున్నారు, మనకి రావలసిన కోటాదంకె ప్రత్యేకంగా ఇవ్వడానికి ప్రయత్నిస్తున్నాము. మూర్తిగారు వరంగల్ మునిసిపల్ వాటర్ సప్లయి గురించి చెప్పారు. ఆది మానేరునుంచి తేవాలనే ప్రపోజలు ఉంది. మానేరు ఇంకా ఇన్ వెస్టిగేషను స్టేజిలో ఉంది. దానిని పోచంపాడులో ఒక భాగంగా చేయాలి. అది ఇన్ వెస్టిగేషను స్టేజిలో ఉంది.

(శ్రీ) బి. నరసింహారెడ్డి :—వరంగల్ విషయంలో మీరు చెప్పింది కొండ నాలుకకు మందువేస్తే ఉన్న నాలుక ఊడిపోయినట్లుగా ఉంది. నీరు ఇప్పుడు అక్కడ దొరకడంలేదు. నేను మంచినీరు ఆందోళన ప్రదర్శనమును లీడ్ చేశాను. కలక్టరు దగ్గరకు పోయాము.

(శ్రీ) కె విజయభాస్కర రెడ్డి :—నరశింహారెడ్డిగారు మానేరు గురించి అడిగారు. అది ఇంకా ఇన్ వెస్టుగేషను స్టేజిలో ఉంది. మంచినీరుకు పోయిన సంవత్సరం సమ్మరులో ఏ విధంగా చేశామో అలాగే మంచినీటికి ఇబ్బందివస్తే వరంగల్ మునిసిపాలిటి బాధ్యత తీసుకుని తప్పకుండా చేస్తుంది. రజాకార్లుగారు చెప్పింది నాగార్జునసాగరు కాలవలక్రింద మునిగిపోయినవి కొన్ని ఎస్టైను చేయడం లేదన్నారు. ఆ విషయం ఎగ్జామిన్ చేయిస్తాను. ఈశ్వరీబాయిగారు ప్రతిరోజు చెబుతున్నారు. శాసనాల ప్రకారం చేస్తామని హోమ్ మినిస్టరుగారు కూడ చెప్పారు.

DEMAND No. XII JAILS — Rs. 1,16,77,000
Demand No XIII—Police—Rs. 13,62,72.700

The Minister for Education (Sri P. V. Narasimha Rao) :— I beg to move "That the Government be granted a sum not exceeding Rs. 1,16,77,000 under Demand No. XII --Jails."

Mr. Deputy Speaker :—Motion moved.

The Minister for Home (Sri J. Vengala Rao).— I beg to move "That the Government granted a sum not exceeding Rs. 13,62,72,700 under demand No. XIII Police."

Mr. Deputy Speaker :—Motion moved.

DEMAND No. XII JAILS — Rs. 1,16,77,000

Sri G. Latchanna :—Sir, I move :
Sri T. C. Rajan
Sri D. Venkatesan
Sri K. Krishnamurthy
To reduce the allotment of Rs. 1,16,77,000 for Jails by Rs. 100

To criticise the Government for not providing vehicle to open air Jail at Anantapur.

Mr. Deputy Speaker :—Cut motion moved.

Sri Kaza Ramanatham: —Sir, I move :

Sri D. Pandurang a Reddy

To reduce the allotment of Rs. 1,16,77,000 for Jails by Rs. 100

జైళ్లను కట్టుదిట్టముగా జాగ్రత్తగా వుంచలేనందుకు నిరసనగా.

Mr. Deputy Speaker :—Cut motion moved.

Sri R. Satyanarayana Raju :—Sir, I move:

Sri P. Seshavatharam

Sri Md. Rajab Ali

Sri N. Raghava Reddy

Sri U. Malsoor

To reduce the allotment of Rs. 1,16,77,000 for Jails by Rs. 100

రాష్ట్రంలోని తాలూకా జైళ్లలో, సరియైన వసతులను ఖైదీలకేర్పర్చక, తక్కువ రేషన్ యిస్తూ, అనారోగ్యమునకు గురిచేయుచున్న ఖైదీల బాధలను ప్రభుత్వ దృష్టికి తెచ్చి, నివారించుటకై.

Mr. Deputy Speaker :—Cut motion moved.

Sri R. Satyanarayana Raju : —Sir, I move :

Sri P. Seshavatharam

Sri Md. Rajab Ali

Sri N. Raghava Reddy

Sri U. Malsoor

To reduce the allotment of Rs. 1,16,77,000 for Jails by Rs. 100

నక్సలైట్ ఖైదీలను, రాజకీయ ఖైదీలుగా వరిగణించి, వారికి ప్రత్యేక సదుపాయములు కల్గించవలయునని కోరుటకై.

Mr. Deputy Speaker :—Cut motion moved.

Smt. J. Eshwari Bai :—Sir, I move:

Sri G. Sivaiah

Sri Bhoom Rao

To reduce the allotment of Rs. 1,16,77,000 for Jails by Rs. 100

Failure to provide better amenities to the prisoners both political and criminals.

Mr. Deputy Speaker :—Cut motion moved.

Sri G. Satyanarayana Rao: —Sir, I move :

To reduce the allotment of Rs. 1,16,77,000 for Jails by Rs. 100

for not providing proper amenities to the Jailors.

Mr. Deputy Chairman:—Cut motion moved.

Sri R. Mahananda:—Sir, I move·

To reduce the allotment of Rs. 1,16,77,000 for Jails by Rs. 100

Government failed to frame Rules and Regulations to govern the services of the teachers working in Senior certified schools, even though they are in service from last 6 or 7 years and atleast not adopted the Andhra Pradesh Educational Rules.

Mr. Deputy Speaker: —Cut motion moved.

Sri R. Mahananda:—Sir, I move:

To reduce the allotment of Rs. 1,16,77,000 for Jails by Rs. 100

Government failed to provide necessary amenities in jails.

Mr· Depnty Speaker:—Cut motion moved.

Sri G. Sivaiah:—Sir, I move:

To reduce the allotment of Rs. 1,16,77,000 for Jails by Rs. 100

As the jail authorities are not giving food rations to all prisioners in most of the jails in the State, as provided under rules and giving less rations and not properly cooked food.

Sri G, Sivaiah:—Sir, I move:

To reduce the allotment of Rs. 1,16,77,000 for Jails by Rs. 100

As the jail staff at the District jail, Chittoor did not attend the under treat prisoner by name Sri K. Krishna Reddy, who was sick on 15-2-70 from 10 p.m on 15-2-70 till 11 a.m. on 16-2-70, inspite of repeated demands from the prisioner.

Sri G. Sivaiah:—Sir, I move.

To reduce the allotment of Rs. 1,16,77,000 for Jails by Rs. 100

The District Jail at Chittoor is not well maintained and blankets given to prisioners containing a lot of worms etc.

Mr. Deputy Speaker:— Cut motion moved:

Sri T. C. Rajan:—Sir, I move:

Sri D. Venkatesam

Sri K. Krishnamurthy

To reduce the allotment of Rs. 1,16,77,000 for Jails by Rs. 100

To criticise the Government for not improving the facilities for prisioners in the State

Sri T. C. Rajan:—Sir, I move;

Sri D· Venkatesam

Sri K. Krishna Murthy

To reduce the allotment of Rs. 1,16,77,000 for Jails by Rs. 100

To criticise the Government for its failure in improving standards in their staff.

Mr. Deputy Speaker :—Cut motion moved.

DEMAND NO. XIII–Police.—Rs. 13,62,72,700

Sri G. Latchanna :—Sir, I move :

Sri T. C. Rajan

Sri M. Ch. Nagaiah

Sri K. Krishna murthy

To reduce the allotment of Rs. 13,62,72,700 for Police by Rs. 100

To criticise the Government for its failure for not keeping Law nd Order in the State.

Sri G. Latchanna :—Sir, I move :

Sri T. C. Rajan

Sri M. Ch. Nagaiah

Sri K. Krishnamurthy

To reduce the allotment of Rs. 13,162,72,700 for Police by Rs. 100

To criticise the Government for its failure in arresting the thefts not only in two cities but throughout the State.

Sri G. Latchanna :— Sir, I move :

Sri T. C. Rajan

Sri M. Ch. Nagaiah

Sri K. Krishnamurthy

To reduce the allotment of Rs. 13,62,72,700 for Police by Rs. 100

To criticise the Government for its failure in not improving the living conditions of low paid police staff in the State.

Sri G. Latchanna :—Sir, I move :

Sri T. C. Rajan

Sri Y. Venkat Rao

Sri K. Krishnamurthy

To reduce the allotment of Rs. 13,62,72,700 for Police by Rs. 100

To criticise the Government for not providing better facilitie for the families of police personnel in the State.

Sri G. Latchanna :—Sir, I move :

Sri T. C. Rajan

Sri Y. Venkat Rao

Sri K. Krishnamurthy

To reduce the allotment of Rs. 13,62,72,700 for Police by Rs. 100

To criticise the Government for its failure in providing financial help to the families of displaced constables in the State.

Sri G. Latchanna:—Sir, I move:

Sri T. C. Rajan

Sri Y. Vehkat Rao

Sri K. Krishnamurthy

To reduce the allotment of Rs. 13,62,72,700 for Police by Rs. 100

To criticise the Government for its failure in providing better houses for police personnel in the State.

Sri G. Latchanna:—Sir, I move:

Sri T. C. Rajan

Sri Y. Venkat Rao

Sri K. Krishnamurthy

To reduce the allotment of Rs. 13,62,72,700 for Police by Rs. 100

To criticise the Government for not increasing the daily allowance for the constables when they are sent out from stations on duty.

Sri G. Latchanna ;—Sir, I move:

Sri T. C. Rajan

Sri Y. Venkat Rao

Sri K. Krishnamurthy

To reduce the allotment of Rs. 13,62,72,700 for Police by Rs. 100

To criticise the Government for not having proper check up over the constables in the State.

Sri G. Latchanna:—Sir, I move:

Sri T. C. Rajan

Sri M. Ch. Nagaiah

Sri K. Krishnamurthy

To reduce the allotment of Rs. 13,62,72,700 for Police by Rs. 100

To criticise the Government for failure in not increasing the standards of Police personnel in the State.

Mr. Deputy Speaker :—Cut motions moved.

Sri K. Ramanadham :—Sir, I move:

Sri D. Panduranga Reddy

To reduce the allotment of Rs. 13,62,72,700 for Police by Rs. 100

కృష్ణా జిల్లా ముదినేపల్లిలో లోగడ నుండి వున్న పోలీసు స్టేషను తీసి వేయుట వల్ల ప్రజలకు యిబ్బందిగా వున్నందున తిరిగి దానిని నెలకొల్పమని

ప్రభుత్వమునకు విజ్ఞప్తులు వచ్చినా వెలక్కొచ్చుటలో జాప్యం చేస్తున్నందుకు ప్రభుత్వమును విమర్శించుటకుగాను.

Mr. Deputy Speaker:—Cut motion moved.

Sri Kaza Ramanatham :—Sir, I move:

Sri D. Panduranga Reddy

To reduce the allotment of Rs. 13,62,72,700 for Police by Rs. 100

రాష్ట్రములో శాంతి భద్రతలను పట్టి పట్టనుగా వాపాడలేనందువల్ల

Mr. Deputy Speaker :—Cut motion moved.

Sri C. Janga Reddy :—

To reduce the allotment of Rs. 13,62,72,700 for Police by Rs. 100

తాలూక ప్రాంతముల యందు యుండు పోలీసు కేంద్రములవారు సన్న లైట్ను యితర అలువాద శాంతి భద్రతలు సక్రమముగా చూచుకోనందుకు నిరసనగా

Smt. J. Eswari Bai :—Sir, I move :

Sri G. Sivaiah

Sri R. Bhoom Rao

To reduce the allotment of Rs. 13,62,72,700 for Police by Rs. 100

Failure to maintain Law and Order in most parts of the State.

Mr. Deputy Speaker :—Cut motion moved.

Sri B. V. Ramanayya :—Sir, I move ;

Smt. J. Eshwari Bai

To reduce the allotment of Rs. 13,62,72,700 for Police by Rs. 100

To criticise the Government for not providing adequate security for scheduled castes and other weaker sections.

Mr. Deputy Speaker :—Cut motion moved.

Smt. J. Eshwari Bai :—Sir, I move ;

To reduce the allotment of Rs. 13,62,72,700 for Police by Rs. 100

For causing death of over three hundred innocent people of Telangana by opening fire without provocation.

Mr. Deputy Speaker :—Cut motion moved.

Sri R. Satyanarayana Raju :—Sir, I move ;

Sri P. Seshavatharam

Sri Md. Rajab Ali

Sri N. Raghava Reddy

Sri U. Malsoor

To reduce the allotment of Rs. 13,62,72,700 for Police by Rs. 100

రాష్ట్రములో, నక్సలైట్లనే మిషతో, అమాయకులను కూడ లాకపులలో (పోలీసు) నెలల కొలది వుంచి బాదిస్తున్న వైఖరిని నిరసించుటకు.

Sri R. Satyanarayana Raju:—Sir, I move;

Sri P. Seshavatharam

Sri Md. Rajab Ali

Sri U. Malsoor

To reduce the allotment of Rs. 13,62,72,700 for Police by Rs. 100

రాష్ట్రం మొత్తంపై, పోలీసు వున్నతోద్యోగులపై సంవత్సరముల తరబడి యాంటి కరప్షన్ వారి వద్ద పెండింగ్‌లో నున్న కేసులను పరిష్కరించి, శిక్షించనందులకై ఖండించుటకు

Mr. Deputy Speaker :—Cut motions moved.

Sri R. Satyanarayana Raju :—Sir, I move;

Sri P. Seshavatharam

Sri Md. Rajab Ali

To reduce the allotment of Rs. 13,62,72,700 for Police by Rs. 100

రాయలసీమ జిల్లాల్లోను, యితర రాష్ట్రాల్లోను, బెంగుళూరులోని పి. టి. సి. చిట్ ఫండ్ కంపెనీ ముఖ్య పట్టణాల్లో కాళహస్తి, మదనపల్లి తాడిపత్రి, అనంతపురం, కడప, నెల్లూరు జిల్లాలోని గూడూరు పట్టణాలలో అనేకుల నుండి వేలాది డబ్బులు వసూలు చేసి, ఆఫీసులు ఎత్తి మోసగించినట్లు ఫిర్యాదులు పంపియున్నా పోలీసు శాఖ ఏ చర్య తీసుకొనక, వారిని కాపాడుతున్నందుకు ఖండించుటకై

Mr. Deputy Speaker:—Cut motion moved.

Sri R. Satyanarayana Raju :—Sir, I move;

Sri P. Seshavatharam

Sri Md. Rajab Ali

Sri U Malsoor

To reduce the allotment of Rs. 13,62,72,700 for Police by Rs. 100

రాష్ట్ర వున్నత న్యాయ స్థానము, తరిమెల నాగిరెడ్డిలాంటి డిటెన్యూలను విడుదల చేసినా, ప్రభుత్వం వారిని, మరో 80 మందిపై కుట్ర కేసులు బనాయించుతూన్న దారుణ దమననీతిని ఖండించుటకై, తక్షణమే కేసులను వుపసంహరించుకొని విడుదల చేయమని కోరుటకై.

Mr. Deputy Speaker :—Cut motion moved.

Sri R. Satyana ayana Raju:- Sir, I move:

Sri P. Seshavatharam

Sri Md. Rajab A'i

To reduce the allotment of Rs. 13 62,72 700 for Police by Rs. 100

చిత్తూరు జిల్లా, శ్రీ కాళహస్తి తాలూకాలో స్టేషన్ హవుస్ ఆఫీసరుగా ప్రమోషను చేయబడిన వ్యక్తిపై అనేక, ఆరోపణలుండియు, ఆ తాలూకాలో ప్రభుత్వ భూములు, పల్లకూలలో సాగుచేయుచుండియు. దాదాపు 10 సంవ్సరాలుగా యీ పట్టణంలోనే వుంటున్నా ఆతనిని అక్కడే వుంచిన ప్రభుత్వ పాలిక పై ఖరిని విమర్శించుటకు.

Mr Deputy Speaker :—Cut motion moved.

Sri Y. Venkat Rao :—Sir, I move:

Sri M. Ch. Nagaiah

To reduce the allotmeat of Rs. 13,62,72,700 for Police by Rs. 100

For failure to maintain Law and Order situation in the State.

Mr. Deputy Speaker : - Cut motion moved.

Sri M. Ch. Nagaiah :—Sir, I move :

To reduce the allotment of Rs. 13,62,72,700 for Police by Rs. 100

రాష్ట్రములో పోలీసువారికి సరి అయిన జీతములు యిచ్చే విషయం పెంచనందున అవినీతికి తోడ్పడుటకు గరి అగుచున్నారని తెలిసి ప్రభుత్వము అమలు చేయుటలో విఫలమైనందున ప్రభుత్వమును విమర్శించుట.

Mr. Deputy Speaker : —Cut motion moved.

Sri G. Satyanarayana Rao :—Sir, I move :

To reduce the allotment of Rs. 13,62,72,700 for Police by Rs. 100

For not providing proper facilities to the police by vehicles and with other amenities.

Mr. Deputy Speaker : - Cut motion moved.

Sri R. Mahananda:—Sir, I move:

To reduce the allotment of Rs. 13,62,72,700 for Police by Rs. 100

Government failed to enhance D. A. and T. A. to Police constables & Head Constables and also rent free quarters and also failed to supply cycles.

Mr. Deputy Speaker :—Cut motion moved.

Sri R. Mahananda : —Sir, I move:

To reduce the allotment of Rs. 13,62,72,700 for Police by Rs. 100

Government failed to locate a Police Station at Mundlanoor, Darsi Taluk, Ongole District even though there are Government buildings.

Mr. Deputy Speaker:—Cut motion moved.

Sri R. Satyanarayana Raju :—Sir, I move:

Sri B. Narasimha Reddy

To reduce the allotment of Rs. 13,62,72,700 for Police by Rs. 100

నక్సలైట్ల నాయకులు, నాగిరెడ్డి వర్గ రాలను హై కోర్టు ఎదురల చేసి నప్పటికి వారిపై కుట్ర కేసును బనాయించినందుకు నిరసనగా—

Sri R. Satyanarayana Raju:—Sir, I move.

Sri B. Narasimha Reddy

To reduce the allotment of Rs. 13,62,72,700 for Police by Rs. 100

నక్సలైట్ల సమస్యను రాజకీయంగా పరిష్కరించే బదులు పోలీసు బలంపై ఆధారపడి నిరపరాధుల్ని విచ్చల విడిగా కాల్చిచంపే హత్యాకాండను కొనసాగిస్తున్నందుకు—

Sri R. Satyanarayana Raju :—Sir, I move.

Sri B. Narasimha Reddy

To reduce the allotment of Rs. 13,62,72,700 for Police by Rs. 100

సరస్వత్ర నిరసించబడి అపఖ్యాతిపాలైన పి. డి. ఆక్ట్ను ప్రవేశపెట్టి రాష్ట్రాన్ని పోలీసు రాజ్యంగా మారుస్తున్నందుకు నిరసనగా —

Mr. Deputy Speaker :—Cut motions moved.

Mr. Deputy Speaker:—Now the House stands adjourned to meet again at 4 p. m. today.

(The House then adjourned till Four of the Clock)

(The House reassembled at Four of the Clock)

(Mr. Deputy Speaker in the Chair)

ORAL ANSWERS TO QUESTIONS

BHARGAVA COMMITTEE ON TELANGANA SURPLUSES

261—

* 44 (1764) Q.–Sarvasri P.O. Satyanarayana Raju, S. Vemayya, Poola Subbaiah and Dr. T.V.S. Chalapathi Rao :– Will hon. the Chief Minister be pleased to state :

(a) whether the Government is in receipt of a copy of the report of the Bhargava Committee on Telangana Surpluses ; and

(b) if so, whether a copy of it would be placed on the table of the House ?

Sri K. Brahmananda Reddy :—(a) Yes, Sir.

(b) Copy has already been placed on the Table of the House.

ఈ ప్రశ్న, ఇది రాకమునుపు వేసినటువంటి ప్రశ్న.

Copies have been distributed and the Assembly is likely to debate on some evening as the Leaders may fix some time.

Sri V. B. Raju :—I would like to remind the hon. Chief Minister one thing. I put a question whether this Government has been consulted by the Government of India in the determination of terms of reference to the Committee and the Chief Minister promised to answer after verifying the records.

Sri K. Brahmananda Reddy :—No, Sir. As you know, in the determination of terms of reference we were not consulted. But subsequently the Chairman of the Regional Committee made some representation and that was taken into account.

Sri V. B. Raju :—Did the Government at least after the announcement request the Government of India to amend the terms of reference suitably?

Sri K. Brahmananda Reddy :—There was no need for this Government to make any representation. So far as Bhargava Committee Report is concerned, this Government has absolutely no say.

(శ్రీ) వావిలాల గోపాలకృష్ణయ్య :—ఆ టర్మ్స్ ఆఫ్ రెఫరెన్సు ఏమైనా గవర్నమెంటు మార్చమని అన్నదా?

(శ్రీ) కె. బ్రహ్మానంద రెడ్డి :—అది కాదండి, రీజినల్ కమిటీ వైస్ చైర్మన్ స్టేట్ అమెండ్మెంట్ ప్రపోజ్ చేసినారని మటుకు తెలుస్తుంది.

(శ్రీ) వావిలాల గోపాలకృష్ణయ్య :—అంటె, వారు కోరిన మార్పు చేర్చారన్నమాట, దాని అర్థంబట్టి.

Sri K. Brahmananda Reddy :—That was taken into account. వారు ఏమి మార్పుచేశారో నేను ఇప్పుడు చెప్పలేను.

(శ్రీ) వావిలాల గోపాలకృష్ణయ్య :—అసలు వారు ఏమికోరారు. అది ఏవిధంగా.....

Sri K. Brahmananda Reddy :—The debate will come.

శ్రీ వావిలాల గోపాలకృష్ణయ్య :—డిబేట్‌కు మాకు ఇన్‌ఫర్మేషన్ కావాలండీ.

Sri K. Brahmananda Reddy :-I have no information about it

Sri N. Ramachandra Reddy :—Before the debate is taken up, it is better if the correspondence of the Regional Committee with the Prime Minister, the Union Home Minister, etc. is supplied so that it will facilitate discussion.

Sri K. Brahmananda Reddy :-I do not know about the Regional Committee affair. What they said, I do not know.

Sri N. Ramachandra Reddy :-whether there was any variation in the terms of reference also will be known if the correspondence is placed on the Table of the House.

Sri K. Brahmananda Reddy :—I do not know; I am not aware of the correspondence which the Chairman of the Regional Committee had with the Bhargava Committee.

శ్రీ ప్రగడ కోటయ్య :—ఇప్పుడు రీజినల్ కమిటీ వారు గవర్నమెంటు ఆఫ్ ఇండియాకు టర్మ్స్ ఆఫ్ రెఫరెన్సు కొంత మార్పు చేయవలసిందనో, సవరించవలసిందనో వ్రాసినమీదట, మన గవర్నమెంటుకు ఏదైనా అక్కడ హోంమినిస్టర్లు నుంచి రెఫరెన్సు వచ్చిందా? వస్తే, ఆ రెఫరెన్సుమీద మన గవర్నమెంటు గవర్నమెంట్ ఆఫ్ ఇండియాకు వ్రాసిందా?

Sri K. Brahmananda Reddy:—Just now I am not able to answer. I think, I will be able to answer during the discussion.

Sri A. Madhava Rao :—Has the Government considered this Bhargava Committee Report, and if so what is the view of the Government, and whether this Government is going to accept Bhargava Committee Report or Kumar Lalit Report ?

Sri K Brahmananda Reddi :—There is no Kumar Lalit Report; there was a report ; so far as the Bhargava Committee Report is concerned as such, it is not yet considered by the Government.

Sri V.B. Raju :—I would like to know whether there was any resolution of the Regional Committee which must have been sent to the Government of the State, that the terms of reference of Bhargava Committee should include all the decisions , agreements, understandings, etc., arrived at between leaders of this region and Andhra area? Is not the Chief Minister aware of it ?

Sri K. Brahmananda Reddi :—Some correspondence would have come, but that also was considered by the Bhargava Committee Report.

Sri V.B. Raju :—The hon. Chief Minister said that it was a matter between the Regional Committee and the Government of India ; in fact it is not so. I want to know whether the Regional Committee has not sent any resolution on this matter through the Government of Andhra Pradesh which resolution included that the terms of reference shall include all decisions, agreements, etc.,

Sri K. Brahmananda Reddi :-As I said, I do not know if there was any communication ; I cannot just now off-hand answer; but, so far as

the constitution of the Bhargava Committee. or the terms of reference, or its report, is concerned, this Government has absolutely no knowledge.

డాక్టర్ టి వి ఎస్. చలపతిరావు:—అధ్యక్షా, గవర్నమెంటు వారే ఈ కమిటీని అపాయింట్ చేశారని అన్నారు. మరి ఈ కమిటీవారి దెగ్గర మన స్టేట్ ప్రభుత్వంవారు సాక్ష్యము ఇచ్చారా లేదా? ఎందుకన్నానంటే పేజీ 83 గవర్నరు అడ్రెసులో మూడవ ప్లాన్ పీరియడ్‌కే 34 లక్షలు అక్యూమిలేట్ అయిందని అందులో గవర్నమెంటువారే చెప్పారన్నమాట. దానిని బేజు చేసుకోడానికి భార్గవా కమిటీ యెదుట, ఇంకా ఇతర సందర్భాలలో గవర్నమెంటువారు సాక్ష్యము ఇచ్చారా లేదా?

Sri K. Brahmananda Reddi:—No, Sir. Neither the Goverernment as a whole or any individual Member of the Ministry also-none of them have done anything excepting that Bhargva Committee came and asked some information, etc. or records, etc. of the departments, and they were given.

Sri P. Narsing Rao:—Under what statute this Committee has been appoined and is the Government of India competent to appoint such committee?

Sri K. Brahmananda Reddi:—I am told, Sir, that the Government of India is fully competent to appoint a Committee of this kind.

Sri P. Narsing Rao:—For any Government, either the State Government or the Central Government, whatever Committee or Commission is to be appointed, it should be on the basis of some statute. Uunder what statute and under what authority this Commission was appointed?

Sri K. Brahmananda Reddi:—This commission was appointed under the powers which the Government of India has got under the Constitution, etc.

(శ్రీ) కె. అంజనరెడ్డి (హిందూపూర్):—అధ్యక్షా, ఆంధ్రప్రదేశ్ ఏర్పడిన తరువాత 8 ముఖ్యమంత్రులు పాలించారు. దానిలో ఎవరెవరు ఎంతెంత ఖర్చు పెట్టారు, తెలంగాణా డెవలప్మెంటు కోసం. ఆ ఫిగర్సు ఇస్తారా?

(శ్రీ) కె. బ్రహ్మానందరెడ్డి:—అది భార్గవా కమిటీలోనే ఉన్నదండి. ఏ సంవత్సరంలో ఎంత ఖర్చు పెట్టినారు అనేది దానిలో చివర ఎనెక్సేలోచూస్తే మీకు తెలుస్తుంది. నాకు సంబంధించినంతవరకు, నేను ముఖ్యమంత్రిగా ఉన్నటువంటి ఈ రోజువరకు సుమారు 80 కోట్లు రూపాయలు అకనంగా ఖర్చుపెట్టినాను.

(శ్రీ) వావిలాల గోపాలకృష్ణయ్య:—ఇప్పుడు ఈ భార్గవా కమిటీని ఏ స్టాచూచ్ క్రింద వేశారంటే చెప్పలేదు. అది వేసేముందు మన ఆంధ్ర నాయకులు అంతా సెంట్రల్ గవర్నమెంటువద్దకు వెళ్ళి ఇందిరాగాంధిగారిని, సెంట్రల్ గవర్నమెంటును ఇంటర్ వీన్ కమ్మని కోరారా? కోరితే, దానిమీద వారు ఒక నిర్ణయము చేశారా? అసలు మీకు హక్కే లేదని ఎవరైనా చెప్పారా? ఆ విషయము ప్రభుత్వానికేమైనా తెలుసునా?

(శ్రీ) కె. బ్రహ్మానందరెడ్డి:—యిప్పుడు అంటున్నారుగాని, యింతవరకు అక్కడ వచ్చిన ఏ నాయకులుగాని అనలేదు ఇది క్వశ్చన్‌చేస్తూ. మాకు వేసిన

కమిటీలు సరిపోవు, మాకు వేరే సొల్యూషన్ కనిపెట్టాలని చెప్పుతున్నారుతప్ప. భార్గవా కమిటీని అపాయింట్ చేయకూడదనిగాని, మీకు అధికారాలు లేవనిగాని ఒక్కరూ చెప్పినటువంటివారు లేరు. తరువాత ఇది పార్లమెంటులోకూడా చర్చకు వచ్చింది. అప్పుడు అనేకమంది సభ్యులు అభిప్రాయాలు ఎక్స్‌ప్రెస్ చేసిన తరువాత, పొలిటికల్ పార్టీస్‌లో ఉన్నటువంటి అందరు నాయకులు చెప్పిన తరువాత, వారు అందరిని సంప్రదించిన తరువాతనే ఈ కమిటీని వారు అపాయింట్ చేశారు. తరువాతకూడా పదేపదే ప్రతి విషయానికికూడా మనము అడుగుతున్నాము పైన మినిస్టరుగారు జోక్యము చేసుకోవాలని, ఎకనామిక్ సొల్యూషన్ అయినా ఆమె, పొలిటికల్ సొల్యూషన్ అయినా ఆమె, ఏ సొల్యూషన్ అయినా ఆమె అని ఈ రోజుకు కూడా చెప్పుతున్నది అదేకదా కొంతమంది.

(శ్రీ) పి. సుబ్బయ్య :—అధ్యక్షా, భార్గవా కమిటీ సర్‌ప్లసెస్ వర్కవుట్ చేసిందికదా. ఆ డబ్బును ఎంతకాలంలో ఎట్లా వెచ్చించాలని నిర్ణయం చేశారు?

(శ్రీ) కె. బ్రహ్మానందరెడ్డి :—గవర్నమెంట్ ఆఫ్ ఇండియావారు చేసినటువంటి నిర్ణయం ప్రకారం తప్పకుండా నాలుగవ ప్రణాళికలో—పీలైతే దాని లెక్కలు సేకరించుకొన్నతరువాత, దాని ఎడ్జస్ట్‌మెంట్ అయిన తరువాత. యింకా ఎర్లీగానే యీ డబ్బును ఖర్చుపెట్టాలనేది ప్రభుత్వ ఉద్దేశ్యము.

డా. టి. వి. యస్. చలపతిరావు :—ఇపుడు ముఖ్యమంత్రిగారు—భార్గవా కమిటీవారి ఎదుట ప్రభుత్వము తరపున వెళ్ళి ఎవరూ సాక్ష్యం ఇవ్వలేదని అన్నారు. రీజినల్ కమిటీ 107 కోట్లు అని, 70 కోట్లు అని అంటే—మీరు కాదన్నందువల్లనేకదా యీ కమిటీ వచ్చింది. అందువల్ల మీ వ్యూపాయింట్ ఎవరు రిప్రజెంట్ చేశారు? రీజినల్ కమిటి వారి వ్యూ పాయింట్ ఎవరు రెప్రజెంటు చేశారు? అపుడు 28 కోట్ల 34 లక్షలని—అది ఆంధ్రకు చార్జి చేయాలనికూడ గవర్నమెంట్ ఆఫ్ ఇండియా నిర్ణయం చేసినట్లు పేపర్సులో చూస్తున్నాము. దానికి యీ ప్రభుత్వం ఏమైనా ప్రొటెస్ట్ చేశారా? ఆంధ్ర రీజియన్‌కు—యూనిలేటరల్‌గా—అంటే—ఎక్స్ పార్టీగా చేయాలనేది.....

మిస్టర్ డిప్యూటీ స్పీకర్ :—దీనిపైన త్వరలో యిక్కడ డిబేట్ జరుగుతుందికదా.

డా. టి. వి. యస్. చలపతిరావు :—ఆ డిబేట్‌లో ఈ ఇన్‌ఫర్మేషన్ ఎట్లా ఎలిసిట్ అవుతుంది?

(శ్రీ) కె. బ్రహ్మానందరెడ్డి :—ఈ భార్గవా కమిటీ వేయటానికి వచ్చిన పరిస్థితులుగాని, వెనక కుమార్ లలిత్‌ను వేసిన పరిస్థితులుగాని తమకు తెలుసు. దీనిలో ప్రభుత్వం ఎమాత్రం ఒక పార్టీగా వ్యవహరించకుండా ఉండాలని, ఏదైతే రీజినల్ కమిటీవారు చెబుతున్నారో, అందులో న్యాయం ఎంత, అన్యాయం ఎంత, నిజం ఎంత, అన్నది ఒక ఇండిపెండెంట్ ఏజన్సీ కనుక్కోవాలనేది మా యొక్క దృక్పథం. అందుకని సాధ్యమైనంతవరకు యీ వివాదంలో ప్రభుత్వం జోక్యం పుచ్చుకోలేదు. ఏవన్నా ఫిగర్సుగాని, లెక్కల పుస్తకాలుగాని కావాలంటే ఇవ్వటంతప్ప—ఇది ఒక పార్టీగా అటు తెలంగాణా సైడ్‌నో, ఇటు ఆంధ్ర సైడ్‌నో పక్షపాతం వహిస్తున్నది అనే మాట లేకుండా ఉండటానికి, అందులో

జోక్యం చేసుకోకుండా ఉంటే బాగుంటుందనే అభిప్రాయంతో చేసుకోలేదు. అక్కడకుపోయి రిప్రజెంట్ చేసినవారు—రీజినల్ కమిటీ చైర్మన్‌గారు వెళ్లారు. రీజినల్ కమిటీవారు ఎపాయింట్ చేసినటువంటి కొంతమంది ఉద్యోగస్థులు ఫైనాన్స్ డిపార్ట్‌మెంటుకు, ఇతర డిపార్ట్‌మెంట్స్‌కు సంబంధం ఉన్నటువంటి ఉద్యోగస్థులు వెళ్ళినారు. ఆంధ్రప్రాంతం తరపున కేసు చెప్పటానికి కొంత మంది వారంతటవారు వెళ్ళి ఎవిడెన్స్, స్టేట్‌మెంట్ వారి యిష్టం వచ్చినట్లు చెప్పుకోవటం తటస్థించింది

(శ్రీ ఆర్. మహానంద :—ఆంధ్ర, రాయలసీమ ప్రాంతాలకుకూడ అవ్యాయం జరిగిందని అందరు కంప్లెయింట్ చేస్తున్నారు. దానిని విచారణ చేయటానికి ఏదన్నా భార్గవరాముని కమిటీవేసి ఆ వ్యత్యాసాలు ఏమిటో తేలుస్తారా?

(శ్రీ కె. బ్రహ్మానందరెడ్డి :—దానికి భార్గవరాముడు లేడు; మహానంద రాముడు లేడు; బ్రహ్మానందరాముడులేడు.

డా. టి. వి. యస్. చలపతిరావు :—అధ్యక్షా, నాకు ఆన్సర్ రాలేదండి. ఆంధ్ర రీజియన్‌కు ఎక్స్‌పార్టీగా ఈ 28 కోట్ల 84 లక్షలు చార్జి చేసినట్లుగా కేంద్ర ప్రభుత్వం అంగీకరించినట్లుగా పేపర్స్‌లో వచ్చింది. అఫిషియల్‌గా ఈ ప్రభుత్వానికి అందిందా? అందితే దానికి ఏమైనా ప్రొటెస్ట్ తెలియజేశారా? ప్రొటెస్ట్ చేయకపోతే—ఆంధ్ర రీజియన్ రిప్రజెంటేటివ్స్‌ను కన్‌సల్ట్ చేసి—మీరు దీనిని అంగీకరించాలని — అలాంటిదేదైనా జరిగిందా? లేనపుడు — ఆంధ్ర రీజియన్‌కు ఎక్స్‌పార్టీగా అలా చార్జి చేయటానికి ఎవరికి అధికారం వున్నది? కేంద్రానికిలేదు. స్టేట్‌కులేదు.

(శ్రీ కె. బ్రహ్మానందరెడ్డి :—అధికారం ఉన్నటువంటివారికి వుంది. అది భార్గవ చెప్పినారు. ఏది చెప్పినారో అది తమరు చూడండి.

DEATH OF JAGADISH KRISHNA

262—

* 131 (2427) Q.—Sri Teegala Sayatnarayana Rao (Mahabubabad) :—Will hon. the Chief Minister be pleased to state :

(a) whether it is a fact that Jagadish Krishna, a native of Mulug, Warangal district, a petty shop-keeper running a "Gumchi" was arrested in a hotel at Hanamkonda in the month of July, 1969 by the police ;

(b) the nature of crime found against him in the police investigation ;

(c) the name of the person who is stated to be dead in the counter firing in the forest in Mahabubabad taluk on 17-7-1969 ; and

(d) whether the person who died in the police encounter on 17-7-1969 and the person who arrested in July, 1969 at Hanamkonda are one and the same?

Sri J. Vengala Rao (on behalf of the Chief Minister):—(a) No, Sir.

(b) Sri Jagadish Krishna Mohan was one of the accused in armed dacoities committed by the Communist Revolutionaries at, Hanumanthapur, Bekkal & Gandipalli in Jangaon Taluk in May 1969.

(c) Sri Jagadish Krishna Mohan.

(d) Does not arise-as no one was arrested at Hanumkonda on 17-7-1969.

(శ్రీ) సి. వి. కె. రావు :—కౌంటర్ ఫైరింగ్‌లో ఒకరు ముందు కాల్చారు. తర్వాత యింకొకరు కాల్చారు. అటువంటి పరిస్థితిలో పోలీసువారికి ఏమైనా తగిలాయా ?

(శ్రీ) జె. వెంగళరావు :—పోలీసువారికి ఏమీ తగలలేదు.

(శ్రీ) సి. వి. కె. రావు :— పోలీసువారికి యేమీ తగలలేదుగాని, అవతలి వాడిని చంపేశారు.

(శ్రీ) జి. శివయ్య :—ఎక్కడ ఎన్‌కౌంటర్ ఫైరింగ్ జరిగింది ? ఆ ఫైరింగ్‌లో చనిపోయినవారి పేరు ఏమిటి ? ఆయనది ఏ ఊరు ?

(శ్రీ) జె. వెంగళరావు :—ఫైరింగ్ 18-7-69 న జరిగింది. అది ఎర్రగుంట ఫారెస్ట్ హిల్స్‌లో జరిగినది. చనిపోయినవారి పేరు జగదీశ్‌కృష్ణ మోహన్.

(శ్రీ) ఎ. మాధవరావు :—కౌంటర్ ఫైరింగ్ అంటే ఇద్దరు ఫైర్ చేసుకోవటం అన్నమాట.

(శ్రీ) జె. వెంగళరావు :—ఎన్‌కౌంటర్ ఫైరింగ్ అని చెప్పాను.

SPECIAL PAY TO TEACHERS IN RAJAHMUNDRY CENTRAL JAIL

263—

*37 (1754) Q.—Sri R. Mahananda :—Will the hon. Chief Minister be pleased to state:

(a) whether it is a fact that teachers and instructors working in the Central Jails at Hyderabad and Rajahmundry are paid special pay due to non-provision of holidays as in other schools;

(b) whether this special pay applies to the teachers and instructors working in Junior and Senior Certified Schools at Hyderabad and Eluru; and

(c) if the answer for (b) is in negative, the reasons therefor ?

Sri P. V. Narasimha Rao (on behalf of the Chief Minister:—(a) No, Sir. the special pay granted to the teachers in the jail is not due to non-provision of holidays as in other schools. But, it was sanctioned considering the circumstances for training in the jail schools wherein teachers have to impart education to the prisoners whose psychology is different from the ordinary students.

(b) No, Sir.

(c) Does not arise.

(శ్రీ) ఆర్. మహానంద :—జైల్సుకు సంబంధించి జూనియర్ సర్టిఫైడ్, సీనియర్ సర్టిఫైడ్ స్కూల్సులో ఉన్న టీచర్స్‌కు ఎడ్యుకేషన్ రూల్సు అన్వయింపజేయటంలో—ఇంక్రిమెంట్స్ విషయంలో, కనఫర్మేషన్ విషయంలో, జీతాల విషయంలో వ్యత్యాసం చూపించబడుతున్నది. ఈ వ్యత్యాసం ఎట్లా తొలగిస్తున్నారు ?

శ్రీ పి. వి. నరసింహారావు:—సర్టిఫైడ్ పాఠశాలలలో పనిచేస్తున్నటువంటి ఉపాధ్యాయులకు స్పెషల్ పే ఇవ్వాలని బి. జి. ఆర్ ప్రిన్సిపాల్ సిఫారసు చేసినారు అది ఇంకా పరిశీలనలో ఉన్నది ఇంకా నిర్ణయం తీసుకోబడలేదు.

శ్రీ వావిలాల గోపాలకృష్ణయ్య:—జైళ్లలో సర్టిఫైడ్ స్కూల్సులో స్పెషల్ సైకాలజీవారు టీచర్స్‌గా ఉండాలని అన్నారు. ఆ టీచర్‌కు ఉన్న క్వాలిఫికేషన్స్ ఏమిటి? వారు ఏమి సబ్జక్ట్స్ పాఠ్యాంశాలు? ఏ సబ్జక్ట్ పాఠ్యాంశాలు తే ఏ కేడర్ యిస్తున్నారు?

శ్రీ పి. వి. నరసింహారావు:—వారు ప్రత్యేక నిపుణత ఉన్నవారని చెప్పలేనుగాని వారు ప్రత్యేక పరిస్థితులలో పనిచేస్తున్నారు సాధారణమైన ఉపాధ్యాయులులాగా, సాధారణ పాఠశాలలలో పనిచేసే వాతావరణం అక్కడ ఉండదు. వారికి ఇబ్బందులు ఎక్కువ ఉంటాయి. వారు కొంత కష్టపడి చేయవలసి ఉంటుంది. చిన్నపిల్లవాడికి బోధించేటట్లు అక్కడ ఖైదీలకు బోధించే దుర్ఘటన కార్యక్రమం చేస్తున్నారు. స్పెషల్ పే 15 రు; ఒక ఉపాధ్యాయునికి, 10 రు. క్రింది గ్రేడ్ ఉపాధ్యాయునకు హైదరాబాద్‌లో ఇవ్వడం జరుగుతున్నది. 5 రూ. రాజమండ్రి ఉపాధ్యాయులకు యివ్వటం జరుగుతున్నది.

శ్రీ వావిలాల గోపాలకృష్ణయ్య:—ఆ లేడా ఎందుకు ఉన్నది;

శ్రీ పి. వి. నరసింహారావు:—ఆ గ్రేడ్‌లో ఉంది?

శ్రీ వావిలాల గోపాలకృష్ణయ్య:—ఏ గ్రేడ్ ఆది?

శ్రీ పి. వి. నరసింహారావు:—సెంట్రల్ ప్రిజన్ హైదరాబాద్‌లో ఉన్న హెడ్‌మాస్టర్ 180 టు 250 గ్రేడ్‌లో ఉన్న అతనికి రు 15 లు ఇవ్వటం జరుగుతున్నది. సెకండరీగ్రేడ్ వారు 80 టు 150 గ్రేడ్ వారికి రు 10 లు యివ్వటం జరుగుతున్నది. సెంట్రల్ జైలులో ఉన్నటువంటి ఇద్దరు ఉపాధ్యాయులకు 65 టు 80 గ్రేడ్ వారికి రు. 5 లు యివ్వటం జరుగుతున్నది.

శ్రీ వావిలాల గోపాలకృష్ణయ్య:—వారికి ఉన్న క్వాలిఫికేషన్స్ ఏమిటి? గ్రేడ్ ఏమిటి? క్వాలిఫికేషన్స్ ఈక్వల్‌గా ఉన్నవా? క్వాలిఫికేషన్స్ ఈక్వల్‌గా ఉండవలసిన అవసరంలేదా?

శ్రీ పి. వి. నరసింహారావు:—ఈ మూడు గ్రేడ్‌లు ఎడ్యుకేషన్ డిపార్ట్‌మెంట్‌లో ఉన్నవి. ఆ క్వాలిఫికేషన్స్ నా దగ్గరలేవు. రాజమండ్రి టీచర్స్ హయ్యర్ గ్రేడ్ వారై ఉంటారు. Obviously they belong to the Higher Grade whereas this teacher at Hyderabad belongs to the Secondary Grade and the Headmaster belongs to the Graduate grade.

శ్రీ సి. వి. కె. రావు:—ఖైదీలకు పాఠాలు నేర్పేటప్పుడు టీచర్సు ప్రత్యేకంగా బోధించాల్సి ఉంటుంది అంటున్నారు. ఆ ప్రత్యేకత ఏమిటో వివరించలేదు. ఖైదీలు మనుష్యులేకదా. బయట పాఠం చెప్పేటప్పుడు రాముడికి సీత ఏమవుతుందో ఒక విధంగాను, జైళ్లలో పాఠం చెప్పేటప్పుడు రాముడికి సీత ఏమవుతుందో ఇంకోవిధంగాను చెబుతారా?

శ్రీ పి. వి. నరసింహారావు:—పిల్లలకు—పెద్దలకు బోధించే తేడానే అక్కడ ఉంటుంది. ఇపుడు తమరు అడిగితే జవాబు చెప్పలము ఎంతకష్టమో చూడండి. అవతల ఏదో పిల్లవాడు అడిగితే చాలా యీజీ. అదే పేపం.

శ్రీ సి. వి. కె. రావు :—ఏమి కష్టమండి? మేము అడిగే ప్రశ్నలకు స్ట్రయిట్ ఫార్వర్డ్ ఆన్సర్స్ చెప్పరు. అది పెద్ద కష్టము.

శ్రీ పి. వి. నరసింహారావు :—లేదండి. It is the atmosphere that counts. These are prisoners who come with a particular type of psychology which it is very difficult to deal with. అందుకని ఆ పరిస్థితులలో వాళ్లకు కాస్త యివ్వాలి.

శ్రీ సి. వి. కె. రావు :— మంత్రులు జైలకి వెళ్లారా, మేము జైలకి వెళ్లామా? సైక్ ఆఫ్ సైకాలజీ అంటున్నారు.

శ్రీ పి. వి. నరసింహారావు :— రెండు సైకాలజీలలోను సి. వి. కె. రావు గారితో సంబంధం లేదని మనవి చేస్తున్నాను.

శ్రీ పి. సుబ్బయ్య :— ఎడ్యుకేషన్ రూల్స్ ఆ టీచర్స్‌కు అనువర్తించడం లేదు. ఎందుకు అనువర్తించడం లేదో చెపుతారా? తప్పకుండా అనువర్తించేటట్లు చేస్తారా?

Sri P. V. Narasimha Rao :—I remember that the matter is now being examined between the Education Department and the Jails Department.

Sri P. Subbiah :— For the last six years, what is the sin they have committed?

Sri P V. Narasimha Rao :—For instance, I know personally that the teacher who is working in the Hyderabad jail has got his promotion when I was the jails Minister. So, it is not as though they are being ignored ; their claims are being considered and they are also fitted into the grades of the Education Department.

Sri P. Subbiah :—The rules are not applied ; that is more important. Therefore, a deadline may be fixed by which the rules can be made applicable.

శ్రీ పి. వి. నరసింహారావు :—ఏమి రూల్స్ అప్లయి చేయమంటారు? జైలులో పనిచేసే వాడికి జైలు రూల్స్ అప్లయి అవుతాయి. జైలులో డాక్టరు పనిచేస్తే He will have to conform to the Jail Rules.

Sri P. Subbiah :—I have got the number of working hours there and here.

Sri P. V. Narasimha Rao :—It is not possible. The teachers are working in an establishment which has its own rules. He has to conform to those rules. We can't apply our rules to them. హాలిడేస్ గురించి మనవి చేశాను. They get only jail holidays. They do not get holidays given to the other schools.

G. C. SHEETS TO MARELLA LARGE SCALE CO-OPERATIVE SOCIETY

264—

*221 (873) Q.—Sri R. Mahananda :—Will hon. the Chief Minister be pleased to state:

(a) how many tons of G. C. sheets were allotted to the Marella Large Scale Co-operative Society, Darsi taluk, Nellore district for distribution among the permit holders tagged on to that Society in 1965-66 and 1966-67;

(b) who are the permit holders ;

(c) who has granted these permits ;

(d) whether all these permits have been fully honoured by the Society ; and

(e) whether there are complaints to District Agricultural Officer, Kavali about non-compliance of the permits ?

Sri T. Ramaswamy (On behalf of the Chief Minister) :—(a) G.C. Sheets weighing 10 Metric Tonnes 885 Kilograms and 200 grams were allotted to Marella Large Sized Co-operative Society during 1965-66 and 1966-67.

(b) A statement is placed on the Table of the House.

(c) District Agricultural Officer, Kavali.

(d) Yes.

(e) No complaints were reported to have been received by the District Agricultural Officer, Kavali about non-compliance of permits by the Society.

STATEMENT PLACED ON THE TABLE OF THE HOUSE

(*Vide* ANSWER TO CLAUSE (b) OF THE STARRED LEGISLATIVE ASSEMBLY QUESTION NO. 873 [* 264]

Quantity of G. C. Sheets distributed to the permit holders by Marella Large Sized Co-operative Society, 1965-66.

Sl. No.	Name of permit holder.		Quantity issued. Kgs. Grams.
1965-66.			
1.	Sri Soma Kotireddy	..	249-000
2.	,, Bodopati Narasaiah	..	249-000
3.	,, G. C. Koti Reddy	..	249-000
4.	,, Kothamaraju Poornaiah	...	249-000
5.	,, Avula Narapareddy	..	249-000
6.	,, B. Kotireddy	..	254-340
7.	,, Kota Kotireddy	..	249-000
8.	,, Kota China Subbareddy	..	163-969
9.	,, A. Venkataramireddy	..	241-523
10.	,, Nanauri Raghavareddy	...	249-000
11.	,, Gorantla Gangaiah	..	173-800
12.	,, Moola Rosireddy	..	215-000
13.	,, Tooma Kamireddy	..	215-000
14.	,, Pulipati Venkateswarlu	..	254-324
15.	,, Amara Basavaiah	..	249-000
16.	,, Dama Varadaiah	..	249-000
17.	,, Kadiyala Kotaiah	..	249-000
18.	,, Pokuru Subbaiah	..	249-000
19.	,, Dama Ramaiah	..	249-000
20.	,, Tatikonda Musalaiah	..	215-425

Sl. No.	Name of the permit Holder		Quantity issued Kgs. Grams
21.	Sri Samapalli Butchaiah	..	243-425
22.	,, Muppala Seshaiah	..	243-425
23.	,, Gogineni Santhaiah	..	173 973
24.	,, Madaramatla Butchaiah	..	248 764
25.	,, Anna Ramulu	..	238-751
26.	,, Amara Seethaiah	..	154-334
27.	,, Pinnika Ramaiah	..	241-623
28.	,, Amara Nagaiah	..	241-623
29.	,, Amara Chinnaperaiah	..	241-623
30.	,, Amara Ramaiah	..	243-425
		Total:	7,158-357

Quantity of G. C. Sheets distributed to the permit holders by Marella Large Sized Co-operative Society, 1966-67.

Sl. No.	Name of permit-holder		Quantity issued Kgs. Grams.
31.	Sri Amara Peda Subbaiah	..	139-371
32.	,, Daram Lakshminarasu	..	248-751
33.	,, Eduru Nagireddy	..	248-751
34.	,, Sareddy Obulareddy	..	248-751
35.	,, Karana Yelamandareddy	..	248-751
36.	,, Karna Pedaobulareddy	..	163 968
37.	,, Daram Audayya	..	163 968
38	,, Gujjala Veekateswarlu	..	226 286
39.	,, Gujjala Kotaiah	..	231 371
40.	,, Maram Jangareddy	..	239-371
41.	,, Veddigunta Karnam	..	163-968
42.	,, Madaram Subbareddy	..	239-371
43.	,, Madam Venkateswarlu	..	163-968
44.	,, Maram Subbareddy	..	173-975
45.	,, D. T. V. Narayanareddy	..	163-968
46.	,, Pothireddy Raghava Reddy	..	173-975
47.	,, Pinisala Anjaneyulu		239-371
48.	,, Pothireddy Peareddy	..	163-968
			3,719-843

Quantity Distributed.

Year.	Kgs. Grams
1965-66 ..	7,138-357
1966-67 ..	3,749-843
Total:	10,888-200 or 10 M. T. 888 Kg. 200 Grams.

(శ్రీ) ఆర్. మహాలక్ష్మి : [illegible] రాలేదు అన్నారు. పర్మిట్స్ పుచ్చుకున్నారో లేదో అన్నది [illegible] అట్లా కాలేదని తెలుసుకొన్న తరువాత [illegible] They put in a petition to the District Agricultural Officer one year back which has not been enquired into. Will the Government at least ask the District Agricultural Officer to go into the details of this complaint ?

(శ్రీ) టి. రామస్వామి :—[illegible] దగ్గరకు పోయి కంప్లయింట్ చేయలేదు. I have given the details of the permits given and they were complied with.

LICENCED MONEY LENDERS IN TWIN CITIES.

265—.

*87 (2194) Q.—Sri T. C. Rajan (Palmaner) : Will the hon. the Chief Minister be pleased to state :

(a) how many licensed money lenders are there in the twin cities;

(b) the rate of interest they are charging ; and

(c) whether their accounts are being checked by the Government ?

Sri T. Ramaswamy :—(a) Nine hundred (900). Money lending licences were issued in the twin cities during the year 1938.

(b) Six and nine per cent per annum in the case of secured and unsecured loans respectively.

(c) Their accounts are being checked whenever there are complaints.

(శ్రీ) సి. వి. కె. రావు :—ఇప్పుడు ట్విన్ సిటీస్‌లో ఉన్న మనీ లెండర్స్‌లో ఎంతమంది సెపరేటివ్స్ ఉన్నారో చెప్పగలరా ?

(శ్రీ) టి. రామస్వామి :—నాకు తెలియదు.

(శ్రీ) వై. వెంకటరావు :—6 పర్సెంట్ [illegible] యింటరెస్ట్ చార్జి చేస్తున్నారు సిటీలో. 6 పర్సెంట్, 9 పర్సెంట్ కాకుండా మిడిలా ? లేక వేరే చాటు మాటుగా తీసుకొని అంతవరకు [illegible] Impossible to get even at the rate of 12% సిటీలో 6 పర్సెంట్, 9 పర్సెంట్ అని చెపుతున్నారు. అది ఆలోచించారా ?

(శ్రీ) టి. రామస్వామి :—ఈ యాక్ట్ ప్రకారం అన్ సెక్యూర్డ్ లోన్ 6 పర్సెంట్ కంటె ఎక్కువ చార్జి చేయకూడదు.

(శ్రీ) వై. వెంకటరావు :—అది సరే. యాక్ట్ ప్రకారం యూజ్‌ఫుల్‌గా జరుగుతున్నదా ?

(శ్రీ) టి. రామస్వామి :—నాకు తెలియదు.

(శ్రీ) ఎ. మాధవరావు :—ఈ యింటరెస్ట్ గవర్నమెంట్ ఏమైనా కంట్రోల్ చేస్తుందా ? ఏమైనా యాక్ట్స్ ఉన్నాయా ? ఎట్లా యిది కంట్రోల్ చేసేది ?

శ్రీ టి. రామస్వామి :—ఒక యాక్ట్ ఉన్నది. ఆంధ్ర ప్రదేశ్ తెలంగాణ ఏరియా మనిలెండర్స్ యాక్ట్ ఒకటి ఉన్నది. ఆ యాక్ట్ ప్రకారం కంట్రోల్ చేస్తాము.

శ్రీ కె. నిరంజనరావు :— చిట్‌ఫండ్స్ కంపెనీలు ఉన్నాయి. కొన్ని లైసెన్సులు ఇచ్చారు. కొన్ని లైసెన్సులు లేవు. వాటిని కూడ మనీ లెండింగ్ క్రింద కన్‌ఫర్ట్ చేసి లైసెన్స్ యిస్తే బాగా ఉంటుంది. అది ఆలోచిస్తారా?

శ్రీ టి. రామస్వామి :—మనీ లెండింగ్ అనేది చేస్తే లైసెన్స్ తీసుకోవాలి. లేకపోతే కోర్టులో డిక్రీయివ్వరు.

శ్రీ కడప కోటయ్య : చాలకాలం క్రిందట మనీ లెండింగ్ సుప్రీంకోర్టు ఒక తీర్పు ఇచ్చింది. ఆ తీర్పు ఆలోచన ఉన్నదని ముఖ్యమంత్రిగారు చెప్పారు. మనీ లెండింగ్ లైసెన్స్ విధానాన్ని ఆంధ్రదేశ్ విస్తరింప చేసే ఆలోచన ఉన్నదా?

శ్రీ టి. రామస్వామి : ప్రస్తుతం ఆలోచన ఏమి లేదు.

శ్రీ కె. అచ్చనరెడ్డి : సిటీస్‌కు సంబంధించినంతవరకు మనీ లెండింగ్ ఎక్కువ రేట్ యిస్తూ ఉంటారు. ఒక్కొక్క సారి పైలాక్స్‌కంటె కఠినంగా ప్రవర్తిస్తారు. 40, 50 పర్సంట్ కూడ యింటరెస్టు చేయడం జరుగుతోంది. దానిపైన కంట్రోల్ పెడతారా?

శ్రీ టి. రామస్వామి :—మనీ లెండింగ్ యాక్ట్ అందుకోసమే పెట్టినది.

శ్రీ వావిలాల గోపాలకృష్ణయ్య :—మనిలెండింగ్ యాక్ట్ అమలు జరపడానికి ఉన్న మెషినరి ఏమిటి? ఎవరు దీనిని విచారణ చేస్తారు? ఎవరు దీని రిజిస్టర్ చేస్తారు? ఇది వరకు రిజిస్టర్ అయినటువంటి వారు ఉన్నారా? దానిని కంట్రోల్ చేసే ఆఫీసు ఎవరు? ఇదివరకు ఏమైనా కేసులు వచ్చినాయా?

శ్రీ టి. రామస్వామి : రెవన్యూ డిపార్టుమెంట్ అమలు జరుపుతున్నది రెండు కేసులు వచ్చినాయి. రెండు కేసులు కలెక్టరు డిస్మిస్ చేశారు. కలెక్టరును దించినారు ఒక కేసు సుజత్ ఆలీ ఖాన్ అనే ఆయన. ఆయన ఒక పిటిషన్ ఫైల్ చేశాడు. ఇంకొక కేసు ఫైలాల్ జైన్ అనే ఆయన మీద పెట్టినాడు. విచారణ చేయడానికి వెళితే పుస్తకాలు సిటీ కోర్టులో ఉన్నాయని చెప్పినారు. మళ్ళీ పుస్తకాలు వచ్చేటప్పటికి సుజత్ ఆలీ ఖాన్ అనే ఆయన నేను గాంగ్ యిన్‌ఫర్మేషన్ మీద పెటిషన్ పెట్టినాను అని విత్‌డ్రా చేసుకొన్నాడు. ఇంకొకరి మీద ఫైల్ చేసినాము. ఆయన ఫారినర్ కనుక చేయుటకు కీలు లేదు అని పెట్టినారు తరువాత పోలీసు ప్రాసిక్యూట్ చేయలేదు; మెటీరియల్ లేక.

శ్రీ వావిలాల గోపాలకృష్ణయ్య :—ఇప్పటికి రెండు కేసులు వచ్చినాయి. రెండు కేసులు విత్‌డ్రా అయినాయి. అదేనా వారు చెప్పేది. అంతవరకు యిన్‌ఫర్మేషన్ మీ దగ్గర లేదు. మీరు ఏమి చేస్తారు? We have to sympathise you. మీ మెషినరి అట్లా యున్నది. యాక్టు అక్కడ యున్నది గాని అమలు జరిపే దిక్కు లేదు. ఎందుకు ఈ యాక్టు?

Srl G. Siviah:—There are many Corporations coming up all over Andhra Prades, Sir. What is the check we have over these financial bodies which are lending money definitely at 36% per annum. There are many of our friends who are victims of such financial bodies also.

Sri T. Ramaswamy:—I do not know. If the hon. member gives me—

Sri G. Siviah:—In every town Vijayawada. Guntur, Tirupathi, Madenapalli.....

Sri T. Ramaswamy:—This applies only to Telengana area.

Sri G. Siviah:—You must be aware of the information supplementary to this. There are many financial corporations which are running in every town of Andhra Pradesh and they are charging exhorbitant interest at 36%. So, what is the action that the Government would like to take against such people.

Sri T. Ramaswamy:—I want separate question.

(శ్రీ జి. బి అప్పారావు:—అసలు వడ్డీలు తగ్గించి తీసుకొని మొత్తం యిచ్చిన బాపతులు ప్రభుత్వ దృష్టికి వచ్చినాయా? ముందుగానే వడ్డీ తీసుకొని అసలు తగ్గించి యిచ్చినటువంటి బాపతులు ఏమైనా ప్రభుత్వ దృష్టిలోకి వచ్చినాయా?

(శ్రీ టి. రామస్వామి:— అధికారయుతంగా రాలేదు. ఇద్దరు అంగీకరిస్తే మేము ఏమి చేస్తాము.

(శ్రీ పి. నుబ్బయ్య:—మంత్రివర్గం దీనిని చాలా సుఖంగా తీసుకుంటున్నట్లు యున్నది. గ్రామసీమలలో చిన్న రైతాంగాన్ని దోపిడి చేసేది ప్రైవేట్ మని లెండర్స్. వాళ్ళ చేతులలో నుంచి బైటపడాలంటే ప్రభుత్వం ఏమి చర్య తీసుకుంటుందని అడిగితే దానికి సమాధానం యివ్వకుండా ఏవేవో చెపితే ఎలా? యూజర్స్ లోన్ యాక్టు ఉన్నదా లేదా అనేది మీకు తెలియదా?

Sri K. Brahmananda Reddy:— We agree that this private money lending business is an awful story all over the country. Therefore, if we want to be of assistance to ordinary people, necessarily lending by the co-operative must increase and secondly the deposits in the Banks must improve considerably. That is why, there is a Bank expansion programme of all these big nationalised banks by hundreds. Then only, Sir, there will be sufficient money at least to cater to the needs of the small people. In fact, as Mr. Pragada Kotiah said, it is true-I also said at one time-the sooner the private money lending is put an end to the better it is. Now, instead of providing them avenues for credit, it is no use merely stopping. Then, we will be doing a bad thing. Therefore, Sir, it should be the effort of the society and all of us to see that the co-operative institutions give more credit. we attract more sums from the Reserve Bank etc. and also see that all deposits go to these banks.

(శ్రీ ప్రగడ కోటయ్య:—ఇప్పుడు ముఖ్యమంత్రిగారు చెబుతూ-కోఆపరేటివ్ క్రెడిట్ స్కీమ్‌ను ఎన్‌లార్జ్ చేస్తున్నాంగాని, ప్రతి సంవత్సరం 40 కోట్ల రూపాయలు రైతులకు కోఆపరేటివ్ బ్యాంకులద్వారా ఇవ్వాలంటే ఇవ్వలేకపోతున్నాం; ఎందుకంటే—చాలా బ్యాంకులు రిజర్వుబాంకునుండి తెచ్చుకోలేనివి వున్నాయి

అన్నారు. అందువలన, ఆ పరిస్థితిని చక్కబరచడానికి, ప్రత్యేకమైన కార్డు పథకం ప్రభుత్వంముందు వున్నాయా?

Sri K. Brahmananda Reddy :—One is dependant upon the other. If a man who takes the assistance does not repay, then troubles will come I can understand their non-repayment on account of adverse or very hard seasonal conditions like cyclone or drought, but you must so see that the money that is ploughed into the society after utilisation comes back again.

శ్రీమతి జె. ఈశ్వరీబాయి :—ఈ మనీ లెండర్సుకు ఏ బేసిస్‌పైన లైసెన్సెస్ ఇస్తున్నారు?

శ్రీ టి. రామస్వామి :—వారు అప్లికేషన్ పెట్టుకుంటే, ఎంక్వయిరీ చేసి, లైసెన్సుఫీజు కడితే యిస్తున్నారు.

శ్రీ ఎ. మాధవరావు :—ఈ కో-ఆపరేటివ్స్‌లో యీ మధ్య—పరిశీలన చేశారు; దానిలో రిచ్ పర్సన్స్‌కు మాత్రమే క్రెడిట్ ఫెసిలిటీస్ దొరుకుతున్నాయనే రిపోర్టు వచ్చింది. కోఆపరేటివ్ సొసైటీస్‌లో క్రెడిట్ ఫెసిలిటీ అందరికి కలగజేస్తున్నామని ప్రభుత్వం అంటున్నది. కాబట్టి, యీ రిపోర్టులో చెప్పిన విషయాన్నిగూర్చి ఏమి ఆలోచిస్తున్నారు?

శ్రీ టి. రామస్వామి :—ఇప్పుడు కమువద్ద ఒక అమెండింగు బిల్లు వున్నది; అది రేపు పదకొండవ తారీఖున రీజినల్ కమిటీకి వస్తుంది. 90 పర్సెంట్ చిన్న రైతులకు యివ్వాలన్నాం. రిజర్వుబాంక్ అట్లా కాదు, 90 పర్సెంట్ ఎబౌ పెట్టి యాజ్ ప్రిస్క్రయిబ్డ్ అని పెట్టమన్నది. అది మనముందు వున్నది. అన్ని విషయాలనూ దృష్టిలో పెట్టుకుని మన ఆశయాలకు అనుగుణంగా ఏర్పాటు చేసుకోవచ్చు.

CONFERENCE OF COLLECTORS FROM RAYALASEEMA

266—

* 403 (2383) Q.—Sri S. Vemayya:—Will the hon. Minister for Revenue be pleased to state:

(a) whether a conference of the District Collectors from Rayalaseema districts was held at Hyderabad on 26th and 27th Sep. 1969; and

(b) if so, what are the decisions taken in the conference?

The Minister for Revenue (Sri P. Thimma Reddy):—(a) A meeting was held at Hyderabad with the Collectors or their representatives of the four districts of Rayalaseema and Nellore district on 28-9-69 and not on 26th and 27th September, 1969.

(b) No specific decisions were taken. The seasonal conditions were generally revived with the Collector or their representatives and the Chairman, Zilla Parishads of the five districts who also attended the meeting.

శ్రీ సి. వి. కె. రావు :—రాయలసీమ జిల్లాలనుండి కలెక్టర్లు సమావేశమయ్యారట, సీజనల్ కండిషన్స్.....ఎండ కాస్తున్నది, వాన కురుస్తున్నది అని చర్చించారట; యింకేమి పనిలేదా వీరికి? ఎంత ఖర్చు పెట్టారు ఈ కాన్ఫరెన్సుకు? చెప్పగలరా? This kind of answer is a scandalous answer, if you permit me to put it that way.

Mr. Deputy Speaker :— You can say "not satisfactory". Do not say "scandalous".

Sri C. V. K. Rao :- It is a parliamentary word. It is strange that all the Collectors from Rayalaseema should come and discuss about seasonal conditions. It is very strange. Now I think the Minister must tell us when the Collectors meet to discuss administrative matters matters concerning Rayalaseema and things like that.

(శ్రీ) పి. తిమ్మారెడ్డి :—మెంబర్లు చెప్పినవన్నీ వినవలసినదే. ఇప్పుడు 'సీజనల్ కండిషన్స్' అని అంటే—పోయిన సంవత్సరం కరువునుంచి బయటపడ్డాము; సెప్టెంబర్‌లో చాలా వీభత్సం జరిగినది; శాసనసభలో సభ్యులు వ్యక్తపరచిన భీతావహాంశాలను నేను చెప్పవలసిన అవసరం లేదు. ఎక్కడా నీళ్ళు లేకపోయినవి; వర్షంలేదు. ఈ టిసరఫరా విషయంలో ఏమి ఏర్పాట్లు చేయాలి; ట్యాంక్ వెల్ సరిపోతుందా? బోర్ వెల్ సరిపోతుందా? బోర్ వెల్స్‌కు డబ్బు వున్నదా? ఏ హెడ్ నుండి డబ్బు యివ్వాలి; ఇచ్చే తుంగభద్ర నీళ్ళు సరిపోతున్నవా? మొదలైనవి చాలా విషయాలు చర్చించారు సీజనల్ కండిషన్సు సంబంధించి అన్ని విషయాలూ చర్చించడం జరిగింది.

(శ్రీ) ఆర్. మహానంద :—ఆ కాన్ఫరెన్స్‌లో—టుగెదర్ హెడ్ విత్ది వర్క్స్—ఏమి నిర్ణయాలు తీసుకున్నారు కలెక్టర్లు? రెండవది చాలామంది సభ్యులు అక్కడ, స్థానికంగా వుండే ఎబ్బందులు, అధికారులయొక్క కోఆపరేషన్ సరిగా లేకపోవడంవలన, ఈ పనులు యిట్లా జరుగకుండా పోతున్నవని స్పెసిఫిక్‌గా ఇన్‌స్టెన్సెస్ తీసుకొచ్చి చెప్పారు. అనంతపురం జడ్. పి. చైర్మన్ మాకు pests పట్టే అధికారులు చూసినదిలేదు, తీసుకున్నటువంటి చర్యలు లేవు అని బాధ పడటం జరిగింది. దీనికి సంబంధించి ఇన్‌స్ట్రక్షన్స్ ఏమైనా యిచ్చారా? ఇస్తే ఆ ఇన్‌స్ట్రక్షన్స్ కాపీ లేబుల్ పైన పెడతారా? డ్రాట్ ఎఫెక్టెడ్ ఏరియాకు రావలసిన మొత్తాలు ఆ కాన్ఫరెన్స్ తరువాత రిలీజ్ చేశారా?

(శ్రీ) పి. తిమ్మారెడ్డి :—ఇదివరకు వేసిన ఉపప్రశ్నకు జవాబుగా చెప్పాను. చాలా విషయాలు అక్కడ చర్చ చేశాము. దొరికిన పార్లమెంటు మెంబర్సు, యం.యల్.ఏస్ అక్కడ పాల్గొనడం జరిగింది. గౌరవ సభ్యులు చెప్పిన సమస్యలన్నీ అక్కడ చర్చ చేశాము. చర్చలో ఏ యే డిపార్టుమెంట్సుకు సంబంధించి సలహాలు వచ్చాయో అవి వారికి చెప్పడం జరిగింది. స్థానికంగా జిల్లాపరిషత్తులలో కొంత డబ్బు ఖర్చుపెట్టారు. అయితే ఇకాయిలు చాలానే వున్నాయి. అవసర సమయాలలో, ఆ యా జిల్లాలకు, డిస్ట్రెస్డ్ కండిషన్సుకు సంబంధించి గవర్నమెంటు సహాయం చేయడానికి ప్రయత్నిస్తూనే వున్నది.

(శ్రీ) కె. అంజనరెడ్డి :—సీజనల్ కండిషన్స్‌గురించి చర్చించాము అన్నారు. తీసుకున్న ముఖ్యమైన నిర్ణయాలేమిటి? అనంతపురం...ఆ ప్రాంతంలో పెట్స్ వచ్చి పంటలు పోయినవిగదా. అక్కడ రెమిషన్ యివ్వాలనే నిర్ణయము తీసుకున్నారా?

(శ్రీ) పి. తిమ్మారెడ్డి :—సాధారణంగా ఎక్కువ పంటలు పోతే అక్కడ రెమిషన్ యిస్తాము.

(శ్రీ ఎ. మాధవరావు :—ఈ రాయలసీమ జిల్లాల కాన్ఫరెన్సును నెల్లూరు జిల్లా కలెక్టరు వచ్చారా ?

(శ్రీ పి. తిమ్మారెడ్డి :—నెల్లూరునుంచి ఆఫీసర్సు, పరిషత్తువారు హాజరు అయినట్లు జ్ఞాపకం.

(శ్రీ ప్రగడ కోటయ్య :—మంత్రిగారు, యీ సమావేశం జరిగినప్పుడు కలెక్టర్సు, జిల్లాపరిషత్తు చైర్మన్ హాజరైనారు అన్నారు. మరొక ఉప ప్రశ్నకు సమాధానం చెబుతూ—'దొరికిన పార్లమెంటు సభ్యులు, అసెంబ్లీ సభ్యులుకూడా వచ్చారు' అన్నారు. అంటే అర్థమేమిటి ? శాసనసభ్యులు, పార్లమెంటుసభ్యులు, జిల్లాపరిషత్తు చైర్మన్లతోబాటుగానయినా ఇన్విటేషన్స్ పంపించే పరిస్థితి వున్నదా; లేక వారందరినీ చెత్తమాదిరిగా చూస్తున్నారా ?

(శ్రీ పి. తిమ్మారెడ్డి :—చెత్తగా కాదు, మనుషులుగానే చూస్తున్నాం. అలాంటిది వుంటే, మా సుబ్బయ్య, శివయ్యగారు, ప్రగడ కోటయ్యగారికంటే చాలా గట్టిగా చూసుకోగలిగిన మనుషులే. అందరినీ ఆహ్వానించడం జరిగింది. చాలామంది వచ్చారు. సభ్యులను చులకనగా ఎట్లా చూస్తాము.

(శ్రీ ప్రగడ కోటయ్య :—మేము పిలిచామని వారు చెప్పలేదు. దొరికిన పార్లమెంటు సభ్యులు, శాసనసభ్యులు వచ్చారు అన్నారు. అందువల్ల అడిగాను నేను.

(శ్రీ వావిలాల గోపాలకృష్ణయ్య :—అది రెండు కాన్ఫరెన్సులలో జరిగిందా లేక ఒక కాన్ఫరెన్సులో జరిగిందా ? టి వరకూ బాక్‌వర్డు ఏరియాస్‌కు సంబంధించిన కాన్ఫరెన్సుగానూ, ఆ తరువాత రాయలసీమ కాన్ఫరెన్సుగానూ జరిగింది. ఆ రెండింటిలోనూ తీసుకున్న నిర్ణయాలు ఏమిటి ?

(శ్రీ పి. తిమ్మారెడ్డి :—సెపరేట్ క్వశ్చన్.

(శ్రీ వావిలాల గోపాలకృష్ణయ్య :—అసలు జరిగిందా లేదా ?

(శ్రీ పి. తిమ్మారెడ్డి :—ఇది చాలానాళ్ళమాట వేరే విషయాలలో వారికి ఎక్కువ బాధ లేదు కాబట్టి వారు అన్నీ జ్ఞాపకం పెట్టుకుంటారు.

(శ్రీ వావిలాల గోపాలకృష్ణయ్య :—వారు అన్ని విషయాలు పట్టించుకొని అసలు విషయం మరచిపోతూ వుంటారు.

Landless Poor in Palmaner Taluk

267—

* 405 (2386) Q.—Sri S. Vemayya (Put by Sri C. V. K. Rao) :—Will the hon. Minister for Revenue be pleased to state :

(a) the number of landless poor who are cultivating the lands in S. No. 221 in Jallipet village and S. No. 414 in Kurmoi village of Palmaner taluk, Chittoor district ;

(b) since how long they are cultivating the said land ; and

(c) the steps being taken by the Government to assign the land to these persons ?

Sri P. Thimma Reddy :—(a) and (b) In S. No. 321 of Jallipet village, an extent of Acs. 21.40 is being cultivated by seven landless poor persons. Of these seven persons, six persons are cultivating the land since 4 years and one person since 10 years. In S. No. 114 of Kurmoi village, an extent of Acs. 14.-9 is being cultivated by seven landless poor persons since 10 years.

(c) These S Nos. are classified in accounts as unassessed waste lands. They have to be split up and transferred to 'Assessed waste' before taking up assignment. The Collector has reported That special steps are being taken to get the lands split up and transferred to 'Assessed Waste Dry' and that the assignment will be finalised thereafter.

(శ్రీ) ఆర్ . మహానంద :—ఈ భూములు ఎసైన్ చేయడంలో పనికిరాని పోరంబోకు ఉన్నాయి. ముందు ఎసైన్‌చేసి తరువాత మారుస్తానే అధికారం కలెక్టరుకు ఉండాలి కాని, కలెక్టరు దగ్గరకు పోవాలంటే చాలా ఆలస్యమవుతుంది. ఎసైన్‌మెంట్‌చేసిన తరువాత, సైడ్ టైటిల్ ప్రపోజల్ కలెక్టరుకు వస్తే మార్పిట్లు పర్మాటు చేస్తారా? Conversion of this from one head to another head, just to stop delay.

(శ్రీ) పి తిమ్మారెడ్డి :—ఇది మంచి సూచన. గౌరవసభ్యులు నాతో మాట్లాడితే మేము చర్యలు తీసుకుంటాము. We shall give it a shape and give it to the department.

Government Land in Pallepad

268—

* 399 (2303) Q.—Sri S. Vemayya (put by Sri P. Subbiah) :— Will the hon. Minister for Revenue be pleased to state :

(a) the extent of Government land under the occupation of the sarpanch of Pallepad village, Bhongir taluk ;

(b) whether eviction proceedings have been launched against the sarpanch ; and

(c) if not, the reasons therefor ?

Sri P. Thimma Reddy :—(a) (b) and (c)The surpanch of Pallepad village has not occupied any Government lands, and consequently the question of launching eviction proceeding etc. against him does not arise.

(శ్రీ) కె. గోవిందరావు :—గవర్నమెంటు లాండు అక్యుపై చేయలేదన్నారు. ఏ లాండు అక్యుపై చేశారు? బంజర్లు చేశారా?

(శ్రీ) పి. తిమ్మారెడ్డి :—అది ఎక్స్ జాగీరు విలేజి. కొన్ని సంవత్సరాలుగా ఉన్నాయి. కలెక్టరు వివరాలు చూచి, తరువాత చెబుతారు. As at present there does not seems to be any issue for eviction of these things.

(శ్రీ) చావిలాల గోపాలకృష్ణయ్య :—ఆయన గవర్నమెంటు పొలాలు తీసుకున్నారు. అది గవర్నమెంటు పొలాలో, ఆయనపొలాలో తేల్చుకోలేకుండా పున్నారు గవర్నమెంటువారు. ఆయన చాలా యింటల్ జంట్ మాన్.

(శ్రీ) పి. తిమ్మారెడ్డి :—ఇది అలాంటి సమస్యే. ఆయన యింటిల్ జంట్ కావచ్చు.

(శ్రీ) వావిలాల గోపాలకృష్ణయ్య :—ఆ పాలాలేవో యీ సభకు చెబుతారా ?

(శ్రీ) పి. తిమ్మారెడ్డి :— కలెక్టరును చూడమని చెప్పారు. Collector of Nalgonda is making necessary further enquiries in the matter.

(శ్రీ) వావిలాల గోపాలకృష్ణయ్య :—ఆ రిపోర్టు ఎప్పుడు యీ సభకు యిస్తారూ మార్చి 25 లోపల ?

Sri P. Thimma Reddy :—These are all estate problems. They may involve some litigation. As and when a report is received I am ready to place it on the Table of the House. The Collector was reminded to expedite the enquiry.

(శ్రీ) వావిలాల గోపాలకృష్ణయ్య :—ఎస్టేటు ప్రాబ్లెమ్సు కనుకనే అడిగాము. ఎస్టేటు మనం తీసుకున్నది కనుక, దానిని ఒకరు తీసుకున్నారు కనుక, గవర్నమెంటుకు అధికారమున్నది కనుక మంత్రిగారిని ఏమి చేశారని అడుగుతున్నాము. Are you going to place it on the Table of the House on 25th or 28th of this month ?

Sri P. Thimma Reddy :—I cannot make a commitment. I shall call for the report again.

Sri K. Govinda Rao :—Let us know from the Minister as to what time he requires ?

Sri P. Thimma Reddy :—I am not conducting the enquiry. There is the Collector to look after these things. We will again ask the Collector to expedite the enquiry. If that report reaches the Government before 20th or so, we would be able to place it on the table of the House before 28th or even earlier. ఆ సర్వే నంబర్సు — పేరు చాలా ఉన్నాయి. మేధావులు మనవి చేసినట్లు ఉద్యోగస్థులు చేయాలి, దానిని యీ సభకు అందించాలి.

(శ్రీ) వావిలాల గోపాలకృష్ణయ్య :—అది మనం ఒప్పుకోవడానికి వీలు లేదు. That is why we ask the Government to give a date line.

Mr. Deputy Speaker :—The only thing is, when the report could be expected to be received by the Government from the Collector ?

Sri P. Thimma Reddy :—If the Collector is not able to go through the enquiry and says 'I am not able to complete the enquiry' within that date, then I have to come forward before the House with that sort of reply.

Mr. Deputy Speaker :—The question is, does it require so much time to find out whether these lands belong to him or to others ?

Sri P. Thimma Reddy :—These are jagir lands. There are disputes.

Mr. Deputy Speaker :—Anyway, the Minister says, he requires time.

Sri Vavilala Gopalakrishnayya :—Let him take twenty days, Sir. Does the Government require another 21/2 years, by which time the next elections would come off ? Can they not get this information within 20 days ?

Sri P. Thimma Reddy :—I will ask the Collector to expedite the enquiry.

Mr. Deputy Speaker :—Can we have it at the next session ?

Sri P. Thimma Reddy :—I may be able to place it on the Table of the House even before 20th, if the enquiry is completed and the report is received. I am only submitting to the House my difficulty in the matter.

Sri Vavilala Gopalakrishnayya :—Can't the Minister get the reply from the Collector ? Is he incapable of doing it ?

Mr. Deputy Speaker :—He will get a reply ; but what he says is that if the Collector should say 'I have not completed the enquiry. The matter is still under enquiry', what should the Minister do ? The Minister does not want to come before the House with that sort of information.

Sri K. Govinda Rao :—Is it so difficult to make an enquiry about lands that the Sarpanch occupied ?

Sri Vavilala Gopalakrishnayya :—Let the Government say 'we are not in a position to get the reply from the Collector'. Or let them say, "we have got the capacity to get the report from the Collector before 20th".

Sri K. Govinda Rao :—Let them have the report before 31st.

Sri T. V. Raghavulu :—May I know the nature of the issues involved in the matter and may I also know whether the Collector is required to conduct an enquiry under any statute ?

Sri P. Thimma Reddy :—The Collector of Nalgonda is making further enquiries in the matter. ఇందులో అనేకం ఉన్నాయి. ఏది ఎవరు అనేది నిర్ణయం కాలేదు.

(శ్రీ వావిలాల గోపాలకృష్ణయ్య :—ఆ పరియూ ఎంత ? సర్వే నంబర్లు ఉన్నాయి అంటున్నారు. అతని అక్యు పేషనులో ఎంత ఉన్నది ?

(శ్రీ పి. తిమ్మారెడ్డి :—సర్వే నంబర్లు చాలా ఉన్నాయి. అతని అక్యుపేషనులో ఎంత ఉన్నదో చెప్పలేదు. జవాబు అంతా చదువుతాను Pallepadu is an ex-jagir village. This village was surveyed and sethwar and vasoolbaqi were received by Tahsildar from the Survey and Settlement Department in the year 1958 and they were implemented during Zamabandi of 1958-59. As per sethwari and vasoolbaqi, the following were the poromboke lands. Poromboke sivai zamabandi S. Nos 330, 336, 335, 334, 383, 332, 331, 343, 701, 374, 237, 514, 562 and 145. Porombokes follow : S. Nos. 388, 691, 55 , 542, 573, 641, 578, 52, 647, etc etc. The Zamabandi officer had ordered during Zamabandi 1958-59 that the above S. Nos. should be taken to Register No. 10. But in the pahani for 1959-60, all the above S Nos except S. Nos. 388, 542, 52, 647, 568, 315, 213 329 and 460 were shown as patta lands of different persons. Verification of entries in faisalpattis for the years 1958-59 and 1959-60 could not reveal that the above mentioned numbers were made patta. It is not known as to what basis these lands were shown as patta in the pahani of 1958-59. The Collector, Nalgonda is making necessary further enquiries in the matter.

(శ్రీ సి వి. కె. రావు :—అడిగిన దానికి ఇది సమాధానం ఎట్లా ? The question is this : The extent of Government land in the occupation of the surpanch of Pallepadu village, and whether eviction proceedings have been launched against the surpanch and if not the reasons therefor. ఇది ఆయన ఇచ్చిన సమాధానం ఎట్లా అవుతుంది? ఈ నెంబర్లు అన్నీ అతని అధీనంలో ఉన్నాయా, గవర్నమెంటు లాండ్ ఉందా కాదా అంటే చెప్పలేకుండా ఉన్నాను. అటువంటప్పుడు ఇవిక్షన్ ప్రొసీడింగ్స్ ఇందులో తేలవని.

(శ్రీ పి. తిమ్మా రెడ్డి :—అన్ని సర్వే నెంబర్లు పట్టాలో ఉన్నవన్నీ ఇన్వైరీ చేసి కలెక్టరు రిపోర్టు పంపుతారు అన్నాడు. I submit to the House that as soon as I receive the report I shall place it before the House.

(శ్రీ వావిలాల గోపాలకృష్ణయ్య :—పది సంవత్సరాలుగా ఇంతవరకు తేలలేదు. మరొక రెండుసంవత్సరాలు అతడు కంటిన్యూ అతే 12 సంవత్సరాలైనది. యాడ్వర్స్ పొజిషన్‌లో ఉన్నాను అంటాడు. లోపల జరుగుతున్న కాన్‌స్పిరసీ ఏమో. We can easily understand by his reading the whole statement ఇటువంటివి తీసుకొని హైకోర్టు వరకు పోయి నాదిఅనిపించుకున్న కేసులున్నాయి.

(శ్రీ పి. తిమ్మారెడ్డి :—అటువంటివి అనుభవజ్ఞులకు తెలియాలి. నాకు వచ్చిన జవాబు ఇది.

(శ్రీ వావిలాల గోపాలకృష్ణయ్య :—చర్చకు తారీఖు నిర్ణయించాలని స్పీకరుగారిని కోరుతున్నాము.

Sri P. Thimma Reddy :—I will ask the collector to send the report, before 28th.

BANJAR LAND IN LUSARAGUTTAPADU

269—

*219 (930) Q. - Sri R. Satyanarayana Raju (put by Sri C. V. K. Rao) :—Will the hon. Minister for Revenue be pleased to state :

(a) whether forest banjar land in Lusaraguttapadu of Kalvapudi area in Bhimavaram taluk, West Godavari district has been deforested for the purpose of distribution among the poor ;

(b) if so, the total extent of forest land in that area ; and

(c) the extent of cultivable land therein ?

Sri P. Thimma Reddy :—(a) No. Sir. The forest banjar lands in Lusaraguttapadu were handed over to Revenue Department for assignment to political sufferers.

(b) The total extent of forest land in this area is Acs. 5080.00

(c) The extent of cultivable land therein is Acs. 4300.00.

GOVERNMENT LAND AT GOTLAKONDA

270—

*348 (20 8) Q. -Sri S. Vemayya :—Will the hon. Minister for Revenue be pleased to state :

(a) whether it is a fact that one Sri Yerracharla Vasantha Rao, a big land-lord took possession of the Government land which was under the occupation of 8 Lambadi Families at Gotlakonda, H/o Kalleda village, Warangal taluk and district, recently ; and

(b) if so, whether any action has been taken to give protection to the above displaced Lambadi Families?

Sri P. Thimma Reddy :—(a) No, Sir. & (b) Does not arise.

(శ్రీ) కె. గోవింద రావు :—పెద్ద భూస్వాములు ఈ ప్రాంతంలో ఎవరైనా భూమి ఉంటే ? దీనిని మరొకసారి ఎన్‌క్వైరీ చేయించి కనుక్కొని చేయాలని కోరుతున్నాను.

Sri P. Thimma Reddy :—There is nothing for me to keep anything back. Whatever information is available, I am placing it before the House. Since no Government land is occupied by Vasantha Rao, the question of giving protection to displaced Lambadi families does not arise. It is also reported that there is a dispute between the lambadi tenants and the landlord. If the tenants approach and represent to the revenue authorities, necessary relief will be given under the Tenancy Act. It does not appear their lands have been occupied by this man. It looks they are tenants of the father of Vasantha Rao. If there is any such thing and if it is brought to the notice of the Government, Government will take necessary action.

Sri G. Sivayya —Is the Government aware that these lambadies who are poor peasants have represented this matter to the concerned Tahasildar regarding the illegal occupation of the landlord.

Sri P. Thimma Reddy :-There is no such information with me

(శ్రీ) సి. వి. కె. రావు :—వసంతరావు కాదు అన్నారు వసంతరావు తండ్రికి లంబాడీలకు తగవు ఉంది అంటున్నారు. లంబాడీ భూమిని ఆక్రమించి చేయలేదు అంటున్నారు. లంబాడీలు కొనసాగుతూ ఉన్నారంటున్నారు. ఇది ఫిషీగా ఉంది. లంబాడీలు కంప్లయిన్ చేస్తే విచారణ చేస్తాం అంటున్నారు. ఇప్పుడు ఎట్లా తెలిసినది ? వసంతరావు తండ్రి భూమిని లంబాడీలు చేస్తున్నారు అంటున్నారు. లాండ్ ఎవరిది ? అంత లాండ్ లాంబాడీలకు ఇచ్చి సాగు చేయించుకుంటున్నారా ? ఆ లాండ్ కొనుక్కుంటున్నాడా ?

(శ్రీ) పి. తిమ్మారెడ్డి :—ఇది ప్రశ్నకు సంబంధించినది కాదు Whether it is a fact that one Sri Yerracharla Vasantha Rao, a big landlord took possession of the Government which was under the occupation of 80 lambadi families at Gotlakonda, hamlet of Kalleda village, Warangal taluk and district, recently ; and if so, whether any action has been taken to give protection to the above displaced lambadi families ?

(శ్రీ) పి. తిమ్మారెడ్డి :—వారి భూమిని ఆ లాండ్‌లార్డ్ తీసుకొనలేదని ఇక్కడ వివరాలు వున్నవి, కాని ఆ లాండ్‌లార్డ్ భూమి వీరు సాగు చేస్తూంచే దానిని ప్రొటెక్టెడ్ టెనెన్సీ క్రింద ఇన్నాళ్ళ ఎవైనా వుండవచ్చునని విచారణలో తెలిసినది. అట్లా ఏదైనా ప్రొటెక్టెడ్ టెనెన్సీ వుండి లాండ్ లార్డ్ వారిని ఏదైనా యిబ్బంది పెడుతూ వుంటే if it is brought to the notice of Government, they will take necessary action.

Sri C. V. K. Rao:—Is the land inherited by him or purchased by him. You are saying it is not Government land. How did he get that land.

(శ్రీ పి. తిమ్మారెడ్డి :—అంత దూరము లేదు.

(శ్రీ టి. యస్. మూర్తి :—అధ్యక్షా, లంబాడీలు ప్రొటెక్టెడ్ టెనెంట్స్ అవుతారేమో అనే భయముతో ముందే వారిని వసంతరావు పెళ్లగొట్టారేమో తెలియపరుస్తారా ?

(శ్రీ పి. తిమ్మారెడ్డి : తెలిస్తే చెబితే ఆ విషయాలు కూడ తెలుసుకుంటాము.

Sri G. Sivaiah :—Under Section 38-E of the Hyderabad Tenancy Act, these lambadis are protected. They are all backward people. You cannot expect these backward people to come and petition the Government.

Sri P. Thimma Reddy :—An enquiry has been conducted into all these things. The Officers have gone to the extent of seeing whether their lands have been encroached and taken possession of.

Sri G. Sivaiah :—It may be the other way. Banjar lands might have been occupied....

Mr. Deputy Speaker:—We shall go to the next question.

(L. A. Q. *274 was postponed to 4th March 1970.)

Loans to Hotel

279—

* 83 (2152) Q.— Sri R. Mahananda :— Will the hon. Minister for Women Welfare be pleased to state :

(a) whether the Government has given any grant or loans to any Hotels in our State ;

(b) if so, the amount given to them from 1966-67 to 1969-70 (till now) in the twin cities and the towns of Visakhapatnam, Vijayawada, Guntur, Kurnool and Chittoor ;

(c) whether all such hotels have been constructed and are running now ; and

(d) whether there is any control by the Government on these Hotels ?

The Minister for Women Welfare (Smt. Roda Mistry): —(a)No Sir,

(b) (c) and (d) Does arise-

(శ్రీ ఆర్. మహానంద :—అధ్యక్షా, అన్నింటికి నో అన్నారు. లోన్ మన స్టేటు గవర్నమెంటు డైరెక్టుగా యివ్వకపోయినా ఇతర ఇన్‌స్టిట్యూట్స్ నుంచి వారు తీసుకొనేదానికి వీలు యిచ్చారా ? కేంద్ర ప్రభుత్వము వారు టూరిస్ట్ హోటల్స్‌ని ఇంప్రూవ్ చేయడానికి వీలు యిచ్చినదా ?

Smt. Roda Mistry :—Loans are given for Hotels on the recommendation of the State Government by the Andhra Pradesh State Finance Corporation Andhra Pradesh Industrial Development Loan Corporation Hotels Development Fund, Dept. of Tourism, Government of India, New Delhi, and recognised scheduled banks.

Sri R. Mahananda :—What are the Hotels recommended by the State Government ?

Smt. Roda Mistry :—The State Government has recommended Hotel Clifton, Hyderabad, Hotel Nagarjuna, Hyderabad, Vijava Vihar Tourism Home, Vijayawada, Tujasri Hotel, Vijayawada, Modern Hotel and another at Cuddapah. We do not recommend the amounts ; we only recommend the hotels and the feasibility of the project, and the Team from the Government of India verifies the details and the amounts to be given. One of these, Hotel Nagarjuna has managed to secure O. K. from the Government of India for Rs. 15 lakhs but they are looking into the bonafides of the securities etc. None of the projects that we have recommended has yet received even a penny as a loan.

Sri R. Mahananda :—What are the principle laid down for the State Government to recommend ?

Smt Roda Mistry :—There are different principles according to the category of the Hotel — 2-Stars to 5 Stars. A Committee evaluates the proposals and recommends only the projects which are sound.

Sri K. Govinda Rao:—What is the type of loan that has been given to Hotel Apsara at Visakhapatnam. They have been permitted even a bar.

Smt. Roda Mistry :—A separate question may be put. Here the question is whether Government have given any loans.

Sri K. Manik Rao:—What is the criteron to recommend the Hotel or the money to be given to a Hotel ?

Smt. Roda Mistry :—There are so many items in the application form — about 40 to 50. Every item is checked by the State Government to see whether the persons seeking the loans fulfil the conditions Every minor thing is taken into consideration and only under the prescribed conditions the applications are recommended.

Sri R. Mahananda :—May I know how many applications have been received by the State Government.

Sri C. V. K. Rao:—What we wanted to know is about the principles on the basis of which the State Government recommends to the Central Government and also other financial institutions. The Minister had also stated that the hotels are classified into different stars — 2 stars to 5 stars. On what principles are the stars allotted, and what is a star ?

Smt. Roda Mistry :—For every star there are certain conditions. It would be extremely to keep them in memory and repeat the conditions. If the hon. members put a separate question I shall furnish the information or he may come to me when I shall give all the information.

Sri Vavilala Gopalakrishnayya :—She could have placed the paper on the table.

Smt. Roda Mistry:—The question is very clear ; whether the Government have given any loans or grants to any Hotels. Government have not given any loan. How could I place a paper on the Table when the question is different ?

(శ్రీ వావిలాల గోపాలకృష్ణయ్య :—మేమెవరం హోటల్స్ పెట్టటానికి సిద్ధంగాలేము. వారి దగ్గరకు వెళ్ళి గొట్లాడకలగిన పనిలేదు. గవర్నమెంటు రికమెండ్ చేస్తున్నదట. మరతులు గవర్నమెంటుకు తెలియకపోతే ఎవరికి తెలుస్తుంది? దానికి ప్రత్యేక ప్రశ్న ఎందుకు?

Sri C. V. K. Rao: I appeal to the hon. Members to be chivalrous to the hon. Minister.

Smt. Roda Mistry:—Sri Vavilala Gopala Krishnayya has asked about the conditions under which each Hotel has been recommended. Again that is a very exhaustive question I am prepared to place all the recommendations and the conditions under which they have been recommended.

Sri P. Subbaiah:—Government have recommended certain applications. What we want to know is not the lengthy recommendation but the main creteria on which they have been recommended. Secondly, as we see the Nagarjuna Hotel is unfinished. How were Rs. 15 lakhs recommended for it?

Smt. Roda Mistry:—I have already said that we have addressed the Government of India conveying our recommendations keeping in view the commitments of the applicants etc. Regarding amounts and terms and conditions I am afraid, I cannot give any satisfactory answer off hand. I shall certainly answer them if separate question is put. As I said, we do not recommend amounts; we recommended the feasibility of the project according to the conditions that are laid down, whether the land belongs to the party or not, whether there is tourist potential, whether the party can fulfill all the demands and whether all the commitments are according to the listed questionnaire supplied by the Government of India.

Sri T. V. Raghavulu:—May I know if any part-payment has been made under the loan sanctioned to Nagarjuna Hotel?

Smt. Roda Mistry:—No, Sir. We have recommended and the Government of India agreed to pay Rs. 15 lakhs, but nothing has been paid so far. They are looking into the *bona-fides* of the party and the lands and other properties secured.

GOLDMINES IN RAYALASEEMA

280—

*1164 Q.—Sri B. Niranjana Rao:—Will the hon. Minister for Commerce be pleased to state:

(a) whether any gold mines were discovered in one of the Rayalaseema districts;

(b) if so, what is the quality of gold available in the mines; and

(c) the steps taken by the Government to exploit the gold mines in this area in this financial year?

The Minister for Commerce (Sri P. Ankineedu Prasada Rao):—

(a) Yes, Sir,

(b) The gold occurs in native form of free milling type and of fine grain size. The Tappanna mine which forms a section of

the central part of the gold it was developed to deeper levels below 300 feet. The development work so far carried out in this section has indicated the ore-sheet extending to above 500 metre in length with an average value of 7.6 gramms/tonne of rock. Other sections of the loads south of Tappanana mine have given inferior value from core analysis ranging between 0.5 to 3.8 grams/tonne.

(c) The State Government are in correspondance with Government of India about development of the these mines and the Question of extracting the exploitation of the unit to some Government agency like Kolar Gold Mining undertaking is under consideration of the central Government.

(శ్రీ) బి. నిరంజనరావు:—బంగారం ఉందని మంత్రిగారు చెప్పారు. Total quantity in terms of money ఎంత బంగారం దొరుకుతుంది? చెప్పగలరా?

Sri P. Ankineedu Prasada Rao:—As far as this belt is concerned, it is 14 k. m. long and 1.5 k. m. wide. About the depth, we have examined it upto 250 ft. when there are occurences of gold. At some places the quantity is 3 grammes per ton. We cannot calculate the value of gold that is likely to be obtained.

(శ్రీ) కె. అంజనరెడ్డి:—అనంతపురంజిల్లాలో రామగిరి గనులలో ప్రత్యక్షం ప్రారంభం అయింది. అక్కడ పెద్ద మొత్తం బంగారం తీయటానికి దానిని డెవలప్ చేయడానికి ఎలాంటి ప్రోత్సాహం ఇస్తున్నారు?

(శ్రీ) పి. అంకినీడు ప్రసాదరావు:—ఇంతవరకు ప్రత్యక్షం పని ప్రారంభం కాలేదు. G. S. I. investigations కు 30 లక్షలు ఖర్చుతో 800 అడుగుల లోతుకు వెళ్ళారు, ఇంటర్నేషనల్ మేనిటరీ రెగ్యులేషన్స్ ప్రకారం ఆ gold value economic కాదు అని కేంద్ర ప్రభుత్వం భావిస్తూ రాష్ట్ర ప్రభుత్వాన్ని free market లో అమ్మటానికి ఆలోచిస్తారా అని అడుగుతున్నారు. అది పరిశీలనలో వుంది.

Sri G. Sivaiah:—Is it a fact that the Government are considering recommending private industrialists for exploring these mines?

(శ్రీ) పి. అంకినీడు ప్రసాదరావు:—Private Industry కి ఇచ్చే ఆలోచన లేదు. కోలార్ గోల్డుమైన్స్ వారిని తీసికోమన్నాము. వారు తీసుకోవటానికి వెనుకాడుతున్నారు. ఆ పరిస్థితిలో ఏమి చేయాలనేది పరిశీలనలో వుంది.

(శ్రీ) పి. సుబ్బయ్య:—కోలార్ గోల్డు ఫీల్డులో గోల్డు ఎగ్జాస్టు అవుతున్నది కనుక రామగిరిలో ఎక్స్‌ప్లాయిటు చేయాలనే ఉద్దేశం ఉన్నదా? Kolar Gold Fields are now shifting to Ramgiri Hills.

(శ్రీ) పి. అంకినీడు ప్రసాదరావు:—రామగిరిలో G. S. I. వారు కోటి రూపాయలు ఖర్చు పెట్టిన తరువాత కోలార్ గోల్డుఫీల్డు వారిని తీసికోమనిచెప్పారు. But they are hesitating to take up.

SHORT NOTICE QUESTIONS AND ANSWERS

APPOINTMENT OF U.D. AUDITORS

230-A—

1444-G Q Sarvasri Salahuddin Owaisi (Charminar), Ahmed Hussa n (Sitharambagh) & Khaja Nizamud lin (Yakutpura):—Will the hon. Minister for Finance be pleased to state:

(a) how many candidates were selected for appointment as U.D Auditors on the results of the Group II B Services Examination held in 1967 ;

(b) of them how many were trained and appointed and how many were not trained ; and

(c) what are the reasons for not giving training to the remaining candidates when they have come out successful and got selection by the Andhra Pradesh Publice Service Commission ?

Sri K. Vijayabhaskara Reddy :—(a) 71 candidates belonging to Telangana region and 100 candidates belonging to Andhra region were selected by the Andhra Pradesh Public Service Commission against 37 and 50 clear vacancies.

(b) (i) 35 candidates belonging to Telangana region and 45 candidates belonging to Andhra region were trained and appointed ;

(ii) 24 candidates belongiug to Telangana region and 37 candidates belonging to Andhra region were not trained for the reasons mentioned in 'C' below:

(c) Rule 14 (7) of the Treasuries and Accounts (Subordinate) Service rules provides for only 20% of the vacancies in the category of U. D. Auditors being filled in by direct recruitment. Since the actual number required under rules were trained and appointed, there was no need for training for the remaining candidates.

Further in view of the Supreme Court's Judgement striking down the Mulki Rule no candidate from out of these residuary lists can be appointed.

(శ్రీ వావిలాల గోపాలకృష్ణయ్య :—ట్రెజరీ అకౌంట్సులో మనవారు చాలకనా ఎ. జి. ఆఫీసునుంచి పైనుంచి కిందదాకా ఆఫీసర్సునుంచి ప్యూన్స్ వరకు తెచ్చిపెడుతున్నారు ; ఆఫీసరు వస్తున్నాడా-ఆఫీసరు వెంట గుమాస్తా వస్తున్నాడా, గుమాస్తా వెంట ప్యూను వస్తున్నాడా—ఇక్కడున్నవారికి ప్రమోషన్సు అవసరం లేదా ? నాగార్జునసాగరు చూస్తే అంతా ఎ. జి. ఆఫీసుస్టాఫ్. అంతా డంపింగ్.

(శ్రీ కె. విజయభాస్కరరెడ్డి :—అదేమీకాదు. తెలంగాణాలో మొదట కమిషను సెలక్టెడ్ కాండిడేట్సును రిక్రూట్ చేశాము. ట్రయినింగు ఇచ్చాము. ట్రయినింగు యిచ్చి వేకన్సీలు ఫిలప్ చేస్తున్నాము.

(శ్రీ వావిలాల గోపాలకృష్ణయ్య :—అది కాదు. గవర్నమెంటు పాలసీ ఏమంటె ఫైనాన్స్ డిపార్టుమెంటులో ఉన్నవారందరూ ఎ. జి. ఆఫీసు నుంచి తెచ్చారు. ట్రెజరీసులో చూద్దామంటె ఎ. జి. ఆఫీసునుంచి తెచ్చారు. ఒక నెత్తను వస్తే అసిస్టెంటు శక్రటరీ, సూపరింటెండెంటు, యు.డి.సి. యల్.డి.సి.

జవాను వరసను ఆ ప్లాంటేషను ఎందుకు? అక్కడ మనుష్యులు లేరా? వీరికి ప్రమోషను అక్కరలేదా?

శ్రీ కె. విజయభాస్కరరెడ్డి:—ప్రత్యేక ప్రశ్న వేయండి.

శ్రీ వావిలాల గోపాలకృష్ణయ్య:—ఇది మీ నోటీసుకు వచ్చిందా లేదా?

Why, this is not only here. Every where it is so. Why are you lenient?

Sri K. Vijayabhaskara Reddy:—A separate question may be put, Sir.

Sri Vavilala Gopala Krishnayya:—Why this encroachment in the Finance Department by the A. G.?

Sri K. Vijayabhaskara Reddy:—There are some people that have come. If the member wants off-hand, how can I give? In some places the audit and accounts cell of the A. G. is there. If it is in the interests of administration they will be taken.

శ్రీ ఎ. మాధవరావు:—ట్రయినింగు ఇచ్చినవారిని ఏ బేసిస్ మీద ట్రయినింగు ఇచ్చారు. What is the basis for it?

Sri K. Vijayabhaskara Reddy:—They were selected by the P. S. C. and allotted to this department. మనం ట్రయినింగు ఇచ్చాము.

శ్రీ ఎ. మాధవరావు:—71 మందిని పిల్చారు. దానికి బేసిస్ ఏమిటి?

Sri K. Vijayabhaskara Reddy:—Order of seniority recommended by the Service Commission.

శ్రీ వి. సి. కేశవరావు (సంకసూతలపాడు):—ఎ, బి సబార్డినేట్ సర్వీసు నుంచి 100 మంది ఆంధ్రనుంచి 70 మంది తెలంగాణనుంచి అన్నారు. యీ సెలక్షన్‌లో క్రిటేరియన్ ఏమిటి? వందమంది అంటే ఆంధ్ర రాయలసీమ కలిపా? లేక ఒక్కో జిల్లాలేనా?

శ్రీ కె. విజయభాస్కరరెడ్డి:—కొన్ని వేకెన్సీలు డిపార్టుమెంటులో వస్తే దానికి రెట్టింపు మంది కావాలని అడుగుతారు.

Sri K. Vijayabhaskara Reddy:—As I understood the member: those who are selected all of them are not absorbed. Why is it, he says. As I told you earlier double the number of vacancies have been recruited. Whatever vacancies are there they have been trained and absorbed. Some of those people about 37 from Andhra side have been surrendered because there are no vacancies. On the Telangana side 24 are still to be absorbed. As there are no L. D. Auditors qualified for promotion they are still under consideration of the government.

శ్రీ సి. వి. కె. రావు:—ఇప్పుడు 35 తెలంగాణ ప్రాంతంలో 45 ఆంధ్రలో అపాయింటుచేశారు. మిగిలినవారు 24 తెలంగాణ పెరసనల్ 37 ఆంధ్ర పరవవల్ అంటున్నారు. సెలక్టు చేసినవారంతా వస్తారుకదా అందులో సీనియారిటీ ఏమిటి?

శ్రీ కె. విజయభాస్కరరెడ్డి:—సీనియారిటీ అనికాదు. ఎ. పి. యస్. సి. సెలక్టు చేస్తారు. దానిప్రకారం సెలక్షను పంపిస్తాము.

శ్రీ సి. వి. కె. రావు :—ఎంతకాలం అయింది వీరినితీసుకుని? 35-45 కి అపాయింటుమెంటు ఇచ్చారు. యాలోగా కాళీలు లేవా మిగతావారిని ఎప్పుడు అబ్సార్బ్‌చేస్తారు?

Sri K. Viajayabhaskara Reddy :—I do not have the exact date, Sir. But I made it very clear. Normally when there are vacancies in the department, double the number is asked from the P. S. C. In the same way 100 and 70 on such side have been selected by the P. S. C. We have absorbed 46 according to the vacancies in Andhra and 35 in Telangana. 16 in Andhra and 9 in Telangana did not report to duty. Still there are 37 in Andhra and 24 in Telangana. Out 37 it has been informed to these candidates that there are no vacancies at this juncture. These 24 in Telangana are not surrendered because there are no qualified L. D. auditors for promotion. As and when vacancies arise, from out of these they will be absorbed.

Sri M. Malik Rao :—The Telangana people are already gone 1 1/2 years back. Some of them are still not appointed. Why this discrimination. This is what is asked by Sri Owaisi.

Sri K. Vijayabhaskara Reddy :—There is no discrimination. It has to be made very clear that double the number of vacancies are asked by the P. S. C. to be selected. Accordingly they have sent the list out of which 37 of Andhra and 24 on Telangana side are still to be absorbed.

శ్రీ సి. వెంగయ్య :—ప్రశ్నలో తెలంగాణవారు ఎంతమంది ఆంధ్రవారు ఎంతమంది అనిలేదు. కాని మంత్రిగారి సమాధానం విచిత్రంగా ఉంది. యీ విధంగా ప్రశ్నలకు సమాధానాలు చెబుతుంటె దీనికి అంతు ఉందా? అంటె సెపరేషనుకు ఒప్పుకుంటున్నారా మీరు?

శ్రీ కె. విజయభాస్కరరెడ్డి :—వాస్తవం చెప్పాను. సుప్రీంకోర్టు జడ్జిమెంటు తరువాత సెపరేషను ప్రశ్నలేదు. కాని సెలక్షను అయినప్పుడు తెలంగాణలో ఎన్ని వేకన్సీలు ఉన్నవి ఆంధ్రలో ఎన్ని వేకన్సీలు ఉన్నవి అనేది దృష్టిలో పెట్టుకుని పబ్లిక్ కమిషను తెలంగాణలో ఇన్ని ఆంధ్రలో ఇన్ని సెలక్టుచేయమన్నాం. యదార్థం చెప్పడం మా బాధ్యత.

MURDER OF A PERSON UNDER MYSTERIOUS CIRCUMSTANCES

S. No. 280-B

S. N. Q. No:— 1446-P: Smt. J. Eshwari Bai & Sri Vavilala Gopalakrishnayya :—Will the hon. Minister for Home be pleased to state:

(a) whether he has received any petition from one Mr. Medichelam Brahamanandam regarding the mysterious circumstances of the murdering of his daughter M. Vasantha on 8-2-1970;

(b) if so, what action was taken in view of the urgency of the matter;

(c) whether the Sub-Divisional Magistrate had given his decision regarding the exhuming of the body of the deceased;

(d) whether any enquiry was ordered into the long delay being taken by the Sub-Divisional Magistrate to decide the fate of the application by the Police on 27-1-70; and

(e) whether the accused have been taken into custody and criminal proceedings instituted?

Sri J. Vengala Rao :—(a) Yes Sir.

(b) The matter was referred to the Commissioner of Police, Hyderabad, for urgent enquiry and report.

(c) The Sub-Divisional Magistrate, Hyderabad has advised the Police on 18-2-1970 to move the Collector, Hyderabad, as the matter was not within his jurisdiction. Accordingly the Collector, Hyderabad has been moved on 25-2-1970. His orders are awaited by the Police.

(d) Does not arise.

(e) No one has been arrested in this case. The case has been registered under Section 174, Cr. P. C., and further action, if any, can be taken only on the basis of medical or other evidence.

Smt. J. Eswari Bai :—Whether the father-in-law or the husband reported the matter of burning of Vasantha to the police? if so what action has the police taken? By whom was the girl taken to the hospital and at what time. What dying declaration did the girl make? Was post-mortem done? Why the R.D.O has taken nearly a month to decide?

(శ్రీ జె. వెంగళరావు :—8-1-70వ తేదీన 7-30 గంటలకు వసంత అనే ఆమె భర్త మామగారు అడ్మిట్ చేశారు. పోలీసులు కేసు రిజిష్టరు చేశారు. ఆమె ఆస్పత్రిలో డాక్టరు అడిగితే ఆమె తనంతటతానే ఆత్మహత్యచేసుకోవడానికి ఒలా చేశానని స్టేట్ మెంటు ఇచ్చింది. ఆర్. డి. ఒ.కు పవర్సు లేవుకనుక ఇన్ని రోజులు ఆలస్యం చేశారు. ఆలస్యం చేయకూడదని కలక్టరును లక్ష్మను తీసుకోమని అడిగాము.

(శ్రీ వావిలాల గోపాలకృష్ణయ్య :—కొత్తగా ఒక విషయం వచ్చింది. ఆ అమ్మాయి స్టేట్ మెంటు ఇచ్చిందన్నారు. అప్పుడు ఆ statement ఇచ్చేటటు వంటి condition లో ఉన్నదా, hospital కు వచ్చినప్పుడు.

(శ్రీ జె. వెంగళరావు :—అప్పుడు స్పృహతో ఉన్నదని డాక్టర్ records లో enter చేశాడు. ఆమెను అడిగితె ఆమె ఈ రకంగా చెప్పిందని డాక్టరు records లో enter చేయబడింది.

(శ్రీ వావిలాల గోపాలకృష్ణయ్య :— Humanity ఈ విధంగా వచ్చే టట్లయితె, ఇంక ఎవరికి చెప్పుకోవాలో అర్థం కావడంలేదు. ఆమె complete గా తగలబడిపోయి unconsciousగా వచ్చేస్తే డాక్టరుగారు ఏమో ఆమె స్పృహతో declaration ఇచ్చింది అంటె ఆమె వేలి ముద్ర ఏదో తీసుకొని ఉంటారు. ఆ తరువాత, వచ్చిన తరువాత ఎందుకు విచారణ చేయలేదు. కలెక్టరు దగ్గర పోయింది అంటె, మీరు అది చూశారా! వెంటనే తగలబెట్టి పడేశారా! తగలబెట్టకుండా పూడ్చడం అయినా చేశారా? అంటె అదేమీ చేయలేదు. ఎందుకు విచారణ చేయలేదు. కట్నంకోసం వొత్తిడిచేస్తే, ఆ అమ్మాయి డబ్బు తేలేదు కాబట్టి కొట్టి burn చేసి వేస్తే, అప్పుడు hospital కు పోతె, అతడు ఏమైన మళ్లీ marriage చేయవలెను అనేటటువంటి

ప్రయత్నంలో ఆలోచించినటువంటి ఈ హింసా సమాజములో ఉన్నటువంటి ఘనకార్యము, అది మనకు అవమానకరం. ఈ విధంగా చనిపోతూవుంటే ప్రభుత్వము ఏమి చర్య తీసుకోవలెనా అనేది కాస్త ఆలోచించమని కోరుతున్నాను.

(శ్రీ జె. వెంగళరావు :—నేను ఇందాకా మనవిచేసినట్లు January లో రవ తారీఖున ఇది జరిగింది. ఈ అమ్మాయి తండ్రి February 12 తారీఖున స్వయముగా నా దగ్గరకువచ్చి దరఖాస్తు ఇచ్చినాడు, ఆమె చనిపోవడానికి foul play ఏదో ఉన్నది. వీనిని గురించి వేరే enquiry చేయవలసిందని, నేను స్వయముగా Commissioner కు వ్రాసి, స్వయముగా commissioner ను పిలిపించి Deputy Commissioner హోదాకు తగ్గకుండా ఉండేటటువంటి officer తో దీనిని personal గా enquiry చేయించమని నేను order వేయడం జరిగింది. ఆ dead body ని మళ్లీ గోతిలోనుంచి తీయించి మళ్లీ post mortem చేసి దానిని మళ్లీ ఇప్పుడు enquiry చేయిస్తున్నాము.

Sri G. Sivayya :—This person Vasanta died under mysterious circumstances or whatever circumstances it may be. The hon. Minister said that a declaration was recorded from this pateint by the doctor in the Hospital. Where is the necessity for the doctor to record a declaration? Usually doctors record dying declaration either valuntarily or by the order of a Magistrate. Where is the necessity for the doctor to record like that? It gives a suspicion. The body buried some months back. Why are they delaying to give the decision to exhume the body and examine?

Mr. Deputy Speaker:—He said that he has set up another enquiry.

(శ్రీ జె. వెంగళరావు :—ఇప్పుడు ఆ record చదివిన తరువాత, శివయ్య గారికి ఎట్లాంటి అనుమానం వచ్చి దో నాకు కూడా అదే అనుమానము వచ్చి, నేను దానిని స్పష్టంగా Deputy Commissioner personal గా enquiry చేయమని అన్నాను. నేను interest తీసుకొంటున్నాను ఆరిపోర్టు వచ్చిన తరువాత చెప్పుతాను

(శ్రీమతి జె ఈశ్వరీబాయి :—ఈ అమ్మాయిని ఆమె అత్త ఆమె ఆడబిడ్డ ఇద్దరుకూడా ఈలాగు కొట్టి చంపివేసిన తరువాత కాలబెట్టేశారండి. సరే, ఎప్పుడైతే కాలిందో, atonce local police కు చెప్పాలి. మరి వాళ్ళు అక్కడ పంచనామా చేయాలి. మరి ఆ విధంగా పంచనామా అది చేసినట్లు ఉన్నదా? ఆమె తల్లి దండ్రి ఇక్కడ సికింద్రాబాదులో ఉంటారు. వాళ్లు మెహదీపట్నంలో ఉంటారు. మరి తల్లి తండ్రికి intimation ఇచ్చినారా? ఆ పిల్ల చచ్చింది ఎప్పుడు రాత్రి 8-00 గంటలకు వాళ్ళకు intimation వస్తుంది. వాళ్ళు పోయినప్పుడు అంతా పిల్ల రక్తం చేతులు ఉన్నాయి. తండ్రి స్వయముగా పోయి పోలీసులను పిలుచుకొని వచ్చాడు The name of that police is some Reddy, and one is some Singh. This is the Girl (the hon. Member this showed the photo of the girl to the Deputy Speaker.) ఈ నలుగురిలో fourth అమ్మాయి ఆమె. వీళ్లు నలుగురు sisters. ఈ body చూడండి, ఇంత

అన్యాయమా! Dowry ఇవ్వడంకు, తండ్రి దగ్గర డబ్బు లేదు, నేను చేయను అంటె, 2,000 రూపాయలు ఇచ్చాడండి ఎవరు ఆమె ను నా దగ్గర డబ్బు ఉన్నది, తీసుకో. తరువాత నీపు నాకు ఇష్టమని ఆ విధంగా 1,000 రూ.లు ఇచ్చి పెళ్ళి చేసినతరువాత మళ్ళీ ఆ అమ్మాయిని బాధ పెట్టడము మొదలు పెట్టారు. అక్కడ నుంచి ఆడబిడ్డ వచ్చి ఏ వచ్చి ఎందుకు ఆ పిల్లను చేసుకున్నారు, నీకు డబ్బు ఇవ్వలేదు. అ క్కడ నీపు 2వ పేలు ఇవ్వ డానికి తయారుగా ఉన్నారు. అని చెప్పినప్పటిను చి ఆ husband కూడా కొట్టడము తిట్టడం, మా ట్లా డక పో వ డం, ఇ బ స్సి చే య డం, తండ్రిని తొందర పెడితే తండ్రి దగ్గర డబ్బులేదు. Because he is an ordinary clerk in a Railway Office. ఆయన 1,800 రూపాయలు ఇచ్చాడు. ఆ 2,000 రూపాయలకు 200 రూపాయలు తక్కువగానే ఉండి ది

Mr. Deputy Speaker :- It may be a serious matter. If what she is saying is correct, probably the matter may be taken up with special urgency.

(శ్రీ) జె. వెంగళరావు :—తమరు చెప్పకముందే, 10 రోజులకు ముందే నేను orders వేసినాను. అట్లాంటి విషయాలలో ఆమెకు ఎంత దయ ఉన్నదో, అంతకంటె ఎక్కువగా నాకు దయ ఉన్నది.

(శ్రీ) పి. సుబ్బయ్య :—10 రోజులు ముందు order వేస్తే ఇప్పటివరకు ఏమైంది Sir, it is a very serious matter. ఆది కాదండి, body ని కాల్చే శారు, బూడ్చేశారు, తరువాత post mortem conduct చేశారు. 10 రోజులు అయిన తరువాతకూడా ఏమీ జరగలేదంటే, it is a criminal offence, even a hour counts very much. కనుక ఈ ten days లోపల జరిగిందేమిటి? రేపైనా, ఎల్లుండి అయినా ఈ విషయాలు అసెంబ్లీముందు పెడతారా?

(శ్రీమతి జె. ఈశ్వరీబాయి :—ఆ అమ్మాయి చనిపోయిన తరువాతకూడా post mortem చేయలేదండి. తండ్రి police ను request చేశాడు, మీరు post mortem చేయాలని, చేస్తేకూడా దాని report ఇంతవరకు రాలేదండి

Mr. Deputy Speaker :—Let us give some time.

(శ్రీ) జె. వెంగళరావు :—తండ్రికి అనుమానం ఉంటె, నా దగ్గరికి వచ్చి petition ఇచ్చాడు, క్రితం నెల 12 వ తారీఖున, వేరే enquiry చేయాలి, ఆ సోతిలో పూడ్చినదానిని మళ్ళీ తీసి postmortem చేయవలసిందని ఆయన కోరినాడు. నేను orders వేసినాను, దానికి Collector కు authority ఉన్నది. Sub-Divisional Magistrate కు powers లేవు. Collector ఆది move చేస్తున్నారు. ఈ వేళో రేపో తిరిగి post mortem చేయబడుతుంది.

(శ్రీ) వి. బి రాజు :—గౌరవనీయ మంత్రిగారు చెప్పారు, గత నెల 12 తారీఖున వారి నోటీసులోకి వచ్చిందని. మా అందరి నోటీసులోకి కూడా వచ్చింది. వచ్చినా మేము ఏమి చేయగలుగుతాము? ఎవరైనా police అధికారులకు ఎగిగి ఉన్నట్లయితే, చూడమని చెప్పుతాము. అయితే ఇది గనుక

నిజమైనట్లయితే, చాలా ఘోరమైన విషయము. ఇంకా ఇంతకంటె ఎక్కువ విషయాలు మాకు తెలుసును. కాని ఉపయోగము లేదు. అవన్నీకూడా కట్టు కథల క్రిందికి వస్తాయి. ఈ సిటీలో ఇంత ఘోరంగా, అది అత్త మామ అనండి, ఎవరైనా అనండి, తెలియదు మాకు, హాస్పటల్‌కు తీసుకువచ్చి అన్నీ మంచి చేసుకొన్నారు అన్నట్లయితే, ఇది మన nose క్రింద జరిగింది అంటె, ఇది మన police వల్ల కాదు ఇది. ఏదైనా ఒక Special Branch తో, dependable officer తో, మంత్రిగారు శ్రద్ధ తీసుకొని దీనిని రహస్యంగా ఏమిటి జరిగిందో బయట పెట్టాలి. It is not a small matter.

Mr. Deputy Speaker :—He has already assured.

WRITTEN ANSWER TO QUESTIONS

DRINKING WATER FOR VILLAGES INCLUDED IN VISAKHAPATNAM MUNICIPALITY

271—

* 717 (2399) Q.—Sri P. Sanyasi Rao :—Will the hon. Minister for Municipal Administration be pleased to state :

(a) whether the District Collector has personally inspected the villages of Malkapuram, Prakashnagar, Venkannapalem, Sriharipuram, Jawaharnagar, Gullapallem, Ramkrishnapuram, newly included in the Visakhapatnam Municipality, after the people of the said villages personally represented to him about their hardships for drinking water ;

(b) if so, the amount given to them from 1966-67 to 1969-70 (till now) in the twin cities and the towns of Vizagapatnam, Vijayawada; Guntur. Kurnool and Chittoor ;

(c) whether all such hotels have been constructed and are running now ; and

(d) whether there is any control by the Government on these Hotels ?

A:—

(a) Yes, Sir.

(b) The Collector instructed the Municipality to provide water supply facilities in Sriharipuram, and Gullapalem villages by deepening the existing wells. He also instructed that water in the existing well on the Eastern side of Malkapuram village be bailed out and kept fitfor use by the villagers.

(c) The well in Sriharipuram and Gullapalem were deepened with water supply facilities during last summer and the water in the well in Malkapuram was bailed out, desilted and cleaned.

(d) No, Sir.

SRIKAKULAM DISTRICT HEADQUARTERS HOSPITAL

272—

* 651 (2052) Q.—Sri T. Papa Rao :—Will the hon. Minister for Health and Medical be pleased to state :

(a) no of beds provided in Srikakulam District Headquarters Hospital at present ;

(b) whether there is any proposal to increase the bed strength ;

(c) whether there is any proposal to provide special wards such as 'A' class, 'B' class in that Hospital ?

A :—

(a) 125.

(b) Only in November, 69 the bed strength was increased from 100 to 125.

(c) No, Sir.

ARREST OF ENGINEERING WORKERS

273—

* 1206 Q.—Sri S. Vemayya :—Will the hon. Minister for Home be pleased to state :

(a) whether it is a fact that 62 Engineering Workers were arrested at Nellore Municipality on 21-10-1969 ; and

(b) if so, the reasons therefor ?

A :—

(a) 51 and not 62 temporary employees of the Road and Water Works Engineering Department of Nellore Municipality were arrested on 21-10-1969 at Nellore Municipality.

(b) They were picketting and obstructing the Municipal Staff to enter into the Municipal Office, thus creating a law and order problem.

FACTORY TO PRODUCE HYDROS

274—

* 1726-J. Q.—Sri Tulabandula Nageswararao :—Will the hon. Minister for Handlooms and Co-operative Factories please pleased to state:

(a) whether the Government are aware of the fact that the chemical Hydrosulphite of Soda (Hydros) is an essential requiremen for handloom industry ;

(b) what was the annual requirement of the same in our State for the Handloom Industry both in and outside the co-operative sectors for the last three years;

(c) out of the above, the actual quantity supplied for those years; and

(d) whether the Government propose to set up a factory for the production of this chemical in our State as this material is not freely available in the market ?

A:—

(a) Yes, Sir.

(b) As the requirements of Hydrosulphite of Soda depend on the quantity of coloured fabrics proposed to be produced using Vat dyes and as these requirements vary from year, to year, depending on the varieties of Handlooom cloth produced, it is difficult to estimate the actual requirements. On an average, it is, however, estimated that the requirements would be about 600 tonnes annually.

(c) The supplies for the years 1967-68 and 1968-69 were as follows :—

	FOREIGN.	INDIGENOUS.
1967-68	133.400 tonnes	..
1968-69	..	6,975 tonnes.

(d) The matter is under consideration.

REGISTERED AGRICULTURAL LABOUR UNIONS

275—

*81 (2139) Q.—Sri N. Raghava Reddy: —Will the hon. Minister for Labour be pleased to state :

(a) the district-wise particulars of the registered Agricultural Labour Unions ;

(b) whether minimum wages have been implemented in the areas where there are registered unions ; and

(c) whether the Government will take steps to conduct a special compaign for implementing minimum wages throughout the State ?

A :—

(a) The list is placed on the table of the House.

(b) Yes, Sir.

(c) Minimum wages have been implemented throughout the State. Special steps are being taken to organise seminars at important places to educate the Agricultural workers and employers about the minimum rates of wages fixed by Government.

STATMENT PLACED ON THE TABLE OF THE HOUSE

VIDE ANSWER TO CLAUSE (A) OF STARRED QUESTION No. 2139 [4275]

District-wise registered Agricultural Labour Unions.

Sl. No.	Name of the Union	Regn. No. and date.
(1)	(2)	(3)
HYDERABAD:		
1	A.P. Agricultural Engineering Employees Union, Hyderabad.	2585 dt. 14-11-1963
2.	Hyderabad District Agricultural Labour Union, Pargi, Hyderabad.	2286 dt. 1-7-1961
ADILABAD:		
3.	The Adilabad District Agricultural Labuor Union, Sirpur kagaznagar, Adilabad Dist.	373 dt. 30-11-1955
NALGONDA:		
4.	Agricultural Farm Employees Union, Nalgonda.	2810 dt. 27-9-1965
VISAKHAPATNAM:		
5.	The Govt. Agricultural Research Station and Farms Workers' Union, Visakhapatnam.	1113 dt. 15-9-1950
6.	Anakapalli Co-operative Agricultural and Industrial Society Ltd. Workmen Union, Thummapala, Visakhapatnam Dist.	2166 dt. 8-2-1960
7.	The Thandava Co-op. Agricultural and Industrial Society Employees and Workers Union, Visakhapatnam.	3044 dt. 23-1-1967
KRISHNA DIST.:		
8.	The Harijan Congress Agricultural Field Labour Society, Vijayawada.	3161 dt. 27-12-1967
GUNTUR:		
9	Andhra Pradesh Agricultural Labour Union, Guntur District.	115 dt. 1-12-1938
CUDDPAH:		
10.	Cuddapah District Vyavasaya Cooleela Survyodaya Sangham, Proddutur, Cuddapah Dist.	1513 dt. 26-11-1952
11.	The Andhra Pradesh Vyavasaya Cooleela Abhyudaya Seva Sangam, Cuddapah.	2951 dt. 1-9-1966
NELLORE:		
12.	Griddalu Agriculture Labour Union, Griddalu, Nellore Dist.	2747 dt. 25-3-1956

REGISTERING OF TRADE UNIONS

276—

*97 (2211) Q.—Sri N. Raghava Reddy:—Will the hon. Minister for Labour be pleased to state :

(a) whether steps will be taken to avoid the present abnormal delay being made to register the Trade Unions ; and

(b) the time generally being taken to register the union after application is submitted for registration ?

A :—

(a) No abnormal delay is being made in registering Trade Unions by the Registrar of Trade Unions.

(b) About a month.

OLD AGE PENSIONS IN NARSAPUR TALUK

277—

*763 Q.—Sri R. Satyanarayana Raju :—Will the hon. Minister for Social Welfare be pleased to state :

(a) the number of applications for old age pensions received so far from 1-4-1967 in Narsapur taluk, West Godavari District ; and

(b) the number of applications sanctioned therein and the number of them to whom payments have been made upto the month of August 1969 ?

A :—

(a) Nil. There is ban on entertaining fresh applications for old Age pension from January, 1966.

(b) Does not arise.

SUGAR QUOTA IN NELLORE DISTRICT

278—

*616 (1991) Q.- Sri R. Mahananda :— Will the hon. Minister for Civil Supplies be pleased to state :

(a) whether it is a fact that sugar quota for Darsi, Podili, Kanigiri and Kandukur taluks in Nellore district for the months of June, July, and August, 1969 was allotted from Pondicherry ;

(b) from which place the quota was allotted previously in 1968 and in the first half year of 1969 to Nellore district ; and

(c) what is the retail rate fixed per Kilo in previous months of January to June 1969, and what is the rate fixed in June, July, and August, 1969 ?

A:—

(a) Sugar quota was allotted from the New Horizon Sugar Mills, Pondicherry for the month of August, 1969, only.

(b) & (c) A statement is placed on the table of the House.

STATEMENT PLACED ON THE TABLE OF THE HOUSE

Vide answer to Clauses (b) and (c of the L. A. Q. No. 1961 (Starred) [*278]

(b) During 1968 and in the first half year of 1969, sugar quotas were allotted to Nellore district from the following factories:

Month	Name of the factory from which quota was allotted
December 1967–Jan. 1968	V. V. S. Sugars, Chagallu, East Godavari Dt.
January 1968 Feb. 1968	M/s K. C. P. Ltd., Vuyyur.
February–March 1968	Challapalli Sugars Ltd., Challapalli.
March–April 1968	do do
April–May 1968	1. V.V.S. Sugars Ltd., Chagallu 2. Chittoor Co-operative Sugars Ltd., Chittoor.
May–June 1968	V V.S. Sugars, Chagallu.
June–July 1968	1. M s K. C. P. Ltd., Vuyyur. 2. Madurantakam Sugar Factory, Madurantakam.
July–August 1968	1 North Arcot Dt. Co-op Sugars Ltd Vadapudipet. 2. Madhurantakam Co-op. Sugars Ltd., Madhurantakam.
August–Sept. 1968	E. I. D. Parry Ltd. Nellikuppam.
September–Oct. 1968	1. Madurantakam Co-op. Sugars Ltd., Madurantakam. 2. South India Steel & Sugars Ltd., Mudiyampakam.
October–November 1968	1. South India Steel & Sugars Ltd., Mudiyampakam. 2. Madurantakam Co-op. Sugars Ltd. Madurantakam.
November–Dec. 1968	1. Co-op. Sugars Factory. Vadapudipet, North Arcot Dist. 2. Co-op. Sugars Ltd., Chittoor.
December 1968–Jan, 1969	1. Challapalli Sugars Ltd., Challapalli. 2. K. C. P. Ltd., Vuyyur.
January 1969–Feb. 1969	1. Challapalli Sugars Ltd., Challapalli. 2. E. I. D. Parry Ltd., Nellikuppam.
February 1969–March 1969	1. Challapalli Sugars Ltd., Challapalli. 2. M/s Co-op. Sugars Ltd., Chittoor.
March–Aprial 1969	M/s K. C. P. Ltd., Vuyyur.
April–May 1969	1. Chittoor Co-op. Sugars Ltd., Chittoor. 2. M/s K. C. P. Ltd., Vuyyur.
May–June 1969	M/s K. C. P. Ltd., Vuyyur.

(c) The following are the retail rates of sugar fixed per Kg. during the moths from January, 1969 to August, 1969:

Name of the month	Darsi Rs.	Podili Rs.	Kanigiri Rs.	Kandukur Rs.
January, 1969	1.68	1.68	1.68	1.67
February 1969	1.67	1.71	1.70	1.70
March 1969	No issue price was fixed since M/s Callapalli Sugars Ltd., Challapalli did not deliver stocks to the dealers.			
April 1969	1.66	1.63	1.63	1.65
May 1969	1.70	1.67	1.68	1.68
June 1969	1.68	1 67	1.68	1.67
July 1969	1.70	1·70	1.71	1.69
August 1969	1.75	1.74	1.74	1.73

MESSAGE FROM THE COUNCIL

re : THE GAJAPATHIPURAM TALUK AND ONGOLE DISTRICT FORMATION BILL, 1970·

Mr. Deputy Speaker :— I have to announce to the House that I have received the following message from hon. Chairman, Legislative Council, to the Speaker, Andhra Pradesh Legislative Assembly, Hyderabad.

"In accordance with Rule 174 of the Andhra Pradesh Legislative Council Rules, I transmit a copy of the Gajapathinagaram Taluk and Ongole Distsict Formation Bill, 1970 (L. A. Bill No. 4 of 1970) as passed by the Legislative Council on 26–2–70 without any amendment and signed by me.

P· Ranga Reddy."

STATEMENT

re : OPENING OF URDU MEDIUM SECTIONS IN JUNIOR COLLEGES

Sri P. V. Narasimha Rao : — Sir, I am giving the latest posision in regard to the opening of Urdu medium sections in Junior Colleges. Government have sanctioned Urdu medium sections in the follwing schools converted into junior colleges and in the affiliated degree colleges :

1. Government Higher Secondary School, Chenchelguda, Hyderabad.
2. Government Multipurpose School for Girls, Nampalli, Hyderabad.
3. Government High School for Girls, Hussaini Alam, Hyderabad.
4. Government High School, Kachiguda, Hyderabad.
5. Government High School for Boys, Adilabad, Hyderabad.
6. Anwar-ulinum Multipurpose school, Nampalli, Hyderabad

7. Government High School for Boys, Hill Street. Secunderabad.
8. Anwar-ul-ulum College (Day).
9. do do (Evening).
10. Mumtaz College Hyderabad.
11. Urdu Art College (Evening)
12. Government City College, Hyderabad.
13. Government Multi-purpose school, Medak.
14. Z. P. Higher Secondary School, Sangareddy.
15. Basic Training School, Pamjole, Zaheerabad Taluk.
16. Islamia Higher Secondary School, Warangal.
17. Government Boys High School, Tandur
18. Government Multi-purpose High School, Hanumkonda.
19. Government Multi-purpose School for Boys and Girls, Karimnagar.
20. Urdu medium in to existing Government Arts & Science College, Adilabad.
21. Z. P. High School, Bhainsa converted into junior college.
22. Government Multi-purpose school, Nirmal.
23. Government Multi-purpose school for girls, Mahboobnagar.
24. Government Multi-purpose School, Nizamabad.

These are the insttutions already provided with Urdu medium and there is no difficulty at all for any boy seeking admission in Urdu medium to get admission in urdu medium. Government is also prepared to consider other centres depending on the merits of each case.

(Sri T. S. Murthy in the Chair)

شری سلطان صلاح الدین اویسی - ونیتا مہاودیالیہ کے تعلق سے میں یہ کہونگا کہ وہاں گورنمنٹ اجازت نہیں دے رہی ہے۔ اس وجہہ سے وہاں اردو میڈیم نہیں کھولا جارہا ہے۔

شری پی - وی - نرسا راؤ - یہ صحیح نہیں ہے۔ وہ اگر کھولنا چاہتے ہیں تو اس میں کوئی امر مانع نہیں ہے۔ وہ ایک پرائیویٹ انسٹیٹیوشن ہے۔ وہ خود کھولنا چاہتے ہیں تو کھول سکتے ہیں۔

شری سلطان صلاح ایدین اویسی جہاں کہیں بھی اردو میڈیم میں تعلیم پانے طلباء موجود ہیں وہاں کیا آپ اس کا انتظام کرینگے۔

Government is also prepared to consider other centres depending on the merits of each case.

(శ్రీ అహమ్మద్ హుసేన్ :—మన సంస్కృతి—అని తెలుగులో ఒక పుస్తకం ఇవాళ నాకు ఇవ్వటం జరిగింది, ఆ పుస్తకంలో బూర్గుల రామకృష్ణారావు, ఇతర అందరి పేర్లు వ్రాసి ఉన్నవి. కాని జఫర్ హుసేన్ గారి పేరు అందులో లేదు. వారు హైదరాబాద్‌లో పుట్టి పెరిగారు. వ్రాసే డెంటు ఆఫ్ ఇండియా అయినారు. వారినిగురించి అందులో ఏమీ లేదు. వారి విషయంలో ఒక ముక్క కూడ వ్రాయలేదు. ఇది ఏమి సంస్కృతి ?

Mr Chairman:—When the Minister for information comes, we will ask him.

(శ్రీ పి. సుబ్బయ్య :—విద్యామంత్రిగారు ఫిబ్రవరి నెలలోపు కొఠారి కమీషన్ విషయంగురించి చెబుతామన్నారు. ఇంతవరకు చెప్పలేదు.

మిస్టర్ చైర్మన్ :—సాయంత్రంగాని, రేపు ప్రొద్దునగాని చెబుతాము అన్నారు.

(శ్రీ ఆర్. మహానంద :—అధ్యక్షా, ఆర్.టి.సి వర్కర్స్ హంగర్ స్ట్రయిక్ చేస్తున్నారు. దానినిగురించి ఆలోచించేవారు లేరు. దానికి సంబంధించిన మంత్రిగారు ఇక్కడలేరు. అసి జిల్లాలకు వ్రాసికే ఎంత పరిమాణానికి దారి తీస్తుందో అర్థం చేసుకోవాలి. పాలిటెక్నిక్ స్టూడెంట్స్ స్ట్రయిక్ చేస్తున్నారు, వారు వచ్చి మంత్రిగారితో మాట్లాడారట. దాని విషయంలో ప్రభుత్వం తొందరగా నిర్ణయానికి వచ్చి ప్రకటించకపోతే చాలా ఇబ్బంది పడే అవకాశం ఉంది.

(శ్రీ ఎ. మాధవరావు:—అధ్యక్షా, మంత్రులందరు ఇక్కడఉంటే బాగుంటుంది. All the Ministers who are present and sitting-let them sit so that they may have the opportunity of replying, instead of going out and being in wilderness.

(శ్రీ టి. వి.రాఘవులు (గోపాలపురం) :—అధ్యక్షా, జూనియర్ కాలేజీలలో ఇంగ్లీషు మీడియమ్‌కూడ ప్రొవైడ్ చేస్తారా?

(శ్రీ పి. వి. నరసింహారావు :—ఇంగ్లీషు మీడియమ్‌గురించి కావాలంటే ఇంకా కన్సాలిడేట్ స్టేట్‌మెంట్ ఇస్తాను. ఉర్దూమీడియమ్‌గురించి ఇవాళ చెప్పాను. ఇంగ్లీషుగురించి రేపో ఎల్లుండో చెప్పమంటే చెబుతాను.

Sri C. Janga Reddy (Parkal):-In the same way, Hindi medium also.

Sri P.V.Narasimha Rao:—Yes, with tegard to all the 7 or 8 media that are beink given-if the Huose is please to ask me I am prepared to give. I will give a comprehensive list with regard to all other media other than Telugu and Urdu.

(శ్రీ పి. సుబ్బయ్య :—వనితా మహావిద్యాలయంలో 80 మంది స్టూడెంట్స్ ఉన్నారు. వారు జూనియర్ కాలేజి పెట్టాలని ఆందోళన చేస్తున్నారు. వారు నిరవధికసమ్మె చేస్తున్నారు.

(శ్రీ పి.వి. నరసింహారావు :—అది ప్రయివేటు ఇన్‌స్టిట్యూషన్. వారు అడిగినట్లయితే మేము తప్పకుండా పర్మిషన్ ఇస్తాము. వారిని అడగమనండి,

మేము ఇస్తాము. మేము ఇవ్వము అని ఎప్పుడూ అనలేదు. [illegible] మా దగ్గరకురాలేదు: ఆడగలేదు. We never refused. We were never approached. Nobody asked us about Urdu medium. We have no objection It is private institution. They can have 15 media if they like. In what way I am connected, because I am not giving them any grant-in aid for the next 5 years. With pleasure, they can have. I have no objection-

(శ్రీ వావిలాల గోపాలకృష్ణయ్య :—50 లాంగ్వేజెస్ ఉంటే, 50 లాంగ్వేజెస్‌లకు ఇస్తారా? దానికి పదన్నా పరిమితిక ఉన్నదా?

(శ్రీ పి.వి. నరసింహారావు :—మన దగ్గర ఉన్న మైనారిటీ లాంగ్వేజెస్‌కు ఇస్తున్నాము.

(శ్రీ వావిలాల గోపాలకృష్ణయ్య :—అదికాదండి. ఆబ్జెక్ట్స్ తీసుకొనే దానికి ఏమైనా ప్రికండిషన్స్ ఉన్నవా?

(శ్రీ పి.వి.నరసింహారావు :—ఇపుడు హయర్ సెకండరీ, ఎస్.ఎస్.ఎల్.సి క్లాసెస్‌లో ఏ మీడియా ఉన్నదో, అవన్నీ జూనియర్ కాలేజీ లెవెల్‌లో [illegible] చేస్తున్నాము అని ఇదివరకు మనవిచేశాను. మరాటీ ఇస్తున్నాము; కన్నడ ఇస్తున్నాము.

(శ్రీ వావిలాల గోపాలకృష్ణయ్య :—కొంది చమువుకూడ ఆ భాషలో చదవాలికదా.

(శ్రీ పి వి.నరసింహారావు :—క్రింద ఉన్నది కంటిన్యూ చేస్తున్నాము; అది ఇంగ్లీషు కాని, ఉర్దూ కాని, తెలుగు కాని.

(శ్రీ కె. ప్రభాకరరావు :—సికింద్రాబాదులో తమిల్ మీడియమ్ కావాలని ఆ మధ్య కాన్ ఫరెన్స్ పెట్టి తమిళియన్స్ అంతా కోరినారు. అది కూడ కన్సిడర్ చేస్తున్నారా?

(శ్రీ పి వి.నరసింహారావు :—ప్రైవేట్ యిన్‌స్టిట్యూషన్స్ అయితే మాకు మాకు యిబ్బంది లేనే లేదు. వారు పెట్టుకుంటాము అంటే యిమిడియేట్‌గా మేము పర్మిట్ చేస్తాము గవర్నమెంటు యిన్‌స్టిట్యూషన్స్‌లో కావాలి అన్నప్పుడు పిల్లలు ఎంతమంది ఉన్నారు. టీచర్సు ఉన్నారా లేరా? ఇదంతా ఆలోచించి on the merits of each case చేయాల్సి ఉంటుంది. Policy is very clear.

(శ్రీమతి జె. ఈశ్వరీబాయి:—ప్రైవేటు వాళ్లు పెట్టుకుంటే మాకేమి అబ్జక్షన్ లేదు అంటున్నారు. నిజమే. గాని వాళ్లు ఎంతడబ్బు కట్టాలి. ఆడ్మిషన్ ఫీజ్ యివ్వాలి. ఫీజ్ యివ్వాలి. బీద పిల్లలు ఎలా యిస్తారు? దానిని గురించి ఏమైనా నిర్ణయం తీసుకున్నారా?

Sri P.V. Narsimha Rao :—I am not bothered about how much they one paying and how much they are charging. అది క్వశ్చన్ కాదు. గవర్నమెంటు కాలేజెస్ ఉన్నాయి. గవర్నమెంటు కాలేజీలలో ఎంతమందికి అవసరమో అంతమందికి నేను ఏర్పాటుచేసి చెబ్తాను. మైనారిటీ లాంగ్వేజెస్‌తో

సహా ప్రతిపోట పర్మాటుచేసి పెట్టాను. ప్రైవేటు యిన్‌స్టిట్యూషన్స్ మా వద్ద ఫీజు తీసుకోకుండా నడపదలచుకొన్నట్లయితే మాకు అభ్యంతరం లేదు. గవర్నమెంట్ స్కూల్స్, గవర్నమెంటు కాలేజీలలో పెట్టాలంటే మాత్రం అక్కడ పిల్లలు ఎంతమంది ఉన్నారు అనేది చూచి on the merits of each case చేస్తాను అని చెప్పినాను. అదేవిధంగా చేశాను.

(శ్రీ పి. సుబ్బయ్య :—ట్రాన్స్‌పోర్ట్ మినిష్టర్ గారు యిదివరకు లేరు యిప్పుడు వచ్చారు. ఆర్.టి.సి. ఎంప్లాయీస్, వారి కోరికల కొరకు సమ్మె చేస్తున్నారు. ఆ సమ్మె విరమింప చేయడం మంత్రిగారి చేతిలో యున్నది. ఆ డిమాండ్స్ వారు యాక్సెప్టు చేస్తే తప్పకుండా విరమిస్తారు. మంత్రిగారు దానిని అంగీకరించడం చాల మంచిది.

డా. ఎమ్. ఎన్. లక్ష్మినరస్సయ్య :—ఆ డిమాండ్స్ ఏమో ఎగ్జామిన్ చేయాలి. ఊరకనే యాక్సెప్టు చేస్తే ఎలా? సమ్మె చేస్తే ఎవరికి మంచిది కాదు. ప్రభుత్వానికి మంచిదికాదు. వాళ్లకుకూడ మంచిదికాదు.

(శ్రీ పి. సుబ్బయ్య :—డిమాండ్స్-పని గంటలు, బోనస్ విషయం, ఎన్ హాన్‌సడ్ డి. ఎ. సెంట్రల్ రోడ్ ట్రాఫిక్ వారు యిచ్చిన రూల్స్ స్టేట్ రోడ్ ట్రాఫిక్‌కు కూడ అనువర్తింప చేయాలని, టికెట్ లెస్ పాసింజర్స్ గురించి చెక్ చేయడం మొదలగునవి.

Sri M. N. Laxminarasayya:—All responsible demands will be me.

(శ్రీ వావిలాల గోపాలకృష్ణయ్య :—వారు యిచ్చిన డిమాండ్లలో రీజన్‌బుల్ అయినవి ఏవి? రీజనబుల్ కానివి ఏమి?

డా. ఎమ్. ఎన్. లక్ష్మినరసయ్య :—అవన్నీ ఎగ్జామిన్ చేయాలి. ఎగ్జామిన్ చేసిన తరువాత ఆలోచిస్తాను.

Mr. Chairman :—The Minister will examine that question and let you know.

(శ్రీ అహమ్మద్ హుస్సేన్ :—ఎగ్జామినేషన్స్ ఒక సంవత్సరం నష్టం అయిపోయింది. దాని విషయం చెపుతారా?

(శ్రీ పి. వి. నరసింహారావు :—నేను యిదివరకే చాల స్పష్టంగా మనవి చేశాను. ఎంత యిబ్బంది ఇరిగినా సరే, ఎంత కష్టపడవలసి వచ్చినా సరే, తెలంగాణా ప్రాంతంలో ఏప్రిల్ పరీక్షలకు కూర్చోలేనటువంటి విద్యార్థులకు ప్రత్యేకంగా నవంబరులో జరిపించి ఈ రెండు సంవత్సరాలు నష్టం జరగకుండా చూస్తానని ఈ సభావేదిక మీద హామి యిచ్చి ఉన్నాను. పైట యిచ్చినాను నన్ను కలుసుకొన్నటువంటి విద్యార్థులకు, మిత్రులకు చెప్పాను. ఈ సంవత్సరం పరీక్షలు ఏప్రిల్ ఒదులు జూన్‌లో పెడతామని చెప్పినాను. జులై లో పెంటనే స్పాట్ వాల్యుయేషన్ జరిపి, ఆగస్టు రెండవ వారంలో రెండవ సంవత్సరం ప్రారంభించి, 71 వచ్చే వరకు ఏ పిల్లవాడికి ఒక సంవత్సరం నష్టంకాకుండా ఖాచత దేశంలో ఉన్న యితర విద్యార్థులతో సమానంగా చేరుకొనేటట్లు

చూస్తాము. దానికి యిప్పటి నుంచి మళ్లీ అంతరాయం లేకుండా ఉండడం అవసరం.

(శ్రీ వావిలాల గోపాల కృష్ణయ్య :—మానియర్ కాకేజ్ ప్రారంభించారు. ముల్కీ సర్టిఫికేట్ ఉంటేనే గాని చేర్చుకోడానికి వీలు లేకుంటున్నారు. ఆంధ్ర ప్రదేశ్ నుంచి వచ్చిన గవర్నమెంటు ఉద్యోగస్థులు ఉన్నారు. వారి పిల్లల సంగతి ఏమిటి ?

(శ్రీ పి. వి. నరసింహారావు :—అటువంటి యిబ్బంది జరగదని నమ్ముతున్నాను.

(శ్రీ అహమ్మద్ హుస్సేన్ :—ఇంజనీరింగ్, మెడిసిన్ కోర్సెస్ విషయం చెపుతారా ?

(శ్రీ పి. వి. నరసింహారావు :—ఇంజనీరింగ్, అవి నా చేతిలో పని కాదు. అది యూనివర్సిటికి సంబంధించిన విషయం. ఇంజనీరింగ్ గురించి వాళ్ళను అడగవలసి ఉంటుంది.

CALLING ATTENTION TO MATTERS OF URGENT PUBLIC IMPORTANCE

re : Employment of Handloom weavers.

(శ్రీ ప్రగడ కోటయ్య :— అధ్యక్షా, ఈ సమస్య దాదాపు రెండు మాసాలుగా రాష్ట్రంలో ఉన్నటువంటి 80 లక్షల చేనేత పారిశ్రామికులను పీడిస్తున్నది. నేను మొన్న కొలవలు వచ్చినప్పుడు చీరాల వెళ్లాను. చేనేత బట్టలు అమ్మకం కావడం లేదు. నిలవ ఉన్నాయి. ఈ పురుషల్లి, వేటపాలెం ప్రాంతములలో 400 మంది మాస్టర్ వీవర్స్ ఉన్నారు. వారి అంచనా ప్రకారం అక్కడ కోటి రూపాయల బట్ట నిలవ యున్నది. మన రాష్ట్రంలో కడపజిల్లాలో ప్రొద్దుటూరు, జమ్మలమడుగు, నెల్లూరుజిల్లాలో వెంకటగిరి, కొవ్వూరు, తూర్పు గోదావరి జిల్లాలో ఉప్పాడ, కొత్తపల్లి, మోరి, రామచంద్రాపురం, పశ్చిమ గోదావరి జిల్లాలో పాలకొల్లు, నరసాపురం, విశాఖపట్టణం జిల్లాలో అనకాపల్లి, శ్రీకాకుళం జిల్లాలోను ఈ విధంగా రాష్ట్రం మొత్తం మీద ఏ కేంద్రానికి వెళ్ళినప్పటికి కూడ నా అంచనా ప్రకారం దాదాపు 20 కోట్ల రూపాయల బట్టలు నిలవ ఉన్నాయి. ఇందుకు ప్రధాన కారణం—తమకు తెలుసు. కోస్తా జిల్లాలో మొదటి సారిగా మే నెలలో పెద్ద వరదలు వచ్చివాయి. ఆ తరువాత ఎంతో కష్టం మీద రైతులు కొద్ది డబ్బు సేకరించగలిగి ట్రాన్స్ప్లాంటేషన్ చేశారు. వారి చేతికి డబ్బు వస్తుందనుకున్న సమయంలో నవంబరు, అక్టోబరు, డిసెంబరులో తుఫానులు వచ్చినాయి. అధిక వర్షాలు వచ్చివాయి. ధాన్యం బాగా పండవలసిన చోట రెండు మూడు బస్తాల ధాన్యం కూడ పండ లేదు. ఈ ఆర్థిక దుస్థితి వలన ప్రత్యేకంగా కోస్తా జిల్లాలలో వున్న మూడు లక్షలకుపైగా వున్న యీ చేరు మగ్గాలకు సంబంధించి నిరుద్యోగం వచ్చింది. ఎందుకు వచ్చింది ? అసలు కారణాలు కాకుండా, దానిని యింకొకరకంగా చిత్రించడానికి ప్రభుత్వం మాత్రం ప్రయత్నించడం సరికాదు. మూలు ధరలు

విపరీతంగా పెరిగిపోయినవి. రంగులు, రసాయనాలు ధరలు విపరీతంగా పెరిగి పోయినవి. మాస్టర్ వీవర్స్‌వద్ద డబ్బు లేదు. చేనేత సహకార సంఘాలు సహాయం చేయడం లేదు. చేనేత పారిశ్రామికులంతా యీనాడు బజారున పడ్డారు. లక్షాలాది జనాభా యీ విధంగా బజారున పడిన తరువాత గాని, ప్రజాస్వామ్యానికి ముప్పు వచ్చిన తరువాత గాని మేము గుర్తించము అనే ప్రభుత్వ విధానం సరియైనది కాదు. మేము పది లక్షల రూపాయిలు అప్పు యిచ్చామని శాసన మండలిలో, మధ్యవెట్టే విధంగా మంత్రిగారు స్టేట్‌మెంట్ చేశారు. ఎప్పుడు యిచ్చారు? అక్టోబరులో యిచ్చారు. అక్టోబరు ఎనిమిదవ తేదీన జి. ఓ. పాస్ చేసి యిచ్చారు. ఆషాఢ మాసంలో, మాంద్యంవస్తే, ఆ మాసంలో సహాయపడవలసినదని ప్రభుత్వాన్ని అడిగితే రిబేటుగా యివ్వవలసిన డబ్బును ముందుగా యిచ్చి వడ్డీ వసూలు చేశారు. అప్పుడే దానిని తిరిగి యిచ్చి వేశాము. ఫిబవరి పదవ తేదీన అయిదు లక్షల రూపాయిలు తిరిగి యిచ్చి వేశాము. తక్కిన అయిదు లక్షల రూపాయిలూ—ఆంధ్ర చేనేత సహకార సంఘానికి యివ్వవలసిన రిబేటు క్రింద ఎడ్జస్టు చేయవలసినదిగా చెప్పాను. అయితే కొన్ని లక్షల రూపాయిలు మేము డిపోస్ పెట్టడానికి సహాయం చేస్తున్నామన్నారు. ఇది శుద్ధ అబద్ధం. అబద్ధం అనేమాట వాడవచ్చునా? పార్లమెంటరీ అవుతుందా? కాదంటే, అది సత్యదూరమైన విషయమని మనవి చేస్తున్నాను. ఎక్కడ? ఏ పరిస్థితులలో విక్రయ సంఘాలను పెట్టడానికి ప్రభుత్వం సహాయం చేస్తున్నది? ఈ విషయాన్ని స్పష్టంగా చెప్పవలసినదిగా కోరుతున్నాను. 280 లక్షల రూపాయిలకు గ్యారంటీ యిచ్చాను రిజర్వ్ బ్యాంకు వారికి. అందువల్ల సహాయానికి లోటులేదని చెప్పవచ్చు; అయితే ప్రాథమిక చేనేత సహకార సంఘాలకు మంజూరు అయిన ఋణం ఎంత? 69 లక్షలు మాత్రం మంజూరు అయినది. అయితే స్టేట్ కో-ఆపరేటివ్స్ నుంచి, జిల్లా పరిషత్తులనుంచి యీ ఋణం ప్రాథమిక చేనేత సహకార సంఘాలకు చేరుతున్నదా? చేరితే ఎంతవరకు చేరుతున్నది? ఆ వివరాలు లేవు. రిజర్వ్ బ్యాంకుకు గవర్నమెంట్ ఆఫ్ ఇండియా గ్యారంటీ యిచ్చినప్పటికీ 15 కోట్ల రూపాయలకంటే మించి రైతులకు ఎందుకని ఋణాలు యివ్వలేకపోతున్నారు? మన రాష్ట్రంలో వున్న దాదాపు యీ 80 బ్యాంక్సులో 18 బ్యాంక్సు ఓవర్‌డ్యూ కావడంవలన రిజర్వ్ బ్యాంకు నుండి పరపతి తెచ్చుకునే పరిస్థితి లేక యీ విధమైన దుస్థితి ఏర్పడింది. అందువలన, చేనేత పరిశ్రమకు సంబంధించి గ్యారంటీ యిచ్చాము అని అంటే దానివలన ఏమిటి సంతృప్తి? ఈ 48 లక్షల రూపాయిలైనా ప్రాథమిక చేనేత సహకార సంఘాలు పుపయోగించుకుంటున్నాయా? అంటే—మొన్ననే యీ విషయమై చాలా మంది చెప్పారు. 78 లక్షలు 69 మార్చి 31 నాటికి యివ్వాలని చెప్పారు; యీ సంవత్సరం పడగలకూపఖ్యాలకూ యిచ్చిన రిబేట్ 24 లక్షలు అని చెప్పారు. మొత్తం 102 లక్షల రూపాయిలు యీనాటికి ప్రాథమిక చేనేత సహకార సంఘాలకు ప్రభుత్వం చెప్పిన రిబేటు క్రింద యివ్వవలసినది వున్నది. కాని, ప్రభుత్వం చారు యీనాడు రిలీజ్ చేసిన మొత్తం 12.15 లక్షలు. ఇందులో ఏదయినా తేడా

వుంటే, మీరు ఏ శిక్ష వేసినా అనుభవిస్తాను. అంటెలిగారడితో, కానూన్‌ను మళ్ళపరచాలనుకోవడం, దేశాన్ని మళ్ళపరచాలనుకోవడం, తద్వారా ఏదో ప్రయోజనాన్ని సాధించుకోవాలనుకోవడం ప్రభుత్వానికి సరియైన విధానం కాదు. ఏ ప్రభుత్వానికీ యిది సరియైన నిర్ణయం కాలేదని మనవి చేస్తున్నాను అందుచేత, రెండు మూడు నెలలుగా చేతకొలది చేసిన పరిశ్రమలు నిరుపయోగమై, లక్షలాది మగ్గాలపై బట్ట నిలబడిపోయి వారు దుర్భర పరిస్థితులు అనుభవిస్తున్నారు. కాని, ప్రభుత్వం మాత్రం ఎంతమాత్రమూ సానుభూతితో యీ విషయాన్ని ఆలోచించడానికి ప్రయత్నించకపోవడం మాత్రం చాలా దురదృష్టకరమైన విషయం. గత సంవత్సరం ఎక్కడనో, ఏజెన్సీ ప్రాంతంలో, అక్కడ వున్న 50 వేల మంది ట్రైబల్స్, వారిలో అసంతృప్తి ఏర్పడగా ఫలితంగా, అక్కడ నక్సలైట్స్‌లో చేరితే ఇప్పుడు 50 లక్షలు, 70 కోట్లు ఖర్చు పెడుతున్నామని ప్రకటిస్తున్నారు —ఎవరయితే ఆక్రమాలకు, అన్యాయాలకూ, దౌర్జన్యాలకూ దిగుతారో అప్పుడు గాని వారి విషయం ఆలోచించని విధంగా యీ ప్రభుత్వం ప్రవర్తించడం, ఎవరయితే కష్టాలపడుతూ, నానా రకాలైన యిబ్బందులు పడుతూ, ప్రజాస్వామిక పద్ధతులద్వారా తమ కష్టాలను, నష్టాలను గూర్చి చెప్పుకోవాలని ప్రయత్నిస్తారో, వాటి పరిష్కారానికి ప్రయత్నించవలసినదిగా కోరుకుంటూ వుంటారో వారి విషయం మాత్రం యీ ప్రభుత్వం పట్టించుకోదని తెలిసిపోతున్నది. ప్రభుత్వం గనుక యిదే వైఖరిలో గనుక కొనసాగించినట్లయితే యీ దేశంలో ప్రజాస్వామ్యానికే తప్పని సరిగా ప్రమాదం వస్తుందని నేను మనవి చేస్తున్నాను.

(శ్రీ) ఆర్. మహానంద ;—అధ్యక్షా, ఇప్పుడే కోటయ్యగారు చెప్పారు.—ఇప్పుడు మన రాష్ట్రంలో దాదాపుగా 2' కోట్ల రూపాయలు ఖరీదు చేసే బట్ట నిలబడిపోయింది. దీనివలన, యీ పరిశ్రమపై ఆధారపడి వున్న అనేక లక్షల మంది చేనేత పారిశ్రామికులు—వారు అనేక కులాలకు సంబంధించినవారు—వారికి యింకొక పనిచేతకాదు. యీ పని చేసుకొని బ్రతకడానికి వీలులేక పోతున్నది. అందువలన, వారు అనేక కష్టాలకు లోను కావడం జరుగుతున్నది ఇందులో అనేకమంది చనిపోవడం కూడా జరుగుతున్నది. ఇటువంటి పరిస్థితులలో తుఫాను రావడం, గందరగోళం జరగడం, దీనితో బ్రతుకు మరీ దుర్భరమైనది. ప్రభుత్వం వారికి నూలు సప్లయ్ చేయడం గాని, మగ్గాలు యివ్వడంగాని, ఇతరత్రా ఎటువంటి సహాయం చేయకపోవడం వలన, వారి పరిస్థితి దుర్భరమై పోయినది. ఈ పరిస్థితులలో 15, 20 రోజుల నుంచి యీ నూలు ధరలు పది, పదిహేను పర్సెంటు వరకూ పెరిగినవి. అసలు, మిల్లుకు—యీ చేనేత పారిశ్రామికులకు సంబంధించి ప్రభుత్వం పక్షపాతంతో ప్రవర్తించడం వలన వారి పరిస్థితి మొదటినుండి నికృష్టంగానే వున్నది. ఇప్పుడు ప్రత్యేకంగా ఏర్పడిన యీ పరిస్థితులలో వారిబ్రతుకు మరీ దుర్భరమైనది. వారు చాలా బాధపడుతున్నారు. ఇంక, బ్యాంకుల నుండి యిస్తున్నామన్నారు. కాని బ్యాంకుల నుండి, వారికి రావలసిన దానిలో నుండి నాలుగోవంతు కూడా వారి చేతికి రక్కడం లేదు. ఈనాడు 20 కోట్ల ఖరీదుగల బట్ట నిలబడిపోయింది. దీనిని ప్రభుత్వమైనా

భరీము చేసే పరిస్థితి ఏర్పాటు చేయాలి. చేనేత పరిశ్రమకు సంబంధించి, దానికి ఎంత ప్రాముఖ్యం యివ్వాలని గాంధీ గారు చెప్పారో మనకు తెలుసు. కాంగ్రెసు ప్రభుత్వమే యీ విధంగా ఈ పరిశ్రమను చూడడం చాలా దురదృష్ట కరమైన విషయం. అందువలన నేను మనవి చేసేదేమిటంటే—వెంటనే వారికి యివ్వవలసిన రేటును యివ్వండి, రెండవది, నిలువున్న ఒట్టను ప్రభుత్వమే కొని యితర రాష్ట్రాలకు యితర దేశాలకు ఎగుమతి చేయడానికి సత్వర చర్యలు తీసు కోవాలి. అటువంటి సదుపాయం కలిగించవలసిన అవసరం ఎంతయినా ఉన్నది అక్కడ చాలా విపరీతమైన పరిస్థితులు ఏర్పడ్డాయి. మంత్రి గారికి కూడా తెలుసు. ఈసందర్భంలో ప్రభుత్వం ముందుకువచ్చి. చాలా వుదారంగా వ్యవహరించవలసిన అవసరం ఉన్నదని, యీ విషయాన్ని చాలా తీవ్రంగా ఆలో చించాలని కోరుతున్నాను.

(శ్రీ సి. వి. కె రావు :—అధ్యక్షా ఇది మన రాష్ట్రంలో కొండ జాతులకు సంబంధించిన నిరుద్యోగ సమస్య. కొండజాతుల వారికి యీనాడు తిండిలేక ఈ నాడు మలమల మాడిపోయే పరిస్థితి వున్నదో ఆదే విధంగా తమంతట తాము పని చేసి, అమ్మకంచేసుకొనే 30 లక్షల చేనేత పారిశ్రామికులకు యీనాడు తిండిలేని దుస్థితి ఉన్నదంటే దీనికి ప్రభుత్వ పరిపాలనా విధానమే కారణమని స్పష్టం చేస్తు న్నాను. వారు తయారుచేసిన సరుకు 20 జిల్లాలోనూ లెక్కచేసుకొంటే 20 కోట్ల రూపాయలది ఉన్నదికదా. ఈనాడు ఆ సరుకును విడుదల చేయడానికి ప్రభుత్వం తగిన కార్యక్రమాలు వేయాలి. లేకపోతే వారు నిరుద్యోగులై బెగర్సువలె అయిపోయే పరిస్థితి వున్నదని చేనేత పారిశ్రామిక నాయకుడు ప్రగడ కోటయ్యగారు చెబుతున్నారు. పైస్థాయిలో ఉన్న చేనేత పారిశ్రామికులను యిటువంటి దుస్థితికి, దుర్దశకు యీ ప్రభుత్వమే తెచ్చిపెట్టింది యీ మూడు సంవత్సరాలనుంచీ. ఈ శాసనసభలో పదేపదే చేనేత పారిశ్రామిక ప్రతినిధులు ఎలుగెత్తి చెబుతున్నప్పటికి కూడా ప్రభుత్వం తమకు కాదన్నట్లు ప్రవర్తిస్తోందంటే యిది చాలా దురదృష్టకరమైన విషయం. ప్రభుత్వం తక్షణమే చర్యలు తీసు కొని, యీ కార్మికుల యొక్క 20 కోట్ల రూపాయల విలువగల దుస్తులను వెంటనే యితర ప్రాంతాలకు ఎగుమతి చేయించి, వీరికి పనిపాటలు కల్పించాలని కోరుతున్నాను.

చేనేత సహకార చక్కెర ఫ్యాక్టరీల మంత్రి (శ్రీ ఎ. భగవంతరావు) :—అధ్యక్షా, నేను యీ స్టేటుమెంటు చదవడానికి బదులు నోటు తెలుగులో చెబు తాను. ముందుగా 'it is a case of much a do about nothing' అని మనవి చేస్తున్నాను. చేనేత పరిశ్రమకు సంబంధించినంతవరకూ సహకారరంగం మాస్టర్ వీవర్స్ రంగం అని రెండు వున్నాయని ప్రగడ కోటయ్యగారికి, ఇతర మిత్రులకూ కూడా తెలుసు సహకార రంగానికి సంబంధించిన కార్యక్రమాల మీదనే ప్రభుత్వానికి సంబంధం వుందనే విషయం వారికి కూడా తెలుసు మాస్టర్సు వీవర్సుకు సంబంధించిన కార్యక్రమాలకుగానీ, వారు చేసే ప్రొడక్షనుగాని, ఉత్పత్తి అయిన సరుకు అమ్మకం చేయడంలో గాని ప్రభుత్వానికి ఏమి సంబంధం.

లేదనే విషయం వారు తృణీకరించకూడదు, గమనంలో పెట్టుకోవాలి. సహకార రంగంలో అన్యాయాలు జరుగుతున్నాయనీ, సహకార రంగం సరిగా పని చేయడం లేదనీ—మాస్టరు వీవర్సును గురించి చెబుతున్నప్పుడు ప్రగడ కోటయ్య గారు దానికి అడ్డం వచ్చిన సంగతి కూడా బాహాటంగా తెలిసినదే సహకార రంగానికి సంబంధించినంతవరకూ ఒక కోటి 80 లక్షలు మాత్రమే స్టాక్స్ ఉన్నాయనే విషయాన్ని.....

(శ్రీ) ప్రగడ కోటయ్య :—గవర్నమెంటుకు రాష్ట్రంలో వున్న చేనేత పారిశ్రామికులపట్ల బాధ్యత లేదనా ? సహకార రంగంలో వున్న పారిశ్రామికుల విషయమే ప్రభుత్వం ఆలోచిస్తుంది, బయటా వారి విషయం ఆలోచించేదనా ?

(శ్రీ) ఎ. భగవంతరావు :—కోటయ్యగారు ఆలోచించడం లేదు—యిరవరకు.

(శ్రీ) ప్రగడ కోటయ్య :—ఇప్పుడు వారి సంగతి కావలసియున్నది.

(శ్రీ) ఎ. భగవంతరావు :—కోటయ్యగారు చెప్పేది.... ఆ చెప్పినమాటలు .....

(శ్రీ) ప్రగడ కోటయ్య :—చాలా అపార్థం కల్పించే మాటలు మాట్లాడుతున్నారు. రాష్ట్రంలో సహకార రంగానికి మాత్రమే పరిమితం కాలేదు. ఈవేళ చేనేత సహకార సంఘాలలో పనిచేస్తున్నవి 50 వేల మగ్గాలకంటే లేవు. 4 లక్షల 50 వేల మగ్గాలు బయట పని చేస్తున్నవి. He owes a duty to all handloom weavers whether they are in the Co-operatives or outside the Co-operatives

(శ్రీ) ఎ. భగవంతరావు :—జనరల్‌గా వున్న పరిస్థితి గురించి ప్రభుత్వానికి సంబంధం లేదనే మాట అక్కరలేదు. మాస్టర్ వీవర్స్ నాకు ఒక మెమొరాండం యిచ్చారు. ఏ వేళ తీరిక మీతో డిస్కస్ చేస్తానని వారికి నేను ఒక నోటీసుకూడా పంపించాను. వారు కేటగారికల్‌గా ఆ మెమొరాండంలో ప్రగడ కోటయ్య గారి అబ్జర్వేషన్సు ఏవిటో చెప్పారు.

(శ్రీ) ప్రగడ కోటయ్య :—అలాంటి వారందరికీ—వారు వారి మిత్రుల దగ్గరకు వెళ్ళి ప్రాయించుకొంటూ ఉంటారు.

(శ్రీ) ఎ. భగవంతరావు :—అటువంటివి వారు మాట్లాడడం మంచిదికాదు. నాయకుడుగా చెప్పవలసిన మాటకాదు అది.

(శ్రీ) ప్రగడ కోటయ్య :—నేను అడిగేది ఏమిటి ? వారుచెప్పేదిఏమిటి ? How you are going to assist and help to release the stocks ? That is a duty of the Government. Government owes to them.

(శ్రీ) ఎ. భగవంతరావు :—గవర్నమెంటు సెక్టారు వారికితెలుసు. గవర్నమెంటు కార్యక్రమం, చేస్తున్న పని తెలిసి కూడా వారు మిస్‌లీడ్ చేయడం మంచిది కాదు. ప్రభుత్వం కో—ఆపరేటివ్ రంగంలో వున్న పరిస్థితివి గమ

నించుకుంటూ పోవలసివున్నది. మాస్టర్ వీవర్స్ కార్యక్రమం మన ఆంధ్రలో లేదు.

Sri Pragada Kotaiah :—This is a very serious situation where the Government will have to step in and help the handloom weavers all over the State. You can frustrate the mass weavers or other weavers.

(శ్రీ) ఎ. భగవంతరావు :—నేను చేయడంలేదు, ప్రభుత్వానికి అట్లా చేయవలసిన అవసరంకూడా లేదు. ఉన్న పరిస్థితి చెబుతున్నాను, అంతే

(శ్రీ) ఆర్. మహానంద :—అధ్యక్షా, వారి అభ్యంతరాలు తగువుపడ్చి అసలు సమస్య పోయింది.

(శ్రీ) ఎ. భగవంతరావు :—స్టాక్సుగురించి నేను కోఆపరేటివు రంగములో వున్నదానిని గురించి చెప్పాను. మాస్టరు వీవర్సు రంగంలో వున్న స్టాక్సుకు సంబంధించిన లెక్కలు లేవు. నేను చెప్పవలసిన అవసరం లేదు. కోటయ్యగారు చెప్పిన అంకెలు తప్పో రైటో నేను చెప్పటానికి సిద్ధంగా లేను. యారన్ రేట్సు పెరిగాయన్నారు. చదువుతాను—వదిపౌనుల బండిలు 20 రూపాయలు. సికింద్రాబాదు యారన్ మార్కెటులో వున్న రేటు యిది. 88-7-5-26 డిసెంబరు 69 నాటికి 84 రూపాయలు.

40 count	41	December, 1969
	47	at present
60 count	58	December 1969
	61	at present
80 count	94	December 1969
	100	at present
100 count	110	December 1969
	121	at present

Therefore, the increase in rates in most of the counts of yarn is marginal.

Sri P. Kotaiah :—If we are increasing from the month of November—if you kindly give those figures I can prove that. ధరలు సంవత్సరం పొడుగునా సర్వ సాధారణంగా ఒకేవిధంగా వుంటాయి. పెరగడం ఎప్పుడు ప్రారంభమైంది? వారు ఫిబ్రవరి ఫస్ట్‌నుంచి యిస్తున్నారు. నవంబరు ఫస్ట్‌నుంచి తీసుకుంటే ఆధరలు ఎట్లా పెరిగాయో నాదగ్గర స్టేటుమెంట్సు వున్నాయి. నేను అది ప్రూవ్ చేయగలను. 40 నంబరు 50 రూపాయల వరకూ వెళ్ళింది. వారు 47 రూపాయలు చెబుతున్నారు. 80 వ నంబరు 104.75 రూపాయలవరకూ వెళ్ళింది. 100 నంబరు 138 రూపాయలకు పైగా వెళ్ళింది ఇది 25-2-70 నాటి పరిస్థితి. చీరాల విషయం....

(శ్రీ) ఎ. భగవంతరావు :—చీరాల నవంబరు 69 లో 20 కౌంటు 32 రూపాయలు వున్నది. ఇప్పుడు 35 రూపాయలు. 26 క్రింద 32 క్రింద నేమ్ రేట్సు. 40 వ నంబరు నవంబరు 69 లో 41 రూ. లు, యిప్పుడు 47 రూ. లు. 60 కౌంట్సు నవంబరు 69 లో 58 రూ. లు, యిప్పుడు 61 రూ లు. 80 వ నంబరు నవంబరు 69 లో 84 రూపాయలు, యిప్పుడు 90 రూపాయలు. 100 నంబరు యిప్పుడు

115 రూపాయలు. అందువల్ల పెరగలేదని కాదు. పెర డాటా అవకాశముంది. 12-2-70 న నేను ఒక సమావేశం కాల్‌ఫర్ చేసినప్పుడు వారు ప్రధానమంత్రిగారి పెట్టిన రిప్రజెంటేషను ఆ సమావేశంలో ప్రస్తావించడం జరిగింది. రేట్లు పెరుగుతున్నాయనే విషయంకూడా అడుగడం జరిగింది. Immediately I directed the Special Secretary, Industries to contact them. He did it. He verified it. As a result of which, yarn..... దేశంలో మార్కెట్‌లో వున్న కాటన్ ధర పెరిగిపోయింది కాబట్టి యార్న్ ధర కూడా పెరిగింది. ఇప్పుడు కొంత కాటన్ ఇంపోర్టు చేసుకోబోతున్నాము, దాని వల్ల కొంతవరకు తగ్గవచ్చు అని ఎక్స్‌పైల్స్ కమీషనరు సమాధానం చెప్పారు. 28-2-70 న మళ్ళీ డైరెక్టర్ ఆఫ్ హాండ్‌లూమ్స్ ఎక్స్‌పైల్స్ కమీషనరుకు ఒక లెటరు వ్రాశారు. తొందరగానే ధరలు తగ్గవచ్చునని వారి ఇన్‌ఫర్మేషన్. ఇండియా గవర్నమెంటువారు కాటన్ ఇంపోర్టు చేస్తున్నారని అడిగినప్పుడు తరువాత ధరలు తగ్గవచ్చునని ఈవేళ మార్నింగ్ రేడియోలో విన్నాను. కాటన్ ధర తగ్గినప్పుడు యార్న్ ధర తగ్గడం సహజంగా జరిగేదే. ఇది పర్మనెంట్ ఫీచర్ కాదు. యార్న్ ధర కొద్దికాలంలో తగ్గుతుందని చెప్పదలచుకున్నాను. కెమికల్స్ విషయం చెప్పారు. Stocks of Hydro-sulphate and Sodium Nitrate మన వద్ద వున్నాయి మార్కెట్ రేటు రూ. 40 లు. It has gone down to Rupees twenty in open market. ఈ కలరింగ్ డైస్, కెమికల్స్ విషయంలో ప్రత్యేకమయిన పరిస్థితి. మన దేశంలో మన రిక్వైర్‌మెంట్సుకు కావలసినవి దొరకడం లేదు. మన దేశంలో మూడు ఫాక్టరీలున్నాయి. ఇండిజీనియస్ ప్రొడక్షను ఫారన్ ప్రొడక్షనుకంటె క్వాలిటీ తక్కువని వాటిని వాడడంవల్ల ఉత్పత్తి అయే రంగు సరిగా నిలవడంలేదనే విషయం ప్రభుత్వానికి తెలుసును. మిత్రులందరికి తెలుసును. ఈ కలర్స్ ఎట్లా ప్రొడ్యూస్ చేయాలి, సపరేట్ ఫాక్టరీ పెడితే మంచిదా అనేది ప్రభుత్వ ఆలోచనలో ఉన్నసంగతి మిత్రులందరికి తెలిసినసంగతే.

శ్రీ ప్రగడ కోటయ్య :—ఉన్న బట్టలను విడుదల చేయడానికి ఏంచేయాలో చేస్తున్నారనేదానికి చెప్పలేదు. ప్రధానమైన సమస్య రాష్ట్రంలో బట్టలు నిలబడిపోయాయి. నిరుద్యోగం వచ్చింది. మద్రాసులో ఈ విధంగానే నిలబడిపోయి వుంటే ఇండియా గవర్నమెంటుకు రాస్తే లాల్‌బహదూర్ శాస్త్రిగారు 50-75 పర్సంటు వాల్యూమీద ప్రొక్యూర్ చేయించి ప్రొడ్యూసర్ అమ్ముకునే సహాయం కలుగచేశారు. ఏదైనా ఆ విధంగా సహాయం చేయాలి. ఋణం ఇచ్చి, యితర విధాలుగాను సహాయం చేయాలి. They have to help us. Unless they help us, how can they solve. మూలు ధరలు పెరిగాయనే సంగతి వారికి తోచిన విధంగా వారు అంగీకరించారు. సంతోషం. ఎక్స్‌పైల్ కమీషనరుగారితో మాట్లాడాము అన్నారు. సంతోషం. మాట్లాడినంతమాత్రంచేత ప్రయోజనంలేదు.

శ్రీ బి. నిరంజనరావు :— దక్షిణ రాష్ట్రం. స్టాక్స్ ఎక్కువైపోయిన సంగతి గుర్తించి అవి రిలీజు కావడానికి తరుణోపాయం చూడాలని కోరుతున్నాను.

(శ్రీ) ఎ. భగవంతరావు :— వీవర్స్, మాస్టర్ వీవర్స్ గురించి నేను చెప్పేది.

Sri P. Kotaiah :—The Government will have to consider about all the producers. He is going against the very fundamentals.

(శ్రీ) ఎ. భగవంతరావు :— క్లాత్ ప్రొడక్షన్, సేల్ అనేది కంట్రోల్డ్ కమోడిటీకాదు. ఫ్రీ మార్కెటు. ప్రభుత్వం రెస్పాన్సిబిలిటి వహించమనడం ఎంతవరకు సబబో చెప్పాలి.

Sri P.Kotaiah :— The Government will have to come in when there is difficulty. In normal times we won't approach. ఫ్రీ మార్కెటు అంటారు, గవర్నమెంటు కు సంబంధంలేదంటారు. It is an irresponsible way of dealing.

Sri A. Bhagavantha Rao :— I take objection to what Mr. Pragada Kotaiah says. I am not irresponsible. The hon. Member, on the other hand is irresponsible making a statement about the Government.

Sri P. Kotaiah :—What about 10 lakhs. ఆ బండారం కాస్త చెప్పాను. అది అక్కడ కౌన్సిలులో అడిగే వారెవ్వరూ లేకపోతే 10 లక్షల లోన్ అన్నారు. అది ఇక్కడ విత్ డ్రా చేసుకున్నారు. Because that loan was already repaid. That was given in October. As far as the rebate is concerned, the Government owes 90 lakhs of rupees. అంకెల గారడీతో జనాన్ని దేశాన్ని ఎంతకాలం మభ్య పెడతారు? The Government as on to-day owes 90 lakhs of rupees. Let them pay it.

Mr Vice Chairman :—Have yon got anything to say regarding unemployment ?

Sri A. Bhagavantha Rao :— Regarding unemployment, there is absolutely no unemployment in the State, so far as handlooms are concerned.

Sri P. Kotaiah :—Let him come to Chirala. I will show how many weavers are unemployed and how many are starving. ఈ విధంగా ఇలా రెస్పాన్సిబుల్ గా మాట్లాడిన తరువాత చెప్పగలిగిందిలేదు. నాతో వస్తే ఎంతమంది తిండి లేకుండా ఉన్నారో చూపించగలను. Let him accompany me.

Sri A. Bhagavantha Rao :— Unemployment with reference to other matters. I know the figures and the state of affairs also.

ANNUAL FINANCIAL STATEMENT (BUDGET) FOR 1970-71

VOTING OF DEMANDS FOR GRANTS

Demand No. XII Jails; Rs. 1,16,77,000

Demand No. XIII Police; Rs. 13,62,72,709

(శ్రీ) ఎమ్ మానిక్‌రావు :—అధ్యక్షా, జైలు డిపార్టుమెంటు గురించి కొన్ని విషయాలు మాట్లాడదలచుకున్నాను. I am condemning actually

this Jail Department and the demand also. I want to put some suggestions to the Minister. ముషీరాబాదులోనిది కాని చంచల్‌గుడాలోనిది కాని రాజమండ్రిలోనిది కాని మన రాష్ట్రంలో ఉన్న సెంట్రల్ జైళ్ళు పరిస్థితి గత 30-40 సంవత్సరాలుగా చూస్తే చాలా అధ్వాన్నంగా ఉంది. రాజమండ్రి సెంట్రల్ జైలులో కనీసం 50-60 సంవత్సరాల బిల్డింగ్స్ 100 సంవత్సరాల బిల్డింగ్సకూడా ఉన్నాయి. గవర్నమెంటునుంచి వచ్చిన Demand లో వ్రాసారు. It is gratifying to note that despite the financial handicaps and due to low priority to this department has been getting, the Jail Administration with its heavy responsibility of safe custody of offenders, who are dangerous to society.... ఈ శాఖ గురించి ప్రభుత్వం సీరియస్‌గా ఆలోచించడం లేదు. ఈ శాఖకు తగిన ఫండ్స్ ఇవ్వడం లేదు. నేను ఈ మధ్యనే జైలులో ఉండి వచ్చినాను. అక్కడ అన్ని రకాల మనుష్యులు జైలులో ఉన్నారు 5-10 సంవత్సరాలు కమిట్ అన వారున్నారు లైఫ్ లాంగ్‌గా ఉన్న వారున్నారు. గవర్నమెంటు 50 లక్షలు డైటింగ్ క్రింద పెట్టారు ఎ క్లాసు ప్రిజనర్‌గా కాక సి క్లాసు ప్రిజనర్‌గా ఉన్నాం. అక్కడ డైట్ ఏ పద్ధతిలో అస్తున్నారంటే పశువులుకూడా తినలేని పద్ధతిలో ఇస్తున్నారు. మొన్న సాంపిల్ తీసుకుని చూపించాను. The Government intentionally want a second class type of quality things to be supplied to the Jail Department. I am talking about the Rajahmundry Jail. ప్రాదుట ఏదో కొంచెం పెడతారు, మరల సాయంత్రం కొంచెం పెడతారు. Highest deaths in Andhra Pradesh occur in Rajahmundry Jail. Why? I request the Minister to note down this. పాపం వారికి అన్నం పెట్టడం లేదు. పెట్టక పెట్టక పెడితే కొంతమంది దానిని తీసుకని పెళ్ళి అన్నం ముద్ద అమ్ముకుంటారు. రాజమండ్రి జైలులో పరిస్థితి ఇది. హైదరాబాదు ఎల్లాలో డైటింగ్‌కు ఎఫ్. సి. ఐ. నుంచి బియ్యం తెప్పిస్తున్నారు. రేషను షాపులో ఇస్తున్న బియ్యం పనికిరాకుండా ఉంది. Worst quality of rice is supplied from the Food Corporation of India. ప్రజలు మొత్తుకుంటున్నారు. బైట ఉన్న రేటుకు ఎఫ్. సి. ఐ. రేటుకు డిఫరెన్సు ఉంది. ఈ కెండర్లలో సెకండ్ క్వాలిటీ తెప్పించే పద్ధతి మార్చి మంచి క్వాలిటీ తెప్పించాలి. సూపర్ వైజరు ఉంది, అనేక సొసైటీలున్నాయి. మంచి రకాలున్నాయి. అక్కడ ఉండే కాన్విక్ట్స్‌కైనా మంచి అన్నం పెట్టకపోతే న్యాయం చేసిన వారంకారని మనవి చేస్తున్నాను. బట్టల విషయం. మంత్రిగారికి ఆవర్ చ్యూనిటీ లేదనుకోండి. నాకు వున్న అనుభవము చెబుతున్నాను. రాజమండ్రి జైలులో వున్న ఖైదీలకు 2 డ్రెస్సులు యిస్తారు. ఆ రెండు డ్రెస్సులు 3, 4 నెలలుకూడ నడవదు ఇంత అధ్వాన్న పరిస్థితులలో జైల్సులో వుండవలసి వస్తున్నది. ఈ రోజున చంచల గూడా కాని, ముషీరాబాద్ జైలును కాని చూడండి. సంవత్సరము బొడుగునా నడవడము లేదు. డయెట్‌కి ఇంత ఖర్చు పెడుతున్నాము, గుడ్డలకోసము యింత ఖర్చు పెడుతున్నాము అని అంటారు కాని వాస్తవములో ఏమి జరుగుతున్నదో తెలుసుకొనరు. ఇదివరకు ఎట్లా జరుగుతున్నదో ఇప్పుడు అంతే జరుగుతున్నది.

మాస్టర్ సెల తరువాత ఈ పోర్టిఫోలియో ఎవరికి వెడుతుందో తెలియదు. ఢిల్లీలో వున్న జైలును 1958 లో కట్టారు. మోడరన్ సిస్టమ్‌లో కట్టారు. అక్కడ డయట్ సిస్టమ్‌కూడా బాగా వుంది. మహారాష్ట్రలో వంటి వుంటి కాని ప్రైసన్ వండించుకొనే ఆంధ్రప్రదేశ్ రాష్ట్రములో ప్రైసన్ సరిగా యిచ్చే పరిస్థితులలో లేదు. సాయంత్రము 6 గంటలకు అన్నము వండితే అది మరునాడు ఉదయము 6 గంటలకు ఖైదీలకు యిస్తారు. వాసన వస్తుంది. దానిని ఎవ్వరూ తినలేరు. కాన్‌విక్ట్స్ వంట చేసుకొంటారు. ప్రతి జైలులోను 4, 5 మంది వంట చేసేవారిని పెడితే బాగా వుంటుంది. కాని ఎవరో వంట చేస్తారు, అన్నము ఎట్లా వుంది, స్టయి ఎటా వుంది అనేది ఎవరూ చూడరు జైల్సులో వున్న పద్ధతులను మార్చాలి. జువెనైల్ సర్టిఫైడ్ స్కూల్స్ వున్నవి 8-14 ఏళ్ల పిల్లలు చదువుకొనడానికి ప్రైమరీ స్కూల్స్ వున్నవి. స్కూల్ బిల్డింగు గవర్నమెంటుది లేదు. హైదరాబాదులో 250 మంది పిల్లలు వుంటే 100 మంది చదువుకొంటున్నారు. మిగిలిన పిల్లలు చదువుకొనే అవకాశము లేదు. బిల్డింగ్‌ని ప్రొవైడ్ చేయవలసిన అవసరము వుంది మిడిల్ స్కూల్స్, హైస్కూల్స్ పెడతామని అంటున్నారు. కొంతమంది పిల్లలు ఒయిటకు పోయి చదువుకొంటున్నారు. ఫీజు యిచ్చే అవసరము లేదు. వారికి పుస్తకాలు యివ్వరు నేను జూనియర్ సర్టిఫైడ్ స్కూల్స్ పిల్లలతో మాట్లాడాను. అక్కడ చదవడానికి పుస్తకాలు లేవు. ఆ స్కూల్సులో హిస్టరీ కేసురు ఒక్కరు వుంటారు. 250 ఎంకి ఒక్కరే వుంటారు. దానివల్ల పిల్లలు బాధ పడుతున్నారు. జైలు సూపరింటెండెంటు బాధ పడుతున్నారు. 20 సంవత్సరాల క్రితము కంటె ఇప్పుడు వర్క్ లోడు ఎంత పెరిగినా స్టాఫ్ మాత్రము అదే వుంది. జయిలర్, డెప్యూటీ జయిలర్, సూపరింటెండెంటు 10 రోజులు శలవు పైన పోవాలంటే డెప్యూటీ సూపరింటెండెంటు లేరు. ఆ కేటగరీ లేదు 20 సంవత్సరాలనాటి వున్న స్టాఫ్‌తోనే నడిపించాలి అంటే సాధ్యముకాదు. అందుచేత స్టాఫ్ ఎక్కువ చేస్తే బాగుంటుందని మనవిచేస్తున్నాను. జయిలర్ గ్రేడ్ రు. 200-400. పోలీసు డిపార్టుమెంటు డ్యూటీస్, వారి డ్యూటీస్ ఒక్కటే హైదరాబాదు స్టేటులో జైలు అథారిటీస్‌కి, పోలీసు అథారిటీస్‌కి జీతాలు ఒక్కటే వుండేవి. 1958 నుంచి మార్పు అయినవి అని వారు అంటున్నారు. అప్పటికంటె జీతాలు తక్కువ చేశారు అంటున్నారు. జయిలర్ కాని, డెప్యూటీ జయిలర్ కాని ఒక రేపిడో మెయిన్ టెయినే చేస్తే బాగుంటుందని మనవిచేస్తున్నాను. కోడర్ సిస్టమ్ మార్చాలి. ఈ పద్ధతివల్ల చాల అన్యాయము జరుగుతోంది. ప్రభుత్వము యిచ్చే డబ్బు వారికి దొరకడము లేదు. అందుకే నేను కోడరు వేరు తెచ్చాను. సెకండ్ గ్రేడ్ క్వాలిటీ మెయిన్ చేస్తున్నారు. అంటే బజారులో రు. 100, 120 లు వుంటే లోయెస్టు గ్రేడ్ quality, lowest rate that man is giving at Rs. 75 towords supply to the Jail. Thereby you can understand what grade the Contractor will supply to the Jail. You got Super Bazar. You call for tenders and supply good food, good cloth and provide good fecilities to the Jail. కో ఆపరేటివ్ సొసైటీలు వున్నవి. ఇక పోలీస్ విషయము చెప్పాలి.

మొన్ననే పి. డి. యాక్టు హాస్ చేశాము. పి. డి యాక్టు సెక్యూరిటీ ఆఫ్ స్టేట్ అన్నాము. ఇవి పరంగా ఉంది. ఎలగిడ లో ... ఎక్సైటిస్ చేసినది పాస్ చేసినది తమరు తెలుసు సెక్యూరిటీ ఆఫ్ ది స్టేటు అన్నారు సెక్యూరిటీ ఆఫ్ ది స్టేటు కాదు. జె. వి నరసింహారావుగారు ఆదిలాబాద్ పోతే రాత్రి రాత్రి 30 మంది అరెస్టు చేస్తారు. వెంకటస్వామిగారు ఖమ్మం పోతే 50, 100 మంది అరెస్టు అవుతారు. అది మీటింగ్ అంటే సెక్యూరిటీ ఆఫ్ది స్టేటు అంటారు. మిస్ యూజ్ చేస్తున్నాము. తెలంగాణా యాక్టివేషన్ కోరకు కాంగ్రెస్ నాన్ సైలెంట్ ఉన్నము అనడానికి అని ఇప్పుడు అంటున్నారు. తిరుపతిలో 10, 200 మంది స్టూడెంట్సుని అరెస్టు చేసి పెట్టుకొన్నారు. ఈ రోజున వారిని ప్రొడ్యూస్ చేయడము లేదని శివయ్యగారు చెప్పిరి బాగా బట్టి తెలుస్తున్నది. హైదరాబాదులో కాలుగైదు రోజుల క్రిందట స్టూడెంట్ లీడర్స్‌ను అరెస్టు చేశారు. జైలులో పెట్టారు కాని యింతవరకు వారిపై కేసు పెట్టలేదు. ప్రతి దానికి P. D. యాక్టు పేరు చెప్పి అరెస్టుచేయటం మంచిపద్ధతి కాదు. మీరు security of State అని అంటే So far what have you done for the security of the State? How many cases you have put against P. D. Act? How many you have proved so far? None. You have failed in the High Court. Intentionally you are doing something to arrest politically. You want to harness the students and the regional people That is why you are using the P. D. Act and with that intention, Mr. Vengala Rao is applying this. పోలీసులు అంటే నాకు లభిమానం వుంది. ప్రజల ప్రొటక్షన్‌కు వారు వున్నారు. కాని పోలీసుల ఔట్‌లుక్‌లో మార్పు తీసుకురాలేదు. బ్రిటిష్ వారి కాలంలో రజాకార్ల కాలంలోవున్న ధోరణే ఈ రోజు వరకు వుంటున్నది. గ్రామాలలోకి, పాలూకాలలోకి వెళ్ళి చూస్తే ఒక్క పోలీసు స్టేషన్‌లో కూడా టైప్‌రైటర్ కాని, పెన్సిలు కాని కన్పించవు. అప్లికేషను ఇవ్వాలంటే నేనే కాగితం తీసుకువెళ్ళారు. పోలీసుస్టేషనుల కండిషన్ ఇంప్రూవ్ చేయాలి. పోలీసు కానిస్టేబుల్‌కు మనం యిస్తున్న స్కేలు రూ. 60-90 లు పే కమీషన్ రిపోర్టు చేసింది రూ. 70-120. హెడ్ కానిస్టేబుల్‌కు మనం ఇస్తున్నది 80-110. పే కమీషన్ రిపోర్టు చేసినది రూ. 90-150 లు. ఈ రోజు కానిస్టేబుల్ ఉద్యోగానికి గ్రాడ్యుయేట్సు వస్తున్నారు. Most backward and minority people are working in this Police Department. వారికి సరైన జీతాలు ఇవ్వకపోతే వారు ఎలా నిజాయితీగా ఉంటారు? It means Government itself is trying to get something from outside. The Police Constables pay must be increased from 100 to 150 వారికి సరైన జీతాలు, సరైన scales యివ్వకపోతే naturally they have to see some other ways. ఎంతోమంది ఉద్యోగస్తులకు యిండ్లు యిస్తున్నప్పుడు, కాలనీలు కడుతున్నప్పుడు- why not-specifically you give some relief for sub-Inspectors, Head-constables and Canstabies. గోషామహల్ వద్ద వున్న ఇండ్లు ఒక్కొకదిఉంటే నలుగురైదుగురు పిల్లలతో ఎట్లావుంటాను? ఇవన్ని ఆలోచించండి. ఇక — కంట్రోలురూము వుంది. మొదలది Crime branch కోసం కట్టారు. తరువాత

law a d order కోసం ఉందారు. మూడోది లెజిస్లేటర్స్‌ను అరెస్టు చేసి అందులో వుంచుతారు. It is in the worst condition. I want my friends from this side and that side to to go and see the unhygenic condition. You cannot stand for a moment. You are detaining for 24 hours in the Control room. You arrest us and you are going to arrest us in future I am therefore suggesting Mr. Vengal Rao to provide good fecilities. There is only one room of 15'—10'. అక్కడ 10 మంది ఉండటానికి జాగాలేదు, 16 మందిమి కూర్చున్నాము. భోజనం చేయటానికి పోటు సరిపోలేదు. ఈ రోజు హైదరాబాదులో మూస్తే Every place is running a gambling centre. What is the control they are having, I am asking the Home Minister? The peoples working here are not here for any control. Those working in the surroundings of Hyderabad and Secunderabad are not transferred for the last 10 or 15 years. They don't want to go from here. I am bringing to the notice of the Home Minister one particular case. The Circle Inspector of Musheerabad after he worked here for 8 years, he has been transferred to Karimnagar. He some how managed and came again to the same place here. ఎ. సి. సుబ్బారెడ్డిగారు హోమ్ మినిస్టరుగా వున్నప్పుడు ఏమన్నారంటే we will send all officers from here to districts and district officers will come here. అధ్యక్షా, యింకొక విషయం యిక్కడ పోలీస్ స్టేషన్లు అక్షన్ అవుతాయి. ధూల్‌పేట పోలీసు స్టేషను అయితే 5 వేలు, ముషీరాబాదు పోలీసు స్టేషను అయితే 8 వేలు ఇలా ఆక్షన్ మీద ఎగాన్స్‌ఫర్స్ ఇరుకుతూ ఉంటాయి పోలీసు ఆఫీసర్లు ఎక్కడకూ వెళ్ళరు This is the way on which administration is running. They are not leaving these places. Another thing is that in some of the hotels brothel houses are being run. These are run in the Class Hotels in the city. May I know whether the Commissioner of Police and all the Police Officers including the Home Minister are not aware of this. Because, I know some of the important people are interested in these gambling houses in those hotels. I give a challenge even to-day, between 10 P. M. to 7 A. M. If you go to Brindavan Hotel, I will show what is going on in the rooms and what business is going on there. At the most I can say Brindavan is run by some of the Ministers. Some of the people have done this That is why I will give the room number also. I prove it. He is gaining business like that. They are the people of second grade. Some Chenchas are there. They are working under the Ministers and they are getting this benefit. This is going on day and night. Some people are working in this. వెంగళరావు గారి ద్వారా పనులు చేయించుకోవాలంటే ఏపెంట్సు ఉన్నారు, 3 వేలు 4 వేలు ఇస్తే చేస్తారట. నేను వెంగళరావుగారికి చెప్పేది this thing is going on since so many days in the twin cities. Gambling houses are going on and everything is also going on. మీరుపోలీసులను, సి.ఆర్.పి లను పెట్టుకొని తెలంగాణాయాజిటేషనును కంట్రోలు చేస్తామని చెప్పి తెలంగాణా ప్రజలను తుపాకీలతో చంపాలని మీ ఉద్దేశమా? One thing he mentioned is very nice. The agitation for seperate Telangana is started by the students in January 1969 at Khammam.

That is the place of the Home Minister. I am challenging this. At that time he was not the Minister. I am telling that he is the man for starting the Telangana Movement from Khammam and he spread it over every where.

అప్పుడు, 1937 లో వెంగళరావుగారికి బ్రహ్మానందరెడ్డిగారికి చాల ప్రేమ ఉండేది. I will show the paper cutting also even to day. బ్రహ్మానందరెడ్డిగారు అప్పుడు ఎలక్షనులలో 60 లక్షలు తిన్నారు. నేను ప్రూవ్ చేస్తాను లేదు పోతే పొలిటికల్లీ రిజైనుచేస్తారు అన్నారు. ఇవాళ వెంగళరావుగారు భీమవరంలో కొత్త పేపర్లో. He has told. The paper cuttings are withme. I will show. 67లో ఇంత ప్రేమ ఇంత భక్తి ఉన్న వెంగళరావుగారి బ్రహ్మానందరెడ్డికిగారికి ఒక్కసారే ఇపుడు ఇంత ప్రేమ ఎందుకు వచ్చిందో - ఇవాళ రోజు వెంగళరావుగారు ఏకాకి నాయకుడని బ్రహ్మానందరెడ్డి చెప్పుకుంటున్నారు. Because he has to give his support against the Telangana people. మీరు మంత్రులుండి మాకేమీ ఫరవాలేదు. We are not bothered. But one thing I am telling the Home Minister మీరు గుంటూరు రైసుమిల్లులోగాని కాకినాడ రెక్టిఫైడ్ కర్మాగారంలోగాని కర్నూలు జిల్లాపరిషత్తు మీటింగులోగాని మీరు తెలంగాణాప్రజలను వ్యతిరేకంగా అవమానంగా మాట్లాడితే మేము సహించము. We are not going to tolerate this thing. I am telling this Mr. Vengal Rao. If you have got any guts to say anything in public in Telangana. I will take challenge. Come on. మీరు గుంటూరులో రైస్‌మిల్లులో మాట్లాడుకోండి ఫరవాలేదు. If you want only to please your Chief Minister, I have no objection. Mr. Brahmananda Reddy is going to give you a gold medal. It is your matter. It is not our matter. You are not the Home Minister only for Andhra but you are the Home Minister, State. So you cannot speak against the people of Telangana. ఈ రోజు ప్రజలు తెలంగాణాకోసం బాధపడుకుంటే మీరు పడుతూరు? We have lost our buses. We lost some properties. That is the question of Mr. Vengala Rao. ఇవాళ రోజు ఏదో లక్షలు పోతే ప్రపంచం అంతా చెప్పుకుంటున్నారు. ఇంతమంది పిల్లలు చచ్చారు. What is the value of your son? Because, you don't have the value of those lives. You have got only 10 lakhs What is the life of our boys? What is the value of the person? In democracy there is no value for the human beings?

మీకు సుస్థిరమయిన వాల్యూ లేదు. ఈ రోజు పోలీసులను తుపాకులతో పక్కన పెట్టుకుని వెంగళరావుగారు మనముంచా కలిసి ఉందామంటారు ఇంత మంది ప్రాణాలు తిని యీ రోజు కలిసి ఉందామంటే సాధ్యమా? ఎందుకంటే 67 లో యీ వెంగళరావు ఒకతట్టు చెప్పాడు, 68 లో ఒకటి చెప్పాడు, 69 లో ఒకటి చెప్పాడు. 70 లో 71 లో ఏమి చెప్తాడో తెలియదు. What in future he is going to do? But one thing, I am telling As a fundamental right we are the citizens of the State and the Country of India. Whatever we are asking under constitution only. మీకు స్టేట్ మెంటు ఇచ్చారు శాంతంగా సత్యాగ్రహంచేసుకుంటే మాకేమీ అభ్యంతరంలేదని I will give in writing. I will challenge and take procession, from Charminar to Raj Bhavan. I will take one lakh procession. Not a single incident happened. Always this Police that provoked from that side. I told Deputy commissioner, Law and Order. Some people also told. Mr. Vengalarao said that theer should not be one man inside the Gun Park, not even cat or dog. But we entered and achieved it. లేదు వెంగళరావు ఇంటిమీద తెలంగాణా ఫ్లాగు పెట్టగలను — I am prepared also. I am going to do that. You don't know the sentiments of the people as a Home Minister, if you have a responsibility. నేను యీరోజు సత్యాగ్రహంచేస్తే అయిదునిముషాలు కారులోంచి దిగి గొడవ చేశారు. These officers are behaving in such a way that they are not allowing M. L. As. in the Gun Park. They are not allowing even press people to stand. They got new Deputy Commissioner of Headquarters, Mr. Krishnakumar. మహబూబునగరు జిల్లాలో పిల్లలను కొడితే ఇక్కడకు వచ్చారు. To avoid, that man has come from there. వాడు ఎంతమంది పిల్లలను కొడితే అంత అవార్డువస్తుంది. ఎందుకంటే మీకు తెలుసు కల్యాణరావుకు పద్మశ్రీ ఇచ్చారు. మంచిదే. పోయినవాడు ఇంత చేస్తే పద్మశ్రీ ఇచ్చాము. నీకుకూడ చేస్తే నీకుకూడ పద్మశ్రీ ఇస్తామంటారు Is there nobody in the department when so many senior, sincere and honset people are working? I think they are not following the Ministers. నీవు మిన్నిస్టరు చుట్టూ చెంచాలాగ తిరుగుతావు They are doing their own duty? అందుకే వారు అలాగ పడి ఉన్నారు. నేనేమయినా చేస్తాను అంటే వాడికి రోజులుకాదు. గవర్న మెంటుకు

ఇష్టమయితే లా అండ్ ఆర్డరు ఉంటుంది. లేకపోతే లేదు. This is the pattern everywhere. నిన్న గుల్బర్గలో హర్తాళ్లు జరిగింది. ఎంత ప్రాణిని లేవదీసినా ఏమీలేదు. మహారాష్ట్రలో బంద్ అయింది. అక్కడా ఏమీ కాలేదు. ఎందుకంటే పోలీసులకు ఇంటరెస్టు ఉంది. విశాఖపట్టణంలో అంత జరిగినా అక్కడేమీ జరగలేదు. ఎందుకంటే పోలీసులు ఇంటరెస్టెడ్. When we are asking separate Telangana, intensively they are doing so much damage to the public in this democracy. This Government is murdering democracy. There are the charges I am putting.

(Bell)

తరువాత ఇక్కడ పోలీసు వెల్ఫేర్ ఎస్సోసియేషనుంది పోలీసు వుమెన్ వెల్ఫేర్ ఆసోసియేషనుంది. దానికి యన్ టి. రామారావు పదమను బాధను తొమ్మిది లక్షలుంది. దానికి చైర్మన్ ఐ. జి. పి. భార్య, కమిషనరు భార్య యీ పెద్దల భార్యలే ఉన్నారు ఆ ఫండు పోలీసు కాన్స్టేబుల్సు పిల్లలు స్టుడెంట్సు బెనిఫిట్కి ఇవ్వాలి. అందులో కుంభకోణం ఉంది. అది ఎవరికి ఉపయోగపడడంలేదు. ఇది లో క్లాస్ పోలీసు కాన్స్టేబుల్సు ఫండా లేక ఆఫీసరుల భార్యల ఫండా? D. S. P. and other officers have got their association. దానికి గవర్నమెంటు రికగ్నిషను చేసింది There is an application also since so many years from the Sub-Inspectors, Circle Inspectors and other officials to get their association also recognised. Actually there is a G. O. Ms. No. 1145, dated 8th August 1962---Services Association—Instructions issued అంటే కొంతమంది ఆఫీసరుల కిస్తున్నారు కొంతమందికి లేదు. Why this discrimination? ఆ విషయం గవర్నమెంటు ఆలోచించాలి. They are asking the Association to have the Club buildings. యీ రోజు వరంగలునుంచి తాండూరునుంచి యస్. ఐ. వస్తే వానికి టి. ఎ. అయిదు రూపాయలు దొరుకుతుంది. హైదరాబాదులో అయిదు రూపాయలతో ఏమి భోజనం చేస్తాడు? కానిస్టేబులుకు రెండు రూపాయలు రోజుకి ఇస్తారు. దానితోటి వానికేమి భోజనం దొరుకుతుంది? You have intervene from your side. టి. ఎ. నెలకు 31 రూపాయలిస్తున్నారు. 40 సంవత్సరములనుంచి 31 రూ.లు. అది చేంజ్ చేయలేదు. You have to change the pattern and provide with building, recognise that Association also. Some of the officers can go to the Cities from other States and even from districts as a hospital system. It is different if some people are getting officers's Mess Drinking and dancing is different. But others don't have any grievance for it

ఇక స్పోర్ట్స్ విషయం ఉంది. మొదటినుంచి హైదరాబాదులో వాలిబాల్ ఫుట్‌బాల్ మొదలయినవాటిలో ప్రయిజెస్ తెచ్చుకున్నారు. They have got many prizes from All India Matches. There isno encouragement for the boys who are working in the Police Department. రెండు గంటలు ఇక్కడ పనిచేసి సాయంత్రం ప్రాక్టీసు చేయాలంటారు. అన్ని కోట్లు ఖర్చుచేస్తున్నాం.

श्री गंगाधर। निजामाबाद पोलिस मंत्रीजी ने जो डिमांड्स रखें हैं उन का आमोदन करते हुए अपने कुछ विचार आप के सामने रखता हूं। जब हमारे देश को आजादी मिली तो सब लोग यह समझ रहे थे हमारे देश की उन्नति होगी भाईचारगी प्रेम और शांति का वातावरण रहेगा। लेकिन दुर्भाग्य की बात है कि आजादी मिलने के इतने साल बाद भी हम लोगों में काफी गिरावट होगई है मतभेद बढता ही जा रहा है अशांति बढती जारही है। पंचायत राज आने से पहले केवल बडे बडे शहरों में मतभेद रहा करता था। लेकिन पंचायत राज आने के बाद से मतभेद और झगडे गांवों में फैलते और दिन ब दिन बढते जा रहे हैं। पोलिस डिमांड की पुस्तक में बताया गया है कि गुजिश्ता साल खतल और डकेती की वारेदातों में और हर बुराओ में इजाफा ही हुआ है। पहले पोलिस के लिए १२ करोड रुपए रखे गये थे और अब १३ करोड रख गए हैं। इस से कुछ आशा बनती है कि मौजूदा गृहमंत्री के जमाने को अपने जान माल आदर अभिमान की रक्षा मिलेगी और वह अपने काम में अपनी जिम्मेदारी को अच्छी तरह निभाएंगे।

दूसरी बात जैसा कि मानिकराव साहब ने भी अपने भाषण में कहा खास तौर पर तेलंगाना आन्दोलन में पोलिस के अधिकारियों के वेतन पर बहुत पैसा खर्चा किया गया। कोओ भी आंदोलन हो चाहे वह एन.जी.ओज का हो या विद्यथियों का हो या तेलंगाना का हो हम वहुत बडी जिम्मेदारी रखते है। हमारे नेताओं ने देश की आजादी के लिए इतना बडा आंदोलन चलाया लेकिन वह अहिसा और ईमानदारी से काम किए। उस समय कई राजनीतिक दल थे विदेशी सरकार शस्त्रों से लेस थी। इस आंदोलन को खत्म करने के लिए कई लोगों को कैदखानों में डाले गोलियां चलाओं। उन लोगों ने यह सब मुसीवतें झेलीं लेकिन अपने जवान से या क्रमों से कोओ अनुचित काम नहीं किया। इस में शक नहीं कि तेलंगाना का जिस तरह डवलपमेंट होना चाहिए था नहीं हुआ। मगर उस को हासिल करने को क्या यह तरीका है कि बच्चे अपनी तालीम तबाह कर दें। उस के लिए भारत के कलचर और हमारे आंध्र कलचर को ठेस पहुंचाएं। जो तीन करोड लोग भाषा और कलचर के आधार पर संगठित हुए हैं क्या उसको इसी बहाने खत्म कर देना चाहिए। अगर तेलंगाना का डवलपमेंट नहीं हुआ तो १९५६ से जो लोग असेंबली में नुमाइंदगी कर रहे थे या जो तेलंगाना के ओहदेदार थे क्या वह आंखें बन्द किए हुए थे। एक साल से जो इस के लिए जो नाराबाजी की जारही है और वातावरण खराब किया जारहा है क्या इसी से इस का सुधार हो सकता है। हम जो इन हालात में पोलिस पर करोडों रुपया खर्च कर रहे हैं क्या उसी को धचाकर

तेलंगाना की उन्नति पर खर्च नहीं कर सकते। यह दुर्भाग्य की बात है कि नेता ही नहीं जानता भी कुछ जो ग्रामों में रहती है ऐसे ही विचार रखती है किसी को गाली दें या बइज्जती करें तो शाबाशी देते हैं। मैं अपने भाईयों से प्रार्थना करता हूं कि अपनी इस हालत पर विचार करें। केन्द्रीय सरकार ने तेलगाना के डवलपमेंट के लिए कुछ सुझाव रखे हैं उन पर अमल करके आगे बढें तो अच्छा रहेगा। यह कहा गया कि इस आन्दोलन में ३०० बच्चे शहीद हुए क्यों क्या उनसे ब्रह्मनन्द रेड्डी सरकार या होम मंत्री को अदावत या द्वेष था। बदबख्ती की बात है कि कुछ फिरकापसन्द नेताओ ने यह समझा कि अगर आसानी से तेलंगाना बन गया तो हमारी लीडरी चमकेगी। ओहदे मिल जायेंगे। इस से बढकर मैं नहीं समझता कि कोअी मतलब होसकता है। मैं किसी और खयाल से नहीं कह रहा हूं। हमें अपनी गिरी हुअी हालत को सुधारना है तो देखना चाहिए कि हमारे एडमिनिस्ट्रेशन में क्या खराबिया है उन्हें किस तरह दूर किया जासकता है। हमारी हालत तो यह है कि जब कोअी आदमी मुसीबत में सहायता के लिए थान जाता है तो पोलिस वाले उस से भी कुछ न कुछ हासिल करते है और जिसकी शिकायत की जाती है उस से भी वसूल करते हैं। दोनों तरफ अशांति का वातावरण। हमारे ग्रामों में बिजली नही है स्कूल्स नहीं बिलडिंग्स नही सडके नहीं पानी नहीं और कई काम है। इन को पूरक करने के लिए अगर हम ईमानदारी से अपनी कांस्टिट्वेंसी में घूम कर इन को मालूम करें और इन को पूरक करने के लिए सही तरीके से ब्रह्मानन्द रेड्डी साहब या फाइनांस मिनिस्टर साहब के सामने रखें तो क्या वह नहीं करेंगे। मगर हम अलग होने के लिए बहाना ढूंढना चाहते है। सारे भारत देश में तेलंगाना की चर्चा हो रही है। श्रीमती इंद्रागांधी ने भी तेलंगाना के डवलपमेंट के लिए करोडों रुपया देने का वचन दिया है। अगर हम ईमानदारी और सच्चे दिल से काम करें तो क्या डवलपमेंट नहीं कर सकते क्या तेलंगाना के नागरिकों को खिदमत नहीं कर सकते। हमारे बच्चे तालीम के मामले में देश के दूसरे बच्चों से एक साल पीछे रह गए है। क्या वह देश के दूसरे बच्चों से मुकाबला कर सकते हैं। आज कल बच्चों की जो हालत होगई है उस से क्या हम उन से यह उम्मीद रख सकते हैं कि जब वह बडे होकर देश के नेता या अफसर या इंजीनियर या डाक्टर बनेंगे तो क्या वह अपनी जिम्मेदारी को निभा सकेंगे। उन्हें चाहिए कि वह इन बातों को छोड कर अपनी तालीम की ओर ध्यान दें। मैं जो वेंगलराव साहब को मुबारकबाद देता हूं कि वह एडमिनिस्ट्रेशन से दिलचस्पी ले रहे है मुझे विश्वास है कि वह नागरिकों को शांतिपूर्ण जीवन बिताने के लिए वातावरण पैदा करने में अपनी जिम्मेदारी को पूरी तरह से निभाएंगे। इन विचारों के साथ मैं समाप्त करता हूं।

(శ్రీ) ఆర్. మహానంద :—అధ్యక్షా, నిజంగా పోలీసుశాఖగురించి మాట్లాడాలంటే మనం కంబళ్లలో అన్నం తింటున్నట్లు ఉంటుంది. క్రిందినుండి పైవరకు యీ శాఖ కల్మష భూయిష్టంగా ఉంది. ఈ శాఖ రక్షకశాఖాదు; భక్షక శాఖగా తయారైనది. వానిని గురించి మేము ఇక్కడ మాట్లాడితే, మేము బయటకు వెళ్లినతర్వాత మా సంగతి ఏమవుతుందని ఆలోచించుకోవలసిన పరిస్థితి ఉంది పోలీసువారి ఒ సూత్రం ఉంది. ఆయా ప్రాంతాల్లో కాస్త పలుకుబడి

లవాడు, మంచివాడు, యోగ్యుడుగా ఉన్నాడని తెలిస్తే వాడినిగురించి జనరల్ డైరీలో ప్రతిరోజు ఏదో ఒకటి వ్రాయటం వీడు పోలీసుస్టేషన్‌కు వచ్చాడు; దీని విషయం చెప్పాడు—అని వ్రాస్తూఉంటే—వాడు చేసే అన్యాయాలు అక్రమాలు ప్రభుత్వదృష్టికి వచ్చినపుడు వారు దుర్మార్గులు, తప్పుడువారు అని ముందుగానే చెప్పటానికి ఆ విధంగా వ్రాస్తున్నారు. తెలంగాణాకు సంబంధించినంతవరకు తాము చాలా హుషారుగా చేస్తున్నట్లు హోమ్‌మినిస్టర్ గారు కనబడుతున్నారు. శాసనసభలో హోమ్‌మినిస్టర్ గారు చెప్పే ఉపన్యాసాలు చూస్తుంటే వారిలో హుషారు చాలా ఎక్కువగా కనబడుతున్నది. వారు అదే హుషారుతో మారుమూల ఉన్న పోలీసుస్టేషన్స్‌లో ఏవిధంగా పోలీసువారు వ్యవహరిస్తున్నారని, ఏవిధంగా వారు క్రయిమ్ డిటక్ట్ చేయటానికి ప్రయత్నిస్తున్నారని—గమనిస్తే బాగుంటుంది. పోలీసువారు క్రయిమ్ డిటక్ట్ చేయటానికి, ప్రజలకు న్యాయం కలుగజేయటానికి సరైన పద్ధతులలో నడుస్తున్నారాలేదా. అన్నది మంత్రిగారు గమనించకపోతే—ఇది రామ రాజ్యానికి బదులు రావణ రాజ్యంగా తయారైనదని చెబుతున్నాను. క్రియిమ్స్ ఇష్టంవచ్చినట్లు పెరుగుతున్నవి గత సంవత్సరంలోకంటె యీ సంవత్సరం 15 సెంటర్స్‌లో ఇష్టంవచ్చినట్లు క్రయిమ్స్ పెరిగినవి. నేరాలు పరిశోధన చేయలేకపోవటంలో, డిటక్ట్ చేయలేకపోవటంలో పర్సంటేజ్ పెరిగి పోతున్నది, వివిధ డిపార్ట్‌మెంట్స్‌లో పెద్దపెద్ద ఆఫిసర్స్‌ను నేర్చుకోటానికి ఫారెన్‌కంట్రీస్‌కు పంపిస్తున్నారట. చివరకు అడవిశాఖకు సంబంధించిన అధికారిని కూడ పంపించారట. ఇక్కడ అడవులు తగులబడుతుంటే వాటిని ఎట్లా రక్షించాలి అన్నది తెలుసుకొనటానికి—అది నేర్చుకోటానికి పంపించారు. పోలీసుడిపార్ట్‌మెంట్‌లో క్రయిమ్ డిటక్ట్ చేయటానికి కొత్త టెక్నిక్ నేర్చుకోటానికి యువకులను ఇతర దేశాలకు పంపిస్తే బాగుంటుంది. పోలీసు డిపార్ట్‌మెంట్ పాతపద్ధతులతోపోతే ప్రజలకు న్యాయం జరగదు ఒక కేసు రిపోర్టు కాగానే దానికి ఒక పరిమిత లిమిట్ ఉండాలి. 4, 5 రోజుల్లో డిటెక్ట్ అయ్యేటట్లు చేయాలి. వారికిష్టంవచ్చినట్లు 5 నెలలు, సం. వరకు విచారణ చేయకుండా, వాడికి రక్షణ కలిగించకుండా ఉన్నందువల్ల చాలా అన్యాయం జరుగుతున్నది. అందువల్ల వారు విధిగా కోర్టుకు పోవలసిన పరిస్థితి ఏర్పడుతున్నది. పోలీసువారికి ఇష్టమైతే చర్య తీసుకోవటంలేకపోతే దానికిందకు రాదని, దీనిక్రిందకు, రాదని ప్రపోసిచేయటం చేస్తున్నారు. అట్లాంటిది లేకుండా కట్టుదిట్టమైన ఏర్పాట్లు చేయాలి పెద్ద అధికారులు, జిల్లా అధికారులు పోలీసు స్టేషన్స్‌కు సర్‌ప్రయిజ్ విజిట్స్‌చేసి, యీ కేసులు డిటక్ట్ చేయటంలో ఎందుకు ఆలస్యం జరుగుతున్నదో తెలుసుకొని ఆ లోపాలు సరిదిద్దాలని కోరుతున్నాను. అంతా బోర్డర్‌లో ఉన్న పోలీసుస్టేషన్స్‌ను ఏ అధికారి వచ్చి విచారించటం జరగటంలేదు. పెద్ద అధికారులు నెలకు 2, 5 రోజులైనా పోలీసుస్టేషన్స్ విజిట్ చేస్తే—అక్కడ ఉండే అధికారులకు భయం కలుగుతుంది. పెద్ద అధికారి వచ్చి చూస్తాడు అనే ఉద్దేశ్యంతో క్రింది అధికారి అక్కడ జాగ్రత్తగా పనిచేయటానికి అవకాశం ఉంటుంది. ఒక అధికారి 15, 20 సం. లు ఒకేచోటనే ఎందుకు

ఉండాలి? జిల్లాలకు సంబంధించిన ఎస్. పి లను అప్పుడప్పుడు మార్చేపద్ధతి ఎందుకు చేయకూడదు? మీక్రింద కుర్రవాళ్లుఉన్నారు. వారికి ఇక్కడ ట్రెయినింగ్ ఇచ్చి అనుభవం కలిగేటట్లు చేయాలని మనవిచేస్తున్నాను. మంత్రిగారు తమ స్టేటుమెంట్ ఆఖరులో చెబుతూ—ఎన్నో చిక్కులను బాధలను ఇబ్బందులను అధిగమించి మా శాఖ చాలా బాగా పనిచేశారు—అభినందనీయులు అన్నారు. వారు బాగా పనిచేశారని చెబుతున్నారుకాని వారికి ఇస్తే సదుపాయాలు చూస్తే ఏమీ లేదు. ఎక్కడైనా బావగాని, వంగతోట వద్ద బావ అనకూడదు అనే సామెతగా ఉంది. ఈనాడు పోలీసు కాన్స్టేబుల్‌కు, హెడ్ కానిస్టేబుల్‌కు ఇచ్చే జీతాలు చాలాతక్కువగా ఉన్నవి వారు నెలకు 20 రోజులు టూర్ చేస్తున్నా, వారికి రావలసిన టి. ఎ. లో సగం కోసి ఇస్తున్నారు మా జిల్లాలో టి ఎ. బిల్లుకు సంబంధించిన డబ్బు పోయిన సంవత్సరం గుంటూరు జిల్లాకు ట్రాన్స్‌ఫర్ చేశారట. ఎందువల్ల? ఇక్కడ ఉన్న టి ఎ బిల్లు కట్ చేసి, మిగిలించి గుంటూరుజిల్లాకు ఇవ్వవలసిన ఆవసరం ఏమి వచ్చింది? వారు నిజంగా తిరుగుతున్నారా, లేదా అన్నది ఇన్స్‌పెక్ట్‌చేసి దొంగ టి ఎ. డ్రా చేసి తీసుకొన్నవారిని శిక్షించటం న్యాయం అవుతుందిగాని, వారిచేత న్యాయంగా పనిచేయించుకొని టి ఎ. ఇవ్వకపోవటం అన్యాయం. చిన్నజీతగాళ్ల పరిస్థితి బాగుపర్చటానికి ఎక్కువ శ్రద్ధ తీసుకోవాలని కోరుతున్నాను. పోలీసువారిసంగతి యిందాకనే వారుచెప్పారు. పి. యు. సి. చదువుకొనే వారికి టెక్నికల్ ఎడ్యుకేషన్ చదువుకొనే వారికి పోయినసారి 14 వేల రూపాయలు ఖర్చుపెట్టారట. రాష్ట్రంలో ఎంతమంది పోలీసు కాన్స్టేబిల్స్‌గాని మిడిల్ క్లాస్, చిన్నతరగతి ఉద్యోగస్థులుగాని ఉన్నారు, వీరికి ఎంతమందిపిల్లలు ఉన్నారు. వారందరు చదువుకోవలసిన అవసరంలేదా? వీరియొక్క చిన్న జీతంలో టెక్నికల్ ఎడ్యుకేషన్‌గాని, హై ఎడ్యుకేషన్‌గాని ఏవిధంగా చదివించగలరు? 14 వేల రూపాయలు అంటే ఏ ప్రక్కకు వస్తుందో ఆలోచన చేయమని మనవిచేస్తున్నాను దానిని కొంచెం ఎక్కువచేయమని మనవి చేస్తున్నాను. నా కాన్‌స్టిట్యుయన్సీలో లోగడ ముళ్ళమూరు పోలీసుస్టేషన్ ఉన్నది. అక్కడ బ్రహ్మాండమైన బిల్డింగ్సు ఉన్నాయి. దాదాపు లక్ష రూపాయలు ఖరీదు గలిగినటువంటివి. దానిలో కుక్కలు, గాడిదలు పొర్లాడుతూఉన్నాయి. ఆ బిల్డింగ్సు యింక యితరత్రా పనికివచ్చేవికావు. సబ్ యిన్‌స్పెక్టర్ క్వార్టర్సు ఉన్నాయి, లైన్ అయి యున్నది. అలాంటప్పుడు 80 ఊళ్ళకు ఒక పోలీస్ స్టేషన్ పెట్టెబదులు ముళ్లమూరులోకూడ ఒక పోలీసు స్టేషన్ పెడితే బాగుంటుంది. నక్సలైటు ఉద్యమము కావలివరకు వచ్చింది. మాకుకూడ భయంగాయున్నది. ఇక్కడకుకూడ వచ్చినట్లయితే చాలకష్టంగదా? ఇలాంటివిషయంలో కాస్త జాగ్రత్తగా ఆలోచించమని మనవిచేస్తున్నాను. జైళ్ళపరిస్థితులు బాగుపరచాలి. పెద్ద పెద్ద జైళ్ళలో డాక్టర్లులేకుండా యున్నారు. జిల్లాజైలుకు అయినా ఒకడాక్టరుఉండాలి. అక్కడ ఏర్పాటు లేకుండా, అపామాపిగా మందులుయచ్చే ఏర్పాటుచేస్తే చాలచిక్కు ఉంటుంది. కనీసం జిల్లాజైలులోనైనా డాక్టరువుండే ఏర్పాటుచేయించాలి. జైళ్లలో

సర్టిఫైడ్ స్కూల్సులో పనిచేసే ఉపాధ్యాయులువున్నారు. వారు యిదే క్వాలిఫికేషన్‌కలిగి యిదేగ్రేడ్ కలిగి యింతకన్న ఎక్కువగా వర్క్‌ఎస్టాక్టు చేస్తూ విద్యచెపుతూవున్నారు. వారికి మనఎడ్యుకేషన్‌రూల్సు సంబధంలేవు. ఈజీతాలు ఈస్కేల్స్ సంబంధంలేవు, వారికి కన్‌ఫర్‌మేషన్ లేదు. వీరికి యిచ్చేటటువంటి సదుపాయాలన్నీ వారికిలేకుండా చేస్తున్నారు. అంటే మన విద్యాశాఖామాత్యులు ఆపద్దతులువేరు అని అన్నారు. ఆ పద్దతులు ఏమి పద్దతులు. అతను సెకండ్‌గ్రేడ్ పాస్‌అయినాడా లేదా? అదేవిధంగా చదువు చెపుతున్నాడా లేదా? అక్కడ చదువుకొన్నటువంటి పిల్లలలో టరియంటల్ లాంగ్వేజెస్‌లోనే 80 పర్సంటు పాస్ అయ్యారుఅని వారేచెప్పారు. అవుటు సైడ్ ది స్కూల్సుఉండి చదివేవారు సెంట్ పర్సంటు పాస్ అయ్యారని చెప్పారు. గవర్నమెంటు సిలబస్ ప్రకారం చదివేటటువంటివారు 75 పర్సంటు పాస్ అయినారనిచెప్పారు. స్కూల్సులో చదివేటటువంటివారు, కాలేజెస్‌లో చదివేటటువంటివారు యింతపర్సంటేజు ఆఫ్ పాసెస్ వస్తున్నాయా? ఎంతో కష్టపడి, వేరు వేరు ఆలోచనలలో, వేరు వేరు చెడ్డగుణాలలో ఉండేవాళ్లను కూడ తయారుచేసిన వాళ్లకు యిలాంటి రెమ్యూనరేషన్ అయినా చూపించకపోతే చాల అన్యాయంగావుంటుంది. కాబట్టి దియచేసి వారియొక్క పరిస్థితులు బాగుపరచడానికి, మెరుగుపరచడానికి వారికి కూడ మన ఆంధ్రప్రదేశ్ ఎడ్యుకేషన్‌రూల్సు అన్వయించేట్లుచేస్తూ వారికి ప్రత్యేకమైన సదుపాయాలు కలిగించాలని మనవిచేస్తున్నాము. జైళ్లలో పనిచేస్తున్నారు. బాధకలగవచ్చు. యిబ్బంది కలుగవచ్చు, వారి ప్రాణాలకుకూడ అపాయంకలగవచ్చు. ఇవన్నీ గమనించి ప్రత్యేకమైనచర్యలుతీసుకోవాలని, కాన్‌స్టేబుల్స్, తక్కినవారియొక్క జీతాలు, డి. ఎ. ఎక్కువచేయాలని వారికి తపుద్వారా మనవిచేస్తున్నాను.

श्री बदरी विशाल पित्ती :—अध्यक्ष महोदय। इस डिमांड के बारे में मुझे कुछ अधिक कहना नहीं है क्योंकि घोडा मैदान सामने है वहां परख लिया जाएगा। मै केवल दो तीन बातें कहना चाहता हूं। राजस्व खाते में २३८ करोड ७४ लाख रुपये का खर्च है उस में से १३ करोड ६७ लाख यानी ७ फीसद खर्च दोलिस पर किया जारहा है। जो पिछले वर्ष से ६६ लाख अधिक है। इस का एक कारण मेरी समझ में यह आता है कि आंदोलन को कुचलने के इरादे से यह किया जारहा है। मैं यह स्पष्ट कह देना चाहता हूं कि हिटलर ने भी जर्मनी में इसी तरह जुज को कुचलना चाहता था लेकिन वह अैसा न कर सका। वही हशर इन का भी इन्तेजार कर रहा है। कहा जाता है कि नकसलवादियों के साथ ६३ मुकाबेलों में ८४ नकसलवादी मारे गए और एक पोलिस का आदमी मारा गया। हिंसा पोलिस की तरफ से हुअी है यह स्तष्ट है। क्योंकि यहां इनकाउनटर का लब्ज इस्तेमाल किया गया है। अगर यह इनकाउनटर होता तो ज्यादा से ज्यादा २ नकसलवादी मरते तो एक पोलिस का आदमी मरता लेकिन यहां ८४ नकसलवादी मारे जाते हैं और पोलिस का सिर्फ एक आदमी मर जाता है। इस से पोलिस ने किस तरह गोली लाठी और बन्दोक का दुर्प्योग किया है स्पष्ट होता है। यह कहा गया है कि तेलंगाना में पोलिस ने कई जगह गोली चलाअी। किसी भ सभ्य देश में पोलिस की अैसी कारवाइयों के लिए न्यायिक जांच बिठाअी जाती है। प्रजातं

को विकसित करने के लिए मैं केवल यह मांग करना चाहता हूं कि इन पोलिस वारदातों के बारे में न्यायिक जांच होनी चाहिए।

जहां तक सेक्योरिटी सेकशंस का सवाल है २४२१० आदमियों को इस के तहत रखा गया १९०२२ आदमियों को पाबन्द किया गया। इस बन्ध में भारत सरकार के गृह मंत्री ने लोक सभा में कहा था और समाचारपत्रों में भी आया था कि दफा १०९ वगैरह में आम तौर पर मासूम लोगों को पकड़ा जाता है। मैं समझता हूं जे. व्यंगलराव साहब हैदराबाद शहर में हजामत की पत्ती जेब में रख कर वैसे ही चले जायें या कोअी आदमी लाठी लेकर चला जाए तो पोलिस दफा १९० या १०७ के तहत उनको भी पाबन्द करलेगी।

होम गार्ड पर सरकार ११ लाख रुपये खर्च कर रही है। मैं समझता हूं कि यह फुजल खर्ची है क्योंकि उन का जिस तरह उपयोग होना चाहिए नहीं हो रहा है बल्कि उनका दुर्योग हो रहा है। अगर आप को अधिक आदमियों और ताकत की जरूरत है तो उनको पोलिस में तबदील कर दें। इस से यह फुजल खर्ची भी कम होजाती है।

अखिर में मैं इतना ही कहना चाहता हूं कि यहां अपने ही सूबे के पोलिस वाले को ३ रुपये रोज भत्ता दिया जाता है और सी.पी.पी के आदमी को रोज ७ रुपये भत्ता दिया जाता है। जब वह दोनों आदमी एक ही कार्य करते हैं तो उनके भत्ते में किस तरह फर्क किया जासकता है।

मंत्री महोदय अपने जवाब में इन बातों को स्पष्ट करना चाहें तो करें। मुझे इतना ही कहना है।

(శ్రీ ఎమ్. వెంకటనారాయణ (వలూరు) :—అధ్యక్షా, పోలీసు శాఖ డిమాండ్‌ను, జైలుశాఖ డిమాండును హృదయపూర్వకంగా బలపరుస్తున్నాను. ఏ రాష్ట్రంలో అయినాసరే శాంతి కావాలంటే, ఈ శాఖకు ఉన్న ప్రత్యేకత ప్రాముఖ్యత యింకో శాఖకు లేదు. ఈ శాఖ బలహీనం అయితే ప్రభుత్వం ఉండదు. ప్రజలు ఉండరు అందుచేత సాధ్యమైనంతవరకు మన బడ్జెట్‌లో దీనికి ఎక్కువ మొత్తం పెట్టినా తప్పులేదని చెప్పేవాళ్లలో నేను ఒకడిని. ఇటీవల1969 ఒనవరి లగాయితు మన రాష్ట్రానికి ఏర్పడినటువంటి ప్రమాదకరమైన పరిస్థితులలో, వివత్కరమైన పరిస్థితులలో ఈ శాఖకు పెట్టాయించిన ధనం ఎంత మాత్రంసరిపోదని మనవిచేస్తున్నాను. పోలీసుశాఖ అనేది ఎంతప్రాధాన్యత వహించింది అంటే—ఎన్.జి.లు సమ్మెచేసినా, కార్మికులు చేసినా, స్టీల్ ప్లాంట్ కావాలని ఆందోళన చేసినా, హిందీ భాషకు వ్యతిరేకంగా ఏ ఉద్యమం.దేశంలో సమాజంలో ఏది ఉత్పత్తిల్లినప్పటికి పోలీసువారు తమయొక్క రక్తాన్ని.స్వేదాన్ని చివరకు ప్రాణాలను కూడ చేకపట్టుకొని పని చేయవలసిన పరిస్థితులలో పోలీసు శాఖ ఉంటుంది. వారికి తగిన జీతభత్యాలు లేవనిచెప్పడంలో ఎలాంటి సందేహం లేదు. ఉదాహరణ చెప్పాలంటే—5 రోజులవాడు మేము అసెంబ్లికి వచ్చే

ముందు, ఏలూరు పట్టణంలో ఉన్నటువంటి పోలీసు క్వార్టర్స్‌కు వెళ్లి పరిశీలించి వాళ్ళను కలుసుకొని వచ్చాను. నా నియోజకవర్గానికి సంబంధించినంతవరకు అక్కడఉన్న క్వార్టర్స్ తుఫాను వచ్చి పూర్తిగా పాడైపోతే ఈ నాటివరకు ఉండడానికి వీలు లేనటువంటి పరిస్థితులలో ఉన్నది. వారం పదిరోజులక్రితం వరకు వాటిని బాగుచేసే విషయంలో ఎటువంటి ఆధారాలు కనబడలేదు. దానికి 40 లక్షల రూపాయలు కేటాయించారు. చాల అనతి కాలంలోనే తుఫానుకు నష్టబడిన ఇళ్లకు సౌకర్యం చేస్తామని హోమ్ మంత్రిగారు చెప్పడం మంచిదాపహం. అది బహుశా పని ప్రారంభించివుండదు. లేకపోతే వెంటనే పని ప్రారంభించాలని కోరుతున్నాను. అసలు క్రమశిక్షణ కలిగిన శాఖ యిది. ఒక పోలీసు కాన్‌స్టబుల్‌కు కష్టం కలిగితే సబ్-ఇనస్పెక్టర్‌కు చెప్పుకునే పరిస్థితి లేదు. సబ్-ఇనస్పెక్టరుకు కష్టం కలిగితే సర్కిల్-ఇనస్పెక్టరుకు చెప్పుకునే పరిస్థితి లేదు. పై అధికారులకు ఏమాత్రం కూడా తమ కష్టసుఖాలు చెప్పుకునే పరిస్థితిలేని మూగజీవుల శాఖయిది. అయినప్పటికి కూడా ప్రభుత్వం వారికి కావలసిన సౌకర్యాలన్నీ యివ్వని పరిస్థితిలోవున్నది. ఉదాహరణ చెప్పాలంటే-యీరోజువరకూ కూడా డి.ఎ తో కలిపి జీతం 142 రూపాయలు; జిల్లాలకు బందోబస్తుపనిమీద వెడితే రూ.1.75 డెయిలీ ఎలవెన్స్ యిస్తున్నారని నేను విన్నాను. ఇదే నిజమైతే యిది పరమ అన్యాయం: వారి పాపం మనకు తగులుతుందని మనవిచేస్తున్నాను. వారి జీతం, దినభత్యం యితరభత్యాలను కూడా వెంటనే పెంచాలని కోరుతున్నాను. పెంచకపోతే అటు సంఘానికి, యిటు ప్రభుత్వానికి కూడా నష్టం చేకూర్చే పరిస్థితి వుంటుందని చెప్పడంలో ఎంతమాత్రం కూడా సందేహంలేదు. 1969 జనవరి నుండి ఎర్పడిన విపత్కర పరిస్థితులు, చూరుపడిన పాట్లు, కొంత మంది ప్రాణాలుకూడా కోల్పోవడం యీ విషయాలన్నీ మనకందరికి తెలుసు. రాళ్లురప్పలు తగలడం, ఇల్లుపోయినవారు, కాళ్లుపోయినవారు, చేతులు పోయినవారు యిదంతా మనకు తెలుసు. ప్రత్యేక తెలంగాణా ఉద్యమం పేరుతో ఆమాయకులను రెచ్చగొట్టి 5 మంది ప్రాణాలను పొట్టనబెట్టుకున్నారు. ఈ ఉద్యమనాయకులు, ఇవాళ ఆంధ్రప్రభకో వచ్చింది విజయమో, వీరస్వర్గమో, అని. నిన్నమొన్నటివరకూ యిటు రాష్ట్రంలోను, అటు కేంద్రంలోను బాధ్యత గలిగిన పదవులను అధిష్టించిన డాక్టర్ చెన్నారెడ్డిగారు అటువంటి స్టేట్‌మెంట్ చేశారు ఇది కాంగ్రెసు ప్రభుత్వంకాబట్టి సరిపోయింది, ఇది ప్రజాస్వామ్య ప్రభుత్వం కాబట్టి సరిపోయింది. ఇంకొక ప్రభుత్వంగనుక ఐనట్లయితే ఆ విధమైన స్టేట్‌మెంట్ చేసినందుకు-అవసరమైతే పోలీసువారినికూడ తిరుగుబాటుచేయమని ప్రోత్సహించారూ అంటే యిది ఎక్కడికి దారితీస్తుందో యిప్పటికయినా ప్రభుత్వం ఆలోచిస్తుందా? నేను పోలీసుశాఖామంత్రిగారు యింతవరకూచేసిన కృషికి అభినందిస్తున్నాను.; నిన్నగాక, మొన్న 25 వ తారీఖున జరిగిన సంఘటనలో ఆఫీసుకుపోయిన అసిస్టెంటు సెక్రటరీ కంటికి దెబ్బతగిలితే,అక్కడికక్కడే పల్లు వూడిపోయినవిఅంటే మమ్ములను కాల్చారు,తుపాకులతోకాల్చారు,లాటీలతో కోట్టారు అనిమొరలికన్నీళ్ళు కార్చినందువలన ప్రయోజనంలేదు;రాళ్లతోను రప్పలతోను వారి యిష్టంవచ్చినట్లుగా, లా అండ్ ఆర్డర్ వారి చేతిలోకి తీసుకుని చేసినట్లయితే యింక శాంతిభద్రతలనేవి

పుండవు. శాంతిభద్రతలు అనేవి లేకపోతే సమాజాని అభు [illegible] లేదు. ఇప్పుడేనామిత్రుడు, గౌరవనీయులైన మాణిక్ రావుగారు చెప్పారు-నా దగ్గర పేపర్ కటింగ్స్ వున్నాయి, వెంగళరావుగారు బ్రహ్మానందరెడ్డిగారిని ఎట్లా ఓట్లారో, ఏ విధంగా కాంపెయిన్ చేశారో నాకు తెలుసు' అన్నారు. బ్రహ్మానందరెడ్డిగారిని తిట్టినవారెవరెవరు ; ప్రశంసించినవారెవరెవరు అనేది మాణిక్ రావుగారు కాస్త గుండెమీద చెయ్యివేసుకుని ఆలోచిస్తే బాగుంటుందని మనవిచేస్తున్నాను. మనం మానవులమా, జడపదార్థాలమా? మనం మానవులము కాబట్టి, రాజకీయంగా చెందినవారం కాదు కాబట్టి, మార్పులను మనం ఆహ్వానం చేసుకోవాలి. మాణిక్ రావుగారు కూడా నిన్నమొన్నటివరకూ బ్రహ్మానందరెడ్డిగారి నాయకత్వంలో కాంగ్రెసుపార్టీలో వున్నవారే ; ఇవాళ విమర్శిస్తున్నారు. వెంగళరావుగారు ఎప్పుడో ఏదో చేశారని, ఎప్పుడో ఏదో అన్నారని, యివాళ మంత్రిపదవి వచ్చినందువలన బ్రహ్మానందరెడ్డిగారికి జై అంటున్నారని అనడం హాస్యాస్పదం. అది ఏమాత్రంకూడా వాదానికి నిలవని విషయం. ఏ నాయకుడు ఎప్పుడు బ్రహ్మానందరెడ్డిగారిని ఆకాశానికి ఎత్తాడో, ఎవరెవరు ఎప్పుడు తిట్టారో అందరికీ తెలుసు. ఈనాడు టి యు. ఎఫ్. నాయకులు అందరూకూడా అటువంటి వారేనని చెబుతున్నాను. ఇవాళ వెంగళరావుగారు మంత్రిపదవికి అమ్ముడుపోయినారనో, ఇంకొందరు మంత్రిపదవికి అమ్ముడుపోయినారనో అనడం కంటే, మీలో ఎందరు మంత్రులు కావాలనుకున్నారో, ముఖ్యమంత్రిగా కావాలనుకున్నారో, అందుకు ఎటువంటి ప్రయత్నాలు చేశారో కొంచెం ఆత్మపరిశీలన చేసుకోవలసిందిగా చెబుతున్నాను ఆత్మపరిశీలన చేసుకోకుండా పరనింద పూనుకోవడంవలన ప్రయోజనం లేదని చెబుతున్నాను

ఇంక, జైల్స్‌కు సంబంధించి, మాచీలూరు పట్టణానికి దగ్గర ఒక సర్టిఫైడ్ స్కూలు వున్నది. అక్కడ తినడానికి అవసరమైనంత, ఆరోగ్యకరమైన ఆహారం యివ్వడంలేదు. ప్రతి జైలును చూడడానికి, చెక్ చేయడానికి విజిటర్స్ కమిటీ వున్నది. ఆ విజిటర్స్ కమిటీలో—పూర్వం ఎప్పుడైనా జైలుకు వెళ్ళినవారిని, అనుభవం వున్నవారిని, కష్టాలు అనుభవించినవారిని వేస్తే వారికి తెలుస్తుంది, కాని జైలు అంటే తెలియనివారిని విజిటర్స్ కమిటీలో వేయడంవలన వారికి ఆ కష్టాలు తెలియవు. కనీసం జైలు గోడలనుకూడా చూడనివారిని విజిటర్స్ కమిటీలో వేయడం చాలా హాస్యాస్పదంగా వుంటుంది. పూర్వం అనుభవంవున్న మాజీటి వారిని అందులో వేయడంవలన వుపయోగం వుంటుంది. అటువంటివారు అనేకమంది వున్నారు. ఈ సూచనను దృష్టిలోకి తీసుకోవలసినదిగా కోరుతూ, నాకీ అవకాశం యిచ్చినందుకు తమకు కృతజ్ఞతలు తెలియజేస్తూ యింతటితో సెలవుతీసుకుంటున్నాను.

(శ్రీ) కుడుపూడి ప్రభాకరరావు :—అధ్యక్షా, రాజకీయంగాను, సాంఘికంగాను మనం యిప్పుడు ఒక విపత్కరమైన పరిస్థితిలో వున్నాం. అటువంటి పరిస్థితులలో పోలీసుయొక్క బాధ్యత ఎంతయినా వున్నది. అది—బ్రహ్మానంద రెడ్డిగారు ముఖ్యమంత్రి అయి, వెంగళరావుగారు హోం మంత్రి అయినప్పటి

తప్పదు; రేపు ప్రొద్దున్న వి. బి. రాజుగారు యీ విశాలాంధ్రకు ముఖ్యమంత్రి అయి, కొండా లక్ష్మణ్ బాపూజీ హోం మంత్రి అయినప్పటికీ తప్పదు. ఎవరు వున్నప్పటికి పోలీసు ఫోర్సు అనేది అవసరం. దాని బాధ్యతలుకూడా చాలా వెచ్చు.

ఇప్పుడు ప్రజలలో, లేబర్‌లో ఏమిటి, విద్యార్థులలో ఏమిటి అందరిలో పొలిటికల్ కాన్‌పన్‌సెస్ ఎక్కువ అయిపోయింది. ప్రతి విషయానికీ—వారి యొక్క సాధకబాధకాలను వ్యక్తపరచడానికి ఏదో ఒక యాజిటేషన్—ఇంటిలి జెన్సియాలో కూడ—ఒక యాజిటేషన్ ద్వారా వ్యక్తపరచాలన్నది కామన్ ఫీచర్ అయిపోయినది. అందువలన, లా అండ్ ఆర్డర్ ప్రాబ్లెం వెచ్చు అయినది. ఇదే పరిస్థితులలో క్రైమ్‌కూడా రోజురోజుకూ వెచ్చు అవుతున్నది. ఇక్కడ మంత్రిగారు యిచ్చిన స్టాటిస్టిక్స్ చూస్తే క్రైమ్ చాలా జిల్లాలలో వెచ్చు అయినట్లు స్పష్టంగా తెలుస్తుంది. ఈనాడు, క్రైమ్ డిటెక్షన్‌లో మోడరన్ మెథడ్స్, మోడరన్ టెక్నిక్స్‌తో చేయవలసి వుంటుంది. పోలీస్ ఫోర్స్ మోడరన్ టెక్నిక్స్‌తో డీల్ చేయవలసి వుంటుంది. ఇందుకుగాను సైంటిఫిక్ అప్రోచ్ కావాలి; లేబొరేటరీస్ కావాలి, ట్రెయినింగు కావాలి, ట్రెయినింగు మోడరన్ మెథడ్స్‌లో కావాలి; ఇందుకు అనుగుణంగా పోలీసు డిపార్టుమెంటును రీఓరియంట్ చేయాలి. అది లేకపోవడంవలన వారి డ్యూటీస్‌ను వారు సక్రమంగా నెరవేర్చలేకపోతున్నారు. నక్సలైట్స్ సరియాలో వారికి యిప్పటికీ పాత వెహికిల్స్ యిస్తున్నారు. కొత్త జీప్స్ సిటీస్‌లో వెడుతున్నారు. కొత్త జీపులు ఆపరియాస్‌లో యివ్వడం చాలా అవసరం. పాతజీపులు సిటీస్‌లో నడపడానికి అవకాశం వున్నది. పోలీస్ ఫోర్సుయొక్క ఎఫీషియెన్సీకి కొత్తజీపులు యివ్వడం చాలా వుపకరిస్తుంది కాబట్టి అందుకు వెంటనే ప్రయత్నించాలని కోరుతున్నాను. క్రైమ్స్, యాజిటేషన్సు ఎక్కువ కావడంవలన, సిటీస్‌లోను, డిస్ట్రిక్ట్స్‌లోను క్రైమ్ బ్రాంచెస్‌ను యింప్రూవ్ చేయవలసిన అవసరమంటుంది. మోడరన్ లైన్సులో రీఓరియంట్ చేయవలసినదిగా కోరుతున్నాను. క్రైమ్ ఎక్కువ కావడంవలన, వారు రౌండ్‌దిక్లాక్ విజిలెంట్‌గా వుండవలసివుంటుంది. పొలంలో పనిచేసే కూలీలు రోజుకు ఎనిమిది గంటలు పనిచేస్తే ఇండస్ట్రీస్‌లో పనిచేస్తే వేజెస్ యింత యివ్వాలి అని అంటున్నాం. కాని, రౌండ్‌దిక్లాక్ పనిచేసే పోలీస్ ఫోర్సుకు మాత్రం యిప్పుడిచ్చే మీగర్ శాలరీస్‌తప్ప యింకేమి వారికి గిట్టడం లేదు. అటువంటప్పుడు ఎఫిషియన్సీ కావాలంటే ఏవిధంగా వస్తుంది? వారుకూడా

హ్యూమన్ బీయింగ్స్ కాబట్టి వారికి ఇన్సెంటివ్స్ యివ్వాలి. హారి డ్యూటీస్‌ను బట్టి వారికి శాలరీస్ యివ్వాలని కోరుతున్నాను. మిలిటరీవారు ఎక్స్‌టర్నల్ బార్డర్సు దగ్గర సెక్యూరిటీ చూస్తున్నారు, పోలీసువారు ఇంటర్నల్ సెక్యూరిటీ విషయంలో పాటుపడుతున్నారు. మిలిటరీలో ఫ్రైమ్ స్కేల్ ప్రమోషన్స్ ఉన్నాయి, పోలీసులో అట్లా లేకపోవడం వల్ల ఇన్సెంటివ్స్ లేవు కాబట్టి ఫ్రైమ్ స్కేలు ప్రమోషన్సు యింట్రడ్యూస్ చేసి, స్పెషల్‌గా వారికి ప్రమోషన్సునిచ్చేటట్లు చేస్తే వారిలో ఆనెస్టీ, ఇంటెగ్రిటీ మెయింటెయిన్ చేయడానికి, వారు ఎఫిషియంటుగా పని చేయడానికి అవకాశముంటుందని భావిస్తున్నాను. ఆఫీసర్సు విషయంలో వారం మినిష్టరుగారు స్టేటుమెంటు చేశారు స్పెషలు గ్రేడు డెప్యూటీ సూపరింటెండెంట్ ఆఫ్ పోలీసును క్రియేటు చేస్తామన్నారు. దానిని ఎక్స్‌పెడైట్ చేయాలని కోరుతున్నాను. పోలీసువారి క్వార్టర్సు విషయంలో, వారి బిడ్డల వెల్ఫేరు విషయంలో శ్రద్ధ తీసుకోవడం కోసం వెల్ఫేరు సెంటర్సు పెట్టి— వెల్ఫేరు సెల్‌ను స్ట్రీమ్‌లైన్ చేస్తే బాగుంటుంది. మూర్తిగారువారు పోలీసువారి టి. ఏ, డి. ఎ. గురించి చెప్పారు. ప్రాక్టికల్‌గా ఆలోచించి పోలీసు కానిస్టేబిల్ ఒకరోజు కాంపుకు పెడితే దినభత్యం ఎంత అవుతుంది, టి.ఎ., డి. ఎ. ఎంత అవుతుందనేది ఆలోచించి ఎన్హాన్స్ చేస్తేనేగాని, లాభం లేదు. రూపాయిన్నర, రూపాయి డెబ్బది అయిదు పైసలు యిస్తే ఏమి సరిపోతుంది? ఇది యింక్రీజు చేస్తేనేగాని వారిలో ఆనెస్టీ మెయింటెయిన్ చేయడం కష్టమవుతుంది కాబట్టి యీ విషయంలో కూడా ప్రభుత్వం శ్రద్ధ తీసుకోవాలని కోరుతున్నాను. మదరాసులో పోలీసు ఫోర్సు కండిషన్సు గురించి పీయాడికల్‌గా ఎంక్వయిరీ చేయడానికి కమిషను వేశారు. అట్లాగే యిక్కడ కూడా ఒక పోలీసు కమిషను వేసినట్లయితే మన స్టేట్ పోలీసు ఫోర్సును స్ట్రీమ్‌లైను చేయడానికి అవకాశముంటుందని భావిస్తూ, యీ అవకాశమిచ్చినందుకు తమకు ధన్యవాదాలు చెబుతూ విరమిస్తున్నాను.

శ్రీ జి. నారాయణ రెడ్డి (దేవరకొండ):—అధ్యక్షా! ఈ పోలీసు పరిపాలన, వారికి ప్రభుత్వమిచ్చే సౌకర్యాలు బ్రిటీషువారి కాలంలో ఎట్లా వున్నాయో అట్లాగే యిప్పుడు కూడా వున్నాయి. 20 ఏండ్ల క్రిందట సబ్ స్టేషన్సులోగాని, తాలూకా స్టేషన్సులోగాని అక్కడ వున్న జనాభాను బట్టి ఎంతమంది పోలీసులను, ఎంతమంది హెడ్ కానిస్టేబిల్సును, ఎంతమంది సబ్‌ఇన్‌స్పెక్టరులను, సర్కిల్ ఇన్‌స్పెక్టరులను ఫిక్స్ చేశారో అదే సంఖ్య యిప్పటికీ కూడా వుంటున్నది. అప్పటినుంచి యిప్పటికి జనాభాలో ఎంతో మార్పు వచ్చినా, పోలీసు బలగంలో

మాత్రం మార్పు చేయలేదు. పోలీసు బలం జనాభాకు తగినట్లుగా లేనందువల్ల గ్రామాలలోనూ, యీ పట్టణాలలోనూ కూడా అల్లరులను, తగాదాలను అదుపులో పెట్టలేక పోతున్నారు. పోలీసువారి సంఖ్యను, వారి సౌకర్యాలను కూడా నూటికి నూగుపాళ్ళూ పెంచవలసిన అవసరము ఉన్నది. రూరల్ ఏరియాస్‌లో అకస్మాత్తుగా ఏదైనా ప్రమాద పరిస్థితులేర్పడినప్పుడు పోలీసు సహాయం కావాలంటే కూడా బస్సు సౌకర్యాలు లేకపోవడం వల్ల వారు వెళ్ళ లేకపోతున్నారు. డి. ఎస్. పి. లకు కూడా జీపు కాని, వాన్ కాని— వారి డిస్పోజలులో వుండటలేదు. నేనొకసారి ఒక గ్రామంలో అత్యవసర పరిస్థితి ఏర్పడి పోలీసులకు వార్త పంపాను, కాని రోడ్డు సౌకర్యాలు లేనందువల్ల వారు అక్కడకు వచ్చేటప్పటికి మరురోజు అయింది. ప్రతి పోలీసు స్టేషనుకూ ఒక జీపు కాని, ఒక వాన్ కాని — ముఖ్యంగా రూరల్ ఏరియాస్‌లో — లేక పోయినట్లయితే, వారు అవసరమైనప్పుడు వెళ్లి విచారణ చేయలేకుండా పోతున్నారు. జిల్లా హెడ్‌క్వార్టర్సులో కాని తాలూకా హెడ్‌క్వార్టర్సులో కాని ఎమ్యూజ్‌మెంట్ పార్కులు అసలే మిగతా జిల్లాల సంగతి ఏమో కాని అనంతపురం జిల్లాలో మాత్రం కంటిన్యుయస్‌గా జరుగుతున్నాయి. వీటివల్ల ఎక్కువగా పట్టణాలలో అల్లరులు జరిగే అవకాశం ఉంది. అక్కడ ఏమీ ఉండదు. జూదం, సమాజానికి వ్యతిరేకమైన ఆటలు తప్ప మరేమీ ఉండవు. లైసెన్సు ఇచ్చే అధికారం పోలీసు డిపార్టుమెంటుకు, రివెన్యూ డిపార్టుమెంటుకు ఉన్నా వారికి ఇదేదీ అర్థంకావడంలేదు. వీటి విషయంలో అనంతపురంజిల్లాలో లైసెన్సు ఇచ్చేటప్పుడు రివెన్యూ అధికారులకు పోలీసు అధికారులకు పేచీ కూడా జరిగింది. 15రోజులుతరువాత అదిపరీతిగా ఎడ్జస్టుమెంటు చేసుకున్నారో కాని పార్కుమాత్రం నడుస్తూనే ఉంది. సమాజానికి వ్యతిరేకంగా జరిగేవి తప్ప అక్కడ ఏమీలేవు. బడపంతులు అనామధేయుడు అనుకుంటే ఇప్పుడు పోలీసు కానిస్టేబులు ఉద్యోగం కూడా ఆ రీతిగానే తయారైనది. టీచర్లకు రూ. 100 ల వరకు జీతం పెంచారు. అతనికి సంఘంలో మర్యాద బాగా పెరిగింది. పోలీసు కానిస్టేబులు జీతం పెరగ లేదు. ఆయనకు ఉండే గౌరవం పూర్తిగా తగ్గిపోయింది. ప్రభుత్వము వారికి ఇచ్చే ప్రొటక్షనుబట్టి గౌరవం ఏర్పడింది. ఇప్పుడు తాలూకా హెడ్‌క్వార్టర్సులో కూడా కానిస్టేబుల్స్‌కు ఎస్. ఐ. లకు క్వార్టర్సు పెద్దగా లేవు. వారికి క్వార్టర్సు లేక కంప్లీటుగా స్టేషన్సులో హెడ్‌క్వార్టర్సులో ఉండడమే లేదు. సబ్‌స్టేషన్సుకు పోతున్నారు. ఇక్కడ నిలవడానికి మార్గం, ఇండ్ల సౌకర్యం లేనందువల్ల. వారికి పేలైనంతవరకు క్వార్టర్సు ఎక్కువగా కట్టే ఏర్పాటు చేయాలని కోరుతున్నాను. నార్మల్‌గా ఖర్చుచేసేదానికంటె 15 లక్షలు ఎక్కువగా ఖర్చుచేయాలని

బడ్జెటులో పెట్టారు. బడ్జెటులో పెట్టినదైనా చివరకు ఖర్చుచేస్తారా లేదా అనేది అనుమానంగా ఉంది. వారికి ప్రత్యేకంగా కేటాయించిన మొత్తమైనా ఖర్చు చేసి వారికి ఫార్సు, క్వార్టర్సు కలుగజేయాలని కోరుతున్నాను. వారికి ఇచ్చే ట్రావే ఎలవన్సు చాలా అధ్వాన్నంగా ఉంది. ... సంవత్సరాలకు సుమారు 200 లు ఇస్తే ఎన్ని జతలు అవుతాయో ఆలోచించండి. వాషింగ్ ఖర్చు వారే భరించుకోవాలి. డ్రెస్ డీసెంట్‌గా లేకపోతే అసహ్యంగా ఉంటుంది. డ్రెస్ ఎలవన్సు పెంచాలని చెబుతున్నాను. ప్రమోషన్సు విషయం. పది సంవత్సరాల వరకు డి.ఎస్.పి. లలో డెడ్ లాక్ ఐపోయింది. మిగతా రాష్ట్రాల మాదిరి కాకుండా మన రాష్ట్రంలో ఐ. పి. ఎస్. వారిని ఎక్కువగా తీసుకుంటున్నాము. దానివల్ల మన రాష్ట్రప్రభుత్వము రిక్రూట్ చేసిన వారికి ప్రమోషను లేకుండా పోతున్నది. ఒక్కొక్క డి. ఎస్. పి. 10—15 సంవత్సరాలు పనిచేసినా ఎస్. పి. కావడానికి ఆవకాశం లేకుండాఉంది. ఇప్పటిలెక్కలప్రకారంచూస్తే 20 సంవత్సరాలైనా ఎస్. పి. అవుతారాలేదా అనే అనుమానం కనబడుతోంది. డి. ఎస్. పి లకు ఐ. పి. ఎస్. వారికి ప్రతిదానిలోను 50 పర్సంటులని పెడితేనే ప్రమోషను వస్తుంటికాని లేకపోతే రానేరాము. ఇప్పుడు 75 పర్సంటువారికి ఉంది. డిప్యూటేషనుకూడా 50 పర్సంటుచొప్పునపోతే డి. ఎస్. పి. లకు సరిసమానంగా ప్రమోషన్సు వస్తాయి లేకపోతే వచ్చేపరిస్థితిలేదు. 1980కి డి. ఎస్. పి. లు 15 నుంది నిలిచిపోయే పరిస్థితివుంది ఇ... ఎస్. ఐ. సి. ఆ... పరిస్థితిఉంది. వారిని డిప్యూటేషనుపంపిస్తారు, తహసిల్దారులతో సరిసమానంగా పెడితేతప్ప వారికి సంఘంలో గౌరవంరాదు. మొన్న ఎలక్షనులో ఇద్దరు కానిస్టేబుల్సు చనిపోయారు. వారికి ఏమాత్రం కాంపెన్సేషను ఇచ్చినట్లులేదు. వారికికూడా ప్రోత్సాహం అనేది ఉండాలి. 1967 జనరల్ ఎన్నికలలో మం... న్సే హింసలు ఆదోనిలో డి. ఎస్. పి. గాచేసేవారు బ్రహ్మానందరెడ్డిగారిపంట అనగాని భగవంతరావుగారి నియోజకవర్గంలో తిరిగేటప్పుడు పిల్లలులాలజడిచేస్తే ఆయన కన్నుపోయింది. ఆయన ధైర్యంగా అల్లరి జరుగకుండా కాపాడి తనకన్ను పోగొట్టుకున్నాడు. బ్రహ్మానందరెడ్డిగారు ముఖ్యమంత్రి అయివారు. భగవంతరావుగారు మంత్రిఅయినారు. ఆయనకన్ను పోయింది. ఆయనకు ఏమిచేసారు? ఆయన సర్వీసులోనేఉన్నారు. ఆయనకన్ను వచ్చేపరిస్థితిలేదు. గలాభా జరిగేటప్పుడు వదిలేసి ఆయనకూడా వెనుకఉంటే కన్నుపోయేదికాదు. బ్రహ్మానందరెడ్డిగారికన్ను పోయేదో, భగవంతరావుగారికన్ను పోయేదో. ఆయన ధైర్యంగానిలబడి డ్యూటీచేసాడు. ఆయనకు ఏమిచేసారని అడుగుతున్నాను. ఎలక్షనులో చనిపోయినపోలీసువారి కుటుంబాలకు ఏమి కాంపెన్సేషను ఇచ్చినట్లు నాకుతెలియదు.

శ్రీ సి. వి. కె. రావు :—అధ్యక్షా, టైం చాలా తక్కువగా ఉంది. ఒక ప్రభుత్వం లక్షణం చెప్పాలంటే అందులోఉండే పోలీసుల లక్షణాలబట్టి వారి సైకాలజీబట్టి, జైళ్ళు వాటిలోవుండే ఖైదీల పరిస్థితిబట్టి చెప్పవలసిఉంటుంది. మనకు స్వాతంత్ర్యంవచ్చి 23 సంవత్సరాలైనప్పటికి మన పోలీసువిధానం, వారి సైకాలజీ అంతకుముందు బ్రిటిషు సామ్రాజ్యవాదం నడచిన పద్ధతిలోనే నడుస్తున్నారని చెప్పవలసిఉంటుంది. పోలీసులు నిజంగా చేసేపనిఏమిటి? వారుకలిగిన వర్గాలవారి ప్రాపర్టీరైట్సు కాపాడేవిధానం అనుసరిస్తున్నారుతప్ప మరేమీలేదు. ఈనాడు ప్రాపర్టీ రైటును ఆధారం చేసుకుని దేశంలో స్వతంత్రాన్ని వమ్ముచేసేవిధంగా ఉందికనుక రాజ్యాంగం మార్చాలని అంటున్నారు. దేశంలో పోలీసులు పాలకుల ప్రయోజనానికి కలిగినవారి సంరక్షణకు ఉపయోగపడుతున్నారు. దీనిని సంపూర్ణముగా మార్చాలి. జైళ్ళు విషయము తీసుకొన్నట్లయితే కఠినంగాను, క్రూరత్వముతోను మనుష్యులను హింసించే సాధనాగృహాలుగావున్నవి. నాగరికత ప్రభుత్వానికి వుండవలసిన ఉద్దేశ్యాలు ఈనాడు ప్రభుత్వానికి అంటబెట్టినట్లయితే, ఎటువంటి పోలీసునుపెట్టారు, ఎటువంటి జైళ్ళును పెట్టారు, ఏపద్ధతిలో ప్రజలను చూస్తున్నారు అంటే లేనివారిని, చిన్నవారిని పదవులులేనివారిని నేరస్థులక్రింద చూసి వారిని అణగద్రొక్కేవిధానముక్రింద వున్నది. ప్రతిప్రభుత్వములోకూడ పోలీసుఉండాలి. ఎవ్వరూ కాదనరు. అయితే ఈసైకాలజీ ఏపద్ధతిలో పెట్టింది? ఈసైకాలజీ కత్తి కటారు పుచ్చుకొన్న మనిషి ఏమిచేసినా తప్పులేదు అనేవిధానములోవుంది. కనుక ఈసైకాలజీ మారాలి. అది మారాలి అంటే పాలించేవర్గము సైకాలజీ మారాలి. పోలీసులు చేసే పనిఅంతా భూములను ఆక్రమించుకొన్న వారిపైన విరుచుకుపడ్డము. భూములు ఆక్రమించుకున్నవారిపైన విరుచుకుపడ్డారు అన్నట్లయితే నిజముగా ఎందుకు ఆక్రమించుకోవలసివచ్చినది? అవి ఎవరి భూములు. ఖాళీగావున్న భూములను పేద ప్రజలు ఆక్రమించుకొని పండించడము అదినేరమా? భూములున్నవానిని రక్షించడము, లేనివారిపైన దండయాత్రచేస్తాము చంపుతాము అనేధోరణి క్రింద ఏర్పడింది. కనుక ఈ పోలీసు యంత్రాంగము అంతా వర్గదృక్పథముతో నిర్మించబడినదని చెప్పవలసివుంటుంది పోలీసు విభాగాన్ని నాగరికత లక్షణాలలో ఈప్రభుత్వము పెట్టకపోతే అది ఈప్రభుత్వ పతనానికి దారితీస్తుందని చెప్పవలసివుంటుంది.

(The House then adjourned till Half-past-Eight of the Clock on Wednesday the 4th March, 1970).

ఆంధ్ర ప్రదేశ శాసనసభలో డిమాండును ప్రవేశపెడుతూ విద్యాశాఖ మంత్రి చేసిన ప్రసంగము

సభాపతి మహోదయా,

1970-71 సంవత్సరానికి జైళ్ళ శాఖకు సంబంధించిన డిమాండును తదవారి పరిశీలనకై సమర్పిస్తున్నాను.

జైళ్ళకు సంబంధించిన డిమాండు మొత్తము రూ. 1,16,69,600 లు. ఈ సంవత్సరము జైళ్ళ ధృవీకృత పాఠశాలలు, బాలనేరస్తుల పాఠశాల, అనంతర రక్షణ గృహం, ప్రొబేషను పద్ధతి, నిరోధక కార్యక్రమాలకు సంబంధించి ఈ శాఖ అవసరాలకు ఈ మొత్తం ఉపకరిస్తుంది. ప్రణాళికా కార్యక్రమం ఈ మొత్తములో చేరదు. ఈ మొత్తం వివిధ కార్యక్రమాలకు ఈ క్రింది విధంగా పంపిణీ చేయబడింది:

		రూ.	
సబ్-జైళ్లతో సహా జైళ్ళు	....	94,67,800	81.1 %
ధృవీకృత పాఠశాలలు, రిమాండు గృహం.	....	12,82,800	11.0 %
ప్రొబేషను పని	....	5,59,600	4.8 %
నిరోధక కార్యక్రమాలు	....	78,900	0.7 %
అనంత రక్షణ వగైరాలతో సహా పర్యవేక్షణ	....	2,48,400	2.1 %
హైకోర్టు అమల జరుపు పోలీసు బందోబస్తు చార్జీలు	....	82,000	0.3 %
మద్రాసు రాష్ట్రానికి చెల్లించదగు నివాసుల నిర్వహణ చార్జీలు	....	100	—
		1,16,69,600	100 %

ఈ వ్యయంలో అధికభాగం జైళ్ళలోను, బాలల సంస్థలలోను ఉంచిన వారికి ఆహారం, బట్టలు, పడకలు, వైద్యసౌకర్యం, విద్య, శిక్షణ సదుపాయాల కోసం ఉద్దేశించబడింది. ఖర్చు పద్దులను స్థూలంగా ఈ క్రింది విధంగా వర్గీకరించ వచ్చును :

		రూ.	
ఆహారం, బట్టలు	...	50,97,100	43.7%
వైద్యసౌకర్యం, పారిశుద్ధ్యం	....	3,72,000	3.2%
విద్య, శిక్షణ, వర్క్‌షాపు	....	12,90,300	11.0%
హైకోర్టు అమలుజరుపు పోలీసు బందోబస్తు చార్జీలు	....	32,000	0.3%
సిబ్బంది	....	31,29,900	26.8%
అద్దె, పనులు, మైదులకు చెందిన రవాణా కార్యాలయ వ్యయం వగైరా	....	9,02,100	7.7%
ప్రొబేషను	.	5,59,600	4.8%
నిరోధక కార్యక్రమం	...	78,900	0.7%
ప్రధానకార్య స్థాన సిబ్బంది, అనంతర రక్షణ	.. .	2,07,600	1.8%
మద్రాసు రాష్ట్రీయులకు చెల్లించదగు నివాసుల నిర్వహణ చార్జీలు	....	100	—
		1,16,69,600	100%

జైలు శాఖ పాలనను స్థూలంగా జైళ్ళు, బాల నేరస్థుల పాఠశాల, ధృవీకృత పాఠశాలలు, ప్రొబేషను, అనంతర రక్షణ, నిరోధక కార్యక్రమాలు అన్న శీర్షికల క్రింద వర్గీకరించడం జరిగింది.

జైళ్లు

ప్రస్తుతం రాష్ట్రం మొత్తం మీద 155 జైళ్ళు ఉన్నాయి. వాటిలో 5 సెంట్రల్ జైళ్ళు, 8 జిల్లా జైళ్ళు, 2 ఆరుయిలు జైళ్ళు, 1 స్త్రీల రాష్ట్ర జైలు, 141 సబు జైళ్ళు చేరి ఉన్నాయి. 1969 లో నిజామాబాదులోని జిల్లా జైలును సెంట్రలు జైలుగా మార్చినందువల్ల సెంట్రలు జైళ్ల సంఖ్య పెరిగింది.

సెంట్రలు జైళ్ళు, జిల్లాజైళ్ళలో గల అధీకృత వసతి, వాటిలో ఉన్న ఖైదీల సంఖ్య వివరాలు దిగువ పొందుపరచబడినాయి:

జైలు పేరు	ఖైదీల సంఖ్య	
	అధీకృత వసతి	5-7-1969 తేదీనాటికి
(1)	(2)	(3)
1. సెంట్రలు జైలు, రాజమండ్రి ...	1,212	1,427
2. సెంట్రలు జైలు, విశాఖపట్నం	782	1,161
3. సెంట్రలు జైలు, హైదరాబాదు	772	957
4. సెంట్రలు జైలు, వరంగల్లు	599	685
5. జిల్లా జైలు, నెల్లూరు	500	575
6. జిల్లా జైలు, సికింద్రాబాదు	462	558
7. జిల్లా జైల, నిజామాబాదు	—	169
8. జిల్లా జైలు, మహబూబ్‌నగరు	78	153
9. జిల్లా జైలు, కరీంనగర్	96	145
10. జిల్లా జైలు, నల్గొండ	84	88
11. జిల్లా జైలు, సంగారెడ్డి	95	82
12. స్త్రీల రాష్ట్ర జైలు, రాజమండ్రి	200	84
13. ఖైదీల వ్యవసాయ కాలనీ, అనంతపురం	50	189
14. ఖైదీల వ్యవసాయ కాలనీ, మోలాలి	55	71

రాష్ట్రంలోని సబు జైళ్ళలో 28-1-1969 తేదీనాటికి వున్న మొత్తం ఖైదీల సంఖ్య దాదాపు 4,000.

వృత్తి శిక్షణ

రాష్ట్రంలో 5 సెంట్రల్ జైళ్లున్నాయి. వీటికి పూర్తికాలపు సూపరింటెండెంట్లు వున్నారు. ఒక సంవత్సరము పైగా కారాగార శిక్ష విధించబడినవారు, యావజ్జీవ ఖైదీలు, మరణశిక్ష విధించబడ్డ ఖైదీలను ఈ జైళ్ళలో ఉంచుతారు. ఈ సెంట్రల్ జైళ్లలోని ఖైదీలకు వడ్రంగం, నేత, దర్జీపని, కమ్మరం, సబ్బులు, ఫినైలు తయారీ, పాదరక్షల తయారీ, బట్టల తయారీ, ముద్రణ, పుస్తకాల బైండింగు మొదలైన వృత్తుల్లో శిక్షణ ఇవ్వబడుతుంది. నూలు పడకటం, నేత నేయడంలో ఖైదీలకు శిక్షణనిచ్చే

నిమిత్తం పరంగల్లు, హైదరాబాదు, రాజమండ్రిలలోని సెంట్రలు జైళ్ళలో ప్రతిదానిలోను పదేసి మరమగ్గాలు ఏర్పాటు చేయబడ్డాయి. సికింద్రాబాదు, సెల్లూరులోని 1 వ తరగతి జిల్లా జైళ్ళలో వడ్రంగం, నేత, నవ్వారు నేత, లాండ్రీ, కమ్మరం మొదలైనవాటిలో శిక్షణ సౌకర్యాలు వున్నాయి. విద్యావంతులైన ఖైదీలకు పనికల్పించడానికి హైద్రాబాదు, రాజమండ్రి సెంట్రలు జైళ్ళలో 1968 సంవత్సరంలో ప్రారంభించిన ముద్రణ యూనిట్లు రెండూ, ముద్రణశాఖ పర్యవేక్షణ క్రింద సంతృప్తికరంగా పనిచేస్తున్నాయి. పాతకాలపు నాటి జైలు పరిశ్రమలను నడపడంలో ఎక్కువ ఆటంకం ఉన్నప్పటికీ 1967-68లో ఈ శాఖ రూ 14,49,000 ల ఆదాయాన్ని పొందగలిగింది. ఈ సంవత్సరం రూ 15,00,000 ల ఆదాయం లభిస్తుందని ఆశించబడుతున్నది. ఖైదీల పునరావాసం నిమిత్తం, వారికి ప్రయోజనకరమైన పరిశ్రమలలో శిక్షణ నివ్వడమే కాకుండా తయారీలో నాణ్యత ఉండేటట్లు చూడడంలో అధిక శ్రద్ధ వహించబడుతున్నది. తయారైన వస్తువులకు ప్రభుత్వ శాఖల నుండి గిరాకీ పెరగడమే కాకుండా ప్రజల నుండి కూడ గిరాకీ లభిస్తున్నది. ప్రస్తుతం వున్న పరిశ్రమలను అధునాతనం చేసేవరకు ఈ శాఖ ఆ గిరాకీలను తీర్చేస్థితిలో లేదు. ఖైదీలకు పునరావాసాన్ని కల్పించే విషయాన్ని, ప్రభుత్వం ను డి ప్రజల నుండి లభిస్తున్న గిరాకీని దృష్టిలో వుంచుకొని, ప్రస్తుతం వున్న పరిశ్రమలలో విద్యుచ్ఛక్తితో నడిచే చిన్న యంత్రాలను ప్రవేశపెట్టడానికీ, క్రొత్త పరిశ్రమలను ప్రవేశపెట్టడానికీ కూడ ప్రభుత్వం తీవ్రంగా ఆలోచిస్తున్నది. జైలు; ధ్రువీకృత పాఠశాల పరిశ్రమలకు సంబంధించిన సమాచారం అందజేసే నిమిత్తం ఒక వ్యాపార కేంద్రాన్ని ప్రారంభించే అవసరము గుర్తించబడింది. ఉత్పత్తి పదిపీలను సమర్థవంతంగా నిర్వహించడానికి ఆర్డర్లను సక్రమంగా స్వీకరించే నిమిత్తంకూడా ఇది ఉపయోగపడుతుంది. ఖాళీగాను, కేంద్రస్థానంలోను ఉన్న ఈ శాఖకు చెందిన స్థలంలో వ్యాపార కేంద్ర నిర్మాణం చేపట్టబడుతున్నది. ఈ కేంద్రానికి సులభ రైల్వే రవాణా సౌకర్యాలుంటాయి.

జైళ్లలో విద్య :

అన్ని సెంట్రల్ జైళ్లలోను వయోజన విద్యాతరగతులు నిర్వహించబడుతున్నాయి. ఉన్నత చదువులపై కోరికగలవారికి, జైళ్ళలోపలే వాటిని కొనసాగించడానికి వీలుగా జైలు పాఠశాలలను మాధ్యమిక పాఠశాలలుగాను, ఉన్నత పాఠశాలలుగాను స్థాయి పెంచడానికి ప్రభుత్వం ఇటీవలనే మంజూరు నిచ్చింది. అధికార, అనధికార సంస్థలు నిర్వహించే ఉన్నత తరగతులకు పాఠశాల ఉపాధ్యాయులు కూడ నేరస్థులకు తర్ఫీదు ఇస్తారు. ప్రత్యేక మాఫీలు ఇవ్వడంద్వారా ఖైదీలు పరీక్షలలో ఉత్తీర్ణులవడానికి ప్రోత్సహించబడుతున్నారు.

1969 సంవత్సరంలో రాష్ట్ర వివిధ సెంట్రల్ జైళ్ళలోను ఉంచబడిన ఖైదీలు దిగువ తెల్పిన పరీక్షలకు హాజరయ్యారు. వారి ఫలితాలు ఆయా శీర్షికకు ఎదురుగా చూపబడ్డాయి :

అధ్యయన స్వభావం		పోటీపడిన వారి సంఖ్య	ఉత్తీర్ణులైన వారి సంఖ్య
1. తెలుగు తరగతులు	...	461	250
2. హిందీ పరీక్షలు	....	197	110
3. ఉర్దూ పరీక్షలు	....	15	7
ఉత్తీర్ణత శాతం—59 శాతం	....	673	367

గ్రంథాలయాలు, పత్రికలు :

అన్ని సెంట్రలు జైళ్ళకు, ఆరుబయలు జైళ్ళకు మంచి పుస్తకాలున్న గ్రంథాలయాలున్నాయి. దినపత్రికలు, ఇతర పత్రికలుకూడ సరఫరా చేయబడుతున్నాయి.

సాంస్కృతిక, వినోద కార్యకలాపాలు :

అన్ని సెంట్రలు జైళ్ళలోను, 1వ తరగతి జిల్లా జైళ్ళలోను ఖైదీలకు నాటకాలు, చలనచిత్ర ప్రదర్శనలు, చర్చాగోష్ఠులు, ఆటలు, క్రీడలు మున్నగు వాటిలో పోటీలవంటి వినోదకర, సాంస్కృతిక కార్యకలాపాలు ఏర్పాటు చేయబడుతున్నాయి.

క్యాంటీనులు :

అన్ని సెంట్రల్, జిల్లా జైళ్ళలోను ఖైదీల ప్రయోజనార్థం క్యాంటీనులు నడపబడుతూనే ఉన్నాయి. ఈ క్యాంటీనులు నామమాత్రపు లాభాల ప్రాతిపదికపైనే నడపబడుతున్నప్పటికీ, కొన్ని జైలు క్యాంటీనులు బాగా లాభాలార్జించాయి. ఈ లాభాలనుండి ఫిల్మ్ ప్రొజెక్టర్లు మున్నగునవి ఏర్పాటు చేయడానికి వీలయింది.

పెరోలు :

లోగడ మాదిరిగానే పెరోలు, శిక్ష ముగియకముందే విడుదల చేయడం కొనసాగుతున్నది. దిగువ ఇచ్చిన సంఖ్యావివరాలు ఈ సంవత్సరంలో ఎక్కువ మంది ఖైదీలకు పెరోలు ఇవ్వబడినట్లు తెలియజేస్తాయి :

సంవత్సరం	ఇవ్వబడినది	తిరస్కరించబడినది
పెరోలు :		
1964	195	117
1965	275	111
1966	343	142
1967	340	124
1968	477	253
1969	287	278

శిక్ష ముగియకముందే విడుదల :

సంవత్సరం	విడుదల చేయబడినవారి సంఖ్య
1966	105
1967	148
1968	157
1969	447

గాంధి శతజయంతి :

2-10-69 తేదీన గాంధీశతజయంతి ఉత్సవసందర్భంగా ప్రభుత్వం 25-9-69 తేదీగల హోం (జైళ్ళు-ఎ) శాఖ మిస్-నెం. 1321 జి.ఓ. లో ప్రత్యేక మాఫీ ప్రకటించింది దీని ఫలితంగా 2,730 మంది ఖైదీలు విడుదలయ్యారు.

కుటుంబ నియంత్రణ :

జైళ్ళలోని ఖైదీలకు కుటుంబ నియంత్రణ పద్ధతులు పాటించడానికి ప్రోత్సాహం ఇవ్వబడుతున్నది. ఇంతవరకు 25 మంది నేరస్థులు స్వచ్ఛందంగా వేసక్టమీ ఆపరేషన్లు చేయించుకున్నారు.

1969 లో గణనీయమైన అభివృద్ధి :

అన్ని సెంట్రలు జైళ్ళలోను ఖైదీలు క్రిక్కిరిసి ఉన్నందున నిజామాబాదు లోని జిల్లా జైలును సెంట్రలు జైలు స్థాయికి పెంచడం జరిగింది. ఇది జిల్లా జైలుగా ఉన్నప్పుడు ఇన్‌చార్జిగా ఉన్న జిల్లా వైద్యాధికారిని రిలీవు చేస్తూ పూర్తికాలం పనిచేసే సూపరింటెండెంటును నియమించడం జరిగింది.

జిల్లా జైళ్లు

రాష్ట్రంలో 7 జిల్లా జైళ్లు ఉన్నాయి. వాటిలో రెండింటికి అంటే సికిందరాబాదు, నెల్లూరులలోగల జైళ్లకు పూర్తికాలం పనిచేసే సూపరింటెండెంట్లు ఉన్నారు. మిగతా వాటిని వైద్యాధికారులు నిర్వహిస్తున్నారు. విచారణలో ఉన్న ఖైదీలు, సంవత్సరంలోపు శిక్ష విధించబడ్డవారు, జిల్లా జైళ్ళలో ఉంచబడతారు. జిల్లా జైళ్ళు చాలవరకు వ్యవసాయ కార్యకలాపాలను నిర్వహిస్తాయి గ్రామీణ ప్రాంతాలనుండి వచ్చిన ఖైదీలకు మేలురకం వ్యవసాయ పద్ధతులలో శిక్షణ ఇవ్వబడుతుంది. స్వల్పకాలిక ఖైదీలను సంస్కరించడమనేది ఒక గడ్డు సమస్య. వారు జైళ్ళలో కొద్దికాలం మాత్రమే వుంటారు కనుక వారు ఎందులోనూ నేర్పు సంపాదించలేరు. వారు తిరిగి నేరాలకు పాల్పడకుండా నిరోధించేందుకు తగిన క్రమ శిక్షణను అలవర్చడంకూడా సాధ్యపడడంలేదు. మరల మరల నేరాలు చేసే వారిలో అధికభాగం స్వల్పకాలిక ఖైదీలే కనుక వారిని సంస్కరించేందుకు కట్టుదిట్టమైన కార్యక్రమం ఒకటి ఆలోచనలో ఉన్నది. త్వరలోనే అది ప్రవేశపెట్టబడుతుంది.

ఆరుబయటి జైలు శిబిరాలు, వ్యవసాయ కార్యక్రమాలు

అనంతపురంలో ఖైదీల వ్యవసాయ కాలనీ

ఈ కాలనీ 1457 ఎకరాల విస్తీర్ణం కలిగివున్నది. ఇంతవరకు 800 ఎకరాలు మాత్రమే సాగుక్రిందికి తేబడ్డాయి. మధ్య పెన్నారు కాలువ (తుంగభద్ర ఎగువ కాలువ) ఈ కాలనీగుండా పోతున్నప్పటికీ నీటిపుల కొరత కారణంగా ఎక్కువ భూమిని సాగు చేయడానికి వీలుపడటంలేదు. దీన్లో 500 ఎకరాలను ఆయకట్టు క్రిందికే తేవటానికి ఏడాదికి రూ. 6 లక్షలు ఖర్చుకాగల పథకం ఒకటి ప్రభుత్వ పరిశీలనలో వున్నది. బావులను ఎక్కువగా త్రవ్వించి, విద్యుచ్ఛక్తిని సరఫరా చేసినట్లయితే మంచి ఫలితాలు సాధించటానికి అవకాశం వున్నది. ఆధునిక వ్యవసాయ పరికరాలు వాడటంలో ఖైదీలకు శిక్షణ ఇచ్చి ఈ కాలనీని పరిశోధనా కేంద్రంగా రూపొందించడం అన్నది తొలుత ఉద్దేశించిన కార్యక్రమంలో ఒక భాగంగా వున్నది. దీనిని అమలుపరచటానికి తగు చర్యలు తీసుకోబడుతున్నది. ఖైదీలను ఎక్కువగా చేర్చుకొని, ఎక్కువ వసతులను సమకూర్చటం కోసం ఎత్తివేయబడిన బైతోలు శిబిరం నుండి సామగ్రి తరలించబడింది. సమగ్రమైన వ్యవసాయ పరికరాలతో ఈ కాలనీ కడపటికి 500 మంది ఖైదీలకు వసతి కల్పించగలదని ఆశించబడుతున్నది. ఈ ఏడాదిలో ఈ కాలనీలో గొర్రెల పెంపకం, కోళ్ళ క్షేత్రం, పాడి క్షేత్రం కూడా ఏర్పాటు చేయడాని ఉద్దేశించబడింది. ఆధునిక వ్యవసాయంలో శిక్షణ ఇవ్వటానికి, వ్యవసాయ కార్యకలాపాలను త్వరితం చేయటానికి ఒక ట్రాక్టరు కూడా సమకూర్చబడింది.

మౌలాలీలో వ్యవసాయ కాలనీ

ఈ కాలనీ నగరానికి సమీపంలో వున్నది. ఈ స్థలాన్ని ఎక్కువమంది దర్శిస్తూ వుంటారు. ఈ కాలనీ విస్తీర్ణం 212 ఎకరాలు. అందులో 50 ఎకరాలు సాగులో వున్నది. స్థానికంగావున్న జైలు సరుకుల అవసరాలను తీర్చడంకోసం ప్రధానంగా ఇచ్చట కూరగాయలు పండించడం జరుగుతున్నది. జైళ్లు క్రిక్కిరిసి వుండటాన్ని తగ్గించడంకోసం 400 మంది ఖైదీలకు సరిపడే విధంగా ఈ కాలనీని విస్తరింప చేయడానికి, ఖైదీలకు వ్యవసాయంలో శిక్షణ ఇవ్వటానికి ఉద్దేశించ బడింది. ఇక్కడ ఒక పాడి క్షేత్రం కూడా ఏర్పాటవుతుంది. తగినన్ని నీటిపులు లేని కారణంగా ఈ పనిలో ఎక్కువ ప్రగతి సాధించబడలేదు.

జైలు తోటలు అన్నిటిలోను కలిపి రూ. 2.63 లక్షల విలువచేసే వ్యవసాయ ఫలసాయం లభించింది. ఇందులో కూరగాయల ఫలసాయం ఎక్కువగా వున్నది. ఆధునిక వ్యవసాయ పద్ధతులలో శిక్షణ ఇవ్వడంకోసం ఇటీవల ఒక ట్రాక్టరుకూడా సమకూర్చబడింది.

సబ్ జైళ్లు

రాష్ట్రంలో 158 సబ్ జైళ్ళున్నాయి. వాటిలో 3,469 మందికి అధికృత వసతి ఉన్నది. వాటిలో కొన్నిటికి తక్షణమే మరమ్మత్తులు అవసరమై ఉన్నందున, కొన్నిట్లో ఖైదీలు లేనందున 17 సబ్ జైళ్ళను తాత్కాలికంగా మూసివేయడం జరిగింది. సబ్ జైళ్ళలో తాజా లెక్కల ప్రకారం 3,889 మంది

ఖైదీలున్నారు. సబ్‌జైళ్ళ నిర్వహణ, జైళ్ళ ఇన్‌స్పెక్టరు జనరలు సాధారణ నియంత్రణలో బడి జుడీషియలుశాఖ క్రిందనే ఉన్నది. విచారణలో వున్న ఖైదీలను, ఒక నెల అంతకు తక్కువ కాలం శిక్షింపబడిన ఖైదీలను ఈ సబ్‌జైళ్ళలో ఉంచడం జరుగుతున్నది. ఉత్తమ నిర్వహణకు, స్వల్పకాలిక శిక్షణ కార్యక్రమాలను ప్రవేశపెట్టడానికి వీలుగా, రాష్ట్రీ ఆర్థిక పరిస్థితి మెరుగుపడినప్పుడు సబ్‌జైళ్ళ నియంత్రణను పూర్తిగా జైలుశాఖకు బదిలీ చేయడానికి ప్రతిపాదించబడింది

ప్రభుత్వం ప్రథమ చర్యగా, జిల్లాల్లో ముఖ్యస్థలాల్లో ఉండి ప్రాముఖ్యంగా ఇతర సబ్‌జైళ్ళలో కంటే ఎక్కువ మంది ఖైదీలుండే ఈ క్రింది సబ్‌జైళ్ళ స్థాయిని II వ గ్రేడు సబ్‌జైళ్లుగా ఇటివరకే పెంచడం జరిగింది :

1. సబ్‌జైలు II వ గ్రేడు, విజయవాడ.
2. సబ్‌జైలు II వ గ్రేడు, చిత్తూరు.
3. సబ్‌జైలు II వ గ్రేడు, కడప.
4. సబ్‌జైలు II వ గ్రేడు, గుంటూరు.

ఈ సబ్‌జైళ్లలో పోలీసు గార్డు స్థానే జైలు గార్డు నిబ్బంది నియమించబడింది. సబ్‌జైళ్ళన్నింటినీ దశలవారీగా స్వాధీనం చేసుకొనే సాధారణ కార్యక్రమంక్రింద ఈ నాలుగు II వ గ్రేడు సబ్‌జైళ్ళలోను శాశ్వత సబ్‌జైలు జైలర్లు, హెడ్ వార్డర్లు నియమించబడ్డారు.

బాల నేరస్థుల పాఠశాల

విశాఖపట్నంలో ఒక బాల నేరస్థుల పాఠశాల ఉన్నది. ఇందులో 120 మందికి అధికృత వసతి ఉన్నది. ఇందులో 3-2-1968 న 122 నిర్బంధితులు వుండగా ప్రస్తుతం (4-1-1969న 107 మంది వున్నారు. 16-21 సంవత్సరాల మధ్య వయస్సుగల నేరస్థులను 21 సంవత్సరాల వయస్సు వచ్చేవరకు ఈ బాల నేరస్థుల పాఠశాలలో ఉంచడం జరుగుతుంది. విద్యతోపాటు వడ్రంగం, వర్జపని వంటి వృత్తులలోకూడ వారికి శిక్షణ ఇవ్వబడుతుంది. సత్ప్రవర్తన కలిగిన ఖైదీలు ఇళ్ళకు పోవడానికి స్వల్పకాలిక సెలవు మంజూరు చేయబడుతుంది. ప్రభుత్వం నియమించిన విజిటర్స్ కమిటీ ఆరు నెలల కొకసారి నిర్బంధితులను గురించి పరిశీలన జరుపుతుంది నిర్బంధితులను ముందుగా (లైసెన్సుపై) విడుదల చేసే విషయమై ఆ కమిటీ చేసే సిఫారసులను జైళ్ళ ఇనస్పెక్టరు జెనరలు తప్పనిసరిగ ఆమోదించడం జరుగుతుంది. ఆ విధంగా విడుదల అయ్యాక వారికి ఉద్యోగం వచ్చేటట్లు చూడడంలో శాఖకు చెందిన ప్రొబేషను అధికార్లు తోడ్పడతారు. నిజామాబాదులోని జిల్లా జైలును సెంట్రలు జైలు స్థాయికి పెంచడం జరిగింది. అది సెంట్రలు జైలుగా 8-12-69 నుండి పనిచేస్తున్నది.

నేర నిరోధక కార్యక్రమం

బాల భిక్షాటనను, తిరుగుబోతుతనాన్ని అరికట్టి, నిర్మూలనచేసే పథక మొకటి 1964 లో జంట నగరాల్లో ప్రారంభించబడింది. ఈ పథకం క్రింద

తిరుగుబోతులు, పాఱిక భిక్షకులు, నేరస్థులు ఎక్కువగా నివసించడంలో, హైదరాబాదు, సికింద్రాబాదులలో వున్న రెండు శిక్షణ కేంద్రాలు గణనీయమైన కృషి చేశాయి. 1-11-69 వరకు ఈ పథకం క్రింద తిరుగుబోతులు, పాఱిక భిక్షకులకు సంబంధించిన 1,484 కేసులు చేపట్టబడ్డాయి. సంఘ సంక్షేమ కార్యక్రమాలను అనుసరించేందుకు వారిలో 858 మందిని ఎన్నుకోవడం జరిగింది. మిగతా 626 మంది బాలురను ఆ రెండు శిక్షణ కేంద్రాలలోను చేర్చుకోవడం జరిగింది. తగు ఉద్యోగం లేదా తగినంతర శిక్షణ సదుపాయాల్ని కల్పించడం ద్వారా తిరుగుడు అలవాట్ల నుండి తప్పించిన మీదట 1969 డిసెంబరు అంతమయ్యేనాటికి 1,008 మంది బాలురకు పునరావాసం కల్పించడమైంది. ఇంతవరకు గత ఐదేండ్ల నుంచి చేసిన ఖర్చు సుమారు రూ. 8.45 లక్షలు అంచే ఏడాదికి తలసరిన రూ. 838 లు అవుతున్నది. ద్రువీకృత పాఠశాలలోని బాల నేరస్థుల నిర్వహణకు ఏటా అయ్యే రూ. 520 లు ఖర్చుతో పోల్చి చూచినప్పుడు పైన తెల్పిన మొత్తం చాలా స్వల్పం. ఈ పథకంవల్ల బాల నేరాలను అరికట్టడమే కాకుండా ద్రువీకృత పాఠశాలకు పంపే పని లేకుండా తిరుగుబోతుతనాన్ని అరికట్టడంద్వారా ఈ శాఖ ఖర్చు భారం తగ్గుతున్నది. వార్షిక ప్రణాళికాకాలంలో జనాభా ఎక్కువగా ఉండే విజయవాడ వంటి ఇతర పట్టణాలలో ఇవే మోస్తారు పథకాలను ప్రారంభించడానికి ఉద్దేశించబడింది.

ద్రువీకృత పాఠశాలలు గృహాలు

ప్రస్తుతం రాష్ట్రంలో ఈ క్రింది సంస్థలు పనిచేస్తున్నాయి:

వరుస సంఖ్య	సంస్థ పేరు	అధికృత మంది	29-12-1969వాటికి ఉన్న వారిసంఖ్య
1.	జూనియరు ద్రువీకృత పాఠశాల, హైదరాబాదు.	410	350
2.	జూనియరు ద్రువీకృత పాఠశాల, ఏలూరు.	450	666
3.	సీనియరు ద్రువీకృత పాఠశాల, హైదరాబాదు.	400	328
4.	బాలికల ద్రువీకృత పాఠశాల, మరియు బాలికల అబ్జర్వేషన్ హోం, హైదరాబాదు.	100	79
5	బాలుర రిసెప్షన్ హోం, విజయవాడ. ...	57	79
6.	బాలుర అబ్జర్వేషన్ హోం, హైదరాబాదు.	15	78

విచారణలో ఉన్న బాల బాలికలకు కోర్టు తీర్పు ఇచ్చేవరకూ వసతి కల్పించడంకోసం. రిసెప్షన్ హోంలు. అబ్జర్వేషన్ హోంలు ఉద్దేశించబడ్డాయి. 7 నుంచి 14 సంవత్సరాల మధ్య వయస్సు కలిగిఉండి కోర్టులచే శిక్షించబడిన

పిల్లలు జూనియరు ధ్రువీకృత పాఠశాలకు పంపబడుతారు. కాగా 14-16 ఏండ్ల వయస్సుగల పిల్లలు సీనియరు ధృవీకృత పాఠశాలకు పంపబడతారు. ఈపిల్లలు కనీస కాలంగా 2 ఏండ్ల పాటు, గరిష్ట కాలంగా 18 ఏండ్లు నిండేవరకూ ఈ సంస్థలలో ఉంచబడతారు. ధ్రువీకృత పాఠశాలలన్నిటిలోనూ మామూలు విద్యాతరగతులు ఉంటాయి. ప్రభుత్వ పాఠ్యాంశాల ప్రకారం ఈ పిల్లలకు విద్యాబోధన చేయబడుతుంది. అంతేకాకుండా, హిందీ ప్రచారసభ ఆంధ్ర సారస్వత పరిషత్తు, ఇసర్-ఎ-అదేబియత్ ఉర్దూ మొదలయిన సంస్థలు నిర్వహించి పరీక్షలకు కూడా శిక్షణ ఇవ్వబడుతుంది. వేరే విద్యా సంస్థలలో ఉన్నత విద్య అభ్యసించడంకోసం ఎంపికయిన బాలురు అనుమతించబడతారు కూడా. ఈ సంవత్సరం వేరే సంస్థలలో సుమారు 58 మంది బాలురు చదువుతున్నారు.

ఆ పాఠశాలలో చదివినవారి పరీక్ష ఫలితాలు ఈ క్రింది విధంగా వున్నాయి :

		హాజరైన వారి సంఖ్య	ఉత్తీర్ణులైన వారి సంఖ్య	శాతం
1.	ప్రాచ్య భాషా పరీక్షలు	361	288	80
2.	పాఠశాలలలో ప్రభుత్వ పాఠ్యాంశ పరీక్షలు	726	519	71
3.	మామూలు వెలుపలి పాఠశాలలకు హాజరయ్యేవారు	58	58	100

విద్యతోపాటు వివిధ వృత్తులలో శిక్షణ, స్కౌటింగు, బ్యాండు, వినోద కార్యకలాపాలు నైతిక బోధనకూడా వారికి ఏర్పాటు చేయబడ్డాయి.

ధృవీకృత పాఠశాలలలోని విద్యార్థులు తమ తల్లిదండ్రులను చూడటానికి స్వల్పకాలిక సెలవు యివ్వబడుతుంది. వారి ప్రవర్తనలో కలిగిన అభివృద్ధినిబట్టి బాహ్య పరిస్థితులనుబట్టి శిక్షాకాలానికి ముందే లైసెన్సుపై వారిని విడుదల చేయడంకూడా జరుగుతుంది. వారిని విడుదల చేశాక శాఖకు చెందిన ప్రొబేషను అధికార్లు మూడేళ్లపాటు వారిని గమనిస్తూ అనువైన ఉద్యోగం లభించేటట్లు తోడ్పడతారు.

పిల్లలు మరీ లేతవయస్సులో వుండి, తల్లిదండ్రులు ఆరాలేకుండా లేదా పోషించటానికి శక్తిలేకుండా వున్న కొన్ని సందర్భాలలో కోర్టులు వారిని ధృవీకృత పాఠశాలలకు పంపుతాయి. అలాంటి సందర్భాలలో వారికి సంస్కరణ కంటే గృహ వాతావరణమే ముఖ్యమని కనుగొనబడింది. అందుచేత నేరప్రవృత్తి లేకుండా, సంస్కరణావశ్యకత లేని లేతవయస్కులైన పిల్లలను, శిక్షణాలయ సంస్థ నిర్వహించే బాలల నివాసానికి ఒక ధర్మసంస్థ నిర్వహిస్తున్న ఇందిరా సేవా సదనానికి బదిలీ చేయడానికి చర్యలు తీసుకోబడ్డాయి ఈ సంస్థలలో చిన్నిపిల్లల అవసరాలపట్ల ఎక్కువ శ్రద్ధ తీసుకోవడానికి సావకాశముంది. ఈ రెండు సంస్థలలోను యింతవరకు సుమారు 72 మంది పిల్లలకు వసతి కల్పించబడింది. శాఖవారు తలసరిని నెలకు రూ. 35 ల చొప్పున నిర్వహణ ఖర్చులను వారికి చెల్లిస్తున్నారు.

ప్రొబేషను విధానం

ప్రొబేషను విధానం రాష్ట్రవ్యాప్తంగా అమల్లో వుంది. జిల్లా ప్రొబేషను అధికార్లు 46 మంది యీ పనిని చూస్తున్నారు. కోర్టు కేసులలో ప్రొబేషను విచారణ జరపడమే కాకుండా పెరోలుమీద విడుదల చేయడానికి, శిక్ష ముగియకముందే విడుదల చేయడం, పైసెన్సుపై విడుదల చేయడం మున్నగు సందర్భాలలో వారు సాంఘికపరమైన పరిశీలనలు కూడ నిర్వహిస్తున్నారు. ప్రొబేషనర్లు, మాజీ నేరస్థులు, ధృవీకృత పాఠశాలలకు చెందిన మాజీ విద్యార్థులపై కూడ వీరు పర్యవేక్షణ జరుపుతారు. పారిపోయిన పిల్లల బిల్లదండల అరాతీయడంలోను, వివాహసంబంధమైన వివాదాలను పరిష్కరించడంలోనుకూడ కోర్టులు వీరి సేవలను వినియోగించుకొంటాయి.

స్వల్పకాలిక నిర్బంధానికి ప్రత్యామ్నాయముగా పర్యవేక్షణ, నిర్మాణాత్మకం అయిన పద్ధతి ఏర్పాటు చేయడమే ప్రొబేషను విధానంయొక్క ప్రధాన కర్తవ్యం. మొదటిసారిగా నేరం చేసినవారిని కొద్దికాలంపాటు నిర్బంధించడంకోసం జైలుకు పంపడానికిబదులు సత్ప్రవర్తనకు వానిని పూచీపై విడుదల చేయడానికి కోర్టుకు అధికారాలు ఉన్నాయి. హైదరాబాదు, పశ్చిమ గోదావరి, వరంగల్లు, ఖమ్మం, తూర్పు గోదావరి, కృష్ణా, గుంటూరు, కడప, కర్నూలు, అనంతపురం, చిత్తూరు జిల్లాలలో అమలునందున్న ప్రొబేషను నేరస్తుల చట్టంప్రకారం, రెండవసారి, మూడవసారి నేరం చేసినవారికి కూడా యీ సదుపాయం విస్తరింపచేయడానికి వీలుంటుంది. ఈ యే కేసుల విషయంలో కోర్టులు యీ ప్రొబేషను వర్తింపచేయడానికి వీలుంటుందో నిర్ణయించడానికి ప్రొబేషను అధికార్లు నిర్వహించిన ఇంటి దర్యాప్తులలో వారి సిఫార్సులు ప్రాతిపదికగా వుంటాయి. నేరస్థుని ప్రొబేషనుపై విడుదల చేయాలని కోర్టు నిర్ణయించినపుడు, నిర్దిష్ట కాలపరిమితిపరకు అతడు ప్రొబేషను అధికారి పర్యవేక్షణలో ఉంటాడు. ఆ కాలంలో సాంఘికంగా ఆమోదయోగ్యమైన ప్రవర్తనను అవలంబించేటందుకు అతనికి తగు సలహా, సహాయం అందజేయడం జరుగుతుంది ఈ సంస్కరణ విధానములో అనేకమయిన లాభాలు ఉన్నాయి. మొదటిది నేరస్థుడు తన సహజ పరిసరాలలోనే వుంటూ తన కుటుంబముతో సంబంధ బాంధవ్యాలనుగాని, ఉద్యోగంగాని, వృత్తినిగాని కోల్పోకుండా వుంటాడు. అతని మామూలు జీవితంలో అంతరాయం ఏమీ వుండదు. రెండవది జైలుకు పంపివుంచే వచ్చివుండే సాంఘిక కళంకం యీ పద్ధతివల్ల రాకుండా పోతుంది. అతనిని కొద్దికాలంపాటు జైలుకు పంపినట్లయితే, అతను యే వృత్తిలోను ప్రావీణ్యాన్ని సాధించడం సాధ్యం కాకపోవచ్చు. పైగా జైలు అంటే భయం పోయి నేర వాతావరణములో కలుషితమయ్యే ప్రమాదంకూడా వున్నది చివరిది, జైలుశిక్షకన్నా ప్రొబేషను పద్ధతి తక్కువ ఖర్చుతో కూడుకున్నది. ఒక ఖైదిని పోషించడానికి పరిశుభ్రానికి సుమారు రూ. 730 లు ఖర్చవుతుంది. కాగా ప్రొబేషను విధానానికి సంబంధించిన యితర విచారణవని కాక, పర్యవేక్షణకయ్యే సగటు ఖర్చు వార్షికంగా రూ. 181 లు మాత్రమే. ఈ ప్రయోగాత్మకదృష్ట్యా జైలుశిక్షకు ప్రత్యామ్నాయంగా అనేక సందర్భాలలో ప్రొబేషను విధానం విరివిగా అవలంబించబడుతున్నది.

1-1-1969 నుండి 31-12-1969 వరకు రాష్ట్రంలోని ప్రొబేషను అధికారులు జరిపిన కృషి ఈ క్రింది విధంగా ఉంది :

పర్యవేక్షణ క్రిందగల ప్రొబేషనర్ల సంఖ్య	...	986
పర్యవేక్షణ క్రిందగల ధృవీకృత పాఠశాలలోని మాజీ విద్యార్థుల సంఖ్య	...	681
పర్యవేక్షణక్రిందగల బాల నేరస్థుల పాఠశాలలలోని మాజీ విద్యార్థుల సంఖ్య	...	103
పర్యవేక్షణక్రిందగల మాజీ నేరస్థుల సంఖ్య	...	486
	...	2256
చేసిన గృహవిచారణల సంఖ్య	...	7285

ఇంతకుముందు వివరించినట్లుగా సరియైన నిర్ణయాలు గైకొనడంలో పరిపాలనా యంత్రాంగానికి తోడ్పడేనిమిత్తం ఖైదీలను పెరోల్ పై విడుదల చేయడం గురించి, శిక్షాకాలం ముగియకముందే విడుదల చేయడం గురించి విచారణలు జరిపేపనికూడా రాష్ట్రంలోని ప్రొబేషను అధికారులకు అప్పగించడం జరిగింది. నాలుగు సంవత్సరాలక్రితం ప్రయోగాత్మకముగా ప్రారంభించిన ఈ విధానం పెరోలుకు, శిక్షాకాలం ముగియకముందే విడుదలకు సంబంధించిన పద్ధతులను మరింత శాస్త్రీయంగాను, ప్రగతిదాయకంగాను వర్తింపచేయడంలో మిక్కిలి ఉపయోగకరంగా ఉన్నట్లు కనుగొనబడినది. అందువలన ప్రభుత్వము ఈ పద్ధతిని శాశ్వత ప్రాతిపదికపై అమలుపరచడానికి నిర్ణయించింది. ప్రచారాత్మక పథకంక్రింద 1969-70 లో జిల్లా ప్రొబేషను అధికార్ల పనిని మరింతగా పర్యవేక్షణ జరపడంకోసం ప్రాంతీయ ప్రొబేషను ఇన్ స్పెక్టర్లుగా ఇప్పుడున్న మూడు పదవులకు అదనంగా మరి మూడు ప్రాంతీయ ప్రొబేషను ఇన్ స్పెక్టర్ల పదవులు మంజూరు చేయబడ్డాయి. ఈ పదవులకు సంబంధించిన ప్రధాన కార్యాలయాలు ఈ క్రింది కేంద్రాలలో వుంటాయి :

(1) హైదరాబాదు, (2) విజయవాడ, (3) నెల్లూరు.

ఈ పదవులను భర్తిచేయడంతో ఇప్పటి ప్రాంతీయ ప్రొబేషను ఇన్ స్పెక్టర్ల అధికారక్షేత్రం తగ్గిపోతుంది. తద్వారా తమ తమ ప్రాంతాలలోని పనిని మరింతగా పర్యవేక్షించటానికి సావకాశం వుంటుంది.

అనంతర రక్షణ గృహం

హైదరాబాదులోని రాష్ట్ర అనంతర రక్షణ గృహం జైళ్లు, బాలనేరస్థుల; ధృవీకృత పాఠశాలలనుండి విడుదలయిన ఖైదీలకు ఉద్యోగం లభించేవరకు

లేదా ఉత్పత్తిదాయకమైన పనిలో కుదిరేవరకు శాశ్వతప్రాతిపదికగా ఆశ్రయం కల్పిస్తున్నది. విడుదలయిన ఖైదీల సహాయక సంఘము వదాన్యుల సహాయం కారణంతో పెక్కుమంది మాజీ నేరస్థులకు, మాజీ విద్యార్థులకు ఈ గృహం పునరావాసం కల్పించగలిగింది. సంస్కరణల సంస్థలలో వుండి వచ్చినవారి ప్రయోజనార్థం ఒక సహకార కార్యాలయాన్ని ఏర్పాటు చేయాలని సంకల్పించబడింది. విడుదలయిన ఖైదీలకు తగిన ఉద్యోగాలు లభించేవరకు వారికి ఈ సంస్థలో నియమించి వారికి వేతనాలు చెల్లించడం జరుగుతుంది. ఈ గృహాలకు చెందిన ఇద్దరు విద్యార్థులు బయటి పాఠశాలలో చేర్చబడ్డారు. దీనివలన వీరు సమాజంలో సులభంగా పునరావాసం పొందగలుగుతారు.

భావి కార్యక్రమాలు

ఈశాఖ సంస్కరణల సంస్థలు, సర్వీసులకు సంబంధించి వివరమైన ప్రతిపాదనలతో కూడియున్న సుమారు 39 పథకాలను అమలుపరచడానికిగాను భవనపు నిర్మాణాలకు సంబంధించిన 9 కార్యక్రమాలనుకూడ తయారుచేసింది. రాజమండ్రి సెంట్రల్ జైలుకు శుభ్రపరచిన నీటిసరఫరా, జైలులో మురుగు పారుదల సదుపాయం ఏర్పాటు ప్రభుత్వశాఖలనుండి గిరాకినిమిత్తమే కాక ఇతర పనియోగదారులయొక్క గిరాకికూడ తట్టుకునేందుకు వీలుగా సుమారు రూ. 50 లక్షల మూలధనపు పెట్టుబడితో వార్షికంగా రూ 1½ లక్షల సంచార నిధితో పారిశ్రామిక విస్తరణ కార్యక్రమం, మరికొన్ని ప్రధీకృత పాఠశాలలు, రిసెప్షను హోంలు మున్నగువాటిని ప్రారంభించే కార్యక్రమాలు ఇందులో చేరి వున్నాయి. స్వంత విక్రయశాలలను, వాటికి అనుబంధంగా అన్ని తయారీ వస్తువులకు గోదామును నిర్మించుకోవడం శాఖయొక్క అత్యంత ప్రధానమైన పథకాలలో ఒకటి. దీనివలన కేంద్ర కార్యాలయంనుండి వస్తువులను సత్వరంగా తరలించడానికి సాధ్యమవుతుంది. పరిశ్రమల విస్తరణ ఫలితంగా ఒక ప్రత్యేక రైల్వే సైడింగు అవసరం కాగలదు. దాని నిర్మాణం ప్రభుత్వ రంగంలోని పారిశ్రామిక ఉత్పత్తికి దోహదం చేస్తుంది. పరిశ్రమల ఆధునీకరణ గురించి, ఖైదీల శ్రామిక శక్తిని అధికతమంగా వినియోగించుకోవడంగురించి ఈ శాఖ ప్రభుత్వంకూడ శ్రద్ధగా పరిశీలిస్తున్నాయి. వ్యవసాయంపై ఎక్కువశ్రద్ధ చూపించే ఆరుబయలు జైళ్ల సంఖ్య పెంచాలని పీటిలోని ఖైదీల సంఖ్యను సుమారు 100 కు పరిమితం చేయాలనీ, అధునిక వ్యవసాయ పద్ధతులలో ఖైదీలకు శిక్షణయిచ్చేందుకు యాంత్రిక వ్యవసాయ పరికరాలను ప్రవేశపెట్టాలనే అభిప్రాయాలను ప్రభుత్వంకూడ అంగీకరించింది. ఖైదీ జైలునుండి విడుదల పొందినతరువాత, జైలులో వుండగా పొందిన శిక్షణతో తనకుతానుగా పునరావాసం కల్పించుకోవడం సులభసాధ్యం గావాలన్నది ప్రభుత్వలక్ష్యం.

రిపబ్లిక్ దినోత్సవ, స్వాతంత్ర్య దినోత్సవ విన్యాసాలలో జైలుశాఖ పాల్గొనడం

ఈ శాఖ సిబ్బంది నైతిక స్థాయిని ఇనుమడింపచేసేనిమిత్తం, రాష్ట్రంలోని యూనిఫారంగల ఇతర సర్వీసులతో దీనిని సమానం చేసేనిమిత్తం మొదటిసారిగా

1865 సంవత్సరంలో రిపబ్లిక్, స్వాతంత్ర్యదినోత్సవ వినోదాలలో జైలుశాఖ కూడ చేర్చబడింది. ఈవినోదాలలో ఖైదుసిబ్బంది ప్రదర్శన కొనియాడబడింది. గతసంవత్సరం ఇది ఉత్తమదళంగాకూడ నిర్ణయించబడింది.

ఈశాఖ ఆర్థికంగా ఇబ్బందులను ఎదుర్కొంటున్నప్పటికీ, ఈశాఖకు ప్రాధాన్యతాక్రమంలో తక్కువస్థానం లభిస్తున్నప్పటికి సమాజానికి ప్రమాదం వాటిల్లజేయగల నేరస్థుల భద్రతకు బాధ్యత వహించవలసిన జైళ్లశాఖ నేరశాస్త్రములోని అధునాతన ధోరణులకు అనుగుణంగా ప్రగతిశీలకమైన సంస్కరణ విధానాన్ని అవలంభిస్తున్నదని చెప్పడానికి నేనెంతో సంతోషిస్తున్నాను. ఈ శాఖ సంవత్సరం సుమారు రూ. 15 లక్షల పారిశ్రామిక ఉత్పత్తినీ, రూ. 2.39 లక్షల వ్యవసాయ ఉత్పత్తినీ సాధించగలిగింది. జైలుపరిశ్రమలను వ్యవసాయ కార్యకలాపాలను అభివృద్ధిచేసేనిమిత్తం ఎక్కువపెట్టుబడులు పెట్ట గలిగినట్లయితే ఈశాఖ ఇంకా ఉత్తమ ఫలితాలను సాధించగలదు. క్రొత్తపథకాలను ప్రారంభించేనిమిత్తం, ప్రస్తుత పథకాలను అభివృద్ధిచేసే నిమిత్తం ప్రభుత్వం త్వరలో అదనపునిధులను వినియోగించే విషయం గురించి తీవ్రంగా పరిశీలిస్తున్నది. విడివిగా అంగబలం ఉన్నప్పటికీ, పైన పేర్కొన్న కారణాల మూలంగా, దానిని పూర్తిగా వినియోగించడంలేదు. నేరస్థులతో వ్యవహరించే విధానంలోని క్రొత్త సంస్కరణ పద్ధతులమూలంగాను, జైలువ్యవస్థవిధానం లోను, శిక్షణా కార్యక్రమ పద్ధతులలోను మార్పుతేవడంవల్లనూ నేరాలుచేసే అలవాటు చివరకు తగ్గిపోవచ్చు. నేర, నేరనిరోధక రంగంలో అధ్యయన పరిశోధనల ప్రాముఖ్యాన్ని సాంఘిక రక్షణ కార్యక్రమంలో చిన్నచూపు చూడ కూడదు. వీటినిమిత్తం సముచితమైన యంత్రాంగాన్ని అవసరమైన నిధుల కేటాయింపు జరుగగలదని నేను ఆశిస్తాను. వృత్తిరిత్యా అర్హులైవుండి ప్రజ్ఞా వంతులైన యువకులు సంస్కరణల సర్వీసులలో ఎక్కువగా చేరకపోవడమన్నది జైలుశాఖ ఎదుర్కొంటున్న ప్రధాన సమస్య. రాష్ట్రంలోని ఇతర ఉద్యోగ పరిస్థితులతో పోల్చినపుడు వీటిలోనిఉద్యోగపరిస్థితులు ఆకర్షనీయంగాలేకపోవడమే యిందుకు కారణం, ప్రభుత్వం ఈ సమస్యపట్ల తగినశ్రద్ధచూపగలదనీ, రాష్ట్ర ఆర్థిక పరిస్థితి మెరుగుపడిన వెంటనే, జైలుసర్వీసుకు ప్రాధాన్యతఇస్తూ నేర నిరోధానికీ, నియంత్రణకూ, భద్రతకూ సంబంధించి పనిచేస్తున్న ఇతరసర్వీసులతో సమానంగా ఈజైలుసర్వీసుకు స్థానంచేకూర్చగలదనీ భావించబడుతున్నది.

DEMAND NO. XII

Speech by the Minister for Education Sri P. V. Narasimha Rao while moving in Demand No. XII in Andhra Pradesh Legislative Assembly

Mr. Speaker Sir, I rise to present the budget demand under Jails for the year 1970-71.

The total demand for jails is Rs. 1,16,69,600. The amount covers the requirements of the Department of Jails, Certified Schools, Borstal School, After-Care Home, Probation system and Preventive Programme and excludes the Plan Programme for the year. The anticipated expenditure is distributed among the various programmes as stated hereunder :

		Rs.	
Jails including sub-jails	..	94,67,860	81.1%
Certified Schools and Remand Home	..	12,82,200	11.0%
Probation Work	..	5,56,600	4.8%
Preventive Programme	..	78,900	0.7%
Supervision including After Care etc.	..	2,48,400	2.1%
Charges for Police custody operated by High Court.		32,000	0.3%
Maintenance charges of inmates payable to Madras State	.	100	
		1,16,69,600	100%

A major portion of the expenditure is proposed to be incurred on diet clothing and bedding, medical care, education and training of the persons confirmed in the jails and children institutions. The items of expenditure can be broadly classified as under :

		Rs.	
On diet and clothing	..	50,97,100	43.7%
Medical Care and Hygiene	...	3,72,000	3.2%
Education training and workshop	..	12,90,300	11.0%
Charges for Police Custody operated by the High Court :	..	32,000	0.3%
Establishment		31,29,900	26.8%
Rent, Taxes and Transport of Prisoners, Office expenditure, etc.	..	9,02, 00	7.7%
Administration of Probation		5,59,600	4.8%
Preventive Programme	..	78,900	0.7%
Headquarters Establishment and After-Care	.	2,07,600	1.8%
Maintenance Charges of inmates payable to Madras State	..	100	..
		1,16,69,600	100%

The administration of Jails Department is broadly classified into jails, Boarstal School, Certified Schools, Probation, After-Care and Preventive Programme.

JAILS

At present there are in all 155 jails in Andhra Prodesh which include 5 Central Jails, 6 District Jails, 2 Open Air Jails, 1 State Jail for Women, and 141 Sub-Jails The increase in the number of Central Jails is due to upgrading of District Jail, Nizamabad into Central Jail during 1969. The authorised accommodation and the present population in the Central and District Jails is given below :

Name of the Jail	Authorised accommodation	Population as on 4-1-69	5-7-69	10-1-70
1. Central Jail, Rajahmundry ..	1,212			1,427
2. Central Jail, Visakhapatnam	762			1,181
3. Central Jail, Hyderabad ..	772			657
4. Central Jail, Warangal .	599			863
5. Dist. Jail, Nellore ..	500			575
6. Dist. Jail, Secunderabad ..	462			358
7. Central Jail, Nizamabad ..	..			199
8. Dist. Jail, Mahaboobnagar ..	78			153
9. Dist. Jail, Karimnagar ..	96			145
10. Dist. Jail, Nalgonda ..	84			68
11. Dist. Jail, Sangareddy ..	90			82
12. State Jail for Women, Rajahmundry ..	200			34
13. Prisoners Agriculture Colony, Anantapur ..	50			139
14. Prisoners Agricultural Colony, Moulali ..	55			71

The total population of Sub-Jails in the State as on 28-1-1969 was about 4,000.

Vocational Training :

There are 4 Central Jails in the State with full time Superintendents where prisoners with sentences above one year, life termers and prisoners under death sentence are confined. The prisoners in these Central Jails are given vocational training in Carpentry, Weaving, Tailoring, Blacksmithy, Soaps and Phenyle-making, Shoe-making, Carpet-making, Printing and Book binding etc. In each of the Central Jails, Warangal, Hyderabad and Rajahmundry ten power looms have been installed to train prisoners in power spinning and weaving. In Class I District Jails like Secunderabad and Nellore also training facilities in carpentry, weaving, nawar-making, laundry and black-smithy etc., are available. Two Printing Units which were started in the year 1966 at Central Prison, Hyderabad and Rajahmundry in order to engage the educated prisoners have functioning satisfactorily under the supervision of the Printing Department. Despite the major handicap of continuing to run the outmoded Jail Industries, the department could get the income of

Rs. 14,49,000 during 1967-68 and the year it is expected to be of Rs. 15,00,000. Besides training the prisoners in useful industries for their rehabilitation, much care is taken to maintain the quality in manufacture. In addition to the increasing demands from the Government Departments, there is also public demand for which the Department is not in a position to meet, till the existing industries are modernised. It is under the active consideration of Government to introduce small power driven machines in the existing industries and also to introduce new industries keeping in view the rehabilitation aspect and the Government and public demands. The necessity of opening an emporia for furnishing information regarding jail and certified school industries and channelising the orders to achieve greater efficiency in production and distribution, is keenly felt. Construction of an emporia in one of the vacant centrally situated site of the Departmental land is being taken up with facilities for easy railway siding.

Education in Jails:

Adult literary classes are conducted in all Central Jails. Government have recently sanctioned upgrading of the jail Schools into Middle Schools and High Schools so that those who have an aptitude for higher studies could pursue them within the jails. Convits are also coached by the school Teachers for higher classes conducted by official and non-official organisations. Prisoners are encouraged to pass the examinations by granting special remissions.

During the year 1969 the following number of prisoners confined in various Central Jails of the State have appeared and their results are shown against each:

Nature of Study	*No. appeared*	*No. passed*
1. Telugu classes	461	280
2. Hindi examinations	197	110
3. Urdu examinations	15	7
	673	397
Percentage of results	59%	

Libraries and journal:—All Central jails and Open Air jails have been provided with well equipped libraries. Newspapers and Magzines are regularly supplied.

Cultural & Recreational activities:

In all Central Jails and Class I District jails prisoners are allowed recreational and cultural activities like dramas, film shows, debates and competitions in games and sports, etc.

Canteens:

Canteens continue to run in all the Central and District jails for the benefit of prisoners. Although the canteens are run on nominal profits some jail canteens have accumulated sufficient profits and film projectors etc., could be provided out of these profits.

Parole :

The Parole and Premature releases were granted as before and the following comparative figures will show that more prisoners were granted parole during the year.

Year	*Granted*	*Rejected*
1964	195	117
1965	275	111
1966	346	142
1967	340	124
1968	477	253
1969	237	278

Year	*Number released*
1966	105
1967	148
1968	157
1969	447

Gandhi Centenary :

In connection with the celebration of Gandhi Centenary on 2-10-69, Government were pleased to announce special remission is G.O.Ms. No. 1321, Home (Prisons-A) Department, dated 25-9 1969. As a result 2739 prisoners were released.

Family Planning :

Prisoners in jails are encouraged in Family Plaening methods. So far 28 convicts have voluntarily underwent vasectomy operations.

Notable Development in 1969 :

Due to continued overcrowding in all Central jails, the District Jail, Nizamabad has been upgraded into Central jail. A wholetime Jail Superintendent has been posted relieving the District Medical Officer who was hitherto placed incharge of it when it was a District jail.

District Jails :

There are 6 District Jails in the State. Two of tham *i.e.* District Jails, Secunderabad and Nellore are having full time Superintendents where as the others are managed by Medical Officers. Undertrial prisoners and those who are sentenced for less than one year are confined in District Jails. Most of the District Jails have agricultural perations and prisoners from rural areas are trained in improved agricultural methods. The toughest problem of correction is handling of short termers. Due to their short stay in the jails, they neither acquire any skill nor can be sufficiently disciplined to prevent them from reverting to Crime. Most recidivists and short termers and an effective programme of correcting them is under contemplation and will be introduced very soon.

OPEN AIR PRISON AND AGRICULTURAL PROJECTS

1. *Prisoners Agricultural Colony at Anantapur :*

This colony covers an area of 1427 acres. Only 700 acres could be brought under plough so far. Though the Mid Pennar Canal (T.B. High level) passes through this colony much land could not be cultivated for want of funds. There is a scheme costing about Rs. 6 lakhs per annum to bring out 500 acres into Ayacut in a course of about 5 yaers, pending consideration of Government. By digging more wells and giving electric supply it is possible to achieve good results. Training of prisoners in modern agricultural implements and to make this Colony a research centre, suitable action is being taken which form the part of the original proposal. To increase the strength of prisoners and making available more accomodation, material from the defunct Baithole Camp has been diverted. It is expected that this Colony will accommodate ultimately about 500 prisoners with fully equipped agricultural implements. It is also proposed to have sheep breeding, poultry and dairy farms in this Colony during the year. To give training in modern agriculture to speed up the Agricultural operations, one tractor has been provided.

Agricultural Colony, Moulali :

This Colony is nearer to the City and a place of visit by many visitors. The extent of this Colony is about 252 acres of which about 50 acres is brought under plough. Vegetables are chiefly grown to meet the needs of the local prison institutions. It is proposed to expand this Colony to accommodate about 400 prisoners, to relieve overcrowding in jails and to give training in agriculture to prisoners. A dairy will also be opened. Much progress could not be achieved for want of adequate funds.

In all the jail gardens about Rs. 1.78 lakhs worth of agricultural produce was realised (which mainly includes vegetables). Recently to provide training in modern methods of agriculture, one tractor has been provided.

Sub-Jails :

There are 158 Sub-Jails in the State with an authorised accommodation of 3,459. Out of them, 17 Sub-Jails have been temporarily closed down as some of them require urgent repairs and in others there was no population. The latest lock-up of the Sub-Jails is 3,839. The management of the Sub-Jails continues to be under the Judicial Department subject to the general control of the Inspector General of Prisons. Undertrial prisoners and those who are sentenced to one month and below are confined in the Sub-Jails. For better management and in order to introduce short-term training programme, it is proposed to transfer the control of the Sub-Jails to the Jail Department exclusively when the financial position of the State permits.

As a first step Government have already upgraded the following sub-jails as Gr. II Sub-Jails which are situated at prominent place in the Districts and the lock-up of which is usually more than that of the other sub-jails.

1. Sub-Jail Grade I, Vijayawada,
2. Sub-Jail Grade II, Chittoor,
3. Sub-Jail Grade II Cuddapah.
4. Sub-Jail Grade II, Guntur.

The police guards in these sub-jails have been replaced by the jail guarding force. Department sub-Jail Jailors sond Head Warders were also posted in these four Grade II Sub Jails under the general a Programme of taking over all the Sub-Jails in phases.

Brostal School:

There is one Borstal School at Visakhapatnam with an authorised accommodation of 120. The lock-up on 3-2-68 was 122 whereas the present lock-up is 137 (on 4-1-69). Offenders between the ages of 16-21 years are lodged in the Borstal School, until they attain the age of 23 years, Besides education, they are also trained in Crafts like Carpentry and Tailoring. Well behaved inmates are rewarded by giving short leave to go to their homes. The Visitors Committee appointed by the Government reviews the coses of inmates once in six months and their recommendations for premature release (*i.e.*, release on licence) of inmates are invariably accepted by the Inspector-General of Prisons. After such release, the inmates are helped by the Probation Officers of the Department who secure them employment. The District jail, Nizamabad was upgraded into Central jail and has been functioning as such from 8-12-1969.

Preventive programme :

The scheme for Control and Eradication of Juvenile Beggary and Vagrancy which was started in the twin cities in the year 1964 with one trining unit at Hyderabad and another at Secunderabad has made remarkable progressin preventing vagrants and part-time beggars' from becoming deliquents. Upto 1-11-69 the scheme has handled 1'484 cases of vagrants and par-time baggars'896 out of them have been persuaded to accept Counselling and guidance programe. The remaining 588 boys were admited in the Two Training Units. By the end of December' 1969'1'006 boys have been rehabiliteted after weaning them away from vagrant habits by securing suitable employment or further training facilities. The total expenditure so far incurred over a priod of 5 year has come to about Rs. 3.45 lakhs or Rs. 58.25 per head per year which is very negligible when compared to the maintenance charges of juvenile delinquents in certified Schools, *i.e.*, Rs. 520 per annum. Thus the scheme is not only preventing juvenile deliquency, but is also reducing the expenditure to the Department by way of checking vagrancy which ultimately results in Committal to a Certified School. It is proposed to start similar schemes in other densely populated towns like Vijayawada, during the IV Five-Year Plan.

CERTIFIED SCHOOLS AND HOMES

The following Institutions are now functioning in the State :

Sl. No	*Name of the Institution*	*Authorised Accommodation*	*Population on as 27-12-69*
1.	Junior Certified School, Hyderabad ..	400	350
2.	Junior Certified School, Eluru ..	450	366
3.	Senior Certified School, Hyderabad ..	400	326
4.	Girls Certified School and Auxiliary Home for Girls, Hyderabad	100	78
5.	Reception Home for Boys, Vijayawada	75	79
6.	Auxiliary Home for Boys, Hyderabad .	15	76

The reception Homes and Auxiliary Homes are intended for lodging under-trial boys and girls until their cases are decided by Court. Children who are between the ages of 7-14 and convicted by Courts are sent to Junior Certified Schools, whereas those who are between 14-16 years are sent to Senior Certified Schools. These children are retained in the Institutions for a minimum period of two years and for a maximum period until they attain the age of 18 years. In all the Certified Schools there are regulsr education classes where the children are taught according to Government syllabus and also coached for various examinations conducted by Hindi Prachar Sabha, Andhra Saraswat Parishad, Idar-e-Adabeyat Urdu, etc. Selected boys are also permitted to study in outside educational institutions for higher studies. During the current year, nearly 58 boys are attending outside institutions The results are as follow:

	Number appeared	*Number passed*	*Percentage*
1. Oriental languages examinations..	301	288	80
2. Governmen' syllabus examinations within the School .. .	726	519	71
3. Attending regular outside schools..	58	58	100

Besides education, voccational training in diversified crafts, scouting, band, recreational activities and moral instruction are also provided for them.

The pupils of Certified Schools are given short Home leave to visit their parents and are also released on licence prematurely depending upon the progress in their behaviour and outside conditions. After discharge the Probation Officers of the Department follow up their cases for a period of 3 years and help them secure suitable employment.

Sometimes, children of very tender-age whose parents are either not traceble or fuond unfit to take care, are committed to certified schools by the courts. In such cases, it was found that, what they require is more homoely atmosphere than correctional treatment. Arrangements have therefore been made to transfer such tender-aged children of nondelinquent nature and not requirng correctional treatment, to Balanivas run by Children Aid Society and Indira Seva Sadan run by a Philontropic organisation where the needs of tiny tots could be looked after with greater advantage. So far about 72 such chidren have been provided shelter in these two institutions and maintenance charges are paid to them at the rate of Rs. 35 per head per month by the department.

Probation System:

The Probation System is in force in the entire State and is being attended to by 46 Districts Probation Officers, Besides conducting preliminary enquiry in court cases, they are also conducting social investigations in cases of release on parole, premature release, release on licence etc., and also supervising probationers, ex-convicts and expupils of Certified Schools. Their services are also utilised by

the Courts in tracing out the parents of run-away children and in settling matrimonial disputes.

The function of Probation system is mainly to provide an useful and constructive alternative to short-term detention. Instead of sending a first offender to a jail for short period of detention, a court has powers to release him on probation of his good conducts. According to Central Probation of Offenders Act which has been brought into force in Hyderabad, West Godavari, Warangal, Khammam, East Godavari, Krishna, Guntur, Cuddapah, Kurnool, Anantapur and Chittoor. This facility can be extended to second and third offenders also. In order to determine as to, in which cases the court can safely apply probation, the home enquiries conducted by the probation officers and their recommendations form the basis. Moreover when a court decides to release an Offender on probation he is supervised by a probation officer for a specified period during which period he is counselled and guided to adopt a socially acceptable behaviour. This method of treatment has many advantages. Firstly the Offender remains in his natural environment and does not lose contact and ties with his family nor loses his job or employment. There would be no break in his normal life. Secondly, he would not be a victim of social stigma which he would acquire had he been sent to a jail. If he were to be sent to a jail for a short period, it may not be possible for him to acquire proficiency in any craft but on the contrary there is risk of his losing fear of jail and get contaminated in Criminal culture. Lastly, probation treament is cheaper than imprisonment. Maintaining a prisoner in a jail cost to Government roughly Rs. 730 per annum wheres the average cost of supervision under Probation works out to Rs. 159 per annum, besides other enquiry work attended to by Probation Services. In view of these advantages, Probation is now largely applied in a number of cases as an alternative to imprisonment. From 1st January, 1969 to 31st December, 1969 the following work has been turned out by the Probation Officers in the State :

No. of Probationers under supervision	..	986
No. of ex-pupils of Certified Schools under supervision	..	681
No. of ex-inmates of Borstal school under supervision	.	103
No. of ex-convicts under supervision	.. ..	486
		2,256
No. of home enquiries made	... ..	7,285

As stated earlier the Probation Officers of the State are also entrusted with conducting into cases of Parole and premature release of prisoners to help the administraion in arriving at correct decisions This practice which was started as an experiment about four years ago is found very helpful in application of parole and premature release

Processes on more scientific and progressive lines therefore Government have decided to retain this procedure as a permanent feature. To have intensive supervision over the work of District Probation Officers, 3 more posts of Regional Inspector of Probation have been sanctioned by Government during 1969-70 under Plan scheme in addition to the present 3 Regional Inspector of Probation. The Headquarters of these three posts are as follows.

( ) Hyderabad. (2) Vijayawada. (3) Nellore with the filling up of these posts, the jurisdiction of the existing Regional Inspectors of Probation will be reduced. There by they can bestow more attention to the work in their region.

After-Care Home :

The State After-care Home at Hyderabad is providing temporary shelter to prisoners released from jails, Borstal's and Certified Schools until they are secured employement or fixed up in productive work It has been possible for this Home to rehabilitate a sizeable number of ex-convicts and ex-pupils through the co-operation of agencies like Discharged Prisoners Aid Society and Philanthrophists. It is proposed to organise a co-operative workshop for the benefit of ex-inmates of Correctional institutions, where discharged prisoners could be employed and paid wages untel they secure better jobs. Two boys of this Home have also been admitted in outside school. This would fasilitate their easy rehabilation in society.

Future Programmes ;

The Department has prepared detailed proposals consisting about 30 schemes connected with correctional institutions and services and also 9 programmes connected with building constructions to implement the schemes. These include making available protected water supply to central Jail, Rajahmundry, drainage system in jails industrial expension with a capital investment of about 50 lakhs with revolving fund of Rs. 50 lakhs per year to develop production to meet not only Government departmental demands but also other consuming public, opening of further Certified Schools, Reception Home, etc. One of the utmost important schemes before the Department is to contruct its own emporia and to make a godown of all manufactured articles attached to the emporia itself so that quick clearance of articles could be made from the Central Office. With the expansion of industries, the necessity for booking by a separate railway siding becomes necessary and such a construction will promote industrial production in the Public Sector. Modernisation of industries and

making use of maximum prison labour is engaging serious consideration of the department as well as Government. Government also agree with the view that open Air Prisons should be increased with agricultural bais, limiting prison population to about 100 and introduce mechanised agricultural implements, to train prisoners in modern methods and technique of Agriculture. It is the ambition of Government that a prisoner after release from Prison should really find an easy approach for rehabilitating himself with the training imparted while in Prison.

Particiption of Jail Department in the National Parades of Republic Day and Inpendence Day ;

For the first time, in the year 1965, the Prison Department was included in the Ceremonial Parades of Republic and Independence Days in order to boost up the moral of the personnel and to bring it on per with other Uniformed Services in the State. The performance of the Prison Staff contingent has been appreciated and adjudged last year as the best contingents for its smart turn out.

General :

It is gratifying to note that despite the financial handicaps and due to low priority this department has been getting, the Jail Administration with its heavy responsibility of safe custody of offenders, who are dangerous to society, has been adopting a progressive policy of correction in line with latest trends in criminology. This Department could achieve an industrial production of about 15 lakhs and agricultural production of 2.38 lakhs this year. It would be possible for the administration to achive better results, if sizeable investments are made for improving the Jail Industries and Agricultural operations. Government is seriously considering of investing extra funds in the near future for introducing the new schems and developing the present ones. Though there is ample man-power it is not being fully utilised for the reasons already mentioned. With a new correctional approach in dealing with offenders the pattern of jail structures, methods of training programmes and treatment of offenders the tendency of crime may decrease ultimately. The importance of study and research in the field of crime and its prevention cannot be overlooked in the programme of social defence. I hope to provide necessary funds for adequate machinery for this purpose. The main difficulty the Jail Department is experiencing has been that of not attracting talented and profossionally qualified young men to join the correctional services as the service conditions are not attractive when compared to other services in the State. It is hoped that Government will give proper attention to this problem and when finances permit deal will be given to the Prison Service, at least to bring it on per with other services dealing with control and prevention of Crime and Security.

పోలీసుశాఖ డిమాండుపై వివరణ

సభాపతి మహాశయా :

పోలీసుశాఖకు సంబంధించిన నెం. XIII డిమాండును సభవారిఆమోదం నిమిత్తం ప్రతిపాదిస్తున్నాను.

1969-70 బడ్జెటు అంచనాలలో రూ. 12,96,90,400 కాగా 1970-71 అంచనాలలో రూ. 13 62 72.700 వెరసి డిమాండుకు ఏర్పాటుఉన్నది.

శాంతి భద్రతలను కాపాడటం, నేరాలను నిరోధించడం, ఆచూకీ తీయడం అన్నవి పోలీసుశాఖ ముఖ్య కర్తవ్యాలు.

రాష్ట్ర పోలీసుబలం 1969 లో శాంతిభద్రతలకు సంబంధించి క్లిష్టమైన పెక్కు సమస్యలను ఎదుర్కొని, వాటితో వ్యవహరించడంలో ప్రశంసనీయమైన కృషిసల్పింది రాష్ట్రంలో మతసంబంధంగా పరిస్థితి ప్రశాంతంగానే వున్నది. చాలా 1969 ఆగస్టులో చిత్తూరుజిల్లా మదనపల్లిలోను, హైదరాబాదు నగరంలోను మాత్రం స్వల్పమైన కలహాలు సంభవించాయి.

భారత కమ్యూనిస్టుపార్టీ 1969 సెప్టెంబరులో బంజరు భూములను ఆక్రమించడంకోసం ప్రభుత్వ కార్యాలయాలవద్ద పికెటింగు చేయడం ద్వారా బంజరుభూముల ఆందోళనను ప్రారంభించింది. కాని ఆ ఆందోళన కృష్ణా, గుంటూరు, వరంగల్లు, ఆదిలాబాదువంటి కొన్ని జిల్లాలలో మాత్రమే బలం చేకూర్చుకోగలిగింది. ఆ ఆందోళన సందర్భంగా దాదాపు 2,538 మంది సత్యాగ్రహులు అరెస్టయినారు. మార్క్సిస్టులుకూడా బంజరుభూమి ఆందోళన సాగించడానికి ప్రయత్నించారు. కాని దానికి బలంచేకూరలేదు. 1968 లో హింసాత్మక చర్యకలాపాలను ప్రారంభించిన ఉగ్రవాదులైన కమ్యూనిస్టు విప్లవకారులు శ్రీకాకుళం, వరంగల్లు, ఖమ్మం మొదలైన జిల్లాలలో హత్యలు, బందిపోట్లు తదితర క్రూరనేరాలను కొనసాగిస్తున్నారు.

నక్సలైట్ల కార్యకలాపాలు శ్రీకాకుళంజిల్లాలో ఏజన్సీ ప్రాంతాలకు మాత్రమే పరిమితమై ఉండేవి. కాని అవి దక్షిణాన మైదాన ప్రాంతాలకు, కోస్తా ప్రాంతాలకు కూడ విస్తరించాయి. 1969 లో నక్సలైట్లు ఉగ్రవాదులు రాష్ట్రంలో 33 హత్యలు, 118 బందిపోట్లు చేశారు. శ్రీకాకుళం జిల్లాలో పోలీసులకు, నక్సలైట్లకుమధ్య 68 సార్లు పోరాటాలు జరిగాయి. వాటిలో 84 మంది నక్సలైట్లు, ఒక సి. ఆర్. పి. కాన్‌స్టేబులు మరణించారు. వరంగల్లులో 22 సార్లు పోరాటాలు జరిగాయి. ఇద్దరు నక్సలైట్లు మరణించారు. ఖమ్మం జిల్లాలో 14 సార్లు పోరాటాలు జరిగాయి. నలుగురు నక్సలైట్లు మరణించారు. దాదాపు రూ. 6,16,503 ల విలువచేసే ఆస్తులు పోయాయి. రూ. 61,605 ల విలువచేసే ఆస్తులను స్వాధీనపరచుకోవడం జరిగింది. నక్సలైట్లు ఉగ్రవాదుల వద్ద సుమారు 345 తుపాకులు పట్టుపడ్డాయి.

రాష్ట్ర ప్రభుత్వఅధికార్ల ఉన్నతస్థాయి సమావేశం 1969 మేలో పార్వతీపురంలో జరిగింది. నక్సలైట్ల కార్యకలాపాలను అణచివేయడంకోసం సత్వరమే తీసుకోవాల్సిన వివిధచర్యలను ఆ సమావేశంలో పరిశీలించారు.

దరిమిలా 1967 ఆగస్టులో [illegible], [illegible] భువనేశ్వరంలోను అదే గొప్పస్థాయిలో జరిగాయి. [illegible] మనప్రభుత్వ ఉన్నత అధికారులు, బయిన [illegible] విశాఖపట్నంలో జరిగిన సదస్సు వివరాలతో సంబంధమున్న [illegible] కూడ పాల్గొన్నారు. [illegible] మూడుదాస్త్రాలలోని [illegible] అంగీకరించడానికి [illegible] చర్చించడం జరిగింది. [illegible] సి. ఆర్. పి ప్లాటూన్లు [illegible] గాలింపుచర్యలు [illegible] చట్టబద్ధంగా శ్రీకాకుళంలోని [illegible] జిల్లాలోని కొన్నిభాగాలుతప్ప [illegible] ప్రకటించడ్డాయి. [illegible] ఖమ్మంజిల్లాకు [illegible] గార్డులను నియమించడం జరిగింది.

1969 జనవరిలో [illegible] తెలంగాణా ఆందోళన, బలపడుతున్నట్లు [illegible] హైదరాబాదు నగరానికి వ్యాపించింది. [illegible] ప్రభుత్వ ఆస్తులు, ప్రయివేటు ఆస్తులు ధ్వంసం చేయడమ్జరిగింది. రైళ్ళను నిలిపివేయడం మొదలైనది. [illegible] తీవ్రపరిస్థితి ఏర్పడింది. [illegible] హైదరాబాదు నగరంలోను, [illegible] 98 సార్లు కాల్పులు జరపాల్సివచ్చింది. [illegible] 67 [illegible] 217 మంది గాయపడినారు. [illegible] 60 మంది గాయపడ్డారు. ఆందోళనకార్లు [illegible] ఎనిమిదిమంది మరణించారు. దాదాపు రూ. 49,00,000 ల విలువచేసే ప్రభుత్వ ఆస్తి, రూ. 19,00,000 ల విలువచేసే ప్రయివేటు ఆస్తి నష్టమైంది. [illegible] బాగా దెబ్బతిని, వాటి రాకపోకలకు తీవ్రమైన అవరోధము ఏర్పడింది. ఈ హింసాత్మకమైన కార్యకలాపాల మూలంగానే తెలంగాణా ప్రజాసమితిని, విద్యార్థి కార్యాచరణ సమితిని కొన్ని ప్రముఖ వ్యాసములకు నివారణాధికార చట్టంక్రింద నిర్బంధించవలసివచ్చింది.

తెలంగాణా ఆందోళనకు ప్రతిచర్యగా ఆంధ్రవిద్యార్థులుగాని, ఆందోళన ప్రారంభించారు. కాని అది సమసిపోయింది.

కార్మికులు అప్పుడప్పుడు సమ్మెలుచేశారు. కాని అవి కొద్దికాలం, ఎంపిక మాత్రమే జరిగినందువల్ల పరిశ్రమలగాని, ఉత్పత్తిగాని అంతరాయం కలగలేదు.

నేరాలు

(ఎ) 1969 లో జరిగిన విచారణార్హమైన నేరాలను (తాత్కాలిక వివరాలు) జిల్లాలవారీగా చూపే వివరణ యీ దిగువ ఇవ్వబడింది. అందులో 1968 వ సంవత్సరానికి పోలీసుశాఖకు సంబంధించి వార్షిక పరిపాలనా నివేదికలో తెలిపిన 1968 వ సంవత్సరపు అంతిమ వివరాలుకూడా చూపబడ్డాయి:

వరుస సంఖ్య	జిల్లా పేరు	మొత్తం కేసుల సంఖ్య		విశేషాంశములు
		1968	1969	
1.	హైదరాబాదు నగరం	2,943	3,281	పెరుగుదల
2.	విశాఖపట్నం ఉత్తరం ...	1,108	1,213	డిటో
3.	విశాఖపట్నం దక్షిణం	1,036	9.0	తగ్గుదల
4.	తూర్పు గోదావరి	1,988	2,064	పెరుగుదల
5.	పశ్చిమ గోదావరి	1,652	1,260	తగ్గుదల
6.	కృష్ణా	1,896	1,607	పెరుగుదల
7.	గుంటూరు	2, 51	2,045	తగ్గుదల
8.	నెల్లూరు	1,471	1,35[illegible]	డిటో
9.	కర్నూలు	1,978	1,780	డిటో
10.	అనంతపురం	1,113	1,.68	పెరుగుదల
11.	కడప	1,183	1,124	తగ్గుదల
12.	చిత్తూరు ...	2 394	1,967	డిటో
13.	హైదరాబాదు జిల్లా	979	1,004	పెరుగుదల
14.	మెదక్	714	860	డిటో
15.	మహబూబ్‌నగర్	836	1,148	డిటో
16.	నల్గొండ	959	1,132	డిటో
17.	నిజామాబాదు ...	884	809	తగ్గుదల
18.	ఆదిలాబాదు	491	626	పెరుగుదల
19.	వరంగల్లు	920	1 225	డిటో
20.	ఖమ్మం ...	775	939	డిటో
21.	కరీంనగర్	714	824	డిటో
22.	ఆర్. పి విజయవాడ	437	539	డిటో
23.	ఆర్. పి. సికింద్రాబాదు	203	215	డిటో
	వెరసి మొత్తం	28,354	29,210	వ్యత్యాసం + 856

రాష్ట్రంలో, భారత శిక్షాస్మృతి క్రింద విచారణార్హమైన నేరాలసంఖ్య 1969 లో కొద్దిగా అంటే 3.3 శాతం పెరిగినట్లు పై వివరణ తెలియజేస్తుంది.

(బి) 1969 లో జరిగిన తీవ్రనేరాలను, దొమ్మీలను (రాష్ట్రంలో మొత్తం) జిల్లా వారీగా చూపే వివరణ అనుబంధంలో ఇవ్వబడింది. అందులో 1968 వ సంవత్సరానికి పోలీసు శాఖకు సంబంధించి వార్షిక పద్ధతులనా నివేదికలో తెలిపిన 1968 వ సంవత్సరపు అంతిమ వివరాలు కూడా చూపబడ్డాయి :

ఖూనీ :

1969 లో ఖూనీలు 14.1 శాతం (127 ఖూనీలు) పెరిగాయి. 1968 లో 901 జరగగా 1969 లో 1,028 ఖూనీలు జరిగాయి. కడప జిల్లాలో 1969 లో 92 ఖూనీలు జరిగాయి. ఈ క్రింది ఖూనీలు పెరిగే జిల్లాలలో ఎన్నెన్ని పెరిగాయో ఎన్నెన్ని తగ్గాయో గూడ క్రింది వివరాలు తెలుపుతాయి :

పెరుగుదల

చిత్తూరు జిల్లాలో	ఖూనీలు	84 నుంచి 113	పెరిగాయి.	పెరుగుదల	29
అనంతపూరు	,,	58 నుంచి 79	,,	,,	21
ఉత్తర విశాఖ	,,	32 నుంచి 52	,,	,,	20
కడప	,,	74 నుంచి 92	,,	,,	18
మెదక్	,,	25 నుంచి 41	,,	,,	16
పశ్చిమ గోదావరి	,,	26 నుంచి 40	,,	,,	14

తగ్గుదల

కృష్ణా	,,	95 నుంచి 84 కి	తగ్గాయి.	తగ్గుదల	11
హైదరాబాదు	,,	29 నుంచి 21	,,	,,	8
వరంగల్లు	,,	46 నుంచి 39	,,	,,	7
తూర్పు గోదావరి	,,	49 నుంచి 25	,,	,,	6

ఖూనీలకు దారితీసిన కారణాలు, ఉద్దేశాలు ఈ క్రింది విధంగా ఉన్నాయి:

		1968	1969
1.	లాభాపేక్ష	66	76
2.	కక్షలు	64	64
3.	లైంగిక కారణాలు	135	130
4.	కుటుంబ తగాదాలు	143	133
5	ఇతర కారణాలు	493	566
	మొత్తం....	901	1,028

బందిపోటు :

1968 లో 131 కేసులు నివేదించబడగా 1969 లో 235 బందిపోటు కేసులు నివేదించబడ్డాయి. ఆ విధంగా ఈ సంవత్సరం కేసుల సంఖ్య 79.38 శాతం (104 కేసులు) పెరిగింది. మైసూరు, మహారాష్ట్ర సరిహద్దు జిల్లాలనుండి వచ్చిన బందిపోటుతనం వృత్తిగా పెట్టుకున్న ముఠాలు, నిజామాబాదు, ఆదిలాబాదు, మెదకు, హైదరాబాదు జిల్లాలలో బందిపోటు కొనసాగినట్లు ముజువు అయింది. నక్సలైట్ల/ఉగ్రవాదుల కార్యకలాపాల మూలంగా 1969 లో ఒక్క వరంగల్లు జిల్లాలోనే అత్యధికంగా బందిపోట్లు (47 కేసులు) జరిగాయి ఈ శీర్షిక క్రింద కేసులలో పెచ్చు తగ్గులు ఈ క్రింది విధంగా ఉన్నాయి :

పెరుగుదల

వరంగల్లు జిల్లాలో	....	6 నుంచి 47	పెరుగుదల	41
ఖమ్మం	....	6 నుంచి 42	,,	36
ఉత్తర విశాఖ	....	15 నుంచి 47	,,	32
నిజామాబాదు	....	9 నుంచి 10	,,	1

తరుగుదల

కడప జిల్లాలో	...	11 నుంచి 3 కు	తరుగుదల	8
కర్నూలు	...	11 నుంచి 4	,,	7
అనంతపూరు	...	5 నుంచి 1	,,	4
చిత్తూరు	...	5 నుంచి 1	,,	4

దోపిడి :

1968 లో 152 దోపిడి కేసులు జరగగా 1969 లో 165 జరిగాయి. అంటే 8.5 శాతం (13 కేసులు) పెరిగాయి. వరంగల్లు జిల్లా, కరీంనగరు జిల్లా, హైదరాబాదు నగరంలో దోపిడిని వృత్తిగా పెట్టుకున్న స్థానికులైన వారి కార్యకలాపాల మూలంగాను, మైసూరు, మహారాష్ట్రాల సరిహద్దు జిల్లాలనుంచి వచ్చిన దోపిడి వృత్తిగా గల ముఠాలు హైదరాబాదు జిల్లాలో కార్యకలాపాలు జరపడం మూలంగాను దోపిడీల సంఖ్య పెరిగింది. పెచ్చుతగ్గులు ఈ క్రింది విధంగా ఉన్నాయి :

పెరుగుదల

వరంగల్లు	....	5 నుంచి 16	పెరుగుదల	11
కరీంనగరు	...	7 నుంచి 12	,,	5
హైదరాబాదు నగరం		18 నుంచి 22	,,	4
హైదరాబాదు	...	10 నుంచి 13	,,	3

తగ్గుదల

చిత్తూరు	12 నుంచి 4	తగ్గుదల	8
కడప ...	9 నుంచి 3	,,	6
ఆదిలాబాదు	7 నుంచి 2	,,	5
నిజామాబాదు ...	10 నుంచి 15	,,	4

దొంగతనాలు :

1968 లో 5,563 దొంగతనాలు (రాష్ట్రీయ మార్గాలు మరియు ఇతరములు) 1969 లో 4,960 జరిగాయి. అంటే నేరాలు చెప్పుకోదగినంతగా 10.9 శాతం (603) తగ్గాయి. ఈ శీర్షిక క్రింది పెచ్చుతగ్గులు ఈ క్రింది విధంగా ఉన్నాయి :

పెరుగుదల

హైదరాబాదు నగరంలో	789 నుంచి 789	పెరుగుదల	50
హైదరాబాదు జిల్లాలో	161 నుంచి 178	,,	17
మెదక్ లో	113 నుంచి 125	,,	12

తగ్గుదల

పశ్చిమ గోదావరి ...	329 నుంచి 200	తగ్గుదల	129
కృష్ణా	232 నుంచి 179	,,	53
గుంటూరు	455 నుంచి 353	,,	102
కడప	269 నుంచి 192	,,	68
మహబూబ్ నగరు...	221 నుంచి 154	,,	67

మామూలు దొంగతనాలు :

1968 లో 10,005 మామూలు దొంగతనాల కేసులు నివేదించబడగా 1969 లో 9,361 కేసులు నివేదించబడ్డాయి. ఆ విధంగా మామూలు దొంగతనాల కేసులు 1969 లో 6.4 శాతం (644 కేసులు) తగ్గాయి. ఈ శీర్షిక క్రింద పెచ్చు తగ్గులు ఈ క్రింద తెలుపబడినాయి :

పెరుగుదల

హైదరాబాదు	1,622 నుంచి 1,885	పెరుగుదల	263
విజయవాడ రైల్వేపోలీసు	373 నుంచి 491	,,	118
ఉత్తర విశాఖ జిల్లా	356 నుంచి 405	,,	49

తగ్గుదల

తూర్పు గోదావరి జిల్లాలో 958 నుండి 689 కేసులు—తగ్గుదల 269.
పశ్చిమ గోదావరి జిల్లాలో 727 నుండి 487 కేసులు— తగ్గుదల 240.
అనంతపురం జిల్లాలో 384 నుండి 247 కేసులు— తగ్గుదల 137
కర్నూలు జిల్లాలో 481 నుండి 379 కేసులు— తగ్గుదల 102.

పశువుల దొంగతనాలు :

1968 లో 936 పశువుల దొంగతనాలు జరుగగా, 1969 వ సంవత్సరంలో 741 కేసులు జరిగాయి. ఆ విధంగా 20.8 శాతం (195 కేసులు) తగ్గాయి. ఈ శీర్షిక క్రింద పెచ్చు తగ్గులు ఈ క్రింద తెలుపబడ్డాయి:

పెరుగుదల

కృష్ణాజిల్లాలో 16 నుండి 33 కేసులు—పెరుగుదల 17 కేసులు.
కడప జిల్లాలో 58 నుండి 66 కేసులు—పెరుగుదల 13

తగ్గుదల

చిత్తూరు జిల్లాలో 148 నుండి 89 కేసులు—తగ్గుదల 59 కేసులు.

దొమ్మీ కేసులు :

1968 లో 1,711 దొమ్మీ కేసులు నివేదించబడగా 1969లో 2,589 కేసులు నివేదించబడ్డాయి. ఈ శీర్షిక క్రింద నేరాలు 51.3 శాతం (878 కేసులు) పెరిగాయి. ప్రధానంగా హైదరాబాదు నగరంలోను తెలంగాణా జిల్లాలైన నల్గొండ, మహబూబ్‌నగర్, మెదక్, హైదరాబాదు జిల్లా వరంగల్లులో తెలంగాణా ఆందోళన మూలంగాను, తూర్పు గోదావరి; ఉత్తర విశాఖ పట్టణం లోను, వరుసగా పార్టీ కక్షలు, ఏజన్సీ గొడవల మూలంగాను దొమ్మీ కేసులు పెరిగాయి. ఈ శీర్షిక క్రింద పెచ్చు తగ్గులు ఈ క్రింద తెలుపబడ్డాయి.

పెరుగుదల

హైదరాబాదు నగరం—111 నుండి 217 కేసులు—పెరుగుదల 106.
నల్గొండ జిల్లా—84 నుండి 181 కేసులు—పెరుగుదల 97.
తూర్పు గోదావరి జిల్లా—60 నుండి 154 కేసులు—పెరుగుదల 94.
మహబూబ్‌నగర్ జిల్లా—96 నుండి 189 కేసులు—పెరుగుదల 93
మెదక్ జిల్లా—70 నుండి 151 కేసులు—పెరుగుదల 81.
హైదరాబాదు జిల్లా—76 నుండి 140 కేసులు—పెరుగుదల 64.
వరంగల్లు జిల్లా—49 నుండి 112 కేసులు—పెరుగుదల 63.

చర్చలు

కర్నూలు జిల్లా — 153 నుండి 180 కేసులు — పెరుగుదల 27.

చిత్తూరు జిల్లా — 116 నుండి 109 కేసులు — తగ్గుదల 7.

నేర పరిశోధన శాఖ

భారత శిక్షాస్మృతి క్రింద నమోదైన ముఖ్యమైన నేరాల (పరిష్కరించబడిన కేసులలో నేర్పరితనపు దర్యాప్తు శాతం 1968 ఆఖరు నాటికి 68.2 శాతం వుండగా 1969 ఆఖరునాటికి అది 69 శాతం (తాత్కాలికంగా) వున్నది. 1969 డిశంబరు ఆఖరునాటికి విచారణ జరుగుతూవున్న, దర్యాప్తు జరుపబడుతున్న కేసులు పరిష్కరించడంలో ఈ శాతం గణనీయంగా పెరుగుతుంది. 1968, 1969 సంవత్సరాలలో జరిగిన నేరస్థానములు, పిడుపరులు మున్నగు వివరాలను తెలియజేసే తులనాత్మక వివరణ అనుబంధం II లో వున్నది.

సెక్యూరిటీ కేసులు

భద్రతా విభాగాల క్రింద 1968 వ సంవత్సరంలో 20,830 నుండి వ్యక్తుల విషయంలో చర్య తీసుకోబడగా 1969 లో 24,240 మంది విషయంలో చర్య తీసుకోబడింది. అంటే 0.2 శాతం (3,240 కేసులు) ఎక్కువగా నమోదైనది. 1969 వ సంవత్సరంలో 19,022 మందిని పూచీబద్దులను చేయగా, 1968 లో 17,834 మందిని పూచీబద్దులను చేయడం జరిగింది.

పోలీసువారికి గృహ వసతి

20-2-1970 తేదీగల పి. డబ్ల్యు. డి. శాఖ మీమో నం. 2773 టి. ఏ. లో రూ. 17,39,300 ల ఖర్చుతో పోలీసు గ్యారేజీ నిర్మాణం పక్కన క్లర్కు భవన నిర్మాణానికిగాను మంజూరు చేయడం జరిగింది. రూ. 8,07,450 ల ఖర్చుతో (i) బహదూర్‌పురలో 16 'బి' రకం రెండు అంతస్తుల క్వార్టర్లు, (ii) మాదన్న పేటలో యం. ఐ. జి. హౌస్. రకం 'ఎ' సముదాయాలలో 4 ఫ్లాట్లు మరియు (iii) ఎల్. ఎఫ్. రకం క్వార్టర్లు 48, ఆంధ్రప్రదేశ్ హౌసింగు బోర్డు నుండి కొనుగోలు చేయడం కోసం ప్రతిపాదనలు ప్రభుత్వ పరిశీలనలో ఉన్నాయి.

విశాఖపట్టణం ఉత్తర పోలీసుసూపరింటెండెంటు ప్రధాన కార్యాలయాన్ని విజయనగరం నుండి శ్రీకాకుళానికి తరలించడానికి నిర్ణయం తీసుకోబడింది. ఈ కార్యాలయాన్ని శ్రీకాకుళం తరలించడానికి వీలుగా శ్రీకాకుళంలో వసతి గృహాలు, పరిపాలక భవనాల నిర్మాణానికి సంబంధించి రూ. 98 లక్షలు ఖర్చు కాగల ప్లానులు, అంచనాలు పరిశీలనలో ఉన్నాయి.

పోలీసు దళాన్ని ఆధునికీకరించడం

పోలీసు దళాన్ని ఆధునికీకరించడంకోసం ఏర్పాటైన పథకంక్రింద, ఏజెన్సీ ప్రాంతాలలో వాడడం నిమిత్తం వైర్‌లెస్ పరికరాల కొనుగోలుకు 1969-70 కి భారత ప్రభుత్వం రూ. 5,25,000 లు వరకు ఆర్థిక సహాయం మంజూరు చేసింది. ఇంతవరకు సుమారు రూ. 4,47,29,636 ల విలువచేసే వైర్‌లెస్ పరికరాలు కొనుగోలు చేయబడ్డాయి. మిగులు మొత్తానికి మరికొన్ని పరికరాలు కొనుగోలు చేయబడుతున్నాయి.

పోలీసు దళాన్ని పటిష్ఠం చేయడం

రాష్ట్రంలో జరిగిన బహుముఖ అభివృద్ధుల దృష్ట్యాను, ఇటీవలి కాలంలో పోలీసులు ఎదుర్కొవలసి వచ్చిన సమస్యల దృష్ట్యాను పోలీసు దళం అవసరాలను సమీక్షించి దర్యాప్తులోను రాకపోక సౌకర్యాలలోను ఆధునిక పద్ధతులను చేర్చడానికిగాను కేంద్రదర్యాప్తు సంస్థ సహాయంతో ప్రణాళిక నొకదానిని ప్రభుత్వం రూపొందిస్తూ వుంది. 1968 లో మంజూరయిన రూ. 25 లక్షల కేటాయింపుకు అదనంగా పోలీసు బలాన్ని పెంపొందించడానికి, 1969-70 కి పోలీసు బడ్జెటులో రూ 15 లక్షల అదనపు కేటాయింపు సమకూర్చబడింది. శాంతిభద్రతల విషయంలో నగరంలో ఏదైన అత్యవసర పరిస్థితి ఏర్పడినపుడు, శాంతిభద్రతలకు భంగం ఏర్పడినపుడు ఎదుర్కొనేందుకు నగర కంట్రోలు రూంను పునర్వ్యవస్థీకరించడానికి కూడా ప్రభుత్వం మంజూరు చేసింది. అనేక వర్గ విభేదాలుండే అనంతపూరు, కడప, కర్నూలు, నెల్లూరు, గుంటూరు, తూర్పు గోదావరి జిల్లాలలో వాటిని నివారించడానికి శిక్షాత్మక పోలీసు స్టేషనులు, ఔటు పోస్టులు ప్రారంభించడంకోసం అదనపు పోలీసు దళాన్ని మంజూరు చేయడం జరిగింది. సమర్థవంతమైన కమ్యూనికేషన్ల విధానం వుండేందుకు వీలుగా, కమ్యూనికేషను పరికరాలపై పనిచేయడానికి అదనపు సిబ్బందిని పంపడం జరిగింది. నక్సలైటు ఉద్యమాన్ని ఎదుర్కొడానికి శాంతి భద్రతలను సమర్థవంతంగా నిర్వహించడానికి, మూడు సంవత్సరాల కాలానికి ఆరు చుటుకైన కంపెనీలు మరియు ఒక ప్రధాన కార్యాలయం కంపెనీతో ప్రభుత్వం కాకినాడవద్ద ఐదవ బెటాలియన్ ఏర్పాటును మంజూరు చేసింది. ప్రధాన కార్యాలయం కంపెనీకి అదనంగా మొదటి సారిగా యిప్పటికే మూడు కంపెనీలు ఏర్పాటు చేయబడ్డాయి. పోలీసు దళాన్ని పటిష్ఠవంతంచేసే ఉద్దేశంతో, 1969-70 లో ఈ శాఖ చేసిన వాస్తవ వ్యయానికి అదనంగా 1970-71 కి బడ్జెటులో రూ. 50 లక్షల మొత్తం సమకూర్చబడింది. ప్రాధాన్యత ప్రాతిపదికపై పోలీసు స్టేషన్లు, ఔటు పోస్టులు ప్రారంభించడం, పటిష్ఠవంతం చేయడం కోసం మాత్రమే కాక, కమ్యూనికేషన్లు వాహనాల పరిస్థితిని పెంపొందించడానికి కూడా ఈ మొత్తం వినియోగించబడుతుంది.

హోం గార్డులు

1983 లో 8 కంపెనీలతో రాష్ట్రంలో ప్రారంభించబడిన హోం గార్డుల సంస్థ 11,550 మందితో 105 కంపెనీలకు పెరిగింది. ప్రభుత్వం నిర్ణయం ప్రకారం 105 హోంగార్డు కంపెనీలను 71.2 కంపెనీలకు తగ్గించింది.

తెలంగాణా ఆందోళన సమయంలో హోంగార్డులు చాలా కర్తవ్యాన్ని చక్కగా నిర్వహించారు. వరంగల్లు, ఖమ్మం, విశాఖపట్టణం, విశాఖ పట్టణం ఉత్తరం జిల్లాలలో నక్సలైట్ ఉపద్రవ ప్రాంతాలలో వి. డి. వి. ఎఫ్. శిక్షణ కోసం కూడ వారిని వినియోగించడం జరిగింది. 1969 సెప్టెంబరులో, వరంగల్లు జిల్లాలో వి. డి. వి. ఎఫ్. అను శిక్షణ శిబిరంలో సంభవించిన ప్రమాదంలో శ్రీ వెంకటేశ్వర్లు అనే యువ హోంగార్డును కోల్పోవలసి వచ్చింది. గాయపడిన వ్యక్తి తల్లిదండ్రులకు సహాయ పూర్వక చెల్లింపుగా ప్రభుత్వం రూ. 2,000 లను మంజూరుచేసింది.

పౌర రైఫిల్ శిక్షణ పథకం

పోలీసు ఇన్స్ట్రక్టర్లు, వివిధకేంద్రాలలో తుపాకులు మందుగుండు సామగ్రి (.22 రైఫిళ్లు) ఉపయోగించడంలో పౌరులకు స్వల్పకాలంపాటు శిక్షణ ఇస్తారు. శిక్షణ పొందేవారు శిక్షణ కోర్సుకు రూ. 1 చందాను ఉపయోగించిన మందుగుండు ఖరీదును చెల్లించాల్సి వుంటుంది.

ప్రస్తుతం 84 కేంద్రాలు పని చేస్తున్నాయి. రాష్ట్రంలో ఈ పథకం ప్రారంభమైనప్పటి నుండి 15,674 మంది శిక్షణ పొందారు.

జూదం స్త్రీలు - బాలికలలో వ్యభిచారం

జూదాన్ని, స్త్రీలు, బాలికలలో వ్యభిచారాన్ని ఆరికట్టడం కోసం జూద గృహాలమీద వ్యభిచార గృహాలమీద, తరచుగా దాడులు జరిపి కట్టుబట్టమైన చర్యలను తీసుకోవడం జరిగింది. జూదం ఆడే క్లబ్బులమీద తదితర ప్రదేశాల మీద గట్టి నిఘా కూడ వుంచబడి దాడులు జరుపబడినాయి. జూద గృహాలపై దాడులు జరపడానికి, గూండాల కార్యకలాపాలను అరికట్టడానికి హైదరాబాదు, సికిందరాబాదు జంట నగరాలలోను, రాష్ట్రంలోని ఇతర ప్రధాన పట్టణాలలోను ప్రత్యేక దళాలు పనిచేస్తున్నాయి. 1956, స్త్రీలు, బాలికల వ్యభిచార నిరోధక చట్టం నిర్వహణకు సంబంధించి, సాధారణ ప్రాముఖ్యతగల విషయాలపై సలహాలు ఇచ్చేందుకు ప్రత్యేక పోలీసు అధికారులతో సహరించడానికి అనధికార సలహా మండలులను ప్రభుత్వం నియమించింది.

జూదచట్టం క్రింద, స్త్రీల, బాలికల వ్యభిచార నిర్మూలన చట్టంక్రింద నమోదయిన కేసులను, వాటి పరిష్కార విధానాన్ని తెలియజేసే తులనాత్మక వివరణ ఈ క్రింద ఇవ్వబడింది :

సంవత్సరం	అభియోగం మోపినవి	నేరస్థాపన చేసినవి.	వదలిపెట్టినవి లేదా విడుదల చేసినవి	విచారణ జరుగవలసి వున్నవి.
జూద చట్టం క్రింద కేసులు :				
1968	25 213	22,838	372	2,003
1969	24,789	20,692	352	3,745
స్త్రీలు, బాలికల వ్యభిచార నిర్మూలన చట్టం క్రింద కేసులు :				
1968	2,097	1,808	38	251
1969	1,242	1,022	65	155

ఆంధ్రప్రదేశ్ పోలీసు సంక్షేమనిధి

ఆంధ్ర ప్రదేశ్ పోలీసు వారి కుటుంబాల సంక్షేమ సంఘం

ఆంధ్ర ప్రదేశ్ పోలీసు సంక్షేమనిధి, ఆంధ్రప్రదేశ్ పోలీసువారి కుటుంబాల సంక్షేమ సంఘంనిధి, అనేవి రెండూ ప్రభుత్వేతర నిధులు. హెడ్ కానిస్టేబుల్స్, పోలీసు కానిస్టేబుల్సు, వారి కుటుంబాల జీవనపరిస్థితులను, పోలీసు శాఖలోని మినిస్టీరియలు సిబ్బంది జీవన పరిస్థితులను మెరుగుపరచేందుకు ఆ నిధులు ఉద్దేశింప బడినాయి.

పోలీసువారి ఆదాయాన్ని వృద్ధిచేసేందుకై ఆంధ్ర ప్రదేశ్ పోలీసు కుటుంబ సంక్షేమ సంఘం, యూనిఫాంగూడ పోలీసు లైన్లలో అగ్గిపెట్టెల ఫ్యాక్టరీ, రాష్ట్రంలోని పోలీసు లైన్లలో దర్జీపని కేంద్రాలు మొదలైన చిన్నతరహా పరిశ్రమలను నెలకొల్పింది. వాటిలో పోలీసువారి కుటుంబ సభ్యులు పనిచేసి, వేతనాలను సంపాదించుకుంటారు.

సర్వీసులో వుండగానే రిటైరయిన ఐదేండ్ల లోపుగా గాని చనిపోయిన హెడ్ కానిస్టేబిళ్ళ, పోలీసు కానిస్టేబిళ్ళ కుమారుల ప్రయోజనార్థం హైదరాబాదులోని అంబర్‌పేటలోనే కాకుండ నెల్లూరులోను, గుంటూరులోను పోలీసు బాలుర హాస్టళ్ళనుకూడ ఆ సంఘం నెలకొల్పింది. రాష్ట్రంలో, పోలీసువారికి చెందిన 300 మంది అనాథ బాలలకు చదివించడం జరుగుతున్నది.

పోలీసు సిబ్బందికి, వారి కుటుంబాలకు తగిన వైద్య సదుపాయాలు కల్పించడానికి చర్యలు తీసుకోబడ్డాయి. ఇందుకుగాను జంటనగరాలలోని అన్ని పోలీసు లైన్లలోను వైద్య శిబిర గదులు ఏర్పాటు చేయబడ్డాయి. ఉదయ, తది

తర దీర్ఘకాలిక వ్యాధులకు గురైన పోలీసు ఉద్యోగులకు, వారి కుటుంబాలకు ఆర్థిక సహాయం అందజేయబడుతున్నది. నెల్లూరులోని ఉదయ ఆసుపత్రిలో పోలీసుల ఉపయోగార్థం ఒక ప్రత్యేక వార్డు నిర్మించబడింది.

సాంకేతిక కోర్సులు, పి. యు. సి. ఆ పైన కోర్సులలో చదివే పోలీసు సిబ్బంది పిల్లలకు విద్యా సహాయము అందజేయబడుతున్నది. పుస్తకాలు కొనుక్కోవడానికి, ట్యూషను ఫీజులు చెల్లించడానికి ఈ సహాయం ఇవ్వబడుతుంది. సమీక్షా సంవత్సరంలో ఈ కార్యం నిమిత్తం రూ. 14,950 లు వెచ్చించబడింది.

పిల్లలకు ఉచిత మధ్యాహ్న భోజన వసతితో ఏడు పాఠశాలలు, ఆవాస కేంద్రాలు నడుపబడుతున్నాయి.

ఆంధ్ర ప్రదేశ్ పోలీసుల కుటుంబ సంక్షేమ సంఘానికి ప్రజలనుండి స్వచ్ఛంద విరాళాల ద్వారాను, బెనిఫిట్ షోలు, ప్రదర్శనలు ఏర్పాటు చేయడం ద్వారాను నిధులు సేకరించబడుతున్నాయి.

సాధారణ విషయాలు

రాష్ట్రానికి రాష్ట్రపతి, ప్రధాని తదితర ప్రముఖులరాక సందర్భంలో పోలీసువారు ఎప్పటివలె బందోబస్తు, భద్రత ఏర్పాట్లు గావించారు.

ఆంధ్రప్రదేశ్ పోలీసు ఫుట్‌బాల్, వాలీ బాల్, బాస్కెట్ బాల్ కుస్తీ జట్లు తిరువనంతపురంలో జరిగిన 1969. అఖిల భారత పోలీసు క్రీడలదక్షిణ మండలం పోటీలలో పాల్గొన్నాయి. దక్షిణ రాష్ట్రాలనుండి ఆంధ్ర ప్రదేశ్ పోలీసు టీము, ముగ్గురు రెజులర్లు చిన్నర్లుగా వచ్చారు.

ప్రతిభావంతమైన సేవలొనగ్గినందుకు గాను 11 మంది పోలీసు అధికార్లకు ఈ సంవత్సరం పోలీసు పతకాలు బహుకరించబడ్డాయి.

ఈ సంవత్సరం అనంతపురంలోని పోలీసు శిక్షణ కళాశాలలో ముగ్గురు అసిస్టెంటు పోలీసు సూపరింటెండెంట్లకు 100 మంది సబ్ ఇన్‌స్పెక్టర్లకు, 20 మంది రిజర్వు సబ్ ఇన్‌స్పెక్టర్లకు, 2118 మంది పోలీసు కానిస్టేబుళ్ళకు శిక్షణ ఇవ్వబడింది.

అంతేకాక హెడ్ కానిస్టేబుళ్ళకు, పోలీసు కానిస్టేబుళ్ళకు 2½ నెలల పునశ్చరణ కోర్సు ఇవ్వబడింది. శాస్త్రీయ పరిశోధనకు సంబంధించిన ఆధునిక విధానాలను తెలియపరచడం కోసం పోలీసు శిక్షణ కళాశాలలోను, పోలీసు రిక్రూట్ల పాఠశాలలోను నియతకాలికంగా కానిస్టేబుళ్ళకు, హెడ్ కానిస్టేబుళ్ళకు, సబ్ ఇన్‌స్పెక్టర్లకు పునశ్చరణ కోర్సులు నిర్వహించబడ్డాయి

ఎన్నో ఇబ్బందులు, చిక్కులు ఎదురైనప్పటికీ రాష్ట్రంలోని పోలీసు దళం తన కర్తవ్యాలను సమర్థవంతంగా నిర్వహించింది.

జైహింద్!

అనుబంధం

అనుబంధం—

1969 లో జరిగిన తీవ్ర మైన నేరాల

సంఖ్య	జిల్లా పేరు	ఖూనీలు		బందిపోట్లు		దోపిడి		కన్నపు దొంగతనాలు	
		1968	1969	1968	1969	1968	1969	1958	1969
1.	హైదరాబాదు నగరం	29	21	1	9	18	22	739	739
2.	విశాఖపట్టణం ఉత్తరం	32	53	15	47	2	5	251	227
3.	విశాఖపట్టణం దక్షిణం	27	40	3	1	8	8	162	134
4.	తూర్పుగోదావరి	55	49	1	—	1	1	851	843
5.	పశ్చిమ గోదావరి	26	40	—	—	4	2	329	200
6.	కృష్ణా	39	48	—	4	3	1	282	179
7.	గుంటూరు	91	74	2	5	8	6	455	353
8.	నెల్లూరు	48	41	4	4	3	6	320	265
9.	కర్నూలు	95	84	11	4	3	5	341	319
10.	అనంతపురం	53	79	5	1	4	5	245	218
11.	కడప	74	92	11	2	2	3	221	192
12.	చిత్తూరు	84	63	5	1	12	4	444	421
13.	హైదరాబాదు జిల్లా	27	24	13	11	10	13	181	173
14.	మెదక్	35	41	5	5	14	16	113	125
15.	మహబూబ్‌నగరు	51	54	5	8	5	9	221	154

- 1

చ తెలియజేసే వివరణ

మామూలు పశువుల దొంగతనాలు		దొంగతనాలు		దొమ్మీలు		భారత శిక్షాస్మృతి క్రింద విచారణార్హమైన మొత్తం నేరాలు	
1968	1969	1968	1969	1968	1969	1968	1969
162	1556	9	5	111	217	2948	3351
368	405	87	38	80	131	1108	1219
456	450	80	20	59	41	1086	986
965	859	52	32	67	154	1955	2034
727	457	42	22	72	59	1052	1210
575	559	18	33	64	58	1390	1607
784	782	70	55	96	122	2151	2045
528	425	51	62	51	81	1471	1850
45	879	89	67	167	18	1273	1750
251	247	71	70	79	92	1115	1163
817	885	51	68	119	119	1168	1154
711	717	118	59	116	119	2654	1737
810	812	25	25	70	141	972	1034
152	155	23	22	71	153	714	580
167	117	50	53	96	193	535	1148

16. నల్గొండ	28	35	11	13	6	10	129
17. నిజామాబాదు	42	45	9	10	16	12	183
18. ఆదిలాబాదు	32	27	8	10	7	2	79
19. వరంగల్లు	46	39	6	47	5	15	195
20. ఖమ్మం	24	30	5	42	2	5	188
21. కరీంనగర్	38	48	3	8	7	12	133
22. విజయవాడ రైల్వేపోలీస్	1	—	—	—	2	—	1
23. సికింద్రాబాద్ రైల్వే పోలీస్	1	2	2	2	3	2	3
మొత్తం	901	1028	131	235	152	165	5568

137	224	165	58	28	84	181	955	1132
129	165	84	19	23	63	96	834	809
72	88	92	11	20	43	55	491	626
194	244	289	31	23	49	112	920	1225
153	183	145	28	15	95	104	775	939
129	82	106	26	15	67	124	714	824
1	378	491	—	—	—	—	487	539
8	199	195	—	—	2	57	203	315
4960	10,005	9361	936	741	1711	2589	28354	26210

అనుబంధం—II

1968-69 సంవత్సరాలలో జరిగిన వేరస్థాపనలు, విడుదలలు మొదలైన వివరములను తెలియజేసే తులనాత్మక వివరణ.

వరుస సంఖ్య	పేరాలు		సంవత్సరం	నమోదించినవి	వేరస్థాపన చేయబడినవి	విడుదల చేయబడినవి లేక పరిశీలించినవి	కాంపౌండు చేయబడినవి	విచారణలో ఉన్నవి	అంగరక్షక సిబ్బంది పిలిచి వేసినవి	దర్యాప్తులో
1.	అనీలు	—	1968	901	213	181	—	298	78	131
			1969	1028	211	172	—	390	64	191
2.	ఐంపిపోటు	—	1968	131	8	5	—	66	5	47
			1969	235	7	8	—	120	11	89
3.	దోపిడీలు	—	1968	152	38	11	—	49	13	41
			1969	165	33	7	—	57	19	49
4.	కన్నపు దొంగతనాలు	—	1968	5568	2974	147	9	543	1225	670
			1969	4960	2626	101	2	478	1073	680
5.	మామూలు దొంగతనాలు	—	1968	10005	6450	314	60	939	1355	887
			1969	9361	4468	281	62	1953	1380	1217
6.	వాహన దొంగతనాలు	—	1968	936	562	75	27	162	56	54
			1969	741	432	44	22	155	42	46
7	దొమ్మీలు	—	1968	1711	112	257	56	934	66	286
			1969	2589	102	262	43	1218	268	696

STATEMENT ON THE DEMAND FOR THE POLICE DEPARTMENT

MR. SPEAKER, SIR,

I rise to move the Demand No. XIII concerning the Police Department.

The Budget Estimates for 1970-71, provide for a gross demand of Rs. 13,62,72,700 as against the estimates of Rs. 12,96,80,400 for 1969-70.

Maintenance of law and order and prevention and detection of crime are the important functions of the Police Department.

The Police Force in the State acquitted themselves creditably in dealing with the various difficult law and order problems with which they were faced during the year 1969. The communal situation in the State remained peaceful except for a couple of minor incidents at Madanapalle, Chittoor district and Hyderabad City.

The C.P.I. which launched banjar land agitation in September, 1969, for occupation of banjar lands by picketing Government offices gained momentum only in a few districts like Krishna, Guntur, Warangal and Adilabad. During the agitation about 2,538 satyagrahis were arrested. The Marxists also tried to organise a banjar land agitation, but it did not gain strength.

The Communist Revolutionaries (extremists) who started violent activities in November, 1968 are continuing to commit murders, dacoities and other heinous offences in Srikakulam, Warangal, Khammam etc. districts.

The activities of the Naxalites in Srikakulam district which was confined to Agency areas only, later spread to the plains and coastal areas. During the year 1969, the Naxalities/Extremists committed 38 murders and 113 dacoities in the State. There were 63 encounters between the Police and the Naxalites in Srikakulam district in which 84 Naxalites and 1 C.R.P. Constable were killed. There were 22 encounters in Warangal district in which 2 Naxalites were killed. There were 14 encounters in Khammam district in which 4 Naxalites were killed. Properties worth about Rs. 6,16,503 were lost and properties worth Rs. 61,605 were recovered and fire arms numbering about 345 were seized from the Naxalites/Extremists.

A high level meeting of State Government officers was held at Parvathipuram in the month of May, 1969, to consider various measures that should be taken immediately to curb their activities. Later, inter-State Conferences were held in August, 1969, and December, 1969, at Visakhapatnam and Bubaneshwar respectively at which, high officials of this Government and the Government of Orissa (and of Madhya Pradesh also at the first meeting) discussed the activities of Naxalites/Extremists and the measures to co-ordinate the efforts of police in three States and to exchange intelligence etc., were decided upon. A large No. of Andhra Pradesh State Police and Central Reserved Police Platoons have been deployed in affected areas and combing operations are conducted regularly. In addition to areas in Srikakulam district, parts of Warangal, Khammam and Karimnagar districts have been declared as "disturbed areas" under Andhra Pradesh Suppression of Disturbances Act, 1948. Two Special Officers of the rank of Commandant, Home Guards have been posted in Srikakulam and Khammam districts for conducting anti-guerilla operations.

The agitation for a separate Telangana which was started by the students in January, 1969 at Khammam soon gathered momentum and plunged the entire Telangana region including Hyderabad City in turmoil. The agitation was attended with violance, destruction of public and private property, hold-up of trains etc., and assumed serious proportions in the first week of June 1969, when curfew had to be imposed in the twin cities. The Police had to open fire on 96 occasions in Hyderabad City and in Telangana districts resulting in 57 deaths and injuries to 217. One Police Constable was killed and more than 350 were injured. Eight persons were killed due to violence on the part of agitators. Public property worth about Rs. 48 lakhs and private property worth about Rs. 19 lakhs were damaged. The Road Transport Corporation Buses were damaged and services badly affected. These violent activities necessitated the detention of important leaders of the Telangana Praja Samithi and also of the students Action Committee under the P. D. Act.

The Telangana agitation sparked off a counter agitation by the students of Andhra but it petered out.

On the labour front there have been only sporadic and shortlived strikes which did not affect industry or production.

Crime:

(*a*) A statement showing the district-wise incidence of cognizable crimes during 1969 (provisional figures) in relation to the final figures of 1968 as given in the Annual Administration Report of the Police Department for 1968 is furnished below:

Sl. No.	*District.*	*Total Number of Cases.* 1968	1969	*Remarks.*
(1)	(2)	(3)	(4)	(5)
1.	Hyderabad City ..	2,948	3,281	Increase.
2.	Visakhapatnam North ..	1,108	1,213	Do.
3.	Visakhapatnam South ..	1,036	930	Decrease.
4.	East Godavari ..	1,988	2,064	Increase.
5.	West Godavari	1,652	1,260	Decrease.
6.	Krishna	1,396	1,607	Increase.
7.	Guntur	2,151	2,045	Decrease.
8.	Nellore	1,471	1,350	Do.
9.	Kurnool	1,973	1,780	Do.
10.	Anantapur	1,113	1,168	Increase.
11.	Cuddapah	1,183	1,124	Decrease.
12.	Chittoor	2,394	1,967	Do.
13.	Hyderabad District ..	979	1,004	Increase.
14.	Medak	714	860	Do.
15.	Mahaboobnagar	865	1,148	Do.
16.	Nalgonda	959	1,132	Do.
17.	Nizamabad	884	809	Decrease.
18.	Adilabad ..	491	626	Increase.
19.	Warangal	920	1,225	Do.
20.	Khammam	775	939	Do.
21.	Karimnagar ..	714	824	Do.
22.	R. P. Vijayawada ..	437	539	Do.
23.	R. P. Secunderabad ..	203	315	Do.
	Grand Total ..	28,354	29,210	Difference +856

The above statement reveals that in 1969, there was a slight increase by 3.3 per cent in the number of cognizable crimes under I.P.C. in the State.

(*b*) A statement showing the district-wise incidence of grave crimes and riotings (provisional figures) during

1969, in relation to the figures of 1968 as given in the annual administration report for the Police Department for 1968, is furnished in *Annexure-I*.

Murder :

The incidence of murders during 1969 recorded an increase of 14.1 per cent (127 cases) with 1,028 cases as against 901 cases during 1968. Cuddapah district alone constituted 92 cases of murder during 1969. Marked fluctuations under the head are as follows :

Increas :

Chittoor district : From 34 to 63 cases Increase by 29.

Anantapur district : From 58 to 79 cases Increase by 21.

Vizag North district : From 32 to 52 cases Increase by 20.

Cuddapah district : From 74 to 92 cases -Increase by 18.

Medak district : From 25 to 41 cases Increase by 16.

West Godavari district : From 26 to 40 cases Increase by 14.

Decrease :

Kurnool district : From 95 to 84 cases Decrease by 11.

Hyderabad City : From 29 to 21 cases -Decrease by 8.

Warangal district : From 46 to 39 cases -Decrease by 7.

East Godavari district : From 40 to 33 cases Decrease by 6.

A break up of murder figures on the basis of causes and motives is as follows :

	1968	1969
1. For gains	69	75
2. Faction	61	64
3. Sexual causes	135	190
4. Family disputes	113	133
5. Other causes	493	566
Total	901	1,028

Dacoity :

235 cases of dacoity were reported during 1969 as against 181 cases during 1968, thus recording an increase

of 79.38 per cent (104 cases). It is evident that the professional gangs from the border districts of Mysore and Maharashtra States still continue to operate in the border areas of Nizamabad, Adilabad, Medak and Hyderabad districts. Warangal district alone contributed the highest number of dacoities (47 cases) during 1969, which was due to the activities of the Naxalites/Extremists. Marked fluctuations under this head are as follows:

Increase:

Warangal district: From 8 to 47 cases—Increase by 39.

Khammam district: From 6 to 42 cases—Increase by 36.

Vizag North district: From 15 to 47 cases—Increase by 32.

Nizamabad district: From 9 to 10 cases—Increase by 1.

Decrease:

Cuddapah district: From 11 to 3 cases—Decrease by 8.

Kurnool district: From 11 to 4 cases—Decrease by 7.

Anantapur district: From 5 to 1 case—Decrease by 4.

Chittoor district: From 5 to 1 case—Decrease by 4.

Robbery:

There were 165 robberies during 1969 as against 152 in 1968, recording an increase of 8.5 per cent (13 cases). The increase in the incidence of robberies was maily due to the local professional activity in Warangal and Karimnagar districts and Hyderabad City and also due to the activities of professional gangs from the bordering districts of Mysore and Maharashtra in Hyderabad district. Marked fluctuations under this head are as follows:—

Increase:

Warangal district: From 5 to 16 cases—Increase by 11.

Karimnagar district: From 7 to 12 cases—Increase by 5.

Hyderabad City: From 18 to 22 cases—Increase by 4.

Hyderabad district: From 10 to 13 cases—Increase by 3.

Decrease:

Chittoor district: From 12 to 4 cases—Decrease by 8.
Cuddapah district: From 9 to 3 cases—decrease by 6.
Adilabad district: From 7 to 2 cases—Decrease by 5.
Nizamabad district: From 16 to 12 cases. Decrease by 4.

House breaking:

The number of house breakings (day and night) during the year 1969 was 4,960 as against 5,568 in 1968 showing an appreciable decrease of 10.9 per cent (608 cases). Marked fluctuations under this head are as follows:

Increase:

Hyderabad city: From 739 to 789 cases—Increase by 50.

Hyderabad district: From 161 to 178 cases—Increase by 17.

Medak district: From 113 to 125 cases—Increase by 12.

Decrease:

West Godavari: From 329 to 200 cases—Decrease by 129.

Krishna district: From 252 to 179 cases—Decrease by 53.

Guntur district: From 455 to 353 cases—Decrease by 102.

Cuddapah district: From 260 to 192 cases—Decrease by 68.

Mahbubnagar district: From 221 to 154 cases—Decrease by 67.

Ordinary thefts:

The incidence of ordinary thefts during 1969 recorded a decrease of 6.4 per cent (644 cases) with 9,361 cases as against 10,005 cases during 1968. Marked fluctuations under this head are as follows:

Increase:

Hyderabad City: From 1,622 to 1,885 cases—Increase by 264.

Railway Police, Vijayawada: From 378 to 491 cases—Increase by 113.

Vizag North district: From 356 to 405 cases—Increase by 49.

Decrease:

East Godavari district: From 958 to 689 cases—Decrease by 269.

West Godavari district: From 727 to 487 cases—Decrease by 240.

Anantapur district: From 384 to 247 cases—Decrease by 137.

Kurnool district: From 481 to 379 cases—Decrease by 102.

Cattle thefts:

There were 741 cases of cattle thefts during the year 1969 as against 936 cases of 1968 recording a decrease of 20.8 per cent (195 cases). Marked fluctuations under this head are as follows:—

Increase:

Krishna district: From 16 to 33 cases—Increase by 17.

Cuddapah district: From 53 to 66 cases—Increase by 13.

Decrease:

Chittoor district: From 148 to 89 cases—Decrease by 59.

Rioting cases:

2,589 cases of rioting were reported during 1969 as against 1,711 cases during 1968 recording an increase of 51.3 per cent (878 cases). The increase in rioting was mainly in Hyderabad City and the Telangana districts of Nalgonda, Mahbubnagar, Medak, Hyderabad district and Warangal due to the Telangana agitation, and in parts of East Godavari and Vizag North due to party feelings and agency trouble respectively. Marked fluctuations under this head are as follows:

Increase:

Hyderabad City: From 111 to 217 cases—Increase by 106.

Nalgonda district: From 84 to 181 cases—Increase by 97.

East Godavari district: From 60 to 154 cases—Increase by 94.

Mahbubnagar district: From 96 to 189 cases—Increase by 93.

Medak district: From 70 to 151 cases—Increase by 81.

Hyderabad district: From 76 to 140 cases—Increase by 64.

Warangal district: From 49 to 112 cases—Increase by 63.

Decrease:

Kurnool district: From 153 to 130 cases—Decrease by 23.

Chittoor district: From 116 to 109 cases—Decrease by 7.

Percentage of detention:

The percentage of detection of total cognizable crime under the I.P.C. (cases convicted to cases disposed of) at the end of 1969 stood at 55.9 per cent (provisional) as against 58.2 per cent at the end of 1968. This will improve further with the disposal of the cases pending trial and under investigation at the end of December, 1969. A comparative statement showing details of convictions, acquittals, *etc.* for 1968 and 1969 is in Annexure II.

Security cases:

24,290 persons were put up under security sections during the year 1969 as against 26,530 persons during 1968, thus recording a decrease of 9.2 per cent (2,240 cases). 19,022 were bound over during 1969 as against 17,884 during the previous year.

Housing Accommodation for Police:

The Government in their order Ms. No. 278, P.W.D., dated 20th February, 1970 have accorded sanction for construction of quarters under the Police Housing Scheme at a cost of Rs. 17,39,500.

Proposals for the outright purchase from the Andhra Pradesh Housing Board of (i) 16 'B' type double-storeyed quarters at Bahadurpura, (ii) 4 flats of M.I.G.H. type design 'A', and (iii) 48 L.F. 3 type quarters at Madanapet at a cost of Rs. 8,07,360 are under the consideration of Government.

It has been decided in principle to shift the headquarters of the Superintendent of Police, Vizag North from Vijayanagaram to Srikakulam, and plans and estimates amounting to Rs. 98 lakhs relating to the construction of the residential and administrative buildings at Srikakulam, to enable the shifting of the headquarters of the Superintendent of Police, Vizag North from Vijayanagaram to Srikakulam, are under consideration.

Modernisation of Police Force:

Under the Scheme for modernisation of police force, Government of India has sanctioned financial assistance to a tune of Rs. 5,25,000 for 1969-70 to purchase wireless equipments for use in agency areas. So far wireless equipments worth about Rs. 4,47,296 have been purchased and some more equipments for the balance amount, are being purchased.

Strengthening of Police Force:

With reference to the problems which the police had to face in recent times and the all round developments that have taken place in the State, Government have reviewed the requirements of Police Force and a plan to include modern methods of investigation and communication is being worked out with the assistance of Central Bureau of Investigation. An additional provision of Rs. 15 lakhs was provided in the Police budget for 1969-70, to augment the strength of the Police in addition to the provision of Rs. 25 lakhs sanctioned in 1968. Government also sanctioned the re-organisation of City Control Room to meet any emergency and threat of Law and Order in the city. In the districts of Anantapur, Cuddapah, Kurnool, Nellore, Guntur and East Godavari, where a number of factions exist, additional force was sanctioned for opening punitive police stations and outposts to control them. In order to have effective communications system, in Srikakulam district additional staff to man the communications equipment were sent. To counter Naxalite movement and effective control of law and order, Government have sanctioned the creation of Fifth Battalion at Kakinada with six active companies and one headquarter company, for a period of three years. In the first instance, 3 companies have already been formed in addition to the headquarter company.

With a view to strengthening the police, Government have provided an amount of Rs. 50 lakhs in the budget for 1970-71, over and above the actual expenditure incurred by the department during the year, 1969-70. This amount would be utilised not only for opening and strengthening police stations and outposts on priority basis, but also for improving the communications and vehicular position of the force.

Home Guards:

The Home Guards Organisation started in 1963 with 8 companies of home guards was developed to 105 com-

panies with a sanctioned strength of 11,550. As a measure of economy the Government have reduced the Home Guard Companies from 165 to 71 companies.

Home Guards did a very good job during the year. They were also utilised for the V.D.V.F. training in the Naxalite affected area in Warangal, Khammam, Vizag South and Vizag North districts. During September, 1969, while giving training to V.D.V.Fs. at Warangal district Sri Venkateswarlu an young Home Guard was killed by Naxilites. The Government have sanctioned a sum of Rs. 2,000 as *ex-gratia* payment to the parents of the deceased.

Civilian Rifle Training Scheme:

Training in the handling of fire arms (.22 rifles) is imparted at various centres for short periods to civilians by Police Instructors. Trainees have to pay a subscription of Re. 1 per training course and the cost of the ammunition used.

There are at present 94 centres and 15,674 persons have been trained since the beginning of the scheme in this State.

Gambling and Immoral Traffic in Women and Girls:

Effective measures have been taken to arrest the evils of gambling and immoral traffic in women and girls by conducting frequent raids on gambling dens and brothel houses. Close watch has also been kept on clubs and other places of gambling and raids were conducted. In the Twin Cities of Hyderabad and Secunderabad and other important towns in the State Special Squads are functioning to conduct raids on gambling dens and also arrest the activities of goondas. The Government have appointed non-official advisory bodies, for associating with the Special Police Officers to advise them on questions of general importance regarding the working of Suppression of Immoral Traffic in Women and Girls Act, 1956.

A comparative statement showing the cases booked under the Gambling Act and the Suppression of Immoral

Traffic in Women and Girls Act together with their disposal is furnished below:—

Year.	*Prosecuted*	*Convicted.*	*Acquitted or discharged.*	*Pending Trial.*
Cases under Gambling Act :				
1968	25,213	22,838	372	2,003
1969 ..	24,789	20,692	352	3,745
Cases under S.I.T. in Women and Girls Act.				
1968	2,097	1,808	38	251
1969	1,242	1,022	65	155

The Andhra Pradesh Police Welfare Fund and Andhra Pradesh Policemen's Family Welfare Society Fund:

The Andhra Pradesh Police Welfare Fund and the Andhra Pradesh Policemen's Family Welfare Society Fund, are two non-Government Funds aimed at bettering the living conditions of Head Constables and Police Constables and their families, and also of the Ministerial staff of the Police Department.

To augment the income of Policemen, the Andhra Pradesh Police Family Welfare Society has established small scale industries such as Match Factory at Yousufguda Police Lines, Tailoring Centres in Police lines, in the State, *etc.*, where the family members of the police personnel work and earn wages.

The society has also established Police Boys Hostels at Nellore and Guntur besides the one at Amberpet, Hyderabad for the benefit of the sons of Head Constables and Police Constables who die while in service or within five years of their retirement. Three hundred orphans of Policemen are being looked after in these Hostels.

Steps have been taken to give adequate medical facilities to the Police personnel and their families by setting up medical inspection rooms in all the Police Lines in the Twin Cities. Financial aid is given to the Police personnel and their families suffering from T.B. and other prolonged chronic ailments. A separate ward has been constructed in the T.B. Hospital at Nellore for the use of Policemen.

Educational aid is being given to the children of the Police personnel who are studying in technical courses and to those studying non-technical courses of and above P.U.C. towards purchase of books and payment of tuition fees. A sum of Rs. 14,950 has been spent for this purpose during the year under review.

Seven schools and feeding centres where free mid-day meals are being given to the children are being run.

The funds of the Andhra Pradesh Policemen's Family Welfare Society are raised purely through voluntary donations from the public and by conducting benefit shows and performances.

General:

The Police as usual did bandobust and security arrangements during the visits of the President, Prime Minister and other dignitaries to the State.

The Andhra Pradesh Police Foot-ball, Volley Ball, Hockey, Basket Ball and Wrestling teams participated in the South Zone Tournaments of the All-India Police Games, 1969 held at Trivandrum. The Andhra Pradesh Police Football team and 3 Wrestlers emerged as winners among the Police Forces of the Southern States.

During this year, 11 Police Officers were awarded Police Medals for meritorious service.

The Police Training College, Anantapur trained three Assistant Superintendents of Police, 100 Sub-Inspectors, 20 Reserve Sub-Inspectors and 338 Police Constable recruits during the year.

Besides this, Head Constables and Police Constables had 2½ months refresher course. Periodical refresher courses for constables and Head constables and Sub-Inspectors were conducted in Police Training College and the Police Recruits Schools to acquaint them with the latest techniques in the scientific methods of investigation.

In spite of various handicaps, stresses and strains, the Police Force in the State gave a good account of themselves in the discharge of their duties.

ANNEXURE

STATEMENT SHOWING THE

Name of the District.	Murder		Dacoity.		Robbery.		H.Bs. and thefts.	
	1968	1969	1968	1968	1968	1969	1968	1969
1. Hyderabad City ..	29	21	1	9	18	22	739	789
2. Vizag North ..	32	52	15	47	2	5	251	227
3. Vizag South ..	27	40	3	1	8	8	162	134
4. East Godavari ..	55	49	1	..	1	1	381	342
5. West Godavari ..	26	40	..	..	4	2	329	200
6. Krishna ..	39	48	..	4	3	1	332	179
7. Guntur ..	71	74	2	5	8	6	455	353
8. Nellore ..	46	41	4	4	3	6	320	295
9. Kurnool ..	95	84	11	4	3	5	341	319
10. Anantapur ..	58	79	5	1	4	5	245	216
11. Cuddapah ..	74	92	11	3	9	3	260	192
12. Chittoor ..	34	63	5	1	12	4	444	431
13. Hyderabad District	27	24	13	11	10	13	161	178
14. Medak ..	25	41	5	5	14	16	113	125
15. Mahboobnagar ..	51	54	5	8	5	9	221	154
16. Nalgonda ..	28	35	11	13	6	10	129	137
17. Nizamabad ..	42	45	9	10	16	12	183	129
18. Adilabad ..	32	27	8	10	7	2	79	72
19. Warangal ..	46	39	8	47	5	16	195	194
20. Khammam ..	24	30	6	42	2	5	186	156
21. Karimnagar ..	38	48	5	8	7	12	138	129
22. R. P. Vijayawada ..	1	..	3	..	2	..	1	1
23. R. P. Secunderabad	1	2	..	2	3	2	3	8
..	901	1,028	131	235	152	165	5,568	4,960
	+127 cases or 14.09%		+104 cases or 79.38%		+13 cases or 8.55%		—608 cases or 10.9%	

—I

INCIDENCE OF GRAVE CRIMES DURING 1969.

Ordinary thefts		*Cattle thefts.*		*Riotings.*		*Total Cog. Crime under I. P. C.*	
1968	1969	1968	1969	1968	1969	1968	1969
1,622	1,886	9	5	111	217	2,948	3,281
356	405	37	23	80	134	1,108	1,213
486	450	30	20	38	41	1,036	930
958	689	52	32	60	154	1,988	2,064
727	487	42	22	79	83	1,652	1,260
579	559	16	33	64	88	1,396	1,607
734	782	70	58	96	132	2,151	2,045
523	428	54	62	81	81	1,471	1,350
481	379	83	67	153	130	1,973	1780
384	247	70	60	79	92	1,113	1,168
312	282	53	66	109	119	1,183	1,124
711	616	148	89	116	109	2,394	1,967
310	312	23	25	76	140	979	1,004
122	155	26	22	70	151	714	860
167	117	50	33	96	189	865	1,148
224	165	58	28	84	181	955	1,132
165	84	19	23	63	96	884	809
88	92	11	20	43	55	491	626
244	289	31	28	49	112	920	1,225
183	145	28	15	95	104	775	939
82	106	26	15	67	124	714	824
378	491	..	..	..	..	437	539
169	195	..	..	2	57	203	315
10,005	9,361	936	741	1,711	2,589	28,354	29,210
—644 cases or 6.4%		—195 cases or 20.8%		+878 cases or 51.3%		+856 cases or 3.01%	

ANNEXURE II.

Comparative statement showing the details of convictions, acquittals, etc., for 1968 and 1969.

Year.	*Reported.*	*Convicted*	*Acquitted or discharged*	*Compounded*	*Pending Trial*	*Undetectable*	*Under Investigation*
Murder :							
1968 ..	901	213	181	..	298	78	131
1969 ..	1,028	211	172	..	390	64	191
Dacoity :							
1968 ..	131	8	5	..	66	5	47
1969 ..	235	7	8	..	120	11	89
Robbery :							
1968 ..	152	38	11	..	49	13	41
1969 ..	165	33	7	..	57	19	49
House-Breakings :							
1968 ..	5,568	2,974	147	9	543	1,225	670
1969 ..	4,960	2,626	101	2	478	1,073	680
Ordinary Thefts :							
1968 ..	10,005	6,450	314	60	939	1,355	887
1969 ..	9,361	4,468	281	62	1,953	1,380	1,217
Cattle Thefts :							
1968 ..	936	562	75	27	162	56	54
1969 ..	741	432	44	22	155	42	46
Riotings :							
1968 ..	1,711	112	257	56	934	66	286
1969 ..	2,589	102	262	43	1,218	268	696